

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 06031

YUNG LEBN

Pessie Bach

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

פָּנָסִי
בְּאַקְּזִי
גְּלִילֵי
דְּנֶרְצִי לְנוּגָנָן

ארויסגעגעבען דורך
איךות לייעו-קריז אונן יהידים
קליוולאנד, אהיאַ.

צ'ילענונג פון משה האלפערין (קליוולאנד)

Copyright 1949

by

PESSIE BACH

104-28 117th Street

Richmond Hill, N. Y.

Printed in U. S. A.

 25

פּוֹן צָעַלְבָּן מַחְבָּר :

„פּוֹן אֲמִידָלָט טֶאָגְ-בּוֹךְ“ , 1941,

אָנָּעָרְךָ עַבְּדָנוּ

מיין הארכיזיכון דענק צו דעם איקוף ליעזֿ-קְרִיּוֹן קליעולאנד און די
יחידים, וועלכע האבן געהאלפֿן, אונטער שווערע באַדיינונגונגען, אַרוּיסצֶזּ
געבען דעם בוך.

אָ בָּאוּנְדָּעָרְן דענק די חַבְּרַתְּעַסּ דָּאָרָעּ בְּאִיכְּרָה, בְּלַעֲנְטָשּ סִימָאָן,
העלען לִיכְתְּנְשְׁטִין אָוּן חַבְּרַתְּעַגְּגָעְלִיךְ, אַונְטָעַר וּמְעֻמְנָס פִּירַעַרְשָׂאָפּט
די גאנצע אַרְבָּעַט אֵינוֹ דּוֹרְכְּגַעֲפִירַט גַּעוֹאָרָן.

מיין דענק צו די אלָעּ, וואָס זִיְּעַד צוֹטְרַויּ צוּ מִין שְׁדִיבָּן הָאָט מַעַגּ
לְעַד גַּעֲמָאָכְט, אוּ דָאָס בּוּךְ זָאַל קַעַנְעַן דְּעַרְשִׁינְגַּעַן.

אַיִן הָאָלֶט :

ד'יט

יונג לעבן	7
א לעבן פון דאס נוי	40
אין א זונטיקידיקו טאג	69
איבער א מאמען	78
א תכלית	85
פארדווארגער	93
אויב נישט גאך גראעצער	99
טרעט	106
צוגאסט אויף יומ-טוב	112
ערבי-קרייסטמעס	118
א שפיל איז	127
א "בלעק-אוט"	138
אין א הויף	145
חלומות	153
ארום קראנקע	161
שטערן אויף די פענץטער	180

יונג לְעָבֵן

פונקט דאן, ווען די סקולד האבן זיך פארמאכט, ווען די טאג זיניען געווארן לענגער, די טראטוארטן אונגעהייצט פון א גאנצן טאג זון, און די פארזוייטע בלומען אין קעטסטעך, ערצעץ וואו אויף „פייער-עסקייפס“. האבן געללית און געשמעקט אין די הייסע פארנאכטן, ווען יונגע פאר-לעד האבן זיך גענומען אויסטבאהאלטן אין פינצעטערע פארק-אַלייען, — פונקט דאן, האט סאנדרא גענומען גיין צו קינד.

פאראייאר, ווען די סקול האט זיך פארמאכט, האט סאנדרא געהאט פארענדיקט דעם צוויתן יאר האיסקסול און זיך געדארטט אין הארבסט ווערטן זעכزن יאר. און די סקול האט זיך פארמאכט און זיך באפריזיט געווארן פון „הײַם-אָרבּעַט“, פון דארפּון געדענקען זואס די לע-רעד רעדן, און אויב זיך האט נאר ניט געדארטט העלמן איר מאמען אין הרוי, איר עלאטערע שועטער דאָרע האט איר ניט נאָכְגַעֲקוֹת און דער טاطע האט ניט געוואָסט. — האט זיך געשמירט די ליפּן מיטן ליפּן פֿאָרָב, איז אָרוֹמְגַעַלְאָפּן אִיבּער שכנייש גאסן, זיך געסודעט מיט חרטוטס און געלפּירטטוועט מיט ייגנעלעך אָרום דער קענדייסטָאָר. און טאָקע, פֿאָרָאַיָּאָרָן האט זיך אָרוֹדְדִּיט בענין דעם קאָפּ, זיך זיין מאָמע האט אַלְעַז-מען דערציילט, האט אִים אָפּגּערעדט פון גיין אין קאָלעַדְשׂ און אִים צו-גרעדט, ער זאל מיט איר חותנה האבן.

דעם זומער, אין פונקט אָזָה הייסן, לאָגָגָן טאג, ליגט סאנדרא אַין אָשְׁפִּיטָאָלְ-בָּעַט, אָצְעַפְּרִיטָע, אָצְעַשְׁוִיבָעַרְטָע, מיט איר גרויסן בויך פֿאָרָרִיסְן אִינְדְּעָרְהָוֵיך, דאס פּוֹנְם פֿאָרְשְׁוִוִּיצְט, די אוֹגָן צְעַשְׁרָאָקָן, אַון סְדָאָכְט זיך אִיר, אָזְדוֹ גָּאנְצָע וְעוֹלָט גִּיט אִיר אָנוֹנְטָעָר. זיך פּוֹלְטָט, אָזְעַשְׁפָּאָרְטָע, אָזְעַשְׁוּעָרְעָז מַאֲסָע דְּרִיקְט אִיר. סְאָזְ�וִוִּיזְׂעָדָר שְׁלַעַכְּט, זוֹוִינְט זיך אִיר מַאֲמָעָן :

— מאָמע, זואָס זאל אִיר טָאָן ? סְאָזְ�וִוִּיזְׂעָדָר אָזְוִי שְׁלַעַכְּט . . . סְטוֹט
ווֹוִי . . .

אִיר מאָמע, מֶרֶס. שְׁוּלְמָאָן, האט זיך אוֹיסְגַעְנָאָקְט די פֿינְגָעָר. אַין געדאָנק האט זיך געבעטן בֵּי גָּאָט, ער זאל רְחַמְנָהָת האָבָן אַון בשעת-מעשה געטְרִיסְט סְאָנְדָרָאָן, אָזְבוֹאָלְד, בָּאָלְד, וּוּעָט זיך געהאָלְפּוֹן וְעוֹרָן. — דוֹ קוֹק נָאָר נִיט אָזְוִיפִּיל אוֹיפּּן זִיגְעָר, וּוּעָט דִּיר זִין גְּרִינְגָעָר.

פָעַם י ב א ר

— האט זי ניט געקאנט ארייבערטראגן וואמס סאנדרא לאוט דעם זיגנערל
פונן האנט ניט ארוים.
סאנדרא האט געהאלטן איין קראעצן, האט זי פארוואוגנדערט א קוק
געטאָן אויף איר מאמען:
— דו זוויסט עס ניט? מ'דאָרַף הײַן די צייט... דער דאקטאָר
האט געהאיין... .

מרס. שלומאָן האָט ניט געוואָלט הערְן וועגן דעם דאַקְטָאָר. זי האָט
נִיכְתִּים געהָאלְטוֹן פּוֹן אִים. עֲפָעָם אֶזְאָר יונגעָטְשָׁקָעָר, אַגְשְׁטָאָט צָו טָאוּן עֲפָעָם,
פְּלִיפְּטָעָר זִיד אַונְטוּעָר, אָוָן וּוְצִילְטָעָזִיךְ מִיטְ סָאנְדְרָאָן, פּוֹנְקָט דְּזָאן וּוְעָן זַי
פְּאָרְגְּנִיטִיךְ זִיךְ אַין וּוְיעַן. — האָט זִיךְ אַרְיסְגְּעוּצָטִיךְ אַ דְאַקְטָאָר, דיַיְרָס.

אונוטן, אין דעם ווארט-צימער פון שפיטאל, אין געשטאנגען בעני
כיבים פונגעטער און געדראכט, און אים איז עריגער פון אלעלמען. אפלילו
עריגער פון סאנדראָן, און אויב סאנדראָן קרעצעט דארט אינדעראָהיך,
קרעצעט זי, וויל אים, בעניין, טוט זוויאַן. ס'אי אים שלעכט, זומס סאנד-
דראָן קרעצעט דארט, און זומס די אלעל מענטשן דא, אין דעם ווארט-צימער,
ווילן אים ניט גלובין, און זיינ, בעניין, וויביב גייט עס צו קינד. די מע-
ער, זומס זונצ דא אופּה די בענק, זיינען אלעל עלטער פון אים, קוקן אים
אוזוּן דערזאָקסן. זי איז שוין ניט דאס ערשות מאל צו קומען אַהער,
ווארטן זיעירע זויבער זאלן אַפהָאָבן. זי פילן זיך היימיש דא. זי
שמועטן צוישן זיך, ווי אלעל בענקאנטע. און אויף אים קוקן זיך זיך
אפלילו ניט אום. זי בעמען אים ניט אַרְנִין אויף זיעיר בענק. און ער
אייז זיכער, און זי לאָכוּן פון אים און ווינקען זיך אייבער :

אפילו זיין שוינגעער, מס. שלטמאן, איז זי קומט אראפ אויף א פאר
מיניגוט. קווקט זי זיך אויך אויף אים ניט אום. ווי סאנדראנס גיין צו קינד
וואולט גאר מיט אים קיין שייכות ניט געהאט. זי דערציילט גאר פאר א
פרעמאכער פרוי, איז איר טאכטער האט דעם צוויתן טאג זווען.
אויף זיין מאמען האט בעני אינגןאנצן מורה א קוק צו טאג. ווען זי
איין געוקמען בייטאג זען, ווי ס'האלט. אונז געדאראפט גלייך צוריקלויין איז
ער גראסער-יסטאר, האט זי געהאט איז מאנען, ווי זי זואלט סאנדראן
חוושד געווען, איז זי גייט צו קינד פונקט איז מיטן העלן טאג, כדי איר,
זימערמן, אפזוטאן, זי זאל דאָרפן איבערלאָזון די סטאר אויפו
מאן זון לוייפן אהער, אין שפיטאל.

בעני האט געווארסט, איז זיין מאמע האט סאנדראן פיננט. איז זי קאנ

יונג לְעָבָן

איך נאך אלץ ניט מוחל זיין, וואס צוליב איך איז ער, בעני, ניט גען
גאנגען אין קאלעדיוש און ניט געקאנט ווערן אַ דאקטאר. ער האט קיין-
מאל ניט געוואָלט רעדן מיט איך וועגן סאנדראן, כי יי זאל ניט געמען
גלייך זאגן, איז זיין, סאנדראן, האט אים אומיגליקעלעך געמאכט. אבער איז
ער האט דערזען זיין מאמען, דא איז שפיטאל, צוישן אַויפיל דערוואָאָק
סענע פרעמדע מענטשן, האט ער ניט געקאנט מער אויסתאָלטן:
— מאמע, — האט ער זיך צוגערוקט צו איך זיעיר נצענט, —
ס'געט איז איז לאנג . . . כ'האָב געזען זוי זי ליידט . . . ס'אייז אַ
רחמנות אויף איך . . .

זיין מאמע האט מיט איך שטענדיקער פֿאָרְבִּיסְנְקִיט געענטפֿערט:
— זאָרג זיך ניט פֿאָר איך. זי אייז אַ געוננטע. זי וועט אַבעָּר-
קומוּן . . . — אַבעָּר זענדיק טרעָרין אַין בענין אויגן, האט זי אויף
שנעל צוגעגעבן: — זאָרג זיך ניט, מײַן קינד, אלע מאמעס לְיִדְן. אַזוי
דאָרפֿ זיין . . .

בעני האט זיך איזוֹ דערפרִיט מיט זיין מאמעס טרייסטן, איז ער איז
שיר איך ניט אַרוּפֿגֶעָפְּאָלָן אוּפֿן האַלְדוֹן זיך צעוּבִּיט, ווי ער פֿלְעָגֶט
טאָן אַמְּאָל, ווען אַים פֿלְעָגֶט זיין שלעכֶט אַון זיין מאמע פֿלְעָגֶט אַים
פייעשטשען אַון דְּרָפֿן „זָנוּבָּלָעָה“. ער האט אַבעָּר בלוייז זיך געטוליעט
צו איך, אַון זיין מאמע האט געקוּקט אויף זיין אַראָפֿגֶעָלָאָזָן קָאָפֿ אַון
געטראָכְט:

— זוּי אַין מֵיר, ער איז דאָך נאָך אַלְיִין אַ קִינְד. ערשות געווֹאָרָן 19
יאָר אַון ווערט שווֹן אַ טָּאָטוּ . . .

פֿאָרְגָּאָכְט אַין גַּעֲקֻמוּן דִּי שׁוּוֹסְטָעָר דְּאָרָעָץ צו זַעַן סאנדראן. כָּאָטָש
זַי אַז גַּעֲקֻמוּן גַּלְיִיךְ פֿוֹן דַּעַר אַרְבָּעַט, אַין אַוִּיפֿ גַּרְנִיט גַּעֲוֹעָן צַו
דַּעַרְקָאָגָעָן, אַז ס'אייז גַּעֲוֹעָן אַזָּא הַיִּסְעָר טָאָג. זַי האט אַוִּיסְגָּעָוקָט
זַיִּעֶד קִיל אַין איך ווֹיְסִין קְלִיְּד, ווי זַי ווֹאָלָט גַּאֲרָבָּנִיט גַּעֲזָעָן אַ גַּאנְגָּז
טָאָג אַין שָׁאָפּ, בַּיִּי אַן עַלְעַטְקָרִיטִישָׁר מַאֲשִׁין, נַאֲרָז ווי זַי ווֹאָלָט פֿאָרָּ
ברָאָכְט דַּרְגָּעָץ אַין אַ קִילָּן פֿאָרָק. בַּלְיִזְן דִּי שׁוֹוֹאָרָעָץ פֿלְעָקָן אַונְטָעָר
די אוּגָן, דִּי קְנִיְּשָׁתְּשָׁלָעָךְ אַרְוָם דִּי שְׁטִילָע, צְנוּוֹפֿגֶעָצְיוֹגָעָן לְיִפְנֵן האָבוֹן
עדות גַּעֲזָגָט אוֹיפֿ אַ לְאָגָעָר, שׁוּוֹרָעָר הַאַרְעָוָאָנִיעָ אַין שָׁאָפּ.

זַי האט אַ קוֹק גַּעֲטָאָן אַוִּיפֿ סְאָנְדָּרָאָן פֿנִים, אוֹיפֿ דָעַם
גרוֹיסְן בַּוְּיד אַון אַ שְׁמִיכְלָגְעָט צו איך:

— העלאָ סְאָנְדָּרָאָן.
סְאָנְדָּרָאָן האט זיך גַּעֲשָׁעָט פֿאָר דַּאָרָעָן, וואס זַי זַעַט זַי אַין אַזָּא
צּוֹשָׁטָאָנָה. ס'הָאָט זַי אַיר גַּעֲדָאָכְט, אַז זַי דַּאָרָף זַיִּשְׁעָמָן, וואס זַי
גִּיט אַזוי לְאָנְגָּג צו קִינְד. דָוְרָכְן טָאָג זַיְגָעָן אַוִּיפֿ פֿרְוִיעָן אַרְיִינְגָּעָן
קַוְעָמָן אַון אלע האָבוֹן שְׂוִין אַפְּגָעָהָאָט. דַּאָרָעָ, מְרָס. זַיְמָרְמָאָן אַון אַפְּיָלוֹן

פָּעֵם יִבְאַת

בעני, וועלן מיינען, איז ס'געט איר אווי לאנג, דערפֿאָר זואס זי אייז אלט בלוייז 17 יאָר. — איז זי אייז נאָך נאָך קִינְד, — וועלן זי טראָבטזן, — דערפֿאָר קָאָן זי עס ניט מאָכָן אווי שנעל. ס'וואָלט שוין בעסער געַז ווען, ווען דאָרָע קומט זי ניט זען, — האָט סָאנְדְּרָא זיך גַּעֲבִיסֶן די ליפּוֹן, ניט אַרוֹיסְצִישְׁרִיעַן אַינְדְּרָהָוִיך, כלְּזָמָן אַיר שַׁוּעַסְטָעַר שְׁטִיטִים דֻּרְבִּי.

דאָרָע האָט גַּעֲרָבֶגֶט בַּיִּאָר מַאֲמָעָן:

— וואָו אייז בעני?

מרס. שלמאָן האָט אַונְגָּק עַטָּאן, דאָרָע זאל אַרוֹיסֶן מִיט אַיר אַין קָאָרִידָאָר. זי האָט גַּעֲנָגֶט אַינְדְּרָשְׁטִיל:

— איך האָב אַים אַזְוַעְקָעְשִׁיקְט אַחִים, ער זאל עַפְּעַס עַסְן. דְּרִיטִיט זיך דָּא אַרוֹס אַפְּאַרְלָאַרְעָנָעָר . . . אַוְ סָאנְדְּרָא וּוְיל אַים דָּאָך אַפְּיָלוֹ צָו זיך ניט צָוְלָאָן. אַז ער זוֹיל אַרְיָין אַקְוּקָאָן אוֹיפּ אָיר, נַעַמְתָּ זי שְׁרִיעַעַן;

— זאל ער אַרוֹיסֶן פּוֹן דָּאַגְּנָעָן! זאל ער אַרוֹיסֶן!

דאָרָע האָט גַּעֲנוֹמָעָן לְאָכָן; זי האָט גַּעֲזָעָן פָּאָר זיך בענִיס דַּעַרְתִּי שְׁרָאָקָן פְּנִים וּוּן סָאנְדְּרָא האָט אַים אַרוֹיסְגַּעַטְרִיבָּן. — קִינְדָּעָר, — האָט זי לאַכְּבָּנְדִּיק גַּעֲזָגָט, — האַגְּדָלָעָן וּוּי קִינְדָּעָר. זיִי האָבָן אַלְיָין ניט גַּעַז וּוּאַסְטָן, זואָס זיִי דַּעְרוֹוֹאָרט.

אוֹיפּ מַאְרָגָן, אַיְזָן שְׁוִין סָאנְדְּרָא גַּעֲלָעָן אַין אָן אַנְדָּעָר צִימָעָר. אַז אַזְוַעְקָעְגָּעָנָע, אַ רְוַאְקָע, מִיט אַ בְּלִיךְ פְּנִים אַזְוַעְקָעְשְׁוֹאַכְטָעָה הענט. זי האָט אַבְּעָר אַ פְּרִילְעָכָע גַּעַשְׁמִיכְלָט צָו דִּי צָוְוִי שְׁבִנְיָשׁ בעטָן אַין דָּעַם צִימָעָר. ס'איְזָן אַיר פְּלַצְלִינְגָּג גַּעַוּאָרָן זִיעָר גּוֹט. נִיט דַּעְרָפְּאָר וּזָאָס זי האָט שְׁוִין אַ קִינְדָּה. זי האָט עס נאָך אַפְּיָלוֹ נִיט אַגְּגָעָקָות, אַ גַּוְיִּיסָּה האָט עס אַרוֹיסְגַּעַטְרָאָגָן נאָך אַיְדָעָר זי האָט גַּעַוְוָאַסְטָן וּזָאָס ס'טוֹט זִיך מִיט אַיר, נאָר ס'איְזָן אַיר גַּעֲזָגָן גּוֹט, וּזָאָס זִיך וּוּעָט מַעַר נִיט האָבָן קִיְּזָן וּוּיְטִיקָּן, נִיט דַּאְרָפָן שְׁרִיעַעַן. זי האָט זיך גַּעַפְּרִיטִיט, וּזָאָס אַיר בּוֹיך אַיְזָן גַּעַוְוָאָרָן צְוִירִיקָלִין, פּוֹנְקָט וּוּיְפְּרִיעָר. — אַזְוַיְזָן אַיך האָט מַורְאָה גַּעַז האָט, אַז אַיך וּוּל שְׁוִין אַלְעָמָל אַזְוִי פְּאַרְבְּלִיְיבָּן, — האָט זִיך גַּעַלְאָכְט אַיְזָן קִישְׁזָן אַרְיָין. וּוּגָן קִינְדָּה האָט זִיך נאָך אַינְגָּגָנְצָן נִיט גַּעַטְרָאָכָט, זִיך האָט בלוייז אַיְזָן זִיך גַּעַוְוָאַסְטָן. אַז זִיך אַיְזָן גַּעַוְוָאָרָן אַז אַוְיְפְּגַּעְלִיְיָוָט, אַ בְּאַפְּרִיטִיט, אַזְוַיְזָן אַזְוַעַלְעַד פְּרִיעַעַן זִיך מִיט אַיר, וּזָאָס זִיך וּוּלְאָט, אַיְזָן בְּעַרְנָאָכָט, גַּעַוְוָאָרָן בַּיִּאָלְעָמָן טִיעָר.

די עַרְשָׁתָעָן אַזְוַעְקָמָעָן צְוּלְוִיפּ אַיר מַאֲמָעָן. סָאנְדְּרָא האָט גַּעַנְבִּיט גַּעַקְאָנְטָן פְּאַרְשְׁטִיְין, וּזָאָס אַיר מַאֲמָעָן האָט אַזְוִי שנעל זִיך דַּעְרוֹוֹאָסְטָן,

יונוג ל עבן

או זי האט שווין אַפְגָעָה אַטָם. סידין זי איז דא אין שפיטאל געזען אַגָאנֶצע נאכט. זי האט תאקע אויסגעקוּט מיד. איר ברײַט פנימ אַין געוווען בלײַד, פול מיט קנייטשן. סאנדראן איז אוש ענג געווארן אַין האלדא, וווען איר מאמע האט זיך אַיבָער אַיר אַרְבִּיבָּרְגָּעְבָּוּיגָן אַון אַיר מיט אַזְוִיפִּיל לִיבְשָׁאָפְּט גַּעֲרוֹשָׂת. גַּעֲקוֹשָׂת אַון גַּעֲוִינִיט. סאנדרא האט געוואָסָט, אַו אַיר מאמע פְּלָעָגָט זיך אַלְעָמָל פָּאָר אַיר אַנוּמָעָן, אַיר שטענדייק פָּאַרְעָנְטְּפָּעָרְן פָּאָרְן טָאָטָן, אַוְן סְפָּלָעָגָט טְרָעָפָן אַמָּאל, אַוְן קִיִּידָן גַּעַר פְּלָעָגָט נִיט זִין דֻּעָרְבִּי, פְּלָעָגָט זיך אַקְשָׁש טָאָן. אַוְן דָּעָרְגָּאָז גַּלְיִיך אַ זָּג טָאָן, אַוְן דָּעָרְפָּאָר אַיז זיך צָעָלָאָן, אַבָּעָר אַוְן מַאְמָע ווועט זיך אַזְוִי פִּילְקָוָשׁן, זיך אַזְוִי פְּרִידְיעָן מִיט אַיר, אַוְן רָוּפָן טָאַכְטָרָל.

— אויף דעם האט גַּאֲרָסָן זיך נִיט גַּעֲרִיכְט. אַוְן אַפְּיָלוּ אַיר טָאָטָע, ווֹאָס אַין בְּטָבָע אַשְׁוִיְגָעָר, שטענדייק אַ ברְגָּזָעָר אַוְן פְּלָעָגָט אוֹיפִּיךְ אַיר, סָאנְדָרָאָן, קוֹקָן מִיט אַזָּא מִינָּע, ווֹי עַר ווֹאָלָט שווין געוווען זיכְבָּר, אַוְן פָּוֹן אַיר ווועט עַר קִיְּינָן נִחְתָּנִית האָבָן, האט אוֹיךְ אַוְן אַיר גַּעַשְׁמִיכְלָט, גַּעַקְוָת אַזְוִי, ווֹי עַר פְּלָעָגָט קוֹקָן גַּאֲרָסָן, ווֹעַן זיך געוווען אַ קלִיָּין מִידְעָלָע אַוְן עַר אַלְיָין אַיז נָאָך געוווען געזונָט אַוְן האט גַּעַשְׁמִיכְלָט. עַר האט אַיצְט גַּעַקְוָת אוֹיפִּיךְ אַיר אַוְן זִינְגָן שטענדייק אַומְעַטְיִיךְ אַוְגָן הָאָבָן זיך אַזְשָׁ צָעְפִּינְטָלָט מִיט טְרָעָן, ווֹעַן עַר האט אַ זָּג גַּעַטָּן :

— נָו, סָאנְדָרָא, בִּיסְט שווין אַ מאָמע, האט שווין אַ זָּוָן ! סָאנְדָרָא האט געוואָסָט אַים זָאָגָן עַפְּס אַזְוָינָס, ווֹאָס סְזָאָל אַים דָּעָרְפִּידְיעָן, ווֹאָס סְזָאָל אַוְיפִּילְיִיכְּטָן זִין פְּנִים. האט זיך אַים גַּעֲנָעָט :

— אַוְן דָה טָאָטָע, בִּיסְט שווין אַ זִּידָע. אַזְוִי פְּרִידְיעָן אַ טָּוָעָט אַ טָּרָאָכָט גַּעַטָּן :

— דָעַר טָאָטָע האט שווין אַזְוִי לאָגָן נִיט גַּעַשְׁמִיכְלָט. סְאַיִן טָאָקָע גוּט, ווֹאָס כְּהָאָב גַּעַהָאָט אַ קִינְדָּ. דָעַר טָאָטָע פְּרִידְיעָן זיך . . . אַנְדָּעָרָש אַיז געוווען מִיט בענִין. עַר אַיז אַ צָּעְטָוְמָלְטָעָר גַּעַשְׁטָאָז גַּעַן בֵּי אַיר בעט אַוְן נִיט געוואָסָט ווֹאָס עַר דָאָרְפָּטָן. עַר האט גַּעַן מִינִינָּט, אַוְן סָאנְדָרָא ווועט זִין אַלְיָין אַין צִימָעָר, ווועט עַר זיך אַקְשָׁש טָאָן, אַיר פְּרָעָגָן ווֹי זִי פִּילְטָן. צָום סְוָף שְׁטִיְיָעָן אַין דָעַם צִימָעָר נָאָך צְוּוֵי בָּעָטָן. צְוּוֵי נִיְגָעָרִיךְ פְּרִידְיעָן קוֹקָן אַים נָאָך. אַוְן סָאנְדָרָאָס מַאְמָע זִיצְטָפָן אַיז נִיט בעט אַוְן אַיר טָאָטָע פָּוֹן דָעַר אַנְדָּעָר זִיטָן. האט עַר אַפְּיָלוּ נִיט גַּעַקְוָנָט צְקוּמוּנָן גַּעַעַנְטָן צְוִי אַיר. — ווֹאָס אַיז זַוְעָגָן קִינְד ?

פֶּעַם יִ בְּאָרֶךְ

— האט ער א טראכט געטאן וועגן קינד, זוי מ'טראכט וועגן עפעס גאר
א פרעמדער זאך.

עדשט שפערטער, ווען סאנדרא האט אים אַרְוָמְגָעָנוּמָעָן מיט ביידע
הענט אַרְוָמְגָעָנוּמָעָן און אַלְקַנְדִּיקָע אַיִם גַּעֲזָגָט :

— בעני, מיר האבן דאך שוין אַ קִינְד ! . . .

האט זוי אַ חִיסְעָן בּוֹאַלְיעָן אַ שְׁטָרָם גַּעֲטָן אַ פְּרִיד אַיבָּעֶר זִין
קָעָרְפָּעָר. ער האט דערפֿילַט אַ פְּרִיד, זוי עֲרֵשָׁת אַיִץ וּוֹאַלְטָט ער פָּאָרֶךְ
שְׁטָאָנָעָן, אוֹ סָאנְדְּרָא אַיְן שְׁווִין אַרְבִּיבְּרָעְגְּקוּמוּמָעָן.

— בִּיסְטָן שְׁווִין אַ טָּاطָע ! — האט זִין מאַמע אַיִם אַנְגְּזָאָגָט גַּאַךְ
אַינְדְּעָרְהָיִם. — האסְטָן שְׁווִין אַ זָּוִן ! — האט זִין טָاطָע צַו אַיִם נַחְתְּדִיק
גַּעַשְׂמִיכְלָט. זִין שְׁוִיגְעָר, מְרָס. שְׁוּלְמָאָן, האט אַיִם אַ קְוָשׁ גַּעֲטָן. אַיִם
גַּעַוְאָנְטָנְשָׁן מּוֹלְ-טוֹב. אַפְּיָלוֹ זִין שְׁוּרָר, וּוֹסָס האט זִיךְ קִינְמָאָל אַיִךְ
אַיִם גַּיְתָּ אַומְגָעְקוּקָט, האט צַו אַיִם גַּעַשְׂמִיכְלָט. אַוְן עָרֶה, בעני, האט גַּעַד
שְׁוִיגָּן, זוי גַּוְיִט אַיִם וּוֹאַלְטָט מַעַן גַּעַמְיִינָט. עֲרֵשָׁת וּוֹעֵן ער האט דערזּוּעָן
אַזְוִי גַּעֲנָעָט צַו זִיךְ סָאנְדְּרָאָס פְּנִים. אַירָעַ פְּרִילְעָכָבָעַ אַיְגָן, גַּעַפְּילַט אַירָעַ
הענט אַרְוָמְגָעָנוּמָעָן צַו זִין הַאֲלָדָג. האט ער אַ פְּאַגְּאָפְּטָעָר גַּעַקְוּקָט אַוְיָחִיד, זוי ער
וּוֹאַלְטָט זִיךְ שְׁווִין לְאַנְגָּג נִיט גַּעַהָאָט גַּעַעַן.

— דְּזַשְּׁיָּ, סָאנְדְּרָאָ, — האט ער שְׁטִילָאַ זָאָג גַּעֲטָן, — דְּזַשְּׁיָּ . . .
אוֹן אַ פְּאַרְגָּאָכָט, וּוֹעֵן דָאָרָעַ אַיְן גַּעֲזָעָן בַּיִּסְאָנְדְּרָאָס בְּעַט, האט זִי
פְּלוֹצְלוֹגָג אַיְרָאַ פְּרִיעָג גַּעֲטָן ::

— זַוְאַלְסָטוֹ גַּעַוְאָלָטָן קָוּמָעָן צַו אָונְדָי, מִיטָּן קִינְד, פְּאָר אַ פְּאָר וּוֹאַכְּנָן
אַיְךְ האָב גַּעַרְעָדָט וּוֹעֵן דָעַם מִיטָּן דָעַרְעָמָעָן, זִי וּוֹאַלְטָט זִיעָר גַּעַוְאָלָט,
דוֹ זַאַלְסָטוֹ קָוּמָעָן.

סָאנְדְּרָאָ האט זִיךְ דָעְרְפִּירִיט. סַוּוֹאַלְטָט אַיְרָאַ גַּוט גַּעַוְעָן צַו קָוּמָעָן
צַו דָעַרְעָמָעָן, נִיטָּן דָאָרְפָּן אַזְוִי שְׁנָעֵל צְוִירְקִיגִין צַו דָעַרְעָמָעָן, צַו
דָעַרְעָמָעָן צְוִירְקִיגִין, אַזְוִי דָעַרְעָמָעָן אַיִן קְרָאָנָק, אַזְוִי דָעַרְעָמָעָן נִיטָּן
גַּלְיִיךְ דָעְרָמָגָט, אַזְוִי דָעַרְעָמָעָן אַיִן קְרָאָנָק, אַזְוִי דָעַרְעָמָעָן
קִינְיָן טָוְמָל. אַוְן וּוֹאַס וּוֹעַט זִין, אַזְוִי דָעַרְעָמָעָן פָּוֹן דָעַרְעָמָעָן,
וּוֹעֵן דָאָס קִינְד וּוֹעַט וּוֹיְגִינְעָן ? זִי פְּלָעַגְטָן דָאַךְ אַפְּיָלוֹ נִיטָּן לִיְדָן
וּוֹעֵן זִי, סָאנְדְּרָאָ, פְּלָעַגְטָן זַוְאַגְּגָן. האט זִי אַזְוָמְעִיקָּע גַּעֲזָגָט ::

— סַוּעַט דִּיר זִין עַנְגָּג, דָאָרָעַ, אַוְן דָעַרְעָמָעָן אַיִן קְרָאָנָק !

דָאָרָעַ האט אַ מַאַךְ גַּעֲטָן מִיטָּן האָגָט :

— זַאַרְגָּג זִיךְ נִיטָּן, מִירָן זִיךְ אַוְן עַצְחָה גַּעַבָּן, אַוְן דָעַם טָאָטָן וּוֹעַט זִין
פְּרִילְעָכָבָעַר. עַרְעַט האָבָן אַיִיךְ וּוֹעַטָּן צַו קָוּקָן . . . סַאַיְן דָאַךְ זִין עֲרֵשָׁת
אַיִינְיקָל ! — האט זִי אַיִיךְ שְׁנָעֵל אַ שְׁמִיכְלָעַג גַּעֲטָן. — דָאָרָט בַּיִּסְאָנְדְּרָאָס

יונג לבן

שוויגער זייןען דאך אלע פארנומען אין סטאר. ווער וועט דיר העלפן
מייטן קינד ? ס'אי זאך איז פיצל, — האט איר פנים א שיין געטאן
מייט איז זויכקייט, ווי סאנדרא האט געזען איר מאמעס פנים איזו שיין
גען. אודאי דארפסטו קומען צו אונדן. צוליבן קינד !

סאנדרא האט א פארוואנדערטע בעקופת אויף דארען. זי האט
שווין ניט איינמאָל געטראכט, און זונט זי האט החונה געהאט, איז דאָזעַ
געוואָרַן צו איר אנדערש, זי האט שווין ניט גערעדט צו איר, ווי צו א
קליען שוועסטערל, וואָס פֿאָרְשְׁטִיטְסְטֶיט גַּאֲרְנִיט. זי האט זיך אָפְּלִילְוּ פֿאָרְ אַיר
אנגענומען, ווען איר שוויגער האט זיך געקריגט מיט איר, וואָס זי האט
חתונה געהאט מיט בעניין, איצט איז דארעס פֿנִים פֿאָרְפְּלָאַמְּט, און זי
רעדט צו איר, צו קומען מיטן קינד, באַטש ס'וועט זיין ענג און טומלדייק.

סאנדרא האט פֿלוֹצְלִינְג אַטְראָכְט געטאן, אַזְּ דְּאָרָעְ וְוַיְלְ זֵאל
קומען מיטן קינד צוֹלִיב אַיר אַלְיַין, וְוַיְלְ אַיר, דְּאָרָעְן, אַיז אָמְעַטִּיק. זי
האַט זיך דערמאָנט, וואָס די מאָמע פֿלְעַגְט אַיר אַגְּגָן, אַזְּ דְּאָרָעְ אַיז עַלְנָט,
אוֹ זי האַט ניט קִין פֿרִיד אַין לעַבָּן. סאנדרא האַט אָוּוּקְגַּעַדְרִיט דֻּעַם
קָאָפּ, דְּאָרָעְ זֵאל ניט דערקָאַנְעַן אוֹיףְ אַיר, וְוַעֲגַן וְוַאָס זֵי טְרָאַכְט.

— גוֹט, — האַט זי גַּעַזְגַּט, — אַיך בֵּין זַיְעַר צַוְּפִּידְן. זֵאג דָּעַר
מאָמעַן, אַזְּ אַיך וְוַעַל קְוַמְעַן.
דְּאָרָעְ האַט אַצְוְפִּידְעַן זיך צַעַשְׂמִיכְלַט. זי האַט זיך אַבעָר דָּעַר
מאָנט :

— וועט בעני זיין צַוְּפִּידְן ?
סאנדרא האַט אַלְאָך געטאן. זי ווֹוִיס שווין ווי טַיְעַר זי אַיז אַיצְט
געוואָרַן בֵּי בעניין, ווי ער קוֹקְט אַיר אַין די אַוְגָן, אַזְּ הַאַלְט אַיר אַין
אַין דערצְיַילְן זֵוִי אָמְעַטִּיק ס'אַיְן אִים אַזְּ אַיר.
— אַ, בעני וועט זיין צַוְּפִּידְן, — האַט זֵוִי אַפְּרִילְעַכְעַ גַּעַקְוַט אוֹיףְ
דְּאָרָעְן. — ער וועט שווין זיין צַוְּפִּידְן.
סאנדרא האַט זיך אַבעָר ניט גַּעַדְיכְט, אַזְּ מְרָס. זִימָרְמָאָן וועט זֵי
ניט וועלן לאָזָן.

— גַּאָר, — האַט זֵי אַזְּגַּעַדְנָא מִיט דֻּעַם טָאַן פּוֹן אַ מעַנְטָשָׁן,
וְוַאָס אַיז גַּעַוְאִיגְּט אַלְיַין אוֹיסְצַוְּפִּידְן. — וְוַאָס אַיז דָּאַס פֿאָר אַ נִּיעָס ?
כַּהֲבָ שְׁוִין אַנוּגְרִיט אַ בעַטְעַלְעַ. וועסט קְוַמְעַן גַּלְיִיךְ אַהֲיִם !
סאנדרא האַט זיך דערמאָנט, אַזְּ פּוֹנְקְט אַזְּוִי האַט זֵי זיך אַרְיִינְגַּעַד
מִישְׁט ווען בעני האַט אַיר, סאנדרא, געהאט צַוְּגַּעַזְגַּט, אַזְּ זֵי וועלן דִּיבָּן
געַן אַ דִּירָה פֿאָר זיך אַלְיַין. אַומְזִיסְט האַט סאנדרא זיך דָּאַן גַּעַפְּרִידְט.
מְרָס. זִימָרְמָאָן האַט גַּעַזְגַּט נִיְּן אַזְּוִי גַּעַבְּלִיבָּן, סאנדרא

פָּעַסְיִ בְּאַךְ

האט דאן שוין מער קיין כוח ניט געהאט זיך קעגנץושטעלן, אויז זיך גע-
בליבן וואוינגען בי דער שויגער, אבער אין הארצן האט זיך איר עס
קיינמאָל ניט מוחל געוווען. זיך האט שטונדייק געהאטפֿט, או ווען ניט אויז,
וועט זיך מיט איר אַפְּרַעֲכַעֲגַעַן.

— איצט וועט זיך מיר שוין ניט שטערן! — האט סאנדרא פֿאַרְ
ביסן די ליפֿן. — איך וועל דאס מאָל אויספֿירַן, — האט זיך געקוקט איר
שויגער גלייך אין די אויגן. סאנדרא האט פֿאַרְשְׁטָאַנְעַן, או איצט אויז
זיך שטארקעדר פֿוֹן דער שויגער. איצט האט זיך אַ קִינְדָּ, אַ קִינְדָּ, מיט
וועלן אלע פֿרְיִיעַן זיך, אַ קִינְדָּ, וואָס האט געקאנט מאָכָן איר טאטן
شمיכלען, אוֹן דָּאָרָעָן פֿאַרְגָּעָסָן, אוֹן זיך אַיְזָה מִיד. האט זיך אַ רְוָאַיקָּעָ גַּעַז-
ענטפֿערַט:

— מאָ, איך האט באַשְׁלָאָסָן, אוֹן אַיך גַּי צוֹ מֵין מאָמָעָן פֿאַרְ אַ פֿאַר
וואָכָן. איר פֿאַרְשְׁטִיטַיַּת? מֵין מאָמָעָן האט שוין אוֹיך אַנְגְּגַעַרְיַּת אַ פֿלְאַזְנְפֿאַרְן
קִינְדָּ.

מרס. זימערמאָן אוֹן גַּעַבְלִיבָן שְׂטִילַ. דעם אָוָפָן ווי סאנדרא האט
עס געוזאנט, ווי אַירַע אוֹיגַן האָבָן געקוקט אוֹיף אַיר, האט זיך פֿאַרְשְׁטָאַ-
געַן, אוֹן סאנדרא וועט שוין טאן וואָס זיך וועט וועלן. קִינְגָּר וועט איר
שוין מער קִין דעות ניט קָאנָן זאגַן.

וֵי האט אַ קָּוק גַּעַטָּאָן אוֹיך בְּעַנְיוֹן. יָא. בעני וועט שוין איצט זִין
צופרידן מיט אלֶיך, וואָס סאנדרא וועט טאן אוֹן זאגַן. זיינט ער אוֹן גַּעַז
וואָרָן אַ טָּאָטָע, האט ער גענומען ענטפֿערַן אַנטקעגן. האט קִינְגָּם נִיט
אוֹוִי אַיבְּזִינְגַּעַן ווי נָאָר סאנדראָן אוֹן דאס קִינְדָּ. — אַ גַּאנְצָעָר טָאָטָע
גַּעַוָּאָרָן. האט זיך גַּעַבְיִיעָרָט אַין גַּעַדְאָקָן. ער אוֹין עַרְשַׁת גַּעַוָּאָרָן
19 יָאָר, אוֹן קוּקָט אִים נָאָר אָן! געוזאנט האט זיך אַבְּעָר גַּאֲרָנוּתַיַּת. נָאָר
כְּדִי סאנדרא זָאָל נִיט פְּלִין, אוֹ זיך פִּירְט אָוָס, האט זיך אַ גַּלְּיִיכְּלִיטְּקִיעַ
גענומען דָּעַדְן, אוֹ סְאַיְזַן טָאָקָעַ בעַסְעָר, וֵי זָאָל גַּיְזַן צוֹ דָעַר מֵאמָעָן. —
איך בין דאָך אַ פֿאַרְנוּמָעָן אַין גַּעַשְׁעָפַט. — האט זיך דָעַרְמִיט גַּעַוָּאָלָט
לאָזָן סאנדראָן צוֹ ווִיסָן, אוֹ זיך נָאָר אלֶיך די באַלְעָבָאָטָע, אוֹ זיך האָלָט
זַיְיַע דָעַרְוַיְילָע בִּידָן אָוָס. אין הארצן האט איר אַבְּעָר גַּעַרְיוֹזָעָט אַ
שְׁרָעָק, אוֹ בעני וועט דָאָרָט אוֹיך וועלָן זִין. סְיֻוּט בְּלִיבָן אַ פֿוֹסְט
הוּין, — האט זיך אַינְדָעַרְשְׁטִיל גַּעַזְיִיפֿצַט.

דעם טָאָגָן, וואָס סאנדרא אַין אַרוֹסִים פֿוֹן שְׁפִיטָאַל, האט מרָס. זִיך
מערדמאָן גַּעַפְּלִיטַ, אוֹ זיך צַעַפְּלָאָצְטָע וּוּרָן. זיך האט גַּעַדְאָרְפַּט שְׁטִינוֹן
אַין סְטָאָר אָוָן צְוֹעָן ווי די טָעַסִּי פֿאַרְפָּאָרְט צוֹ שְׁוּלְמָאָגָס הָוּין. ווִיסָן
וואָס דָאָרָט טָוָט זִיך בַּיְזַי. זיך האט בלְוִין גַּעַדְאָרְפַּט שְׁטִינוֹן אַין טִיר

יונג לען

פָּנוֹן סְטָאָר, הָאָט זַי גַּעֲקָאנְט זַעַן, וַיִּדְאָרֶט אִיבָּעָרָן וּזַעַן, בֵּי דִי שׁוֹלְמָאָנָס, אַיְזָיְסִיטָּבָּה. אַ גַּאנְצָן טָאג הָאָט זַי גַּעֲדָרָפֶט זַיְן צַוְּגָעָבָונְדָן צָוֵם סְטָאָר אָוֹן צְוּזָעַן וּוַיְיַעַנְיַי אַיְזָיְסִיטָּבָּה, מִיטָּדִי שׁוֹלְמָאָנָס, אָוֹן מִיטָּאַיר מִאָן הָאָט זַי זִיךְ אַוְיךְ נִיטָּגַעַן צַוְּגָעָבָונְדָן. עַד אַיְזָיְסִיטָּבָּה צְעַדְשָׁמָאַיעַט פּוֹנְקָט וּוַיְיַעַנְיַי. עַד אַיְזָיְסִיטָּבָּה אַוְיךְ עַטְלָעָכָעָמָל גַּעֲוָעַן אַיְזָיְסִיטָּבָּה בְּעָרָן וּזַעַן אָוֹן יְעַדְעָסָמָל אַיר אַפְּגָעָנְגָעָבָן אַ גְּרוֹס : דָּאָס קִינְדָּשְׁלָאָפָּט. דָּאָס קִינְדָּשְׁלָאָפָּט קְרִיגְטָעָסָן. אָוֹן זַי, מְרָס. זַיְמָעָרְמָאָן, דָּאַרְךְ שְׁוַיְינְגָן, דָּאַרְךְ שְׁתִּין אַיְזָיְסִיטָּבָּה אַיְנָעָאָלְיָן אָוֹן וּוְאָרְטָן בֵּי בִּינְאָכָט. זַעַן מִוּעָט פָּאָרְדָּיָמָן אָמָכוֹן דִּי סְטָאָר, וּזַעַט זַי שְׁוַיְין זַעַן, צַי בּוּנְיַיְהָאָרְיָה, אַ קְוָקְטָאָן אַוְיְפָן קִינְדָּה. אָוֹן דָּעַרְוְיָילָע וּזַעַט זַי שְׁוַיְין זַעַן, צַי בּוּנְיַיְהָאָרְיָה, אַ קְוָקְטָאָן אַוְיְפָן קִינְדָּה. גַּעַמּוֹזָט פְּאַרְגָּעָסָן צַו עָסָן אַ גַּאנְצָן טָאג. הָאָט זַי גַּעֲקָאנְקָט דִּי פִּינְדָּה גַּעַר.

מְרָס. זַיְמָעְרָמָאָן הָאָט אַבְּרָעָנִיט גַּעֲזָוָאָרָט בֵּי בִּינְאָכָט. אָזְוִי שְׁנָעָל וּוַיְיַעַנְיַי אַיְזָיְסִיטָּבָּה צְוּרִיקְגַּעֲקָומָעָן, הָאָט זַי פְּאַרְגָּעָסָן, אָזְזַי הָאָט מִיטָּא וּוְיַלְעָפָרְיָה גַּעַטְרָאָכָט. אָזְזַי הָאָט צִיְּתָן מִיטָּן אַנְקוֹקָן דָּאָס קִינְדָּה, זַי אַיְזָיְסִיטָּבָּה שְׁנָעָל אַרְיְבָעָרְגָּעָלָפָן אַיְבָּעָרָן וּזַעַג. צְוּוֵי מַאל הָאָט אַיר מְרָס. זַיְמָעְרָמָאָן גַּעַדְאָרָפֶט רָוּפָן. אָזְזַי צְוּרִיקְגַּעֲקָומָעָן, הָאָט זַי גַּעַשְׁמִיכָלָט. — וּוַיְיִיסְטָה, — הָאָט זַי גַּעַזְאָגָט צָוֵם מִאָן, — דָּאָס קִינְדָּה קְוָקָט אָוַיס פּוֹנְקָט וּוַיְיַעַנְיַי ! אַינְגַּאנְצָן וּוַיְיַעַר ! בִּיסְטָה דָעַן אַמְּבִין, וּזַאֲסָפָר אַ קִינְדָּה דָּאָס אַיְזָי ?

II

גַּעֲוָעַן אַיְזָי דָּאָס אַ שְׁבַּת אַינְדָּעָרְפָּרִי. אַנְגָּעָפָאַנְגָּעָן הָאָט זַיְדָעָר טָאג סְאַנְדָּרָאָן פּוֹנְקָט וּוַיְיַעַל טָעָג פָּוֹן וּוֹאָך : אַ וּאַכְעָדִיקָעָר, גַּאֲרָנִישָׁת צְוָאָגְנוֹדִיקָעָר טָאג. דָוּרְךְ דִי הַאַלְבִּיְ-פָּאַרְצִוְיָגָעָן פָּעַנְצְּטָעָר הַאָבוֹן אַרְיְינְגָעָשִׁינִיט פָּאָסָן זַוְן, גַּעַשְׁפָּרִיטָה אַ לִיכְטִיקִיט אַיְן דָעַם צִימָעָר אָוֹן גַּעַג וּוּעַקְטָה בְּאָבִין פָּוֹן שְׁלָאָף. דָעַר וּוַיְיִסְטָר פָּאָס לִיכְטָמָעָן דִיל, דִי שְׁטִילְקִיטָה פָּוֹן הוּוִינְג, הָאָט סְאַנְדָּרָאָן דַעְרָמָאָנָט אַיְזָי אַ שְׁבַּת אַינְדָּעָרְפָּרִי בֵּי אַיר מַאמְעָן אָוֹן הוּוִינְג. דָאָן הָאָט אַ שְׁבַּת גַּעַמְיִינְט נִיטָּדָרָפָן גִּינְן אַיְן סְקוֹלָה, נִיטָּדָרָפָן הַעַלְפָן דָעַר מַאמְעָן אָוֹן הוּוִינְג, וּוַיְיַלְדָה דָאָס הוּוִינְג אַיְזָי גַּעַוְועַן שְׁבַּתְדִּיק אַוְיְגָעָרָאָמָט. אַ שְׁבַּת הָאָט זַיְדָעָר פָּאָס לִיכְטָמָעָן דִיל, דִי שְׁטִילְקִיטָה פָּוֹן הוּוִינְג, הָאָט

דערניך, און זי האט חתונה געהאָט, האט זי געווארט אויפֿן שבת, וויל בעני האט געארבעט בליזן אַ האלבּןTAG. וווען באַבי אַי געבאָרַן געוויאָרַן, האט בעני אויפֿגעעהֶרט אַרבּעטען בי זיינַן טאָטַעַמַּאֲמַע אַין גַּראָץ סֻעְרִיְּסְטָאָר אָוֹן אַוּוֹק אַרבּעטען אַין אַ דַּעַפְּעַנְסְּ-פָּאָבְּרִיךְ, זיינַן מַאֲמַעַן, מַרְסַן, זיימַעַרְמַאְן, האט אַים דָּאָן גַּעוֹאַלְטַן גַּעֲבַּן אַ הַעֲכָרָנוּגָּה, אַים גַּעֲבַּן פְּרִיעִיעַ אַוְנְטָן, אַבְּיַי עַד זָאָל פָּאָרְבְּלִיבִּין.

— ווֹי פָּאָרְלָאָזֶט מַעַן זִיךְעַס אַוְיףְּ פַּרְעַמְדָּעַ הענט? — האט זי זִיךְעַס בַּיְיַי אַים געבאָרַן. — אָוֹן וּאוֹן קְרִיגַּט מַעַן עַס דַּי פַּרְעַמְדָּעַ הענט, אַו אַפְּילַו יִגְּלַעַךְ וּוַילַּן שְׁוִין נִיטְאַרְבּוּתַן אַין אַ גְּרוֹסְעָרִי? . . .

סָאנְדָּרָאַ וּוַיסְטַּן, אַזְּ פָּאָרְ וּוַיְבָּעַר אַין סְטָאָר דָּעַרְצְּיַילְט זִיךְעַס אַיְזַן אַוְדָּאי אַיר, סָאנְדָּרָאַס, קָאָפְּ, אָוֹן אַיר מַאֲמַעַן, דַּי מַרְסַן. שְׁוּלְמַאְן, האט אַוְיךְ גַּעַמְוֹת צְוַהַעַלְפָן, אָוּן וּזְאָל אַוּוֹק אַrbּעַטען אַין אַ פָּאָבְּרִיךְ; עַד ווּעַט דָּאָךְ דָּאָרְטַן פָּאָרְדִּינְעַן מַעַרְ . . .

— גַּעוֹאַלְטַן זיינַן אַ דָּקְטָאָר אָוֹן קְומַט אַהֲיָם מִיטְ פָּאָרְשְׁמִידְרָטַע הענט . . . — האט זי זִיךְעַס בַּקְּלָאָגְּטַפְּ אַבְּרַשְׂכָּנוֹת. אַבְּעַר זָאָגְּן עַפְּעַס אַיְן דָּעַר הַוִּיךְ האט זִיךְעַס מַוְּרָא גַּעַהַעַט. וּוְיל זָנְטַן בעני אַיְזַן גַּעוֹאַלְטַן אַיְזַן, טָאָר מַעַן אַיְזַן אַ הוִיכְן וּוְאָרְטַן נִיטְזָאָגְּן. האט אַיְזַן אַיר גַּעַבְּרַעַנטַע אַכְּעַס. אַבְּעַר סָאנְדָּרָאַה האט גַּעוֹוֹאָסְטַן, אָוּן מַרְסַן. זיימַעַרְמַאְן פְּרִיעִיעַ זִיךְעַס וּוְאָס אַיר בעני אַיְזַן אַ טָּاطָע, ווּעַט עַד נִיטְאַרְפַּן אַוּוֹק אַין דָּעַר אַרְמַיִּי.

סָאנְדָּרָאַ אַלְיַיְן האט זִיךְעַס אַיְזַן אַיר גַּעַפְּרִיעַיט וּוְאָס בעני בְּלִיבְּתַע אַין דָּעַר הַיִּים. זִיךְעַס אַבְּעַר גַּעוֹוֹאָסְטַן, אָוּן בעני אַיְזַן אַוְמַרְאַיקְעַס, אָוּן אַיְזַן גַּעוֹאַלְטַן אַוְמַעְטִיקְעַס, וּוְיל אַרְוַם דָּעַר קַעַנְדִּיְּסְטָאָר, אַיְפַּן וּוַיְנְקָלְאָסְטַן, אַיְזַן גַּעוֹאַלְטַן שְׁטִילַה. דַּי בְּחַוְרִימְלָעַךְ, דַּי וּוּלְכָעַ פְּלַעַגְן שְׁטִין בַּיְיַי בְּאַלְוִיכְטַעַנְעַע פְּעַנְצְּטָעַר, פִּינְפִּין צָוְ פָּאָרְבִּיגְיַיְעַנְדִּיקְעַס מִידְלָעַךְ, זָנְיַיְעַן זִיךְעַס צָעַפְּאָרַן אַיְזַן דָּעַר אַרְמַיִּי, גַּעַיְוַיִּי אָוּן מַאֲרִינְסַן. גַּעַבְּלִיבַּן זָנְיַיְעַן בְּלוּזַן דַּי קְלִיְּבַּעַן יִנְגַּגְעַדְעַר, וּוּלְכָעַ הַאֲבָן אַרוּם דָּעַר וּלְבִיקְעַר קַעַנְדִּיְּסְטָאָר גַּעַנוֹמָעַן זִיךְעַס לְעַרְעַד, גַּעַנְצְּעַדְעַר זְנוּזְעַמְעַד. האט בעני גַּעַנוֹמָעַן אַוְיסְמִידְעַן פָּאָרְבִּיִּי צָוְגִּין דַּי קַעַנְדִּיְּסְטָאָר אָוּן סָאנְדָּרָאַה האט גַּעוֹוֹאָסְטַן, אָוּן עַר שְׁעַמְטַן זִיךְעַס, וּוְאָס עַד אַיְזַן פָּאָרְבְּלִיבַּן דָּעַר אַיְנְצִיקְעַד פָּוּן דָּעַר גַּאנְצְּעַר חַבְּרַתְּ.

עַס פְּלַעַגְטַן אַיְזַן פָּאָסְרַן, אָזְעַס אַשְׁבַּת בִּינְאַכְּטַפְּ פְּלַעַגְטַן אַיר מַאֲמַעַן פָּאָרְבְּלִיבַּן מִיטְ באַבְּיַיְן אָוּן זִיךְעַס מִיטְ בעני פְּלַעַגְן גַּיְינַן אַיְזַן דַּי מַוְּאָסְטַן. סָאנְדָּרָאַ פְּלַעַגְטַן דָּאָן זִיךְעַס אַיְזַן אַיר שְׁעַנְסְּטָעַר קְלִיְיַדְעַר, פָּאָרְקְעַמְעַן אַירַע שְׁוֹאָרְצְעַד הַאֲרַבְּרַעְדַּר אַיר אַיְבָּרַע דַּי פְּלִיאַיצְעַס אָוּן זִיךְעַס פְּרִיעִיעַן וּוְאָס בעני קוּקְטַן זִיךְעַס נַאֲךְ וּוְאַמְּאָלַן, ווּעַן זִיךְעַס הַאֲבָן אַ פְּרִיעִיטַן.

יָוָנָג לְעֵבֶן

— דושי, סאנדרא, קוקסט אויס שיין.

און איר מאמע פלעגט ווי אלע מאל אין דער שטיל א זיפז טאן :

— שיין ווי די וועלט. זי זאל נאָר האָבָן אַ גוֹטָן מָלָה . . .

אַבעָּד זִינְתּ מְהָאָט גַּעֲנוֹמָעָן בְּעַנִּין אַיִּין דָּעָר אַרְמִי, אִים אַוְעֲקָגָעָן
שִׁקְטָּה אַיִּין דָּעָר סָאוּט, אַיִּין דָּעָר שְׁבַּת גַּעֲוָאָרוֹן אַוְאַכְּדִיקָּעָר, אַן אַומְעָטִי
קָעָר טָאג, אַן דָּעָר וָאַרְטּוֹנָגָעָן אַן אַן פֿרִיךְ.

בְּלוֹיזָן אַיִּין שְׁבַּת בִּינְאָכְטּ אַיִּזְעָפָס גַּעַשְׂעָן, וּזְאָס סָאנְדָּרָא גַּעַדְעָנְקָט
גּוֹטָן. דָּאָס אַיִּז גַּעַשְׂעָן מִיטּ צְוּוֵי יָאָר צְרוּיקָן. אִידְעָדָר מְהָאָט
אַוְעֲקָגָעָשִׁיקָּט אַוְיָפְן פָּאַסִּיףְּקָן. עָרָהָאָט אַפְּגָעָרוֹפָן אַוְיָפְן טַעַלְעָפָן פָּוּן
אַ שְׁטָעָטָל לְעַבְּנָן קָעָמָפּ. דָּעָר טַעַלְעָפָן אַיִּז גַּעֲוָעָן אַובָּטָן אַיִּין סְטָאָרָן. אַ
יְּינְגָלָן, וּוּלְכָבָּר הָאָט בְּעַנִּין נִיטּ גַּעֲקָאָנָט. הָאָט גַּעֲעָנְטָפָעָרָט דָּעָם טַעַלְעָפָן
אַן אַרְפָּגָעָרוֹפָן סָאנְדָּרָאָן. אַיִּין סְטָאָרָן אַיִּז גַּעֲוָעָן טָוְמָלִיקָן אַן הַיִּסְׁסָּה
גַּעַרְוּזָעָז אַרְיִינְגָּעָשְׁרִיגָּן אַיִּין טַעַלְעָפָן :

— הָעָלָאָו, דָּאָס רָעָדָט סָאנְדָּרָא. וּוּרְדָּעָדָט דָּאָס ?

— הָהָלָאָו ! אַן דָּאָס רָעָדָט סָאנְדָּרָאָס מָאָן . . . גַּעַדְעָנְקָט אִים ?
— הָאָט סָאנְדָּרָא דָעַרְהָעָרָט בְּעַנִּין שְׁטִימָעָן, וּוּרְדָּעָדָט גַּעַשְׁטָאַגָּעָן אַוְיָפְן
יְּעָנְרָז זִיטּ וּוּאָנָט .

סָאנְדָּרָא הָאָט דָעַרְפִּילָט. אַן דָּעָר קָאָפּ דְּרִיְּתָן זִיךְּ אַיִּר. דָעָר גָּאָנָּן
צָעָר טָוְמָלָן פָּוּן סְטָאָרָן, דִּי וּוּבָּעָר אַן דָּאָס שְׁטָעְנְדִּיקָעָן קְלִינְגָּעָן פָּוּן דָעָם
רְעַדְזִישִׁיסְטָעָר, הָאָבָּן זִיךְּ אַפְּגָעָרוֹקָט אַן אַ זִּיטּ, אַן גַּעַבְּלִיבָּן זִינְגָּעָן בְּלוֹיזָן
זִי מִיטּ בְּעַנִּין.

— אָ, בְּעַנִּין, — הָאָט זִי אַן אַטְמָעָם אַ זָּגָג גַּעַטָּאָן, אַן גַּעַדְאָכְטָן
הָאָט זִיךְּ אַיִּר, אַן בְּעַנִּין וּוּסְטָן שְׁוִין פָּאַרְשְׁטִין, אַן וּוּלְיִי אִים גָּאָר דָעָרָה
צִילְּין אִיר גָּאָנְצָן וּוּיִיטִיקָן, אִיר בְּעַנְשָׁאָפָט גָּאָר אִים. „אָ, בְּעַנִּין !“, הָאָט זִי
גַּעַהְאַלְטָן אַיִּן אַיִּין אַיִּין אַיִּין טְרִיבְּלָל אַרְיִין אַן גַּעַוְאָלָט הָאָט זִי אִים
גָּאָר דָעַרְצִילָן וּוּעָגָן קִינְדָן, וּוּעָגָן אַיִּרָע אַוְמְעָטִיקָעָן טָעָג אַן עַלְגָּטָע גַּעַכְּטָן.
גָּאָר בְּעַנִּין הָאָט שְׁוִין אַלְצָיָסְפָּאַרְשְׁטָאַגָּעָן. גָּאָר זִין רָעָדָן צַוְאִיר, הָאָט זִי
שְׁוִין גַּעַוְאָסָט, אַן עָר וּוּיְסָס וּזְאָס זִי וּוּלְיִי אִים דָעַרְצִילָן.

— דוּ וּוּיְסָט, סָאנְדָּרָא, אִיךְ בְּעַנְקָן זִיעָר נָאָךְ דִּיר. כְּיוֹאָלָט זִיעָר
גַּעַוְאָלָט זִין אַיִּין דָעָר הַיִּים, — הָאָט עָר אַזְּאָא אַוְמְעָטִיקָעָר אִיר דָעָר
צִילְּטָן. — שְׁדִיבָּב צַוְּמִיר יְעַדְןָן טָאגְּ, אַן דָעַרְצִילָן מִיר אַלְצִידִינְגָּן וּוּעָגָן
בָּאָבָּן — הָאָט עָר אִיר אַנְגָּעוֹזָאָט.

אונָן אַזְּיִין מְאָמָעָן, מְרָסָס. זִימְעָרְמָאָן, הָאָט דָעַרְהָעָרָט, אַן סָאנְדָּרָא
רָעָדָט עַס מִיטּ אִיר בְּעַנִּין, הָאָט זִי אַיִּבְּרָגָעָלָאָזָט דִי אַנְגָּעָשָׁאַטָּעָנוּן צַוְּ

קער אויפן וואג, איבער געלאָזון די קונדּן און צוגעלאלָפּן צום טעלעפּאגּן.
אָפִילו ניט אָפְגָעָוָאָרט בֵּין סָאנְדָּרָא וּוּט וִיך אָפְרוֹקָה, אִיבָּעָר אִיר קָאָפּ
גענומען אַרְיִינְשְׁרִיעָן אַין טְרִיבְּלָאָרְדִּין :

— בעני, מיין קִינְדּ! וּוּסְמָכְסָטוֹ? וּוּאַ בִּזְטוֹ אִיצְטּ? וּוּעַ
קּוּמָסְטוֹ אֲהָיִם? אָוי, מיין קִינְדּ — האָט זִיךְ שָׂוִין מַעַר נִיט גַּלְאָנְטּ
איינְהָאָלְטּן פּוֹן וּוּינְגּוּן.

די וּוּיְבָעָר אַין סְטָאָרְהָאָבָּן זִיךְ גַּעֲוִישִׁתְהָ דִּי אָוִיגְּן :

— אָוְ אַיְנְאָוְן-אִינְצִיקָּעָר בֵּין אִיר. עַפְעָס אַ קְלִינְיִקְּיִט !

טָעַג דָּעַרְנָאָךְ אַיְזְ סָאנְדָּרָא אַרְמוּגָעָנְגָעָן אַ פְּרִילְעָכָּעָ. אִיר מָאָמָעּ
הָאָט זִיךְ דָּעַרְפְּרִיטָה אַזְּן גַּעֲוָגָטְה אַיְזְ דָּעָרָעָן :

— זִינְטּ בָּעַנְיַהָּאָט אַפְּגָעָרְפּוֹן אַיְזְ זִיךְ גַּאֲרָן אַנְדָּעָרָעָ. גַּאֲרָן וּוּי
אַמְּאָלָה. עַרְשָׁתְּ גַּעֲוָאָרְוּן 18 אִיר, אַזְּן דָּאָרָףְּ שְׁוִין אַזְּוִי בְּעַנְקָעָן:
הָאָט דָּאָרָעָ דָּעַמְּאָלָט גַּעֲנְטְּפָעָרְטָ אַינְדָּעָרְהָוִיךְ, סָאנְדָּרָא זָאָל הָעָרָן :
— מָאָמָעּ, אָוְ מְהָאָט נִיטְהָאָזְן וּוּמְעָנוּן צָוּ בְּעַנְקָעָן אַיְזְ עַרְגָּעָר . . .
וּוּאָלָט זִיךְ נִיטְהָתָהָנָה גַּעֲהָאָט מִיטְּ צְוִוִּי יָאָרְ צְוִירִיךְ, וּוּאָלָט זִיךְ אִיצְטּ אַנְטָה
לְאָפּן צָוּ אִים אַיְזְ קָעְמָפּ. אַזְּיָהָאָט זִיךְ שְׁוִין אַ קִּינְדּ — אַיְזְ אִיר שְׁטִימָעּ
גַּעֲוָאָרְן צְעַרְטָלָעָדָה, אַזְּן סָאנְדָּרָא הָאָט פְּאַרְשְׁטָאָגָעָן, אַזְּ דָּאָרָעָ וּוּיְלָעָסְטָה
אִיר טְרִיסְטָן.

אָוְ מְהָאָט בָּעַנְיַהָּאָט אַוְעַקְעָשִׁיקְטָ אַיְפָּן פְּאָסְפִּיקְ, הָאָט סָאנְדָּרָא
אוּפְגָעָהָעָדָרָט אַרְוִיפְזּוּקְוּמָעּ אַ שְׁבָתְהָ בִּיטָּאָגְן צָוּ אִיר מָאָמָעּן. אַזְּן אָפִילְוָן
אִיר שְׁוּגָעָר, מְרָסָה. זְיַמְּרָמָאָן, וּוּלְכָעָן אַיְזְ גַּעֲוָעָן אַזְּיָהָאָט
אַיְזְ סְטָאָרָה, אָזְ זִיךְ קִיְּנָהָאָט יִטְהָאָט זִיךְ גּוֹט אַוְיְצָאָוְיְינְגָעָה, הָאָט
גַּעֲנְוָמָעּ בְּאָמְעָרָקָן, אָזְ סָאנְדָּרָא אַיְזְ צָוּ שְׁטִילָה.

— זִיךְ אַיְזְ צָוּ פְּאַרְשָׁלָאָסְן אַיְזְ זִיךְ . . . — הָאָט זִיךְ זִיךְ בְּאָקְלָאָגָט
פְּאַר סָאנְדָּרָאָס מָאָמָעּן, — סְאִין דָּאָרָףְּ מִינְזָהָאָזְן אַוְיִיךְ אַוְיִיךְ. אִיר בֵּין דָּאָרָףְּ
זִיךְ מָאָמָעּ, גַּעֲהָאָפְטָ אַזְּוִי פִּילְנָהָת צָוּ הָאָבָּן פּוֹן אִים . . . וּוּיְסָאָרָףְּ, אָזְ
וּוּנְעָמָדָה זִיךְ אַרְאָפְטָ פּוֹן הָאָרֶצָּן, וּוּרְעָתָה גַּרְגְּגָעָר. זִיךְ וּוּאָלָט זִיךְ גַּעַרְ
דָּאָרְפָּט אַמְּאָל גּוֹט אַוְיְסָוְיְינְגָעָן, וּוּאָלָט אִיר גַּעֲוָאָרְן גַּרְגְּגָעָר.

מְרָסָה. שְׁוּלְמָאָן הָאָט עַס דָּעַרְנָאָךְ דָּעַרְצִילָּט סָאנְדָּרָאָן, גַּעֲבָעָטָן זִיךְ
בֵּין אִיר :

— רָעָד זִיךְ אַרְאָפְטָ פּוֹן הָאָרֶצָּן, טָאָכְטָעָר. לְאָזְ אַמְּאָל אִיבָּעָר בֵּין מִיר
דָּאָס קִינְדּ אַזְּן גַּיְיִן אַמְּאוֹוִי.

הָאָט סָאנְדָּרָא גַּעֲנְטְּפָעָרְטָ :

— מָאָמָעּ, כְּזַוְּיִלְנִיט וּוּינְגּוּן, אִיךְ הָאָבָּן נִיטְהָאָזְן וּוּסְמָכְסָטוֹן צָוּ
אִיךְ בֵּין נִיטְהָאָזְן אַיְנְצִיקָּעָ, סְאִין מִיר נִיטְהָאָזְן גַּעֲגָעָר פּוֹן אַלְעָמָעָן . . .

יונג לובן

אַיְר טָאַטָּע, וּוּלְבָעֶר רַעֲדַט אֹזִי זַעֲלָמֵן אָוֹן הַאַט אַלְעַ מַאל גַּעַץ
טְרָאַכְט וּוּגַן סָאנְדְרָאַן וַיְיַוְגַּן אַ צַּעֲלָאָן קִינְדַּ, הַאַט אַ קָּוק גַּעֲטָאַן אֹוִית
סָאנְדְרָאַן אָוֹן גַּעַזְגַּט :

— סָאנְדְרָאַן אַיְן אַוִיסְגַּעַזְאַקְסָן. זַי אַיְן שַׁוִּין נִיט קִינְדַּ.
סָאנְדְרָאַן הַאַט דָּעֲרָנָאַךְ גַּעֲטְרָאַכְט וּוּגַן דַּעַם, וּוֹאָס אַיְר טָאַטָּע
גַּעַזְגַּט. זַי הַאַט גַּעַוְוָאָסְט, אַזְזַי אַיְן שַׁוִּין נִיט קִינְדַּ, זַי וּוּרְט
שַׁוִּין 20 יָאָר. בָּאָבִי אַיְן שַׁוִּין דָּרְיִי יָאָר, מִיט אַזְוָגַעַן רַוְיטָע, פַּעַטָּע בַּעַי
קָעַלְעַד אָוֹן בָּעַנִּים שְׁמִיכָּל.

— אַינְגַּאנְצָן אָוֹן בָּעַנִּין גַּעַרְאָטָן — קַוְשָׁת אִים מְרָס. זִימְעַרְמָאַן אָוֹן
וּוַיְלַ נִיט מִיאָל זַעַן דִּי טְרָעָרָן.

אַבְּעָר בָּאָבִי קָאָן נִיט בָּעַנִּין. זַעַן בָּעַנִּין אַיְן אַוּוּקְגַּעַפְּאָרָן אַיְן עַד
נַאֲךְ גַּעַלְעַגְן אַיְן אַ בְּעַטְעַלְעַל אָוֹן גַּעַשְׁרִיגַן גַּאֲנַצְעַ טַעַג. אַיְצַט קָאָן אִים
סָאנְדְרָאַן נִיט אַיְינְגָהָלָטָן לְעַבְנָן זַיְד. אָוֹן בָּאָבִי רַעֲדַט אַסְטָר. אַבְּעָר בָּעַנִּים
בַּילְד וּוַיְל עַד נִיט דָּרוֹפָן „פָּאָפָּא“. סְאַיְן „בָּעַנִּי“, שְׁרִיְטַע עַד, זַעַן מַזְוַיְל
אִים אַיְינְרָעָדָן, אַז סְאַיְן זַיְן טָאַטָּע.

קוֹקֶט סָאנְדְרָאַן אַיְוף דַּעַם שְׁלָאַפְּנִידְקָוָן בָּאָבִי, אַיְוף דַּעַם פָּאָס לִיכְטָ
וּוֹאָס שִׁינְגַּט אַרְדִּין דָּוָרְךָ דִּי חַאְלָבְ-פָּאַרְצְוִיגְגָּעָן פָּעַנְגְּצָטָעָר אָוֹן טְרָאַכְט, אַז
סְאַיְן שַׁוִּין לְאָנָג זַיְעָר לְאָנָג פָּוָן בָּעַנִּין קִינְדַּ בְּרִיוֹו נִיט
פָּוָן וְאָנוֹן סְאַיְן אַגְּגָעָקְמָעָן בָּעַנִּים לְעַטְעַטְרָר בְּרִיוֹו. זַיְנוֹעַן פָּאַרְגְּעֻקְמָעָן
גַּרְוִיסְטָעָשׂ שְׁלָאַכְטָן. זַיְיָ האָבוֹן גַּעַהָאָט שְׁוֹעוֹרְדָעָ פָּאַרְלָוְסְטָן, הַאַט דִּי דָּאָ
דִּיאָ גַּעַלְאָוָת דַּעַר וּוּלְעַט וּוּסָן וּוּגַן יְעַנְעַשְׁלָאַכְטָן, וְזָאוּ בָּעַנִּי הַאַט זַיְד
גַּעַדְאָרְפָּט גַּעַפְּיָנָעָן.

„אַוִיב עַפְעָס . . . וּוֹאֶלְט שַׁוִּין גַּעַוְוָעָן אַ טְעַלְעַרְגָּאָמָעָ“ — הַאַט מַעַן
סָאנְדְרָאַן גַּעַטְרִיסְטָן. דָּעַרְפָּאָר דָּעַרְשְׁדָעָקְט זַי זַיְד אַזְזַי יְעַדְעָס מַאל וּוֹאָס
אָוֹנְטָן קְלִינְגָט דָּאָס גַּלְעָלָל. אַבְּעָר פָּוָנְקָט אַיְצַט, זַעַן זַיְיָהָרָט
אַ קְלוֹנָגָה, הַאַט זַי אַ רְזַיְקָע אַ טְרָאַכְט גַּעַטְאָן, אַז מַעַן דָּוָפְט דַּעַר שְׁוַיְגָעָר
אַזְזָאָר. זַיְיָ הַאַט זַיְד צַוְּגַהָעָרָט וּוּיְמָרָס. זִימְעַרְמָאַן גִּיטָּסְפָּאַוְאַלְיָנָקָע
אַרְאָפָט פָּוָן דִּי טְרָעָפָט. עָס אַיְן גַּעַוְוָרָן שְׁטִילָן, אָוֹן פָּלְזָלָוָגָה הַאַט זַיְד
דַּעַרְהָעָרָט וּוּי זַיְיָ לְוִיְפָט צְרוּיקָאָרְוִיתָן. אָוֹן וּוַיְל אַיְר שְׁוַיְגָעָר אַיְן גַּעַזְגַּט
לְאָפָן אַדוֹיְף שְׁנוּלָן, מִיט אַיְמְפָעָט. הַאַט סָאנְדְרָאַן זַיְד דָּעַרְשָׁרָאָקָן.

— בָּעַנִּי ! — הַאַט אַיְר דָּוְרְכְגַּעַבְלִיצְט אַ גַּעַדְאָקָן. עַפְעָס אַיְן גַּעַזְגַּט
שְׁעַן מִיט בָּעַנִּין, אָוֹן גַּעַדְאָכְט הַאַט זַיְד אַיְר, אַז זַיְיָ הַאַט שַׁוִּין אַט דִּי שְׁרָעָ
לְאָנָג צְרוּיקָד דָּוְרְכְגַּעַלְעָבָט. זַיְיָ זַיְד אַפְּרִיעָר גַּעַוְוָאָסְט דַּעַם פָּוָן
דַּעַם.

זַי הַאַט אַוִיפְגַּעַרְיִיסְטָן דִּי טִיר אָוֹן דָּעַרְזָעָן מְרָס. זִימְעַרְמָאַנס וּוַיְסָע

פָּעַסִּי בְּאַךְ

לייפן, געווען איז גדרויל אין אירע אויגן. אַ געלע טעלעגראמע האט זיך געדרייסלט אין איר הצענט. און סאנדראָה האט אַ טראכט געמאָן : — ס'איו שווין אלען איינס, זי וויסים שווין וואָס אין אַ דער טעלעגֶר דָּרָמָע שטייט. אַט אַזְוֵי האט זיך אַלְעָלָה מַאֲלָה פֿאָרגּוּשְׁטָעַלְט — אַ גַּעַץ לע טעלעגראמע.

מרס. זימערמאָן האט זיך אַנגּוּשְׁפָּאָרְט אָן וואָנט, דערלאָנְגָּט סָאנְדָּה רָאָן די טעלעגראמע :

— זו עפָּן, אַיך האָב מַוְּרָא . . . אַיך קעָן נִיט . . . סָאנְדָּה האט גַּעֲקוֹקְט אַוְיכָת דער טעלעגראמע : „מַרְט. בעני זַיְהָ מַעֲרָמָאן“ — אַיז גַּעֲוֹעָן אַנְגּוּשְׁרִיבָּן אוּפִין קָאנְגוּעָרט.

— גַּאטָּה, — האט סָאנְדָּה זיך דערמאָנט, אַז אַיך מַאֲמָע דָּרָפֶט צַוְּגַּאטָּה, וּוֹעֵן אַיך אַיז שְׁלַעַכְתָּה, — גַּאטָּה, זַלְעַס זַיְהָ, אַז עַר לְעַבְתָּה ? עַר לְעַבְתָּה נָאָך ? . . .

— זַי האט אוּפְּגָּעָרטִין דָּעַם קָאנְגוּעָרט אָן דָּעַרְזָעַן גַּאֲר אָונְטָן : „דִּין בעני“. —

— אַ — האט זַי שְׁטִיל אַ זַּאְגָּ גַּעֲטָאָן : — ס'איו בעני. אַט אַיז זַיְן גַּאֲמָעָן . . .

מרס. זימערמאָן האט אַזְוֵש אַרוּסְגָּעָלָאָזְן אַ קוּוִיטְשָׁה : — זַוְאָס, בעני ?

סָאנְדָּה האט אָן אַפְּגַּעַשׂוֹאָכְטָע גַּעֲנַטְפָּעָרְט אָן גַּעֲפְּרוֹאָוּת וַיַּדְעַר לְיעַנְעָן :

— אַ . . . — אַיז זַי מִיטְאָמָל אַוְיכְּפָּגְּעָשְׁפָּרְנוּגָּעָן : — עַר קוּומֶט אַחֲיִים ! אַט שְׁטִיטִית דָּא, עַר קוּומֶט הַיִּינְט אַחֲיִים ! . . . — האט זַי צוּם ערשותן מַאֲל זַיְנְט בעני אַיז אַוְוקְּגָּעָפָּרְן גַּעֲנוּמָעָן וַיַּיְנָעָן. אַז באַבִּי האט זיך אַוְיכְּגָּעָכָּפְּט, זיך אַוְיכְּגָּעָשְׁטָעָלְט אָן בעטל, האט עַר גַּעַזְעָן וַיַּיְזַר בָּאָבע וַיַּצְמַח אַוְיכָת אַשְׁטוֹל אָן וַיַּיְנַט הוֹיך אַוְיכָן קָול. סָאנְדָּה אַיז שווין גַּעֲוָעָן אַיְבָּרָעָן וּוּגָן, בַּיִּי אַיך מַאֲמָעָן מַיַּט דער טעלעגֶר. דָּרָמָע.

— באַבִּי ווַיַּלְעַסן — האט עַר זַיְן באַבָּעָן גַּעֲלָאָוּת וַוִּיסְנָן, אַבעָר דָּאַסְמָאָל האט מַרְט. זימערמאָן אִים נִיט גַּעַהָעָרט.

אַ גַּאנְצָן טָאגְה האט זיך גַּעֲטוּמָלְט אָרוּם מַרְט. זימערמאָנס סְטָאָר. דַּי גַּאנְצָע גַּאֲס שְׁכְּבִים זַיְנְעָן גַּעֲזָעָן אוּרְפָּה דַּי גַּאנְיקָעָס אָן גַּעֲוָאָרְט אַוְיכָת בעניין. שְׁכְּנָות האָבָן זיך דערמאָנט וַיַּיְזַר פְּלַעַגְט צַעֲבָרָעָן בַּיִּי זַי שְׁוַיְבָן מִיט אַבָּל, וּוֹעֵן עַר פְּלַעַגְט נָאָר אַרוּמְלוּפִין אַיז קוּרְצָע היְזָלָע. מַה האט זיך דערמאָנט, וּוֹעֵן מַה האט אִים דָּעַרְזָעַן דָּעַם ערשותן מַאֲל רַוִּיכָעָרָן

אSIGARUT אלון וווען מהאט אים דערזען אין די שפערטש פאַרנַאָכְטָן מיט סאנדראן.

— זואָדען? מיר האָבן דען ניט געוואָסֶט, אָן זַי ווועלן סוף-יכל-סּוֹף חתונה האָבן? אָן מהאט זיך געשליט צוֹזָמָעָן וווען מ'אי נאָד געווען פִּיצְלָעֵך — האָבן די שכנות צוֹיְשָׁן זיך גערעדט.

אָבעער בעני אַיז ניט געкомען מיט דער באָן, אויף וועלכער ער האָט געוזאלט קומען. „סַאַלְדָּאָטָן ווועלן אַנְקָוּמָעָן מיט אַ צוֹיְיטָרָבָּן באָן“, האָט מען אַנגָעָשְׂרִיבָּן אַיז וואַקְזָאָל אויף אַ שָׂוֹאָרְצָן טָאָוּל.

— כ'וועל שוין דאַ צָּאוֹאָרְטָן די פֿאָרָרְשָׁה — האָט סַאַנְדָּרָא גַּעַזְגַּט דָּאָרָעַן. דָּאָרָעַן, וועלכער האָט קִיְּן מָאֵל ניט געהאלטן פֿוֹן בעניין, געטראָכְט וועגן אַים, אָן ער אַיז אַן אַומְפָּאָרָאָטָן וּאְרָטָלְעָכָר יִינְגָּל, אַיז געкомען מיט סַאַנְדָּרָאָן באַנְגָּעָנָן אַים. אַ גָּאנְצָן טָאגְגָּת וּגְעַפְזָט אָן גַּעֲקָמָט באָבִין, גַּעֲיִילְטָן דָּעַר צָעַטְמָלְטָעָר סַאַנְדָּרָאָן זַי זַאַל ניט פֿאָרָשְׁפֿעָטִיקָן אַיז זיך גַּעֲפָרִיט וּוּאָסָּרָס. זִימָעָרָמָן קָאָר זיך ניט אַוְעָקָר דִּיסְּן פֿוֹן סְטָאָר. אָבעער אַיז סְהָטָגְגָּת גענוּמָעָן ווועָרָן שְׁפָעָט, האָט זַי אַ גָּעָם גַּעֲטָאָן באַבְּיסְטָה הענטָל:

— דוֹ קָאָנְסָט דָּאַ בְּלִיבִּין, אָבעער דָּאַסְטָמָן קִינְדָּאָרְפָּעָסָן. ער אַיז שְׁוִין מִיד. בעני ווועט אַים שוין זַעַן אַינְדָּעָרְהָיִם.

אַיז סַאַנְדָּרָאָן גַּעֲבְּלִיבָּן זַיְצָן אויף אַ באָנק, צוֹיְשָׁן אַ סְּדָּרָ פֿרְעָמְדָּעָן, ווָאָרטָן אויף בעניין. זַי האָט געוואָסֶט, אָן אַיר שְׁוִיגְנָעָר, אָן אוַיסְגַּעַפְזָטְטָעָא אַיז יּוֹם-טּוֹבְדִּיקָן קְלִילִיד, לוֹיפְטָ אַלְעָן וּוְיִילָעָן אַרְוָוִים פֿוֹן סְטָאָר, זַעַן צַיְּבָּעָנִי קְוָמָט שְׁוִין: אָן אַיר מַאְמָעָן זַיְצָט דָּאָרָט אַינְדָּעָרְהָיִם, אָן דָּעַר לִיכְטִיקָעָר קִיד אָן הִיטָּה די טָעַפְמָיט דִּי גּוֹטָעָן זַאָכָּן, וּזְאָסָּס וּהְאָט גַּעֲמָאָכְט פֿאָר בעניין. אָן שְׁכָנִים זַיְצָן אַיז דִּי פֿעַנְצָטָעָר, קְוָקָּן אַרְוָוִים אָן דָּעַר פֿינְגְּצְטָעָרְעָר גָּאָס, נִיטָּן צַו פֿאָרְפּּאָלְעָן, וווען בעני ווועט אַנְקָוּמָעָן. אָן סַאַנְדָּרָאָן גַּעֲזָעָסָן אַיז דָּעַם לִיכְטִיקָן וואַקְזָאָל, צוֹיְשָׁן אַסְּדָּרָן זַיְצָט אַינְדָּעָרְהָיִם קָעָמָמָעָס אָן יְוָגָעָן מִידְלָעָך אָן גַּעֲטָרָאָכְט וועגן בעניין, וּ ער האָט אוַיסְגַּעַקְקָט, וווען ער פֿלְעָגָן זַיְצָן אַיז קָעְנִידִיסְטָאָר בִּיְּדָר טִיר, צַו גַּיְן צוֹזָמָעָן אַין סְקוֹל. וווען זַיְיִ פֿלְעָגָן זַיְצָן אַיז קָעְנִידִיסְטָאָר אָן טְרִינְקָעָן אַיְזְקִירִים סָאָדָעָס. בענייס אַפְּלָאָכְעָרִישׁ שְׁמִיכְעָלָעָן, וווען זַיְיִ פֿלְעָגָן זַיְקָרִיגָּן, אָן ער פֿלְעָגָט זַי רָוּפָן „בִּיבִּי“ . . .

זַי האָט גַּעֲזָעָן פֿאָר זַיְדָּבָּעָן פֿנְבִּים, וווען זַיְיִ זַיְנְעָן אַוְעָק אַיְינָעָלִין צַו אַרְבָּה, ער זַאַל זַיְיִ חַתּוֹנָה מַאְבָּה, אָן בעני האָט מַוְּרָא גַּעֲהָאָט אַחֲהִים צַו גַּיְן, גַּעֲוָאָסֶט אַיז זַיְן מַאְמָעָן ווועט מַאְכָן גּוֹאָלְדָן. וווען ער אַיז אַפְּגַּעַפְּאָרָן אַיז קָעָמָפָּאָן דָּעַרְנָאָךְ צְרוּקָגְעָקָוּמָעָן אַיז סַאַלְדָּאָטָיְשָׁעָ קְלִילִי.

פָּעַם יִבְאַד

דעך אויף א באזון, עפטע האט ער דאן אויסגעקוקט ווי א פרעםדער, הובער, פֿאַרְבּוֹרוֹנְטֵער סַאלְדָּטֶן.

— בעני אין געוארן העכבר. ער אין אונטערגעוואקסן אין דער ארמיי — האבן באקאנטע געלאלקט, און מרס. זימערמן האט גענטפערט: אודאי אין ער אונטערגעוואקסן. ער אין דאר נאך א קינד, וואקסט ער נאך — האט זי דערמיט געוואלט דערמאגען, איז בעני האט חתונה געהאט צו יונג און דאס האט זי, סאנדרא, אים אונגרעדט צו דעם. און ווער וויס זי ער קוּקְט אַיכְּצֵט אָוִיס, איז זי האט אים שווין צוּוִי אַר ניט געוזן. אפשר וועט זי אים גאר ניט דערקענען. א גאנצן טאג האט זי געטראקט וואס וועט בעני זאגן, וועגן דעם ווי זי, סאנדרא. קוּקְט אָוִיס. זי האט זיך היינט באטראקט אין שפיגל; געוואלט זען ווי זי וועט איסיקוּן אין בעניש אויגן — האט זי זיך דערזען א דאר פנים, אירע אויגן צו גראיס. און בליעי אדרעלעך אָרוּם. זי איין זיבער, איז זי געוארן מיאסער. און וואס וועט בעני זאגן, איז זי וועט אים דערצ'ילן, איז זי קאָן מערד ניט טאנצן, יעדפֿאַלְס ניט אַזְוִי ווי אַמְּלָל. בעני אין דאר געוען פֿאַרְלִיבְּט אין אַיר טאנצן — האט זי א צעקלעטמע אַטראקט געטאן זי ווערט אין די פֿאַרְנָאַכְּטָן.

זען א מאן בי די געעפנטע טירן האט געלאָט איבערן גאנצן וואָקְזָאָל וויסן, איז די באָן אין שווין אַנְגַּעֲקוּמָעַן, האט סאנדרא אַלְיַין ניט גען וואָסְט, זי אַזְוִי זי האט זיך דורךגעשטופט צו שטיין די ערשות בעי טירן, אַבְּרָע בעניין האט זי ניט געוזן. זי איין שווין געוען זיבער, איז אודאי האט זי אים ניט באָמְעָרְט, איז אודאי אין ער זי ערצע אַוּעָק זוכן. אַבְּרָע פֿלְזְצְלָנוֹג האט זי אים דערזען. אַיְידָעָר זי האט נאך גען קענט זען גוט זיין פֿנִים איין זי שווין געוען זיבער, איז דאס איין ער. דער זעלבייקער בעני זי געדענקט אַים.

— בעני! — האט זי אים א רוף געטאן איבער אלעמענטס קעפ — בעני! — האט זי זיך געקלאמערט אַן אים פֿונְקְט זי אַבְּיַי פֿלְעָגְט זיך קלאמערן אַן אַיר, זען ער פֿלְעָגְט ניט וועלן זי זאל ערצע אַוּעָקְגִּין.

— אַ, בעני, איך זאָרט דאר שווין דאַ אויף דיר אַזְוִי לאָנג — האט זי געוואלט זוכן אַטְיכְּעָלָע זיך זו ווישן די אַוִיגְן אָרְן ניט געקלאנט זיך דירן, וויל בעני האט זי געהאלטן אַרומגענוּמָעַן מיט בְּיַידְעָה הענט, גען האלטן זי אַזְוִי שטאָרְק, אַזְוִי נאָעָנֶט צו זיך, אַושׁ סְהָאַט זי זוּי געטן.

דערנָאָך, אַז ער האט זי אַפְּגָעָלָאָזָן, האט ער אַפְּאַרְוּוֹאַגְּדָעָר גען קוּקְט אויף אַיר :

יונגע לעבנ

— סאנדרא, ביסט געוווארן איזוי הויך! די קליגיע סאנדרא איין אויסגעוואזקסן — האט ער א לאך געטאן מיטן זעלבן געלעכטערל ווי צמאָל, זוען ער פֿלעגט זי רופּן „ביבּי“ און זועלן איר גאָר דערצילן ווי ליב ער האט זי.

— דער זעלבער בעני! — האט זי זיך געפּרייט מיט אים, — זי האט זיך דערמאנט און באַבִּין.

— בעני, באָבי איין אויך אויסגעוואזקסן. ער איין שוין אט איזוי הויך! — האט זי מיטן האנט געוויזן ווי הויך ער איין. — ער איין אַבעָר איזוי ווילְד. איך דאָרָף זיך אַרוֹמַיאָגָן מיט אַים די גאנצע גָּסָס, בֵּין אַיך כָּאָפּ אַים — האט זי מיט פֿרִיד פֿאַרְמֶטְרַט באַבִּין.
בעני האט געקּוקט אויףּ אַיר, געזען אַיך אויסגעצערט פֿנִים, די בלוייע אַדערלעָך אַדרום די אוֹגן.

— ס'איין אַיר געוויזן שלעכט דָא די צוּווִי אַיר. זי האט געמוֹז אַסְקַּעֲדָן — האט ער גענומָען אַירְעַז הענט אַין זִינְגַּע — אַבִּי אַיך האָב אַסְקַּעֲדָן געטראָכָט, אָנוּ אָפּשָׁר פֿעַל אַיך אַיר גָּאָר נִיט אַיס.

— קָוּם, סאנדרא, — האט ער אַ פרִילְעַכְּעָר אַ הַוִּיב געטָאן זִין פֿעְקָל, — אַיך ווּאל זיך דאָרָפּן אַ נָּעַם טָאן צָו באַבִּין, ערְתַּמְזָן ווִיסָן, אַו זִין טָאָטָע אַין דָא אַין דער האַים.

סאנדרא איין געבליבּן שטיין, פֿאַרְהָאַלְטָן אַיך אָטָעם.

— אַיְן ער געקוּמָען אַהֲרִים צָו פֿאַרְבְּלִיבַּן? זַוְעַט מעַן אַים צְרוּיקָן?
שִׁקְּן? אָפּשָׁר וּזְעַט ער אַיר עַס אַיְצְטַזְגָּן?
אוּ בעני האט אַ פרִילְעַכְּעָר גַּעַשְׂמִיכְלָט צָו אַיר, האט זי זיך אויך צַעַשְׂמִיכְלָט:

— כִּיוּעַל זיך נִיט זָאָרגָן, נִיט אַיצְטָן.

III

מרס. שולמאָן איין געזען בִּים פֿעַנְצָטָעָר אַון געוווארט אויףּ אַיך מאָן אַיְצְטַזְגָּעָן. דער טִיש אַיְן שוין געוויזן געגרִיטַטְלִיך צָו גִּינְזָן. דָאָרָעַ קומָט אַלְעַמָּל דִּי עַרְשָׁטָע. מרָס. שולמאָן זַוְעַט זַי אַלְעַט פֿאַרְגָּאָכָט אַנְקוּמָעָן, זַי גִּיטְזָוָךְ דִּי גָּאָס אַ גְּלִיבָע, מִיט אַן אַיפֿגּוּחוּיִי בענְעָם קָאָפּ. זַי קוּקְטַּאָוִיס דַּוְאִיך אַון אוּסְגָּעָרוֹתָן, גָּאָר נִיט ווי נַאֲך אַטאָג אַרְבָּעָתָן אַין שָׁאָפּ. עַרְשָׁט ווּעַן זַי קוּמָט אַרְיִין אַין הוּזָן, וּוּרְעָט זַי ווי אַיְנְגָעָהוּיְקָעָרט, נַעַמְתַּמְזָן אַוְיסְקוּן נִידְעָרִיקָעָר אַון צָו זיך אַין צִימָעָר גִּיט זַי שְׁוִין אַרְיִין שְׁלַעְפְּנִידִיך די פִּיס.

דערנָאָר, זַוְעַט זַי אַנְקוּמָעָן אַיך מאָן. ער מאָכָט שְׁוִין נִיט קִיְּזָן אַנְ-

שטעל. מ'קען זען, איז ער איזן מיד, קויים וואס ער שלעפעט די פיס. ער באקלאנט זיך טאכע אויף די פיס. איזו זאגט ער, וואלאט ער נאך גען ווען נישקsha, נאך די פיס ווילן אים שווין ניט דינגען. מרס. שלמאן וויס אבער, איז ניט נאך די פיס זיינגען אים קראנק, נאך, איז ער ליאדט אויפן רוקן, איז ער וואלאט באדערפט תאן ליבט ארבעת, נישט שטיען גאנצע טאג געבורגן און ליגן ציגלי. זי געדענטקט נאך גוט ווי קראנק ער איז געוווען דעת יאר, ווען סאנדראא האט חתונה געהאט. זי האט אפגען זיפצט :

— סאנדראא חתונה האבן איז 16 יאל האט אים אויך צוגגעבען...

ער האט דאן שווין ניט געקענט אראפ פון בעט . . .

זיז דערמאנט זיך, איז אידער סאנדראא האט חתונה געהאט, איז זיז פלעגט קומען פון סקול, פלעגט מרס. שלמאן שווין דערקענצען איר גאנגע נאך פון ווינקל גאמס. זיז פלעגט טראגן איזינטלעך אונגעלאפט אויף איריע פלאכע שיך, פלעגן זיז אפהילבן, ווי איר מאן פלעגט זאגן : „וואי פאָדָּ קאּוועס“ . . . דערצון, פלעגט זיז נאך אונטערטאנצען איזן איר גאנגע. אַ היביע, מיט אַ דינער טאלע, מיט לאגגע, צעלאָזונען האָר בֵּין דער פליי צע, פלעגט זיז זיך דורךראגן דורך דער גאס, ווי אַ יונגעער הירש. — מענטשן פלעגן דאָך איר נאָCKERקן! איצט איז זיז שווין אַ מאמע פון אַ 4 יאריך יונגעעלע . . . צעשמייכלט זיך מרס. שלמאן צו דעת אַפְּעַנְעַמְעַט פענץטער. — באָבי האט בענין ליבטיקע האָר, און סאנדראא גרוּיגֶרִינְעַ לאָכְנְדִּיקָע אַוְיגָן.

— מיר זאל זיין פאר אים. — גיט זיז אַ זאג אַין דער הוּיך, פונקט

ויז זיז פלעגט פריער זאגן זועגן סאנדראא.

ווען דאָרָע איז שווין געוזן ביימ טיש, געווארט אויפן עסן, האט מרס. שלמאן זיך געכאמט, איז איר מאן איז נאך ניטא. אלע מל אין דער צייט זיצט ער שווין אַן אַרומגעוואַשענער ביימ טיש :

— עפָּעַס האט פֿאָסִירְט, — האט זיז אַן אַומְרוֹאַיקָע געקוּט אויף

דאָרָען. — ער איז נאך קיין מאָל נישט געוווען אַזְוִי שפְּעַט . . .

דאָרָע האט זיך אויפגעהויבן. זיז האט זיך געשטעטלט ביימ פענץ טער איז אַרוייגעקוּט צו דער גאס. געזאגט האט זיז גאָרנִישט. ציז זיז זאָרגט זיך, ציז נישט. ערשות ווען זיז האט דערהערט טרייט אויף די טרעפּ, האט דאָרָע אַפְּגַעַצְיָוָן דעת אַטְעַם איז זיך צוּרִיךְ געזעט אויף איר אַרט. מֶר. שלמאן איזן ארײַן מיט אַימְפַּעַט. ער האט אַ שטעל געטאָן זיז שפִּיזְיָעָטָעָלָע איז זיך אַומְגַעַקְוָט :

— זיז איז שווין דאָ ?

יונגע לעבען

מרס. שלמאן האט זיך דערשראָקן :

— ווער ? וועמען מיינסטו ?

מר. שלמאן האט אַ בִּיעֵזֶר גַּעֲקוֹם אֹוּפְּ אַיר. נִישְׁתַּגְּעַנְתַּס פָּאָרָה שטיין, זואָס זַי ווַיִּסְטַּט נִישְׁתַּגְּעַנְתַּס וְוַעֲמַעַן עַר מִינְגַּט :

— דיין טעכטערל ! . . . סָאנְדְּרָא ! . . . זַי אַיז נַאֲר נִישְׁתַּגְּעַנְתַּס גַּעֲקוֹמָעַן צָוְלוּפָן ?

מרס. שלמאן האט זיך באָרוֹאַיקַט : אֹוּבָּאָזְוִי, אַיז עַס גָּאָרְבִּיט. זַי ווַיִּסְטַּט שְׂוִין, אָזְ בִּיאָם אַיז גַּעֲלִיבָן אָן אַלְטָע גַּעֲוֹוִינְגְּהַיִּים. וְוַעַן עַר רַעַדְתַּס וְוַעַן סָאנְדְּרָאַן, צַו ווַעַר אַיז כַּעַס. אַבְּעַר זַי ווַיִּסְטַּט, אָז עַר האָט שְׂוִין צַו אַיר גָּאָרְנִישְׁטַט. אָז עַר דּוֹפֶט זַי שְׂוִין נִיט, "וְוַילְדָע צִיגְּגָזְגָּז" אָזְ מאָנט שְׂוִין נִישְׁתַּגְּעַנְתַּס וְזַאָס זַי לוֹיפַט אֹוּבָּאָזְוִי אָרוּם. זַי ווַיִּסְטַּט גַּעֲנָצְגָּט, וְוַיִּלְבַּד עַר האָט באָבִין. — אַ דְּאָקָט גַּאֲטַט — טְרָאָכְט זַי נִישְׁתַּגְּעַנְתַּס אַיְמָאַל — וְוַעַן זַי זַעַט וְוַיִּעַר שְׁפִילַט זַי מִיט באָבִין. — כָּאָטָש אַיְן שְׁטִיקָל נַחַת . . . טְרָאָכְט זַי שְׂוִין וְוַעַגְן דָּאָרָעַן. זַי דָּרְמָאָגַט זַיְךְ ? פָּוּן וְוַאנְגַּע ווַיִּסְטַּט ?

שְׁולְמָאָן האָט נִישְׁתַּגְּעַנְתַּס גַּעֲקוֹנְט אַרְיְבָּעְטְּרָאָגָן, וְזַאָס זַי אֹוּבָּאָזְוִי רֹוי אֵיךְ. האָט עַר זַי אַיְבָּעְגָּעְקָרִימַט : — פָּוּן וְוַאנְגַּע ווַיִּסְטַּט ? ! . . . וְזַאָוּ דָעַן וְוַעַט זַי לוֹיפַן, אֹוּבָּאָזְוִי נִישְׁתַּגְּעַנְתַּס צַו דּוּר מְפַעַּמְעַן ?

מרס. שלמאן האָט זיך זַיְךְ אַזְשָׁ אַוְיגְּהַיִּיבִּן : — מִיט וְוַעַמְעַן האָסְטוּ שְׂוִין גַּעַרְעַדְתַּס ? אַוְהָדָי מִיט אַיר שְׂוִוְיגְּעַד ! — האָט זַי אַ בִּיאָין קָוָק גַּעֲטָאָן צָוּם פְּעַנְצְּטָעַר, צַו דּוּר גְּרָאָסְעָרִיְּסְטָאָר אַנְטְּקָעָגָן. — זַי האָט דִּיךְ אַוְהָדָי אַפְּגָ�וּוֹאָרט אָוּן שְׂוִין אַנְגַּעַרְעַד אַוְיְפַן קִינְד !

שְׁולְמָאָן האָט זַי אַ מִידָּעָר אַרְאָפְּגָ�וּזָעַט אַוְיְפַן שְׁטוֹלָה. זַיְין פְּנִים אַיז גַּעַוּוֹן פָּאָרְזָאָרגָט :

— קִינְגָּעַר האָט מִיךְ נִיט אַפְּגָ�וּוֹאָרט. אַיךְ האָבָּג גַּעַטְרָאָפַן בענְגִּין, עַר אַיז גַּעַשְׁטָאָגָן לְעַבְּן דּוּר קַעְנְדִּיְּסְטָאָר. מַעֲגָסָט שְׂוִין זָאָגָן דִּין טָאָכְט, אָז אֹוּבָּאָזְוִי זַי אַזְוִי קְרִיגָּן וְוַעַט אַים מִיאָס וְוַעַן צַו לוֹיפַן זַי אַיְבָּעְרָבָּעָטָן. — עַר אַיז גַּעַוְאָרָן שְׁטִילָה. גַּעַטְרָאָכְט וְוַעַגְן בענְגִּיס פְּנִים, וְוַעַן עַר האָט אַזְוִי פָּאָרְבִּיטְעָרְטָעָר גַּעְזָאָגָט :

— אָז אַיךְ ווַיִּסְטַּט נִישְׁתַּגְּעַנְתַּס וְזַי וְוַילְדָע פָּוּן מִיר ! נַאֲר זַי אַיז נִישְׁתַּגְּעַנְתַּס צּוֹפְּרִידָן. אַיךְ קָעַן אִיצְט נִישְׁתַּגְּעַנְתַּס קְרִיגָּן קִיְּין אַנְדְּרָעָר אַרְבָּעָט. מִין מָאָמָע צָאָלָט מִיר אַסְךְ מַעַר וְזַי אַיךְ בֵּין וּוּזְעָט. האָט זַי צַו מִיר טָעָנוֹת, וְזַאָס אַיךְ אַרְבָּעָט אַיז אַ גְּרָאָסְעָרִיְּסְטָאָר . . .

פָּעַם יִבְאָרֶךְ

שולמאן האט פְּרוֹבִירֶט פָּאַרְיָעַנְטָפָּעָרָן סָאנְדְּרָאָן :
— אפשר אייז זי נישט צופרידן, וויל דז אַרְבָּעַטְסָט בֵּין אָזְוִי שְׁפָעַט,
זי איין גַּאנְצָע אַוּנוֹטָן אלְיִזְן. ס'איין אַיר אַומְעַטִּיק, — האט ער גַּעֲטָרָאָכְט
וועגן די בלוייע שָׂאַטְנָס אַוְנְטָעָר אַירְעָ אַיְגָן.

בעני האט אַבְּעָר נִישְׁתְּ גַּעֲוָאָלָט הָעָרָן :
— זי איין נִישְׁתְּ צּוֹפְּרִידְן ? אַיךְ אַלְיִין וּוֹאָלָט אַוְיךְ גַּעֲוָאָלָט זַיְן
פְּרִיְּ אַיְן דֵּי אַוּנוֹטָן. אַוְדוֹדָי, וּוֹעֵן אַיךְ וּוֹאָלָט גַּעֲגָנְגָעָן אַיְן קָאַלְעָדוֹשׁ, וּוֹי
אַיךְ חָאָב גַּעֲוָאָלָט, וּוֹאָלָט אַיךְ נִיטְּ בָּאַדְאָרְפָּט בְּלִיבְּין שְׁטָעָקָן אַיְן סְטָאָר...
שולמאן האט זיךְ דָּרְמָאָנָט, אָזְ דָּאָס אַיְן גַּעֲוָעָן זַיְן מַמְּאָס טָעָנוֹת,
אוֹ צּוֹלִיבְּ סָאנְדְּרָאָן אַיְן בעני נִישְׁתְּ גַּעֲגָנְגָעָן אַיְן קָאַלְעָדוֹשׁ. האט ער אִים
אַפְּגָעָמָסְטָן, וּוֹי אַמְּאָל, וּוֹעֵן ער פְּלָעָגָט קוֹקָן אַוְיךְ אַיְף אַיְגָל :
— אָזְ דַּו הָאָסְטָ מַסְתָּמָא גַּעֲזָגָט, אָזְ ס'איין אַירְ שָׂוָלָד, וּוֹאָס דַּו בִּיסְטָ
נִישְׁתְּ גַּעֲגָנְגָעָן אַיְן קָאַלְעָדוֹשׁ, וּוֹי דִּינְן מַמְּאָס דָּעַרְבִּילִיטְ לְאַלְעָמָעָן ! . . .

בעני האט נִיטְּ גַּעֲנְטָפָּעָרָט. ער האט פָּאַרְרוֹקָט דֵּי הָעָנְטָ אַיְן דֵּי
קָעְשָׁעָנוּסָ, אִים גַּעֲקוֹקָט אַיְן דֵּי אַוְיָגָן אָוֹן גַּעֲשָׁוּוִיגָן. בעני האט גַּעֲוָאָסָט,
אוֹ זַיְן שְׁוֹעֵר הָאָלָט נִישְׁתְּ פָּוָן אִים, האט ער אַלְעָמָל אִים אַוְיסְגָּמְדָן.
אַבְּעָר אַיְצָט, האט ער אִים גַּעֲקוֹקָט גְּלִיכִיךְ אַיְן דֵּי אַוְיָגָן, אִים אַפְּגָעָמָסְטָן,
פָּנוֹקָט וּוֹי מָר. שְׁוֹלְמָאָן אִים. אָזְ נִישְׁתְּ גַּעֲוָאָלָט עַנְטָפָּעָרָן. האט מָר.
שולמאן גַּעֲמִינָט, אָזְ בעני וּוּעָט שָׂוִין מַעַר נִיטְּ רְיִידָן. אַבְּעָר אַיְדָעָר ער
איְרִיאַן אַיְן קָעְנְדִּי סְטוֹאָה, האט בעני גַּעֲזָגָט :

— אַיךְ וּאַרְכָּפָ אַירְ גַּאֲרְנוּשָׁט אַוְיךְ. אַיךְ בֵּין צּוֹפְּרִידְן וּוֹי אַיךְ לְעָבָר.
ס'איין נִיטְּ מִינְן שָׂוָלָד, וּוֹאָס מִירְ הָאָבָן נִישְׁתְּ גַּעֲקָעָנְטָ קְרִיגָן קִין בְּעַסְעָדָה
רָע דִּירָה . . .

מָר. שְׁוֹלְמָאָן האט זיךְ אַוְיָגָהָוִיבָן. ער האט אַצְּעַקְלָעַמְטָעָר גַּעַד
קוֹקָט אַוְיךְ זַיְן אַוְיסְגָּעָרְבָּעָטָע, פָּאַרְשָׁוֹאַרְצָטָעָ הָעָנְטָ :
— וּוֹיִיסְטָ דָּאָךְ וּוֹיִסְטָ ? אָזְ עָנָגָ אָזְ מַפְּאַרְדִּינָט וּוּיְנִיקָן,
קְרִיגָט מַעַן זַיְךְ .

מָרָה. שְׁוֹלְמָאָן האט פָּאַרְגָּעָסָן, אָזְ זַיְדָאָרְפָּט גַּעֲבָן אַירְ מַאְן עָסָה, אָזְ
דָּאַרְעָ וּוֹאָרְטָ שָׂוִין לְאָנָגָ בְּיִםְ טִישָׁ, אָזְ זַיְקָעָן נַאָךְ בָּאָלְדָ בְּרוֹגָן וּוּרָעָן אָזְ
אַרְיִין צַוְּ זַיְךְ אַיְן צִימָעָר נִיטְּ קִיְּן גַּעֲגָעָנוּסָ. זַיְ האט אַטְרוּיְעָרִיקָע
אַרְיִיסְגָּעָקָוָקָט דָּוְרָכָן פָּעַנְצָטָעָר צַוְּ דָעָר שְׁטָלְעָר גָּאָס, האט גַּעֲקוֹקָט צַוְּ
דָעָר גְּרוֹיְסָעָר הָיוֹן קָעְגָּנָאַיְבָּעָר אָזְ גַּעֲטָרָאָכָט וּוּעָגָן דֵּי גַּעֲרָאָמָעָ צִימָעָרָן
אַיְבָּעָר דָעָר סְטָאָר. סָאנְדְּרָאָ מִיטְּ בעניין האָבָן דָאָרָטָן גַּעֲחָאָט פָּאָר זַיְךְ
אַלְיִין אַגְּרוּסָן, לְופְּטִיקָן צִימָעָר. אָזְ באָבִי אַיְן אַוְנְטָעָרְגָּעָוָאָקָסָן, האט
מָרָס. זַיְמָעָרָמָאָן פָּאָר אִים אַוְיךְ אַפְּגָעָגָעָבָן אַגְּוּנְדָעָר צִימָעָר :

יונגען בענין

— איז דאס גאנצע הויז קען דאך זיין דיינס. — האט זיך די שווייד גער געבעטן בי סאנדראן. — ווועמען נאך האב איך? — האט זיך שווין געטענטהט צו בעניין, נישט געוואלט. זיך זאלן זיך ארויסציען פון איר היינ. אבער בעניין איז שווין געווען אונגשטעקט מיט סאנדראס פרײיד, וואס האט ארויסגעפינקלט פון אירע אויגן, מיט דעם גרויסן גליק, וואס זיין האבן ענדלאיך געקראגן צוויי צימערן איזיך דער צויפיטער גאט.

— וויאו איזו מיר, — האט מס. זימערמן געבראכן די הענט. — מײַן בעניין איז דאך געוואוינט צו אָ גרויס הויין, צו אָ זאט לעבען. וויאו ווועט ער זיך צוּגְעָוֹוָאַיְגָעָן צוּ לְעָבָן אִין אַרְעַמְקִיָּת. אִין עֲגַשָּׁאָפֶת? אַבָּעָר סָאנְדְּרָאָה האט זיך נישט געזאָרגט. זיך האט געקוּקָט אוּפָּק בעניין מיט אָזִי פִּיל צוֹאָג אוּפָּק גְּלִיקְלַעַכְעַטָּה, אוּפָּק אַ צּוֹפְּרִידָן לעבען:

— בעניין, מיר ווועלן וואוינען פֿאָר זיך אלְיַה! אָיך ווועל זיין אלְיַה די באַלְעַבָּאַסְטָע! מיר ווועלן קענען טאָן, וואס מיר'ז ווועלן! קיינער ווועט אָונְדוֹן נִיט נָאָקְוּקָן! . . . — האט זיך געקוּקָט אִין דֵי אָוִינְגָּרִיָּה, אִין אִים אַרְיִינְגַּעַטְהָט פֿוֹנְקָט ווֹזָעָן זיך אִם פֿאָרָה יְכֻרְעָת, אָז זיך דָּאָרְפָּן נִיט ווֹאָרטָן בֵּינוֹ ער ווועט ענדיקן קָאַלְעַדְזָשׂ, אָז זיך קענען פרִיעָר חַתּוֹנָה האָבָּה, דָּעַרְגָּאָך ווועט ער גִּינְזִין אַין קָאַלְעַדְזָשׂ . . . מס. שְׁוֹלְמָאָן גַּעַדְעַנְקָט מִיט וואס פֿאָר אַ פרִײַיד זיך האָבָּן אַיְבָּנִי גַּעַקְוִיפָּט זָאָכָן פֿאָר דֵי צוֹוִי צִימַעַרְלָאַך, וויאו זיך ווֹאָלְטָן זיך אַרְיִיבְּרָגְעָד צוֹיְגָן אַין דעם שענְסָטָן פָּאַלְאָץ.

— מאַמְעַלְעַץ, — האט סָאנְדְּרָאָה זיך בי אַיר געבעטן, זיך זאל זיך מיט פֿרִיעָעָן מיט אַיר גליק. — שְׁטָעָל זיך פֿאָר, זִינְטָן מיר האָבָּן חַתּוֹנָה גַּעַדְזָה האָט, זִינְעָן מיר קִינְמָאָל נִיט גַּעַוּעַן זִיכְעָר, צִי „זִי“, מִינְגַּעַנְדִּיק דָּעַר שׂוֹוִיגָּר, — הַעֲרַטָּה זיך נִיט צוֹ הנִטְמָעָר דָּעַר טִיר . . . בְּלוֹזִין וווען בעניין אִין גַּעַוּעַן אוּפָּן פֿאָסִיפָּק, האָט זיך צְרוֹגְעַלְאָזָן, נִישְׁתְּנָאָגְעַקְוּקָט . . . ווועט זעַן, מַמְּמָעָן אָזִי שְׁנָעָל וויאו מַד ווועלן קִרְיָגָן אַ גַּרְעַסְעַרְעַ דִּירָה, ווועלן מיר זיך אַרוֹיסְצִיעָן.

דאָרָע האָט דָּאָן גַּעַזְגָּוָט :

— מאַמְמָעָן, וואס ווילְסְטוּ פֿוֹן זִי? סְאִין זִיְעָר לעבען. אָז סְוּוּעַט זיך זיין שלעכָט, ווועלן זיך אלְיַה אַוִּיסְגַּעַפְּגִינְזָן.

... דאס אִין גַּעַוּעַן מיט אַ פֿאָר חַדְשִׁים שְׁפָעַטָּר. סָאנְדְּרָאָה אִין אַ בִּיטְאָג גַּעַקְוּמָעַן צוֹ דָעַר מַאְמָעָן מִיט באָבָּן. זיך אִין אַרְיִינְגַּעַקְוּמָעַן אַ שְׁמִיכְלַנְדִּיקָע. אַבָּעָר מס. שְׁוֹלְמָאָן האָט שׂוֹין באַמְּרָקָט, אָז סְאִין אַיר גַּארְנוּשָׂט אָזִי פְּרִילָאַך. זיך האָט גַּעַרְעַט צוֹ הוֹיך אָזָן אַירע אוּיגָן האָבָּן גַּעַשְ׀יִינְט מִיט אָזָא גְּלָאנְצָן, וויאו זיך פְּלָעַגְטָה האָבָּן הַיְּזָה. מס. שְׁוֹלְמָאָן

געדענטט, און לאנג צוריק, איידער סאנדרא האט חתונה געהאָט, פֿלעגט
ז' אלעמאָל דערקענען אויף אַיר ווען ז' האט זיך געקריגט מיט בענין,
אַדער מיט אַחרטע. עס איז שווין עפֿעס צוֹתָה, האט ז' אַטראָכָט גַּעַד-
טאָן. ז' האט זיך אַבעָּר נִיט גַּעֲקָאנְטָן דערוֹאָרטָן סָאנְדָּרָאָן זָאַל אַלְיָין וְעַ-
מען דערצְיָילָן, האט זיך געפרעגט :

— נו, ביסט נאָך אלֶיך צוֹפְּרִידָן מיט דיַין דִּירָה ?

— יע — האט סָאנְדָּרָאָן שָׁנוּל גַּעֲנְטְּפָעָרטָן, — אַוּודָאי בֵּין אַיך
צוֹפְּרִידָן, פֿאַרְדוֹאָס פֿרְעָגָסְטוּ עַפְּעַס ?
און אָז אַיר מַאְמָע האט גַּעֲשׂוֹיָגָן, בלויַן גַּעֲקָוָת אַוְיף אַיר, האט
זַי גַּעֲזָגָט טּוֹלְיעַנְדִּיק באָבִין צוּ זיך :

— בעני האט גַּעֲנוֹמָעָן קּוֹמָעָן שְׁפָעַט אַתְּהִים. ס' אָז מִיר אָוּמָעְטִיק,
זַיְן מַאְמָע הַאלְּט אִים דָּאָרְטָן מִסְתָּהָאָן בְּכִיוֹן, כְּדִי מִיר זָאַל זַיְן אָוּמָעְטִיק
און עַס זָאַל מִיר פֿאַרְדוֹיְסְן . . .

— אהאָ — האט מְרָס. שָׁוּלְמָאָן אַטְּרָאָכְטָן גַּעֲטָאָן. — ס' וּוּעַט שְׁוַיָּין
ニישט טוֹיגָן, אָז דָעַר הוֹיך האט זיך אַבעָּר גַּעֲזָגָט :

— אָז דִּי סְטָאָר אָז דָאָך דָאָרְטָן שְׁטָעַנְדִּיק פּוֹל, אַרְבָּעַט עַר שְׁפָעַט
טּוּר. עַר קְרִיגָט דָאָך באַצְּאָלָט פָּאָר דִּי עַקְסְּטְּרָע שְׁעהָ/. אַיר דָאָרְטָן
דָאָך דִּירְהַיְּגָלָט. אָז אַלְיָיך אָזּוֹי טִיעָר. אַיר דָאָרְטָן דָאָך, מִין קִינְדָּה,
יעַזְן סְעוּט . . . — האט זַי דָּעְרָמִית גַּעֲוָאָלָט דָעְרָמָאָן גַּעֲנָאָן, אָז
זַי האט אַיר גַּעֲוָאָרָנָט קָעָגָן דָעַם. אָז בעני וּוּעַט נִיט פֿאַרְדוֹיְסְן גַּעֲנָגָן צוּ
וְאוֹינָגָן פָּאָר זַי אַלְיָין.

— אָפְּשָׁר שְׁטָעַלְטָן עַר זַי אָפְּ בֵּין דָעַר קָעְנְדִּיְּסְטָאָר ? — זַיְנָעָן
אַירָע אַוְיגָן טּוֹנְקָעַלְעָר גַּעֲוָאָרָן פּוֹן שְׁרוּעָק, אָז בעני אָז אָוּמָעְטִיק אַהֲיָם
אָז קּוֹמָעָן, אָז אִין דָעַר קָעְנְדִּיְּסְטָאָר אָז שְׁטָעַנְדִּיק פְּרִיאַילְעָר. אָז דָאָרְטָן
קָעָן עַר זַי טְרָעָפָן מִיט זַיְנָע אַמְּאָלִיקָעָן חַבְּרִים, מִיט וּוּמָעָן עַר האט
שְׁוַיָּין מַעְרָקִין צִיְּתָן נִיט צוּ פֿאַרְבוֹרְגָּגָעָן.

מרָס. שָׁוּלְמָאָן האט דָאָן אַטְּיִזְעָן אַוְיסְגָּעָשְׁפָּגָן :
— משָׁוֹגָע מִינְעָן שְׁוֹנוֹאָרִים . . . דִין מִאן אַרְבָּעַט נְעַבְּעָן אָזּוֹי שְׁוּעָר,
אַיך זַי דָאָך דָוְרָכָן פֿעְנְצְּטָעָר, ווען האט עַר צִיְּתָן זַי אַפְּצָוּשְׁטָעָלָן אִין
דָעַר קָעְנְדִּיְּסְטָאָר ?

— מאָמָע, — האט דָאָרָע אַרְפָּחָע גַּעֲטָאָן. — דָעַר טָאָטָע זִיצְט שְׁוַיָּין
אוּיך בֵּים טִיש ! אָפְּשָׁר זְוַעַסְטוּ אָונְדָּוּ גַּעֲבָוּ עַסְן ?
מרָס. שָׁוּלְמָאָן האט זַי אַהֲיב גַּעֲטָאָן פּוֹן אָրְטָן. מִיט אַפְּאַרְשָׁוָלָ-
דִּיקְטָעָר מִינְעָן האט זַי דָעְלָאָנְגָט דָאָס עַסְן. אַבעָּר אַלְיָין האט זַי נִישְׁטָן
גַּעֲקָאנְטָן אַרְאָפְּשָׁלִינְגָעָן קִינְיָין בִּיסְן. דָאָס הָאָרֶץ האט אַיר גַּעֲלָעָט. זַי

יונג לubarן

האט ניט געקענט פארשטיין, ווי אוזו איר מאן, א טאטע, און זי דארען, דאכט זיך א שוועסטער, עסן זיך אוזו רואיך. ווער וויסט, וואס ביי סאנדראן טוט זיך ? זי וואטל גלייך ארי בערגעלאָפַן אהין, וויס זיך אבער, און דארע ווועט זי ניט לאָן, זי געדענקט נאָך יונעם אונט ווען סאנדי רְאָאַיּוֹן גַּעֲקוּמָעָן צְלִוִּיפָּן מִתְּנִינְדָּן גַּלְּיִיךְ גַּעֲזָאָגֶט :

— מאמע, איך בין איזוק פון בענין . . . איך קען מער מיט אים ניט ליעבן . . . מיר קרייג זיך אלע טאג . . . בין איך געקומען אהיכים . . . מרס שלמאן האט דאן געהאלטן און וואשן די טעלער, און זי געד בליבן שטינּן אַ צְעֻטּוּמְלָטוּ מִיטּ אַ טְּעֻלָּעָר אֵין האנט. אבער שלמאן האט שטרענּג געענטפערט :

— דײַין הײַם איזו מיט בענין, אין די צוּווַּי צִימְעָרְלָעְדַּן ! וואס מיינְסְטָה, דו האט זיך צעקריגט מיט דיניגער אַ חְבְּרָטָע אָן בִּיסְטָ גַּעֲקוּמָעָן צְלִוִּיפָּן אהיכים ? . . .

דארע האט דאן געזאגט :

— דער טאטע איזו גערעט.

סאנדראן האט זיך דענאָך געשוואָרג, און זי ווועט מער קיינמאָל אהער ניט קומען : — איך וועל שווין מער ניט אַנְקּוּמָעָן צוּ דָּאָרָעָן, האט זי געזאגט דער מאמען. זי איז אַבְּעָר יַעֲקּוּמָעָן, און יעדעס מלָל איז בעני געקומען זי אַבְּעָרבעטּן. — קיינדער פֿרְן זיך אוּף ווי קינדער, טראָכְטָה די מאמע. דאָכְטָה זיך אַזָּא בעני, דורךגעמאָכָּת אַ מלְחָמָה, זיך אַזְוִיפִּיל אַנְגָּוּלִיטָן, געקראָכָן אַזְיָן פֿיעַר, און זיך, סאנדראן, האט געד־ בעד אַזְוִי גַּעֲבעְנָקְטָן נאָך אִים, און אַיצְטָ קְרִיגְן זיך זיך קינדער. — האט איר דאס הארץ געקלאָטָן אָן סְ'הָאָט אַיר גַּעֲצָיוֹן צוּ לוֹפִּין אהין, זען וואס דארט טוט זיך, אפשר ווועט זי קענען מיט עפָּס העלְפָּן. אַבער דארע לאָזֶט ניט.

— מאמע, מיש זיך ניט. זי וועלן זיך אַבְּעָרבעטּן אָן דייר, —

— זאגט זיך. און דער טאטע האלט מיט איר.

— האלטן מיך איז צוּים . . . — קאָכְטָ אַין אַיר אַ כָּעֵס אוּף אַיר מאָן טאָכְטָר, און אַידָּע אוּירען זיינען אַיר אַנְגָּשְׁפִּיצָט, טָאָמָעָר ווועט זיך דערהערן סאנדראן אַנְקּוּמָעָן. זי איז זיכער, און זי ווועט קומען. וואו דען ווועט זיך גַּיְינְ ?

סאנדראן איז געקומען. געקומען שפְּעַט. באָבִי איז שווין געשלאָפָּן אוּף אַירע הענט :

— איך האָבָּה מיט אִים אַרְוּמְגַּעַשְׁפָּאַצְּיָרָט, אַיז ער אַינְגַּעַשְׁלָאָפָּן, — האט זיך זיך פֶּאָרְעַנְטְּפָּעָרט וואס באָבִי איז אַינְגַּעַשְׁלָאָפָּן. קען איך אִים

לייגן אין בעט ? — האט זי ניט זיכער אַ קוק געטאן אויף דארען.

דארע האט אַ רואַיקע געונטפערט :

— ס'וועט דערנאָך אַים זיין שוווער אויפֿצּוֹאוּעַקָּן, — האט זי מיט

ווַיְכִיקִית גַּעֲקוֹקֶת אויף באַבָּין — אָזָן וָאוֹ אַיזּוּ בעני ? — האט מר.

שולמאָן איַינְגַּהְאַלְפָן גַּעֲפַרְעָגָט.

סָאנְדְּרָא האט פֿאָרְבִּיסְן די לִיפְּנָן. זי האט זיך אַרְאַפְּגַּעַזְעַט מיט

דעַם שלְאַפְּנְדִּיקָן קִינְד אויף אַ שְׁטוֹלָן. גַּעַשְׂוִיגָן אַ וַיְיַיְלָע אָרוֹן צּוֹם סּוֹפֵן

אַרְוִוִּיסְגַּעַלְאַצְטָן :

— בעני זיצט אַין קָעְנְדִּיסְטָאָר אָזְנָן פֿאָרְבְּרָעָנְגָּט מִיט זִינְיָעַ חֲבָרִים...

זי האט שווין פֿאָרְשְׁטָאָגָן, אוֹ דָא אַין קִיד וַיְיִשְׁתָּמַעַן שווין, אוֹ זי האט

זיך וַיְדַעַר גַּעֲרִיגַט מיט בעניין. אַבָּער אַיר האט שווין מעַר גַּאֲר נִישְׁתָּמַעַן

געַארָט. סָאיְזּ אַיר אַיְצָט גַּעַוּזָן וַיְיַעַר שְׁלַעַכְמָן. עַרְגַּעַר וַיְיַעַלְמָל.

בעני אַיזּ אַרְוִוִּיסְגַּעַלְאַפְּן מִיט אַזָּא קְלָאָפְּ מִיטָּן טִיר, אוֹ עַר וַוּעַט שְׁוַיְן מעַר

נִיט קְוָמָעַן נַאֲך אַיר.

דָּאַרְעָן האט גַּעַזְוָגָט :

— אַ קָּעְנְדִּיסְטָאָר אַיזּ נִיט קִיְּזָן סָאלָן, סָאיְזּ נִיט גַּעַפְּעוּלָעָד, סָאנְדָּרָן,

ראָן, אוֹ עַר זִיצְט דָּאַרְטָן אַ וַיְיַיְלָע. נָעַם בַּעֲסָעָר בְּאַבָּין אַחֲיִים. בעני וַוּעַט

בָּאַלְדָּ קְוָמָעַן.

— אַיר גַּיְיָן שְׁוַיְן מעַר נִישְׁתָּמַעַן ? אַיך וּוּלְלָן שְׁוַיְן מעַר קִיְּזָן מַאלָן

נִישְׁתָּמַעַן צְוַיְּרִיקָיִין . . . — האט סָאנְדְּרָא שְׁטִיל גַּעַזְוָגָט. — לַאֲךְ נִישְׁתָּמַעַן,

הָאַט זַי אַ צְוַיְּוִיטִיקְטָעָג גַּעֲקוֹקֶת אויף דָּאַרְעָן. — דָאָס מַאלָן אַיך עַס ?

מַר. שְׁולְמָאָן האט זיך אַיְפְּגַּעַהְוִיבָן. עַר האט זיך פֿאָרְשְׁפִּילִיעָט

זִין רַעַלְלָן, וַיְיַעַר וּוּאַלְטָן זיך גַּעַלְלִיבָן עַרְגַּעַץ וַיְיַעַר צּוֹגִיָּין :

— שִׁיק זַי גַּלְיָן אַחֲיִים ! — האט עַר גַּעַזְוָגָט אַיְנְגַּעַהְאַלְטָן, אַבָּער

מִיט אַזָּא כָּעֵס אַין דִּי אַוְיִגְן, אוֹ מְרָס. שְׁולְמָאָן האט זיך אַושְׁאַפְּגַּרְקָט

אוֹ אַזִּיט, — דִּי מִינְיָט זַאֲלָן זַי צְוַיְּרִיקָיִין צּוֹ אַיר מַאֲן, דָוּ הַעֲדָסְט ?

— שָׁאָ, שָׁאָ, — האט מְרָס. שְׁולְמָאָן פֿרְוּבִּירְט אַים בָּאַרְאִיקָּן.

זַי וַוּעַט גַּיְיָן. דָאָס קִינְד שְׁלַאֲפָט דַאֲךְ אַיְצָט. זַי וַוּעַט צְוַיְּרִיקָיִין מַאֲרָגָן

אַיְנְדְּעַרְפְּרִי.

— נִיְיָן, זַי וַוּעַט דָאָ מעַר נִיט שְׁלַאֲפָן ! — האט שְׁוַיְן מַר. שְׁולְמָאָן

גַּעַשְׁרִיעָן, — זַי האט אַ הִים, דָאַרְפָּן זַי דָּאַרְטָן שְׁלַאֲפָן . . .

סָאנְדְּרָא האט גַּעֲקוֹקֶת אויף אַיר טָאָטָן אוֹזְן זיך נִיט גַּעַלְלִיבָט, אוֹ

עַר מִינְיָט עַס. עַר האט זַי נַאֲךְ קִיְּנוּמָלְ פֿרְיַעַד נִיט אַרְוִוִּיסְגַּעַלְאַטְרָבָן פָּוּן

הָוִי. זַי האט אַבָּער גַּעַזְוָן זַיְן פְּנִים אוֹזְן גַּעַוּוֹאָסְט, אוֹ עַר מִינְיָט עַס

אַיְצָט. סָהָאָט זיך אַיר אַושְׁאַפְּ דָעַר קָאָפְּ פֿאָרְדְּרִיְּט. זַי האט זיך אַיְפְּגַּעַץ

הויבן מיט באבן אויף די הענט און זיך געלאָזט צו דער טיר. מרס. שולמאָן איין איד פֿאַדְלָאָפּוֹן דעם וועגן. זי האט צעשפֿרײַט די הענט און נישט געלאָזָן סָאנְדְרָאָן עַפְעַנְעָן די טיר.

— גוֹלָן! — האט זי געשריינּ אויַף איד מאָן, — וואָס טרייבֶּסְטוֹ דאָס קינְד אִין גָּסָס אַרְזִיס? וואָס ווילְסְטוֹ פָּוָן אִיר? מְדֻר. שולמאָנְעָן האט אַושׁ פֿאַרְפּֿעָלָט אַטְעָם:

— אוֹ זַי ווּעַט ווִיסְן, אוֹ זַי קָעָן מַעַר אַהֲרֹן נִשְׁתָּו קָוְמָעָן אַיְבָּעָרָה נְעַכְטִיקָּה, ווּעַט זַי זַי אַיְפְּהָעָרָן קְרִיגָּן מִיטָּן מָאָן . . . דוֹ הָעָרֶסְטָם, מַעַן דָּאָרָף מַעַר נִיט לְוִיפְּן צַוְּדָר מַאְמָעָן! — האט עַר שׂוֹיְן אַצְטָ גַּעַשְׁרִיעָן אַיְרָה סָאנְדְרָאָן, — אַיְרָה האָבָּה היַינְטָ גַּעַוּעָן בעַנְיָן, זַיְן פְּנִים אַיְן גַּעַוּעָן פֿיַּגְצְּטָעָרָה. גַּיִּי, בְּעֵט אִים אַיְבָּעָרָה, אַנְיִיט ווּעַסְטוֹ אַיְגָאנְגָּן נִיט האָבָּן קִיּוֹן מָאָן! . . .

— אלְעַמְּאָל דָּאָרָף עַר דִּיךְ אַיְבָּעָרְבָּעָטָן? מַעְגָּסְט אַמְּאָל צַוְּגָעָבָן, אוֹ דוֹ בִּיסְט אַוְמְגָעָרְעָכְט, — האט דָּאָרָעָה אַרוֹאִיקָּעָ צַוְּגָעָבָן.

סָאנְדְרָאָה האט גַּעַקְוָתָ אַיְרָה טָאָטָן, אַיְרָה דָּאָרָעָן אוֹן זַיְךְ דָּעָרָה פֿילְט וּוּי אַרְזְמָגְעָרְגָּלְטָ מִיטָּן שָׁוֹנָאיִם. אַיְרָה אַיְנְצִיכְעָדָרָ פֿרִינְטָ דָּא אַיְן דִּי מַאְמָעָה. אַבְּעָד זַי וּעַט שׂוֹיְן, אוֹ אַיְרָה מַאְמָעָה ווּעַט אַיְרָה דָּא גַּאֲרְבִּישָׁט נִיט העַלְפָן. האט זַי שְׁטִיל גַּעַזְעָטָן:

— מַאְמָעָה, לאָזְנִיר דָּוֹרָה, אַיְרָה ווּילְדָא מַעַר נִשְׁתָּו זַיְן. — וּוֹיְיָ אַיְן מִיר, — האט מָרָס. שולמאָן אַרְאַפְּגָעָלָאָזָן די הענט. — יַגְעָט אַקְינְד אִין גָּסָס אַרְזִיס . . .

אוֹ סָאנְדְרָאָה אַיְזָאָפְּ דִּי טְרָעָפּ, אַיְן אִין קִיד גַּעַוְאָרָן שְׁטִילָה, וּוּי נַאֲכָן אַרְזִיסְטָרָאָגָן אַטְוִיטָן. מָרָס. שולמאָן האט גַּעַקְוָתָ אַיְרָה פֿאַרְמָאַכְטָעָר טִיר אוֹן זַיְךְ שְׁטִיל צַוְּיוּיִינְטָן.

— מַאְמָעָה, הָעָר אַוִּיתָה, — אַיְן דָּאָרָעָה צַוְּגָעָנְגָּנְגָּן צַוְּאָרָה. — גַּלוֹיבָּ מִיר, סְאִין בְּעַסְעָרָן קְרִיגָּן מִיטָּן בעַנְיָן. זַי וּעַט מַעַר נִיט ווּעַלְן קָוְמָעָן אַהֲרֹן, ווּעַט זַיְךְ אַיְפְּהָעָרָן קְרִיגָּן מִיטָּן.

— זַיְיָ זַיְגָעָן דָּאָךְ קִינְדָּעָר, — האט מָרָס. שולמאָן גַּעַוְיִינְטָן, — מְדָאָרָף זַיְיָ הַעַלְפָן . . .

— אַיְרָה האָבָּה אַיְרָה גַּעַהְלָפָן מִיטָּן דַּעַם ווּאָס אַיְרָה זַיְיָ צַוְּרִיקְנָעָה שִׁיקְמָט צַוְּאָרָה מָאָן, — האט מָרָס. שולמאָן זַיְיָ גַּעַוְאָלָט בְּאַרְוָאִיקָּן. — זַיְיָ גַּעַוְיִינְטָה הענט האָבָּן אַיְם גַּעַצְיָעָרטָ אַיְן זַיְיָ פְּנִים אַיְם גַּעַוְוּן בְּלִיךְ.

מָרָס. שולמאָן האט אַיְפְּגָעָהָרָט צַוְּאָרָה זַיְיָ גַּעַזְעָט אַיְרָה שְׁטָנוֹגְדִּיקָּן שְׁטוֹלְ בְּיִים פֿעַנְצְּטָעָר אַיְן פֿרְוּבִּירְט אַרְוִיסְקָוָן אַיְן גָּסָס אַרְאָפּ, אָפְּשָׁר ווּעַט זַי דָּעַרְעָן סָאנְדְרָאָן אַרְוָמָגִין. זַי וּעַט אַזְוִי

ארומגינן א גאנצע נאכט — האט איר דאס הארץ געללאגט. — א טאַ-
טֵַע זאָל קִיְּזַן דְּחָמְנוֹת נִשְׁתַּת הַאֲבָן . . . זֶה האט גַּעֲוָצָט צָו דָּעַרְזָעַן סָאנְדְּרָאָן
בַּיִּם אֲפְשִׁין פּוֹן גַּאֲסַנְ-לָאָמָּפּ. אֲבָעָר דַּי גָּאָס אַיְן גַּעֲוָעַן לִיְדִיק. דַּי
גְּרָאַסְעָרִי-סְטָאָר אַנְטְּקָעָגָן — שְׂוִין פָּאַרְמָאָכְט. אַיְנְדָּעָהוּר, אַיְן הוּא —
פִּינְצְּטָעָר. בְּלוּזָן בַּיִּם וַיְנַקְּלָגָס. אַרְוָם דַּעַר קַעְנְדִּי-סְטָאָר, אַיְן גַּעֲוָעַן
לִיכְטִיק פּוֹן דַּי לְאַמְּפּוֹן אַרְוָם.

מרס. שולמאן אַיְן נָאָךְ לְאַנְגָּג גַּעֲוָעָן בַּיִּם פֻּנְצְּטָעָר. אַיְר מָאָן אַוְן
דָּאָרָע הַאֲבָן זִיךְּ אַוְיךְ נִיט גַּעֲרִירִיט פּוֹן אַרְטָן. בֵּין זֶה האט שְׂוִין מַעַר נִיט
גַּעֲעָונֶת אַוְיסְהָאָלָטָן. זֶה האט זִיךְּ אַוְיךְ אַיְפְּגָהְהָיְבָן. אַנְגָּעָטָאָן אַיְר מַאְנְטָל
אַוְן אַיְן אַרְוָיס. מַר. שולמאן האט זִיךְּ אַחֲרָבָן גַּעֲטָאָן פּוֹן אַרְטָן. האט דָּאָרָע
אַיְם אַוְואָנָק גַּעֲטָאָן צָו שְׂוִינוּגָן.

— זָאָל זִיךְּ גִּין, — האט זִיךְּ דָּעַרְנָאָךְ שְׂטִיל גַּעֲזָאָגְט, — אַוְן זִיךְּ וּוּעַט
זָעַן, אַוְן סָאנְדְּרָאָן אַיְן בַּיִּים זִיךְּ אַנְדָּרָע הַיִּם, וּוּעַט זִיךְּ קַעְנְדָּעָן רַוְאִיךְ שְׁלָאָפָּן.
וּוּעַן מַרְס. שולמאן אַיְן צְוִירִיקְגַּעֲקָוּמָעָן, אַיְן זִיךְּ אַרְדִּין וּוּיְעָרָ שְׂטִיל.
קַיְנְעָר האט זִיךְּ גַּאֲרָנִישָׁט גַּעֲפָרָעָגָט, האט זִיךְּ אַוְיךְ גַּעֲשָׁוּגָן. אַבְּעָר, אַוְן
זֶה האט דָּעַרְפִּילְט אַיְר מַאְנָס אַוְיָגָן אַוְיךְ זִיךְּ, האט זִיךְּ אַגְּפָרְשָׁעָמָטָן שְׁמִיכָּל
גַּעֲטָאָן :

— סְ'וּעַט שְׂוִין זִיךְּ גּוֹט . . .

דָּאָרָע האט גַּעֲפָרָעָט :

— אַוְן בָּעַנִּי ? אַיְן עַר מִיט אַיְר ?

— זִיךְּ עַסְן בַּיִּדְעָ אַיְזְ-קָרִים . . . בָּעַנִּי האט גַּעֲרָאָכָט אַיְזְ-קָרִים...
— האט אַיְר פְּנִים זִיךְּ נַחַתְּדִיק צְשָׁמִיכָּלָט.

אוֹ דָּאָרָע האט גַּעֲנוּמוֹעָן לְאָכָן, האט זִיךְּ גַּעֲזָאָגְט :
— אַוְן בָּעַנִּי וּוּעַט שְׂוִין מַעַר נִשְׁתַּת אַרְבָּעָטָן בְּיִנְאָכָט. עַר האט שְׂוִין
גַּעֲזָאָגְט זִיךְּ מַאְמָעָן, אוֹ דַּי אַוְונָטָן וּוּיל עַר זִיךְּ פְּרִי, וּוּלְעַן זִיךְּ אַמְּאָל דָּאָ

קַעְנְדָּעָן אַיְבָּלָלָאָן דָּאָס קִינְדָּאָן גִּין זֶה אַמְּאוֹזִי.
מַר. שולמאן האט אַקְּוק גַּעֲטָאָן אַוְיךְ דָּאָרָעָן. אַ שְׁמִיכָּל האט באָ

לוּיכְטָן זִיךְּ אַיְרָאָגָהָטָן פְּנִים :
— אֲבָעָר אַוְיסְגָּעָפִירָט האט זִיךְּ . . . — האט עַר גַּעֲזָאָגְט, אַוְן מַרְס.
שולמאן האט גַּעַזְעָן, אוֹ פָּוְנְדָּעָסְטוּוֹעָגָן אַיְן עַר צְוִפְּרִידָן, וּוָס סָאנְדְּרָאָן
הַאֲט אַוְיסְגָּעָפִירָט.

— קִינְדָּעָר, — האט דָּאָרָע פְּרִילְעָךְ גַּעֲזָאָגְט, — אַ פָּאָר קִינְדָּעָר . . .

יונג לְעָבָן

געועען ליכטיק אין אלע צימערן. אבער די סטאר אונטן אין געועען פינצטער און פארמאכט. בלויין א קליען לעמפל האט געברנט אין א ווינקל פון סטאר. ווי א ואכנדיק אויג, וואס גיט אכטונג. עטלעכע וויר בער, וועלכע זיגען געוואיזיגט, און ווען זי וועלן קומען, וועט די סטאר זיין פאָר זי אָפָּה, זיגען געשטאנען פֿאַרְאוֹןְדֶּרְטֶעָן בְּיִדְעָר פֿאַרְמָאָכִי טער טיר און ניט געקענט פֿאַרְשָׁתִין, וואס הײַנט אין דא פֿאַרְקָעָרט: אויבן אין הוינו אין ליכטיק, און דא אונטן אין סטאר, אין פֿינְצְטָעָר.

מרס. שלמאן האט זי פון אייבערן וועג נאָכָעָקָט. ווען זי וואָלט געועען מיט זי אונטג, וואָלט זי געענט דערציילן, אָז בי דער מרס. זימערמאָן אין היינט יומְטָבָּה; אַירְדָּר אַ ברודער אין געלומען צו פֿאַרְן פון פּוֹילָן. „גַּעֲבְּלִיבָּן דָּעָר אַינְצִיקָּעָר פָּוֹן אַ גַּנְצָעָר פֿאַמְּלִיעָה.“ האט זי ניט אין מאָל געוויינט פֿאָר אֵיר. — „גַּעֲבְּלִיבָּן דָּעָר יִנְגְּסָטָעָר בְּרַודָּר פָּוֹן אַ סְּדָּבְּרִידָּר, שְׂוּוּסְטָעָר, פָּוֹן טָאָטָעָ-מְאָמָּעָ, מְוֻמָּעָ אָזָּן פֿעַטְעָרָס. גַּעֲבְּלִיבָּן אַינְגָּעָר לְעָבָן, וּעְלָא אֵיךְ אִים אַרְיְבָּרְעָרְעָגָעָן אַהֲרָר . . .“. האט זי אלעמען דערציילט. אַבער קִינְיָנָר, אַפְּילָו נִיט בְּעַנִּי, אַנִּיט וואָלט שוֹין סָאנְדָּרָא אִיד דערציילט. האָבָּן געוואָסָט, אָז מְרָס. זִימְעָרְמָאָן אַרְדָּה בעט מעשִׁים צו קענען אִים אַרְיְבָּרְעָרְעָגָעָן אַהֲרָר. ערשות מיט אַפְּאָר טָעָג צּוֹרִיק האט סָאנְדָּרָא אִיד דערציילט:

— דו וויסט? בענִיס אַ פֿעַטָּעָר קּוֹמֶט דָּאָר פָּוֹילָן! אָז אֵיךְ האָב גַּאֲרָנִיט געוואָסָט, אָז עָר האט אַ פֿעַטָּעָר! — האט זי זיך געוואָנוֹן דערט.

אָז עָרְשָׁת היינט אַינְדָּעָרְפָּרִי, אָז דִּי מְרָס. זִימְעָרְמָאָן אַרְיְנְגָּעָלָאָפָּן צו אֵיךְ מִיט אַ טָּלְעָגְרָאָמָּעָ אַין האָגָּט. סְפָּאָסִירָט זִיְעָר זַעַלְטָן, אָז מְרָס. זִימְעָרְמָאָן זָאָל אַרְיְפָּקָומָעָן צו אֵיר. סִינְזָן סְפָּאָסִירָט עָפָעָס, וּיְיָ דָאָן, ווען סָאנְדָּרָא מִיט בענִין האָבָּן פָּתָונה גַּעַתָּה אָז קִינְיָנָס ווּיסָן, ווען באָז בי אָז גַּעֲבָּאָרָן געוואָרָךְ, ווען בענִין אָז גַּוְרִיקָּעָקָומָעָן פָּוֹן דָּעָר מְלַתָּה, אָז ווען בענִין מִיט סָאנְדָּרָאן האָבָּן זִיךְ אַרְוִיסְגַּעַצְיוֹגָן פָּוֹן דִּי זִימְעָרְמָאָנס. פָּונְקָט אָזָוִי, אָז זִיךְ אַרְיְנְגָּעָלָאָפָּן מִיט דָעָר טָלְעָגְרָאָמָּעָ, מִיט טְרָעָן אָז דִּי אוֹיגָן, אָז אִיר בְּרַודָּר, אִיר אַינְצִיקָּעָר בְּרַודָּר חַיִּים קּוֹמֶט. זִיךְ האט גַּוְזָּגָט :

— אֵיך וועל פֿאַרְמָאָכוֹן היינט די סְטָאָר פֿאַרְפָּרִי. אֵיך וועל שווֹין נִיט טָאָן, וּי דָאָן, ווען בענִין אָז גַּעַלְמָעָן צו פֿאַרְן אַחֲיהִים. אִיר גַּעַד דָעַנְקָט? סְאָיִי געועען אַ שבָּת בִּינְאָכָט, די סְטָאָר אָז פּוֹל גַּעַד ווען מיט קוֹנִים, האָב אֵיך נִיט גַּעַעַנְט אַזְוָעָךְ . . . אָז סָאנְדָּרָא אָז אַלְיִין גַּעַפְּאָרָן אִים בָּאָגָּעָנָעָן . . . מִין אַינְצִיקָּעָן בְּרַודָּר וּעְלָא אֵיך שווֹין אַלְיִין

פארן איבערגעמען . . . — האט זי זיך געוישט די אויגן.
די סטאר האט מען טאקע פארמאכט פרי. מרס. שלמאן האט זיך
אויסגעדעקט, או ס'איו עפֿעס ווי ערבע א יומֶטֶוב, ווי זיך געדענט אַין
דער היים, אַין שטעהל, פֿלעגט מען פֿאַרמאכָן די געשעפָּטן אַין אַ פֿרְדִּיָּ
טיַק, פֿאַרְפַּרְיִ. אַזְוֵי האט זיך געוזען זיך זימערמאנס אַרְוִיפְּלוֹפִּין אַנדְעָרִ
חוּקָּ, ווי זיך וואַלְטָן זיך געאיילְטָן זיך מאָכן זיך שבתְּדִיק. אַידְעָר זיך זיך
גען אוּזָּקָּגָעָפָּאָרָן צָוָּם וּאֲקָזָּאָל, אַיז אַרְוִיףָּן צָוָּמָס. שלמאן :
— אַיך האָב בעניין אוּיך אַהֲרִים גַּעֲשִׁיקָּט, — האט זיך מיט ווּידְעָ
געַזָּאָט. — ס'איו הַיְנָט בַּיְמָרְדִּיְמָטְוב. האָב אַיך אַים אַהֲרִים גַּעֲשִׁיקָּט
זיך אוּסְטוּעָן, ווַיְיַי בִּינְגָאָכְטָן האָב אַיך אַ פֿאַרְטִּי פֿאָרָן גַּאַסְטָן. קַומְט אַיך
אַרְיְבָּעָר מִיטָּן מָאָן, — האט זיך מיט אַסְטָן גַּוְטְּסָקִיט גַּעַזָּאָט. — אַון אוּבָּ
דאָרְצָן זַוְעָט אַנְשָׁטִין, בעט אַיך זיך זיך.

מר. שלמאן האט ניט געהאט קַיְיָן חַשָּׁק, אַבעָּר צָוְלִיבָּן די קִינְדְּעָר,
ווי זיך האט מיט אַים אַיְנְגָעָטָנָה, ווּעַט עַר אַרְיְבָּעָר. דָּאָרָעָה האט גַּעַזָּ
זָאָגָט : אַפְּשָׁר. אַבעָּר מְרָס. שלמאן זוּיסְטָן, אַיז זַוְעָט נִיט גַּיְינָן, אַיז זַי
הָאָט זַיְיַעַר פִּינְטָן דָּעָר מְרָס. זַיְמָרְמָאָן. מְרָס. שלמאן זוּיסְטָן אַבעָּר, אַיז
עוֹגָעָץ אַנְדְּעָרְשָׁן וּוְאַלְטָן דָּאָרָעָ אַיך נִיט גַּעַגְּגָעָן. — זַיְ אַיְנְגָעָעָסָן אַין
הָוּי, — טְרָאָכָט זיך ווּזְעָן אַיר. — הַלְּוָאִי וּוְאַלְטָן זַיְ שְׂוִין גַּעַוְעָן וּוְיַי סְאַנְדָּ
רָאָ, אַ צְוּגָּעָלְזָעָנוּ, אַ בָּאַרְעָדְעָוְדִּיקָּעָ, וּוְאָס שְׁעַמְטָן זַיְ פָּאָר קִינְעָם נִיטָּן.
מְרָס. שלמאן האט נִיט גַּעַוְאָסָט, אַיז דָּאָרָטָן אַין דָּעָר הַוִּיך, בַּיְ דִּי זַיְיָ
מַעֲרָמָאָנס, אַיְנָעָם לִיכְתִּיק יָמְטְבוּדִיקָּן צִימָעָר, שְׁטִיטָה סְאַנְדָּרָא אַנְטְּקָעָגָן
דָּעָם גַּאַסְטָן אַונְ שְׁעַמְטָן זַיְיָ. סְאַנְדָּרָא האָט זַיְ נַאֲךָ פּוֹן פְּרִיעָר גַּעַזָּאָגָט ;
וּוְאָס זַוְעָט זַיְ רָעָדָן מִיטָּן גַּאַסְטָן, אַיז עַר ווּעַט זַיְיָ אַ פְּרָעָמְדָּר, אַן עַרְנְסְטָעָר,
אַון אוּודָאִי אַן עַלְטָעָרָר מָאָן. סְוּוּעָט אַים אַפְּשָׁר גַּאֲרָ נִיט גַּעַפְּעָלָן, וּוְאָס זַי,
סְאַנְדָּרָא, לְאָכָט אַסְטָן, לעַגְלָעָלְכָן פְּנִים אַונְ וּוּאַונְדָּרָט זַיְ וּוְאָס
קָעָן אַים, קוּקָט אוּוֹףָן זַיְן דָּאָרָן, לעַגְלָעָלְכָן פְּנִים אַונְ בַּעֲנִין אַפְּלָוָ
עַר אַיְזָאָר אַ יְוָנָגָעָר, וּוְאָס זַיְגָעָן אוּגָעָן שְׁמַיְיכָלָעָן צָוָאָר אַיר אַונְ בַּעֲנִין אַפְּלָוָ
זַוְעָט עַר שְׁוֹיְגָט. שְׁעַמְטָן זַיְ סְאַנְדָּרָא פָּאָר אַים, ווַיְיַי סְדָאָכָט זַיְ אַיר,
אוּ מִיט אַים דָּאָרָף זַיְ רָעָדָן קְלָגָעָן, עַרְנְסְטָעָר דִּיְידָ. ווַיְיַי אַין זַיְן וּכְרוֹן
זַיְגָעָעָן אַיְנְגָעָרְצָט שְׁוּדְעָלְעָכָעָ אַיבָּעָרְלָעְבָּוְגָעָן, זַיְגָעָן אוּגָעָן זַיְ
אַנְגָּעָעָן מִיט גַּרְוִילְעָכָעָ פָּאַסְטְּרָוָנָגָעָן. טָא וּוְאָס קָעָן זַיְ שְׂוִין מִיט אַים
רָעָדָן ?

דָּעָר גַּאַסְטָן חַיִּים קוּקָט אוּוֹףָן זַיְ בַּיְזָן אַונְ שְׁמַיְיכָלָט :
— אַיך וּוְאַלְטָן זַיְ גַּעַוְאָלָט מִיט אַיך בַּאֲקָעָנָן, קִינְדָּר. זַוְעָל אַיך
אַבעָּר קָעָנָן זַיְ צְוּנוּיְפָרָעָן מִיט אַיך ? אַיר פָּאַרְשָׁטִיט דָעָן יִדְישָׁ ?

יונג לעבן

סאנדרא דערפרײַט זיך :

— איך קען רעדן יידיש ! — ווילט זיך איך אוש אויפהייבן איך האנט, ווי זי פלעגט טאון אין סkul, ווען זיך האט געוואסטן אין ענטפער. — און בעני קען איך אביסל. ניט קיין סך, וויל זיין מאמע רעדט מיט אים אלע מאל ענגלייש. — וויל זיך פֿאָרְעָנְטְּפָּרָעָן בענין.

— דײַן מאמע מז זיין א פֿוֹילְשָׁע ! — דערפרײַט זיך חיימ. — דו רעדט דאך, ווי בי אונדו אין שטעטל !

סאנדרא געדענקט וואס בענין מאמע האט זיך אַנְגְּוֹזָאָגֶט : ניט רעדן מיטן גאַסְט וועגן שטעטל, לאָזַן אַיִּם פֿאָרְגָּעָסָן דעם גרויסן אָמְגָלִיך וואָס ער האט דארט אַיְבָּעָגָעָלָאן. און דאָ, רעדט ער גאָר אלְיִין וועגן זיין שטעטל מיט אַ שְׁמִיכָּל. איז איך גּוֹוֹאָרָן אַ בִּיסְל הַיְּמִישָׁרְמָה מיט אַיִּם. — בי אונדו אין הויז רעדן מיר אלע יידיש. — דערצְיִילְט זיך אַיִּם. און טראָכָט, אָז ס'וֹאָלָט איך גּוֹוֹעָן מאַדְבָּע, ווען איך טاطע אָדָעָר מאַמָּע נעמָן פֿלוֹצְלוֹגָן צו איך רעדן ענגלייש . . . אַיְדָעָר זיך החונה געהאט, פֿלעגט דאָרָע אַמָּאל נעמָן צו איך רעדן ענגלייש. אָבעָר דאָן איז שווין גּוֹוֹעָן שלעכָת. דאָן האט שווין סאנדרא גּוֹוֹאָסְט, אָז דאָרָע איז אַיִּין כעט.

ער גאַסְט חיים קוּקְט אָוִיף איך און בענין מיט נאַעֲנְטְּקִיִּים, מיט וואַרְעָמְקִיִּים. בעני, זיין שׂוּעָסְטָרָס זון. אָזָא שְׁיַין גּוֹוֹאָקְסְּעָנָעָר, אַ שְׁטְּלָעָר, אָז קָעָנְטִיק, אַ בִּיסְל אַ שְׁעֻמּוֹוֹדִיקָר. זיך אַנְגְּרָאָה, אָזָא יְוִינְגִּינְקָע, אַ שְׁלְאָגְנָקָע, מיט לאַכְּבָּדִיקָע, קָלוֹגָע אָוָגָן, מיט אַחְשָׁק צו רעדן. קוּקְט אלְיִין אוִיס ווי אַקְּינְד אָזָן האט שְׁווֵין אָזָא גְּרוּיסְקִינְד. קוּקְט ער מיט וואַנְדָעָר אַיִּיף באָבִין, וואָס אַיִּין פֿאָרְדְּוּמָעָן מִינְזָא אָרוּמְקִרְבָּן אַיִּיבָּר שְׁטוֹלָן.

— אַטְּיִיעָר קִינְד, די סאנדרא, — זאגָט ער צו זיין שׂוּעָסְטָר. — דײַן בעני איז שְׁווֵין גָּאָר אַמְּבִין ! . . . זיך אָז קִינְד זָאָל קָעָנְעָן יִדְיִיש.

— מִין בעני אַיִּין אוִיך אַטְּיִיעָר קִינְד. ער אַיִּין ווערט אַ גּוֹטָע ווַיְיָבָּה. — ענטפָּעָרָט זיך שְׁטִילָה, סאנדרא זָאָל פֿוֹגְדְּעָסְטָוָעָן נִיט העָרָן. בי זיך טראָכָט זיך, אָז שְׁפָעָטָרָה, ווען אלע זָוְעָל זיך צְעָגִינִין, וועט זיך אַיִּם דערָיִץְיִילְן, אָז איך בעני האט גּעַזְאָלָט גִּינִין אַיִּין קָאָלְעָדָש, האט אַיִּם סאנדרא אַיְבָּעָגָעָלָעָט, אָז זיך זָאָל גָּאָר פֿרִיעָר החונה האָבָּן . . . זָאָל דָעָר בְּרוֹדָע זיך נִיט וואַנְדָעָר, וואָס אַיִּר קִינְד, אַיִּר אַיִּין אָזָא אַיְנְצִיקָעָה, אַרְבָּעָט גָּאָר אַיִּין אַ גְּרָאָסְעָרִיסְטָאָר. וויל זיך פֿאָרְעָנְטְּפָּרָעָן, וואָס זיך וועט שְׁפָעָטָר בָּאָרְעָדָן סָאנְדָרָאָן.

וען סאנדרא אַיִּין גּוֹשְׁטָאָגָעָן בַּיִּם פֿעַנְצְּטָעָר, אַרְבָּעָגָעָקָוָט זיך אַיִּר

טאטע-מאמע קומען, האט חיים געפרעגעט :

— אויף וועמען זוארטסטו עס אָרוֹוִיס דורך פענצעטער ? אויף געסט ?

סאנדרא האט זיך צעשמייכלט :

— אויף מיין טאטע-מאמע. זיי וואוינען דא גלייך אנטקעגן.

— אהא, — האט ער פרילעך געזאגט. — מסתמא פלעגט איד זיך

דורכשטייעסן דורך פענצעטער, ניט אמת ?

סאנדרא האט אַ קוק געטאו אויף בעניין. זיי האט זיך דערמאנט, ווי זיי מיט בענין פלעגנ זיך צוניפרעדן אויף שטומ לשון. ווי זיך פלעגט דורך פענצעטער אָפהיטן ווען בעני גײַט אָרוֹוִיס פֿון הייז אָוּן פֿונְקָט דָאָן אויך אָרוֹוִיסגִּין. אָוּן דערנאָך כלומרשט זיך וואָנדערן וואָס זיך טראָפְט אָים. דָאָס אִיז נאָך געווונְן לאָנג צוֹרִיך, ווען בעני האט אַיר נאָך געהאלטן פֿאָר אַ קינְד אָוּן זיך פֿלעגנ זיך אָרוֹמְקָרִיגַן. ווען זיך האט שווין געוואָוסט, אוּ בעני האט זיך ליב, פֿלעגט זיך אִים שווין אָוִיסּוֹאָגָן, אָז זיך הֵיט אִים אָפְט דורך פענצעטער.

דעָר גָּסְט לְאֹוֹט זַי נִיט אָפְט :

— בלויוּ טאטע-מאמע קומען ? האָסְטוּ נִיט קִין שׂוּעָסְטָעָר ?

סאנדרא טראָאָט, אוּ ער פרעגט זיך בלויוּ דערפֿאָר, ווַיְיל ער ווַיְיל זַיְן

פרִינְגְּטָלְעָך. עַנְטְּפָעָרְט זַי צַוְּפִּידְעָנְבָּעָן :

— יעַ, אַיר הָאָב אָז עַלְטָעָרְעַ שׂוּעָסְטָעָר. זַי אִיז גַּעֲבָרָן גַּעֲוָאָרָן אַין פּוַיְלָן. זַי אִיז גַּעֲקֻמָּן אַהֲרָר וְועַן זַי אִיז נאָך גַּעֲוָוָן אַ קִינְדָּן. זַי רַעַד אַיר יִדְיִיש. נאָך בְּעַסְעָר פֿון מִיר. — ווַיְיל זַי זיך אַיבְּעָרְגָּעָמָן מִיט דָאָרָעָן.

חַיִּים קוֹקֶט אוּוֹיך אַיר פָּאָרְפָּלָאָמָט פְּנִים :

— אִיז זַי אוּוֹיך אַ שִׁינְעָן ?

סאנדרא טראָאָט וועגן דָאָרָעָן. סְאִיז אַיר שׂוּוֹעָר צַו בְּאַשְׁטִימָעָן צַי

דאָרָעָן אִיז שִׁינְעָן. זַי אִיז אַזְוִי צְגַעְוַוְאִינְט צַו אַיר, ווַיְיל אַזְוִי קָעָן זַי ווַיְסָן ?

זַי ווַיְסָט אַבָּעָר, אוּ ווען דָאָרָעָן אַיר דָּרָאִיך, אַוְיסְגָּעָרוֹת, וְועַן זַי אִיז צַו

פְּרִידְן אָוּן שְׁמִיכְלָט, שִׁינְטָט אָרוֹוִיס פֿון אַיר עַפְעָס אַזְאָשִׁינְקִיט.

— יעַ, — זָאָגֶט זַי מִיט זַיְכְּרָקִיט. — זַי אִיז שִׁינְעָן. זַי אִיז אַבָּעָר

זַיְעָר אָז עַרְגְּסָטָעָר, אַשְׁטִילָעָר. זַי לִיְעָנְטָט אַסְקָט. — טְרָאָאָט זַי, אַז דָאָרָעָן

מוֹז אַיצְט אַזְוָדָאִי לִיגְנָן בַּי זַי זַיְכְּרָקִיט בְּעַט אָזְן לִיְעָנְטָט. דָאָרָעָן וְאַלְטָט גַּעַז

דאָרָפְט זַיְן דָאָ, פְּאַלְטָט אַיר אִין, דָאָ, אַין דָעָר לִיכְטִיקִיט, אַין דָעָר יִסְמָּ

טוּבְּדִיקִיט, וְאַלְטָט אַיר פְּנִים גַּעַשְׁיִינְט מִיט אַיר באַהֲלָטָעָנָם חָן. זַי האט

אַרְיְבְּעָרְגָּעָקָט צַו דָעַם באַלְיְכְּטָעָנָם צִימָעָר, וְאוּ זַי מִיט דָאָרָעָן פֿלְעָגָן

שְׁלָאָפְן :

— מײַן שוועסטער דאָרָע ווועט אָפֵשֶׂר אוּיךְ אַרְיבָּרְקָומָעַן, — גִּיט זַי פְּלִינְק אַ קּוֹק אָוִיפָּן גָּסְטָן. — ווועט אִיר זַיךְ בְּאַקְעָנוּן מִיט אִיר. בַּיִּזְיךְ טְרָאָכְטַן זַי, אָז זַי ווועט אַוִיפָּט גִּיךְ אַרְיבָּרְקָוּפָּן אָזְן זַיךְ אַיְינְבָּעָטָן אַזְדָּאָרָע זַאל אַרְיבָּרְקָומָעַן. זַי ווַיְיל נַאֲךְ נִיט טְרָאָכְטָן, פָּאָרוֹאָס זַי ווַיְיל אַזְוִי שְׁטָאָרָק, אָזְדָּאָרָע זַאל אַרְיבָּרְקָומָעַן, אַבְּעָר אִיר קָאָפְּהָאָט פְּלִינְק גַּעַד-נוּמָעַן מַאֲכָן פְּלָעָנְדָר, ווַיְאַזְוִי זַי אַרְיבָּרְקָוּדָעַן, זַי זַאל ווּלְעַל קוּמָעַן.

מְרָס. זַיְמָעָרָמָאָן האָט דּוּרָהָעָרט, אָז סַאנְדָּרָאָה רְעָדָט ווּעָגָן דּוּרָעָן. סַאיְזַי אִיר עַפְּעָס נִיט גַּעַפְּעָלָן גַּעַוְאָרָן, ווָאָס זַי רְעָדָט ווּעָגָן אִיר מִיט אַזְאָה בְּרָעָן. זַי האָט גַּעַנוּמָעַן אִיר בְּרוּדָעָרט האָנט :

— חַיִּים, דָו האָט זַיךְ נַאֲךְ גַּאֲרְנִישָׁת אַפְּגָעָרוֹת. נַאֲךְ גַּאֲרְנִישָׁת גַּעַד-גַּעַסְן. קּוֹם, זַע ווָאָס פָּאָר אַגְּטוּעָזָאָן אַיךְ הַאָב אַגְּנוּגְרִיאִיט פָּאָר דִּיר. — האָט זַי אִים אַרְיִינְגַּעְפִּירָט אַיִן עַסְצִימָעָר, אִים צַוְּגָעְפִּירָט צּוֹם טִישׁ. דָעַר טִישׁ אַיִן גַּעַוְעָן פְּוֹנוֹנְגָּדְעָרְגָּעָנוּמָעַן ווַיְ פָּאָר אַסְדָּגָעָט, אַגְּנוּגָעַד שְׁטָעָט מִיט פְּאָרְשִׁידְעָנָעָגְרִיכְטָן, מִיט טְאָרָטָן אַזְן פְּרוֹכְטָן. סַ/הָאָט זַיךְ אִיר גַּעַוְאָלָט, אָז אִיר בְּרוּדָעָר זַאל גַּלְיָיד. פָּוֹן דָעַם עַרְשָׁתָן טָאָג אָז, שׂוֹין פָּאָרוֹבָּן פָּוֹן אִיר דִּיבְּכִיקִיט, פָּוֹן אַיךְ הַאָב אַזְוָט. — אַיךְ ווּלְעַל אִים אַפְּקָאָרְמָעָנוּן, — האָט זַי גַּעַטְרָאָכְטָן קּוֹנְדִּיקָאָוָף זַיְזַי דָּאָרָן גַּוְתָּ, אַוִיףַי דִּי אַיְנְגַּעְפָּלְעָנוּ בְּאָקָן. סַאיְזַי אִיר נַאֲךְ גַּעַוְעָן מַאֲדָנָע אָזְן זַיְטָן נִיט גַּעַקְעָנָט פְּאָרְשִׁטְיָין, ווָאָס עַר אַיִן אַזְוִי רְוָאִיק. ווָאָס עַר שְׁמִיכְלָט אָזְן ווַיְיצְלָט זַיךְ, גַּאֲרְנִישָׁט ווַיְ עַר ווֹאָלָט גַּעַקְוּמָעָן פָּוֹן אַזְאָאָוְמְגָלִיק. זַי האָט וַיְיךְ פְּאָרְגָּעָשְׁטָעָלָט, אָז זַי ווּלְעַל פָּאָלָן אַיְנְגָעָר דָעַם צְוַיְוִיתָן אָוִיפָּן הַאֲלָדוֹן, אָז זַי ווּלְעַל זַיךְ בִּידְעָ גַּוְתָּ אַוִיסְוּיְינָעָן, זַיךְ גַּוְתָּ אַוִיסְזִיפָּצָן אָזְן עַר ווּעַט רְעָדָן ווּעָגָן דָעַר אַוְמְגָעָמָעָנָר מִשְׁפָּחָה. צּוֹם סּוֹף, בְּלוֹזִין ווּעַן עַר האָט זַיךְ מִיט אִיר צְעֻקוּשָׁט, אָזְן זַי האָט גַּעַנוּמָעָן ווִיְיָעָן, האָט זַיְזַי פְּנִים גַּעַד-נוּמָעַן צּוֹקָן, דִי אַוִיגָּן זַיְגָעָן אִים גַּעַוְוָעָן פְּאָרְלָאָפָּן, אָזְן עַר האָט אַזְגָּעָטָן :

— שוועסטער, מְדָאָרָף נִיט ווִיְיָעָן . . . אָט, זַע ווַיְ רִיךְ אִיךְ בִּין נַאֲכָן אַיךְ הַאָב נַאֲכָן אַ שְׁוּעָטָר ! . . .

— עַס. חַיִּים, — האָט זַיְזַי בַּיִּים גַּעַבְעָטָן. — נָעַם, פָּאָרוֹזָע עַפְּעָס.

חַיִּים האָט אַ גְּלִיכְגִּילְטִיקָעָר גַּעַקְוּקָט אָוִיפָּן צַוְּגָעְפּוֹצָטָן, יּוֹם-טוֹבִי דִּיקְנָן טִישׁ אָזְן זַיךְ נִיט גַּעַוְאָלָט זַעַצְנָן אַלְיָין עַסְן. — לְאַמְּרִיר שׂוֹין צְוָאוֹאָרָטָן אַוִיףַי דִּיְגָעָן גַּעַסְטָן. בָּאָלָד ווּלְעַל דָּאָר קְוּמָעַן דִּיְגָעָן מְחוֹתָנִים אָזְן סַאנְדָּרָאָס שוועסטער, — האָט עַר גַּעַזָּגָט. מְרָס. זַיְמָעָרָמָאָן האָט זַיךְ אַזְשָׁ פְּאָרְקִירִמְט :

פָּעַם בְּאַךְ

— איר שוערטער וועט ניט קומען. ס'וועט זי גיט אנשטיין, דער גרויסער מענטש . . . ואלסטו מיינען וואס? איז שווין ארייבער די דריינ-סיקער. אויסגעדארט און אויסגעטהרעזעט. — האט זי געוואלט פֿאָרִ שטעלן דאָרָעָן פֿאָר אַרְ בְּרוֹדָעָר. זָאָלֶן זַיְךְ נָאָר נִיט אַיְגָרָעָן עַפְעַס, האט זי געטראָכֶט וועגן די שולמאָנס, וועגן סָאנְדָּרָאָס פֿאָרְפֿלָאָמֶט פֿנִים, וועגן זי האט גערעדט וועגן איר שוערטער.

בעני האט געפרעטט סָאנְדָּרָאָן :

— וועגן וואס טראָכְטָסְטָה, סָאנְדָּרָאָ ?

סָאנְדָּרָאָ האט אַ פֿאָרְחָלָוָמְטָן שְׁמִיכֵל גַּעֲטָאָן :

— איך?

— יע. — האט בעני געקוקט אויף איר פֿנִים אָונְ שְׁוִין דערקענט, לויט דעם גלאָנְצָן אַינְ אַירָע אַוְיגָן, אָז זי פֿלָאָגְרִיט שְׁוִין עַפְעַס.

— בעני, — האט סָאנְדָּרָאָ זַיְךְ אַוְיסְגָּעְדְּרִיט צָו אִים, אַים אַרְיִינְ געקוקט אַיְנָה אַוְיגָן וַיְאַלְעַ מְאַלְ, ווען זַי וויל אִים אַרְיִינְצִיעָן אַינְ אַירָע פֿלָעָנָעָר. — בעני, — האָבָּן אַירָע אַוְיגָן גַּעֲשִׁיגָּט הַעֲלָעָר פֿוֹן לְאַמְּפָ אַיְבָּעָר אַיר קָאָפְּ — אַיךְ וויל אַרְיִיבָּעָרְלִיבָּן ווען פֿאָרוֹאָס מִין טָמָעָמָאָמָעָ קְוּמָעָן גַּיט.

— גַּיְיָ. — האט בעני צְוָרִיקָעַשְׁמִיכֵלָט. — אָונְ זַעַ, אָז דָּאָרָעָז זָאָל נִיט אַנְדָּעָרָשׂ קְוּמָעָן. — האט ער זַי גַּעֲוָאָלָט לְאָזָן ווִיסְט וועגן וואס זַי טְרָאָכָט.

— בעני, — האט סָאנְדָּרָאָ גַּעֲוָאָלָט אִים אַרְוָמְכָּפָּן קְוּשָׁן, נָאָר זַי האט עַס קְיִינְמָאָל נִיט גַּעֲטָאָן ווען מְעַנְשָׁן זִינְגָּעָן אַרְוָם. — גַּיב אַכְּתָוָגָן אויף באָבָּן. כְּיוּלְ גַּלְיִיךְ צְוָרִיקָעַקְמָעָן.

זַי אַיְנָה אַיְנָה עַס-צִימָעָר :

— מא, — האט זַי גַּעֲזָגָט צָו מְרָס. זִימְעָרָמָאָן, — אַיךְ לוֹיף אַרְיִי בְּעָר אַיְבָּעָר וועג, זָעַן פֿאָרוֹאָס טָמָעָמָאָמָעָ קְוּמָעָן נָאָר נִיט. אָונְ טָאָקָע צְוָאִילָן דָּאָרָעָן אוּיךְ. — האט זַי אַשְׁמִיכֵל גַּעֲטָאָן צָו דֻּעַם אַסְטָט אָונְ ער האט צָו אוּרִיךְ צְוָרִיקָעַשְׁמִיכֵלָט. אַיר האט זַיְךְ גַּעֲדָאָכָט, אָז ער האט צָו אַיר אַזְוָוָנָק גַּעֲטָאָן מִיט אַז אַוְיגָן. סָאנְדָּרָאָ האט זַיְךְ דָּעָרְפֿילָט זִיעָר נְאָעָנָט צָו אִים, ווי זַי ווֹאָלָט אִים שְׁוִין גַּעֲקָעָנָט פֿוֹן לְאָגָג. זַי האט גַּעַד קְוּקָט אוּרִיךְ זַיְינְ פְּנִים אַז גַּעֲטָאָכָט, אָז בָּאָטָש ער אַיְנָה אַ פֿרְיִילְעָכָעָר, שְׁמִיכֵלָט אַזְוִי זַוְּאָרָעָם צָו אַלְעָמָעָן, אָז ער אַבָּעָר אַזְוִי ווי דָּאָרָע : אַיְנָה גַּעַהְאָלָטָן, שְׁטִילָן, אָזְ קְלוֹגָן. ער וועט דָּאָרָעָן גַּעֲפָעָלָן, האט זַי אַ צְוָרִיךְ דָּעָנָע גַּעַשְׁמִיכֵלָט. מְרָס. זִימְעָרָמָאָן האט מִיט חַשְׁד גַּעֲקָוקָט אוּרִיךְ אַיר :

— נָה, אוּבָּזְ זַי ווֹילְ, — האט זַי מִיט קָאָלְטָעָן לִיפְנֵן גַּעַנְטְּפָעָרָט.

וּנְגַל עֲבָן

סאנדריאן האט דערפלט, איז איר שווייגער וויל דא עפעס ניט, איז דא-
רע זאל קומען. איר האט עס אבער ניט געארט. זי האט געוואסט איז
זאך, איז וואס זי נעמט זיך אורנטער, פירט זי אויס.

אָלַעֲבֵן פּוֹנְדָּאָס נִי

איך בין געוען שפער צו דער ארכטער, איך האב געוואוסט, או אוייך
איך וועל ניט כאפען די אנטקומענדיקע סאכובויע-יבאן, ועל איך דארפֿן זיך
מעלדַן צו דעם מָר. ווילאקס איז אַפִּס, ער זאל גותהיסן מײַן קומען
שפערט. מיר היטן זיך אַלע אַיס דערפֿון, קיינער וויל ניט וועידן באשאנֶן
קעמען מיט מָר. ווילאקסס קוק פֿון זיין גרויע, פֿאַרְשְׁטָאַרטָע אָוִיגִין, פֿון
זײַן שמייכעלע, בשעת ער שרייבט אונטער זיין נאמען. אַ שמייכעלע
וזואָס אַגְּטָמָן: עַז, מיר זיין פֿין צו דִיר, אַבעָר אַ צוּוֹיטָן מָאַל, וועלן
צִיטְטוֹנָג, צַעֲלִיגָט אַין דעם צַיְטוֹנָג-בִּידָל בֵּים אַרְיִינָגָגָג פֿון סַאַכּוּעַ.
גְּרוֹיסְעַ קָעַפְּ אַבְּכָן דערצְיִילָט וועגן דִי זִיגָן פֿון דִי עַלְאָס, אַן דִי נַאֲצִיָּה
אַדְרָמִיעַן לוֹפְּנָן אַוִיךְ צַוְּרִיק. איך האב געכָּפְּט אַ צִיטְטוֹנָג, אַ וָאָרָךְ גַּעַץ
טָאָן מִינְעָן דָּרְיִי פֿעַנִּיס, אָוֹן גַּעַנוּמָעַן זיך שְׁטוֹפָן צוּם אַרְיִינָגָגָג פֿון דָעַר
סַאַכּוּעַ. איך האב זיך אָן עַפְּס אַרְטְּשָׁעָפָעַט אָוֹן בֵּין גַּעַפְּלָן. ווַיַּוְיַּזְתָּ
אוֹיִס, אַן דִּיךְ האָב זיך גַּוט צַעֲקָלָפְּט אָוֹן בֵּין מַסְתָּמָא אַ לְאָגָעָן צִיטָּה גַּעַץ
וועָן באַזְוֹאַסְטָלָאָן, ווַיַּיְלַי אָוֹן אַיךְ בֵּין גַּעַקוּמָעַן צוּ זִיךְ, האָב אַיךְ נִיטְגַּעַץ
וּוֹאָסְטָן זַוְּאָן אַיךְ גַּעַפְּן זַיךְ. איך בין געלעָג אַיסְגַּעַצְיוֹגָן אַוִיךְ אַטְרָאַ
טָדוֹאָ. איך האָב געוען אַיבְּרָע זיך אַ פֿאַרְוָאַלְקָנְטָן הַיִּלְלָה. איך האָב
גַּעַהְעָרִיט אַרְוָם זיך דִי טָרִיטָטָן פֿון פִּיס, אָוֹן מַעֲנַטְשָׁן רָעַדְן, זַוְּיִ פֿון עַרְגָּעָץ
אוֹוּקָע. דָאָס לִיגָּן אַוְיָפְּן רָוקָן, מַעֲנַטְשָׁלָעַכְּ בֵּיס אָן טוֹמָל אַרְוָם,
איַיְיָ מִיר פֿאַרְגְּעָקָומָעַן באַקָּאנָט. איך האָב גַּעהָאַט דָעַם גַּעַפְּלִיל, אָן עַרְ
גַּעַץ וְזַוְּאָן בֵּין אַיךְ שִׁין אַזְוִי גַּעַלְעָגָן. איך האָב זיך גַּעַלְעָגָן; בֵּים
ברְּבָרְעָגָים! אָן אַיךְ פֿלְעָג אַמְּאָל אַ זְוַנְטִיק אָזְוִי אַינְשָׁלָאָפְּן בֵּים ברְּבָרְעָגָים,
אוֹיָפְּן ווַיַּסְנֵן אַגְּנָגְבָּרָעָנָטָן זָאמָד, אָוֹן דָּעַרְנָאָד פֿוֹלְצִילְגָּז זיך אוֹיפְּכָאָפְּן,
פֿלְעָג אַיךְ בְּלִיבָּן לִיגָּן אַזְוִי אַ בָּאַטְוִיבָּטָע פֿון מַעֲנַטְשָׁלָעַכְּן טוֹמָל אָוֹן פֿון
צַעֲנְדְּלִיקָעָר פֵּיס אַרְוָם זַיךְ. נַאֲסָע פֵּיס. מִיטְטָרָאָפְּנָס פֿון יִם, מִיטְטָרָאָפְּנָס
צַעֲנְדְּלִיקָעָר פֵּיס אַרְוָם זַיךְ. דָאָהָאָבָן דִי פֵּיס אַוְיָיךְ גַּעַשְׂוִינְדָלָט פָּאָר
מִימִינָן אוֹיגָן, נַאֲרָדָאָה זַיְנָעָן דִי פֵּיס גַּעַועָן אַין שַׁיד. איך האָב גַּעַקָּאנָט
זַעַן הוַיְיכָעַ קָנָאָפְּלָן אַוְן פֿלְאָכָע, מַעֲנַעַרְשָׁע שִׁיךְ.
אַיךְ האָב דָעַרְפִּילְטָן וְזַיְיִ אַיְמָעְצָר בּוֹיגָט זיך אַרְאָפְּט צוּ מִיר אָוֹן

יונג ליען

מ'פרעוגט מיך :

— האלא, איך קאנט מיך הערדן ?

איך האב געוואלט זיך אויפהיבן און ניט געקאנט. דער קאָפּ האט
מיר זיער ווַיְיַ געטאָן. און די זעלבע שטימע פרעוגט ווַיְיַטער :

— וואָס איזו געשען מיט איך ? איך זענט געפאָלן ?

איך האב זיך דערמאָנִים. יא, איך בין געפאָלן, איך האב זיך גע־
איילט צו דער אָרבּעַט, געוואָלט באָפּן די אַנקומענדיקע באָן אָבוֹטער דער
ערד, און ביַם סָאמָע אַריינְגָּאנְג פֿון סָאַבּוּעַי בין איך געפאָלן. איך גע־
דעַנְקָ אָפַּילִין, אָזֶס' אַיְיַ געוועַן אַ זוּנִיקָּעַר טָאגּ . . . איך האב מיט אִימְפּעַט
זיך אויפֿגעַזְעַצְט. דער ווַיְיַטיך אַיְן געוועַן אַזְוֵי גְּרוּסִים, אָז אַיך
האָב געמיינְט, אָז אַיך וועלְ צוּרִיכְפָּאלִין, אַבעָר אַיך בין גְּעַבְּלִיבָן זִיכְּן.
לעַבְּן מיר, מיט אַיְין קְנִי אַוְפּן טְרָאַטְזָאָר, אַיְן גַּעַשְׁטָאַגְּן אַ פְּאַלְיְצִיְּמָאָן.
עד האָט גַּעַהְאַלְטָן מִיְּן האָטָן, מיר גַּעַקְוָט אַיְן פְּנִים אַרְלִין אַן גַּעַרְעַטְגָּט :

— איך זענט געפאָלן ?

— יא, — האָב אַיך גַּעַזְאַגְּט. — ווַיְיַזְט אַוִּיס, אָז אַיך בין געפאָלן,
זיך פְּאַרְטְּשָׁעַפְּט אַן געפאָלן . . .

דער פְּאַלְיְצִיְּמָאָן האָט גַּעַטְאַפְּט מִיְּן קָאָפּ, גַּעֲזַכְתּ מִיט די פִּינְגֶּר
צְוִישָׁן מִיְּנָעַ האָדָר אַן גַּעַקְוּעַטְשָׁט מִיט די פְּלִיצְעַס. ווַיְיַזְט אַוִּיס, אָז
עד האָט זיך גַּעַוְאַנְדְּעַרט ווּאָס מִיְּן קָאָפּ אַיְן נָאָר גַּאנְץ. עד האָט מיר
געַהְאַלְפָן זיך אויפֿשְׁטָעלְן, סְהָאָט זיך מיר גַּעַדְאַט, אָז דער טְרָאַטְזָאָר
זִינְקָט אַיְין אָוְנְטָעַר מִיר, דער קָאָפּ האָט מיר ווַיְיַגְּעַטְאָן, ווי עַפְּעַס אַ
שְׁוּעָרָעַ זִיךְ וּוְאַלְטָ גַּעַדְרִיקָט מִין מוֹתָה, אַבעָר אַיך בין גְּעַבְּלִיבָן שְׁטִיְּן,
דער פְּאַלְיְצִיְּמָאָן האָט אַ צּוּפְּרִידְעַנְדָּר אַז אִמְעַצְּן אַ זָּג גַּעַטְאָן :

— יא, זִי אַיְזָאַקְעַי ! בְּלוּזִי אַבְּיסְלַ צְעַטְרִיסְלַט. עד האָט מיר גַּעַר
רָאָטוֹן גְּלִיְּךְ אַחֲיִים צוֹ גַּיְינְן אַוְן זיך לִיְגַּן אַיְין בעַט. — אוּבָר אַיך קְרִיגְט
וַיְיַטְקָה, רַוְפְּטַ גְּלִיְּךְ אַ דְּאַקְטָאָר. פֿון אַזְאָ פָּאלִין, קָאָן מַעַן קִינְמָאָל נִיט
וּוִיסְן . . . — האָט עד מיר אַגְּנַעַזְגָּט אַן עד האָט גַּעַרְעַטְגָּט :

— אַיְיַעַר נִאמְעַן אַיְזָעַוְעַלְין בעַס ?

אַיך האָב גַּעַעַנְטָפְּרַט, אָז מִיְּן נִאמְעַן אַיְזָעַוְעַלְין בעַס. מִילְעַד, אָז אַיך
האָב קִינְמָאָל נִיט גַּעַהְאַרְטָ פֿון אַזְאָעַוְעַלְין בעַס.

דער פְּאַלְיְצִיְּמָאָן האָט עַפְּעַס מַאֲדָבָע אַיְיףְּ מִיר אַ קָּוק גַּעַטְאָן.

— מִהְאָט מִיר דָא גַּעַזְאַט, אָז אַיְיַעַר נִאמְעַן אַיְזָעַוְעַלְין בעַס. זִיְּטָ

אַיך זִיכְעָר, אָז אַיך קִאנְטָ אַלְיִין אַחֲיִים גִּין ?

אוּ דער פְּאַלְיְצִיְּמָאָן אַיְזָעַקְעַט, זִיְּגַעַן די אַיבְּרַגְעַבְּלִיבְּעַנְעַ מַעַנְטַשְׁן
זיך אוּקְעַצְגָּאנְגָּעַן. אַיך בין גְּעַבְּלִיבָן שְׁטִיְּן אַלְיִין, אַין מִיטְן גָּאָס.

פָּעַם יְהוָה

האטז זיך מיר געדאכט, איז איד דארך גיין רעכטס, דארט געפינט זיך זיד זוקסטע עווענגי, וועל איד שיין זיין לעבן דער 14 טער גאס, וואו איד זווארין, איד האב אבער פלוצלינג דערזען איז געפין זיך גאר אויף אונז אנדער גאס, ניט דארט וואו איד בין געפאלן. איד האב געקוקט אויף אונז אנדער גאס, ניט דארט זיך דער זורכאנדרזיךער סטריט-קאר, אונז איד בין געוווען זיכער איז האב געטווען זיכער, איז איד בין דא פריער קיין מל ניט געוווען. איד האב געטווען זיכער זעוואסט, איז איד בין גאר געפאלן בעיימס אריינגן פון א סאכובעזי. אונז א זויט, איז געשטאנגען דאס בעידל מיט די צייטונגגען, וואו כ' פלאגע אאלע אינדערפרי קויפן א צייטונג. איד בין געווען שפעט, זויל מײַן באלאעבאסטע, בי' וועמען איד זואוין, די מס. בראון, האט מיך פֿאָרְ האלטן, געוואולט מיר מיטגעבען צו ליגען אַ ליגען צו איר זון אויפֿן פֿאָס-פֿיסיק. האב איד זיך געשטאנגען איז איד געפאלן לעבן די טרעפֿ. דא אבער בין איד געשטאנגען איז פֿרעדמעדער גאס. פֿאָרשוואָרטען, צוּוִיַּשְׁתָּאָ קקייע הייזער, גראָסערִי איזן קענדִידִסְטָאָרט. מיט שמוציאק, פֿאָרשוֹטָיבּ פֿעַנְצְּטָעָר. פֿליַּישְׂ-קְרֻעְמַלְעָךְ מיט יִדְיִישְׂ אָוֹתִיּוֹת "ברְּשֶׁרְשֶׁר", איזן צוּוִיַּ אָרִיְינְגָּן הָאָט גַּעֲפִינְקָלְט אָן עַלְקְטוּרִישׁ שַׁילְדָּל פָּוּן אַ מְאוֹזִיְהָזִין. אַ גַּלְעֵל סְטְרִיטְ-קָאָר אִיז אַלְעָ וַיְיַלְעָ דָּרְכְּגַעְפָּרָן. די אָס אָזִין גַּעֲוֹעָן לִידִיק, וַיְיַהְיֵה אַיְרָאִיד . . . אַדְלָהָבָּאָט דַּעַם גַּעַד פֿאָרְטָל וַיְיַהְיֵה אַדְלָהָבָּאָט פֿלְוּצְלִינְג גַּעַוָּאָרָן אָרִיבְּעַרְגְּזַוְאָרָפְּן אַין אַנְדָּעָר זַוְּעַלְתָּ . . .

— מיס בעס. — האב איך פלאצ'ילינג דערהערט היגטער זיך, איר וואלט געדאכט פאָהיהם גיין, איר קוקט אויס קראָנק.
איך האב זיך אומגעדרידיט און דערווען איז טיר פון א קענדייסטאר
א מאַן אַין אַ ווייסן דעקל. ערד האט געקופט אויף מיר און צוגענשאָלט
מייטן קאָפ. איך האב ניט געוואָסט צוּ וועמען ערד רעדט, אבער איך האב
זיך דערמאָנט, אוֹ דער פֿאָלצִיְּמָאנֶן האט מיד אויך גערופּן „מיס בעס”,
האָב אַיך אַים געגענְפָּערט :

— אכן בין ניט עזועליין בעס, דער פאליציז-מאן האט אויך געמאכט
דעם זאלבן מזוען.

דער מאן האט זיך אוש אויסגעבעיגן צו מיר. ווי ער וואלאט מיך געוואלאט בעסער באטראכטען. ער האט צו מיר א שמייכל געטאָן, ווי מען שמייכלט צו א קראאנק קינד.

— עירשט הינט איגנעדערפּרי האט איזר דאך בי מיר געקייפּט א ציטוֹנָג, מיס בעס, אז איזר וועט צוֹרִיקְקּוּמָעָן איזן צען יאַר אַרְוּם, וועל אַיךְ אַיךְ דַּעֲרַקְבָּעָן . . .

איך האב א טראקט געטאן, או דער מאן דענטקט, או איך בין צע-

יונג לעבן

טומלט פון פאל, איך וואלט אים געדארפט דערקלערן, איז איך דערקלערן
בלזין ניט דעם געגנט. ס'אי מיר אבער געווען שווער צו שטיין און
רעדן מיט אים, האב איך גענומען דאס מאל גיין לינקס, האב איך אבער
דעלאהרט ווי דער מאן שרדייט מיר נאך :
— מיס בעס, וואו גיט איר ? גיט בעסער אהיים און רופט א דאק
טאָר ! . . .

איך בין געלביבן שטיין, טאָקע וואו גי איך, איז איך וויס אפֿילו
ניט וואו איך געפֿין זיך דא ? איך בין צוּרִיקְגַּעֲנְגָּעָן צום מאן אים
דעראַצְיַילַט דעם אַמְתָּה, איז איך פִּילְגִּיט גוֹט אָוֹן ווַיִּסְנֵּט וואו איך געפֿין
זיך דא.

דער מאן האט זיך דערפריט, ווי ערשות איצט וואלט איך גערעדט
צו דער נאך :

— איך זע, איז איר זענט צעטומלט . . . — סְלִילַע ! — האט ער
אַרְיֶינְגְּעַשְׁרִיעַן אַיִן קְרֻעְמֵל אַרְיִין, — גִּיבְּ אַכְּטוֹנָגָה אַיך וועל צוּפִירַן מִיס
בעס אהיים, זי איז נַעֲבָד גַּעֲפָאַלְן אָוֹן ווַיִּסְטֵט נִיט וואו זי גַּעֲפִינְט זיך אוּף
דער וועלט . . .

איך האב זיך געלאָזט פון אַיִן פִּירַן, ווַיִּלְעַרְגַּע אַנְדָּעַרְשָׁן, האב איך
סִי ווי גיט געוואָסְט וואו צו גַּיִן.

— גיט אַרְיִין אָוֹן לִיגְט זיך גְּלִיךְ אַיִן בָּעֵט . . . — אַיִן ער גַּעַר
בלזין שטיין בי אַיִן אַיִינְ-שְׂטָאַקְּיךְ הוּא מִיט צוֹגְעַפְּצָטַע בּוּמְלַעַט אָוֹן
גראָן אַרְוָם. איך האב אַרְיֶינְגְּעַקְּוָקְּט צו די באַלְוִיכְּטַעַנָּע פַּעַנְצָטָעַ.
דורך די פַּאַרְצְּזִיגְּעַנָּע פַּאַרְחָאנְגָּעָן האב איך גַּעַזְעַן שָׁאַטְּנָס פָּוֹן מַעֲנְטָשָׁן :

— וועל וואינט זא ? — האב איך געפרעגט.

— אַיִן, ווַיִּי אַיִן מִיר . . . — האט דער מאן אַקְרַעַץ גַּעַטָּן. ער
איין אַרְיֶינְגְּעַלְאָפָּן די טְרַעְפְּלַעַךְ אָוֹן אַנְגְּעַקְּלוֹנְגְּעָן. אָן עַלְתְּרַעַךְ פְּרוֹיַה האט
פָּאָר אַנְדָּז גַּעַפְּנַט די טִיר. זי האט אַפְּאַרְוָוָאַנְדְּרַעַט אַוְבָּדוֹ אַנְגָּעָן
קוּקָּט. איך בין גַּעַוְוָן זִיכְּר, אָז זי ווּעַט פְּרַעְגַּן וועל איך בין, האט זי
גַּאֲרַמְּיךְ גַּעַפְּרַעְגַּט :

— האסְטָן פַּאַרְלוִירַן דִּין שְׁלִיטַל, עַוְעַלְין ? אָוֹן ווָאָס בִּזְיסְטָו הַיִּנְטָט
אוֹוי שְׁפָעַט ?

דער מאן האט שְׁוִין פָּאָרְ מִיר גַּעַנְטַפְּעַרְט :

— זי אַיִן נַעֲבָד גַּעַפְּלַעַךְ, מְרָסָסְלְוָעָר, זיך אַעַצְעַט גַּעַטָּן דֻּעַם
קָאָפָּ אָן די שְׁטִינְגָּר, אַיִן זי נַעֲבָד צְעַטְוָמָלַט . . . האב איך זי גַּעַמוֹזָט
אַונְטְּרַפְּרִין . . . — האט ער זיך ווי אַנְטְּשָׁוְלְדִיקְּטָן.
די פְּרוֹיַה האט בְּרִיְּטַעַר גַּעַפְּנַט די טִיר :

— נו, קומ שווין אריין . . . דיין סאפרר איז שווין סי ווי קאלט, —
אייז זי געווין ברוגן.

איך בין אריין און געליבן שטיין איין א פינצעערן זאל. פון א
דערבייאק צימער האט זיך געשפריטס א פאס ליכט. איבער דיב טרעט
האט געברענט א קלין עליךטריש לעמפל. איך בין געליבן שטיין,
ווײיל איך האב ניט געוואסט וואו איך זאל לאין, ארויף דיב טרעט, אדר
אריין איין דעם ליכטיקן צימער און דערציילן די מענטשן דארט, איז איך
בין ניט ערעלין בעס, און איז זיך וויס ניט, וואו איך געפין זיך דא האב
איך דערהערט די מרס. סילווער שוין פון קיך ארדיס :

— סאייז דא פון דיין סאלדאט א בריין, ערעלין, איך האב עס אועזק
געלייגט אינדרהויך אויף דיין טישל.

הייסט עס, איז ערעלין בעס דארך ארויפגין . . . איך האב גענומען
פארזיכטיק גיין ארויף דיב טרעט. א קלטער שויס איז מיר ארויס איפון
שטערטן. די פיס האב איך געלעפט זוי פרעמדע. דריי פארמאכט טירן
האבן מיר אנטקעגן געקוקט, ווי דריי פארמאכט אוניגן. איך האב פאר-
זיכטיק געפנטן די ערשטער טיר רעכטס. און דער פארנאכטיקער טונקל-
קייט האבן זיך ארויסגעשווארץ א גרויסע, בריטיע בעט, גראעסערע און
קלענערע קאמאדו אודום די ווונט. פון א צעהפנטן קלידער-אלמעד
האבן זיך ארויסגעזון מענערשע שטוק-שייד. איך האב א דערשאקסע
גע פארמאכט די טיר, אריינגעקוקט איין א וואש-צימער און געפנטן א
דריטיע טיר. וויסע פארהונגלאען איפון פונצטער האבן ליכטיק געמאכט
דעם קלינעם צימערל. א שמאל בעט, א שטול ביי דער וואנט און אויף
א קאמאדל האב איך דערזען מיין אייגענען בילד. א בילד, וואס איך
וויס גאר ניט, וווען כ'האָב עס גענומען. אדר עאפר איז עס א בילד
פון דער ערעלין בעס. וואס קוקט אויס פונקט זוי איך. לעבען מײַן בילד
אייז געשטאנגען א בילד פון א סאלדאט, א סאלדאט מיט לאנדיקע אוניגן
און פינצע ליפן. אונטן אייז געשטאנגען אונטערגעשריבן „דיין לערדי“.
איך האב געקוקט אויפון בילד און בין געווין זיךער, איז איך זיך דעם
ערשטן מאל, איך האב דעם בחור פריער קיבנמאל ניט געזען. ביי דער
זיט אייז געלעגן א בריין פאָר דער ערעלין בעס.

— איך בין ניט ערעלין בעס ! . . . — האב איך א זאג געטאן איינ-
דערהויך, — דער בריין איז ניט פאר מיר . . .

איך האב געטראכט, איך וועל צו ווארטן א ווילע, ווועט אריינקомуן
די ערעלין בעס, וועל איך איד דערציילן, איז זיך דא ביי איד איין
צימער, ווײיל איך בין צעקלאפט, צעטומלט און וויס ניט וואס מיט מיר

וּנְגַל עֲבָן

אייז געשען, און ווי איזו איך קומ אהער.
 איך האב אבער געוואוסט, און איך נאָר זיך אלֵין. איך זויסס טאָקע
 ניט פֿאָרוֹזָס אַלְעָ רַופֶּן מִיךְ עַוּוּלִין בעס, און ווי איך קומ און אומֶז
 באָקָאנְטָן גַּעֲגָנְטָן. אַבָּעָר קִין עַוּוּלִין בעס ווועט ניט אַרְיִינְקוּמוּעַן.
 אַיְזַ נַּוְּיִ-יַּאֲרָק הַאָב אַיְזַ אַיְזַ גַּעֲוָאַרְיָונַט אַיְזַ אַצְּמַעַר בַּי אַן עַלְ
 טַּעַרְעָרְ פְּרוּ. יַעֲנַע אַיְזַ אַבָּעָר גַּעֲוּוֹן אַן אַוְיסְגַּעַדְאַרְטָעַ, אַפְּאַרְדְּאַגְּהַתְּ
 מִיטְ שְׁטַּעַנְדִּיקְ-פְּאַרְטְּרַעְטָע אַיְזַנְּ פָּאָר אַיר זָוָן אַוְיפֶּן פָּאַסְיִיפֶּקְ. אַבָּעָר
 דָּאַס צִימַּעַרְלָל דָּאַ אַיְזַ גַּעֲוּוֹן לִיכְטִיקָּר, שַׁעַנְעָר. אַיְזַ האָב דָּאַ נִיט גַּעַ
 הַעֲרָטְ קִין קַלְאַפְּעָרְרִי פָּוָן דָּעַם עַלְעַוּוֹטָטָרָ, קִין טַוְמָלְ פָּוָן אַיְטַאְמַבְּילָל,
 פָּוָן קִינְדָּעָר אַוְיפֶּן גָּסָס, פָּוָן הוֹיְ-שְׁרִיעַנְדִּיקָּעָ וְאַדְיָאָס. דִּי גָּסָס, פָּוָנְקָט
 ווי דָּאַ אַיְזַ צִימַּעַרְ, אַיְזַ גַּעֲוּוֹן שְׁטִילְ, עַפְעָס ווי אַיךְ וְאַלְטָז זִיךְ גַּעֲפָנוּן
 אוּפְּרָגָאָרָן אַנְדָּעָר וְוּלָטָ. אַיְזַ האָב וְיַד נִיט גַּעֲקָעָנְטָ אַיְנְהַאְלָלָן, אַיְזַ
 האָב גַּעֲפָרָט גַּעֲפָנְט דָּעַם סַאְלָאָטָס בְּרִיוּוּ, דָּעַר בְּרִיוּוּ הַאָט וְיַד אַגְּגָעָ
 פָּגָנְגָעָן מִיטְ „מִיְּן טִיעַרְעַ עַוּוֹלִין“ אַן זִיךְ גַּעֲפָנְדִּיקָּט „מִיטְ לִיבָּעָ, דִּיְן
 לְעָרָיְ“. דָּעַר לְעָרִי הַאָט גַּלְאָזָט וּוְיַסְטָן דָּעַר עַוּוֹלִין בעס. אַן עַר קוּמוּט
 שְׂוִין צְוָפָאָרָן אַהֲיָם. אַן עַר וּוְיַלְ נִיט, זַי זַאְלָ אַים טַרְעַפְּן אַוְיפֶּן וְזַאְקָאָל,
 נִאָר זִיךְ זַאְל וְוָאָרָטָן אוּפְּרָגָאָר אַיְזַ אַיְזַ דָּעַיקָּס דַּעֲסְטַאְרָאָן, וְזַי פְּלָעָגָן עַסְטָן.
 עַר וּוּטְ דַּאְרָטָן זַיְן עַלְפְּ דַּרְיִיסִיקְ.
 פָּוָן אַלְעָמִינְעָ באָקָאנְטָע בְּחוּרִים אַיְזַ נַּוְּיִ-יַּאֲרָק, הַאָט קִינְגָּעָר נִיט
 גַּעֲהִיסְטָן לְעָרִי, אַן אַיְזַ האָב נִיט גַּעֲוָאַסְטָ פָּוָן קִין „דַּעְיִיקָּס דַּעְסְטַאְרָאָן“.
 דָּעַר בְּרִיוּוּ אַיְזַ דָּאַךְ פָּאָר עַוּוֹלִין בעס! הַאָט מִיר שְׂוִין פָּאַרְדָּאָסָן וּוּסָסָן
 אַיְזַ האָב גַּעֲפָנְט יַעֲנָעָס אַבְּרִיוּ.
 — עַוּוֹלִין! — האָב אַיְזַ פְּלוֹצָלָנוּ גַּדְרַהְעָרָט וְיַדְיַיְ מְרָס. סִילּוּעָר
 רַופֶּט מִיךְ פָּוָן אַונְטָן, — עַוּוֹלִין, קְוֹמָסְטָ אַרְאָפְּ עַסְן?
 אַיְזַ בֵּין אַ דְּעַרְשַׁאְקָעָנָעָ, וּזִי אַגְּבָ, צַוְּצַוְ דָּעַר טִיר, גַּעֲפָנְט אַן
 זִיךְ צְוָגָהָעָרָט. סְהָאָט זִיךְ מִיךְ אַזְוִי גַּעֲוָאָלָט הַאָפָּן, אַזְיַ זַי וּוּטְ מִיךְ אַ
 דָּוָף טָאָן בֵּי מִיְּן אַמְּתָן נַאְמָן:
 — בְּעָטִי, — וּוּטְ זִיךְ זַאְגָן, — קְוֹמָסְטָ אַרְאָפְּ עַסְן? אַיְזַ האָב אַבָּעָר
 דַּעְרַהְעָרָט, וְיַדְיַיְ מְרָס. סִילּוּעָר נִעְמָט אַרְוִיְגָיִין דִּי טַרְעָט. האָב אַיְזַ
 אוּפְּ שְׁגָעָל גַּעֲנָעָטְפָּעָרט:
 — אַיְזַ בֵּין נִישְׁתְּ הַוּגָעָרִיק, דָּעַר קָאָפְּ טָוָט מִיר זַוְיִ . . .
 מְרָס. סִילּוּעָר אַיְזַ גַּעֲבְּלִיבְּן שְׁטִין:
 — טָאָ וְאָס שְׁוֹיִיגָּסְטוּ? — זִי הַאָט זִיךְ זַי וּוּטְ עַפְעָס דַּעְרַמָּאָן:
 — נָוָ, אַן עַר קוּמוּט?
 — יַאָ, — האָב אַיְזַ פָּאַרְשְׁטָאָגָן, אַזְיַ מִינְטָ דָעַם סַאְלָאָט, —

ער קומט מארגן.

די פָּרוֹוי האט זיך דערפריט :

— איזו וואס ביסטו איזוי פָּאַרְזָאָרְגַּט ? פָּאַרְסְּט אַיִם באָנְגָּעָנְעָן ?
— אוֹודָאי, — האָב אַיך אָוַיֵּן אָרט באַשְׁלָאָסָן, אָז אַיך וועל טָקָע
צָוָפָאָרָן צָו דָעַם רָעַסְטָאָרָאָן, טָרָעַן דָעַם לעָרִין אָז אַים דָעַרְצִילָן, וואָס
מיַת מִיר האָט פָּאַסְּטִירָט. אָפָּשָׂר ווּעַט ער מִיר קָעָנָעַן הָעָלָפָן, אָפָּשָׂר ווּעַט ער
ווִיסְן פָּאַרְזָוָאָס אָלָע דָרְפָּן מִיךְ „עוֹוָלִין בעַס“. — יָא, — בֵּין אַיך גַּעַז
וּאָרָן פְּרִילְעַכָּר, — מָאָרְגָּן אַיְן דָעַר פָּרִי טְרָעָפָאָס ! . . .

אוֹיף מָאָרְגָּן אַינְדָעַרְפָּרִי האָב אַיך אוֹיסְגָּעַפְּנוּעָן בֵּי אַ פָּאַלְצִיזִימָאָן,
אוֹ דָעַר דָעַיקָּס רָעַסְטָאָרָאָן גַּעֲפִינְט זִיךְ פָּוָנְקָט אַנְטָקָעָן „פָּאַבְּלִיקְ סְקוּוֹעָר“. —
אט נָעַמְתִּי עַנְעַן סְטוּרִיטִיקָאָר, — האָט ער אָנְגָּעָוָיִין אוֹיף אַ גַּעַלְעָן, אַנְיָן
קָוָמָעָנְדִיקָעָ קָאָר.

אַיך האָב פָּאַרְזִיכְטִיקְ גַּעֲפָרָעָט :

— בְּלֹוִי מִיט אַ סְטוּרִיטִיקָאָר קָעָן מַעַן פָּאָרָן אָהִין ? כְּהָבָב גַּעַהָאָפָט,
אוֹ ער ווּעַט מִיר זָאגָן, אוֹ אוַיֵּב כְּווּעַל צָוְגִּין דָאָרָט, וועל אַיך
קְרִיגָן אָז „עַל“ אַדָּעָר אַ סָּאָבוּוֹי, ווַיַּל אַיך האָב נָאָך אַלְעַז גַּעַהָאָפָט, אוֹ אַיך
גַּעֲפִינְט זִיךְ עַרְגָּעָץ אַיְן נַיְוִיאָרָק. האָט דָעַר פָּאַלְצִיזִימָאָן אַ קלְוָגָן שְׁמִיכָל
גַּעֲטָאָן :

— יָע, קָעָנָסְט פָּאָרָן מִיט אַ מַאְשִׁין, אוַיֵּב דָו האָסָט . . . אַדָּעָר אַ
פְּלִי טָאָן מִיט אַן עַרְאָפָלָאָן.

הַיִּסְטָעָס, אוֹ אַיך בֵּין נִיט אַיְן נַיְוִיאָרָק. אַיך ווַיִּסְטָפְּנָס
אַיך האָב נִישְׁתָּגַעַוְאַלְט אַיִם פְּרָעָגָן ווַאֲוַא אַיך גַּעֲפִינְט זִיךְ דָא. אַיך בֵּין
אַ פָּאַרְעַקְשָׁבָטָע אַרְוִיְף אוֹיף אַ סְטוּרִיטִיקָאָר אָזָן סְאַיִזְמִיר אַיְנְגָעָפָלָן,
אוֹ אַיך ווּעַל גַּאֲרָמָאָכְן דָעַם אַנְשָׁטָעָל, אוֹ אַיך בֵּין עַוּוּלִין בעַס. וועל אַיך
זָעָן ווָאָס סְיוּעָט זִין. אָ, כְּווּעַל דָעַרְנָאָך לְעָרִין אוַיִּסְאָגָן דָעַם
אַבָּעָר נִשְׁתָּגַעַלְיָיך. פָּוָנְקָט עַלְפָה דָרִיסִיק בֵּין אַיך גַּעַלְבִּין שְׁטִיָּין בֵּי דָעַם
רָעַסְטָאָרָאָן אָז אַיך האָב פָּלְצָלוֹגָן חֲרַתָּה גַּעַהָאָט ווָאָס אַיך בֵּין גַּעַקְמוּעָן
אַהֲרָע.

— סְקָאָן זִין, אוֹ לְעָרִי ווּעַט גַּאֲרַנִּישָׁט ווִיסְן ווּעַר אַיך בֵּין. סְקָאָן
זִין, אוֹ ער זִיצְט שְׁוִין דָאָרָט מִיט עַוּוּלִין בעַס. ווָאָס דָרְדִּי אַיך זִיךְ דָא
אַרְוָם, זָוָכוֹן אַ פְּרָעָמְדוֹן בְּחוֹר כְּווּעַל נִיט אַרְיָין. כְּווּעַל בְּעַסְעָר אַרְיָין
אַיְן אַ פָּאַלְצִיזִימָאָן, זִיךְ דָעַרְצִילָן, אוֹ אַיך ווַיִּסְטָפְּנָס ווִי אַזְוִי אַיך
קָוָם אַיְן אַ פְּרָעָמְדוֹר שְׁטָאָט, אָזָן פָּאַרְטִיק. אַיך בֵּין אַבָּעָר שְׁנָעָל אַרְיָין
אַיְן רָעַסְטָאָרָאָן . . .

דָעַר רָעַסְטָאָרָאָן אַיְן גַּעַוְעָן פּוֹל גַּעֲפָקָט. אָלָע טִישְׁלָעָז זִינְגָּעָן גַּעַז

יונג לעבן

ווען פארנומען. אַסְטָלְדָאַטָּן זִינְגָּן דָּאַרְטָ גַּעֲזָעָן, אֶבְעָרְ קִינְגָּרְ האַטָּן זִיךְ אוֹיֵף מִיר נִיט אָוְמְגַעְקָוָקָט אָוְן קִינְגָּרְ האַטָּן צַוְּ מִיר נִיט גַּעַשְׂמִיכָלָטָן. בֵּין אַ זִּיטְטִיק טִישָּׁל הָאַבָּן צֻוִּי מִידְלָעָךְ זִיךְ אוֹפְּגַעְהַיְבָן. הָאָב אַיךְ אָנוּ גַּעַשְׂפָאַרְטָ אַיְין שְׁטוּל אָנוּ דָעַם טִישָּׁל פָּאָרְ לְעָרְיָן אָוּן זִיךְ גַּעַזְעָטָן אוּפְּנָן צֻוִּיְתָן אַנְטְּקָעָן. אָוּ אַיךְ וּוּלְ אִים דָעַרְקָעָן, אַיְין דָעַם בֵּין אַיךְ גַּעַוְעָן זִיכְרָעָן. אַיךְ הָאָב זִיךְ גַּעַגְעָקָוָקָט אַוִּיךְ זִיךְ בִּילְדָן.

כַּעַ שְׁטִימָעָ — וּוּאַרְטָסָט אָפְּשָׁר אַוִּיךְ מִיר ?

אַיךְ בֵּין אַ דָּעַרְשָׁרָאַקָּעָן אָוְפְּגַעְשָׁפְּרוֹגָעָן אָוְן דָעַרְזָעָן פָּאָרְ זִיךְ אַ יְוָנָגָן סָאַלְדָאַטָּן, זִיךְ הִיטָּל אַיְין גַּעַוְעָן וּוּאַיְילְוָנְגָעָרְלִישָׁ פָּאַרְדוּקָט אַוִּיךְ אַ זִּיטְטִיק, זִיךְ קְוָרְצָעָרָה, סָאַלְדָאַטְסָקָעָרָה מָאנְטָל צַשְׁפִּילְיעָטָן, זִיךְנָעָן אַרְגָּן לִיכְבָּרָה.

— לְעָרִי ! — הָאָב אַיךְ אִים דָעַרְקָעָן, — לְעָרִי . . . — הָאָב אַיךְ זִיךְ דָעַרְשָׁרָאַקָּן וּוּאַסָּאַסָּאַס אַיךְ הָאָב זִיךְ אַזְוִי דָעַרְפְּרִיטָט מִיטָּאִים, טָאַקָּעָן וּוּי אַיךְ וּוּאַלְטָא אִים גַּעַקָּאנָן.

לְעָרִי האַט גַּעַקָּוָקָט אַוִּיךְ מִיר אָנוּ גַּעַלְאָכָטָן. עַד האַט מִיר גַּעַגְעָבָן אַכְּפָאַרְוָם מִיטָּבִידָעָה העַנְתָּן אָוְן מִיךְ אַקְוָשָׁ גַּעַטָּאָן אִין דִי לִיפָּן, אָוּ עַרְ האַט מִיךְ אַפְּגַעְלָאָזָן, הָאָב אַיךְ אָנוּ אַפְּגַעְשָׁוֹאַכְטָעָן זִיךְ אַרְאַפְּגַעְלָאָזָן אוּפְּנָן שְׁטוּל אָוְן אַוּעַקְגַּעְדָּרִיטָט פָּוּן אִים מִין פָּנִים. אַיךְ הָאָב גַּעַוְאָרָסָטָן, אָוְן לְעָרִי קוּקָט אַוִּיךְ מִיר אַפְּרָוְאַנְדָעָרְטָעָרָה. כַּהֲאָב מִיטָּאַוְינְקָלָפָן פָּוּן מִין אַוּיְגָגָעָנָטָן זִיךְנָעָן וּוּי עַד שְׁטִיטָטָה אַפְּרָלָאַדְעָנָעָרָה. עַד האַט פָּאוּאַלְיָעָט אַזְוִי זִיךְ הִיטָּל אַוִּיפָּן טִישָּׁל אָנוּ זִיךְ אַוּוּקְגַּעְזָעָצָט אַיְיפָּן שְׁטוּל קָעָגָן אַיבָּעָרָה.

אַיךְ הָאָב אַוִּיךְ אִים אַקְוָקָעָן, זִיךְנָעָן אַוִּיגָן הָאַבָּן שְׁוִין מַעַר נִיט גַּעַשְׂמִיכָלָטָן. זִי וּזִיךְנָעָן גַּעַוְעָן פָּאַרְצָוִיגָן מִיטָּאַזָּא פָּאַרְאַבָּלָה, מִיטָּאַ נִשְׁתָּפָאַרְשָׁתִין וּוּאַס דָא אַיְזָנָעָן.

— עַוּעַלְיוֹן, — האַט עַד שְׁטִיל אַ זָּאָגָג גַּעַטָּאָן, — סְקָוָקָט אַוִּיסָּטָה כַּהֲאָב דִיךְ אַבְּרָגְעָרְשָׁרָאַקָּן. האַסְטָט נִיטָּעָטָה, כַּזָּאָל דִיךְ וּוּלְעָן אַקְוָשָׁ טָאָן ? אַיךְ הָאָב דִיךְ דִיךְ אַזְוִי יָאָרְ נִיטָּגָעָן ! קוּקָט אַוִּיךְ מִיר, זִיךְנָעָן אַיךְ אִים גְּלִיךְ זָאָגָן, אָוּ עַד אַיְזָנָעָן אַפְּרָעְמָדָעָר ! . . .

זָאָל אַיךְ אִים גְּלִיךְ זָאָגָן, אָוּ עַד אַיְזָנָעָן אַפְּרָעְמָדָעָר, אָוּ אַוְמִיסָּט האַט עַד מִיךְ גַּעַקְוָשָׁט, אַיךְ בֵּין נִשְׁתָּפָאַרְשָׁתִין ? . . . אֶבְעָרְ גַּעַזְגָּט הָאָב אַיךְ גָּאָר :

— לְעָרִי, אַיךְ בֵּין צַעְטוּמָלָט . . . אַיךְ בֵּין אַזְוִי צַעְטוּמָלָט, אָוּ אַיךְ וּוּיְסָ נִיט . . .

לעדי האט ניט פארשטיינען :

— פון וואס צעטומלאט ? — ערד האט א שמייכל געטאנן : — מיינסטט,
פון פריד ?

ס'אייז מיר געוווען שווער צו רעדן. איך וואלט אים געדאלרט גלייך
דעךעלען ווער איך בין. כ'האָב אֶבְּעָר ניט געוואָסְט ווי אַנְצְּוֹפְּאָגְּנָעָן.
— נײַן, בלויו צעטומלאט. כ'מיין, עפֿעס אַיְזָן גַּעֲשָׁעָן . . . כ'זּוּלָּעָם
אייצט זָאגָן . . . עפֿעס אַיְזָן גַּעֲשָׁעָן . . . — הָאָב אַיְזָן גַּאֲרִישָׂ אַיְבָּרָה
געזאָגָט אַוְן גַּעֲפִילָט, אַוְן ווער דָּרִיט.

אַיְזָן הָאָב גַּעֲזָעָן ווי זִין פָּאָרְבּוּיְגְּטָעָר פְּנִים אַיְזָן בְּלִיךְ גַּעֲזָעָרָן. עָר
הָאָט גַּעֲקָוּקָט אַוְיףְּ מֵיר, ווי עָר וואַלְט אַוְיףְּ מֵין פְּנִים דְּעַרְזָעָן, וואָס ס'אייז
גַּעֲשָׁעָן. כ'זּוּיסְ נִישְׁתְּ וואָס עָר הָאָט גַּעֲזָעָן אַוְיףְּ מֵין פְּנִים, נָאָר עָר הָאָט
געַבְּוָמָעָן קָוָן אַוְיףְּ זִין פָּאָרְבּוּיְגְּטָעָר, פָּאָרְהָאָרְטָעָוּזְעָטָה העונטן.
— יָאָ, אַיְזָן פָּאָרְשְׁטִי שְׁוִין, — הָאָט עָר אַזְּגָעָן מִיטְּ כְּמֻעָטְ
פָּאָרְמָאָכָטָעָ לִיפְּן. — אַיְזָן הָאָב זִין גַּעֲנוֹגָ אַנְגְּעָהָעָרָט וועָגָן אַזְּוִינָגָ זָאָכָן . . .
— עָר הָאָט פָּאָרְדּוּכְּעָרָט אַסְגָּאָרָטָל, גַּעֲקוּקָט אַוְיפְּן וְרִיךְ אַוְן גַּעֲנוֹמָעָן
רעָדָן, נִשְׁתְּ צַוְּ מֵיר, נָאָר צַוְּ סִיגָּאָרָעָטָל :

— חֲבָרִים פְּלִעָגָן זִיךְ דָּעַרְצְּיָילָן מְעַשְׂיוֹת, ווי גַּעֲנָאָרָט סָאָלְדָאָטָן זִיךְ
נעָן. אַסָּאָלָאָט טְרָאָגָט זִיךְ אָרוֹמָס מִיטְּ זִין מִידָּלָס בְּלִיךְ אַיְן בְּזַוְּעַמְּקָעָ
שְׁעָנָעָן חְלָמָט וועָגָן אִיר אַוְן טְרִיאִיסְטִי זִיךְ מִיטְּ אִיר . . . אַיְן דִּי שְׁוּזְעָרָטָעָ
מִיבָּטוֹן פָּוָן זִין לְעָבָן, וועָגָן עָר הָאָט זִיךְ גַּעֲגָרִיטָט צַוְּ אַשְׁלָאָכָט, וועָגָן מְהָאָטָט
גַּעֲקוּקָט דָּעָם טְוִיטִי אַיְן דִּי אַוְיגָן, וועָגָן מְאַיְזָן גַּעֲזָעָן הַוְּגָעָרִיק, שְׁלַעְפָּרִיקָן,
פָּאָרְפָּאָרָן, הָאָט דָּאָס בְּלִיךְ גַּעֲגָעָן מָוָם, גַּעֲוָעָקָט אַוְן גַּעֲוָעָקָט צַוְּ
לְעָבָן . . . מְהָאָט דָּאָס גַּאָנָצָעָ בְּעַנְקָעָנִישָׂ אַךְ דָּעָרְ הַיִּם, נָאָר רִיךְ, נָאָר זִיךְ
כְּעַרְקִימִיט, אַרְיִינְגְּעָשְׁרִיבָן אַיְן אַבְּדוּן צַוְּ דָּעָרְ מִידָּל, אַוְן אַוְיבְּ דָּעָרְ סָאָלָן
דָּאָט אַיְזָן לְעָבָן גַּעֲבָלִיבָן, צְוִירִקְגָּעָקָומָעָן אַהֲיִים, הָאָט עָר אַוְיסְגָּעָפָוּנָעָן, אַזְּ
עַפְּעָס אַיְזָן גַּעֲשָׁעָן. דְּעַרְוּיְילָעָ הָאָט זִיךְ אַיְמָעָצָר אַנְדָּעָרָשָׂ אַוְנְטָרְגָּעָעָ
רוּקָט . . .

אַיְזָן הָאָב שְׁוִין פָּאָרְשְׁטָאָנָעָן וועָגָן אַוְסָמָעָן לְעָרִי רַעַטָּמָן. כ'הָאָב גַּעֲזָעָן
דָּעָם וּוּיִיטִיק אַיְזָן זִין עָוִינָן, דִּי בְּיַעֲרְקִיטִיט אָרוֹמָס זִין לִיפְּן :
— לְעָרִי, — הָאָב אַיְזָן נִיטְּ גַּעֲוָאָלָט וּוּיִיטִער לְאַזְּן רַעַטָּן, —
ס'אייז נִשְׁתְּ אַזְּוִי, כ'זּוּלָּעָם אַלְץ דָּעַרְקָלָעָן . . .

לְעָרִי הָאָט אַלְאָךְ גַּעֲטָאָן :
— אָוֹדָאי, קָעָנָסְט אַלְץ דָּעַרְקָלָעָן . . . ס'אייז אֶבְּעָר נִשְׁתְּ נִוִּיטִיק,
כ'זּוּיסְ דִּי גַּעֲשִׁיכְטָעָס. עַוְּוָעָלִין, — הָאָבָן זִין עָרְ לִיפְּן אַצְּטָעָר גַּעֲטָאָן,
— ס'אייז מֵיר שְׁוּעָר צַוְּ גַּלוּבָן . . . אַיְזָן הָאָב אַיְזָן דִּי לְעַצְּטָעָר וְאַזְּן אַזְּוִי

יונג לעבן

פִיל גַעֲטְרָאכֶט וּוּגַן אָונְדוּזֵר בָאָגָעָנָעָנוּ זַיְק. אַיִן לְאָגָעָ, זִינְלָאֹזַע טָעַג אָוֹן נְעַכְתַ פָוּן וּוְאָרְטָן אַיִן דִי קַעְמָפָס מִזְאַל אָנְדוֹ שָׁוִין אַהֲיָם שִׁיקָן, הָאָב אַיְד גַעֲטְרָאכֶט וּוּגַן דָעַם טָאג, דִי שָׂעה, וּוּגַן בְ'וּלַע דִיר דָעַרְזָעַן . . . כְ'הָאָב גַעֲטְרָאכֶט, וּוּי אַזְוִי מִיר וּוּלְעַן זַיְק אַנְקוֹקָן, וּוּי מִיר וּוּלְעַן זַיְק פְּרִיעַיְן מִיט אָונְדוּזֵר זַיְק צְוֹזָעָמָן, וּוּגַן וּוּסַס מִיר וּוּלְעַן רָעַדָן. אַיְד הָאָב אֲפִילּוּ שְׁוִין גַעֲטְרָאכֶט וּוּגַן פְּלָעַצְעַר וּוּסַס מִיר וּוּלְעַן גַּיְינָן, עַוְעָלִין, — הָאָט עַר זַיְק צַו מִיר אַרְיְבָרְגָּבְיָגָן, — אַיִן אָונְדוּזֵר בְּרִיוּ הָאָבָן מִיר דָאַך וּוּגַן דָעַם גַעֲרָעַטְט. דִין לְעַצְטָעַר בְּרִיוּ אַיִן גַעְוָעַן אֹזַא פְּרִיעַיְן דִיקָעָר, מִיט אֹזַא דָעַרְוָאָרְטוֹנָג אַוִיךְ מִין קְומָעַן . . .

גַאַטָה, הָאָב אַיְד אַטְרָאכֶט גַעְמָאָן, וּוּי אַזְוִי קָאָן אַיְד אַיִם אַוִיךְ שְׁנָעַל דָעַרְצִילָן, אֹזַס' אַיִי אַטְוִוָה, אַיִד בֵין גַאַר נִיטָן עַוְעָלִין בְעַס. אַיְד הָאָב דָאַך גַעְוָעַן, אַו דָעַר בְּחָור הָאָט דָעַר עַוְעָלִין בְעַס זִיעַר לִיב, ס'אַיְיָן מִיר שְׁטִיףָן גַעְוָאָרָן אַרְוָם הָאַלְדָן, דִי אַוִיגָן הָאָבָן מִיר גַעְנוּמָן בְּרִעְנָעָן פָוּן צְוֹרִיקָגָעָהָאַלְטָעָנָע טְרָעָרָן :

— לְעַרִי, — הָאָב אַיְד גַעְזָאָגָט, — אַיִר מְזָוָת מִיר אַנְטְשָׁוְלְדִיקָן, וּוּסַס אַיְד הָאָב עַס אַיִד פְּרִיעָר נִיטָן גַעְזָאָגָט, אַיִד בֵין נִיטָן עַוְעָלִין בְעַס, מִין נְאָמָעָן אַיִן בְעַטִי מִילָעָר . . .

לְעַרִי הָאָט עַפְעַס מְאַדְנָע אַוִיךְ מִיר אַקְוק גַעְטָאָן, אַקְרֻומְלָעְכָעָר שְׁמִיכָל הָאָט אַט קְרִים גַעְטָאָן זִינְעָן לִיפָן :

— וּוְילְסָט מִיר זַאָגָן, אֹזַד דַו הָאָטָט גַעְבִּיטָן דִין נְאָמָעָן ? צַו וּוּסַס ? אַיְד הָאָב אַוִיךְ שְׁנָעַל גַעְנוּמָן אִים דָעַרְצִילָן דָאָס וּוּסַס'הָאָט מִיד אַגְּנָזָן פְּרִימָאָרָגָן גַעְמָאָטָעָרָט, נִיטָן גַעְלָאָן מִיר שְׁלָאָפָן דִי נְאָכָט, אֹזַ אַוִיב אַיִד בֵין יָא עַוְעָלִין בְעַס, הָאָב אַיִד גַעְהָאָט פָאָרְלָאָרָן מִין זִכְרוֹן אָוֹן מִעּוֹן אַזְוָעָן וּוּסַס, אֹזַ אַדְעָר אַיִד הָאָב גַעְהָאָט פָאָרְלָאָרָן זַיְק גַעְרוֹפָן מִיט אַזְוָעָן נְאָמָעָן, אַדְעָר אַיִד קְוק אַוִיס פּוֹנְקָט וּוּי אַזְוָעָן מִידָל מִיט אֹזַא נְאָמָעָן. אַבְעָר אַיִד דָעַנְקָן, אֹזַ אַיִד הָאָב גַעְהָאָט פָאָרְלָאָרָן מִין זִכְרוֹן . . . וּוְילְסָט מִיט וּוּסַס אַיִד קְום דָא, אַיִן דָעַר שְׁטָאָט, אֹזַן וּוּי לְאָגָן אַיִד בֵין שְׁוִין דָא. אַיִד הָאָב גַעְוָאָלָט מָאָכוֹן דָעַם אַנְשָׁטָעַל פָאָר אַיִד, אֹזַ אַיִד בֵין יָעָנָע מִידָל, וּוּמְעָמָן אַיִד הָאָט דָעַרְוָאָרְטוֹטָעָט דָא, אַיִד וּוּסַס אַיִד דָעַרְנָאָך דָעַרְצִילָט. אַבְעָר אַיִד קָאָן נִיט . . . אַיִד בֵין זִיעַר פָאָרְצָוּיִיְפָלָט, לְעַרִי . . .

לְעַרִים אַוִיגָן זִינְעָן גַעְוָאָרָן גַרְעָסָעָר, ס'הָאָט זַיְק מִיר גַעְדָאָכֶט, אֹזַ זַיְיָן גַעְנוּגָן טְוָנְקָעָלָעָר, עַפְעַס אֹזַא גַרְוִיל הָאָב אַיִד גַעְוָעַן זַיְק זַיְיָן אַיִד הָאָב פָאָרְשָׁטָאָגָן, אֹזַ עַר דָעַנְקָט, אֹזַ אַיִד בֵין גַעְוָאָרָן מִשְׁוָגָע, אֹזַ אַיִד וּוּסַס נִיט וּוּסַס אַיִד רָעַד, — קִינְדָה, הָאָט עַר אַזְגָעָטָאָן, וּוּי מְרָעַט

זו אָ קְרָאנְקָן, — קִינְדָּה, בָּאָרוֹאֵיךְ זִיְּד.

אִיךְ בֵּין גַּעֲוָאָרָן אֵין כַּעַם. פּוֹנְקָט אֹזְוִי הָאָט גַּעֲקוֹקָט אֹוִיף מִידְרָעָר
מִאֵן פּוֹן קָעְנְדִּיְּסְטָאָר. דָּעָר פָּאַלְצִיכְּיָמָּן הָאָט אֹוִיךְ גַּעֲדָעָנָקָט, אוֹ אִיךְ
וּוַיִּסְנִיט וּוְאָס אִיךְ רָעָד. אִיךְ הָאָב זִיךְ אָוִיגְגָּהָבוֹבִין :

— אִיךְ בֵּין גַּעֲקוֹמָעָן אַחֲרָה, וּוַיִּיל אִיךְ הָאָב גַּעֲהָאָפָט, אוֹ אִיךְ וּוּעַט
מִידְרָעָן קָאָנָעָן הָעַלְפָן . . . אִיךְ וּוְאָלָט גַּעֲקָאָנָט אָוּוֹקָץ צָו דָּעָר פָּאַלְצִיכְּיָי, אַבְּעָד
אַיִּיעַר בַּיְלָד אִיז דָּאָרָט גַּעֲשְׁתָּאָנָעָן אַוִּיפָּן תִּשְׁלָל, לְעַבְנָן מִיְּזָן בַּיְלָד . . .
אִיךְ הָאָב גַּעֲלִיְּעָנָט אַיִּיעַר בַּרְיוֹו צָו עַוְוָלִין בַּעַט, אִיךְ הָאָב דָּאָר גַּעֲמוֹזָת
אוּיסְגָּעְפִּינָּעָן וּוְאָס דָּאָטוֹן זִיךְ . — הָאָב אִיךְ זִיךְ פָּאַרְעָנְטָפָרְט פָּאָרָן
לִיְּעַנְעָן דָּעָם בַּרְיוֹו. — אָוֹן דָּעָרְפָּאָר טָאָקָע בֵּין אִיךְ גַּעֲקוֹמָעָן אַחֲרָה . . .
גַּעֲהָאָפָט אִיר וּוּעַט מִידְרָעָן הָעַלְפָן . . .

לְעַרְיִי הָאָט זִיךְ אִיךְ אָוִיגְגָּהָבוֹבִין, עַרְהָאָט מִידְרָעָנוֹמָעָן פָּאָר
בִּיהְיָה הָעָנָט אָוֹן פָּאַרְזִיכְּטִיק מִידְרָעָנוֹזָעָצָט אַוִּיפָּן שְׁטוֹל. עַרְהָאָט
צּוֹגְעָרוֹקָט זִיְּן שְׁטוֹל נְעַנְטָעָר, אָפְּגָעָרוֹקָט אַוִּיפָּן טִישָׁ דִּי טַעַלְעָר מִיטְדָּעָם
נִיטְ-אָנְגָּעָרִירְטָן עַסְּן אָוֹן גַּעַזְגָּזָן :

— הָעַר זִיךְ אִין, עַוְוָלִין, — הָאָט עַר אַשְׁמִינְכָּל גַּעַטְאָן, — פָּאָר
דָּרְיִי יָאָר צִיְּטָן קָעָן אִיךְ דִּיךְ אַלְסָן „עַוְוָלִין“, מְרָאָג אִיךְ זִיךְ אַרְוָם מִיטְ
דִּיְיָן בַּיְלָד אַלְסָן „עַוְוָלִין“, — הָאָט עַר אָרוֹסְגָּנוֹמָעָן אַקְלִין בַּיְלָד אָוֹן
עַס מִידְרָעָנוֹזָן, — זַעַסְט ?

אִיךְ בֵּין גַּעֲבָלִיבָן זִיכְן אַפְּרָגְלִיוּוּעָרטָעָן :
— דָרְיִי יָאָר ? וּוְאַיְ אַיְ דָּאָס מְעַלְעָךְ, דָרְיִי יָאָר ? אַיְ אַס אִיצְט

1946
לְעַרְיִי הָאָט גַּעֲקוֹקָט אֹוִיף מִידְרָעָמִיט רְחָמָנוֹת. עַר הָאָט אָרִינְגָּנוֹמָעָן
מִיְּזָן הָאָנָט אֵין זִינְגָּר. גַּעַלְעָט מִינְעָן פִּינְגָּעָר אֵין גַּעַשְׂוֹוִיגָּן, זִינְגָּעָן אַיְגָּן
זִינְגָּעָן גַּעֲוָעָן עַרְנָסָט, פָּאַרְזָאָרְגָּט, אַקְלִין אַדְעָרְלָה הָאָט גַּעֲנוֹמָעָן צּוֹפָן
אוֹוִיךְ זִיְּן דָּעַכְתָּן זִיְּטָ שְׁטָעָרָן. עַר הָאָט גַּעֲקוֹקָט אֹוִיךְ מִיר, אֵין אִיךְ הָאָב
פָּאַרְשָׁתָאָנוֹעָן, אֵין עַרְגְּלִיבָט מִיר שְׁוִין, אֵין דָרְיִי יָאָר צִיְּטָן בֵּין אִיךְ גַּעֲוָעָן
טוֹוִיט אַלְסָן בַּעַטְיִי מִילְעָר. דָרְיִי יָאָר הָאָט עַס מִידְרָעָמָעָרט אֵין דִי
שְׁלִיְּפָן, אֵין קָאָפָט. דָרְיִי יָאָר בֵּין אִיךְ גַּעֲוָעָן טּוֹוִיט. אִיךְ הָאָב מְוֹרָא צָו
טְרָאָכָטָן, צָו פְּרָעָגָן, אִיךְ זַאְל נִיט אָרִינְגָּפָאָלָן אֵין אַז אָפְּגָרּוֹנָט, אֵין אַז הוַיְילִי
קִימָט. אִיךְ הָאָב גַּעֲזָוָגָט דָּאָס וּוְאָס אִיךְ הָאָב גַּעֲטָרָאָכָט :

— אַגְּנָצָן פְּרִיאָמָּאָרְגָּן הָאָב אִיךְ זִיךְ אָוִיגְגָּהָבוֹבִין אַיְבָעָר דִּי גָּאָסָן,
גַּעֲוָאָרָט סְ'זָאָל וּוּעָרָן עַלְפָן דָּרְיִיסִּיק. כְּהָאָב נִיט גַּעֲוָאָלָט טְרָאָכָטָן וּוּגָן
דָּעָם וּוְאָס אִיךְ קָאָן זִיךְ דָּעְרוֹוִיסָּן . . . אִיךְ הָאָב עַס אָפְּגָעָלִיִּיגָּט אוֹוִיךְ
שְׁפָעָטָעָר . . . אִיךְ הָאָב מְוֹרָא גַּעֲהָאָט אָוִיסְצָוְגָּעְפִּינָּעָן וּוְאָס מִידְרָעָמִיט אֵין

יונגן לעבן

געשען. אבער טיף אין הארץ האב איך יע געוואסט וואס מיט מיר אוין
געשען. איך האב אבער ניט געוואסט, אז כ'ין געפאלן לעבן א סאב
וועי מיט דרייך יאר צוריק ...

לעדי האט אויף מיר א קווק געטאן:

— לעבען אַסָּבוּעַ? הייסט עס, אין נוֹיִירָךְ. און איד האב בי-דייר קיינטמאָל ניט געקענט אויסגעפֿינען פון זונגענט דוּ קומסְט. אַיצְט פֿאַרְשְׁטִי אַיךְ. דוּ האָסְט אַלְיאַן נישט געוואֹסט . . . יַא, אַיצְט פֿאַרְשְׁטִי

איך א סך אָכֵן . . .

— יא, אין נירנברג. אין א פרימארגן, פארבייגייננדיק א ביידל
מיט ציטוונגען, האב איך געזען גרויסע קעפּ מיט די ניעס. אז די רוייטע
אָרְמַנִּי יאגט די דיטשן אויףּ צוריך . . . דאס אין די לעצטן זאך זואס
איך געדענק. דערנאך בין איך גלייך געהפלן. וווײזט אויס, או נעצטן
פארנאקט בין איך וווײידער אַמְּאל געהפלן . . .
לעדי האט געשוויגן. וועגן עפּעס געטראקטן. דערנאך האט ער
זועאוּם.

— מיט דריי יאר צורייך ביין איד געקומען אהער אויף אורלוייב.
דאן האב איד זיך באקאנט מיט דיר. א יאר צייט האבן מיר זיך גע-
קאנט דערנאג האט מען מיך אושעגעשיקט אויפון פאסיפיק. דו ביוט
געזעון אלע מאל איז שטילען. איז אפרשלאלסעגען איז זיך. אבער איד האב
דייך גלייך ליב געקראנן. איד האב דיר א טק מאל געשריבן וועגן דעם.—
עד האט שארכט א קוק געטאו אויף מיר, — דו ביסט דאך ניט קיין חתונה—
געהאטען. אדעך געהאט א חנן, וועעלין ?

א. איבערגרעפערעטן : ס'האטן מיר ניט שטאָרְקַע געאָרט ווֹאָס ער דופֿט מיר עוּזְלִין. אַיך
ההָאָב געֻוואָסֶט, אוֹ עדְמֵינַט עַס מִיךְ, בעטִי מִילְעָד. אַיך הָאָב אָטְרָאָכְטַע
געַטְאָן זוּגָן אַלְעַמְינַע באַקְאנְטָע בְּחוּרוּם, ווּזְעַגְן אַלְעַמְינַע אַנְדְּרָעַבְאָזְגָּדָן. אַיך הָאָב דָּאָק אַין נוֹיְדִיאָרְקַע גַּעֲהָאָט אַזְוּפִילְפְּרִינְטַם. אַיך הָאָב דָּאָק
קָאנְטָע. אַיך הָאָב דָּאָק צוֹוְשַׁן מְעַנְשָׁן, גַּעֲרָבָעַט בַּיְיַ אַבְלָעַבָּסַם, הָאָט גַּאֲרָקִינְגַּעַט
געַזְוּאָרְטַמְן וּאוֹאָאַיך בֵּין אַהֲגָעָקָומָן? אַיך הָאָב עַס גַּעַזְאָגַט לְעָרִין. ער
הָאָט גַּעַשְׂוִיגַן, גַּעַקְוּקַט אַוְיכַע מִיר אָנוֹן גַּעַשְׂוִיגַן, דַעֲרָנָאָךְ הָאָט ער ווּידָעַר

האסט ניט גענטפערט, צי דו האסט ניט געהאט א בחור.

איד האב א שמייל געטאו:

— נײַן. סִידָן דָא, אֵין דָעֵר שְׁטָאָט, פָאָר דִי לְעַצְטוּ דְרִיִּי יָאָר. —

ל Babe איד א גוֹד גַּזְפָּאָן אוֹוִיָּה מִינִיכָּה הַקְּרֵט.

לערי האט זיך צעשמייכלט. זיינע אויגן האבן צוריקגעקראגן דעם פרידיקון גלאנץ, ס'האט זיך מיר געדאכט, איז אים ארט גאר ניט זואס איך בין גאר פלוצלונג געווארן אָ בעטיג מלילער. ער האט געזאגט:

— פֿאָר דֵי דְּרִי יָאָר זָאָרָג אִיך זַיך נִימָט. איך האב שוין געווען, איז קיין אנדערן בחור זאלטסנו ניט האבן, אבער דו דארפֿטט וויסן, איז דו האסט מיר צוועזאגט, איז וווען צוועל צויריקקומען, ווועסטו מיט מיר חתונה האבן איך האב דיבנע בריוו אלס עדות . . . דו וויסט? דו האסט מיך ליב בעהאט . . . — האט ער מיר געקוקט איזן די אייגן.

איך בין געווארן רואיקער. ס'האט מיר אויפגעעהרט צו קלאפען אין די שליפֿן, לערים אויגן, זיין זיארעלמע האנט אויף מיינע קאלטער פֿינַי געד האבן מיך געגלעט און באראיקט. איך האב מער ניט געקענט טראכטן וואס ס'אייז מיט מיר געשען. אפשר וויל איך בין געווען אויס געמאטערט. אויסגעשעפט פֿון זאָרגן זיך, נאָר ס'האט זיך מיר געדאכט, איז ס'אָרט מיך מער ניט וואס ס'אייז געשען מיט מיר אין די דְּרִי יָאָר. ס'האט בלויו עקזיסטייט פֿאָר מיר דער אִצְט, דער זיצן דאָאנְטָן קעגן לעיגן, און געדאכט האט זיך מיר, איז אָיך קאָנו אָט דעם בחור שוין לאָנג. אפשר דערפֿאָר, וויל איך האב נעכטן ביינאכט געליענט אלע זיינע בריוו צו עוואָלִין בעס. איך האב זיך דערמאָנט:

— אָבער, לערי, מײַן נאמען איז ניט עוואָלִין . . . פֿון וואנענט וויסט איך, איז אלס בעטיג וועל איך אָיך אויך געפֿעלַן? אפשר בין איך איך אלס בעטיג אָנדערש?

לערי האט רואָיק געשמייכלט:

— פֿרִיעָר ווועלן מיר חתונה האבן, דערנָאָר וועל איך אויסגעפֿי נען . . . אָזְזִי שנעל וויל איך קְרִיג מִינַע פֿאָפֿרִין, און טו אויס מיינע סָאַלְדָּאַטְסָקָעַ קְלִיְידָעַר ווועל מיר חתונה האבן . . .

איך האב געפֿרעטגט:

— זואָס אַיז וועגן דער מלחה?

לערי האט אויפגעעהרט צו שמייכלען. ער האט אָ גַּלְעַט געטאן מײַן האנט, — קינָה, — האט ער געוועזאגט, — פֿרָעָג אִיצְט ניט מער. ווועט וועגן אלץ וויסן. אִיצְט דָאַרְפּֿסְטוֹ זיך אָפְּרוּן. זיך באָראַיָּקן. אוֹדוֹאי אַיז די מלחה פֿאָרָעָנְדִּיקָט, אַנְטִיס ווֹאָלֶט איך אִיצְט דאָ ניט געווען. אָבער אִיצְט פֿרָעָג ניט מער, בְּאוּלְדִּיר מאָרגָן אלץ דערצִייל, אלצדִינָג.

איך האב געוואָסְטָן, איז איך וועל ניט וואָרטָן בֵּינוֹ מאָרגָן, ער ווועט מיר נאָך הײַנט דָאַרְפּֿן דערצִייל, זואָס עס אַיז פֿאָרָעָקְומָעַן פֿאָר די דְּרִי יָאָר. אָבער דערוווילַעַ האָב איך מער ניט געפֿרעטגט. כ'הָאָב געוואָסְטָן, אָז אלץ ווועט שוין זיין גוט.

איך וויס ניט ווי לאנג איך בין געתמאגען בים פענץטער. איך האב געוקט ווי א ווינט האט געדרייט די אראפגעפאלאנע בלעטער פון די בוימער, האט זיי צוניגעגענומען אין איין קופע און דערנאר צעללאון איבער דער גאנצער גאס. דער הימל איין געווען שווארץ און עס האט אויסגעקוט ווי אויף א רעגן. דער קאָפּ האט מיר גענומען וויי טאגן. האב איך פֿאַרְמַאַכְּטּ די אויגן און צוגעדריקט דעם שטערן צו דער קאָלּ טער שוויב.

ווען איך האב צוריק געעפנט די אויגן, האב איך פֿולֶזְלוֹגּ דער זען, או עס דרגונט. עס האט געגאָסן איז גלייכער, געדיכטער דרגונ, און אויסגעקוט האט עס, ווי עס וואָלט זיך פֿאַרְצְוִיגּן פֿאָרְמַיְינּ אַיגְּנָן אַ נאָסְעָר פֿאַרְהָאנְגּ. דורך דעם פֿאַרְהָאנְגּ האב איך געזען, ווי די בלעטער זיינען אַיצְטּ גַּעֲלָעָגּן אויף איין אַרטּ, צֻוּווֹיִקְטּעּ, ווי נאָסָע שמאָטָעּ. דער דרגונ האט געפְּאַטְשָׁטּ אוּפּן טְרָאַטוֹאָר, ווי אַסְטּ בְּאַרוּוּסָעּ פִּיסּ. דער קאָפּ האט מיר אַוִּי שְׁטָאָרָקּ וְגַעֲטָאָן, אוּסְטּ זִיךְ מִיר גַּנְדָּצְטּ, אוּ דער דרגונ גיסט ניט אויפּן טְרָאַטוֹאָר, נאָר אויף מײַן קאָפּ, גיסט אָן אָן אוּ פֿהָעָר. ווען האב איך געהאט אָזָא דְּרִיקְעָנִישּ אַיְן קאָפּ ? איך האב זיך ניט געקאנט דער מאָנָען. איך האב אַבעָר גַּעֲוָאָסָטּ, אָז איך האב שווין געהאט אָזָא קאָפְּוּוִיטִיךְ. איך האב אויך גַּעֲוָאָסָטּ, אָז אויבּ איך וועל זיך ניט אַנְכָּאָפּן אָן עַפְּסָעּ. וועל איך פְּאָלָן. איך וועל זיכער פְּאָלָן ערצען טיף אַראָפּ . . . אָן פֿולֶזְלוֹגּ האב איך דערהערט ווי מְרוּפְטּ מִיךְ :

— עוועילין, — האב איך געהערט אַ שְׁטִימָעּ לעַבְּן זיך, — עוועילין, וואָלטּ באַדְאָרְפּטּ זיך צוֹלְגִּינְ . . . דו קוקסט אוּסְטּ קְרָאנְקּ . . . עוועילין, דו הערטט וואָס איך דעד צו דיר ?

איך האב גַּעֲוָאָלָט זיך דער מאָנָען וועַד אַיְן עוועילין ? עוועילין . . . אָחָא, האב איך זיך דערפרִיטּ — דאס רופט מִיךְ מֵין באַלְעָבָסְטּ, ביַיְוָעָמָן איך וואָיִן. זי רופט מִיךְ עוועילין, ניט בעטִי, ביַיְמָין נָאָמָעָן. לערי דופט מִיךְ אויך אַזְוִי . . . אָן פְּוַנְקְטּ ווי דאס דער מאָנָען זיך אָן לעַרְיָן, וואָלט מִיךְ אַרְוִיגְעָצְיָגּן פָּון אָן אַפְּגָרְנָטּ, האט מִיךְ אוּפְּגַעְהָעָרָטּ צוּ דְּרִיקְן מֵין קאָפּ. איך האב געהעפְּנָטּ די אויגן אָן דער לעַן פֿאָרְזְטּ, די הענט מסְטִילְזָעָר, מֵין באַלְעָבָסְטּ, ווי זי שְׁטִיטִיתּ אַ פֿאַרְזְאָרְגְּטּ, די הענט פֿאַרְלִיגְטּ אַיְפָּן בוַיְך אָנוֹ האָלָט מִיךְ איין דְּרִופּן. הִגְּטָעָר אַיר, האב איך קָלָאָר גַּעֲזָעָן מֵין בעטִי, דעם אַיְנְצִיקּוּן שְׁטוּלִי דער זִיטּ, אָן דעם קָאמָאָדָל. אויפּן קָאמָאָדָל, מִינָס אָן לעַרְיסְטּ בְּיַלְדָּעָר. לעַרְיָן, מִיטּ זִין

פָּעַסְיִ בְּאַרְ

הארציקון שמייכל, דער זעלבער שמייכל, וואס האט זיך נעצנן געבעטען
ביי מיר :

— זאג זיך ניט, עוועליין, איך וועל דיר העלפן . . .

איך האב זיך דערמאנט, ווען עס האט מיר איזו שטארק געדרייקט
אין קאָפּ ; אייערבנטן, ווען איך בין געקומען צו זיך פון דעם פאל, געֶזְ
לעגן אָן אויסגעצעויגענע אויפֿן טראָטוֹאָר, האב איך געהאט דעם זעלבן
ווויטיק. ווייזט אויס, אָן איך האב זיך דאן גוט צעקלאָפּ . . .

— עוועליין, זאל איך אפשר רופֿן אָדָקְטָאָר ? אָדָר אָפְּרוֹפּן לעערין ?
ס'אָיז מיר געוזאָרָן אָסְדְּ גְּרִינְגָּעָר. איך האב זיך אָראָפְּגָּעָעָצְטָן

אויפֿן בעט אָוִין אָשְׁמִיכְלָן גַּעֲטָאָן צו מֵיַּן באָלְעָבָּאָסְטָע :

— דער קאָפּ האט מיר וויי געטָאָן, מְרָס. סִילּוּעָר, מְסֻתָּמָא פָּוּן דעם
פָּאָל. אויב איך וועל ניט פִּילְּן בעסער, וועל איך אַרְיִין צו אָדָקְטָאָר.

מרס. סִילּוּעָר האט זיך דערפרִיט :

— אָוּדָאי, זיך שְׁפִּילְּן מִיט אָקָאָפּ ? אָפּשָׂר לִיְּגַסְּטוּ זיך צו ?

— כ'אָן ניט, לערי דאָרָףּ קומָעָן.

מרס. סִילּוּעָר פָּאָרוֹזָאָרגְּט פְּנִים האט אוּפְּגָּעָשְׁיָנִיט :

— אָוּדָאי ווועט לערי קומָעָן ! וואָס דעַן, ער ווועט ניט קומָעָן ? —

זַי האט אָוּדָאי געשויגָן : — איך וועל דיר זאגן דעם אָמָת, עוועליין,

— האט זיך צעשמייכְלָט, — איך האב זיך געזאָרגְּט, אָן דו האט זיך
געקְרִיגְט מִיט לעערין . . . עפֿעַס האָסְטָוּ אוּסְגָּעָקוּט אָזְוִי פָּאָרְקָלְעָמָט . . .

— האט זיך פָּאָרְעָנְטָפְּעָרְטָט פָּאָרְאָרְעָן שְׁלָעְכָּטָן גַּעַדְאָנְקָעָן. — נו, נו,

אָבִי ער קומָט באָל !

איך האב פָּאָרְשָׁטָאנְגָּעָן, אָן דָּאָס אִיז זיך אָרוּפְּגָּעָקוּמָעָן אוּסְגָּעָפִּי

געַן ווֹאוּסְחָאָלָט בֵּין מִיר מִיט לעערין. איך האב איך געקְקָט אַיִן דִּי

אוּיגָן אַרְיִין : וואָס זְוִיסְט זיך ווועגן מִיר ? לערי האט מִיר נְעַכְּטָן גַּעַזְעָמָן, אָן איך וואָוִין שְׁוִין בֵּין אָרְדָּס דְּרִיטָעָאָר, דְּאָרְףּ זיך דָּאָרְךָ
זַעַגְמָט, זַי זְוִיסְט מִיר גַּעַקְאָנְט דְּעַרְצִילְן, זַי אָזְוִי איך האב געלְעָבָט,

זַי אָזְוִי איך האב זיך אוּפְּגָּעָפִּירְט. איך וואָלָט אָזְוִי גַּעַוְוָאָלָט זַוִּיסְט זַי אָזְוִי
הָאָב גַּעַרְעָדָט, אָן איך וועל חָתוֹנָה האָבָּן מִיט לעערין . . . אָפּשָׂר וּזְוִיסְט זַי

זַי אָזְוִי איך קָוָם אָהָעָר, אָן אָט דָּעַר שְׁתָאָט ? ס'אָיז מִיר אַיְגָּעָפָּאָלָן,

זַי וואָלָט גַּעַוְוָן וווען איך גִּיבּ אָיר פְּלוֹצְלָוְנָגְן אָזָג :

— מרס. סִילּוּעָר, איך בֵּין נִיט עוועליין בעַס . . . איך בֵּין בעטַי

מִילְעָר. איך ווֹיסְט נִיט, ווען איך האב זיך אָוּאָמָעָן גַּעַגְעָבָן . . . איך

בעט איך, הָעַלְפְּט מִיר ! . . . איך מַוּן אוּסְגָּעָפִּינְגָּן וואָס מִיט מִיר אִיז

גַּעַשְׁעָן פָּאָרְדִּי לְעַצְטָעָן דְּרִיְיִיאָר !... איך האב אָבָּעָר גַּעַוְוָוָסְט, אָן איך קָאָן

יָוָנָג לְעֵבֶן

נית אוזו פלייצלונג זי איבערשרעךן. זי וואלט געמיינט, איז איך בין משוגע . . . אפלו לעידן איז מיר נעלטן געווען שווער צו דערקלער, איז ווען מהאט מיך אויפגעהויבן דא, אין דער שטאַט, פון אָ פֿאַל, האב איך געמיינט, איז דאס קומ איך צו זיך פון פאלן מיט דריי יאָר צוריק, אין ניו-יאָרַק . . . איז איך דאָרַף זיך בלויו אוייפהויבן אונ געמען גיינ רעכטס, וועל איך זיין איז דער 14-טער גאָס, אין ניו-יאָרַק . . . לעורי האט גע-שאַקלט מיטן קאָפּ, איז ער פֿאַרְשְׁטִיטַט. ער האט אוזי מיטפֿילְנְדִּיק גע-שייכְלַט צו מיר, אָבעָר איך האָב געוען, ווי אָ גְּרוֹילְהַט אָרוֹיסְגַּזְקַט פון זיינע אויגן. דער זעלבער גרויל, וואָס איך פֿאַל, ווען איך גיב אָ טְרָאַכְט וועגן מיינע דריי יאָר פון אַמְגַּזְעַע, פון פֿיְנְצְּטְעַרְקִיט, פון ניט וויסן ווער איך בין געווען אונ פון וואָגעט איך קומ. איך האָב זיך אָפּ געזיצט :

— יען — האָב איך געזאגט, — איך וועל דאָרְפּוֹן אַרְיַין צו אָ דָאַקְט — טאָר, אים דערצְיַילְן וואָס מיט מיר איז געשען . . .

מרס. סילווער האט זיך אַיְגָאנְצִין באָרוֹאַיקַט : אָי לעורי קומט באָלָד, אָי איך וועל אַרְיַין צו אָ דָאַקְטָאָר. אַי ווען דאס גְּלָעֵלְהַט אָ קלְנוֹגַע געטאָן אָונָתָן, ביִ דער טִיר, אַי זיך פֿרְיְלְעַבְעַ אַוְיפֿגְּעַשְׁפְּרָנְגָּעָן :

— זיך, זיך, — האט זיך מיר באָרוֹאַיקַט, — איך וועל אים עפְּגַעַן ! — אַי זיך געווען זיבער, איז דאס אַי לעורי

איך בין שנעל אָרְאַפּ פון בעט. איך האָב ניט געוואַלט לעורי זאל מײַנְגָּען, איז איך בין קראָאנְק. איך האָב געַקְאנְטַה העָרָן ווי זיך דערצְיַילְט אַיְם דָאַרְטַּעְפּעַם. אָפְּשָׂר דערצְיַילְט זיך אַיְם, איז זיך האט מיר געפְּגַען בְּיַיִם פֿעַנְצִי טער שִׁיר אָ פֿאַרְחַלְשְׁטַעְעַכְבּ/הָאָבּ קְלָעַפְּן זיך זומְעַנְטַה וועַרְמַן מיר קָלָטַה. ווי מײַנְגָּע קָוְרִץְגַּעַשְׁאָרְעַנְעַן הָאָרְקָלְעַפְּן זיך צוֹם שְׁטַעַרְן. אָיך זאל נָאָר נִיט קְרִיגְן קִיְּן קָאָפְּוּיִיטִיקַט... הָאָבּ אָיך פֿאַרְבִּיטַן דִּי לִיפְּן. אָיך בין אָפְּרְשְׁטִיפּ טַע גַּעֲבַלְיַבְּן שְׁטִיְּן אַיְגָאנְטִין צִימָעַר. אָיך האָב גַּעַהְעַרְטַה ווי הָעָרִי לוּיפְּטַדְעַטְעַרְפּ צו צוֹוִי מִיט אַמְּאָלַת. אַיְן טִיר אַיְן ער גַּעַבְלַיְבְּן אָמִינְגַּטְעַן.

זיך בְּלִיק אַיְן דָוְרְכְגַעְפְּלִיְגַן אַיבְּעַר מִין פְּנוּים. אָבעָר זיך אַוְיסְדְּרוֹק האט

זיך ניט גַּעַבְלִיטַן. ער אַיְן צָגַעְקוּמוּן צוֹ מִיר זִיעַר נָאָעַטְעַן, גַּעַנוּמוּן מִין-

נע בְּיִידְעַה העָנְטַה אַיְן זִיינְגַּע אַוְן מִיר אָקוֹשְׁגַּעְטַה זיך גַּעַטְעַן אַיְן דִּי לִיפְּן. אַוְן פְּוֹנְקַט

זוי נעלטן אַיְן רַעַסְטָאָרָאָן, הָאָבּ אָיך גַּעַהְעַטְדַּעְטַה דַעַם גַּעַפְּלִיְטַה אָוְן אָפְּרְעַמְדַּעְטַה

בְּחוֹר קָוְשַׁטְמַיךְ. אָיך האָב אַיְגְּסְטִינְקְטִיְוּ אַוְעַקְגַּעְדְּרִיטִיְמִין פְּנוּים. לעורי

הָאָט גַּעַנוּמוּן לְאָכְנָן :

— דערשְׁרַעַקְסַט זיך נָאָך אַלְצַ פֿאַר מִין קָוְשַׁטְמַיךְ, בעטַי ? — הָאָט ער
בְּאָטָאנְטַה דַעַם בְּ עַטְיַ, אָיך זאל בְּאָמְדַרְקַן, ער דַרְפְּטַמִּיךְ שָׁוִין בְּיִ

פָּעַסִּי בְּאַךְ

מיין אמתן נאמען, — דריי נישט אווועק דיין פנים פון מיר, דו אליין האסט מיך שוין א סך מאל געקושט! — האט ער געלאכט.
איך האב געפילט, ווי איך ווער רויט. לעדים אויגן האבן שטיפען.
ריש געטאנצט איבער מיין פנים, איבער מיינע רויט-געוואראענע באבן.
זינע אויגן, אווינע בליעס, קלארען, ווי אויסגעוואשענע אין א קלאר וואָר
סער, האבן צו מיר געשמייכלט סודותדיק, ווי ער וואָלט געוואָלט מיר
זאגן, אן ער קאן מיר נאָך א סך זאָכָן דערצ'ילן זענונג אונדוּז ביידן. כדֵי צו
באַהֲאלְטָן מיין פֿאַרְלְעָגְנוֹתִים, האָב איך אין דעם זעלבן ליבטן טאָן אַיִם
געפֿרְעָגֶט :

— אָוֹי? אָסְךְ מַאְלְ דִּיךְ גַּעֲקוּשֶׁת?

דאָס אַיְן גַּעֲוֹעַן דַּעַם עַרְשָׁתָן מַאְלָ, וּאַס אַיךְ האָב אַיִם גַּעֲזָגֶט, “דוֹ”.
לעָרִי האָט עַס גַּלְיִיךְ בָּאַמְּרָקְטָן. אַיךְ האָב גַּעֲקָאנְטָן זַעַן דֵי פֿרְיִיד אַיִם
זַיְנָע אוּגָן, ער האָט אַגְּלִיקְלָעְכָּר גַּעֲשְׁמִיכְלָט :

— יְעָ, אָסְךְ מַאְלָ . . . אָנוֹן דוֹ האָט מִיר אַוִיךְ אָסְךְ מַאְלְ גַּעֲזָגֶט,
אוֹ דוֹ האָט מִיר אַוִיךְ לִיבָּ! . . . דוֹ וּוּסְטָ דָּרְפָּן לִיעַנְעַן דַּיְנָעַ בְּרִיוּ
צַו מִיר . . .

אַיךְ האָב אַוִיפְגַּעַה אַדְרָט צַו שְׂמִיכְלָעָן. אַיךְ האָב אַשְׁטָרְעָ גַּעֲקוּקָט
אוֹףְ לְעָרִין. אַיךְ האָב גַּעֲוֹעַן וְיַיְן אַוְלָקָן וּוְאַלְטָן וְיַיְן פֿאַרְצְּגִין אַיבָּעָר
זַיְנָע פְּנִים. וְזַעַן אַיךְ האָב גַּעֲזָאָט :

— לְעָרִי, וּוְאַלְטָן נִישְׁטָּה בְּעַסְטָר גַּעֲוֹעַן, זַעַן אַיךְ פֿאַרְלִיר וּוּיטְעָר מִין
זְכוּרָן? . . . וּוּי מִיט דְּרִיְּן אַיךְ צְרוּדִיק, אַיךְ נִירְאָרָק? זַעַן אַיךְ וּוְעָר צַוְּן
דִּיךְ עַוּולִין בָּעָס?

לעָרִי האָט גַּעֲנוּמָעַן מיין האָט אָנוֹן וְיַיְמְפִירָט אַקִּינָה, מִיר צְוָגָעָן
פֿירָט צַו דָּעָר בָּעָט, מִיר אַרְאָפְגַּעַזְעָצָט אָנוֹן וְיַיְן גַּעֲזָעָצָט קָעָגָן מִיר אוֹפִּיךְ
אַשְׁטוֹל :

— קִינְדָּן, — האָט ער וְיַיְיךְ אַזְּגָעָטָן, — צַו וּוּסְטָ מְאַטְּרָסְטָן
וְיַיְיךְ אַזְּגָעָטָן גַּעֲדָאָנְקָעָן? — ער האָט אַשְׁטָרְעָ גַּעֲקוּקָט אוֹפִּיךְ
זַיְנָע הָעָגָט : — אָפְשָׁר אַיְן עַס מִין שָׁוֹלֵד. אַיךְ וּוְאַלְטָן דִּיךְ גַּעֲדָאָרְפָּט לְאָנוֹן
צְוּרָן . . . בֵּין דוֹ וּוּסְטָ וְיַיְן צְוָגָעָוָאַיְנָעָן צַו מִיר . . .

אַיךְ האָב גַּעֲטָרָאָכָט, וְיַיְ אָוֹי זַאְלָ אַיךְ אַיִם קָלָאָר מַאְכָן, אַזְּ מִיט
איַיְן וּוְיַיְלָעָ פֿרְיִיד, שְׂמִיעָנְדִּיק בְּיִים פֿעַנְצָטָעָר, האָב אַיךְ גַּעֲפִילָט, וְיַיְ אַיךְ
וּוְאַלְטָן גַּעֲשְׁטָאָגָעָן בְּיִים בְּרָעָגָפָן אָנוֹן אַפְּגָרְוָנָט. אָנוֹ אַט, וּוְעָלָ אַיךְ
אַרְיִינְפָּאָלָן אַיִם אַחֲלִיקִית . . . אַיךְ בֵּין זַיְבָּעָה, אַזְּ אַיךְ האָב גַּעֲהָאָלְטָן
נְאַכְּאָמָל בְּיִים פֿאַרְלִידָן מיין זְכוּרָן . . . דָּאָן, וּוְאַלְטָן אַיךְ גַּעֲקָומָעָן צַו זַיְן
אַלְסָן עַוּולִין בָּעָס . . . אַיךְ וּוְאַלְטָן בְּלוּזָן גַּעֲדָעָנְקָט. וּוּסְטָ מִיר אַיִם

יונג לעבן

געשען דעם טאג אידער איך בין געפאלן דא, אין דער שטאט. איך וואלט זיך מסתמא דערפריט מיט לערדן, מיט זיין קומען צוריק. אלס ערעלין בעס, האב איך אים ליב געהאט. דאס זויס איך פון זינע בריוו צו מיר, אלס ערעלין בעס. א סך בריוו ליגן דארט אין מין שופלאָד, איבערגעבעונדן מיט א בענדעלע, אזי זאָרגפעליק צוֹזאמענגעליגיט. וויויט אויס, איז זינע בריוו געווען בי מיר געווען טיער . . . ווען איך פאָרלַּר צוריק מיט זכרון וואלט איך ווֹידער אַמְּאלַּ פֿאָרְגַּעַסְּן, אַזְּ עַטְּלַּעַכְּ אַזְּ צוֹאנְצִיךְ יַאֲרֵה אָבָּא אַיךְ אַפְּגַּעַלְעַבְּטַּ אַלְּסַּ בְּעַטְּיַיְלַּעַרְעַטְּ אַזְּ דַּאֲרַט אַיְן נִוְּרַי אַירְקַּ הַאָבָּא אַיךְ גַּעֲפִירַט אַ גַּעֲזַּלְעַטְּלַּעַכְּ לְעַבְּןְ, גַּעַטְּאַן וַיְכִּתְּקַעְעַ מְלַחְמַה־אַרְבָּעַטְ, גַּעַהְאַט אַסְּךְ בְּאַקְּאַנְטַּעַטְ, גַּעַהְאַט דְּעִיטַּס מִיט בְּחוּרִים. מיט אַיְנָעַם הַאָבָּא אַיךְ אַפְּיַלְוַי שִׁיר נִשְׁתַּחַווָּה גַּעַהְאַטְ. נִישְׁתַּ וַיְיַלְאַיְן אַיךְ הַאָבָּא אַים לִבְגַּעַהְאַטְ, נַאֲרַ וַיְיַלְאַיְן הַאָבָּא אַים גַּעַקְּאַנְטַּ אַזְּוִי לְאַנְגַּןְ, אַזְּ עַרְאַט אַזְּוִיפְּלַּי גַּעַרְעַדְטַּ מִיר זָלְעַן חַתְּנוֹה הַאַבְּןְ, אַזְּ פֿוֹן צִיְּטַ-צְּרַצְּיַיְּהַטְזַיְּהַט זֶיךְ גַּעַנוֹמָעַן בַּיְמַר פְּאַרְגְּנַבְּגַּעַנְעַן אַ גַּעַדְאַנְקַּ, אַזְּ מִסְתַּמְאַ וְעַל אַיךְ מִיט אַים שָׂוִין וְועַן חַתְּנוֹה הַאַבְּןְ . . . הַאָבָּא אַיךְ זֶיךְ גַּעַאְיִילַט אַיְן אַפְּרִיְּ מַאְרְגַּן צַו דָּעַר אַרְבָּעַטְ, זֶיךְ פְּאַרְטְּשַׁעְפַּט אַן עַפְעַסְ, גַּעַפְאַלְןְ לְעַבְּןְ אַסְּבַּבְ, וְועַיְ, זֶיךְ צַעְקַלְאַפְטַּ מִין קַאְפַּ אַן אַלְץְ וְואָסְ סְאַיְן גַּעַוּעַן, אַיְן גַּעַוּאַרְן אַפְּגַּעַוִּישַׁטְ, אַפְּגַּעַמְעַקְטְ, מִיט אַיְין מַאְלַ . . .

— בעטִי ! — האט לערי מִיךְ אַ רְוַי גַּעַטְאַה. האט ער זֶיךְ דָּעַרְ שְׁרוֹאַקְן, אַזְ אַיךְ פָּאֵל אַרְיַין אַן אַפְּאַרְגְּלִוּעַרְטְּקִיטְ ? זֶיךְ נִיטְים אַיְן דָּעַרְשְׁרָאַקְן. זֶיךְ אַוְיַגְן קַוְקַן אַוְףְ מִיר, זֶיךְ זַיְ וְעַלְטַן מִיךְ גַּעַוְאַלְטַ אַרְוִיסְשַׁלְעַפְן פֿוֹן עַרְגַּעַץ . . . — בעטִי . — האט ער זֶיךְ גַּעַבְעַטְן בַּיְמַר . — רַעַד צַו מִיר. דִּיר וּוּעַט זַיְן גַּרְינְגַּרְ, אַזְ דַּו וּוּסְטַ דָּעַדְן . . . טְרַאַכְט נִיט אַזְוִיפְלַי וּוּגַן דָעַם וְואָסְ סְאַיְן גַּעַוּעַן . . .

אַיךְ בַּיְנַ גַּעַבְלִיבַן דְּזָאַקְן. אַיךְ הַאָבָּא זֶיךְ נִיט גַּעַשְׁרָאַקְן, וַיְיַלְאַיְן אַיךְ הַאָבָּא גַּעַוְאָסְטַ, אַזְ מִין קַאְפַּ אַיְן מִיר קַלְאָרַ. הַאָבָּא אַיךְ צַו אַים גַּעַשְׁמִיכְלַטְ, סְאַיְן מִיר גַּוט גַּעַוּעַן צַו הַעֲרָן וְעַד רַעַדְטַ צַו מִיר, וְעַד זַאְרַגְט זֶיךְ פְּאַרְמִיר. סְאַיְן מִיר גַּעַוְאָרְן זַיְעַר גַּוט צַו זִיכְן אַט אַזְוִי אַנְטְקַעְגַן אַים. אַיךְ הַאָבָּא אַים גַּעַזְגַּט פְּוֹנְקַט דָאַס וְואָס אַיךְ הַאָבָּא גַּעַפְילַט. אַיךְ הַאָבָּא גַּעַזְגַּט :

— לעַרְיַי, דַי אַיְנְצִיךְ זַיְן, וְואָס אַיךְ וַיְיַס פֿוֹן דַי דְּרַי יַאֲרַ, אַיְן אַזְ דַּו בִּיסְטַ גַּעַוּעַן מִין פְּרִינְטַ ! דָאַס אַיְן אַלְץְ וְואָס מִיר אַיְן אַיבְּרַי גַּעַבְלִיבַן . . . דָאַס אַיבְּרִיךְ וּוּסְטַ מִיר דָאַרְפַּן דָעַרְצִילַן. לעַרְיַי האַט צַוְגַּרְוקַט זַיְן שְׁטוֹל גַּעַנְטַעַר צַו מִיר. גַּעַנוֹמָעַן מִין האַגְּטַ, זֶיךְ פְּאַרְזִיכְטַיק אַ גַּלְעַט גַּעַטְ, וְעַד וְעַלְטַ מְוֹרָא גַּעַהְאַט, ער זָלְזַי נִט צַעְבַּרְעַכְן :

— ניט היינט, בעטוי, ניט אוזי שנעל. דו ביסט אַפְגַּעַשׂ וּאֲכַט, צע-
רודערט. רו זיך אויס אַפְאָר טאג, דערנֶאָך וּוּלְזָן מִיר רַעֲדָן.
ס'האט זיך מִיר גַּעֲוָאלָט לאָכֵן; אָט אַגְּרִישָׁעֶר בחור, וּוּאָס עַד
מיינט, אָז אַיך וּוּלְקַאנְעַן דַּוּעַן. ער וּוּיִיסְט נִישְׁתָּה, אָז אַיך בֵּין גַּלְעָגָן
אויף אַגְּנַצְעַן נַאֲכָט, גַּעֲטָרָאָכָט וּוּעָגָן דַּי דַּרְדִּי יָאָר, וּוּי אַבְּלַנְדָּעָר
טַאֲפָט אַיְן דַּעַר פִּינְגְּטָעָר. אָז אַיך וּוּלְוַיְסָן וּוּאָס מִיט מִיר אַיְן גַּעַשְׁעָן
איָן פָּאֶרְלוֹיךְ פָּוּן דַּי דַּרְדִּי יָאָר, וּוּלְאַיך אָפְשָׁר קַאנְעַן צְרוּיקָן אַנְקָנִיפָּן
די אַיבְּעַרְגָּעָרִיסְעָנָעָ פְּעַדְעָם, קַאנְעַן אַנְפָּאַנְגָּעַן לְעַבְנָן פָּוּן דַּאָס נִי. אַיך
הַאָבָּאִים אַפְרָעָג גַּעַטָּאָן:

— לערי, וווען האָסְטָו זיך מִיט מִיר באַקָּאנְט ? וּוּאו ?

לְעַרְיִ הַאָט אַשְׁמִינְיכָּל גַּעַטָּאָן :

— איָן דַּעַם דַּעַיקָּס רַעֲטָאָרָן. דַּאֲרָטָן, וּוּאָס מִיר הַאָבָּן זיך נַעֲכָטָן
גַּעֲטָרָאָפָּן . . . — אַיך הַאָבָּאִים אַגְּגָעָקוּקָט :

— איָן דַּעַם דַּעַיקָּס רַעֲטָאָרָן ? ! אַיך הַאָבָּג גַּעֲמִינְטָה, אָז אַיך בֵּין
דַּאֲרָטָן נַעֲכָטָן גַּעֲוּעָן דַּעַם עַרְשָׁתָן מַאֲלָ . . . גַּאֲטָן, — הַאָבָּאִים אַז
גַּעַטָּאָן, — אַיך גַּעַדְעָנָק גַּאֲנוֹיִשְׁתָּ . . .

לְעַרְיִ הַאָט גַּעֲגָלָעָט מִין הַאָנְטָמָה. ער הַאָט שְׁטִיל גַּעַנוּמָעָן רַעֲדָן, וּוּי

ער וּוּאָלָט מַוְרָא גַּעַהָאָט מִיךְ נִיט אַיבְּעַרְצּוּשָׁעָקָט :

— דַּאָס אָזִי גַּעֲוָעָן מִיט דַּרְדִּי יָאָר צְרוּיךְ, אַיך בֵּין גַּעַקוּמָעָן אַוְיִיךְ
אוֹרְלוֹבָה. אַיך הַאָבָּג גַּעֲוָאָסָט, אָז דַּעֲרָנֶאָך וּוּעַט מַעַן מִיךְ אַוְעֲקָשִׁיקָן
אוֹיְפָן פָּאֶסְיִפְּיק, אָזִי מִיר גַּעֲוָעָן אַבְּיִסְלָם אַוְמַעְטִיק. אָזָן טַאֲקָעַ הַפְּקָרְדִּיק
אוֹיְיךְ . . . אַיְן, אָז אַיך הַאָבָּדִיך דַּעֲרָזָעָן זִיצְׁנָאָלִין בֵּי אַטִּישָׁל, זִיעָר אָז
אַוְמַעְטִיקָע, אָז אַוְיִסְגַּבְּלִיכְטָע, אַבְּעָר אַזְׁוּי שְׁיִי, הַאָבָּאִיך זִיךְ אַוְעֲקָרִיךְ
גַּעַזְעַצְטָבִּי דִּין טִישָׁל. אַיך הַאָבָּפְּרִיבְּרָט פְּלִירְטָן מִיט דִּיר, פָּאֶרְפִּירָן
אַשְׁמוּעָס, אַבְּעָר דַּו האָסְט גַּעֲשָׁוְגָן. מִיט קִין אָיִן וּוּאָרָט נִישְׁתָּגָעָי
עַנוּטְפָּעָרט, וּוּי דַּו וּוּאָלָט מִיךְ גַּאֲרָבִישָׁט גַּעַהָעָרט . . . עַרְשָׁמָן, וּוּעַן אַיך
הַאָבָּדִיך דַּעֲרָצִילָט, אָז אַיְנָגִיכָן שִׁיקָּט מַעַן מִיךְ אַוְעָקָאָפְּסִיפְּיק,
הַאָסְטָו גַּעַנוּמָעָן זִיךְ צַוְּהָדָן.

ער אָזִי גַּעֲבְּלִיבָן שְׁטִיל, אַקְוּקָט גַּעַטָּאָן אוֹיְף מִיר אָזָן שְׁטִיל גַּעַזְאָגָט :

— אָ, אַיְצָט פָּאֶרְשָׁטִי אַיך. דו הַאָסְטָמִיךְ גַּעֲפָרְבָּגָט צַו וּוּאָס אַיך
פָּאָר אָהִין . . . אַיך הַאָבָּג גַּעֲמִינְטָה, אָז דו שְׁפָאָסְט . . . הַאָבָּאִיך גַּעֲעָנְטִי
פָּעָרָט : אַסְׁוֹחַ צַו מַאֲכָן צַו דַּעַר מַלְחָמָה . . . דו הַאָסְטָמִיךְ גַּעֲקָוּקָט אוֹיְף מִיר
אַפְּאֶרְשָׁטָאָרָטָע, וּוּי דו וּוּאָלָט נִישְׁתָּמָט גַּעַנוּאָסָט וּוּעָגָן וּוּאָס אַיך דַּעַר . . .
אָזָן אַיך הַאָבָּג דַּאָן גַּעֲמִינְטָה, אָז מִסְתָּהָמָא הַאָסְטָו אַיְמָעָצָן פָּאֶרְלָאָרָן אַיְן דַּעַר
מַלְחָמָה . . . אַיך הַאָבָּדִיך דַּעֲרָצִילָט וּוּעָגָן מִין בָּרוּדָעָר, וּוּי ער אַיְן עַרְ-

יונג לְעָבָן

געץ פאַרְפָּאַלְן גַּוּווֹאַרְן אָוּן מַזְוִיִּיסֶט נִישְׁתַּו וְאוּ זַיִן גַּעֲבֵין אִיז אַהֲינְגָעַי
קְוּמָעַן . . . אִיךְ הָאָב דִּיר דֻּעָרְצִילְט וְעוֹגָן מַיִּין מַאֲמָעַן, גַּעֲדָעְנְקָסְטוּ מַיִּין
מַאֲמָעַן? — הָאָט עַר פָּאַרְזִיכְטִיק גַּעֲפְּרָעָגֶט.

אִיךְ הָאָב פָּאַרְמָאַכְט מַיִּינְעַ אָוְגַּן. אִיךְ הָאָב גַּעֲזָוְכְט אַיִן מַיִּין זְכוּרַן
זַיְךְ צַוְּ דַעְרְמָאַגְּנוּן זַיִן מַאֲמָעַן, זַיְךְ קָאנְגַּן פָּאַרְשְׁטָעַלְן וְזַיְךְ קוּקְט אַוְיסַּט.
אִיךְ הָאָב זַיְךְ אַבְּעָר גַּאֲרְנוּשַׂט גַּעֲקָאַנְט דַעְרְמָאַגְּנוּן. אִיךְ הָאָב נִיט גַּעַד
וְאוֹסָטַן וְעוֹגָן וְעוֹמָעַן עַר רַעַדְט. אִיךְ הָאָב אַט טְרוּוּיְרִיקְעַ אַיִם אַגְּנְעָקוּקְט:
— לְעָרְדִּי, אִיךְ גַּעֲדָעְנְקָגְּאַרְנוּשַׂט . . . לְחַלְוָתְן גַּאֲרְנוּשַׂט . . .

דַעַם אָוְפַּן וְלְעָרְדִּי הָאָט גַּעֲקָוְקְט אַוְיפְּ מִיר, דַוְכְּט זַיְךְ מִיר, אָוּ עַר
לִיְדִּיט מַעַר פָּוּן מִיר. אִיךְ הָאָב גַּעֲקָאַנְט זַעַן, אָוּ עַר וּוְיל מִיד טְרִיסְטַן
מִיט עַפְּעַט אָוּן נִיט גַּוּוֹוָאַסְט מִיט וּוָסַּט:

— דַו וּוְסַט זַיְךְ קָעַנְעַן, — הָאָט עַר גַּעֲזָגְט, — זַיְךְ זַיְךְ שְׁוִין
נַאֲכְגַּעְפְּרָעָגֶט אַוְיפְּ דִּיר, פָּאַרְזְּוֹאַס אִיךְ בְּרַעְנְגְּ דִּיךְ נִיט אַרְיְבִּידְר. מַאֲרְגָּן,
בָּעַטְיִ, וּוּלְעַן מִיד אַרְיְבָעְרְפָּאַרְן צַו אַיר.

— פָּאַרְן צַו אַיר? הַיִּסְטַּעַס, אָוּ זַיְךְ וּוְאַוְינְט אִין אָן אַנְדָּעַר שְׁטָאַט?
אַדְעַר וּוְיִט אַוְעַקְ ?

לְעָרְדִּי הָאָט גַּעֲנְטְּפָעָרְט :

— אִין אָן אַנְדָּעַר גַּעֲגָנְט. אִיצְט אִין שְׁוִין דַעַר גַּעֲגָנְט דָּאָרְט אָן
אוַיְסְגַּעְשְׁפִּילְטָעַר, אַפְּגָעְלָאַן. אַבְּעָר מַיִּין מַאֲמָעַן וּוְיל זִיכְּן דָּאָרְט, וּוְיִל
סְ'אִין אִיר אַיִּיגְן חַוִּין, אִיר הַיִּים. הָאָט זַיְךְ גַּוּוֹוָאַסְט בֵּין אִיךְ וּוּלְעַל צְוִירִיקְ
קְוּמָעַן. אָפְּשָׁר אִיצְט, אָוּ אִיךְ בֵּין גַּעֲבְּלִיבְּן לְעַבְּן, צְוִירְגַּעְקְוּמָעַן צַו אַיר,
וּוְעַט זַיְךְ פָּאַרְקוּפְּן. סְ'אִין אַ קלְיִין, הַיְלְצָעָרְן הַיִּוְיל, אַפְּגָעְפָּאַרְבָּט אַוְיפְּ
בָּרוּיִן. מַיִּין מַאֲמָעַן אִין אַן עַלְטָעַרְעַ פָּרוּי, מִיט אַ צְעַקְנִיתְשַׁטְּ פָּנִים. דַעַר
אוּמְגָלִיק מִיט מַיִּין בְּרוּדָעַר הָאָט אִיר אַלְטַט גַּעֲמָאַכְט . . . אָן פָּוּן מַיִּין
שְׁוּוּסְטָעַר הָאָט זַיְךְ נִיט קִיְּן צְוּפְּלִיל נְחַתְּ. יַעַ, אִין אָבָּא שְׁוּסְטָעַר
אַוְיפְּ, אִין אָן אַנְדָּעַר שְׁטָאַט. דַו וּוְיִסְטַּ, בָּעַטְיִ, מַיִּין מַאֲמָעַן קָאָן דִּיךְ זַיְעַר
גּוֹטַן. זַיְךְ דִּיךְ לִיב גַּעֲקָרְגָּן פָּוּן דַעַם עַרְשָׁתְן טָגְגָן, — הָאָט עַר
גַּעֲהָאַלְטַן אִין אִין רַעַדְן.

אִיךְ הָאָב פָּאַרְשְׁטָאַנְעַן, אָוּ עַר וּוְיל מִיט דַעַם מִיר הַעֲלָפְּן, מִיר מַאֲכַן
וְרִינְגָעַר, אִיךְ זָאָל זַיִן בְּאַקְאַנְטַן מִיט זַיִן מַאֲמָעַן, מִיט זַיְעַר הַוִּי אָוּן אִיךְ
זָאָל וּוְיסַּן, אָוּ עַר הָאָט אַ שְׁוּוּסְטָעַר. אִיךְ הָאָב זַיְךְ דַעְרוֹוָאַסְט, אָוּ יְעַנְעַ
נַאֲכַטְ, וּוּלְעַן לְעָרְדִּי הָאָט מִיד גַּעֲפְּוּגְעַן זִיכְּן אַלְיִין אִין רַעְסְטָאַרְן, הָאָב אִיךְ
גַּעֲנְעַכְּטַקְ בֵּין זַיִן מַאֲמָעַן, וּוְיל אִיךְ הָאָב אַיִם דֻּעָרְצִילְט, אָוּ אִיךְ בֵּין
דַא אַ פָּרָעַמְדַע אִין שְׁטָאַט אָוּן וּוְיִסְטַּ נִיט וְאוּ אַיְבָעְרְצָנוּגְעַכְּטִיקְן. אַוְיפְּ
טְאַרְגַּן הַאֲבָן זַיְךְ גַּעֲבְּרָאַכְט אַהֲרֹן, צַו דַעַר מְרַס. סִילּוּעַר, אָוּן דַא

ווארין איך זונט דאן.

או איך האב געארבעט איזן א גרויסן קליידער-געשעפעט, האב איך זיך דערוואוסט נאך היינט אינדעפררי; איזן מײַן האנט-בייטל האב איך געפונגען אַ קָּרְטֶל מִתְּ דֻּעַם נָגָעַן „עוֹוָלִין בעס“. אָנוּ אָנְגָּעַשְׁטָעַלְטָעַ אָין דָּעַר פִּירְמָעַ. וְוֵי אָפָּט האב איך געזען לְעָרִין? וְוֵי נָגָעַנְתָּ בֵּין אַיך גַּעֲזַעַן מִתְּ אַים? עַר הַאַט מִיר נִיתְּ גַּעֲדָרְפֶּט דְּעַרְצִילְן. אַיך האב שוֹין גַּעֲוָאָסְט, אָנוּ וּוֹעַן נָאָר עַר אַיְזָן גַּעֲוָעַן אַין שְׂטָאָט, אַיְזָן עַר גַּעֲוָעַן מִתְּ מִיר, אַין זִיְּגָעַ ברִיאָו הַאַט עַר גַּעֲרָעְטָט וּוֹעַגְן זִיְּן לִיבְשָׁאָפֶט צָו מִיר, גַּעֲמָאָכֶט פָּלְעָנְגָעַר פָּאָר אַונְדוּזָר צְקוֹנוֹפֶט, אָנוּ מִיר וּוֹעַלְן חַתּוֹנָה האָבָן אַזְּוִי שְׁנָעַל וְוֵי עַר וּוֹעַט וּוֹעַרְן באָפְּרִיאִיט פָּוּן מִילְּיטָרָר. מִסְתְּמָה האָב אַיך אַיך גַּעֲשְׁרִיבָן אַזְּוִינָעַ ברִיאָו צָו אַים. אַבְּעָר וְוֵי אַזְּוִי אַיך קָוָם אַהֲרָן, וְוֵסָם הַאַט מִיק גַּעֲמָאָכֶט דְּזָוָקָא צָו קָוָמָעַן אַהֲרָן, אָין דָּעַר שְׂטָאָט, וּוֹעַגְן דֻּעַם זַוִּיסְטָן לעָרִי אַזְּוִיך נִישְׁתָּ.

— לעָרִי, — האָב אַיך גַּעֲזָעַט. — אַיך האָב שוֹין אַבְּיִסְלָן אָנוּ גַּעֲנָגָן, וְוֵי אַזְּוִי אַיך גַּעֲלָבָט פָּאָר דִּי לְעַצְּטָעַ דְּרִיְּ יָאָר, וְוֵסָם מִתְּ מִיר אַיז גַּעֲשָׁעַן. אַיך קָאָן אָבְּעָר נִיטָּ פָּאָרְבִּינְדָן דִּי דְּרִיְּ יָאָר מִתְּ מִינְעָן אַלְעָלָיָרָן . . . אַין נַיְּ-יָאָרָק . . . סְאַיְזָן וְוֵי אַפְּאָדָעָט וּוֹאָלָט גַּעֲוָעַן אַיבְּעָרְגָּרְדִּיסְטָן . . . לעָרִי, אַיך וּוֹעַל מְזָוֵּן צְרוּרִיקְפָּאָרָן קִיְּנָן נַיְּ-יָאָרָק! אַיך מוֹ פָּאָרָן אַוִּיסְטָן גַּעֲפִינְגָּעַן, וְוֵי אַזְּוִי בֵּין אַיך אַוּוּקְגַּעְפָּאָרָן פָּוּן דָּאָרְטָן . . .

לעָרִי אַיז בְּלִיךְ גַּעֲוָאָרָן. אוּפְּחָדָעַם הַאַט עַר זִיךְ נִישְׁתָּ גַּעֲרִיכִים. — נִיְּזָן! — הַאַט עַר אַזְּגָעַטָּן. — בעָטִי, דוּ קָאָנְסָטָן נִיטָּ אַוּוּקָדָפָּאָרָן! נִיטָּ אַיצְטָן! וּוֹלִיטָט מִיק אַיבְּעָרְלָאָזָן, אַיצְטָן, וּוֹעַן אַיך בֵּין אַהֲיָם גַּעֲקָוָמָעַן? בעָטִי! . . .

סְאַיְזָן מִיר גַּעֲוָאָרָן שְׁטִיףָ אַדְוָם הַאָלְדָגָן. אַיך האָב אַלְיִין נִישְׁתָּ גַּעַד וְוֵסָם, צִי פָּוּן זִין פָּאָרְצְוִיְּפָלְגָּוָג, אַדְעָרָ מִיר אַלְיִין אַיז גַּעֲוָאָרָן שְׁוֹעָרָ פָּוּן דֻּעַם גַּעֲדָאנְקָ אַים אַיבְּעָרְצְלָאָזָן, נָאָר סְיִירָטָן וְזִיךְ מִיר גַּעֲוָאָלָט וְזִיְּיָעָן. אַיך גַּעֲדָעָנְקָ גַּאֲרָ נִישְׁתָּ אַיך זָאָל וּוֹעַן זִין אַזְּוִי לִיכְבָּתָן אוּפְּנָן וְוַיְיָעָן. אַבְּעָרָ דִּי אַוִּיגָן האָבָן מִיר גַּעֲרָעְנָטָן פָּוּן דִּי צְרוּרִיקְגַּעְהַאֲלָטָעָגָן טְרָעָרָן. אַיך האָב אַ טְרָאָכֶט גַּעֲטָאָן וּוֹעַגְן נַיְּ-יָאָרָק! וְוֵי שְׁטָאָלִץָּן אַיך בֵּין נַיְּ-יָאָרָק. וְוֵי לִבְּ אַיך האָב גַּעֲהָאָט מִין נַיְּ-יָאָרָק! וְוֵי שְׁטָאָלִץָּן אַיך בֵּין אלְעָמָל גַּעֲוָעָן, וְוֵסָם אַיך וְוֵאָרָן אַין דָּעַר גַּרְעַסְטָעָר שְׁטָאָטָן פָּוּן דָּעַר וְוּלְטָן דִּי בְּעַנְקְשָׁאָפֶט, דָּאָס נַגְּעַנְיִשְׁנָאָנָךְ נַיְּ-יָאָרָק אַיז גַּעֲוָאָרָן שְׁטָאָרְקָעָר וְוֵסָם פָּוּן מִינְגָּוָת. מִיר הַאַט זִיךְ גַּעֲדָאָכֶט, אַיך פִּילְ שְׁוֹין אַין זִיךְ דֻּעַם אַמְּפָעָט פָּוּן דָּעַר שְׂטָאָט, דֻּעַם טְרָאָט פָּוּן מִילְּיאָגָעָן מַעֲנָשָׁה. אַיך בֵּין שְׁנָעַל אַרְאָפָּט פָּוּן בעָטִי:

וּנְגַל עֲבָן

— לערי, באתש איך קאן דיך בלויין עטלעכע טאג, וויס איך אבער, און מיגע דריי יאך פון מיין לעבן זינגען געווען פארבונדן מיט דיר. דו ביסט מיר געווען זיינער טיער, זיינער נאענט . . . נעהנטער. ווי ס'אייז ווער געווען פריער. אבער איך מוז צוריקפארן . . . איך קאן נישט פארבליבן דא ! לערי, איך מוז אויסווכן מיגע אלטטע באקאנטער, מיגע פרינט, איך מוז אויסגעפינען וואס מיט מיר אויז פרגעקומען. איך בעט דיך, לערי, פארשטיין.

לערי האט געשוויגן. געקוקט אויף מיר און געשוויגן. מסתמא האט ער דערקענט אין מײַן פנים, און איך וועל פארן. איך האב געמיינט, און ער וועט שוין גארניישט זאגן. און איך וועל דארפֿן אוועקפאָרַן פון אים א שויינגדיקע און דאס האב איך ניט געוואָלט. איך האב גאנץ גוט געוואָיסט, און איך זויל פון אים נישט אוועקפאָרַן, און ער געפֿיל צו זיין מיט אים. איז פונקט איזוי שטאָרַק, זוי דאס וועלן פֿאָרַן קײַן ניוֹ-יאָרַק. האב איך זיך דערפֿרִיט, ווען ער האט מיד אַ פרעג געתאן :

— בעטני, וועסטו צורייקומען ?

איך האב געשמייכלט :

— אויב דו וועסט צורייקפאָרַן מיט מיר !

לעריס פנים האט אויפֿגעשֵׁינַט. ער האט אַראָפֿגַעַקְוָקְט צו מיר און געשמייכלט. איך האב גאָרַ פֿרִיעַר ניט באָמְעַדְקָט, און ער איז אַזְהָוִידְעַד ! ער האט געזאגט :

— ווען דו וועסט צורייקומען, וועל איך שוין זיין אויסגעשְׁרִיבָן פון דער אַרְמַנִּי, וועלן מיר קאנען גלייך חתונה האַבָּן. איך וועל דערויל מאָכוֹן אלע צוֹגְרִיְטוֹגָעָן . . . גוט ?

איך האב געפֿרָעַגְט :

— און וואָס איז וועגן צורייקפאָרַן מיט מיר קײַן ניוֹ-יאָרַק ?

לערי האט אַמָּאָך געטאָן מיטן האַטָּן, זוי דאס וואָלַט געווען בי אים די ליעצטַע זאג .

— אַ, מירן זיין אַין ניוֹ-יאָרַק. אַבער חתונה האַבָּן דארפֿן מיר דאָ. מײַן מאמע האט גענוג לאָנוֹג געוואָרט אויף דעם . . . איך האב געלאָכְט. איך האב פֿאָרַשְׁטָאָנָעָן, און ער דרייט זיך אַרוֹיס פון אָז ענטפֿער, צי מיר וועלן דארט בליבּן וואָוִינְגָעָן. אַבער ער אַמת איז, אַז מיר האט עס ניט געאָרט. איך האב גאנץ גוט געוואָסָט, אָז ווען מיר וועלן שוין זיין חתונה געהאט אָז מיר וועלן נאָר קומְעַן קײַן ניוֹ-יאָרַק, וועלן מיר שוין דארט בליבּן.

III

די באן האט געהאלטן אין דערגעגענטערן זיך צו ניו-ייאرك. דער האדסאן האט געשווינדلت פאר די אויגן, געפינקלט מיט גרויבליךן אפגלאנץ אין דעם פריען באגינען. און געדאכט האט זיך, און נישט די בגין דרייט זיך ארום האדסאן, נאר דאס וואסער פלייט און שלענגלט זיך ארום דער בגין. אט טאנצט עס צו גאר נאענט, כמעט בייז די סאמע רעלשן, אט גיט עס א פלי אוזוק און א זיט, און קומט דערנאך ווידער אנטקעגן דער לוינדיקער בגין.

פֿון דער וויטנס האבן געפינקלט פיערלעך, און ס'איין שוער גע-
ווען צו דערקענען, צי שייפלעך פארן אויפן וויטן האריינטן, אדער אויף דער אנדער זיט האדסאן. אויבן אויף די בערג האבן אין הייזער עלייקטרישע לעמפלעך זיך אונגענונד. איך האב געוואסט, און ס'זועט נישט געמען לאנג, און די בגין ווועט דורךפליען יאנז קערס. ס'זועלן זיך באוייזן די הוייכע אפערטמענט-הייזער פֿון די בראנקס, דערנאך ווועט די בגין דורךפליען די צעדרימטע בארגיניקע הארדעם און ווועט שטיל, און טומל, זיך אריינגליטשן אין די טונעלן פֿון גראנד-סענטראל, ניו-ייאرك. איך וועל צו זאמען מיט די אנדער פֿאי טאושירן זיך שטוףן צום אוריינטאג איך וועל מסתמא זיך לאן צו דער זיט וואו מ'געט דעם "שאטל"-בָּאָן, ארייבערצופאָרן צו טאַים-סְקוּעָר, אויפן ווועג צו דער ווועט 14 טער גאָס. וואו איך האב מיט 3 יאָר צוריק געוואוינט. מעד האב איך ניט געקנט טראכטן; מײַין געדענק האט זיך אַפְּגַעַשְׁטָעַלְתִּי. אַנְשָׁטָט צו ציַעַן דעם פְּאַדְעַם ווֹיְטָעַר, האט עס גע-
נוּמָעַן לוֹפְּנָן אוֹיְפָךְ צוֹרִיךְ אַיְבָּרְדִּי רַעֲלָסְן פֿון וּוְאנְטָמִין בגין אַיְזָן גַּע-
קוּמָעַן, צו דעם ווֹאַקְזָאַל אַיְן דער מִיטְלָמְעָרְבֶּשְׁטָטְמִין, וואו איך האב זיך אַרְיִינְגְּזַעַצְטִים אוֹיְפָךְ דער בגין קִין ניו-ייאָרָק. לְעָרִי, מִין חָתָן, מִיט ווֹעַזְמָעַן אַיְדָן דְּאָרֶף חָתָונה האַבָּן ווּעַן אַיְדָן ווּלְלָזְרָה קָומָעַן פֿון ניו-ייאָרָק, האט אַפְּרַזְאַרְגְּטָעַר גַּעֲקָוּקְטִים צו דער ווִיט פֿון ווּנְאַעַן די בגין דְּאָרֶף אַנְזָקְעָן אַוְן גַּעֲפָרָעָגְטִים:

— בעטִי, צו ווּמָעַן ווּעַסְטָו פְּאַרְפָּאָרְן?

ס'איין מיר געווען אַוְאַנְדָּעַר ווֹאַס ער פְּרָעָגְטִים זיך אַזָּא פְּרָאָגְעַן:
— ווֹאַס הִיסְטִים, צו ווּמָעַן אַיְדָן ווּלְלָזְרָה?
— איך פְּאַר דְּאָרֶף קִין ניו-ייאָרָק!
— מִין ניו-ייאָרָק!
— איך האב דְּאָרֶף דְּאָרֶף גַּעֲוָוָאַיִינְט אַזְּוִי פְּיַל
יאָרָן, 5 יאָר אַפְּגַעַשְׁטָעַטִים בַּיְּאַיִן בַּאֲלַעַבָּאַסְטָעַט, איך קָעַן דְּאָרֶף אַזְּוִי
פְּיַל מַעֲנָשָׂן, האב דְּאָרֶף אַזְּוִי פְּיַל פְּרִינְגְּט!
— האב איך צו אַיְם גַּע-

שמייכלט, געווואלט אים באראיאקן, אים פארזיכערן, אויך פאר קיין ניו-יארק, דארכ ער זיך פאר מיר ניט זארגן. אבער דער אמת איז גען ווען, אויך אליאין בין גארנישט געווען איזו רואיק. ערצעז וואו, אין א ווינקל פון מיין געדאנק, האט זיך פארזיכערט א חדד, א שרעק, אויך וועל זיין א פרעםצע איז ניו-יארק. א פרעםצע און א פארגעשגען. דריי יאָר בין איך געוווען א פארשואונדנדנען. קינגעַר האט ניט געוואסט וואו איך בין אַהֲנִיגַעְלֶמֶן אָנוֹ נִיט גַעְהֶרֶט פָוּן מִיר. טָא וּזְעֵר וּזְעֵט מִיךְ גַעְדְעַנְקָעָן? אָנוֹ אָוִיב אָיָ. וּזְיַ אָזְוֵי וּזְעֵל אִיךְ עַס קַעְנָעָן אַלְעַמְעָן דָעָרָה קָלְעָרָה, אוֹ פָאָר 3 אָבָּא אִיךְ אַלְיָין נִיט גַעְוָעָן אָיז בֵין גַעְוָעָן אִמְעָצָר אַנְדְעָרָש, זִיךְ גַעְרוּפָן מִיט אָן אַנְדְעָרָ נְגַמְעָן? דָעָרְצִילָן עַס לְעָרִין, הָאָב אִיךְ נִיט גַעְוָאָלָט. אַנְדְעָרָש וּזְעֵל אִיךְ זִיךְ קִינְמָלָן נִיט באָרָאַיָּק. אַבְעָר לְעָרִי האָט זִיךְ סִיְּוּוִי גַעְזָאָגָט. אִיךְ הָאָב עַס גַעְקָעָנָט זָעָן לְוִיט זִין קוֹקוֹן אָוִיף מִיר. אַיְידָעָר אִיךְ בֵין אָרוֹיף אָוִיף דָעָר באָן, האָט עַד מִיךְ אַרוֹמְגָעָנוֹמָעָן אָנוֹ שְׁטִיל גַעְזָאָגָט:

בעטִי, אָזְוֵי שְׁנָעֵל וּזְיַ דּוֹ וּזְעֵט צְרוֹקְנָמָעָן, וּזְעֵלָן מִיד גַלְיִיךְ חַתּוֹנָה האָבָן. טָא קָוָם גַלְיִיךְ צְרוֹיךְ . . .

אָ פָאָר טָעָג פָאָר מִין אַפְּפָאָרָן, האָט לְעָרִי מִיךְ גַעְנָוָמָעָן זָעָן זִין מְאָמָעָן. זִי האָט גַעְוָאַיִינָט אָנוֹ אַלְטָן, אַפְּגָעָלָעָבָטָן גַעְגָנָט, אָנוֹ אַקְלִיָּן, שְׁטִיל גַעְטָל. אָוִיפָן וּזְעֵג האָט לְעָרִי גַעְהָאָלָטָן מִיר אָין אַיִינָן דָעָרְצִילָן וּזְעֵגָן אִיר, כְּדִי אִיךְ זָאָל וּוִיסָן וּזְיַ קָוָקָט אָוִיסָן, אָנוֹ וּזְיַ אָזְוֵי זִין וּזְעֵט מִיר אַוִיפָנָעָמָעָן :

— מִין מְאָמָעָן קָעָן דִיךְ זִיעָר גָוָט, בעטִי, זִי האָט אַלְעָמָל זִיךְ גַעְוָאַוָנָטָן מִיר זָאָלָן חַתּוֹנָה האָבָן, וּזְעֵן אִיךְ וּזְעֵל צְוָרָה רִיקְקוּמָעָן פָוּן דָעָר אַרְמִי, טָא זָאָרָג זִיךְ נִיט. — האָט עַד בָּאַמְעָרָקְט וּזְיַ אָוּמְרוֹאִיךְ אִיךְ בֵין. — זִיךְ נַאֲטִירְלָעָן. רַעַד צָו אִיר, וּזְיַ דּוֹ וּזְעֵלָט זִיךְ גַעְקָעָנָט פָוּן לְאָנָגָג . . .

אַבְעָר וּזְיַ אָזְוֵי קָעָן אִיךְ מַאֲכָן דֻעָם אַנְשָׁטָעָל, אוֹ אִיךְ קָעָן זִין, אָנוֹ אִיךְ וּוִיסָן, אָזְזִיכְרָן אַזְיָה זִיךְ קִינְמָלָן פְּרִיעָר נִיט גַעְזָעָן. אִיךְ גַעְדְעַנְקָעָן, פָוָנָקָט וּזְעֵי אִיךְ גַעְדְעַנְקָעָן נִיט וּזְאָסָמִיט מִיר אִיךְ אַיִינָן פָאַרְגָעָנוֹמָעָן אָין דִי 3 יָאָר. אִיךְ דָעָר מִיר זִיינָעָן אַרְדִּין צָו אִיר, הָאָב אִיךְ לְעָרִין גַעְפָרָעָגָט :

— וּוִיסָט דִין מְאָמָעָ? הָאָסְטוּ אִיךְ דָעָרְצִילָן, אָזְפָאָר דָרִי יָאָר הָאָב אִיךְ גַעְהָאָט פְּאַרְלָאָרָן מִין זְבָרָן? וּוִיסָט זִין, אָזְאִיךְ בֵין גַעְרָנִישָׁת עַוּעָלִין בָעַס — נַאֲרָבָעִי מִילָעָר?

לְעָרִי האָט גַעְהָאָלָטָן מִין האָנָט אָין זִיינָר. פָוּן זִיינָעָ שְׁטָאַרָקָע

פָּעַסְיִ בָּאָדָ

פינגער האט געשטראָמֶט צו מיר אַוַּרְעַמְקִיט. אַ שְׁטָאַרְקִיט. זִינְגַּע
אוֹיגַן האָבָּן מֵיד גַּעֲגָלָעַט אָוּן באָרוֹאַיקְט:

— אוֹודָאִי וּוַיִּסְטַּזְיַ.

— אָוּן? . . .

— ס'אַיְוַשׁוּעַר פָּאָר אִיד צו פָּאַרְשְׁטִין. זַי אִיז אָן עַלְתְּעַרְעַ פְּרוּי.
קִיְּין מָאָל נִיט גַּעַהְעַרְטַּס וּוְעָגַן אַמְּנַזְיַע . . . אַבְּעָר, אוֹ זַי וּוְעַט זַעַן, אָוּן דָו
בִּיסְטַּס דִּי זַעַלְבָּעַ, זַדְקַנְיַט גַּעַבְּיַטְן, וּוְעַט עַס אִיד נִיט אָרוֹן.
ס'הָאָט אִיד אַבְּעָר יָאַגְּעָרְט. אִיךְ הָאָבָּן עַס באַמְּדַרְקַט גַּלְיַיךְ וּוַי
אִיךְ בֵּין אַרְיִין. אִיךְ הָאָבָּן אַזְוִי גַּעַהְאָפְט, אוֹ זַי וּוְעַט זַיךְ דַּעַרְפְּרִיעִין מִיט
מִיר. וּוַי גּוֹט אָוּן הַיְמִישׁ אִיךְ וּוְלְטַס זַיךְ דַּעַרְפְּלִיט. זַי הָאָט אַוַּף מִיר
אַ דַּעַרְשָׂוָאַקְעַנְגָּעַם קָוָק גַּעַטְאָן, אַ שָּׁאָקָל גַּעַטְאָן מִיטָן קָאָפְט. וּוַי מַבָּאַגְּרִיסְט
אַ פְּרַעְמָדָן, אָוּן דָּאָס אַלְעָס. עַרְשַׁת וּוְעַן לְעַרְיַהְאָט אִיד שָׁאָרְךְ אַגְּנָעַ
קוֹקָט. מִיט דִּי אוֹיגַן גַּעַוְאָלְטַס מִסְתְּמָא דַעַרְמָאָנוֹן, וּוָאָס עַר הָאָט אִיד אָנְגַּעַ
גַּעַזְאָגַט, הָאָט זַי אַ פָּאַרְלָאַרְעַנְגַּעַם שְׁמִיכְלַע גַּעַטְאָן צו מִיר אָוּן מֵיד גַּעַבְּעַטְן
זִינְגַּע:

— טַו אָוִיס דִּין מַאנְגְּטַל, זַעַן זַיךְ. — הָאָט זַי מִיר אַונְטְּרַגְּעַרְוקְט
אַ שְׁטוּל, אַבְּעָר אַיסְגַּעְמִידָן צו קוֹקָן אוֹיף מִיר. אִיךְ הָאָבָּן אַוַּף אִיד גַּאֲר
קִיְּין פָּאַרְאִיבְּלַע נִיט גַּעַהְאָט. ס'אַיְזַי מִיר גַּעַוְעַן אַ רְחַמְנָה אַוַּף אִיר.
זַי אַיְזַי גַּעַוְעַן אַ נִּידְעַרְיקָע, אָוּן אַיסְגַּעְמַעְדְּאַרְטָע אָוּן אַ פָּאַרְלַעְטְּרַעְטַע. אִיר
פְּנִים אַיְזַי גַּעַוְעַן גַּעַקְאָרְבַּט מִיט אַ סְדַּקְנִישְׁתָּן. אִירַע אוֹיגַן, אַיסְגַּעַדְעַ
וּוַיְינְטָע, אַיסְגַּעְטְּרוּיְעַרְטָע, הָאָבָּן אַיסְגַּעְקָוְקָט וּוַי צְוַויִּי פּוֹלְעַ שִׁיטְעַלְעַ.
זַי זִינְגַּע אַבְּעָר גַּעַוְעַן קְלוּגַע אוֹיגַן, מִיט אַ סְדַּקְגּוֹטְסְקִיטָּן זַי. וּוּנְעַ
זַי הָאָט גַּעַקְוּקְט אַוַּף לְעַרְיַן, הָאָבָּן זַיךְ אִירַע אוֹיגַן אַגְּעַצְנוֹנְדַן וּוַי צְוַויִּי
פְּלַעְמָלְעַ. ס'הָאָט מִיר אַושְׁפְּצָה אַרְדוֹם הַאלְדוֹן, מִיט וּוָאָס פָּאָר
אַ לְיִבְשָׁאָפְט זַי הָאָט גַּעַקְוּקְט אַוַּף אִים. לְעַרְיַהְאָט גַּעַהְאָט דָּעַרְ
צִילְטַס, אָז עַד אַיְזַי אִיצְטַס אִיר גַּאנְצָעַדְרַט טְרִיוּיסְט. דָעַר עַלְתְּעַרְעַז וּזְוַי אַיְזַי
עַרְגָּעַץ פָּאַרְלָאָרְן גַּעַגְאַגְעַן אַיְן דָעַר מִלְחָמָה אָוּן מַזְוִיְיסְט נִיט וּוּאוֹ זַיְן
גַּעַבְּיַן אַיְזַי אַהֲיָנְגַעְקָוְמָעַן. אַ טָּכְבָּטָע וּוְאַיְבָּט אַיְן אַ וּוַיְיַעַט שְׁטָאָט אָוּן
די מַאְמָעַ הָאָט נִיט קִיְּין צו גַּרְוִיסְטַנְתָּן אַרְטְּרִיסְט. אִיךְ הָאָבָּן פָּאָרְ
אוֹן פְּרִיאַד וּוָאָס עַד אַיְזַי צּוּרִיקְגַּעְקָוְמָעַן אַלְעַבְּעַדְיִקְעַרְ. אִיךְ הָאָבָּן פָּאָרְ
שְׁטָאָנוֹן, אָז פָּוֹן אִים דָּאָרְפַּט זַי עַס הָאָבָּן דָעַם נְחָת, וּוָאָס ס'זָּאָל אִיר פָּאָרְ
גִּיטִּיקְן פָּאָר דִּי אַנְדְּעַרְעַ קִינְדָּעַר. וּוָאָס פָּאָר אַ כְּלָה הָאָט זַי גַּעַוְאָלְטַס, הָאָט
זַי זַיךְ פָּאַרְגְּעַשְׁטָעַלְטַס פָּאָר אִיר חַוְיכְּן, שִׁיְזַיְגַּעְזַוְאַקְסָעַנְגַּעַם זַוְן? זַיְכָעַר
נִיט אַ מִיְּדַל וּוָאָס הָאָט פָּאָר 3 יָאָר צִיְּטַס גַּעַהְאָט פָּאַרְלָאָרְן אִיר צְרוֹן!
אַ מִיְּדַל וּוָאָס הָאָט זַיךְ גַּעַרְפַּן מִיט אַנְדְּעַר נְאַמְּנוֹן! אִיךְ הָאָבָּן באָ

יונג לעבן

מעדרקט, או יעדעס מאל, וואס זי מײַנט, או איך קוּק נישט, באטראקט זי מיך. ס'האט זיך מיר געדאקט, או אט, אט, וועט זי צוֹגִין און מיך אָ טאָפְּ טָאָן. איך האָב געוואָלט אַיר זאנָן עָפָעָם, וואס זאל אַיר באַרְאוֹאַיקָן אַיר דערנוּעַנְטָעָרָן צוּ זִיך, אָוֹן בִּיט גַּעֲוָאָסֶט וואס. האָב אַיך גַּעַזָּגָט : — מס. דובין, אויב אַיר ווילט, קענט אַיר מיך רופֵן וועעלִין . . . אויב ס'איַן פָּאָר אַיך גַּוְינְגָּר . . . — האָב אַיך גַּעַפְּלָט, או אַיך פָּאָר לִיר זִיך, ווועַר דָּוִיט.

לעַרְיוֹן האָט זִיך אַושׁ אַוְיפְּגַּעַהֲבוֹן, ער אַיְן גַּעַוּעַן בֵּין : — בעטִי, — האָט ער גַּעַזָּגָט אַיְינְגַּעַהֲלָטָן, — וואס רעדסטוּ פָּאָר אַגְּרִישְׂקִיְּטָן ? דער מאָמָעָן אַרט נִישְׁתָּחוּ מִרְּפָּפְּט דִּיך . . . קִינְד, — האָט ער גַּעַזָּגָט מִיט אַזְוִי פִּיל צָעַרְטָלְעָכְקִיט, או ס'הָאָט זִיך מִיד גַּעַד ווֹאָלָט זִיך צָוּטוֹלְיעָן צוּ אִים. — די מאָמָע וועט זִיך צָוְגַּעַוְאָוְיָינְעָן צוּ דִּין אַמְּתָן נָאָמָעָן. זִיך פָּאָרְשְׂטִיט, אוֹ דוּ בִּיסְטָן דִּיך וְעַלְבָּעָן, אוֹ דוּ בִּיסְטָן נִיט אַנְדָּעָרָשׁ ווְיַעַוְעָן. דוּ ווּסְטָט דָּאָך וְעוֹרָן אַיר טָאָכְטָעָר, — האָט ער זִיך צָעַשְׂמִיכְלָט, — וועט זִיך שְׁוִין צָוְגַּעַוְאָוְיָינְעָן צוּ רְוּפֵן דִּיך „בעטִי“. אַמְּתָן, מאָמָע ? — האָט ער גַּעַלְקָט אַוִּיף אַיר מִיט גַּעַבְעַט. זִיין מאָמָע האָט אָוְנדָן אַגְּנָעָקָט. זִיך האָט גַּעַקְוָקָט אַוִּיף אָוְנדָן מִיט אַירָע שָׁאָרְפָּע, אַוִּיסְגַּוְיִינְטָע אַוְיָגָן, גַּעַקְוָקָט לְאָנָג אָוֹן פְּלָזְלָוְנָג האָט יַעֲדָר קְנִיְּשָׁת אַוִּיף אַיר פְּנִים זִיך צָעַשְׂמִיכְלָט מִיט דָּעָר וְעַלְבָּעָר פְּרִיד, ווְיַפְּרִיעָר לְעַרְיוֹן, האָט זִיך גַּעַזָּגָט : — נָו, נָו, גַּאַט וועט העַלְפָּן. ערְטָט רְחָמוֹנָת האָבָן, אַבְּיָה דוּ בִּיסְטָן אַיְצָט גַּעַזְוָנָט . . . פִּילְסָט דָּאָך נִישְׁתָּחוּ קְרָאָנָק ? מַאְלָעַ ווָסָס מַוְעָרָט קְרָאָנָק אַמְּאָל ? אַזְוִי בִּיסְטָו דָּאָך אַטְיִינְרָ קִינְד. אַיך קָעָן דִּיך דָּאָר, — האָט זִיך שְׁוִין מִיך גַּעַוְאָלָט טְרִיסְטָן. אָוֹן אַיך האָב פְּלָזְלָוְנָג פָּאָרְשְׂטָאָן, אָוֹן אַיך גַּאנְצָע זָאָרָג אַיך זָאָל נַאֲכָמָל נִיט פָּאָרְלִירָן דָּעָם זְכוּרָן. אַבְּעָר ווְיַאֲזָוִי קָעָן אַיך עָס אַיך פָּאָרְזִיכְעָרָן, אָוֹן אַיך אַלְיָין ווּיְסָ נִימָּן, אָוֹן אַיך קָעָמָף קָעָגָן אַט דָּעָר שְׁרָעָק ? לעַרְיוֹן, אַבְּעָר, אַיְן שְׁוִין פְּרִילְעָד. פָּאָר זִיין מאָמָעָן אַיְן דִּי אַוְיָגָן צָעַקְשָׁטָע דָּר זִיך מִיט מִיר, ווְיַעֲרִשְׁת אַיְצָט ווֹאָלָטָן מִיר אַפְּגַּעַמָּאָכָט חַתְּנוֹנָה צוּ האָבָן. אָוֹן זִיין מאָמָע, טָאָקָע ווְיַעֲרִשְׁת אַיְצָט ווֹאָלָט ווְיַבְּגַּדְיִיפָּן, אַיך בֵּין אַיר ווּנְסָ בְּלָה, האָט ווְיַאֲשִׁמְיָכְלָעָן דִּיקָע מִיך באָזְעָצָט אַוְיָבָן-אָוְן בְּיַם טִיש אָוֹן זִיך דָעַרְמָאָנָט, אָוֹן זִיך האָט אַגְּנָגְרִיאִיט אַגְּנָעָמָקָע ווְעַטְשָׁעָרָע פָּאָר אָוְנדָן : — עָסָט, עָסָט, קִינְדָעָלְעָד, — האָט זִיך מַאְמָעְדִּיק אַגְּנָטָעָרְגָּרוּקָט אָוְנדָן דָּאָס עָסָן. — עָסָט אָוֹן האָט הנָאָה. אַיך האָב דָּאָך אַזְוִי לְאָנָג גַּעַד ווְאַרְט אַוִּיף דָּעָם ! . . . — זִינְעָן אַיר דִּי אַוְיָגָן פּוֹל גַּעַוְאָרָן מִיט טְרָעָן.

גאַט, האָב אֵיךְ אַטראָכֶט געטָאנַן. ס'אַיז מִיר אַיצֵּט אָזֶוי גוֹט. אָזֶוי פִּילְיאָרֶן האָב אֵיךְ גַּעוּוֹאוֹיִינַט בַּיִי פַּרְעָמֶדֶעֶט מַעֲנְטְּשָׁן, אַלְיִין, אָן מַשְׁפָּחָה, אָוָן פָּאָר 3 יָאָר צִיְּמַת אִיזְוַי לְעָרִים מַאֲמַע גַּעוּוֹן אָט אָזֶוי גוֹט צַוְּ מִיר, מַיְךְ באַהֲאנְדֶּלֶט וּוּי אָן אַיְגַּן קִינְד אָוָן אֵיךְ האָב נִיט גַּעוּוֹאָסֶט וּוּגַּן דֻּעַם . . . אָוִיפָּן וּוּגַּן אַהֲיִם האָב אֵיךְ גַּעְזָאָגֶט לְעָרִין:

— אֵיךְ גַּלוֹבִי, אָן דִּין מַאֲמַעַן אַרט שְׂוִין נִיט מַעַר וּוּאָס אֵיךְ האָב גַּעְחָאָט פָּאָרְלָאָרֶן מִין זְכוּרָן, אָפְשָׁר אַבְּיסָעָלָעׂ . . . אָפְּיִילְוּ אַבְּיסָעָלָעׂ אוֹיךְ נִיט ! — האָט לְעָרִי שְׁטָרָעָגֶן גַּעְעָנְטָפָּעָרֶט. — וּוּגַּן דַּו וּוּסֶט זִיךְ אַוְיְהָעָרָן זָרָגָן, דַּו זָלָסֶט נִיט צְרוּיקְ קְרָאָנָק וּוּרָן ?

ס'הָאָט מִיר פַּאָרְדָּאָסֶן, וּוּאָס עַר פַּאָרְשָׁטִיטִיט אָזֶוי גוֹט וּוּגַּן וּוּאָס אֵיךְ טְרָאָכֶט, וּוּאָס עַר בַּאֲמָעָרְקָט אָזֶוי מִין יְעַדְן אַוִּיסְדָּרָוק אָוָן וּוּיִיסְטָ אלְעָמָאָל וּוּי אֵיךְ פִּילְ . אֵיךְ וּוּעַל קִינְמָאָל נִיט קָעְנוּן פָּוֹן אִים עֲפָעָם באָהָלָטָן, האָב אֵיךְ גַּעְטָרָאָכֶט, וּוּגַּן אָוְנְדוּעָר צְוּזָאָמָעָנְלָעָבָן.

— בְּעָטִי, — האָט עַר מִיךְ גַּעְפָּרְעָגֶט, אַיְדָעָר אֵיךְ בֵּין אַרְיוֹף צַוְּ זִיךְ אַיְן צִימָעָר, — בִּיסְטוּ זִיכְעָר, אָזְדוּ וּוּלְסָט פָּאָרָן קִין נִוְּוִיְּאָרָק ? אָבִי אֵיךְ האָב גַּעַמְיִינָט, אָוָן אֵיךְ האָב שְׂוִין פָּאָר אִים קְלָאָר גַּעְמָאָכֶט, וּוּי נְוִיטִיק ס'אַיזְ פָּאָר מִיר צַוְּ פָּאָרָן אַהֲיָן. אֵיךְ מוֹזְדוֹצָאָר אַוִּיסְגָּעְפִּינְעָן וּוּי אָזֶוי אֵיךְ קָוָם אַהֲרָן, אַיְן אָט דַעַר שְׁטָאָט. מַעֲנְשָׁן האָבָן דַאַךְ גַּעַזְעָן וּוּי אֵיךְ בֵּין גַּעְפָּאָלָן לְעָבָן אַסְּבָּאוּעִי. אָפְשָׁר האָבָן מִינְיָנָע בַּאֲקָאנְטָעָן זִיךְ דַעַרְוָאָסֶט וּוּגַּן דֻּעַם. אָפְשָׁר זְוִיסְן זִיךְ, אָזְפוֹן דֻּעַם פָּאָל האָב אֵיךְ פָּאָרְ לְאָרָן מִין זְכוּרָן. אָפְשָׁר האָט עַס אַיְמָעְצָעָר מִיךְ גַּעְבָּרָאָכֶט אַחֲרָן. אַיְן עַס מַעְגָּלָעָד, אָזְדוּ אֵיךְ האָב קִינְיָנָם נִיט אַוִּיסְגָּעְפָּלָט ? צּוּלִיב דֻּעַם מוֹז אֵיךְ פָּאָר. אֵיךְ מוֹז עַרְגָּעָץ וּוּאוֹ אַנְקָוּפָן דֻּעַם אַיְבָּעְדָּגָעָרִיסָעָנָעָם פָּאָדָעָם. עַרְשָׁת דַאַן וּוּעַל אֵיךְ קָעְנוּן אַרְקָיָקָעָ צְרוּיקְ קָוְמָעָן צַוְּ לְעָרִין. אֵיךְ בֵּין זִיכְעָרָה אַזְעָרִי פַּאָרְשָׁטִיטִיט עַס. נִאָר ס'אַיזְ אִים אַשְׁאָה, וּוּאָס אֵיךְ פָּאָר אַוּזָּעָק. מִיר אוֹיךְ. אֵיךְ האָב אִים שְׂוִין נִיט גַּעְבָּעָטָן מַעַר מִיטְפָּאָרָן. אֵיךְ האָב בְּלָוִיְּן גַּעְזָאָגֶט :

— אֵיךְ וּוּעַל דַאַרְטָן לְאָגָן נִיט זִיךְ, דַו וּוּיִסְטָ עַס, לְעָרִי. — אָוָן אוּ דַו וּוּסֶט צְרוּיקָמָעָן, וּוּלְעָלָן מִיר גַּלְיִיךְ חַתּוֹנָה האָבָן, — האָט עַר גַּעְזָאָגֶט דַאַס. וּוּאָס עַר האָט שְׂוִין מִיר אַסְּדָמָאָל גַּעְזָאָגֶט. אֵיךְ האָב אִים שְׂוִין נִיט אַיְבָּעְדָּגָעָרִיסָעָנָעָם דֻּעַם רִיקְפָּאָרָן מִיט מִיר קִין נִוְּוִיְּאָרָק דַאַרט צַוְּ פָּאָרְבָּלִיבָן. כְּזָוָאלָט עַס לְעָרִין נִיט גַּעְוָאָלָט זָאָגָן, אַבְּעָרָעָפָּעָס האָט מִיר שְׂוִין מַעַר נִיט גַּעְאָרָט. אֵיךְ האָב בְּלָוִיְּן אַיְין זַאְכְּ גַּעְוָאָלָט : זִיךְ אָפְּרוּעָן. אֵיךְ בֵּין גַּעְוָעָן מִיד,

צערודערט, אַנְגָּעַשְׁטְּרָעָגֶט. איך האב שווין געוואָלט זיין צוֹרִיךְ, אָוּן זיך
מער ניט זאָרגֵן אָוּן ניט דָּרְפֵּן טְרָאָכְּטָן וְזָעָגְן דָּעַם, וְזָאָס סְאַיְוַן גַּעַשְׁעָן.
די באָן האָט זיך אַפְּגָעַשְׁטָעלְטָן אַיְן גַּרְעַנְדִּסְעַנְטְּרָאָל. מענטשָׂן אַרום
מיר האָבָן אָוּמְרוֹאַיְקָעְזָיך גַּעַשְׁטוֹפְּט אָוּן כְּהָאָב זיך גַּעַשְׁטוֹפְּט גַּלְיִיך מִיט
אלְעַמְּעָן, כְּהָאָב מִיְּטָאָמָּל דְּעַרְפְּלִיטָן דִּי פְּרִידְפָּון זַיְן אַיְן נִיְּדָאָךְ. דָּעַר
געַדְלָאָג אָוּן טָוְמֵל פָּון טְוִיזְטָעָר מְעַנְשָׂן אַיְפָּעְן וְאַזְקָאָלְהָאָט מִיךְ וְוי פָּאָרְ
שִׁיכְרוֹטְט. איך האָב גַּעַהְאָט דָּעַם גַּעֲפִילְ, וְוי אִיךְ וְוָאָלְטָן צְרוּקִיגַעֲקוּמָעָן
אַהֲיָם, אָוּן אַטְ-אַדִּי אַלְעַלְ מְעַנְשָׂן זַיְנָעַן מִינְעָן באַקָּאנְטָע, גַּעַנְטָע. אָוּן אַטְ
בָּאָלְדָן וּוּעַט מַעַן מִיךְ דְּעַרְקָעָן, מַוּעַט זיך דְּעַרְפְּרִיעָן מִיט מִיר. איך
הָאָב דְּעַרְפְּלִיטָן אָיְן זיך דָּעַם אַיְמָפְּעָטָן פָּון דָּעַרְ גַּרְוִיסְעָרְ שְׁטָאָטָן. אָוּן אַפְּרִיְּ
דִּיקְעָ, אַגְּלִיקְלָעְכָּע, וְזָאָס אִיךְ בֵּין צְרוּקִיגַעֲקוּמָעָן, הָאָב אִיךְ גַּעַנוּמָעָן
אַרְומְשָׁפָאַצְּרָן אַיְבָּעָרְן גַּרְוִיסְעָנְטָרָאָל. דְּעַרְמָאנְט אָוּן דָּעַרְ
פְּרִיאָט זיך מִיט יַעַדְן וּוַיְנְקָעָלְעָ, מִיט יַעַדְעָרְ אַפְּטִיְּלוֹגָן. אַרום מִיר האָבָן
מְעַנְשָׂן זיך אַרְוָמְגַעְנוּמָעָן, זיך גַּעֲקוּשָׂתָן. זיך גַּעֲפָרִיטָן אַיְנָעָרְ מִיטְן צְוִוִּיטָן,
אָוּן אִיךְ הָאָב זיך אַרְוָמְגַעְדָּרִיטָן צְוִישָׂן זַיְ אַיְנָעָלְ אַלְיָיָן, אָוּן קַיְנָעָרְ אַיְזָן
mir נִיט צְוַעַלְאָפָּן אָוּן אִיךְ הָאָב נִיט גַּעַהְאָט מִיט וּוּמָעָן זיך צַוְּ קַוְשָׁן,
אִיךְ בֵּין גַּעַבְלִיבָּן שְׁטִיןָן. איך האָב זיך דְּעַרְמָאנְט אָוּן לְעָרִין. וּוּעַן אִיךְ דְּעַרְפְּרִיעָן
וּוּלְלָן צְרוּקִיפָּאָרָן צַוְּ אַים וּוּעַט עָרְ מִיךְ בַּגְּעַגְעָנָעָן, עָרְ וּוּעַט זיך דְּעַרְפְּרִיעָן
מִיט מִיר אָוּן זָאגָן :

— בעטִי, איך בֵּין אַזְוִינְן צְוְפִּידְן וְזָאָס דוּ בִּיסְטָן שְׁוִין דָאַ צוֹרִיךְ!
אַיצְצָט וּוּלְלָן מִיר גַּלְיִיךְ חַתּוֹנָה האָבָן! . . . מִיר וּוּלְלָן גַּלְיִיךְ חַתּוֹנָה האָבָן . . .
הָאָב אִיךְ שְׁוִין נִיטְ גַּעֲקָעָנְטָן צְוַעַלְעָרְ צָום אַרְוִיסְגָּאנָן. איך הָאָב גַּעֲוָוָסָטָן,
אִיךְ הָאָב גַּעַנוּמָעָן גַּיְינְ שְׁגַעַלְעָרְ צָום אַרְוִיסְגָּאנָן. איך הָאָב גַּעֲוָוָסָטָן,
אוּ וּוּעַן אִיךְ וּוּלְלָן אַרוֹיְסָטָן אַיְן גַּאַסְטָן. דָּעַרְזָעָן פָּאָר מִינְעָן אוּגִינְ נִיְּרִיאָרָק, וּוּלְלָן
אִיךְ זיך פְּלִילְן בַּעֲסָרָה. איך וּוּלְלָן נִעְמָעָן אַטְעָקָסִי אָוּן הַיִּסְן זיך פְּרִירָן צַוְּ
דָּעַרְ וּוּעַט 14 טָעָרְ גַּאַסְטָן. איך וּוּלְלָן אַנְקָלִינְגָּעָן, אָוּן מִין בַּאֲלַעַבָּאָסָטָן, בַּיִּ
וּוּמָעָן אִיךְ הָאָב גַּעֲוָוָאָיִינְ, וּוּעַט עַפְעָנָעָן דִּי טִירָן :

— אָ, בעטִי, — וּוּעַט זַי זיך דְּעַרְפְּרִיעָן מִיט מִיר. — זַעַט נָאָרָן,
גַּאַסְטָן! וּוּאָו בִּיסְטָוּ עַס גַּעֲוָעָן דִּי אַלְעַזְיָאָרָן?
אַבָּעָר אַנְשָׁטָאָט צַוְּ גַּעֲדָעָנָעָן מִין נִיְּרִיאָרָקָעְדָּר בַּאֲלַעַבָּאָסָטָעָן, הָאָב
אִיךְ גַּאַר עַזְוָעָן פָּאָר זַי דָּעַם פְּנִים פָּון מְרָסָן. סִילּוּעָר, זַי זַי הָאָטָן
mir גַּעַעַפְּנָטָן דִּי טִירָן יַעַנְעָם אַוְנוֹתָן. וּוּעַן אָוּמְבָאַקָּאנְטָעָר מְאָן הָאָטָן
צַוְּ אַיְרָן גַּעַבְרָאָכָט אַצְּעַקְלָאָפְּטָעָן, אַצְּעַטְוּמָלְטָעָן, אָוּן דִּי מְרָסָן. סִילּוּעָר הָאָטָן
דָּאָן גַּעַפְּרָעָגָט :

— עַוּעָלְיָן, וְזָאָס בִּיסְטָוּ אַזְוִי שְׁפָעָט ?

איך האב פארמאכט די אויגן. איך האב איצט ניט געוואלט טראכטן וועגן יונעם אונט. איך האב געוואוסט. אויך וועל דערפֿילן דעם זעלבן גרויל, וואס איך פיל יעדעס מאל וואס איך גיב א טראכטן. או מיט 3 יאל צוריק, אין א פרימארגן, בין איך געפֿאלן אין ניו-יארך לעבען א סאכזוי, פון דעם פאל געקראנן אמנגעיע, אין ערשות מיט 3 יאל שפֿעטער נאכאמאל געפֿאלן אראג'יענדיך פון א סטריט-קאר אוון געקומען צו זיך אין א פרעמדער שטאט, צוישן פרעמדע מענטשן, זיך געטראפֿן פנים אל פנים מיט א פרעמדן בחור, וואס דערצ'יזלט מיר, אויך האב אין די 3 יאל צו אים געשריבן ליבע-בריעעלען אוון או עד איז שיר מין חתן . . . לעידין האב איך סייזוי ליב, אבער איך וועל בעסער וועגן יענער צייט ניט טראכטן. איך וועל בעסער אפרוףן מיינע ניו-יארך עבד באקאנטן אוון וועל זיך מיט אלעמען זונן אוון אלע וועלן זיך דערפריען מיט מיר. פֿנימער פון באקאנטן מידליך זינגען ארטיסגעשוואומען פֿאר מיינע אויגן, מידך לעך מיט וועמען איך האב פארבראכטן, צוואמען געארבעט אוון זיך מידילד-שע סודות פֿאָרטוֹיט. איך האב געזען פֿאר זיך באקאנטן בחורים מיט וועמען איך האב געפלירט, געמאכט מיט זי „דעיטס“. איך האב זיך דערמאנטן אין דעם בחור וואס האט זיך אינגעערטן, אויך וועל חתונה האבן מיט אים. אבער ס'איין געווען אומזיסטן. איך האב געוואוסט, או איך נאר זיך אליין, איך בין געשטען אין גרענד-סענטראל ואזקזאל, אונגעשפֿאָרט אין א זאנטן אוון זיך ניט גערירט פון ארט. איך האב גאנץ גוט געוואוסט, אויך וועל קיינעם ניט רופֿן, זויליך איך האב מורה גע-האט, מ'זעט מיך ניט געדענ侃ן, או מ'האט מיך פֿאָרגענסן. אוון אויך מעצער וועט זיך שוין יע דערמאנגען, וועל איך סייזוי זין צו זי א פרעמע-דע.

— ווען איך וועל חתונה האבן, צוריק Kommen אהער מיט לעידין, דאן וועל איך אלעמען אויפֿוכן, דאן וועל איך ניט מורה האבן אלעמען צו דערצ'יזלן וואס מיט מיר איז געשען. דאן וועט מיר זיון גראנגער . . . ס'איין מיר קלאר געווארן, אויך וויל קיינעם ניט זונן. אויך פיל זיך דא, אין מין ניו-יארך, א פרעמדע. איך בין צוריק ארין אין וואק-זאל, אויפֿגעזוכט א טעלגראָפֿ-סְטָאנְצִיעַ און אוועקגעשיקט א טעלענְראָזֶעֶן : —

לעדי, איך קומ צוריק. ווארט אויף מיר !

אין א זונטיקידיקו טאג

דארים האט זיך אוינגעכאנט מיט א האציג-קלאפעניש, ווי זיך זואלט אראפגעעפאלן פון א הוויכן ארט. זיך האט מיט פארמאכט אוויגן א זוך געטאנן מיט דער האנט אויף דער ערעד, ווואו זיך האט דעם וועק-זיגער, וויל איר ערשותער געדאנק איזו געווען, איזו זיך האט זיך פארשלאלפן. דער זיגער האט ניט געלונגגען איזן איצט ווועט זיך זיין שפט צו דער ארבעט. זיך האט מיט אימפעט זיך אוינגעזעצעט איזן דערזען, איזו דורך די פארציגע-נע פענצעטער שיינט אידין זווע. א זוינט האט געבעלעולט די פארהאנ-גען. א פאם ליכט האט אפגעשינייט איבין דיל אוש בין בעט. דער פאם ליכט, דאס זוינט דורך פענצעטער איזן איר מאמעס ארוםגין אין קיך האבן איר דערמאטן, איזו עס איזו היינט זונטיק אינדערפר, איזו זיך ווועט היינט אינערגעץ ניט פארשפערטיקן. אלע זונטיק איזו איזו : אין דעם פרײ-מארגן, וווען זיך זואלט זיך געקענט אפרזען, זיך גוט אויסלאלפן, כאפט זיך איזו מיט א שרעך, איזו זיך פארזאמט עפעס.

דארים האט זיך צוריקגעיליגט, זיך אויסגעדריט צו דער זואנט איזן פארמאכט די אוויגן. זיך האט אבער געוואיסט, איזו זיך ווועט שוין סייוויי מערכ נישט שלאפן. אין קיך האט זיך געהערט איר מאמען ארוםגין הין איזן צוריק. פון איזוון צום טיש, איזן פון טיש צום איזוון : — גייט שווין איזום . . . — האט א כעם איר א שפֿאָר געטאנן צום הארצן. — א גאנצע זאך שלאפט זיך בי שפט, איזן זונטיק, וווען איך דאָרְפּ זיך אויסטרזען, גייט זיך איזום.

דארים האט זיך דערמאטן, איזן דער אלטער הים, אין דער ליט-וישער שטאטן, פלעגט איר מאמע אופישטינן שבת באגינען, וווען די גאנ-צע גאָס פלעגט נאָך שלאָפּן, איזן זיך געמען גרייטן צו גיין מיטן טאָטן איזן של אידין. זיך פלעגט פֿאָר אַידִן, דַּאֲרִיסִין, צוֹגְרִיסִין דִּינְגַּע וּשְׁעָשָׂה, איזן פֿאָרְנוֹ אַרוֹיסִיִּין זיך שטיל אַ רְוֵת טָאָן : —

און זיך, דאָרים, נאָך דאָן אַ יונגע מיידל מיט דויטע באָקָן, מיט גע-דיכטער, שווארצע צעפְּלָעַך, פְּלָעַגְטַּפְּאָרְקוּעַטְשָׁן די אַוְיגָן, ווועלן די מאַ-מע זאָל מִינְגָּעַן, איזו זיך שלאָפּט, פְּלָעַגְטַּפְּאָרְקוּעַטְשָׁן די מאַמְאָעַ, אַ בִּיעָזָע, אַ גַּעַשְׁדִּי טָאָן :

— דָּקְבָּקָעַ, דֹו שְׁלָאָפְסָט ? !

דָּאָרִים אֵין אֲבָעֶר דָּעַרְפָּאָר אֹיֶף אִיר קִינְמָאָל נִיט אֵין כֻּס גַּעֲזָעָן. זַי הָאָט זַיְעַר לִיב גַּעַהַאָט דִי שְׁבָתִים אֵין דָעַר פָּרִי. וּוֹעֵן אִיר מַאֲמָע וּוֹאָלָט זַי נִיט גַּעַוּעַקְט וּוֹאָלָט דָעַר שְׁבָת עַפְסָס קִיּוֹן טֻמָּה נִיט גַּעַהָאָט. זַא אֵין אַמְּרַיְּקָעַ, זַיְנַט דָעַר טָאָטָע אֵינוֹ גַּעַשְׁטָאָרְבָּן, גִּיט דִי מַאֲמָע וּזְלָטָן אֵין שָׁוֹלָן. זַי שְׁלָאָפְסָט שְׁבָת אַיְנְדָעְרְפָּרִי, פָּוֹנְקָט וּוֹי אַלְעָטָגָא. „הָאָט פָּאָרְבִּיטָן דָעַם שְׁבָת אֹיֶף זַוְנְטִיקָעַ“, פָּאָרְדְּרִיסְטָט דָאָרִיסָן. אָוֹן פָּוֹנְקָט וּוֹי אַמְּאָל שְׁבָת אֵין דָעְרְפָּרִי, עַפְנָט זַי אֹיֶף אַכְּבִּיטָלָעַ דִי טִירָפָן אִיר צִימָעָר :

— דָּאָרִים, שְׁלָאָפְסָט ?

דָּאָרִים זַוְיִס גַּאנְצָ גּוֹטָ, אָז זַי וּוֹאָלָט סִיְּדָיוִי מַעַר נִיט גַּעַשְׁלָאָפָן. זַי הָאָט אַפְּיָלוֹ נִיט אַיְנְזִינְגָּעָן גַּעַהָאָט צַו וּוֹעֵן אֵין כֻּס אֹיֶף אִיר מַאֲמָעָן, אֲבָעֶר, אָז זַי דָעַרְהָעָרָט זַי, וּוֹעֵרֶת זַי אַזְשָׁרְטָפָן כֻּס : — וּוֹאָס קְרִיכְסָטוֹ אַרְוּם ? . . . וּוֹאָס לְאַזְסָטוֹ מִיךְ נִיט שְׁלָאָפָן ? — גִּיט זַי אַ גַּעַשְׁרִיִּ, מִיט אֹזָא דְּצִיחָה, אָז אִיר מַאֲמָע טְרָעָט אַזְשׁ אֹיֶף צּוּרִיק. — קָעַנְסָט נִיט אַרְבְּעַטְרָאָגָן, וּוֹאָס אִיךְ שְׁלָאָפָ ? סְפָאָרְדִּיסְט אִיר אֲבָעֶר גְּלִיךְ וּוֹאָס זַי הָאָט אַזְוִי גַּעַשְׁרִיעָן אֹיֶף אִיר. אִיר מַאֲמָעָס פְּנִים אֵינוֹ בָּאַלְיִידִיקָט, וּוֹי, דָאָרִיס. וּוֹאָלָט זַי אַוִּיגְעַפְאָטְשָׁתָן. דִי מַאֲמָע פָּאָרְצִית דִי לִיפָּן אָוֹן גַּיטָּ, אָז אַיְנְגָעָקָרְטָשָׁעָטָעָ, אַבָּאַלְיִידִיקָט, אַרְוִיָּה. פָּוֹן פָּאָרְדָּרָאָס קָעַן שְׁוִין דָאָרִיס מַעַר נִיט אַיְנְלִיגָּן. וּוֹעֵן זַי קוּמָט אָרִיזָן אֵין קִינְ, אֵינוֹ אִיר מַאֲמָע נָאָך בָּאַלְיִידִיקָט. זַי וּוֹיל אֹיֶף אִיר נִיט קוּקָן. מִיטָּן פְּנִים צָוָם אַוְיּוֹן, זַגְטָן זַי :

— קָעַנְסָט גִּין עָסָן, אָז דֹו וּוֹלִיסָט . . .

דָּאָרִים טְרָאָכָט, אָז זַי וּוֹאָלָט גַּעַדְאָרָפְט אִיר מַאֲמָעָן זָאָגָן, אָז סְפָאָרִי דָרִיסְט אִיר, וּוֹאָס זַי הָאָט פְּרִיעָר אֹיֶף אִיר אַזְוִי גַּעַשְׁרִיעָן, זַי וּוֹיִיסְט אֲבָעֶר, אָז אִיר מַאֲמָע וּוֹעֵט זַיְד אַזְוִי דָעְרְפָּרִיעָן, זַי וּוֹעֵט זַיְקָהָלְטָן פָּאָר אַזְוִי גַּעַדְאָכָט, אָז גַּאנְצָן טָגָו וּוֹעֵט זַי שְׁוִין דִּידִין וּוֹעֵגָן דָעַם. הָאָט שְׁוִין דָאָרִיס בָּעַסְעָר גַּעַשְׁוּוֹיגָן. אִיר מַאֲמָע הָאָט גַּעַנוֹמָעָן זַיְקָשְׁרָעָקָן פָּאָר אִיר שְׁוּוֹיִיגָּן. אָז דָאָרִיס שְׁוּוֹיִגָּט, מִינְטָעָס, אָז זַי אֵין כֻּס. וּוֹעֵט זַי שְׁוִין אַגְּנָצָן טָגָ אַרְוּמָגִיָּן אַנְגַּעַבְלָאָזְעָנָעָן. אַט אַזְוִי אֵין זַי אַגְּנָצָע וּזְאָכָט דִי מַאֲמָע. קוּמָט פָּוֹן דָעַר אַרְבָּעָט אַשְׁטִילָעָ, אַבָּהָאַלְעָטָעָנָע אֵין זַיְד. מַעַר וּוֹי אַ “הָאַלָּא” רְעַדְתָּ עַס נִיט אַרְוּסָן. עַסְטָט אַשְׁטִילָעָ אַפָּ, אָוֹן זַעַצְטָזַיְד צַו דָעַר דָאִידָא . . . דָעַרְמָקָנָט זַי זַד אָוֹן אַלְעָט עַוּלוֹת אֹיֶף דָאָרִיסָן. אַוְמְזִיסְט וּוֹאָרִט זַי אֹיֶף אִיר אַגְּנָצָן טָגָא, צַו הָאָבָן מִיט וּוּמָעָן אַ וּוֹאָרִט אַוִּיסְצָוָה דִּידִין . . . עַס אֵין אִמְתָּה, זַי אַרְבָּעָט טָאָקָעָ, גַּעַבְעָד, זַיְיָר שְׁוּעָר. דָעַד-

יונגן ליעבן

מאנט זיך, איז שווין אין שאפ אוזו פיל יאָרֶן. ווען זיך זינגען געקומען אַהֲרֹן קִין אַמְּרִיךָעַ, אַיְזַן דָּרִירִיס נַאֲךָ גַּעֲוָעָן אַ יְוָנָגָעַ, פְּרִילְעַכָּעַ מִידָּלַ, מִיטַּ לְאַבְּנִידִיקָעַ אַוְיָגָן אָוָן אַ דָּרוֹן, שֵׁין פְּנוּמָל. אַיְזַן זיך אַוּוּק אַרְבָּעָתָן אַיְזַן שאפ. בְּלוּזָן אַוִּיף אַ וּוֹיְלָעַ, בְּיוֹן זיך וּוּעַט קְרִינָן אַ חַתָּן. אַבְּעָר אָוָן דָּעַר טָאָר טָאָר אַיְזַן קְרָאנָק גַּעֲוָאָרָן, אַפְּגָעַלְעָגָן אַיְזַן בְּעַט אַוִּיף פִּיל יְאָרֶן, אַיְזַן דָּאָרִיס פְּאַרְבְּלִיבָן אַיְזַן שאפ :

— לאָז מִיךְ צְרוּ מִיט אַ חַתָּן, מִיט חַתָּונהַ האַבָּן, — פְּלַעַגְתָּ זַי עַנְתָּי
פָּרָעָן אַוִּיף דִּי טָעָנוֹת זַוְעָגָן אַ תְּכִלִּית. — זַאְל דָּעַר טָאָטָעָ פְּרִיעָר גַּעֲוָונָט
וּוּעָרָן . . .

דָּעַר טָאָטָעָ אַיְזַן אַבְּעָר שְׂוִין קִינְגָּאָל נִיט גַּעֲוָונָט גַּעֲוָאָרָן. דָּרִירִיס
אַיְזַן גַּעֲבְּלִיבָן דִּי פְּאַרְבְּלִיבָן דִּי פְּרִנְסָה-גַּעֲבְּרָעָרִין אָוָן קִין צִיְּסָט נִיט גַּעַד
הָאָט אַרְוִיְּצָזָגָיִין אַ זְוָנִיטִיק, זַיְדָא בְּאַקְעָנָעָן מִיט אַ בְּחוֹר, פְּאַרְבְּרָנְגָּעָן מִיט
מַעֲנְטָשָׁן. אַיְצָט, אָז זַי הָאָט שְׂוִין מַעַר צִיְּסָט, זַיְצָט זַי סִיְּדָיוִי אַיְזַן הוּוֵי.
אַלְעָמָעָן, אָז סְקָומָט זְוָנִיטִיק, אַיְזַן פְּרִילְעַכָּעַ אַיְזַן הוּוֵי. — גִּיט דִּי
מַאְמָעָ אַ קְרוּמָעָן קוֹק אַוִּיף דָּאָרִיסָן. — גִּיט אָרוֹם אָן אַגְּגָעַבְּלָאוּעָן אָוָן
שְׂוִיגָּט . . . סִידָּן לִינָא קְוָמָט. לִינָא אַרְבָּעָט אָוָיךְ אַגְּנָצָן טָאָג אַיְזַן שאפ.
אַבְּעָר, אָז עַס קְוָמָט זְוָנִיטִיק, רָוֹת אַוִּיף אִיר דִּי שְׁכִינָה. זַי בָּאָדָט זַיךְ, פְּזָצָט
זַיךְ אַוִּיס אַיְזָעָ בְּעַסְטָעָ קְלִיְּדָעָר אָוָן קְוָמָט צְוָגָאָסָט. וְועַן נִיט לִינָא,
טוֹרָאָכָט זַיךְ, וּוְאָלָט דָּרִירִיס אַפְּגָעַזְוָעָסָן אָלָעָ זְוָנִיטִים אַיְזַן הוּוֵי. פְּאַרְגָּעָסָט שְׂוִין
דִּי מַאְמָעָ, אָז זַי אַיְזַן בְּעַס אַוִּיף אִיר טָאָכְטָעָר אָוָן פְּרִעָגָט :

— וּוּעַט לִינָא הִיְנָטָט קְוָמָעָ ?

— מַסְתָּהָמָא, — עַנְטָפָעָרִים דָּרִירִיס, קְוָרֶץ.

בְּיַי זַיךְ אַבְּעָר וּוַיִּסְטָט זַיךְ, אָז לִינָא וּוּעַט זַיכְעָר קְוָמָעָן. זַעֲלָתָן, אָז זַיךְ
זַאְל פְּאַרְפָּעָלָן אַ זְוָנִיטִיק. דִּי עַרְשָׁטָעָ צִיְּסָט, אָז זַי הָאָט זַיךְ בְּאַקְאָנָט מִיט
לִינָא, פְּלַעַגְתָּ זַיךְ דִּעְרִיפְרִיעָן מִיט אִיר קְוָמָעָן. לִינָא פְּלַעַגְתָּ אַרְיִינִי
ברְעַנְגָּעָן אַ יְוָמִיטְבוּדִיקִיט אַיְזַן הוּוֵי, זַי וּוְאָלָט נַעֲבָרָאָכָט אַ גָּרוֹס פָּנוֹ
גָּסָס, פָּנוֹ מַעֲנְטָשָׁן. זַיךְ, דָּאָרִיסָן, פְּלַעַגְתָּ אָוָיךְ חַשְׁקָ קְרִינָן אַוִּיסְצָפָוָצָן זַיךְ.
זַיְיָ פְּלַעַגְתָּ בְּיִדְעָ זַיךְ אַוּוּקָלָאָזָן אַיְבָּרָד דִּי גָּסָסָן, אַוִּיסְגָּעָפָצָטָעָ, יְוָמִיטְבוּדִיקִיט
דִּיקָעָ. אַבְּעָר שְׁפָעָטָעָר אַיְזַן אִיר נַמָּס גַּעֲוָאָרָן דָּאָס אַוִּיסְפָּצָן זַיךְ אָוְמָדָ
זִיסְטָט. עַס הָאָט זַיךְ אַיְרָגְעָאָכָט, אָז זַיְיָגָעָן בְּיִדְעָ זַיְיָ צְוָוִי אַגְּגָעַשְׁטָעָלִי
טָעַמְעַנְטָשְׁעַלְעַד : גִּיעָנָן אָלָעָ טָאָג אַיְזַן דָּעַר זַעֲלָבָעָר צִיְּסָט זַיְיָ דָּעַר אַרְבָּעָט,
קוּמָעָן אַיְזַן דָּעַר זַעֲלָבָעָר צִיְּסָט אַחֲיִים, פָּרָצָן זַיךְ אָוָיסָט אָלָעָ זְוָנִיטִיק, זַיְיָ זַיךְ
וּוְאָלָטָן טָאָקָעָ גַּעֲהָאָט וּוְאָז צַוְּגִיאָן. זַוְּמָעָר פְּאָרָן זַיְיָ אָרוֹסָס אַיְזַן פְּאָרָקָ
מְקַוִּיפָּט זַיךְ אַלְיָין אַיְזָקִירִים, אָזָן סִיְּזָמָעָר, סִיְּזָוִינְטָר, פְּאַרְעָנְדִּיקִט

מען דעם טאג מיט א מואוו. אמאל באגעננטע מען באקאנטע, אמאל גיינען פארביי אין פאך בחורים. מאיזיט זיין ביידן א מעסט אפ, מאזארפז זיך דורך מיט א באמערכונג און מאג'יט אוועק. אין אונינע מאמענטן שיינען לינאס אויגן אויף. זיין קוקט זיך ארין אין א שפיגעלע, פאררכיבט זיך די האר און שטורכעט דאריסן מיטן עלנבויגן :

— זייןען זיין ניט קיין באקאנטע ?

דארים וואלט אפשר אויך געוואלאט אוי זיך אפנאָן. אבער זיך קען נישט. זיין קוקט אויף לינאס פארעלטערט פנים, אויף אירע מידע אויגן, אויף די קנטיטשן אויבטן האלדי, און זעט זיך אלין. בלויו זואס זיין, דאריס, איז אביסעלאָן נידעריקער, דארער. זיין וויסט, און די בחורים זייןען צוּ יונגע, זיין זאלן זיין באקאנטע :

— עניין. זיין זייןען ניט קיין באקאנטע . . . — ענטפערט זיין א ברוגען.

— אונינע יונגע בחורימלעך, באקאנטע ! . . .

ליינא אבער לאכט. און דאריס וויס ניט, צי זיין, לינא, נאָרט זיך אלין, אדער פשות זיין פארשטייט ניט. אונינע זונטיקס ענדיקן זיך אפט מיט א שטילן ברוגז צוישן זיין.

בייטאג איז לינא געקומען . . . זיין האט געדראָן איר נײַען זומער-דיין מאנטל. לאנג און געפאלדיעוועט פון טאליע בעז אראָפ. לויט איר דרייען זיך פאָר איר, האט דאריס פארשטייטן, איז זיין, לינא, דערוואָרט פון איר, זיין זאל באָוָאנְדרן דעם מאנטל. דאריס האט אבער געשוויגן. — זיין פאָר א יונגער מיידעלע, — האט זיין בלויו א טראכט געטאָן. אבער איר מאמען איז דער מאנטל זיין געפעלן :

— קוקט אויס, קיין עינְהֶרְעָא, א פארשווין ! — איז איר געפעלן, זואס ליינא קוקט אויס און דעם מאנטל העכער און דיקער. הלוואי וואלט דאריס זיך אוי פארפָֿצְָט, האט זיין געזיצט איז זיך.

— רוף אָפּ, דאריס, געפָֿן אויס זואס מען שפָֿילט איז אונדזער טעאָ טער. — דאס האט זיין געמיינט די „דעיטאן“, די מואויזהוין, וואו זיין גיינע אלע זונטיק. דאריס האט ניט געדאָרט אָפּזוכן דעם גומער . . . זיין האט אים געווואָסט אויף אויסנוויכ. אבער אָגְשָׁטָמֵט די געווינטעלע-כע מיידלשע שטימע, זואס זיגט אויס דעם „האלָאָ“, האט א מאן גענט פערט. א קלָאָרער טענְאָר האט געפָֿרְעָט :

— „האלָאָ“ ווערט דעדט עס ?

ליינא האט זיך נאָגְעָפְָרָעָגְט אויף דער מואוו.

אָ — האט דער טענְאָר פְּרִילְעָךְ געענטפָֿרְעָט, — אויף דעם

יונג לubar

דאָרְפַּסְטוֹ רָפֶן דָּעֵר מַאוֹוִיְהוּזַן. אַיךְ אַלְיִין וַיֵּלֶךְ וַיִּסְתַּן!
דאָרִיס האָט אַ פָּאַרְשַׁעְמַטַּע אַרְאַפְּגַּלְאָזַן דָּעֵם טְרִיבֵּל. לִינָא האָט
דָּעַרְהָעָרט, אָז אֲמַן האָט גַּעֲנְטַפְּעָרט. אַיז זַי גַּעוֹוָאָרָן נִיגְעָרִיךְ:
— וּוּעָר אַיז גַּעוֹוָעַן דָּעֵר מַאַן? וּוּאָס האָט עַר גַּעְזָאָגַט?
דאָרִיס האָט נַאֲכָמָאל גַּעֲרָפּוֹן. פָּאַרְזִיכְטִיךְ גַּעֲדָרִיטִיךְ דָּעֵם דָּעֵל מִיט
די נַמְעָן. דִּי וּלְבָעַ שְׂטִימַע האָט אַ זַּאְגַּגְעָן:
— אַ, וּוּיְתַעַר דָּז? וּוּאָס לַעֲרָגְסְטוֹ זַיְךְ נִישְׁטָאָוִיס, מַיְדָעָלָע, וּוּי צַו
נוֹצֵן דָּעֵם טְעַלְעָפָּן.
דאָרִיס אַיז גַּעוֹוָאָרָן אַין בָּעֵס:
— אָוָן וּוּאָס הַעֲגָסְטוֹ אַוְיפּוֹן טְעַלְעָפָּן? פָּאַרְזְּוָאָס לְאַזְטוֹ נִישְׁטָרְפּוֹן,
וּוּמְעָן מַעַן באַדָּרָף?

לִינָא האָט גַּעֲקוֹקָט אַוִּיףְּ דָּאַרְיִיסְעַס פָּאַרְפְּלָאָמַט פְּנִים:
— וּוּאָס, וּוּיְתַעַר עַר? דָּעֵר וּלְבָעַר מַאַן? לָאָז מַיךְ דַּיְדַּן צַו
אִים! — האָט זַי גַּעוֹוָאָלָט אַרְיוֹסְרִיסְטִין דָּעֵם רְעֵל פָּוֹן אַירְהָאנְט. דָּאַרְיִיס
הַאָט זַי אַפְּגַּעַשְׁטוֹפּוֹט. דִּי שְׂטִימַע אַוְיפּוֹן טְעַלְעָפָּן האָט גַּעְזָאָגַט:
— אַיךְ הָעָר דָּאַרְטַּן נַאֲגַד מִידָּל! זַיְתְּ אַירְדָּאַרְטַּן צַוְּיִי מִידָּלָעָךְ?
מִיר וּיְנַעַן דָּאַ צַוְּיִי בְּחָוּרִים. אָפְּשָׁר מַאֲכַן מִיר אַ "דָּעִיט"?
דאָרִיס האָט זַיְךְ צַעְשְׁמִיכְלָט:
— אַיךְ הָאָבָּשׂוֹן מִינְעָז "דָּעִיטָס" גַּעֲמָאָכְט! . . .
— אַזְוִי גַּאֲרָ ? — האָט דִּי שְׂטִימַע גַּעֲקוֹוָאָלָן. — הַיִּסְטָע, האָסְט
שַׁוִּין גַּעֲמָאָכְט אַ "דָּעִיטָס"? אַבָּעָר אַיךְ הָעָר, אָז אַירְקְלִיבְּטַזְזַיְךְ צַו גִּיאַן
אַין אֲמַאוֹוִי. מִיר וּוּילְעַן אַוִּיךְ גִּיאַן! אַיזְוִי אָפְּשָׁר טְרַעְפּוֹן מִיר זַיְךְ דָּאַרְטַּן?
לִינָא האָט גַּעַהְאָלָטָן אַירְאַוְיעַר צַוְּגַּעַדְרִיקְט צֻוְם טְרִיבֵּל. זַי האָט
שְׁטִיל גַּעַלְאָכְט:
— דָּאַרְיִיס, — האָט זַי שְׂטִיפְעָרִישְׁ גַּעֲקוֹקָט צֻוְם טְעַלְעָפָּן. — לְאַמְּרִי
הַאָבָּן אַבְּיִסְלְשַׁפְּאָס! . . . לְאַמְּרִי זַיְךְ אַגְּלָאָכְן! . . .
דאָרִיס האָט גַּעַשְׁאָקָלָט מִיטָּן קָאָפְ אַוִּיךְ נִיטָן. דִּי שְׂטִימַע האָט אַ נִיִּי
גַּעַרְיקָע גַּעַפְּרָעָגָט:
— וּוּאָס זַאֲגָסְטוֹ דָּאַרְטַּן? אַיךְ הָעָר, אָז אַירְרַעְטַּן דָּאַרְטַּן, אָוָן וּוּיִס
נִיט וּוּאָס . . .
לִינָא האָט גַּעַגְעָבָן אַ כָּאָפְ אַרוֹיס דָּעֵם טְרִיבֵּל פָּוֹן דָּאַרְיִיסְעַס הַאָנְטָן:
— וּוּאַרְטַּן דָּאַרְטַּן צַוְּאַ וּוּיְלָעַ ? . . . מִיר וּוּלְעַן אַיךְ אַפְּרָוֹפּוֹן אַוִּיךְ צַוְּ
רִיךְ ! . . .
— גּוֹט! — האָט דִּי שְׂטִימַע זַיְךְ דָּעַרְפְּרִיט — מִירַן וּוּאַרְטַּן!

— דאָרים, — האָט לִינָא אָנוּכָאָפָט אַירָע בַּיְדָע הָעֵנֶט — זַי נִיט
קִין נָאָר. וְאָס אָרט דִּיך, אָז מִיר וּוּלְעָן זַיך אַבִּיסָל אֲנְלָאָכָן? מִיד מַאֲכָן
נִיט קִין „דָּעִיטָס“ מִיט זַי! מִיד וּלְעָן אַבְּיָהָן אַבִּיסָל שְׁפָאָס! . . .
— אָ, יְעָ, — האָט דָּאָרים אָלָאָגָעָן. — סְקָאָן אַרְוִיסְקוּמָעָן אָ
שִׁינְעָר שְׁפָאָס! . . . אָוֹן טָאָמָעָר זִינְבָּעָן דָּאָס גָּאָר דָּאָרְטָן צַוְּיִי אַלְטָעָ לִיְתָן?
לִינָאָה האָט אִיר גַּעֲקוּקָט אַיְן דִּי אָוִיגָן אָרְטִין:
— האָט דֻּעָם מַאנָּס שְׁטִימָע גַּעֲלוֹגָעָן וּוּ פָנָּן אָוֹן אַלְטָן מָאָן? זַאג
דֻּעָם אָמָת!

דאָריםטעס אָוִיגָן זִינְבָּעָן גַּעֲוָאָרָן לְעַבְדִּיקָעָה. זַי האָט אָטְראָכָט גַּעָּ
טָאָן וּוּגָן דָּעָר שְׁטִימָע:

— נִיְיָ, עַר האָט וּזְיַעַר אָשִׁינָע שְׁטִימָע — אַיְן זַי רְוִיט גַּעֲוָאָרָן,
וּוּ פָנָּן אָמָאָן פָּוּן אָיָרְדָּרִיסִיך! . . . — האָט זַי זַיך פָּאָרְשָׁעָמָט.
— זַעַסְטָן! — האָט לִינָאָזְיַע דָּעַרְפְּרִיט — אַיְן וְאָס אָרט דִּיך, אָז
מִיר וּוּלְעָן זַי אַנְקָוָן? הָעָר, דָּאָרִיס, — האָט זַי גַּעֲזָעָן, אָז דָּאָרִיס וּוּדָרֶט
צּוֹדִיק עַרְגָּסָט, — לְאָמֵר זַי זַאגָן, אָז מִיר וּוּלְעָן זַי טְרָעָפָן בַּיְדָעָ מַאוֹויָּי,
אָבָעָר מִיר וּוּלְעָן אַרְפָּחָזְיַי אָזְיַי אָזְיַי אָזְיַי אָזְיַי אָזְיַי אָזְיַי
שְׁטִיסָט, מִיר וּוּלְעָן אַפְּיָלוּ צַו זַי נִיט דִּיְיָן! . . . — האָט זַי זַיך גַּעֲבָעָטָן
בַּיְדָעָ אָרִיסָן, אָזְיַי זַיך האָט זַי גַּעֲטָרָכָט, אָזְיַי וּוּלְעָן שְׁוִין זַיְן דָּאָרָטָן,
וּוּטָמָעָן שְׁוִין זַעַן.

דאָרִיס האָט גַּעֲזָאָגָט:

— אָז דַו וּוַילְסָט, קָאנְסָטוּ אַלְיָין גַּיְינָן, וּוּסְטָט מִיר דָעַרְגָּאָד דָעַרְצִילָּן,
זַי זַי קָוָקָן אָוִיס . . .
— נָאָרָעָלָע, — אָט לִינָאָזְיַע זַי נִיט אַפְּגָעָלָאָזְן — מִיר מַאֲכָן דָּאָר נִיט
קִין „דָּעִיטָס“ מִיט זַי! זַי וּוּלְעָן דָּאָר אַפְּיָלוּ נִיט וּוּסָן, וּוּעָר מִיר זִינְבָּעָן!
צַי מִיר קָוָמָעָן. פָּאָרְשִׁיטִיסָט? — האָט זַי גַּעֲקָוּקָט דָּאָרִיסָן אַיְן דִּי אָוִיגָן
אָרְדִּין.

— אָזְיַי וּוּלְעָן מִיר וּוּסָן וּוּעָר זַי זִינְבָּעָן? — אַיְן דָּאָרִים גַּעֲוָאָרָן
אוּמְרוֹאִיך, וּוְילָזְיַי האָט דָעַרְפִּילָטָן, אָז זַי לְאָזְטָן זַיך פָּוּן לִינָאָן אַרְיִינְשְׁלָעָפָן
אַיְן נָאָרִישְׁקִיָּטָן.

— מִיר וּוּלְעָן זַי הַיִּסְעָן שְׁטִינָן בַּיְדָעָ דָעַרְטָעָר זַיְטָ פָנָּן דָעָר מַאוֹויָּי
אַרְיִינְגָּאנָגָג, לְעַבְנָן דָעָר קָעְנְדִּיסְטָאָר, — האָט לִינָאָזְיַע שְׁוִין גַּעֲהָאָט אַלְצָ אָוִיסָט
גַּעֲפָלָאָנִירָט. — נָאָ, רְוָף אָפָּ. — האָט זַי גַּעֲדוּקָט דֻּעָם טְרִיבָּל אִיר אַיְן
הָאָנָט אָרְדִּין.

— טָאָמָעָר שְׁפָאָסָן זַי גָּאָר אָזְיַי וּוּלְעָן נִיט קָוָמָעָן? — האָט דָּאָרִים
זַיך גַּעֲוָעָרטָט.

יונג לבן

— מיר שפֿאָסֶן דַּאֲךְ אוֹיךְ! . . . — איז שווין לינא געווָרֶן אָומְגָעַ
דוֹלְדִּיק. — מיר מאָכוֹן דען מיט זַי אַ “דָּעִיט”?! מיר גִּיעָן דַּאֲךְ בְּלוּזִי
זַעַן אַ מְוֹאוֹויַּה! . . .
— . . . האָבָּן אַבְּיִסְעָלָעַ שְׁפָאָס, האָט דָּאָרִיס גַּעֲטָרָאָכֶט וּוּעָגֵן דָּעַם,
וּוָסּ לִינָא האָט גַּעַזְגָּט.

— אָלָעַ זְוַנְטִיק גִּיעָן מיר אַין דַּעַר זְעַלְבָּעָר מְוֹאוֹויַּה! . . . שְׁטַעַנְדִּיק
בְּלוּזִי מִיר בִּידָע. קִינְמָלַל פָּאָסְרֶט גַּרְגִּישֶׁת. פָּאָרוֹוָאָס זָאַל הַיִּינְטָנִיט
זַיְן אַגְּדָעָרְשַׁ? . . . פָּאָרוֹוָאָס נִיט האָבָּן אַבְּיִסְלַּשְׁפָאָס? זַיְךְ אַבְּיִסְלַּשְׁ אַנְּ
לאָכוֹן? מִיר האָבָּן שַׁוְּנוֹן אַזְוֵּי לאָנוֹגַ נִיט גַּעַלְאָכֶט . . . — האָט זַי גַּעַנוּמָעַן
דָּעַם טְרִיבְּלָאָן האָנְטָאָרִיַּה!

אַין קִיד האָט דָּאָרִיסֶס מַאְמָעַ דַּעַרְהָעָרט, אָז עַפְּעָס רְוּדְעָרט זַיְךְ אַין
צְוַיְוִיטָן צִימָעָר. נִישְׁטָוּ וּיְאָלָעַ מְאַלָּ. האָט זַי אַרְיִינְגְּעָקָוֶט אָוֹן דָּעַרְזָעַן,
אַז אַיר דָּאָרִיס רְדַעַט צַו אִימְעָצָן אַוְיפָּן טְעַלְעָפָּן מִיטַּא פָּאָרְפָּלְאָמְטַן פְּנוּים,
מִיטַּא גַּלְאָנָץ אַיְן דַּי אַוְיָגָן, אַז לִינָא שְׁטִימָט לְעַבְּן אַיר זַיְעַד גַּעַנְעַט, לְאַכְט
מִיטַּא פָּאָרְשְׁטָעָלָט מוֹילַ. זַי האָט נִיט פָּאָרְשְׁטָאָנָעָן, וּוָסּ אַיר דָּאָרִיס דְּרַעַט
אוֹיףַ עַגְּגִילִישׁ, אָבָעַר זַי האָט דַּעְרְפִּילַט, אָז עַפְּעָס וּוּכְטִיקָּס, עַפְּעָס גּוֹטָס
קוּמוֹט דַּאֲ פָּאָרַ. אַיְזַן זַי אוֹיףַ דַּי שְׁפִּיצַן פִּינְגָּעָר אַרְיִין צְוּרִיק אַיְן קִיד אָוֹן
זַיְךְ גַּעַזְעַטַּן וּוּאָרְטָן, וּיְמַעַן וּוּאָרְטָן אוֹיףַ אַגְּרִוִּיסָן נֵס. עַס אַיְזַן שַׁוְּין גַּעַזְעַטַּן
וּוָעַן בְּמַעַט פִּינְצְטָעַר, וּוָעַן דָּאָרִיס אַיְזַן אַרְיִין קִיד :

— מַאְמָעַ, — האָט זַי אַוִּיסְגָּעָמִידַן צַו קָוּן אוֹיףַ אַיר — מִיר גִּיעָן
אַיְן אַ מְוֹאוֹויַּה! . . .

— נָגַן, גִּיאַת גַּעַזְגָּטַן, — האָט דַּי מַאְמָעַ מִיטַּא פָּרוּמָעַר מִינָּעַ גַּעַנְעַטַּן
פָּעָרט. אַז זַי אַיְזַן גַּעַבְּלִיבָּן אַלְיָין, האָט זַי זַיְךְ אַוִּיסְגָּעָקָנָאָקָט דַּי פִּינְגָּעָר
אוֹן אַחוּבָּגַעַטָּן דַּי אַוְיָגָן אַיְן דַּעַרְהָוִיךְ.

— אָפְשַׁר? . . . — האָט זַי אַרְוִיְּגָעָקָוֶט צַו דַּעַר סְטָעַלִיעַ, — אָבָעַר
נִיט אַרְוִיְּגָעָזָגָם, וּוָסּ זַי מִינְטָמִיט דָּעַם “אָפְשַׁר”.
אָרוֹם דַּעַר מְוֹאוֹיְהָוִי אַיְזַן גַּעַוְעַן לִיכְטִיק. עַלְעַקְטְּרִישָׁע לְעַמְפָלְעַד
הַאָבָּן גַּעַפְּיִינְקָלֶט פָּוֹן אָלָעַ זַיְיָן אַרְיִינְגָּאָגָן, אַפְּגָעַשְ׀יִינְט אוֹיףַ דַּי קָאָלִירְטָע
אֲפִישָׁן אַזְוַיְשַׁ אַשְׁטִיק פִּינְצְטָעָרָעָג אַסְמָאָרָם. דָּאָרִיס האָט גַּעַהְאָלָטָן
לִינָאָן אַגְּנָטָעָרָן אָרָעָם. אַיר אָלָעַ וּוּיְלָעַ גַּעַצְוִיגָּן אוֹיףַ צְוּרִיק, זַיְךְ אַזְוַיְ
נִיט לְוִיְּפָן, זַיְךְ נִיט אַיְלָן :

— גַּעַדְעַנְקָ, לִינָאָן, — האָט זַי גַּעַהְאָלָטָן אַיר אַיְזַן דַּעַרְמָאָגָנָעָן —
מִיר שְׁטָעַלְן זַיְךְ נִיט אָפַּ. מִיר רְעַדְן נִיט צַו זַיְיַ. מִיר וּוּעַלְן זַיְיַ אַנְקָוָן
אוֹן גַּלְיִיךְ אַרְיִין! . . .

פָּעַם י ב אֶחָד

לינא האט שטיל געכיבעט, געדרייקט דאריסעס אָרְעֵם און געוואָלט
שווין דערזען די בחורימ :

— זוי דענקסטו, דאריסס, קוקו זיי אויס ? לאמיר דען וועגן דעם,
זוי זיי קוקו אָוִיס . . .

דאריסס האט געדראָכט וועגן דער שטימע אָוִיפָּן טעלעפָּן, אָזָא צָאָרָה
טע מזוייקאלישע שטימע, פֿאָסָט פֿאָר אָן אַידָּעָלָן מענטשָׁן. ער מוו אַוְאָדי
האָבָּן אַ פֿיְנָעָם שְׂמִיכָּל, וויל זיין שטימע אַיז געוווען עפָּעָס אָזָא שְׂמִיכָּבָּר
לענדיקע, ווי ער זואָלט זיך געפְּרִיטָמִיט עפָּעָס. זיי האט געהאָפָּט, אָזָא זיי
וועט זיין די ערְשָׁטָע צו באָמְגָּרְקָּוָן וְתִּיְּ אָזָא זוי ווועט גְּלִירָךְ דערקענען דעם
מאָן, מיט וועמען זיי האט גערעדט אָוִיפָּן טעלעפָּן. אָבעָר דערזען האט
זוי גָּאָר לִינָא :

— דארטן שטיעַן זַיִּי ! . . . — האט זיי שטיל אַ לאָך געטָאָן אָונָ גַּעַד
וועאָלט זיך אָפְּשָׁטָעָלָן. דאריסס האט זיך דערשְׁרָאָקָן. זיי האט אַ צִי געטָאָן
לִינָאָן אוֹיף צוֹרִיךְ אָונָ גענוּמָעָן גַּיְינָן לאָנְגָּזָאָמָעָר :

— מִיר זַעַעַן זַיִּ נִיט . . . — האט אַרְגָּעָנוּמָעָן קְלָאָפָּן אַין האָרָצָן.
בַּיִּ דָּעַר וְאָגָּט. לעַבָּן דָּעַם אַרְיִינְגָּאנָגָן פָּוָן קְעַנְדִּיְּסְטָאָר, זַיְנָעָן גַּעַד
שְׁטָאָגָעָן צְוַיִּי בְּחָרִים. מַעַן האט נָאָך נִיט גַּעֲקָעָנָט זַעַן זְיִיעָרָעָ פְּנִימָעָר,
אָבעָר זַיִּי האָבָּן אַוְיסְגָּעָקוּמָט הַוִּיך אָונָ שְׁלָאָגָּק. עַדְשָׁט זַעַן זַיְנָעָן צְוַיִּ
גַּעֲקוּמָעָן נְעַגְּנָטָעָר, האט דָּאָרִיסָס זַיִּי גּוֹטָן עַרְזָוָן. דִּי אַלְעַ עַלְקָטְרִישָׁעָ
לְעַמְּפָלָעָךְ האָבָּן אַרְאָפְּגָעָשִׁינָט אַוְיִיךְ צְוַיִּי יְוָגָעָ בְּחָרוּמְלָעָךְ, אַיִּן צְוַיְבָּרִיִּיְּ
טַע רַעְקָלָעָךְ אַוְיִיךְ שְׁמָאָלָעָךְ, נָאָך נִיט אַנְטוּוֹקְלָעָךְ פְּלִיצָעָךְ. יְוָגָעָ גַּלְאָטָעָ
פְּנִימָעָר, וְאָסָהָלָעָן זַעַן נָאָך אַיִּן פְּאָרְמִידָן, אַיִּן אַרְיִיבָּרְגִּיָּן פָּוָן קְיִינְדָּעָרָ
שַׁע שְׁטָרִיכָן צַוְּעַלְעָבָעָךְ. צְוַיִּי יְוָגָעָ בְּחָרוּמְלָעָךְ מִיטָּגְרָוִיסָס נְיִיגָּעָר אָונָ
דְּעַרְוָאָרְטָוָנָג אַיִּן זְיִיעָרָעָ אָוְיגָן.

— קִינְדָּעָר ! . . . — האט דָּאָרִיסָן דְּוַרְכָּגְעַבְּלִיכָּט דְּוַרְכָּן מוֹת. — יְוָגָעָ
גַּע סְקוּלִּיְקִינְדָּעָר ! . . . אָפְּשָׁר זַיְנָעָן דָּאָס נִיט זַיִּי ? — האט זַיִּיךְ גַּעַד
וועאָלט אַנְכָּאָפָּן אָזָא האָפְּעָנוֹנָג. אָבעָר אַיִּר האט עַס גַּעֲשָׁרִיעָן מִיטָּ
חוֹזָק, מִיט וּוּיִיטִיק, אָזָא דָּאָס זַיְנָעָן זַיִּי. אָזָא זַיִּ מִיט לִינָאָן האָבָּן גַּעֲמָאָכָט
„דְּעִיטָסָס“ מִיט יְנִיגָּלָעָךְ. יְהָאָט נִיט גַּעֲקָעָנָט זַעַן לִינָאָס פְּנִים, אָבעָר גַּעַד
פִּילָט, זַיִּיךְ אַרְדָּעָם וּוּעָרָט שְׂטִיף :

— זַיִּיךְ זַיְנָעָן נָאָך נִיטָא . . . — האט לִינָאָ פְּרוּבִּירְט זַאגָן, אָונָ מְוָרָא
געַהָאָט אַ קוֹק צַוְּתָאָן צַוְּ דָּאָרִיסָעָס זַיִּיט.
איְגָעָר פָּוָן דִּי יְנִיגָּלָעָךְ האט מִיט פְּאָרְדוֹס גַּעֲזָאָגָט :
— דָּאָס זַיְנָעָן נִיט זַיִּי. דָּעַר מִיְּדָלָס שְׂטִימָעָ אָוִיפָּן טַעַלְעָפָּן אַיִּן

וּנְגַל עֲבָן

געוווען אַיונגעע, אַקליגגענדיקע. זַיְדָאָרְפֵּן זַיְן יַוְנְגָעַ מִידְלָעַד . . .

דאָרִיס האָט דערקענט דעם צַאָרְטָן, אַנוּגָעַנְעַמְעַן טַעַנָּאָר.

— לאָמִיר אַרְיִין אַיְן דַעַר מַאוֹויִי, — האָט לִינָא אַפָּרָלָאַרְעַנָּע גַעַז וּזְאַלְט זַיְךְ אַפְּגַעְשְׁטָעָלָן.

— נַיְיַן, מִיר גַיְיַן אַהֲיִים ! . . . — האָט דַאָרִיס אַפְּגַעְלָאָזָן אַיְרָהָאנְט אָוָן גַעַנוּמָעַן גַיְיַן שְׁבַעַלְעָר.

— דַאָרִיס ! — האָט לִינָא פֿרוֹבִירֶט זַי נַאֲכַהְאַלְטָן. — וּזְאַס בִּיסְטוֹ אַיְן כָעַס ? מִיר הָאָבָן נִיט גַעַמְאַכְט קַיְיָן „דָעִיטָס“ מִיט זַי ! דַאָרִיס האָט זַיְךְ אַפְּגַעְשְׁטָעָלָט. שָׁאָרָף אַרְיִינְגַעְקָוָת לִינָא אַיְן פְנִים אַרְיִין :

— נַיְיַן ? מִיר הָאָבָן נִיט גַעַמְאַכְט קַיְיָן „דָעִיטָס“ ? יַא, לִינָא, יַא. — האָט זַי וּוֹי אַרְיִינְגַעְוָאָרְפֵן פּוֹן זַיְךְ דַי וּוּרְטָעָר, — מִיר הָאָבָן יַא גַעַמְאַכְט מִיט זַי אַ „דָעִיטָס“ ! . . . דַו וּוִיסְטוֹעַס ! וּזְאַס אַיְיָן, לִינָא, זַי גַעַפְעָלָן דִיר נִיט ?

אַיְן דַעַר הַיִם, אַיְן קִיךְ, האָט דַאָרִיסְעָס מַאֲמָע גַעַוְאָרָט אַוִיכְזַי. גַאֲך אַמַאוֹויִי קָוְמָעַן זַיְךְ אַלְעַ מַאלְטְרִינְקָעַן אַיְן קִיךְ אַגְלָאָז טַיִי. אַיְזָו זַי גַעַז עַסְעַן אַגְעַדְוָלְדִיקָע אָוָן גַעַדְרָעְמָלָט.

איבער א מאמען

ס'איו מיר אַנגעקוּמָעָן אֶ בְּרִיּוֹ פֿוֹן מֵיַּן שׁוּעַסְטָעָר מַעֲרִיַּ, אָז אַיךְ נָאֵל אַרְיבָּעַרְקוּמָעָן זִיךְ דּוֹרְכְּרָעָדָן וּוּגָן דּעָרָ מַאֲמָעָן. — ס'איו זַיְעָר וּבִיטִּיקְ, הָאָט זַי גַּעַשְׂדִּיבָּן. — מַוּזָּט אַומְבָּאַדְינְגָּט קְוּמָעָן. פְּעַי וּוּטָ אַוִּיךְ זַיְיָן.

פָּאַרְנוֹדִיק אַרְוִיף שְׁטָאָט צַו דּעָם רֻעַסְטָאָרָאָן, וְאוֹ אַהֲבָ זִיךְ בָּאָז דְּאַרְפָּט טְרָעָפָן מִיטָּמִינָן שׁוּעַסְטָעָר, הָאָב אַיךְ נָאַכְּאָמָל דּוֹרְכְּגָּעָלְיִיעָנְטָ דּעָם בְּרִיּוֹ. כְּהָאָב גַּעֲוָאָלָט דְּעַרְגָּיִין דּעָם סָוָה, וּוָאָס אַזְוִינָס דְּאַרְפָּט זַיְיָן רְעָדָן מִיטָּמִיר וּוּגָן דּעָרָ מַאֲמָעָן. אַיךְ זַוִּיסָּ, אָז מִיטָּמָל דּעָרָ מַאֲמָעָן אַיז גַּאֲרְגִּישָׁט גַּעַשְׂעָן. עַרְשָׁתְּ לְעַצְּטָעָ זַוְּאֵד בֵּין אַיךְ גַּעַוּעָן בַּיִּ אִיר. זַי אַיז זַיְיָן אַלְעָ מָאָל, וּוּעָן כְּקָוָן זַיְיָן, גַּעַוּעָן זַיְיָר צּוֹפְּרִידָן. זַי הָאָט מִיד גַּעַהְאַלְטָן אַיז אַיְיָן דְּעַרְצִילָן אַלְעָ נְיִיעָס, וּוָאָס ס'הָאָט זִיךְ בַּיִּ אִיר אַגְּעָגָעָ קְלִיבָן פָּאָר דּעָרָ צִיָּט, וּוָאָס כְּהָאָב אַיךְ נִישָׁת גַּעַזְוָן. אַיךְ הָאָב גַּעַדְאָרְפָּט פָּאַרְזּוֹכָן פֿוֹן אַלְעָ נְאַשְׁעָרִיעָן, וּוָאָס זַי הָאָט פָּאָר מִיר אַגְּנָגְגָרִיטָן אַיז הָאַלְטָן אַיז אַיְיָן פָּאַרְיכְּעָרָן, אָז ס'אַיז מִיר גּוֹט אָזָן בָּאַקְוּוּם אַיז דּעָם צִיְּ מַעַר, וְאוֹ אַיךְ זַוְּאֵן אַדוֹם דּעָרָ 8 טָעָר גַּאֲסָם.

מֵיַּן מַאֲמָע אַיז גַּעַזְוָסָן אַוִּיפָּ אִיר שְׁטָעַנְדִּיקָן פָּלָאָז, אָז דּעָם אַלְטָן וּוּגְּיִשְׁטוֹל בְּיִם פָּעַנְצָטָעָר. דּוֹרָךְ דִּי בְּרִיּוֹתְּ גַּאֲרְדִּינְגָּעָן הָאָבָן אַרְיִינְגָּעָן שִׁינְיָנְטָ פָּאָסָן זַוָּן, אַפְּגָּעָשִׁינְיָנְטָ אַוִּיפָּ אִיר מַעְלָן אַיז צִימָעָר אָז אַיךְ מֵיַּן מַאֲזָעָסָעָס וּרְאִיךְ, צַעְקְנִיתְשָׁטָ פְּנִים. ס'הָאָט זִיךְ מִיר גַּעַדְאָכָטָן, אָז אַלְעָ אַיז הוּוִין פְּוֹנְקָט וּזַי ס'אַיז גַּעַוּעָן, אָז דּעָרָ טְאָטָע אַיז גַּאֲרְגִּישָׁט גַּעַשְׁטָאָרָבָן, אָז עָד אַיז בְּלוּוּן עַרְגָּזָן וּוּאָזָוּעָק אָז דִּי מַאֲמָע וּוּאָרְטָעָס אָז דִּי רְוָאִיךְ בְּיִם פָּעַנְצָטָעָר, עָד זַאל בָּאַלְדָּ צְרוּקְיִקְוּמָעָן.

עַרְשָׁתְּ זַוָּעָן כְּהָאָב זִיךְ אַוִּיפָּהָוִבָּן אַוּוּקְצָוְגָּיִן, אַיז דִּי מַאֲמָע גַּעַזְוָס וּוּאָרְן אַוּמְרוֹאִיךְ, זַי הָאָט אָז אַוּמְעַטְּיָקָעָ גַּעַקְוָקָט אַוִּיפָּ מִיר. אָז שְׁטָעָנְדָן דִּיקָ, זַוָּעָן כְּדָאָרָף אַוּוֹקָ פֿוֹן אִיר, גַּעַמְטָ מִיר קְלָעָמָעָן דָּאָס הָאָרָץ, אִיר אַיְבָּעַרְצָלָאָזָן אַלְיָין אָז אַיךְ דּעָרָ זְעַלְבָּעָר צִיָּט גַּעַמְטָ מִיר דְּרִיקָן אָז מַוָּאָ, דִּי מַאֲמָע זַאל מִיךְ נִישָׁת בְּעַטְן אִיךְ זַאל צְרוּקָ זִיךְ אַרְיבָּעַרְצִיעָן אַיז דּעָרָ גַּעַקְאָנְטָ אַפְּוָאָגָן. אַבְּעָרָ מֵיַּן מַאֲמָע הָאָט גַּעַשְׁוָוָגָן, בְּלוּוּן גַּעַקְוָקָט אַוִּיפָּ מִיר אָזָן קִיְּן וּוּאָרְטָ גַּעַשְׁמָטָה דּוּרְמָאָגָט וּוּגָן מֵיַּן וּוּאַיְנָעָן אַלְיָין אַיז שְׁטָאָט. מֵיַּן שׁוּעַסְטָעָר הָאָבָן שְׁוֹן גַּעַוְאָרְטָ אַוִּיפָּ מִיר. זַי זִינְעָן גַּעַזְוָס

יונגע ל עבן

בי א זייטיך טישל און געקוקט צום טיר. זוינט אois, איז זיינגען שווין געוווען גוט אומגעדולדיך, וויל' ב' האב נאך פון דערוויתן געזען ווי מעריא פויקט מיט די פינגער איבערן וויסן טישטוח.

מערי איז ווי שטענדיק געוווען אונגעטאן דרייך, אבער אינפאך און מיט איזויפיל געשמאָק, איז מ' האט געמוות באַמערכן אירע קליעדער. איר וויכעדר הוות האט זיינער שיין געפאָסַט צו איר לענגלאָך פנימ. כאָטשׁ ווי איז געוווען די עלטסטע, האט איר פנימ איסגעקוּקט גלאָט און פריש, ווי בי א יונגע מיידל. פעי איז געוווען פאֶדרוצט אין א פוטערגעם מאָנטל. זי האט אלע מאל ליב געהאט זיך צו פוץן אין טיעדר בעגדים. זי איז געד ווען פול און רונד מיט א קיילעכדיך פנימ און צוויי חִזְגְּרִיבְּעָלָעָך איז די באָקן. דערפֿאָר האט זי טאקע שטענדיק געשמייכלט. ווען כ' בין צוגען קומען צום טישל, האט מעריא א ברוגען גלייך א זאג געטאן :

— מיר וואָרטן שווין אויף דיר גאנץ לאָנגָג.

און פעי האט זיך באָקלאגט :

— מיר האבן געווארט אויף דיר מיטן עסן. כ' בין שווין איזוי הונִי געריך ! . . .

מערי האט נישט געוואָלט דורךלאָזַן די געלעגהַהיט אַרְיִנְצְּזָאָגָן פיעען :

— נישט אַומְזִיסְטְּ קֹקְסְטוֹ אָוִיס אַזְוִי . . . אַרגְסְטְּ זיך אַזְוִי שטראָק פָּאָרְן עַסְן ! . . .

פעי האט גומטומטיך געשמייכלט מיט אירע צוויי חִזְגְּרִיבְּעָלָעָך :

— אַיך בֵּין צוֹפְּרִין, ווי כ' קָקָ אָוִיס. דו קָאנְסְטְּ זיך האַלְטָן בֵּין דִּי נָעַתְּנִיתִים . . . אַזְוִי סִיְוִוִּי, — האט זיך פִּנְטָל געטאן צו מיר מיטן אוֹיגָה — אַזְוִי מ' האט קִינְדָּעָר, קָאָזְמָעָן נִישְׁטָזְמָעָן שְׁלָאָנָּק . . .

דאָס האט זיך געוואָלט אַרְיִנְצְּזָאָגָן מערין, זוֹאָס זיך וויל' נישט האַבָּן קִינְדָּעָר, כדֵי נישט צו פָּאָרְלִין אִיר מִידְלְשָׁע פִּיגָּרוֹ. די מַאֲמָעָה האט מִיד אַבער אַמְּאָל דֻּעְרְצִילָט, אַזְוִי אִיר מָאָן ווַיְל' נִישְׁט קִינְדָּעָר. נאָזְ אַיְדָעָר זיִי האַבָּן חַתּוֹנָה געהאט האט עַר אִיר גַּעַזְגָּט, אַז עַר האט פִּינְטָז קִינְדָּעָר. אַיך האַב געזען ווי מעריס אַוְיגָן האַבָּן זיך אַנְגְּעָפִילָט מיט זיִיטיך. ס' האט אַיסְגְּעָקוּקט פּוֹנְקָט ווי אַשְׁאָמָן ווֹאָלָט אַשְׁוּעָב געטאן אַיבָּעָר אִיר פְּנִים. דַּאָס האט אַבער אַגְּעָה אַלְטָן בְּלוּזָן אַמְּאָמָעָן. אִיר פְּנִים אַיז גְּלִיךְ זוֹרִיךְ געוואָרָן דּוֹאִיך. אִיר מַנְעַז אַיְגְּנָה אַלְטָן. זי האט בְּלוּזָן אַוְינְדוֹן אַקְּוֹק געטָאָן, ווי אַיְגְּנָר זָגָט, ווֹאָס האַב אַיך מִיט אַיך זיך דַּעַדְן ? אִיר ווּט דַּעַן פָּאָרְשְׁטִיךְ ?

פָּעַסִּי בְּאֶלְךָ

או אונדזער עסן או שווין געשטאנען אויפֿן טיש, האט מערי דֵּער-
שטע גענומען רײַדָּן : —
העלען, — האט זי צו מיר געזאגט, — מיר האבן דֵּיך גערופָּן,
ויל מיר דארפָּן דָּא באַשְׁלִיסְן ווֹאָס צו טאן מיט דער מאַמען.
איך האב אָ פָּרוֹאוֹן דערט עוקוכט אויף מײַנע שׂוועסטער. וואַלטן
די נישט אויסגעקוכט אָזְוִי דָּוַאַיק, וואַלט איך זיך דערשראָקן. צום סוף
האב איך גענומען לאָכָּן :

— ווֹאָס ווֹילט איך טאן מיט דער מאַמען ?

מערי האט אִיגָּנָאָרִיטָן מײַן לאָכָּן. זי האט געזאגט :
— מיר קאנען נישט דערלאָן די מאַמע זאל וואַוינען אַיְנָע אַלְיאַן
אין אָ גְּרוֹיסְעָר, אַלְטָעָר הָוִין. די געגָנָט אָז אַ פָּאָרָלָאָזְעָנָע, אָן אַוְּסָגָעָ
שְׁפִּילְטָע. מִיר ווֹיְסָן, אָזְוִי אָרְיךָ וַיְעַר אַמְּעָטִיק, בָּאַטְשָׁׂׂשׁ זַי וּוּעַט עַס
לייקענען. פָּאָרָשְׁטִיטָזְזִיךְ, אָזְדוֹ מַזְטָּה דָּאָךְ וּוֹאַיְנוּן דָּוַוקָּא אָז
שְׁטָאָט, — האט זי מִיר אַנְגָּעָקָוכְטָן דָּעַר זִיְּתָן. — דָּוַאָרְפָּסְטָן דָּאָךְ
הָאָבָן דִּין סְטוֹדִיאָן אָן אַ בְּוּידָעָם-שְׁטִיבָּל, אָן דָּוַוקָּא דָּאָזְנִיטָאָן. אָזְוִי קְלָאָר,
אָז מיט דֵּיר קָאָן די מאַמע נִישְׁתָּוּ וּוֹאַיְנוּן.
— וּוּעַט זַי קוּמָעָן וּוֹאַיְנוּן מיט מִיר ! — האט פָּעַי אוֹיף שְׁבָעַל
אוֹיסְגָּעָכָאָפָּט. — איך האב אָ גְּרוֹיסְעָר הָוִין. די מאַמע האט לִיב מִינָּעָן
קִינְדָּעָר, וּוּעַט אָרְיךָ זִיְּנָן בֵּי מִיר פְּרִילְעָפָּן.

מערי האט פָּאָרְבִּיטָן גַּעֲקוֹכְטָן אוֹיף פָּעָן :

— דָּאָכָּט זִיךְ, אָז מִיר הָאָבָן שְׁוִין גַּעֲנוֹג גַּעֲרָעָדָט וּוּעַגְּן דָּעַם. דָּוַ
דָּאָרְפָּסְט פָּאָרְשְׁטִיִּין, פָּעַי, אָז דִּינְגָּעָן קִינְדָּעָר יִנְגָּעָן טּוּמְלִידִיקָּעָן. די מאַמע
איָן אָז עַלְטָעָדָע פְּרוֹוי. זַי וּוּעַט נִישְׁתָּוּ קָאָנוּן לִידָּן דָּעַם טּוּמָל . . . בֵּי מִיר
איָן שְׁטִיל, זַי וּוּעַט זִיךְ הָאָבָן אָרְיךָ אַיְגָּעָנָם, דָּוַאַיקָּן וּוֹינְקָל.
פָּעַי האט אוֹיפֿגָּעָהָעָרט צָו שְׁמִיכְלָעָן. זַי האט אָזְשָׁׂׂשָׁׂנָהָעָרט צָו
עָסָן :

— מִינָּעָן קִינְדָּעָר יִנְגָּעָן טּוּמְלִידִיקָּעָן ? די מאַמע וּוּעַט זַי נִישְׁתָּוּ קָאָר,
נָעַן פָּאָרְלִידָּן ? די מאַמע אָזְוּוֹיִינְטָן צָו קִינְדָּעָר. זַי האט זִיךְ זַי לִיב,
זַי וּוּעַט הָאָבָן בֵּי מִיר אָ הָיִם ! אַבְּעָר וּוֹאָס וּוּעַט זַי טָאן בֵּי דֵּיר ? זִיךְ
שְׁפִּילְן מיט דָּעַר קָאָז ? אַרוֹמְגִּיאִין אַיבְּעָר דָּי פָּסְטָע צִימָעָרָן אָזְן דָּאָרְפָּן
פִּילָּן, וּי דִין מָאָן וּוּעַט זִיךְ קִרְיָמִינָן הִנְגָּטָר אָרְיךָ דָּוַקָּן ? יְעַ, עַר וּוּעַט
זִיךְ קִרְיָמִינָן . . . — האט זַי שִׁיר אַרוֹסְגָּעָקוֹטָשָׁעָט. — עַר האט זַי קִינְנָ
מַאְלָן נִישְׁתָּוּ לִיב גַּעַחְתָּאָט, דָּוַוִּיסְטָן דָּאָס !
מערי האט גענומען לאָכָּן מיט אַשְׁטִיל, אַיְגָּעָהָאלָטָן גַּעַלְעַטְעָרָל.

יונג לעבן

עס איז שווער געווען צו דערקאנען צי פעי האט איר וויי געטאן. זי האט געלאָסן גענטפעריט:

— ווילסט ذאָר מיר נישט אײַנְדִּיז, אָז דִּיְן מאָן האט ליב דער מאָמען! סִידָּן ער האט אַין זינגען דאס הוּוּ... אַיך האָב טאָקע באָ מערקט, אָז ווּעָן מיר זינגען ذאָר אַלְעָ געווען, האט ער זיך אַרְמוֹגָעָשְׁפָּאָ צִירָת וויי אַ צָּקוֹנוֹגֶטִיקָעָר בַּאֲלָעָבָּאָס... אָפִילּוּ דער באָבָּעָס לַיְכְּטָעָר האט ער באָטְרָאָכָּט... דִּי לַיְכְּטָעָר, ווּאָס דִּיְמָאָמָעָ האט מִיךְ צָגוֹזָאָגָט!

— קָאנְסָטָה אָבָּן דִּי לַיְכְּטָעָר... אַיך דָּאָרָף נִישְׁטָ קִין אַנְטִיקָן. מִיד האט זי צָגוֹזָאָגָט דִּי זְלָבָּעָר. אַיך האָט, אָז דַּו ווּיְסָטָ עַס... אָז דַּי הוּאָן זי פָּאָרְדִּינְגָּעָן.

אַיך האָב זיך צָגוֹעָהָרָט וויי מִינְגָּעָ שָׂוֹעָסְטָעָר דִּינְגָּעָן זיך צָווִישָׁן זיך, וויי זַי אַעֲטִילְלָן זיך מִיט דער מאָמעָס זַאֲכוֹן. אַיך האָב גַּעַטְרָאָכָּט ווּעָגָן דער מאָמעָן אַין דָּעַם ווּיגַּשְׁטוֹלָ, בֵּינְיָדָם זַוְּנִיקָּן פָּעָנְצָטָעָר, ווּעָגָן דער שְׁטִילָעָר, גַּעַרְאָמָעָר הוּוּי, ווּאָס סְ'הָאָט אַיר גַּעַנְוָמָעָן אַוְוִיפָּלָ אַוְיסְצָזָלָן. אַיך האָב גַּעַזְוָעָן דער באָבָּעָס לַיְכְּטָעָר אוּפָּן בּוּפָּעָט. פִּינְקָלְדִּיקָּעָ, אַפְּגָעָשִׁיעָרָטָעָ, מִיט אַרְיִינְגָּעָשְׁטָעָקָטָעָ לִיכְטָה, גַּרְיָיטָ זַי אַגְּצָזִינְדָּן. האט דִּי מאָמָעָ גַּעַזְוָסָט, ווּאָס דִּי קִינְדָּעָר פְּלָאָגָעָוָעָן פָּאָר אַיר? אַכְּסָעָ האָט מִיר אַשְׁפָּאָר גַּעַטָּאָן צּוּם הָאָרָצָן. אַיך האָב אַפְּרָעָג גַּעַטָּאָן:

— האט אַיר שַׁוִּין גַּעַרְעַדְתָּ מִיט דער מאָמעָן? פָּוֹן ווּאָגָעָט ווּיְסָט אַיר, אָז זַי ווּעָט גַּאֲרָ ווּעָלָן אַיבָּעָרְלָאָן אַיר הַיִּם? אָז דִּי לַיְכְּטָעָר, מַעַן דִּי, דָּאָרְפָּסְטוּ נִישְׁטָ ווּעָלָן צָנוֹמָעָן. דִּי מאָמָעָ דָּאָרָף זַי נַאֲך... .

— דִּי מאָמָעָ דָּאָרָף גַּישְׁטָ דִּי לַיְכְּטָעָר. זַי האָט עַס מִיר אַלְיָין גַּעַזָּגָט. אָז דַּי הָעָלָעָן, זָאָלָסָט נִישְׁטָ שְׁטָעָרָן. מִיר ווּעָלָן דָּא בָּאַשְׁלִיסָן, דָּעַרְגָּאָךְ ווּעָלָן מִיר רָעָדָן מִיט דער מאָמעָן.

— פֻּעַי, — האט פָּלוֹצְלוֹגָג מַעַרְיִ שְׁטִילָ אַזְגָּאָגָט. — אַיך מַזְוָה האָבָן דער מאָמעָן מִיט זַיְן. סְ'זַוְּעַט מִיד זַיְן פָּרְיִילְעָכָר. פָּאָרְשְׁטִיסְטָן, אַזְוִי אַיז מִיר שְׁוֹועָר, מִיט דער מאָמעָן ווּעָט מִיר זַיְן גַּרְיָינְגָּעָר... . קָאנְסָט גַּעַמְעָן דִּי לַיְכְּטָעָר אַוְיך, ווּאָס דַּו ווּלְסָטָ, אַבְּעָדָלָאָז דִּי דער מאָמעָן גִּין צּוּמָרָה.

אַיך האָב שַׁוִּין פָּוֹן פָּרְיִעָר גַּעַוְאָסָט, אָז מַעַרְיִ לַעֲבָט נִישְׁטָ גַּוט מִיט אַיר מַאֲן, אָז זַי רְיִיסָן זַיך אַרְוָם אָז אָז סְ'אַיז שַׁוִּין אַפְּיָילָו גַּעַוְעָן אַשְׁמוּס ווּעָגָן אַגְּטָה. סְ'אַיז מִיר אַיְגָעָפָּאָלָה, אָז דָּוְרָק דָּעָרָ מאָמעָן ווּילְמַעְרִי אַיְגָהָאלָטָן אַיר פָּאָמְלִילְעָן-לְעָבָן. דָּעְרָפָּאָר בָּעַט וִי זַיך אַזְוִי בַּיְ פֻּעַי, ווּעָלָכָעָ גַּרוֹיסָט זַיך שְׁטָעָנְדִּיק מִיט אַיר מַאֲן, דָּעַם גַּרוֹיסָן פָּאָרְדִּינְגָּעָר, מִיט

פָּעַם יְבָאֶנְה

איך צוויי געווואסט, צעלאזענע ייגלעך. איך האב געווואסט, אז פעי וועט קיינמאָל נישט פֿאָרְשְׁטִין, או מערֵי דאָרֶךְ דער מאָמָעָן, ווילֵל זַי פֿילַט אָוּ אַיר בָּאָדָן גַּלְּיטְשַׁטְּזַיְּד אַוְגְּטַעְדַּר אַיר. כַּדִּי מַעֲרֵי זַאַל מַעֲרֵ גַּאֲרְבִּישְׁטַן דַּאֲרְפַּן זַאַגְּן, הַאָב אַיךְ זַיְּד אַוְגְּהַעַבְּיָן אָוּן גַּעַזְגַּט, אָוּ אַזְוֵי וּמִיר דַּאֲרְפַּן סִיּוֹזִיְּרִיעַרְדְּ זַיְּדַט דַּעַרְמָאָמָעָן, זַאַלְןַן מַירְדְּ מַאְרְגַּן אַלְעַ זַיְּדַטְרְעַפְּן בַּיְּ אַיר.

פֻּעַם אַיְזַן גַּעַוּעַן צַוְּפְּרִידְן. אַבְּעַר מַעֲרֵי הַאָטַט אַפְּאָרְבִּיסְעַנְעַן, אַצְעַד רִיְּצְטַעַן, אַקְוֵק גַּעַטְאַן אַוְיפְּ מִיר :

— דוּ וּוּסְטַ דַּאַךְ דַּעַרְמָאָמָעָן נִישְׁטַ אַפְּרְעַדְן ?

איך האב געשאָלט מִיטָן קָאָפְּ אַוְיפְּ נִישְׁטַן. אַבְּעַר אַין הַאָרְצַן הַאָב אַיךְ גַּעַוּעַסְט, אָוּ אַיךְ וּוּלְעַ זַיְּדַ אַפְּרְעַדְן צַוְּגַּיְן וּוּאוּנְגַּעַן מִיטְ אִמְעַצְן פָּנוּ זַיְּ.

אַוְיפְּ מַאְרְגַּן בִּינְאָכְתַּן, וּוּעַן אַיךְ בֵּין גַּעַקְוּמָעַן צַוְּ דַּעַרְמָאָמָעָן, זַיְּדַעַן שְׂוִין דַּאֲרַט מִילְגַּעַן שְׂוּעָסְטָעַר גַּעַוּעַן. דַּיְ מַאָמָעַן, נִישְׁטַ וּוּסְנְדִיקְ צַוְּ לִיבְ וּוּאַסְ מִירְ וּוּינְגַּן פְּלוֹצְלְגַּן זַיְּ צְוּנוּיְגְּעַקְוּמָעַן, הַאָטַט זַיְּדַעַן גַּעַפְּרִיטַט מִיטְ דַּעַם גְּרוֹיסְן יְוּמְטַבְּ צַוְּ הַאָבָן בַּיְּ זַיְּדַעַן אַלְעַ דְּרִיְ קִינְדְּעַר. וּוּעַן זַיְּ הַאָטַט אָונְדוּן אַגְּגְעַאְסָן טַיְ, אַיְזַן אַירְ פְּנִים גַּעַוּעַן צְעַפְּלָאַמְטַן, אַגְּרַוְ וּוּיְ אַמְּאָלַן, וּוּעַן דַּעַרְטָاطַעַן הַאָטַט בַּאַךְ גַּעַלְעַבְּטַן, נַאֲךְ אַיְדְעַרְ עַרְ אַיְזְנְקָן גַּעַוּוֹאָרְן :

— סְאַיְזַן אַגְּטוּעַ זַאַךְ, וּוּאַסְ אַיךְ זַיְּטַ פְּוּנְקַטְ הַיְּינְטַ גַּעַקְוּמָעַן, — אַיְטַ דַּיְ מַאָמָעַ אַצְעַלְעַבְּטַע גַּעַזְגַּטְן. — אַיךְ זַוְילְ אַיְיךְ דַּעַרְצְיַילְן, וּוּאַסְ אַיךְ הַאָבְ אַפְּגַּעַטְאַן. אַיךְ הַאָפְּ, קִינְדְּעַלְעַד, אָזְ אַירְ וּוּעַטְ נִישְׁטַ זַיְּן דַּאְגְּעַגְּן. סְאַיְזַן מִירְ אַיְגְּנְעַפְּאָלְן, אָזְ אַפְּשַׁרְ וּוּלְ דַיְ מַאָמָעַ חַתּוֹנָה הַאָבָן. אַיךְ אַלְיַיְן וּוּאַלְטַ עַסְ אַירְ נִישְׁטַ גַּעַפְּרַעְטַן, נַאֲרַ וּוּיְ סְזְוּיְזַטְ אַוְיסְ, הַאָבָן מִילְגַּעַן שְׂוּעָסְטָעַר אַוְיכְ אַטְרָאָכְטַ גַּעַטְאַן וּוּגְן דַעַם. פֻּעַם הַאָטַט דַיְ עַרְשְׁטַע גַּעַן :

— מַאָמָעַן, דַוְ קְלִיבְּסַטְ זַיְּדַעַן נִישְׁטַ חַתּוֹנָה הַאָבָן ? אַיְן מַעְרִים אַוְיְגַּן הַאָב אַיךְ גַּעַזְעַן דַיְ וּלְבָעַ פְּרַאָגְעַ. זַיְ הַאָטַט גַּעַקְוּקַט אַוְיפְּ דַעַרְמָאָמָעַן מִיטְ גְּרוֹיסְ-צְעַפְּנְטַע אַוְיְגַּן : — מַאָמָעַ ! — הַאָטַט זַיְ בְּלוּוּזְ אַזְגַּדְ גַּעַטְאַן.

די מַאָמָעַן הַאָטַט אָזְ אַומְעַטְיקָעַ גַּעַשְׁמִיכְלָטַן. זַיְ מוֹזְ אַוְדָאִי טְרָאָכְטַן, וּוּאַסְ פָּאַרְ נַאֲרִישְׁעַ קִינְדְּעַרְ מִירְ וּוּינְגַּן, צַוְּ גַּלְוִיבְּגַן, אָזְ אַוְעַטְ אַזְוֵי גִּיךְ פְּאַרְגְּעַסְן דַעַם טָאָטַן. זַיְ הַאָטַט אַבְּיַסְלַ אָזְ אַזְמְרָאִיְקָעַ גַּעַזְגַּט :

— בַּיְ אַזְוִינְגַּעַ נַאֲרִישְׁקִיטַן הַאָלָט אַיךְ נִישְׁטַ . . . סְאַיְזַן שְׂוּעַרְ צַוְּ פְּאַרְלָאָטַעַן אַצְעַרְיסַן לְעַבְן . . . אַיךְ הַאָבְ אַבְּעַרְ פְּאַרְדוֹנְגַּעַן אַהֲלָבְ הוּי

יונג לעבן

צ'ו א יונגע פאר-פאלק. קוקט נישט איזוי אויף מיר, קינדער, איך האב עם געמווזט טאגן. ס'וועט מיר זיין פריליעבר אוון א החז דעם וועל. איך טאקט ארויסקריגן א פאר דלאָר, וועט מיר זיין גריינגער.

וועי א שווערט משא איין מיר אַרְאַפַּגַּעַפְּלַן פֿוֹן מִינְגַּעַ פֿלִיצְעַס. איך האב געווואָלט אַרְוָמְכָָפְּן מֵיַּן מַאֲמָעַן קַוְשָׁן; וואָס פֶּאָר אַ קלְגַּע מַאֲמָעַן אַיךְ האָב. פֿוֹנְקַט וַיְיַי וְאַלְגַּט גַּעוֹאוֹסְט. אַז אַרְאַע קַינְדָּעַר האָבָן זַי גַּעַד וְאַלְט אַרְיוִיסְרִיכְסִן פֿוֹן אַיר הַלִּים. זַיְקַ שְׂוִין בְּאַצְּיִתְנוֹס צַעְטִילְן מִיט אַיר בְּאַלְעַבְּאַטְּשִׁיקְיִיט. אַיךְ האָב מִיט חֻזְקָק אַזְקָק גַּעַטָּאָן אוֹיףַ מִינְגַּע שַׁוּעַס-טַעַר, וַיְיַי מַעַרְיִי אַיזַּ גַּעַבְּלִיבְּן זִיצְנַן מִיט אַזְקָעַלְאַשְׁן פְּנִים. אַזְקָעַלְאַשְׁן, דַּי שְׁטַעַנְדִּיק שְׁמִיכְלַעַנְדִּיקָע פְּעַי, אַיזַּ גַּעַבְּלִיבְּן זִיצְנַן מִיט אַנְגַּעַבְּלַאַזְעַנַּע לִיפְנַן.

אַיךְ האָב גַּעַנוֹמָעַן לְאַכְּן :

— מַאֲמָעַן, — האָב אַיךְ זַי גַּעַנוֹמָעַן פְּאַרְזִיכְעָרָן, — דַּו וּוַיִּסְטַּ גַּאֲרִי-נִישְׁטַּ וּיְ צַוְּפִרְיַּדְן מִיר זַיְגַּנְעַן! . . . אַיִּצְטַּ וּוּלְעַן מִיר פְּאַרְשְׁפָּאָרָן זַיְקַ זַאֲרָגָן, אַז דִּיר אַיזַּ אַומְעַטְיִיק . . . זַיְקַ קְרִיגְן מִיט וּוּמָעַן דַּו זַאֲלַסְטַּ וּוְאַיְגַּנְעַן! . . . מַאֲמָעַן, דַּו וּוַיִּסְטַּ גַּאֲרָנִית, וּוָסַּ פֶּאָר אַ גַּוְטַּע קַינְדָּעַר דַּו הַאָסְטַּ! עַרְשַׁת גַּעַכְּטַן האָבָן מִיר זַיְקַ שִׁיר פֶּאָר דַּי הַאָרְ גַּעַרְטִין אַיבְּעַר דִּיר!

מַיְיַן מַאֲמָעַן האָט אַזְקָעַלְאַיְקָע גַּעַקְוֹקָט אוֹיף אַונְדָּז. אַיךְ האָב גַּעַד וְאַוְסְט. אַז זַי וּוַיִּסְטַּ נִישְׁטַּ וּוּזְגַּן וּוָסַּ אַיךְ רַעַד, אַבְּעַר עַפְעַס האָט זַי גַּעַד נִומָּעַן פְּאַרְשְׁטִיַּי, אַז נִישְׁטַּ אַוְמִיסְטַּ זַיְגַּנְעַן מִיר זַיְקַ אַלְעַ דְּרִי צַוְּנִיפְגַּעַד קְוּמָעַן. זַי האָט גַּעַקְוֹקָט פֿוֹן אַיְגְּנַעַם צָום צַוְּיִיטַן, גַּעַוְאָרְטַן צַוְּהָרַן אַז וּוָאָרְטַן פֿוֹן מַעְדרִין, פֿוֹן פְּעַי. מַעַרְיִי האָט עַס נִישְׁטַּ גַּעַקְעַט אַוְיסְחָאַלְטַן.

זַי האָט אַוְיסְגַּעַמְידַן צַוְּקַן אַוְיפַּק אַיר וּזְוַעַן זַי האָט גַּעַפְּרַעְגַּט :

— בְּיִנְסַט זַיְכְּבָר, מַאֲמָעַן, אַז דַּו זַוְילְסַט פְּאַרְבְּלִיבְּן אַין דַּעַר אַלְטַעַר הוּוֹזֵן? אַז דַּו זַאֲלַסְטַּ בְּעַסְעַר נִישְׁטַּ גַּעַוְאָלְטַן קְוּמָעַן וּוְאַיְגַּנְעַן מִיט מִיר? פְּעַי האָט מִיט צַאָרְנִידִיקָע אַוְיַגְּן אַזְקָק גַּעַטָּאָן אוֹיףַ מַעְדרִין. זַי האָט שְׁוִין גַּעַעַפְּנַט דָּאָס מַוְיל צַוְּאָן זַיְגַּע עַפְעַס, האָב אַיךְ אוֹיףַ שְׁנַעַל אַוְיסְגַּעְכַּאְפַט :

— מַאֲמָעַן, דַּו הַאָסְטַּ דַּאְךְ נִישְׁטַּ פְּאַרְדוֹגְנַעַן דַּעַם אַוְיבְּעַרְשַׁתְן צִימַעַר?

דַּעַם מִיט דַּי צַוְּיִי פְּעַנְאַטְעַר?

מַיְיַן מַאֲמָעַס פְּנוּים האָט אַוְיְגַּעְלִיבְּכַטְן :

— נִיְיַן, מַיְיַן קַינְדַּ, — האָט זַי מִיט האַפְּעַנְגַּנְג גַּעַקְוֹקָט אוֹיףַ מִיר. — זַי האָבָן גַּעַוְאָלְטַן דַּעַם צִימַעַר, אַבְּעַר אַיךְ האָב עַס גַּעַהְאַלְטַן פֶּאָר דִּיר . . . גַּוְטַּ, — האָב אַיךְ גַּעַלְאַכְּטַן אַזְקָפְּיִילְט, וַיְיַעַרְעַן גַּעַמְעַן שְׁטַעַכְּנוּ מִינְגַּע אַוְיַגְּן. — זַוְמַעְדַּ אַיזַּ דַּאְ זַיְעַד שַׁיִי. אַין עַרְגַּעַץ אַיזַּ אַזְוַיְ פְּילַן, וַיְיַי אַין יְעַנְעַם צִימַעַר. כְּיוּלַע דַּעַם וּמַעְרַקְעַן אַרְבַּעַטְן דַּאְרַט.

פָּעַםִי בָּאָדָם

מיין מאמע האט א גליקלעכע געשמייכלט, אבער זענדיק זוי מײַנע שוועסטער זייןען געבליבן זיין אוניגע שטילע, האט זוי זיך זוי דערמאגט : — א. יע. מערי, דו האסט דאך געוואָלט דער באָבעס ל'יכטער, קאנסט זוי מיטגעמען. איך נוץ זוי סִיעּוֹזְנִישֶׁת, כ'דארף זוי בלויין האלטן אין אין שיערן. און דו, פֿעַי, קאנסט געמען די זילבערגען לעפל און גאָפֶל, אמת, מיר דאָרְפֵּן נִישְׁתְּ קִיְּמָה ? — האט זוי מײַט אַ קלָּוגַ שְׂמִיכָעַ לע אַ קָּוקַ גַּעֲטָאָן צַוְּ מִיד.

מערי האט קויים, קויים אַ קְרוּמָלָעָכָן שְׂמִיכָל גַּעֲטָאָן, אַבער פֻּעַיְסַ חַנְדַּ גַּרְיְּבָעָלָעָךְ האָבָּן זִיךְ טִיף צְעַשְׁמִיכָלט. אַירְעַ אַיְגָן האָבָּן צְוִירִק גַּעֲקָרָאָגָן דָּעַם פְּרִילְעָכָן גְּלָאנָץ. זַי האָט זִיךְ גַּעֲנוּמָעָן אַיְלָן אֲהִיָּם : דִּי קִינְדָּעָר וּאַרְטָן אוֹיפְּ אַיר, האָט זִיךְ תָּמִיד אַ פְּרִילְעָכָע גַּעֲנוּמָעָן פְּלָאָפְּלָעָן. מערי האָט זִיךְ נִישְׁתְּ גַּעֲרִירָתְּ פָּוּן אַרְטָן. סְ'הָאָט זִיךְ מִיר גַּעֲדָאָכָט, אָו זִיךְ וּאַרְטָן נַאֲךְ אוֹיפְּ עַפְּעָס, וּאְסַמְּצָא אַיר אוֹיפְּ דַּעֲרְפְּרִיְּעָן.

א תבלית

שווירלי גראט האט זיך אויגענכאפט זיעער פרי. נאך פרייער ווי ווען זיך דארף גיין צו דער ארבעט. אידער ערשותער געדאנק אין געווען, או הינט אין דער טאג, וואס זיך דארף אויפטרעטען אלס עדות. זיך דארף זיין אין דעם געריכט-זאל 9 איזיגער. נאך א זאך האט זיך דער מאנגט און גען וואוסט. פאוורואס ס'אייד איד איזו שוער אויפן האבן; בעכטן ביינאקט איזו זיך, צוזאמען מיט דעם לאיער מארטין פ. פאווערט, געגאנגען זען דער מס. גארדאן, פאר וועמען זיך דארף עדות זאגן. מיט צויזי איד צוריק, ווען זיך צוגעזען זיך טעקס איזו איזוגעפֿאָרֶן אויף מס. גארדאנס יינגל, אים צערדאָן אַ פִּיסֵּל, האט זיך דאן צוגעזאגט, איז זען זיך וועט קומען אין געריכט אלס אַן עדות, נאך זיך מיז איזו אלעלמען דירין, איז ניט גאר וועט מס. גארדאן קראָן געלט, זיך געדענקט דער מס. גארדאן אלס אַ נידעריקען, מעד איזו ניט פְּלִיעָן. זיך געדענקט דער מס. גארדאן פְּלִיעָן טמְפָּרְקָעָן, איזס-געדאָרטע פְּרוּי, מיט פְּאַרְבְּרַאָכְעָנָעָן הענט אַן פְּאַרְוּיִינְטָן פְּנִימָן. דעם יינגל האט זיך שטענדיק געזען פאר זיך מיט איזוקוּפִּין עפָּס פְּאַר זיך פִּיסְלָעָן, זיך ער איז געלאָפָּן מיט אַזָּא אַיְמָפָּעָט אַיְבָּקְוִינְטָן פְּלִיעָן, שטְאָרְקָעָן מאמען, זיך ער האט געוואָלט אַרְיבְּעַרְלוּיְפָּן אַ גָּסָם, אַן איז געליבּן ליגן מיט צעשפְּרִיטָעָה הענטלאָק אַן פְּאַרְוּזָרְפָּן קעָפָּל.

בעכטן ביינאקט האט זיך זיך בִּידְזָן געזען. דער יינגל הוייד און שלאנק, מיט אַ בלִיך אַיְסְגָּעַצְדָּרָט פְּנוּמָן אַן צוֹ גְּרוּסָע, צוֹ קְלוּגָּע אַוְיָגָּן פְּאַר אַזָּא יונְגָּקְיָד. זִיְּן קִירְצָעָרָע פּוֹס האט ער געהאלטן באַהֲלָטָן הינטער דעם געזונְטָן. זִיְּן מַאֲמָעָס פְּנוּמָן האט אַיְסְגָּעַקְוּקָט זיך זיך ווֹאַלְטָן נאך פָּוּן דָּאָן אַן ניט אויגעהערט צוֹ ווַיְיָנָעַן. מס. גארדאן האט געזאגט צוֹ אַיד אַין דער שטיל:

— מס. פְּאַוּרָס האט מִיר דערצְיִילָט וועגן אַיך. ער זאגט, אַו מיט אַיְיעָר עדות זאגן, קענט אַיד מִיר הַעֲלָפָן קְרִיגָּן אַ פְּאַר דָּאַלָּאָר . . .
האט אַיד אוֹיג אַ פְּאַרְגְּנְבָּעָטָן גְּלִיטָש גַּעֲטָאָן זיך אַיְבָּעָר אַיד יִנְגָּלָס פִּיסְלָעָן.
— אַיך ווּעָלָס אַיך קִיְּנְמָאָל נִיט פְּאַרְגְּנְעָסן! . . .
דערנְאָך, האט דער לאָיעָר מִארְטָין פְּאַוּרָס זיך אַפְּגַּעֲפִירָט אַחִים. —
ס'איּוֹ צוֹ שְׁפָעַט לְאֹון אַיך אַלְיכָן אַחִים פָּאָרָן, — האט ער געמאָכָט אַן עַרְנְסְטָעָן מִינָּעָן, זיך ער ווֹאַלְטָן זיך גַּעֲוָאָלָט פְּאַרְעַנְטְּפָּעָרָן, וואָס ער, אַ

לאעיר, וואס אַרְבָּעַט פָּאָר אֹז גְּרוֹיסָעַר פִּירְמָעַ, וֹוִי דֵּי שׂוֹאָרֶץ אָוֹן שׂוֹאָרֶץ,
חלומט צו עפָּנָעַן פָּאָר זִיךְ אַלְיוֹן אָן אַפִּים, פִּירְט זִיךְ גָּאָר אַרְום מִיט אָ
מיידַל, וואס אַרְבָּעַט אַלְס אָן אַנְגַּעַשְׁתַּלְטַע אַין אַ קְלִיְּדָעַר-גַּעֲשַׁעַפְט, אָוֹן
פָּאַרְדִּינְט אָנוֹי וַיְיִנְיק.

— אָוֹדָאי, — הָאָט אִים שׂוֹרְלִי גַּעֲנַטפְּעַרְט, — אִיר דָּאָרְפְּט מִיךְ
אַפְּהִיטַן! אִיךְ בֵּין דָּאָרְט עַפְס אַיְיר וַיְיכְטַקְסְּטָעַר, בַּעֲסְטָעַר עֲדוֹת! . . .
— יְעַ, אִיךְ דָּאָרְט אִיךְ וַיְיִיר אַפְּהִיטַן, — הָאָט עַר זִיךְ גַּעֲפִירְט אָנוֹן
טָעַרְן אַרְעַם. טָקַע וַיְיִזְרְעַל גַּעַוּעַן בֵּין אִים וַיְיִיר טִיעַר.

בֵּין דָּעַר חַיְּוָן, וַיְיִזְרְעַל הָאָט גַּעַוְאַיְוָנָט, הָאָט עַר זִיךְ אַרְפְּגַעַזְעַצְט
אוּפִין גַּאנִיקָּל, וַיְיִעְדְּעַר בְּחָורָר, וואס פִּירְט אָפְט זִיךְ אַיְיָם, אָוֹן הָאָט
נָאָךְ נִיטְ קְיִין חַשְׁק אַוּוֹקְזָוְגִּין. אָוֹן שׂוֹרְלִי הָאָט פָּאַרְגָּעָטָן, אָוֹן זִיךְ אַיְזָן
בְּלַוְיָן אָן עֲדוֹת פָּאָר וַיְיִנְסֵס אַקְלִיעַט. סְאַיְזָן אִיר גַּעַוּעַן גּוֹט אָוֹן פְּרִילְעַד,
וַיְיִזְרְעַל גַּעַוּעַן מִיט אַחִימִישׁ יוֹנָג בְּחָורָל, וואס פְּלִירְט מִיט אַמִּידַל.
אָט אָנוֹי אִיזָן גַּעַוּעַן פָּאָר דִּי לְעַצְטָע צְוַיְיָ וַיְאַכְּן וָאַס זִיךְ קְעַן אִים: עַר
טְרַעְפְּט זִיךְ מִיט אִיר יְעַדְן אַוְנָט, כְּדִי צַו רַעַדְן וַיְעַגְּנַט פְּרַאַצְעַס, צו קְרִינְגָן
פָּוֹן אִיר אַינְפָּאַרְמָאַצִּיעַ, אָוֹן דָּעַר סְפָּאַיִן, אָוֹן זִיךְ פְּאַרְבְּרַעְנָגָט מִיט אִים אָ
פָּאָר שָׁעָה, אָוֹן וַיְעַנְּסַן סְפָּעַרְט שְׁוִין גּוֹט שְׁפָעַט, דְּעַרְמָאָנָט עַר זִיךְ, אָוֹן עַר
דָּאָרְפְּט נָאָךְ מִיט אִיר רַעַדְן. וּוּלְעַן זִיךְ שְׁוִין אַדְרָפְּן טְרַעְפְּן גַּאֲכָמָל.
שׂוֹרְלִי טְרַאְכָט, וַיְעַנְּסַן זִיךְ שְׁרִיבָן צַו אִיר טְאַטְעַמְּמָעַ, אָוֹן זִיךְ פָּאָרְ
בְּרַעְנָגָט אַלְעַ אַוְנָט מִיט אַלְיאָיר, אִיזָן אַדְרָע זִיךְ וַיְאַלְטַן גַּעַוְאַרְן וַיְיִעַר
אָוּרְזָאִיק, גַּעַטְרָאָכָט וַיְעַר וַיְיִסְטַמְּט מִיט וַיְעַמְּדַן זִיךְ פִּירְט זִיךְ אַרְום, אַדְרָע
זִיךְ וַיְאַלְטַן זִיךְ נִיט גַּעַלְיוּבָט. וּוּילְאִיר טְאַטְעַ, אַלְעַ זִיכְנַעַן יָאָרָן אָן אַרְבָּעַיִן
טָעַר, פְּלַעְגַּט זַאֲגָן, אָוֹן יְעַדְעַר אַיְנָעַר דָּאָרְפְּט זִיךְ חַבְרָן מִיט זִינְס גַּלְיִיכָן.
— גַּעַדְעַנְקָט, — הָאָט מַאְרָטִין פָּאוּרְט נַעַכְתָּן בַּיְגָאָכָט אִיר אַנְגָּעַי
זַאֲגָט, — קְוַמְט נִיט שְׁפָעַט. כְּבוּלְאִיךְ דָּאָרָפְּן בַּאַקְעָנָעָן מִיט אַיְגָעָם
פָּוֹן דֵּי שׂוֹאָרֶץ-אָוֹן-שׂוֹאָרֶץ.

שׂוֹרְלִי אִיזָן גַּעַקְמָעַן פְּרִי. זִיךְ גַּעַוּעַן דֵּי עַרְשָׁטָע. דָעַר גַּעַרְיכְּטָ
צִימָעָר אִיזָן נָאָךְ גַּעַוּעַן לִיְדִיקָן. דֵי גְּרִינְעַ שְׁתָאָרָן אוּפִיךְ דֵי פַּעַנְצָטָעָר זִיךְ
בְּנָוָן גַּעַוּעַן הַאֲלָב אַרְאַפְּגַעַצְזָוָגָן. סְאַיְזָן גַּעַוּעַן אִיזָן דָעַם צִימָעָר זִיךְ שְׁטִילָ
אַזְשָׁסְחָאָט זִיךְ גַּעַדְאָכָט. אָוֹן דָעַר הַוִּיכָּר רִכְתָּעָר-תִּישָּׁ, דֵי לְאַנְגָּעָבָן
אַרְום, כָּאָפָן דְּעַרְוּיְילָעָ אַדְרָעָמָל, בֵּין מַעֲנְשָׁתָו וַיְעַלְן זִיךְ צְנוּיְפָקְמָעָן.
פָּוֹנְקָט 9 אַזְיִיגְעָר אִיזָן אַרְיִינְגַּעַקְמָעַן מַאְרָטִין פָּאוּרְט מִיט אָמָן,
שׂוֹרְלִי הָאָט אִים גַּלְיָיד דְּעַרְקָעָט, אָוֹן דָאָס אִיזָן דָעַר יִנְגְּעָרָעָר לְאַיְיר
שׂוֹאָרֶץ. לוֹיט וַיְיִירְמָטִין הָאָט אִיר דְּעַרְצִילָט וַיְעַגְּנַט אִים, הָאָט זִיךְ

יונג לְעָבָן

דערקענט. „דעָר יִנְגַּעֲרָעָר, האָט עַר אַרְךְ דָּעֵרְצִילְט, — אַיְזֶן אַרְיךְ הוֹיךְ אָוֹן בְּרִיטַת. זַיְינַע פְּנִים אַיְזֶן פּוֹנְקַט אַזְׂוִי גְּרוּיס אָוֹן פְּלִיאַשִּׁיק וְויִדְעֵם עַל־טֻעָרֶנס. זַיְינַע פִּינְגַּעַר פּוֹן דִּי הַעֲנֵט זַיְינַע גְּרָאָב אָוֹן בָּאוֹאָקְסָן מִיטְהָאָר. עַר אַיְזֶן אַבְּעָר נִיט אַזְׂוִי פְּעַט וְויִדְעֵם עַלְטָעָרָר, אָוֹן דִּי קִישְׁעָלְעָךְ אָוֹנְטָעָר זַיְינַע אַוְיגַּן זַיְינַע נִיט אַזְׂוִי גַּעַשְׂוָאָלָן“ . . .

מַאֲրָטִין פָּאוּרָס הָאָט אִים צָוְעָפִירְט צַו אַיְר :

— מֶר. שְׁוֹאָרָץ, — הָאָט עַר וּוֹאַשְׁׁבַּע גַּעַזְגַּט אָוֹן זַיְינַע אַוְיגַּן הָאָבָן פְּרִילְעַכְעַ גַּעַקְוּקַט אַזְׂוִי שְׁוֹרִידְלִין, — דָּאָס אַיְזֶן אַוְגְּדוּעָר הַוִּיפְּטַעַדְוָת, מִיס גְּרָאָס. אָנוֹ דָּאָס אַיְזֶן מֶר. שְׁוֹאָרָץ פּוֹן דִּי שְׁוֹאָרָץ־בְּרִידְעָר. הָאָט זִיךְ שְׁוֹרִידְלִין גַּעַדְאָכְטָמָן, אָנוֹ עַר הָאָט צַו אַיְר אַפְּינְטָל גַּעַטְאָן מִיטְן אַזְׂוִי. מֶר. שְׁוֹאָרָץ הָאָט עַפְּעַס אַזְׂגַּעַטְאָן צַו אַיְר, וּוֹאָס הָאָט גַּעַלְוְגַּעַן וּוֹיְיָ אַחְלָאָ. עַר הָאָט אַיְר בָּאַקְוּקַט אָנוֹ צָוְעָגְעָבָן: — וּוֹאָס מַאֲכָט אַיְר? וּוֹעֵן עַר אַיְזֶן אַוְועָק צֻוְם רִיכְטָעָרְטִישׁ, הָאָט מַאֲרָטִין פָּאוּרָס צַו אַיְר אַזְׂגַּעַטְאָן :

— אַיְר דָּעַרְקָעַן שְׁוֹיָן, אָנוֹ אַיְר גַּעַפְּעַלְט אִים. אַוְיבְּ אַיְר וּוֹעֵט זַיְן גּוֹט אַיְפָּעָן עַדְותִּשְׁטוֹל, וּוֹעֵט עַר אַיְיךְ נָאָךְ אַיְנְלָאָזָן עַסְן אַיְזֶן אַרְעַסְטָאָר דָּאָן . . . פָּאַרְשְׁטִיטִיסְטִיזְטִיךְ, אָנוֹ זַיְן יִנְגְּוִיבָל זָאָל נִיטְוִיסְטִן . . .

שְׁוֹרִידְלִין הָאָט זִיךְ פָּאַרְקְרִימְט :

— כְּבִין אִים מַוחְלָן . . . וּוֹעֵן אַיְךְ דָּאָרְפְּ אָבָן מִיטְאִים צַו טָאָן, וּוֹאָלָט אַיְזֶן אַגְּגָאנְצָן פָּאַרְשְׁפָּאַרְט צַו זַיְן אַן עַדְות !

מַאֲרָטִין פָּ. פָּאוּרָס הָאָט זִיךְ צָעַשְׁמִיכְלָט :

— וּוֹאָס דָּאָס מִיְּנָט, אָנוֹ אַיְךְ גַּעַפְּעַלְט אַיְיךְ בְּעַסְעָד ! גּוֹט. אַוְיבְּ אַזְׂוִי, הָאָבָן מִיר אַ “דָּעִיט” פָּאַר הַיִּנְטִיט בִּינְיָאָכֶט. אַיְר וּוֹעֵט שְׁוֹיָן עַסְן מִיטְמִירָה, דָּעַם לְאַיְרָה מַאֲרָטִין פָּ. פָּאוּרָס, נִיט מִיט דָּעַם שְׁוֹאָרָץ־אַזְׂוָאָרָץ . . . גּוֹט ?

וּוֹעֵן דָּעַר פְּרָאַצְעַס הָאָט זִיךְ אַגְּגָעָנוֹגָעָן, הָאָט מַאֲרָטִין פָּאוּרָס זִיךְ גַּעַזְעַט אָנוֹ אַזְׂיִיט, וּוֹיְיָ עַר וּוֹאָלָט מִיטְדָּעַם גַּאֲגַנְצָן פְּרָאַצְעַס גַּאֲרָנוֹשְׁטַט גַּעַיְתָה הָאָט צַו טָאָן. שְׁוֹרִידְלִין הָאָט פָּאַרְשְׁטָאָזָן, אָנוֹ וּוֹאָכְן קְלִיבָן בָּאוֹיִזְן, צַו נַוְּיְפְּשָׁטָעָלָן דָּעַם גַּאֲגַנְצָן פְּרָאַצְעַס, אַיְזֶן שְׁוֹיָן אַפְּגַעַטָּאָן. דָּא אַיְן גַּעַרְיכְּטָן זָאָל וּוֹעֵט אַרְוִיסְטָרְעָטָן דָּעַר לְאַיְרָה שְׁוֹאָרָץ, פּוֹן דָּעַר גַּרְוִיסְטָרְפִּירְמָעָשׁ שְׁוֹאָרָץ־אַזְׂוָאָרָץ. עַר וּוֹעֵט זִיכְעָר גַּעַוְוִינְגָּעָן דָּעַם פְּרָאַצְעַס, קְרִיגְגָּן גּוֹט בָּאַצְּאָלָט אָנוֹ אַנְעַרְקָעָנוֹגָה, אָנוֹ מַאֲרָטִין פָּ. פָּאוּרָס וּוֹעֵט קְרִיגְגָּן זַיְינַע וּוֹעַכְבָּן תְּלַעַכְבָּעָשְׁכִּירָות. — אָנוֹ, אָנוֹ אַיְךְ וּוֹעֵל פָּאַרְלִירְוָן מִיְּנָן שְׁטָעַלְעָ פָּאַרְן נִיט אַרְיְנְקָומָעָן הַיִּנְטִיט, וּוֹעֵל אַיְךְ מִסְתְּמָאָה קְרִיגְגָּן בָּאַצְּאָלָט פָּאַרְן טָאָג. — הָאָט זִיךְ גַּעַטְרָאָכְט מִיטְפָּאַרְדְּרוֹס.

שווירלי האט דערפילט, או אין צימער או געוווארן פֿלְזְצְלוֹנְג שטיל.
אלעמעננס קעפּ האבן זיך אוייסגעדרייט צום עדות-שטול. מרס. גארדאן
איו דארט גיעזעסן, או אוייסגעבויגענע פֿאָרוֹאַיס, ווי זיך וואלט מורה גע-
האט, מ'זועט זיך דערהערן. כאטש זיך האט אַנגַעֲחוּבֵן רעדן זיער
שטיל, האט זיך שווירלין געדאכט, או אַירְעַן ווּרְטְעַר דונְגָּרָן אלעמען אוּן
די אוּערן. זיך האט געזאגט:

— כ'וויס נוּט ווי אַזְוֵי דאס אוּן דעםאלט געשען. כ'וויס נאָר, אוּ
כ'האָב אַרוּסְגַּעַשְׁיקָט אַ גַּזְוָונָט קִינְד קַוְּפִּין עַפְּעַס פֿאָרְ מִיר אָוּן מ'האָט
מִיר צוּרְקִינְגַּעַבְּרָאַכְט אַ צַּעַקְאַלְעִיטְשְׁעָט קִינְד . . . פֿאָרוֹאַס דַּעֲרְלָאַטְמַעְן,
אוּ מאַשְׁגִּינָּעַן זָאַלְן אַזְוֵי לוּפְּוָן אָוּן אַומְגְּלִיקְלָעַד מַאְכָן אַונְדוּרָעַ קִיבְּדָעַר ?

— האט זיך אַין דער שטיל אַרוּסְגַּעַשְׁרִיעַן אַיר ווּיִיטִיק.

דערבָּאָך האט שווירלי דערהערט ווי מ'רְפַּט אָוּס אַיר גַּעַמְעַן. כאטש
זיך האט זיך געריכט אוּפְּחַדְמַע, האט זיך אַבעְרָ דערפִּילְט ווי אַידְעַ פִּס
וועָרָן שְׂוָאָר. — אַיך ווּעַל פֿאָרגְעָסְן ווּאַס כ'האָב גַּעַוְּאַלְטַזְגָּן . . . האט
זיך דערשְׁרָאָקָן. כ'ווּעַל זִיכְרַ פֿאָרגְעָסְן ! . . .

מַאְרְטִין פֿאָוָרָס האט זיך אַיְגְּהֻחוּבִּין אָוּן צַו אַיר אַ דַּעֲרָמוֹתִיקִין־
דִּיקְוָן שְׁמִיכְלָל גַּעַטָּאָן דער לְאַיְדָר שְׂוָאָרָץ האט אַיר גַּעַנוֹמָעַן אַונְטְּרָעַן
אַרְעָם אָוּן זיך אַונְטְּרָגְּעָפְּרִיט צַו דַּעַמְּ עַדְתִּישְׁטָול, ווי מ'פֿרִיט אַונְטְּרָעַן אַ
כְּלה. פֿאָרְ שְׂוִירְלִיס אַוְיְגַּן האָבָן אַ שְׁוִינְדָּל גַּעַטְמַע בְּעַנְקָן,
זיך האט דערפִּילְט אלעמעננס אַוְיְגַּן אוּפְּחַדְמַע. פָּוּן בְּיִדְעַ זִיתְעַן שְׁטוֹל זִינְגָּן
גַּעַשְׁטָאָגָן דַּי לְאַיְרָס פָּוּן בְּיִדְעַ צְדִים, ווי זיך ווּאַלְטַזְגָּן גַּעַשְׁטָאָגָן אוּפְּחַדְמַע
דער וואָך.

... כ'ווּעַל אַיך קִינְמָאָל נִיט פֿאָרגְעָסְן . . . — האט מִרְס. גַּאֲרָדָן
נעְכַּת בְּיִגְאָכְט גַּעַזָּגָט.

... גַּעַדְעַנְקָט, אוּן אַיך ווּנְדַט זיך מִרְס. גַּאֲרָדָן זָאַל קְרִיגָּן אַ פֿאָר
דָּאָלָאָר. דַּעֲרְצִילְט אַלְעַז ווּאַס אַיר ווּיִיטִיק. אוּן דַּעֲרְצִילְט גּוֹט . . . האט
מַאְרְטִין פֿאָוָרָס אַנְגַּזְגָּט.

אנְטְּקָעָגָן אַיר אָוּן גַּעַשְׁטָאָגָן דער לְאַיְרָ שְׂוָאָרָן. עַר אָוּן גַּעַשְׁטָאָגָן
נוּן אַ רְזַאְקָעָר, מִיט פֿאָרְלִיגְטָעָה העַנְטָה, אַבעְרָ שְׂוִירְלִי האט גַּעַפְּלִיט, אוּ
עַר הִיט אַיר יְעַדְן רִיר, אוּ עַר אָוּן גְּרִיטִיט אוּפְּצָוְכָּאָפְּן יְעַדְעַס ווּאָרָט, כְּדִי
זיך אַרְדִּיסְצָוָהָעָלָפָן. נָאָר אַזְאָק האט שְׂוִירְלִי גַּעַוְּאָסָט בְּשַׁעַת זיך גַּעַד
רְעַדְתָּ, אוּ פָּוּן דער אַנְדָּעָר זִיתְשְׁטִיטְטָעָט דער לְאַיְרָ פָּוּן דער טְעַקְסִיְּקָאָמָּ
פָּאָנִי, אַ גְּלִיְיכָעָר, אוּ אַוִּיסְגְּעַצְוִיגְעַנְעָר אָוּן ווּאָרָט בְּלִוְיָה, אוּ דער לְאַיְרָ
שְׂוָאָרָן זָאַל אַפְּטָרָעָטָן, ווּעַט עַר זִי גַּעַבְנָן אַ כָּאָפְּ אַרְיִין אָוּן זִינְגָּן הַעֲנָט אָוּן

יונג לבן

ווער וויס, וואס פאר א פראגעם ער וועט זי פרען. מארטין פאווערס האט איר טאכע אנגעזאגט :
לאוט זיך ניט אונדרען פון זיעיר לאיער. ער וועט וועלן אייך
צעטומלען . . .

ווען שיירלי איין אראפ פון עדות-שטול, האט זי געפילט, זוי זי זאלט
גענאנגען אויף פרענדע פים. דאס גיין צוירק צו איר בלאן האט זיך
פאר איר אויסגעציגן, זי זי זאלט געהאט צו גיין מילן. אן זי האט זיך
אוועקגעזעט, האט זי דערפלט, אן שווין. איר ארבעט איין שוין אפּ
געטאָן. קינגעָר דארך זי שווין דא מעד ניט האבן. קינגעָר האט זיך מעד
אויף איר ניט אומגעוקט, און צו איר ניט געשמייכלט. זאלט גוט געווען,
ווען זי גיט ארויס. איין זיך צוגעזען א ווילען, פרובייט זיך צהערן,
און דערנֶאָך האט זיך אויפּגעָהויבּן. זיך איז געווען זיכער, איז קינגעָר
האט ניט באָמְעָדָם. אן זיך איז ארויס. אבער דער לאיער שווארץ איין
גליך ארויס נאָך איר, צו איר ליבעלע אַשְׁמִיכֵל געטאָן :
— אַ דָּאָנָּק, מיס גראָס. דעם טשעָק פָּאָר דעם פָּאָרלוֹוּרְעָנוּם טאג
וועלן מיר איך צישיקן.

ער האט זיך דערמאָנט : — אַ, יעָ, פָּאָוָעָרָס האט געבעטן איר זאלט
צואוֹאָרטן אויף אַים . . . — האט ער אַזְוִי קְרוּם אַשְׁמִיכֵל געטאָן, און
שיירליין האט זיך געדאָט, איז זיינָע אַוְיָגָן האבן עפּעס אַחוֹק געטאָן.
שיירליין האט פָּאָרְדְּרָאָס : פָּאָרוֹאָס האט ער אלִין נישט געקבנט
אַרוֹיסְקּוּמָעָן ? אַיז זי געווען אַין בעס ניט אַזְוִי אויף מאָרטִין פָּאָוָעָרָס, זוי
אויף דעם שווארץ. ב'זעל ניט ואָרטִן, האט זיך באָשְׁלָאָסָן. ב'זעל זיך
זוייזן, די לאָיעָרָס, איז אַיך בֵּין שווין פָּאָרְטִּיק מִיטָּה ! . . . זיך אַבעָר
אַטְרָאָכָט געטאָן, איז זיך אַיז מִיד. זיך זיך אַפְּרוּעָן. האט זיך צוגעָ
זעצעט אויף די ברײַטָּע מאָרְמָאָרְנָע פָּאָרְעָנְטְּשָׁעָס פָּוּן די טְרָעָפּ. מענטשן
האָבָן גענומען אַרוֹיסְקּוּמָעָן דּוֹרָך די בְּרִיטִיאָן. זיך געווען זיך דער
לאָיעָרָשׂ שווארץ האט אַרוֹיסְגְּעָפִּירָט דער מְרָס. גָּאָרְדָּאָן מִיט אַפְּיָעָרְלָעְכָּר
מיינָע, אַט פָּוֹנְקָט זוי ער האט מִיט אַוְיָילָע פְּרִיעָר זיך, שיירליין, אַונְטָעָרָ
געפּיָּט. דערנֶאָך איין אַרוֹיסְגְּעָקְמוּמָעָן מאָרטִין פָּאָוָעָרָס. ער האט גַּעַז
האלְפָן דעם הינְקָעְנְדִּיקָן יִנְגָּל אַרְגָּנִין די טְרָעָפּ. מְרָס. גָּאָרְדָּאָן האט צו
אַיר אַ דָּאָנְקָבָאָרָן שְׁמִיכֵל געטאָן. אַיר פְּנִים האט גַּעַשְׁיָנָט. מסתמאָ ווַיִּסְטָ
זיך שווין, איז זיך זועט קְרִיגָּן גּוֹט באָצְצָלָט. מְרָס. שווארץ האט אַקוֹּק געטאָן
אויף אַיר מִיט זיינָע אַונְטָעָרְגָּעָשׂ וְאַלְעָנוּ אַוְיָגָן אַין אַשְׁקָל געטאָן מִיטָּן
קָאָפּ. אַבעָר מאָרטִין פָּאָוָעָרָס אַין אַיר פָּאָרְבִּי, זוי ער זאלט זיך גַּאֲרָ נִיט

פָּעַם יְבָאֶה

געזען. ער האט געקקט פאראויס, ווי ער וואלט געהיט די טראוף, ער זאל ניט אראפוארפן דעם יינגל. ערשת אונטן, אויפן טראטאואר, ווען מרס. גארדיין מיט איר יינגל זייןען שווין געזען אין א טעקס, האט מאָרְטִין פֿאוּרֶס אָקוֹק געטאן צו אַיר. ער איז געליבן שטיין מיט מר. שווארץן, און שוירליין האט זיך געדאכט, איז זי רעדן וועגן אַיר. זויל זי האבן אלע ווילע אַרוּפֿגַעַקְעַט צו אַיר. זי האט געקענט זען ווי מאָרטִין שמייכלט פֿאַרְלָעָגָן.

שוירליין האט געפֿילט, איז אַיר פֿוּנִים פֿלאָמֶט. צו וואָס איז זי געליבן זיצן? פֿאַרְוּאָס איז ניט אַוּנָק, אַיְצָעָר זי יַיְינָעָן אַרְוִיס? אַיְצָט וועלן זי זיבער מַיְינָעָן, איז זי אַיְזָן דַּאס געליבן זיצן צוֹלִיב אַיְם... בְּיוּעָל מיט אַיְם סִיְּיוּי אַינְדָּרְגָּעָץ ניט גַּיִן, האט זי אוּפֿי בְּאַשְׁלָאָסָן, ווען מֶר. שווארץ איז אַוּוּקְגַּעַפְּאָרָן, איז מַאָרְטִין פֿאוּרֶס אַרוּפֿגַעַן לְאָפָּן צו אַיר די טראוף. ער איז געלאָפָּן ווי אַיְונָג שטיפֿעריש יַיְינָג, צו צוּוִי טראוף מיט אַמְּאָל. ער איז אַעֲשֵׂמִיכְלָטָעָר געליבן שטיין אַנטְקָעָג אַיר:

— האָלָא, מִסְ גְּרָאָס!

שוירליין האט אַיְם אַגְּגָעָקְקָט:

— האָלָא, לאַיְעָר מַאָרְטִין פֿ. פֿאוּרֶס, ווי גִּיטָּעָס אַיְיךְ?

מַאָרְטִין פֿאוּרֶס האט זיך אַוּקְגַּעַעַצְתַּעַן אַיר אוּפֿן פֿאַרְעָנְטָשׁ:

— אַ מִיר גִּיטָּעָס זַיְעָר גּוֹת! מִין בְּאַלְעָבָּאָס האט שווין הַיְנָט פֿאָרָה דִּינָט אַ שִּׁינָע פֿאָר דְּלָאָד... אָזָן וואָס זַיְתָא אַיר אַזְוִי שְׁנָעָל אַרוּפֿגַעַן לְאָפָּן? אָזָן וואָס זַיְתָא אַיר עֲפָעָס בֵּין אוּפֿיךְ מִיר?

שוירליין האט אַ טְרָאָכְט גַּעַטָּאָן: טַקָּע וואָס איז זי אַיְן כַּעַס אוּפֿיךְ אַיְם? וואָס דְּעָרוּוֹאָרֶט זי פּוֹן אַיְם אַיְצָט? זי האט פֿרוּבִּירֶט אַ שְׁמִיכָל טָאָן:

— אַיךְ חָבָב זיך גַּעַוָּאָלָט אַפְּקִילָן. אָזָן סִיְּיוּי בֵּין אַיךְ שווין אַיְצָט גַּעַגְגָעָן אַוּקְצָוֹגִין.

— וואָס? — האט מַאָרְטִין זיך אַכְּפָּגָעָן. — אַיר האט גַּעַוָּאָלָט אַוּוּקְ אַן מִיר? אָזָן וואָס איז זוּגָן אַנדְזָעָר "דָּעִיט?"?

שוירליין האט אַן אַומְעָטִיקָן שְׁמִיכָל גַּעַטָּאָן:

— סְאַיְזָן דַּאֲךְ שווין נַאֲכָן פֿרָאָצָעָס... לְאַיְעָר פֿאוּרֶס.
— אַזְוִי גַּאֲרָ ? אַהָא — האט ער אוּפֿיךְ אַ קְוָק גַּעַטָּאָן. ער האט גַּעַשְׁוִיגָן, גַּעַזְוִיגָן דַעַם רַוִּיךְ פּוֹן זַיְינָן סִיגְאָרָעָט אָזָן צָום סַוחַף גַּעַזָּאָגָט:
— טְרָאָפָט וואָס לאַיְעָר שווארץ האט גַּעַזָּאָגָט וועגן אַיךְ?

יונג לובן

— אז איך בין געוווען א גוטער עדות. אדער אפשר וויל ער מיך ריעזערוירן פאר א צויזיטן פראצעס ? מארטין פאווערס האט געשמייכלט. געקוקט אויף איך און גען שמייכלט :

— נישט געטראפען. יע, ער איז צופרידן מיט אייער עדות זאגן. איך האט געמאכט א גוטן איינדרוק. ער האט אפילו זיך פאראונגען צו זאגן, און איך זיט א שיינגע. בלויו א בייטעלע צו דאר, זאגט ער . . . מסתמא דערפאָר, וויל זיין יונג וויביל איז אַט אַזוי ! . . . — האט ער געוויזן מיט די הענט אַרום בוייך.— אַבער ער האט מיך געווואָרטן. איך זאל זיך ניט פאָרדעריען מיט איך אַקָּאָפּ... אַז אַלְאִיד דארך אַינְזִינְגָּעָן האָבָּן אַקָּרְיעָיָה, אַ מײַדְל מיט נְדָן . . . כְּזָאָל קענען עפָּעָנָען אַן אַפְּיס . . .

— אהא, — האט שוירלי אַטְראָכְט געטאָן, — דאס וויל ער מיך צוֹ גרייטן, אַז ער ווועט מיך מעָר ניט זען, אַז איך זאל אַים ניט געמען ערנסטן, ווּאָס ער פֿלאָגְט מיך זאגן, אַז איך געפֿעל אַים, ווועל איך אַים זוּוַּיָּן, אַז ס'אָרט מיך נישט ! . . .

— אַודָּאי, — האט זי געזאגט, — ער איז גערעכטן. איך קען דָּאָז טעווען בלויו אַ רִיבְּכָע בְּלָה !

מארטין פאווערס האט אויפֿגעהערט צו שמייכלען. ער האט אַן ערנסט טער געקוקט אויף איך :

— איך זועל אַים אַבער סיַיְוִוִּינִיט פֿאַלְגָּוִי אַיך בין אַים מוחל זיין רִיבְּיִי בע כלות מיט זיערעד נְדָן . . . אַיך האָב געזען מיט וועמען ער האט חתונה געהאט פֿאָר אַ גְּרוּוֹין נְדָן . . . איך געפֿעלט מיך בעסער ! — האט ער אַזוי פֿשׂוֹט איך אַנוּגְזָאָגֶט, אַז ער ווּאָלֶט בעסער געווואָלט חתונה האָבָּן מיט איך.

שוירלי האט דערפֿילט, אַז ס'ווערט איך הֵיִיס אַין פֿנִים. זי האט זיך אַגְּגַעְפָּאָרט מיט ביידע הענט אַן פֿאָרָעָנְשָׁן :

— איך זיט אַרְגְּנִישְׁטָפְּרָאָקְטִישׁ, — האט זי שטיל געזאגט, — ווּי אַזוי דערוואָרט איך צו זיין אַ דערפֿאַלְגְּרִיכְעָר לְאַיעָר, אַן נְדָן ?

מארטין פאווערס אַיז שוֹין געוווען פרִילְעָץ :

— נו, מילא, דאס אַיז שוֹין בי אָונְדוֹ אַ פֿאַמְּלִיעַ-פֿעָלָעָר. אַט האָט אַ רִיבְּכָעָר בחור זיך געשׂחַנְט צו מִין שׂוּוּסְטָעָר, האָט זיך גַּאֲרַחְתָּה געהאט מיט אַ שְׁנִידְעָר ! אָונְזִין שְׁאָפּ סְטְרִיקְט אַיצְט . . . אָונְאַיר ווּוִיסְט ? מִין טָאָטָע, אַלְיִין אַ פֿרְעָסָעָר, שׂוֹין אַן אוּיסְטַעְאַרְבָּעָטָעָר, אַיז גַּאֲרַגְּעָן צְוּפְּרִידָן ! . . .

שוירלי האָט זיך דערמָאנְט ווּאָס ער האָט איך דערצְיִילְט ווּעָגָן זיין

טאַטָּן, זוי זיין טאַטָּן האַט אִים געהאלפֿן דורךגִּין קאַלעְדוֹשׁ, אָוּן אִיצְטָ
קעָן עָר זיך שווּן נִיטָּן דעֲרוֹזָאָרטָן זיין זוֹן זָאֵל בעמְעָן פָּאָרְדִּינְגָּעָן אַ סְּךָ גַּעַלְטָן.

זַי האַט אִים דערמאָגָט :

— אָוּן ווֹאָס אִיז מִיט אִיעָר טאַטָּן ? עָר וּאָרְטָן דָּאָר שְׂוִין, אִיר זָאֵלְטָן
וועָרָן אַ גַּרְוִיסְעָר לְאִיעָר, פָּאָרְדִּינְגָּעָן גּוֹט אָוּן בעמְעָן אִים אַרְוִיסְהַעְלָפָן.

— אִיךְ ווּעָלָן — האַט מַאֲרָטָן פָּאוּרָס מִיט זִיכְּרָקִיט גַּעַזְגָּט —
אָוּן אִיר ווּעָט מִיךְ הַעַלְפָן. מִיט אָזָא אִיגְעָנָעָם עֲדוֹת ווּעָלָן אִיךְ אַ סְּךָ דָּעָרָן
גְּרִיבָּן ! . . . — האַט עָר אִיר גַּעַקְקָט אַיִן דִּי אַוְיָגָן אַרְיָין. — אַבְּעָר דָּעָרָן
וּוְילָעָן בֵּין אִיךְ הַונְּגָעָרִיק, — האַט עָר זיך אַ כָּאָפָּט גַּעַטָּן פָּוֹן אָרטָן. —
קוּמוֹת, ווּעָלָן מִיר אִיצְטָן כָּאָפָּן אַ בִּיסָּן בִּינְגָאָכָּט ווּעָלָן מִיר עַסְּן אַיִן אַ
גַּרְוִיסְאָרְטִיקָּן דַּעֲסְטָאָרָן. אַדְעָר, אָפְשָׁר זָאֵלְן מִיר גַּאֲרָר אַרְבְּעָרְפָּאָרָן צָו
מיַין טָאַטָּעַ-מַאְמָעַ ?

שְׂוִירְלִי האַט זיך דערשְׁרָאָקָן :

— נִין, נִיט אִיצְטָן. אִיךְ בֵּין הַונְּגָעָרִיק.

— גּוֹט. ווּעָלָן מִיר פְּרִיעָר עַסְּן. — האַט עָר מִיט בִּידְעָה העַנְטָן אִיר
אַ שְׁלַעַף גַּעַטָּן פָּוֹן אָרטָן. — אָוּן אָזָא זַי זְיַיְהָן הַאֲבָן גַּעַוְאָגָעָן אַ
פְּרָאָצָעָם. ווּעָלָן מִיד מִיר פָּאָרְן זַי סְפָּאָסָט פָּאָר אַ לְאִיעָר. טַעַסְקִי ! —
הַאַט עָר גַּעַנוּמָעָן לוֹפְּנָן פָּוֹן דִּי טְרָעָפָן, מִיטְשְׁלַעְפְּנָדִיק מִיט זיך דָּעָר לְאַכְּבָן
דיְקָעָר שְׂוִירְלִין.

פארזאָרגער

דער רעגן האט אויפגעהערט. אַ קאלטער ווינט האט זיך אַ טראָג געטאן אַיבער דֵי קליינע געלען. גענומען בלאָז דורך שוואָכע אַפְּגָעַ לאָזטע טירן אָז צעשפֿאַלטטענע שויבּן. אַראָפְּהָעָנְגָּנְדִּיקָּע בְּרָעְטָעָר, צַעַד בראָכָּעָנָע רִינְגָּס הָאָבָּן גַּעֲנוּמָעָן קְלָאָפָּן אָז סְקָרְיְּפָעָן. גַּעֲרִיכְצָת דֵי הַינְּט אָז גַּעֲשָׂרָאָקָן דֵי קְעַז אַין דֵי הוֹפְּן.

ווען דֵי גְּרִיבָּעָר מִיטָּן וּוּאָסָּעָר, אוֹפְּפָן מִיטָּן גָּאָם. הָאָבָּן גַּעֲנוּמָעָן טְרִיאַיְּן, זַיְנָעַן זִיךְ דֵי קִינְדָּעָר צוֹנוֹיְפּֿגְּעָלָאָפָּן מִיטָּן אַגְּפִילְדָּעָר אָז פִּיעָּפְּרִיְּן. דָּעָר עַרְשָׁטָעָר האט זִיךְ באָזְיוֹן דָּעָר 14 אַירָּקָּעָר פִּיטָּמִיט אַ גְּרוּיסָן שְׁטָעָקָן אַיְן הָאָנָט. זַיְנָעַן טָאָטָּנס הַוִּזְוָן זַיְנָעַן גַּעֲנוּמָעָן צַו לְאָנָג אָוִיפָּא אִים, האט עָר זִיךְ הַאָלָב פָּאָרְקָּאַשְׁעָרָט. פָּאָרְוָקָּט זַיְנָעַן קְלִין הַיְּטָלָעָז וּאוֹיְלִיְּ-יוֹןְגָּרִישׁ אָוִיפָּא זַיְיָט אָז גַּעֲנוּמָעָן קְלָאָפָּן מִיטָּן שְׁטָעָקָן אַיְן דֵי פָּאָרְפָּרָאָרָעָז גַּעֲרִיבָּעָר. עָר האט בְּרִיטָט צַעְפָּגָט זַיְנָעַן מוֹילָן אָז גַּעֲנוּמָעָן צַוְּאָמְעָנְרוֹפָן דֵי קִינְדָּעָר פָּוָן דֵי הַיְּזָעָר. דֵי נָאָז אִיז דָּוִיט גַּעֲוָאָרָן, דֵי אוּירָן הָאָבָּן אִים גַּעֲנוּמָעָן בְּרָעְנָעָן, נָאָר עָר האט פְּרִילְעָר אַונְטָרְגָּעָטָאָנָצָט אָז זַיְנָעַן זְוּמְעָרְדִּיקָּע לְיוֹונְטָעָנָעָשָׁק אָז גַּעֲפְּרִידִיטָט מִיטָּן דָּעַם אוֹיסְקָּוק אָוִיפָּא אַ שְׁפִּילָּ.

ווען פִּיט אַיְזָה גְּפָלוּיגָן אַיבָּעָר דָּעָר גְּרִיבָּעָר דִּיקָּעָר גָּאָס מִיטָּן דָּעַם שְׁטָעָקָן אַיְן דָּעָר דָּוִיךְ, דֵי יִנְגָּעָרָעָט קִינְדָּעָר נָאָר אִים. האט זִיךְ פְּלוֹצָלָנוֹג באָזְיוֹן, פָּוָן דָּעַם וּוּינְקָל גָּאָם. אַ גְּרוּיסָע גַּלְאָנְצִיקָּעָמָשָׁן. דֵי קִינְדָּעָר זַיְנָעַן פָּאָרְוָאָנְדָּעָרטָע גַּבְּלִיבָּן שְׁטַיְּין. פִּיט האט אַדְרוּסְגָּעָלָאָז אַ פְּרִיְּיָ דִּיקָּן פִּיךְ אָז זִיךְ אַלְאָז גַּעֲטָאָז אַז דָּעָר מָאָשָׁן. עָר האט נָאָר אַיְזָה קוֹק גַּעֲטָאָז אָוִיפָּא דֵי רָעְדָעָר אָז גְּלִיךְ דָּעְרָקָעָט. אָז סְאָזָן אַז גַּעֲיָעָמָשָׁן, פָּוָן דִּי סָאָמָעָל עַצְּטָעָמָשָׁן, האט עָר זִיךְ גַּעֲפְּרִידָט. פְּלוֹצָלָנוֹג האט עָר אָוִיפְּגָעָהָרָט צַו שְׁמַיְיכָלָעָן — דֵי מָאָשָׁן האט זִיךְ אַפְּגָעָשְׁטָעָלָט פָּוֹנְקָט אַנְטָקָעָגָן דָּעָר פָּאָרְלָאָזָטָעָר, הַלְּצָעָרָנוֹר פָּאָבְּלִיְּ-סָקוֹל. דָּעָר 10 אַירָּקָּעָר נְגָעָרְדִּינְגָּל בַּיל האט גְּלִיךְ פָּאָרְשָׁטָאָגָעָן פָּאָרוֹוָאָס פִּיט האט זִיךְ דָּעָר שְׁרָאָקָן :

— דָּעְנָקָסֶט, אָז זַיְנָעַן גַּעֲקוּמָעָן צְוִירִיךְ עַפְּגָעָנָעָן סְקוֹל, פִּיט? —
הָאָט עָר אָוִיפְּגָעָלָקָט צַו אִים.
פִּיט האט פָּאָרְקָּנִיְּתָשָׁט דָּעַם שְׁטָעָרָן, אַ וּוּיטָן שְׁפִּיְּ גַּעֲטָאָן, אָז מִיט

א געמאכטער גראבער שטימע גענטפערט :
— מ'זאלט געדאפרט אראפנעםן די תאיערט פון די רעדער, וואלטן
זוי פארשפארט קומען אהער . . .

פון מאשין אייז ארויסגעשפונגגען אמאן. ער האט געעפנט די טיר
און געהאלפן ארויסגיין פון מאשין צויף פרויען. איינע האט אונטערגער
הויבן אויר לאנגע, זידענע קליד, בררייט צעפענט גרויסע, ברוייע אויגן
— אָ דערשראקענע געקוקט אויף די קינדרער. זוי האט מיט אירע שווארַ
צע, לעדרנע הענטש侃עס אָ דיר געטאן דער צוויתער פרוי :
— זעט נאָר, מרס דעווויס, די קינדרער ! מײַן גאָט ! וואָס פֿאָר אָן
אָרָעְמְקֵיְת ! זעט די הייזעלעך ! . . . זוי אַינְטְּרָעְסְּאָנְּט ! . . .
mars. עלען דעווויס האט זיך פֿאָסְטְּרָעְגְּעָנְּט אָן אויר פֿוֹטְעָרְנוּם
מאָנְטְּלָל, געקוקט אָרוּם זיך מיט קָאָלְטָע, גרויע אָוִיגָּן :

— יעַ, איך זע. אָ דָא אָיוּס. מְרַזְּוָאָרְדַּט ?
מר. וואָוירט האט פֿרְיְלָעְך אַיסְגְּעָטָאָן זִינְעָ פֿוֹטְעָרְנוּם הענטש侃עס.
א צופרידענער זיך געריבּן די הענט :
— יעַ. אָט דָאָס אָיוּס. מִינְעָ לְעִידָּס. אויר זעט די קינדרער ?
אויר זעט וויפֿיל ? אָט אָוּיְוָאָלְגָּעָרְן זִיך זיך אָרוּם אָן גָּאָס. אָט ווּעָל
איך אַיְנָעָם צוֹרְפָּן, ווּעָט אויר עַפְּסָם העָרָן ?
ער האט אָרוֹף געטאן פֿימָן. פֿיט האט זיך נִיט גְּאַיִלְתָּן. ער האט
פֿאָרְרוּקָט די הענט אָן די קְעַשְׁעָנָעָס. געקוקט אויף די געסט אָן גַּעֲוָאָלָט
טרעָפָן נאָך וואָס זִי זִינְגָּעָן גַּעֲקוּמוּן אהער אָן וואָס זִי ווּילְן פֿון אִים. ער
האָט עַפְּסָם דערשְׁפִּירְט אָ גַּעֲפָאָר, אָבָּעָר ווּיְיָן חְבָּרָה אָז ער שְׁרָעָקָט זִיך,
האָט ער נִיט גַּעֲוָאָלָט. ער האט פֿאָרְדוּכָּט זִיך קְלִיְּן הַיטְעָלָע, אָ נָעָם גַּעַד
טאָן דָּעַם שְׁטָעָקָן אָן מִיט לִיְכְּטָע שְׁפָאנְגָּן צוֹגְעָגָנָגָעָן צוֹ זִיך. די גַּאנְצָע
גָּאָס קִינְדָּרָן נאָך אִים.

מר. וואָוירט האט צו זִיך אָ גַּעֲשָׂרִי גַּעֲטָאָן :

— העָי ! איך האָבָּגָּר גַּעֲרָפָּן אַיְנָעָם !

פֿיט האט זיך דערפֿילָט זִיעָר ווּיכְטִיק. האָט ער מִיטָּן שְׁטָעָקָן אָ
מאָך געטָאָן צוֹ דָעַר חְבָּרָה צוֹ בְּלִיְּבָן שְׁטִיְּזָן. אַלְיָיְן האָט ער זיך גַּעֲשָׁטָעָלָט
קְעָגָן מְרַזְּוָאָרְדַּט, אִים גַּעֲקוּקָט גְּלִיְּך אָן די אוּיגָן אַרְיִין.
מר. וואָוירטָן אָיוּס נִיט גַּעֲפָעָלָן : אָזָא חְזָכָה ! צוֹ די פְּרוּיעָן
האָט ער אָ וְאָונְקָגָעָטָאָן זִיך זַאֲלָן זיך צְיהֻרָן :

— אַיְזָוִי רְוָפְּטָעָן דִּיך ?

— פֿיט.

יונג לעבן

— און ווי אלט ביסטו ?

פיט האט א זשמורע געטאן מיט די אויגן :

— פערצן יאָר.

מר. ואוירט האט זיך געוואָנדערט :

— פערצן יאָר און דרייסט זיך אַרום איבער די גאָסן ! האָסטו שוין

גענדייקט פֿאַבלִיקֿ-סְקוּל ? זוילסתו גֿאָרְנוּישֿט אַרְבעָטן ?

פיט האט אַ קּוֹק געטָן אויף דער הילצערנער פֿאַבלִיקֿ-סְקוּל, אויף

די פֿאַרְשְׁלָאָסְעָנָע טִירָן, פֿלִינְק אַ דְּרִי געטָן די אויגן צו זיין הויז קעגן

אַיבָּעָר. ער אַיּו גַּעֲוָאָרָן אַין כָּעֵס : צִי עָר, פִּיט, זויל אַרְבעָטן, אַז זִין

טאָטָע וִיצְתָּאָן הויז ? — האָט ער אַ בִּיאָעָר גַּעֲנְטֶפְּעָרט :

— עַנְדִּיקָּן, אַז דִּיסְקוּל אַיּוֹ פֿאַרְמָאָכְט ? שָׁוִין אַ יָּאָר צִיְּט וּוּמִיר

גַּיְיָעָן נִישְׁט אַין סְקוּל. קִיְּין קִינְד פָּוּן די גַּאָסָן אַרְום גִּיְיָעָן נִישְׁט. די

מיידְלָעָך אויך נִישְׁט . . . סִידָּן אִימְעָצָעָר האָט גַּעַלְתָּ צוֹ פֿאָרָן צוֹ אַ צּוֹוִיָּה

טָעָר סְקוּל. אַבָּעָר קִינְעָר האָט דָא קִיְּין גַּעַלְתָּ נִימְט . . .

מר. ואוירט האָט אַ טְּרִיאָומְפְּרִינְדִּיקָּעָר זיך אַוְיסְגָּעְדָּרִיָּת צוֹ דיַ צּוֹוִיָּה

פְּרוּוּעָן :

— אַיְר הָעָרָט ? אַט פֿאַרְדוֹאָס מִיר דָאָרְפָּן דָא אַזְוִי נִוְיִיטֿיק אַ סְעַטְלָן

מַעְנְטִיחָוּז ! אַוְועַקְבָּעָמָעָן די קִינְדָעָר פָּוּן גַּאָס ! זַיְדָעָצְיָעָן פֿאָר נִוְצָּה

לְעָכָע, גּוֹטָע בִּירְגָּעָר ! סְאִיּוֹ דָאָך אַ שְׂרָעָק, וּאָס פָּוּן די קִינְדָעָר קָעָן דָאָ

וּוְעָרָן ! . . .

עד האָט זַיְ אַפְּגָעָפִירָט אַז אַזִּית אַזְוִין צּוֹגְעָגָבָן :

— אַיְר גַּעַדְעָנָקָט ? אַיּוֹ אַט דָעַר גָּס האָט נָאָר אַיּוֹן קִינְד גַּעַשְׁטָאָכוֹן

אַ צּוֹוִיָּתָן ! . . . אַיּוֹ אַ קְרִיגְג . . .

מְרָס. דָעַנְיָעָלָס האָט אַוְיסְגָּעְדָּרִיָּת. זַיְ האָט מִיט שְׂרָעָק אַ קּוֹק

גַּעַטָּאָן אויף פִּיטָּן אַזְוּן זיך אַפְּגָעָרוֹקָט.

פִּיט האָט שָׁוִין מַעַר נִיט גַּעַקְעָנָט הָעָרָן וּאָס זַיְדָעָן. ער האָט נָאָר

אַ וּוֹילָע צּוֹגְעָוָאָר אַזְוּן פֿלוֹצְלָנָג אַיּוֹ אִים עַפְעָס אַיְנְגָעָפָאלָן. די אויגן

הָאָבָּן אִים אַזְוּש אַגְּלָאנְץ גַּעַטָּאָן. ער האָט אַ רִוף גַּעַטָּאָן מְר. וּוֹאוּרְטָן.

מְר. וּוֹאוּרְטָן האָט אַ בִּיאָעָר זַיְ אַוְיסְגָּעְדָּרִיָּת ; וּאָס וּוֹיל ער אַיצְת ?

ער אַיּוֹ שָׁוִין מִיט אִים פֿאַרְטִּיק. פִּיט האָט זַיְ פֿאַרְלָאָרָן. שְׁטִיל אַרְוִיסְגָּעָר

שְׁטָאָמָלָט :

— כְּבִין הָנוּגְעָרִיק ! . . .

מְר. וּוֹאוּרְטָן האָט אִים נִיט דַעְרָהָעָרט :

— וּאָס ?

פיטן איז טרוקן געווארן איז מוויל. ס'האט זיך אים געדאכט, אז דער מאן האט אים יע געהרט, האט ער א באליידיקטער א זאג געטאן שוין האכער :

— אפשר קרייג איך בי איז עפעס געלט ? כ'בין הונגעריך . . . מר. וואוירט האט זיך א כאפ געתאן :

— אָ נִין ! נִין ! מֵין זֹן, נָאָר נִיט בעטלאַען ! פֿוֹן דָּעַם וּוּלְּן מִיר דִּיר אָפְּגָעָוָוָינָעָן. דו וּוּסְטָט בַּי אָנוֹנְדוּ נִיט בעטלאַען ! . . . פיטס פָּאָרְפָּאָרְעָנָעָר בְּנוּים אַיז דָּרוּיט גַּעֲוָאָר. ער האט זיך פֿוֹן זַי אָוּזְקָגְעָדְרִיטִיט, אָ שְׁפִּיְּגָעָטָאָן אָז אִזְיַּת אָז אָוּזְקָגְעָדְרָפָּן דִּי קִינְדָּעָט. אַלְעָהָבָן צַו אִים אָרוּפְּגָעָקָטָט, האט ער אוּסְגָּעָטָאָן זַיְן הַיטָּעָלָע, עַס אַוְאָרָה געטאן אוּפָּן פָּאָרְפָּאָרְעָנָעָם טְרָאָטוֹאָר אָז עַס צּוּרִיק אָנְגָּעָטָאָן.

— זַיְן וּוְילָן דָּא פָּאָר אָנוֹנְדוּ אָ נִיעַ סְקָל עַפְּגָעָן . . . בְּלוּזָן אָנוֹנְדוּ לערגען צַו זַיְן גּוֹט. דָּאָס אַלְצָן . . . טָא וּוּר, צּוֹמְטִיוּל, דָּאָרָף זַי ? נִישְׁטָּאלְעָה קִינְדָּעָר האָבָן פָּאָרְשָׁטָאָנָעָן, אַבְּעָר אַלְעָה האָבָן דָּעָרְפִּילְטָט, אָז סְרוּקָט זַיְן אוּיפָּן זַיְן צְרָה. דּוֹשָׁאנְנוּן אָזִי גַּעֲוָעָן וּיעַרְתָּן אָזִן זַיְן דִּינְגָּעָם סְוּעָדָעָר. דִּי צִיְּנְדָּלָעָךְ האָבָן אִים גַּעֲקָלָאָפָּט אָז מִוּל, האט ער געפרעגט :

— דָּאָרָט וּוּט זַיְן וּוּרָעָם ?

אָ צְוִיְּטָעָר יַּיְגָּלְהָ האָט גַּעֲפָרְעָגָט :

— מְוּעָט אָנוֹנְדוּ דָּאָרָט גַּעֲבָן עַסְנָה ?

פיט האט גַּעֲקָלָאָפָּט מִיטָּן שְׁטָעָקָן אוּיפָּן דִּי פָּאָרְפָּאָרְעָנָעָם שְׁטִינְגָּעָר :
— אָוּדָאי, מְוּעָט אִיךְ אַלְצָן גַּעֲבָן ! . . . גִּיכְעָר פֿוֹן אַלְצָן וּוּטָם מְעָן אָנוֹנְדוּ מסתמא פָּאָרְשָׁפָּאָרָן אִינְגְּוִינִיכְק, מִירָן דָּאָרָפָּן טָאָן אַלְצָן וּזְאָס זַיְן וּוּלְּן וּוּלְּן ! . . . דָּאָס אַלְצָן . . .

בַּיל האט זַיְן דָּעָרְמָאנְט :

— העִי ! מִיר האָבָן דָּאָרָט טָאָטָעָס ! וּזְאָס וּוּלְּן זַיְן זַאָגָן ? אָזִן אָנוֹנְדוּ זַעְרָעָ מְאָמָעָס וּוּלְּן שְׂוִיְּגָן ?

פיט האט אָ מאָר גַּעֲטָאָן מִיטָּן האָנְטָמָעָה גְּרוּיסָעָר :

— זַיְן נִישְׁטָּאָ אָוּיפָּן וּוּמְעָן צַו פָּאָרָלָאָן . . . אָט אִיז מִין טָאָטָעָ גַּעַץ קְוּמָעָן הַיְּנָט אָהִים, אָ פָּאָרְשָׁוּאָלְעָנָעָר פֿוֹן רַעֲגָן. אִיצְטָלְגָּט עָר, טָא וּזְאָס קְעָן ער טָאָן ? אִיךְ דָּעָנָק, אָז אָנוֹנְדוּעָרָעָ טָאָטָעָס וּיְנָעָן גַּעֲוָאָרָן שְׁמָאָטָעָס זַיְן זַיְן אָרוּבָּעָטָן נִישְׁטָּה . . . אָזִן מִין מְאָמָעָ ? זַי וּוּסְיָס גַּאֲרָצָר שְׁרִיְּעָן . . . זַיְן גַּיְטָאָ אָוּיפָּן וּוּמְעָן צַו פָּאָרָלָאָן . . .

יונג לְעָבֵן

די קינדרער האבן אומראיקע, דערשראקענע געקוקט צו די צוווי פרזיען און מאן, זיין זיין שפאנצירן זיך אידום איבערן סקול-הויף, זיין זיין ואלטן שוין געווען די באלאכטאים. מר. וואוירט האט געהאלטן די פרזיען אונטערן ארעם און פאר זיין פארגעליגט זיין פלאן פון עפנען דא א סטלמענט-הוי פאר די קינדרער. זיין צוריק ארויפרין אויפן גלייכן וועגן.

מרס. דעיזויס האט א פארטראקטע געקוקט אויף דער געביידע : — ס'וועט דארפֿן קאסּטּן א סָד גָּלְטַּן. מ'וועט מסתמא דארפֿן דער גאנצער הויו דעמאנתרין. און עס אויפהאלטן ! מיין גאט, מ'וועט דארפֿן א ריזיקן פאנד !

מר. וואוירט האט געשמייכלט : — מיט איינער הילח, לעידיס, זוועט עס נישט זיין שוער. איך וויס, וואס איינער קלוב טוט פאר די אַרְעָמָע אַרְבָּעָטָלָאָזָע... איך אלִין וועל אויך העלפן פינאנסירן. וואס דענקט איר וועגן א „טשאָרִיטִי“-בָּאָל ?

מרס. דעניעלט האט א שמייכל געטאן : — יע. א „טשאָרִיטִי“-בָּאָל וועט געבען א סָד פּוּבְּלִיסְטִי. מ'וועט דארפֿן אַיְגָּלָאָדָן דער פרעס. גוט. — האט זיין אַגְּגָּבָּלָאָזָן אַיְרָע לְפִלְלָעָר. — מיר וועלן עס אויפגעמען צו אונדזער קומענדיקן מיטינגן. אַבָּעָר אַיר וועט דארפֿן דעַן וועגן דעם.

מר. וואוירט האט ליילעך געשמייכלט, געדrikט זיירע הענט און א פרילעכער זיין צוריינגעפֿירטן צו די דער מאשין. די צוויי פרזיען זיין געגען שוין געזעסן אינעווויניק, ווען מר. וואוירט האט פֶּלְזָלָוְגָּו דערזען, און פון די פָּאַדְעָרְשָׁטָע צוֹויִי טָאַיְעָרָס אַיְ אַרְוִיסְטִי געלאָזָן די לופְּט. די טָאַיְעָרָס זיין געלאָגָן פֶּלְאָז אַוְיך דער ערְד. מר. וואוירט האט א צַעֲקָאַכְטָעָר זיך אַרְוָמְגָעָקָוּקָט. די גָּאָס אַיְזָן געוווען לְיִדְיך. קיין סיַמְן פון די קינדרער. אויף אַזָּא אַמְּגָלִיק האט ער זיך ניט געריכט. מרס. דעניעלט האט אַרְיוֹסְגָּעָרָקָט דעם קאָפּ. גָּאָר ניט געקבענט פָּאַרְשָׁטִין : — אַזְיַגְעָן אַומְּדָאַנְקָבָּאָרָע קינדרער. מיר זיין געקוּמָעָן זיין העלְפָּן ! . . .

מרס. דעיזויס האט מיט פָּאַרְאַכְטָוְגָּג גַּעְזָאָגָט : — מיר אַיְזָן עס נישט קיין ואונדער. דערווארט נישט פון זיין קיין דאנקבאָרְקִיט. מיין טִיעָרָע אַט אַזָּי זיין געגען זיינער עַלְתָּעָרָן אויך . . . אויך . האָבָּשׂוּן גענוֹג געארבעט פָּאָר זַיְן ווֹיִס אַיְן. מָר. וואוירט האט אַפְּאַרְלָאַרְעָנָעָר געקוקט אויף די רעדער. גָּאַרְגִּישָׁט

פָּעֵסִי בְּאַךְ

געקענט פארשטיין, ווי אָזֶן עַד ווועט קענען אלײַן אַרְאָפְּנָעָמָעָן אָזֶן
שווערטע טαιערס. ער האט געוכט מיט די אָזֶן, ווער ס'יאָל אַים העלפֿן.
פֿון אָ דָעָרְבִּיאָיָק שְׂטִיבָּל אִין אָרוֹיָס אָ מאָן. ער האט פֿון דָעָרְבִּיאָיָן
בָּאַטְּרָאָכְטָן דִּי מַאֲשִׁין אָוֹן אִין צְוָגָעָקָומָעָן גַּעֲנַטָּעָר. ער האט אָ צִי גַּעֲטָאָן
דִּין הִיטְלָן :

— קען אִיךְ אָפְּשָׂר פָּאָר אִיךְ בִּיטְהָן דִּי טָאיְעָרָס אָוֹן פָּאָרְדִּינָעָן עַפְּעָס?
מר. וואַוירט האט מיט חַשְׁד אָ קָוק גַּעֲטָאָן אוּפְּתָאִים : — האט ער
עם אלְּיָן נִיט אָפְּגַּעַטָּאָן, כְּדִי צַו פָּאָרְדִּינָעָן עַפְּעָס ? ער האט דָעָרְזָעָן, אָזְנָן
דִּי אָנְדָעָרָעָה הַיְּזָלָעָךְ קָוָמָעָן אָרוֹיָס נַאֲרָעָמָעָה, גַּיְעָן גַּלְּיָיךְ צַו אִים,
הַאָט ער אַינְעַדְרָהָוֵיךְ אָ זָאָג גַּעֲטָאָן :

— נִין, נִין, כִּיּוּעַל שְׂוִין אָזֶן צְוָפָאָרָן צַו אָ דָעְרְבִּיאָיָקָעָר גָּאָזְזָעָן
סְטָאָנְצִיעָן . . .

ווען ער אִין שְׂוִין גַּעֲזָעָס בִּים דָעָלָה, גַּעֲנוּמָעָן דִּירָן דָעָרָ מַאֲשִׁין,
הַאָט ער גַּעֲפָנָעָן פָּאָר נּוֹיְטִיךְ צַו זָאָגָן : — מִיר מָוֹן הַאָבָן אָ סְךְ גַּעֲדוֹלָה
מִיט זַיִן. פָּאָרְגָּעָסָט נִיט, אָזְנָן זַיִן גַּעֲנָעָרָן קִידְעָרָ פֿון אָמוֹוִיסְגָּדִיקָעָלְטָעָרָן . . .
אָ דָוִיעָר עַלְעַמְעַנְטָן . . .

די צְוָיִי פָּרָוִיעָן הַאָבָן בָּאַרְאִיקְטָעָ צְוָגָעַשְׁטִימָט. ווען דִּי מַאֲשִׁין הַאָט
זִיךְרָ שְׁלַעַפְּנָדִיק פָּאָרְקִירְעֻוּעָט אָוִיפָּן וּוַינְקָל, זַיְנָעָן פֿון אָלָעָ זַיְטָן אָנְגָּעָן
לְאָפָּן דִּי קִינְדָּעָה. זַיִן זַיְנָעָן זִיךְרָ צְוָאָמְעַנְגָּעָלָאָפָּן אִינְמִיטָן גָּאָס, אָזְנָן
אִינְאַיְינָעָם הַאָבָן אָרוֹיְסָגָעָלָאָזְנָן אָ פָּרִידִיקָה, זַיְגָעַרְישָׂן הַוּרָא. די מַעֲנָעָר
אוִיפָּן גָּאָס הַאָבָן נִישְׁתְּגַעַת גַּעֲוָוָסָט פָּאָרוֹוָאָס די קִינְדָּעָרָ פָּרִיעָעָן זִיךְרָ אָזֶן,
אָבָעָר זַיִן הַאָבָן פָּאָרְשָׁטָאָגָעָן, אָזְנָן דָאָס בָּאַגְּלִילָה זַיִן אָרוֹיָס דָעָרָ מַאֲשִׁין אָוֹן
סְחָאָטָן זַיִן אוּיךְ הַנָּאה גַּעֲטָאָן.

אויב נישט נאך גרעסער

איך בין שווין זיעיר לאנג ניט געועזן אין מיין הײַם-שטאָט, אויז וווען
איך בין צוריקגעקומווען, האב איך די ערשות זאך געועאלט אויפיזוכן מײַנְגע
אמאליקע באַקאנטע.

איך האב געועאָסט, אָז מײַנְגע חַבְרֶתֶס זִינְגֶן שְׁוִין אַלְעַ לְאַנְגַּתְהַנְּהָה
געַהַאָטָע, אָז מַסְתָּמָא זִינְגֶן זֵי אַיצְטָ פָּאַרְזָאָגְטָעָ מַמְּאָעָס אָזְנָ פָּאַרְהָאָרָעָ
וּוְעָטָע בָּאַלְעָבָאָסְטָעָס. דֵּי יְוָגָע, שְׁלָאָנְקָע בָּחוֹרִימְלָעָד, מִיטָּ וּוְעָמָעָן אִיךְ
פְּלָעָג זִיד טְרָעָפָן אִין דִּי שְׂטָאָטִיכְיָשָׁע פָּאַרְקָן, זִינְגֶן שְׁוִין אַוְדָאָטִיכְיָשָׁע
קִינְדָּעָרְלָעָד. זֵי מַוְּן שְׁוִין הַאֲבָן קִינְיְשָׁנָן אַרְוָם דִּי מִילְּנִיאָ, סְקָאָן זֵי,
אָז אַסְךְ פָּוֹן זֵי זִינְגֶן גַּעַוְאָדָן אָפְגָּעָלָאָן, פָּעָט. סְקָאָן זֵי, אָז ווּעָן אִיךְ
זֵעָ זֵי אַיצְטָ, וּאָלָט מִיר גָּאָר פָּאַרְדָּאָסָן, וּאָס אִיךְ האָב זֵי אַוְיְפָגָעָזָוכָן.
אָבָעָר פָּוְנְדָּעָסְטוּוֹגָן, הָאָט עַס מִיד נִיט גַּעַלְאָזָן צָרוֹן. אִיךְ האָב פָּאָרָט
בָּאַשְׁלָאָסָן זֵי אַוְיְפָצָזָוכָן. אָבָעָר צְוָילְבָּד דָּעַם וּאָס דִּי גַּעַגְוָטָן דָּא הַאֲבָן
זֵיךְ גַּעַבְּיטָן, דֵּי יִדְּיִשָּׁע אַיְנוֹאַוְינָעָר הַאֲבָן אִין פָּאַרְלְוִיפָּטָ פָּוֹן דִּי לְעַצְטָע
יַאֲרָן זֵיךְ אַרְיְבָעְרִיגְעָזָזָיָן אַרְוִיף שְׂטָאָטָ-צָה, דָּאָרְטָן וּאוֹסְהַאֲבָן אַמְּאָל
גַּעַוְאָזָינְטָ דִּי אַרְיְסָטָאָקָרָאָטָן, אָזְיָ מִיר גַּעַוְעָן שְׁוֹעָר זֵי אַוְיְפָצָזָוכָן.
סְאָזְיָ מִיד אַיְנְגָעָפָלָן אַרְיְבָעְרִגְזָיָן אִין דָּעַם רַעַסְטָאָרָאָן וּאוֹסְהַאֲבָן
פְּלָעָג זִיד אַמְּאָל צְוּנוֹיְפָקָומָעָן אִין דִּי שְׁבָתְדִּיקָע אָזְן זְוַנְטִיקְדִּיקָע פָּאָרָיָ
בָּאַכְּטָן. דָּעַר רַעַסְטָאָרָאָן הָאָט זִיד דָּאָן גַּעַרְפָּוֹן: „דֵּי לִיטְעַרְאִירִישׁ קִידְ
בְּעַצְאָרְנִיעָ“. אָזְיָ אִין טָאָקָע גַּעַוְעָן אַנְגָּעָשְׁרִיבָן מִיטָּ יִדְּיִשָּׁע אַוְתִּוּיּוֹת
אוּפָן פָּעַנְצָטָעָר. אָהָיָן פְּלָעָג אַרְיְבָעְרִגְזָיָן אַלְעַ מִיטָּ יִדְּיִשָּׁע אַינְטָעְלִיגְעָנְטָן
פָּוֹן שְׂטָאָט אָזְן אַלְעַ יִדְּיִשָּׁע אַקְטִיאָרָן, וּוְעַלְכָּעַ פְּלָעָג אַרְאָפְקָוּמָעָן אוּרִית דָּעַר
פְּרָאוֹוִינְץ שְׁפִילְן טְעַטְּאָטָעָר. אִין יְעַנְעָם רַעַסְטָאָרָאָן פְּלָעָג מַעְנָעָר מִיטָּ
שְׁרִיבָעְרִישׁ פְּרָעַטְעַזְוִיעָס לִיְעַנְעָן זֵיְעָדָע שְׁאַפְוָנָגָעָן אָזְן דָּעַקְלָאָמִרָּן זֵיְעָ
רָע לִידָּעָר.

דָּעַר רַעַסְטָאָרָאָן הָאָט אַיצְטָ אַיסְגָּוּקָט אַינְגָּאָגָּזָן אַנְדָּעָרָשׁ, פְּרָעָמָד,
די פָּעַנְצָטָעָר אָזְן דִּי טִירָן אַיְבָעְרִגְעָבוּיט, אַיְבָעְרִגְעָפָאָרָבָט. אַ קְלִיְין שִׁילְדָל
אַיְבָעָרָן פָּעַנְצָטָעָר הָאָט אַנְגָּזָגָט דָּעַר גָּאָס, אָז דָּא אָזְיָ „גָּאָס' רַעַסְטָאָרָאָן“.
אַנְשָׁטָאָט דָּעַם הַיְיִמְישָׁן, יִדְּיִשָּׁן בָּאַלְעָבָאָס אִין אַיצְטָ גַּעַזְעָס בִּי דָעַר קָאָזָ
סָע אַ פָּעַטְלָעְכָּר גְּרָעָק, מִיטָּ אַ הוֹלְן קָאָפָ, מִיטָּ גּוֹטְמוֹטִיקָע אַרְאָפָהָעָן-
גַּעַנְדִּיקָע באָקָן. אַרְוָם דִּי טִישְׁלָעָד זִינְגֶן גַּעַזְעָס אַוְמַבָּקָאָגָנָעָ מַעְנָעָר.

ז'י האבן צוישן זיך געשמוועסט. געטרונקען קאועע און גערוויכערט.
איך האב און אנטוישטע זיך געוזעט בי א טישל, באשטעטלט קאועע
און גענומען זיך אַרומָקָוֹן. לויט דעם שמוועס אַרְוָם, האב איך פֿאַרְשְׁטָאַ
גען, אַז אַיצֵּט קְוּמָעַן זיך אַהֲרֹן צְנוּיָף פֿאַרְכְּאַרְבְּעַטָּעַר, אַז דָּא אַיְזַּע אַיצֵּט
וּוֹי אַמִּין בעַרְזָשׁ. סְחָצָט זיך מִיר גְּעוֹאַלְתָּאַלְכָּן; סְאַיְזַּע דָּאַק גְּעוֹעַן
גַּארְיִישָׁ פָּוֹן מִיר צַו דַּעֲרוֹוֹאַרְטָן, אַז אַיך וּוֹעַל דָּא, נַאֲך אַזְוִי פִּילְיאָרְטָן, טַרְעַפָּן
די זַעַלְבָּעַ מעַנְטָשָׁן, דַּעַם זַעַלְבָּן באַלְעַבָּאַסָּן. איך האב באַצְּאַלְתָּא אַז גַּעַד
וּוֹאַלְתָּא שְׂוִין אַרְוִיסָּן. האב איך פֿוֹלוֹצְלָנוֹג באַמְּעַרְקָט וּוֹי אַרְוָם די טִישְׁלָעַט
איַז גְּעוֹאַלְתָּא פֿרִילְעַט :

הָעַי, גַּאס ! — הָאַט אִימְעָצָעַר מִיט גַּעַלְעַכְּטָעַר גַּעַשְׁרִיעַן — דַּעַר
אַקְטִיאָר וּוְילְ קָאֻוּעַ ! . . . גַּיב אִים קָאֻוּעַ ! . . .
אַזְוְדָּא וּוְילְ דַּעַר אַקְטִיאָר קָאֻוּעַ, — הָאַט גַּאס כִּיטְרָעַ גַּעַשְׁמִיכְלָט
מִיט זִינְעַ קְלִינְיָעַ אוּגְעַלְעַט אַז אַרְכְּפָהָעַגְּנָדִיקָּעַ באַקָּן. — נָו, זָאַל עַד
וּוְלָן . . . — הָאַט עַד זִיךְ נִיט אַעֲרִירֶת פָּוֹן אַרְטָן.

אַיך האב זיך אַומְגָעַדְרִיטָן אַזְוְדָּעַן דַּעַמְּעַדְעַן „אַקְטִיאָר“. בְּמַעַט הִינְּנָה
טַעַר מִין פְּלִיצְיָעַ אַיְזַּע עַר גַּעַשְׁטָאַגָּעַן. עַר אַיְזַּע גְּעוֹוֹעַן נִיט קִיְּן הַוְּכָעָר,
מִיט זַיְעַד אַדְיָנָעַ טַלְעַיָּעַ, דַּאְרָעַ, שְׁמַאלָּעַ פְּלִיצְיָעַס. זִינְעַ הוַיְיָן זִינְעַן
גְּעוֹוֹעַן שְׁמַאלָּעַ, וּוֹי מְפַלְעַגְטָן טְרָאָגָן אַמְּאָלָן. דַּי אַרְבָּלָן פָּוֹן זַיְיָן וּוְיִסְעַר הַעֲמָה.
קוֹרְץ, אַוְשָׁסְחָבָן זיך אַרְוִיסְגָּעַזְעַן שְׁטִיקָעָר אַרְבָּלָן פָּוֹן זַיְיָן וּוְיִסְעַר הַעֲמָה.
אַבְעָר אַשְׁנִיפָּס הָאַט עַד גַּעַטְרָאָגָן גַּאֲרָא פְּינִיעָם. אַ בְּרִיטָן, שְׁוֹאָרְצָן
שְׁנִיפָּס, אַוְיסְגָּעַשְׁלִיָּפֶט. וּוֹי סְפַלְעַגְטָן טְרָאָגָן אַמְּאָלָן דַּי אַקְטִיאָרן. אַבְעָר
דָּאַס מְעַרְקָוֹוִידִיקְסְּטָעַ אַיְזַּע גְּעוֹוֹעַן זַיְיָן פְּנִים אַז זַיְיָן קָאָפְּהָהָר. אַ פְּנִים
הָאַט עַד גַּעַהָאָט אַ קְלִינְיָעַם, מִיט אַסְכְּדָנִיטָּשָׁן אַרְוָם מוֹלִיל, הָאַט עַס גַּעַד
מְאַכְּטָן דַּעַמְּעַדְעַן אַיְינְדָּרָוק, וּוֹי עַד וּוֹאַלְתָּא רַק גַּעַשְׁמִיכְלָט. זַיְיָן מְאַרְדָּעָן אַיְזַּע
וּוְלָן אַשְׁפִּיצְיָקָעַ, מִיט אַשְׁיָּיָן אַרְוִיסְגָּעַשְׁאָרָן וּוֹיִסְטָבָעָן אַזְוְדָּעַט מִיט
אוֹז שְׁיִינְעָם וּוְיִסְטָבָעָן קָאָפְּהָהָר, שְׁיִינְעָם פֿאַרְקָעָמָט אַזְוְדָּעַט אַזְוְדָּעַט אַיְזַּע לְאַקָּן.
קָאָנְטִיק, אַז עַד גִּיט זַיְד אַסְכְּדָנִיט אַפְּ מִיט זִינְעַן זַיְיָן.

עַד אַזְוְדָּעַט אַגְּשָׁתָאָנָעַן מִיט דַּי הַעֲנָט אַיְזַּע דַּי קָעַשְׁעַנְעָס. פֿאַרְדִּיסְטָן דַּעַמְּעַדְעַן
קָאָפְּ אַרְוִיף, וּוֹי עַד וּוֹאַלְתָּא נִיט גְּעוֹאַלְתָּאַלְכָּן אַרְוִיף קִינְגָּעָט אַזְוְדָּעַט שְׁטַאָלָן.
בְּאַפְּעַלְעִירִישָׁ גַּעַזְגָּט אַרְוִיף צַו דַּעַר סְטָעַלְיָעַ צַו :

— איך וּוְילְ קָאֻוּעַ, אַירְהָעָרְט ?

— אַ משְׁוֹגָעָנָעָר — הָאַט אַמְּאָן לְעַבְנָן מִיר אַ זָּאָג גַּעַטָּאָן. — אַז
אַמְּתָעָדָר מְשְׁוֹגָעָנָעָר. עַד הָאַט זִיךְ אַיְינְגָּרְעָדָט, אַז עַד אַיְזַּע אַ גְּרוֹיסְעָר
אַקְטִיאָר. אַז אַמְּאָל הָאַט עַד גַּעַשְׁפִּילָט שְׁקָסְפִּירָן . . . עַד פֿאַרְגְּנוֹדִיעָט

יונג לעבן

אלעמען דעם קאָפּ מיט זיין דעקלֶמאַצִּיעַס און אַקְטִיאָרְסְּקָעַ שטיך . . .
אַיר ווילט אָפּשֵׁר אַיד זָל אִים הַיִּסְּנָעָפּ עַפְּסָעָזָן ? — האָט ער זִיךְ גַּעַץ
וואַלט אויספִּיבְּגָעַן מִיט זִין מְשׂוֹגְעָנוּם.

אַיךְ האָבּ גַּעֲקוֹקָט אַוְיףּ דַּעַמְּ אַקְטִיאָר אָוּן סְאִין מִיר אַיְגְּגָעְפְּאַלְן, אַז
ער קוּקָט מִיר אוּסּ בְּאַקְאַנְטָ, אַז אַיךְ האָבּ אִים שְׁוִין עַרְגָּעַץ וְאוּ פְּרִיעַר
גַּעַזְעַן, באַגְּעַגְנַט. אַיךְ האָבּ גַּעֲפְּרָעָגְטּ בְּיִ דַּעַמְּ מְאַן לעַבְּן מִיר, וְויּ מְרוּפְּט
אִים.

— הערשל יַאֲקֹבָאּוּ — אַיְן דַּעַר מְאַן גַּעַוְעַן צּוֹפְּרִידְן, וְוָסּ אַיךְ
פְּרָעָגּ זִיךְ נָאָר אַוְיףּ „זִין מְשׂוֹגְעָנוּם“.

הערשל יַאֲקֹבָאּוּ. אַבְּאַקְאַנְטָנְדָר נְאַמְּעָן. אָוּן פְּלוֹצְלָוְגּ האָבּ אַיךְ
זִיךְ דְּעַרְמָאַגְּטָ. פָּאָר מִינְגַּע אַוְיגַּן האָט אַשְׁוּבּ גַּעַטְאָן לאָנְגּ פָּאַרְגָּעַסְן
פְּנִים פָּוּן מִיט אַ-15-16 אַיד צְרוּיקָ. אַפְּנִים פָּוּן אָוּן אַקְטִיאָר, וּעְלְכָעָר
אַיְן אַרְאַפְּגָעְקָוְמָעַן אַחַעַר, אַוְיףּ דַּעַר פְּרָאַוְינְזָן, שְׁפִּילְן טַעַטָּעָר. גַּעַשְׁפִּילְטָ
הָאָט ער זִיעַר זַעַלְטָן אָוּן קְלִינְעָן, אַמוּוּיכְטִיקָעָ רָאָלָן. אַבְּעָר מִינְגַּע
אַלְעָ גַּחְבְּרָטְטָס אָוּן אַיְן אַלְיָין, דָּאָן זִיעַר יַוְנָגּ מִידְלָעָר. זַיְגָעָן מִיר אַלְעָ
גַּעַוְעַן פָּאַרְלִיבְּטָ אַיְן אִים אָנְן אַנְן זַיְגָעָן יַדְיִישָׁעָ לִידְעָלָעָן אָוּן קָאָמָּ
פְּלִימְעָנְטָן. מִיר האָבּן אִים גַּעַהְאַלְטָן פָּאָר אַגְּרוּסְן אַקְטִיאָר. אַיךְ אַלְיָין
בֵּין אַיְן אִים גַּעַוְעַן אַזְוִי פָּאַרְלִיבְּטָן, אַזְוּן אַיךְ האָבּ זִיךְ דְּעַרְוָוָאָסְטָן. אָוּן
ער פָּאָרְטָ אַזְוּקָ פָּוּן שְׁטָאָטָן, בֵּין אַיךְ גַּעַוְעַן גְּרִיטִיסָאִים נַאֲכְזּוּלִיפָּן. סְהָאָט
זִיךְ מִר גַּעַדְאָכְטָן, אַז אַיךְ וּוּלְלָאָסָסָגָר נִיטָּ קָאָנוּן אַרְבִּיטְרָאָגָן . . .
הָאָבּ אַיךְ באַשְׁלָאָסָן, אַז אַיךְ מוֹזָן אִים זָעָן אַיְדִּיעָרָ ערְפָּאָרְטָ אַזְוּקָ.
מוֹזָן זִיךְ מִיטָּ אִים גַּעַזְעָגְנָעָן. הָאָבּ אַיךְ אַיְן דַּעַמְּ אַוְונָטָ פָּאָר זִיךְ אַפְּפָאָרָן,
זִיךְ גַּעַלְאָזָטָ פָּאָרָן צַוְּ דַּעַר וּוּאוּבָגָן וְאוּרָ ערְאִיָּ אַיְגְּעַשְׁתָּאָגָן. פָּאָרָן
שְׁטִיטִים זִיךְ, אָוּ מִיּוּן טַאַטְמָעָמָעָה האָבּן וּוּגָן דַּעַמְּ גַּדְרִינְשָׁטָ גַּעַוְוָאָסְטָן.

עַס אַיְן שְׁוִין גַּעַוְעַן גַּאנְצָ שְׁפָעַט וּוּן אַיךְ האָבּ אַגְּגָעְלָאָפְּטָ אַיְן זִיךְ
טִירָ. הערשל יַאֲקֹבָאּוּ האָט זִיךְ דְּעַרְשְׁרָאָקָן :

— קִינְדָּה, — האָט ער אַגְּגָעְכָּאָפְּטָ מִינְזָן האָנְטָ (אַזְוִי פְּלָעַגְטָ ערְמִיךְ
רוּפְּטָ), — וּוּאָס טָוְסָטוּ דָא אַזְוִי שְׁפָעַט ?

אַיךְ האָבּ אַדְעַרְשְׁרָאָקָעָן אִים דְּעַרְצִילְטָ דַּעַמְּ אַמְּתָה ; אָז אַיךְ בֵּין גַּעַזְ
קּוּמָעָן זִיךְ גַּעַזְעָגְנָעָן מִיטָּ אִים. ער האָט אַקְוּקָ גַּעַטְאָן צַוְּ דִּי שְׁכָנָהָעָן,
פָּאַרְמָאָכָטָעָ טִירָן אָוּן פָּאַרְזִיכְטָקָ מִיר אַרְיְגָעְפִּירָטָ צַוְּ זִיךְ אַיְן צִימָעָר
אַרְיִיָּן. ער האָט שְׁטִילָ פָּאַרְמָאָכָטָ דִּי טִירָ אָוּן אַשְׁטְרָעָגָן זַאְגָעָטָן :

— הער זִיךְ אַיְין, קִינְדָּה, סְאִין גַּעַוְעַן אַגְּגָעְלָאָפְּטָ פָּוּן דִּירָ צַוְּ קּוּמָעָן
אַהֲעָרָ אַזְוִי שְׁפָעַט . . . בעסְטָר לוֹפּ שְׁנָעָל אַחֲתִים, אַיְדִּיעָרָ אַיְמָעָצָרָ דַּעַרְ

ויסט זיך, או דו בייסט דא בי מיר. איזא מיידעלע ווי דו, האסת שוין באָךְארפֶט שלאָפֶן . . .

איך בין געלביבן שטיין אָדעַרְשָׁרְאַקְעַנְעַ, אָפָּאָרְשָׁעַמְטַע. ניט גע-
קענט גלויבן מיינע אייגענע אויערן, או דאס רעדט ער דאס אַנוֹ צוֹ מִיר,
וואָס צוֹלֵיב אַים האָב איך אַפְּגַעַנְאַרְטַמִּין טָאַטְעַמְמָאַע, גַּעֲזָגַט זַיִ, אוּ
איך גַּיִ אַרְיְבָעַר צוֹ אָחָרְטָע, גַּעֲלָאָפֶן אָנוּ אַטְעַם מִיט אַים זַיִ גַּעֲגַעַ
געַן, אָוָן צוֹס סֻוֹף, בִּיאַזְעַרְטַע ער זַי גַּאֲרַ אַוְרַ מִיר, שִׁיקַט מִיר אַהֲיַם
שְׁלָאָפֶן! איך בין דָּאָן גַּעֲוֹעַן אַזְיַ אַמְּגַלְיְקָלְעַן, אוּ איך בין גַּעֲפָאָלַן אַים
אוּפֶן הַאַלְדוֹן אָוּן זַיִ צְעוֹדִינְעַן.

העדשל יַאֲקֹבָאָוּ האָט אַרְפָּגְעַנוּמָעַן מִינְעַ העַנְטַ פָּוֹן זַיִן הַאַלְדוֹן, אָ
שְׁטִילָעַר גַּעֲקוֹקָט אַוְרַ מִיר מִיט זַיִנְעַ פְּלִינְקָע, קְלִינְעַ אַיְגָעַלְעַד. דָוָרָךְ
פָּאַרְטְּרָעַדְטָע אַוְיָגָן האָב איך גַּעֲזַעַן וַיְ אַרְקָט אַזְיַ אַוְרַ מִיר אָנוּ אָוּמְרוֹן
אַיקָעַר, אָפָּאָרְזָאָרְגָטָע. זַיִן שְׁתָעָרְן הָאָט זַיִ גַּעֲנַיְשָׁתָמַן, אָוּן דִּי לִיְפָן
הַאַלְבָּאָפְעַנְעַן, האָבָן גַּעֲצִיטָעַרְטַע. סְ'הָאָט זַיִ מִיר גַּעֲדָאָבָט, אָוּן וּוּטָעַ
ער עַפְעַס זָאָגַן, עַפְעַס טָאָן, גַּאֲרַ ער הָאָט זַיִ אַוְיְסָגְעַלְיְכָטַע, אָשָׂאָקְלַ גַּעַיְ
טָאָן מִיטָּן קָאָפַע, גַּלְיִיךְ וַיְ ער וּוּאָלַט זַיִ פָּוֹן עַפְעַס אַפְּגַעַטְרִיסְלָטַע, אָוּן גַּעַיְ
נוּמָעַן רַעַדְןַ צוֹ מִיר וַיְ מְ'רַעַדְטַ צוֹ אַקִינְדַ:

— איך דָאָנְקָ דִּיר, טִיעַרְנָקָע, וּוּאָס דוּ בִּיסְטַ גַּעֲקוּמוּמָעַן מִיר זַעַן,
אַבָּעַר אַיצְטַ מְוֹזָסְטוֹ גַּלְיִיךְ אַהֲיַם לוֹפֶן, אַיְדָעַר מִין בַּאֲלַעַבְאַסְטָע גַּעַפְיַבְטַ
דִּיר דָאָ . . . גַּיִ אַרְאָפַע פָּוֹן דִּי טְרָעַפַּ וַיְיַעַר שְׁטָילַ . . . דָאָס אַלְץַ וּוּאָס דִּיר
פָּעַלְטַ, מִידְעַלְעַן, אָזְדִּי שְׁטָאתַ זָאָל זַיִ דְּעַרְוּוֹסְפַּן פָּוֹן דָעַם . . . — הָאָט ער
אַזְיַ מְאַדְנָעַם שְׁמִיכְלַ גַּעֲטָאָן אָזְן פָּאַרְזִיכְטִיקַ גַּעֲנוּמוּמָעַן מִיר אַרְיוּשְׁטוּפַן
דוּרָךְ דְּעַרְטָיר. ער הָאָט מִיר צְגַעַוְאָרְפַּן אָלְוַפְּטִיקְוָשַׁ אָוּן גַּעַמְאָכְטַמְּ מִיטָּן
הַאַבָּטַ, איך זָאָל וּוּאָס שְׁנַעַלְעַר אַזְוֹעַךְ.

איך גַּעַדְעַנְקַ נִיט וַיְ אַזְיַ אַיךְ האָב דָאָן גַּעַפְילְטַ וּוּעַגְן אָט דְּעַרְגָּנוֹן
צַעַר מְעַשָּׂה, וַיְ אַזְיַ אַיךְ בֵּין דָאָן אַהֲיַם גַּעֲקוּמוּמָעַן, אַבָּעַר וּוּעַן אַיךְ בֵּין עַלְלַ
טָעַר גַּעֲוֹאָרָן, האָב איך פָּאַרְשָׁטְאַנְעַן וּוּאָס פָּאָר אָגְרִישְׁקִיטַ אַיךְ בֵּין באָר
גַּאנְגָעַן, וַיְ אַיךְ בֵּין דָאָס גַּעַקְרָאָכְן וַיְ אַבְּלִינְדַ מִיְּזָל אַזְיַ גַּעַפָּרַ.
איך הָאָב נִיט אַיִן מְאָל גַּעַטְרָאָכְטַמִּין דָאַנְקָבָאָרְקִיטַ וּוּעַגְן דָעַם הַעֲרָשָׁל יַאֲקָוַרְ
בָּאוֹו, וּוּלְכָעַד הָאָט מִינְגַּעַשְׁאַנוּוּעַטַ, מִיר אַפְּגַעַשְׁיִקְטַ אַוְרַ שְׁנוּעַל אַהֲיַם.
אָוּן אַיצְטַ, גַּאֲרַ אַזְיַ פִּילַ יַאֲרָן, שְׁטִיטַ ער דָאָ נִיט וּוּיִיט פָּוֹן מִיר, אָן אַלְלַ
טָעַר, אָן עַלְגָטָעַר, אַמְּגַלְיְקָלְעַבָּעַר מָאָן, מִיט יַיִן אַיְגְּנִיצְקַן פָּאַרְמָעַגְן, דִּי
צְרוּנוֹתַ, אָזְעַד אַיִן אַמְּלַ גַּעֲוֹעַן אָן אַקְטִיאָרַ. אַבָּעַר דִּי מְעַנְשָׁן אַרְוָם
גַּלוּבִין אַים סִיְּזָוִי נִיטַ, אַפְּלִילַ אָזְעַר הָאָט גַּעַשְׁפִּילַטַ קְלִינְקָע, אַמוּוֹכְטַיַּ

יונג לעבן

קע דאלן, גלויבן זיין אים ניט. ס'אייז מיר פולצלאנג אינגעפאלן, אויך קאן אים איצט אפצלן פאר זיין אמאליקער גוטסקייט צו מיר. אויך קאן טאן פאר אים עפעס, וואס וועט אים דערהויבן אין זיין איגענע אויגן. אויך האב זיך אָדרַי געטאָן צום מאן בי מײַן טישל אָן געזאגט הויך גען-נוּג, אוֹזְמָאַל מיר דערהערן ביַי אַבְדָּרָעַן טישלעַך אויך :

— אויך זאגט, זיין נאמען איז העDSL יאַקּוּבָּאוּ ? אויב אָזּוּ, קאן אויך אים דאָך פֿוֹן נִוְּדִיאָרָק ! ער אויך דאָך געווּן אָברִימְטָעַר אַקטְּיאָר ! אָפְּרַעַזְעַנְלַעַכְּיִיט !

אויך האב געווּן זיך קעַפְּ האָבָּן זיך אוֹיסְגָּעַדְרִיט. ס'אייז געווּאָרַן שטיל. נִיגְעַדְרִיקָע אָוְיגָן גַּעֲקוֹט אָוְיףְּ מִיר אָן אָוְיףְּ יַאֲקּוּבָּאוּן. אָבעָר ער, יַאֲקּוּבָּאוּן אָלִין, האָט מֵיךְ נִיט דערהערט. ער אויך זיך געשטָאָר נָעַן וַיְיַרְעָר, דעם קאָפְּ פֶּאֲרִיסְן אָרוּףְּ, מִיטְּ אָבְּלִידְקְּטָעַר מִינְעַ גַּעַד קוּקָט אָן דער לוֹפְּט אָריַין.

— וואָס ? — האָט דער מאָן ביַי מײַן טישל אָפְּרַעַז געטאָן — אויך קאנט אים פֿוֹן נִוְּדִיאָרָק ?

— אָזּוּדָאי, — האָב אָיך שְׁנָעַל גַּעֲנוּמָעַן רָעַדְן — אויך פְּלַעַג דאָך זִינְעַן קִיְּין אִין פֶּאֲרִשְׁטָעַלְוָנְג נִיט דָוְרְכָּלָאָן ! אַיבְּעַרְהַוִּיפְּט אָיז ער באָרִימְט גַּעַוְוָן אִין שֻׁעְקָסְפְּרָס דָרְאָמָעַן. אָךְ, האָט ער גַּעֲקָאנְט שְׁפִילְן ! — האָב אָיך פֶּאֲרַגְלָאָצְט מִינְעַן אָוְיגָן, גַּעֲנוּמָעַן רָעַדְן שְׁטִילָעַר כְּלָמְדָשָׁט, ער זָאַל נִיט דערהערן. אויך האָב גַּעֲקָאנְט זָעַן, אוֹזְמָיְנָעַ רִידְהָבָן גַּעַד מָאָכָט אָן אִינְדָּרוֹק. דֵי חַוּקְ-מִינְגָּלָעַד זִינְעַן פֶּאֲרִשְׁוֹאָגָן. ס'אייז נִישְׁט גַּעַוְוָן שְׁוֹעָר צָו באַשְׁאָפָן פֶּאֲרַז זַיְעַפְּסָעַס הַעֲבָרָם, שְׁעַנְעָרָס. דער מאָן לעַבְּן מִיר האָט זיך אָוְיגְעַתְּהָוִוָּן, לִיכְיכְטָן אָנְגָּעַרְיִיט יַאֲקּוּבָּאוּן ביַי דער פְּלִיעָצָע :

— העDSL יַאֲקּוּבָּאוּן, אָט דֵי לְעִידְיִ זָאָגָט, אוֹזְמָיְנָעַ אָיך. העDSL יַאֲקּוּבָּאוּן האָט זיך אָוְיגְעַדְרִיט צוֹ מִיר. ער האָט פֶּאֲרִזְשָׁמָרְדָּר רָעַט דֵי אָוְיגָן אָוְן בְּלוּזִי גַּלְיְיכְגִּילְטִיק אָקוֹק גַּעֲנוּמָעַן אָוְיףְּ מִיר. אויך האָב פֶּאֲרַהְאָלָטָן מִין אָטָעַם ; וְועַט ער מֵיךְ דָעַרְקָעַנְעַן ? אָבעָר העDSL יַאֲקּוּבָּאוּן האָט אָגְלִיכְגִּילְטִיק אָעוֹזְקָעַדְדִּיט זִינְעַן בּוּנִים. קָאנְטִיק, אוֹזְמָיְנָעַ דָעַרְקָאָנְט מֵיךְ נִיט. האָב אָיך שְׁוֹן גַּעֲנוּמָעַן רָעַדְן צָו אִים אָלִין. אויך האָב גַּעַזְאָגָט :

— העDSL יַאֲקּוּבָּאוּן — אויך האָב אָיך אָמָאל גַּעַזְעַן שְׁפִילְן טַעַטְעַר אָין נִוְּדִיאָרָק. ער האָט אוְיףְּ מִיר שְׁאָרָף אָקוֹק געטאָן. וְוַיְיַזְטָן אָוִיסְ, אוֹזְמָיְנָעַ ער האָט גַּעַד

פָּעַסִּי בְּאֶרְךָ

וואלט זען צי איך לאך ניט פון אים. איך האב אים געקוקט גלייך אין די אויגן מיט א פיערעלעכער מינען אונ צוגעהשקלט מיטן קאָפּ. זיין אוייגן זיין געווארן ליעבעדיקער, זיין הענט וויסע, איזדעלע, האבן גערווען גענומען גלעטן זיין בערדל. ער האט א שטילן הוסטל געטאן, א הווטל וואָס איז מיר אָזֶה באַקאנט געווען. אונ כאטש אָן אַדערל אָזֶה זיין שטערן האט געהאלטן איז איזין צוקן, האט ער אָרוֹאַקָּעַר געפרעגט :

— אָזֶה ? אָיך האט מיר געזען שפֿילַן ? וואָו ?

איך האב פֿאָרְלִיִּיגְט מינען הענט :

— איז נוּרְיַיָּאָרָק ! איז דִּי גַּרְעַסְטוּ טַעַטְעָרָן ! איך האב זײַעַר לֵיב געהאלט אַיְיַעַר שפֿילַן.

דעָר עולם אַרְוּם האט געגאָפּט, מ'האָט געשפָּאנְטוּ זיך צוֹגַעַהֲעַרְתּ צו אונדָן. הַעֲרָשֵׁל יַאֲקֹבָאָוּן האט געזאגט :

— יְאָ, אָיך האב אָסְקָעַשְׁפִּילְט אַיְזָן נוּרְיַיָּאָרָק. געווּן זײַעַר פֿאָפּוּרְעָר דָּאָרָט. קְבֻּעַ-קְבֻּעַ — האָט ער אָהוּסְטָל געטָן. — זײַעַר אַנְגַּעַנוּם. זײַעַר אַנְגַּעַנוּם.

איך האב מיט צוֹפְּרִידְגִּינְקִיט געזען, אָוּהָרְשֵׁל יַאֲקֹבָאָוּן גְּלוּבִּיט טָאָזְקָעָלִין, אָוּ ער אַיְזָן געווּן אָ גַּרְוִיסְטָר אַקְטִיאָר אַיְזָן נוּרְיַיָּאָרָק, כָּאַטְשָׁ ער אלְיַיְן האָט אַונְדוּ אַמְּאָל געזאגט, אָוּ ער האָט קִינְמָאָל אַיְזָן נוּרְיַיָּאָרָק נִישְׁטָ געשפִּילְט אַיְזָן זִיכְעָר אַיְזָן דִּי שְׁפָעַטְעַדְקָע יַאֲרָן אַוּדָאָי בַּיט. זיין אוייגן האָבָן אִיצְט צוֹרִיק גַּעֲרָאָגָן זִין אַמְּאָלִיקָן גַּלְאָגָן, זִין שְׁטִימָע אַיְזָן געווּרָן קְלָעָרָר, קְלִינְגְּעַנְדִּיקָעָר. זִין צוֹגַעַפְּזָצָט בעַרְדָּל האָט זיך גַּעַוְּבָן אַרְיִיךְ ווּעַן ער האָט זיך צוֹגַעַזְעַצְט בַּיְמַיִּין טִישְׁלָה.

— גָּאָסּ, — האָב אָיך אָדוֹף געטָן דָעַם בַּאַלְעָבָסּ, — דַעַלְאָגָג אַהֲרָע אָקְאוּעָ פָּאָר דָעַם מָר. יַאֲקֹבָאָוּן.

אלעמענְסָ קעָפְּה האָבָן זיך אָ דִּרְיִי געטָן צו גָּאָסּ. אַוְיִיגְן האָבָן גַּעַד ווּאַרְגְּט : זָאָל ער בעסְעָר דַעַלְאָגָג אָן קְאָרָאָז געטָן אַיְזָן הוֹילָן קאָפּ. נִיט פֿאָרְשָׁתְאָגָעָן וּאָסְ דָא אַיְזָן פֿלְצָלָוָגְנָג גַּעַשְׁעָן. אַיְם האָט זיך, זִיךְוִית אָוּסָן, זײַעַר געווּאָלָט פֿרְעָגָן, ווּער עַס ווּעַט בָּאָצָלָן. ווּיל ער האָט געפּוּקָט מִיטָן גַּרְאָבָן פֿינְגָעָר אַוְיִפְּנָ טִישְׁלָה. נַאֲר עַפְּעָס האָט ער דַעְרָקָאנְט, אַז אִמְעָצָעָר ווּעַט שְׂוִין בָּאָצָלָן. ער האָט בַּלְיוֹן גַּוְּטָ זיך אַיְינְגַּעַקְוּקָט אָזֶה יַאֲקֹבָאָוּן, אָזֶה געטָן מִיט דִי פֿלִיכְעָס אַזְן דַעַלְאָגָגָט.

קְאָוּעָ — יְאָ, — האָט הַעֲרָשֵׁל יַאֲקֹבָאָוּן אָ צוֹפְּרִידְגִּינְקִיט גַּעַלְעָט זִין טַעַפְּלָקָאוּעָ, — געווּן גַּוְּטָעָ צִיְּטָן. סְאִיז דָעַן אִיצְט דַעְרוּזְלָבָעָר טַעַטְעָר ? דִי זַעַלְבָע אַקְטִיאָר ? — האָט ער גענוּמָעָן דַעְרְצִיְּלָן פּוֹן זִין אַמְּאָלִיקָעָר.

יונגע לעבן

גרויסקייט. און די מענטשן ארטס האבן אים געגלויבט. נאך זיין ערעד שיעי' גענדיקע פנימער האב איך געזען, או זיין גלויין אים. ס'אייז מיר איינגע' פאלן, איז ניט נאך האב איך צורייקגעגן הערשעל יאקובאו זיין מענטשן לעבע ווירדע, געגעבן אים א גלייבן, או אמאָל איז ער טאָקע עפֿעס געזען, נאך איך האב פֿאָר אַט די מענטשן געשפֿן אַהעלד. איך האב זיין געגעבן אן איינצען איז ווועמען צו גלייבן, איינצען צו באָוואַנדערן. איין זאָך בין איך געזען זיכער : זיין וועלן שווין מער פֿון אַים ניט לאָכן.

איך האב זיך אויפֿעהַיְיבּן אַרוֹיסְצְּגִין. הערשעל יאַקְוָבָאוּ האט זיך אויך אויפֿעהַיְיבּן. ער האט מיר דערלאָגֶט זיין האט און גענָאָגֶט פֿיעַרְדּ לעך :

— ס'אייז מיר געזען זיין ער אַנגָעָנָם. קומַט אַרְבִּיבָּר אַ צוֹוִיתָן מָאָל.
און בי' דער טיר שטילער צוֹגְעַבְּן : — אַ דָּאנְק. אַ גְּרוֹיסְן דָּאנְק.
לוּיט דעם אָפָּן ווֵי ער האט עס געזאגט, ווֵי ער האט אויףּ מיר אַ קּוֹק
געטָאָן, איז מיר איינגע'פְּאָלן, איז ער האט מיך ייע דערקענט. איז ער האט
בלוּז געמאָכֶט דעם אַנְשָׁטָעָל, איז ער דערקענט מיך נִיט. איך האב אָן
אַמְּרוֹאַיקָּע אַ קּוֹק געטָאָן אויףּ אַם. ער האט צו מיר אַ שְׂמִיכָל געטאָן,
מיַט דעם וועלְבָּן שְׂמִיכָל מִיט וועלְבָּן ער האט מיר דָאָן אַתְּיִים גַּעֲשִׁיקְט אָן
געזאגט אַין דער הוּיך :

— יע, ס'אייז גוט צו טרעָפָּן אלטָע באָקָאנְטָע.
איך האב אַ קלָּעָר געטָאָן : « אַ גְּרוֹיסְעָר אַקְטִיאָר ? » — אויבּ נישט
נאך גְּרוֹסָעָר !

טְרֻעַת

א גאנצע נאכט האט געשנימיט. אינדערפרי איז פון דעם שניי געד
ווארן א בלאטע אין די גאסן. א פאליציימאן אין לאנגונג רעגמאנטל
האט געטאפעטשעט אין דער בלאטע, געזוכט דאס הויז וואו די ראוונס
וואוינגען. לעבן אן אלטן טענעמענט-הוויז איז ער געליבן שטיין. אין
קארידאָר איז געווען פינצטער, אויפן וואנט האבן זיך אָרוּיסְגַּשׁוֹאָרֶצְט
צעובייגענע, אָפָעָנָע בְּרִיוּוּקְעַסְטְּלָעַךְ, ווי אויפגערטיסענע בִּיכְעָר. אויפן
פלאָץ פון די עַלְקְטְּרִישָׁע קְנוּפְּלָעַךְ זֵינָען גְּעוּעָן לִידְקָעַ לְעַלְעָד, ווי
בליבדער אויגן. די טְרֻעַת, שמוציקע, אָפְגַּעַלְאָזְעָנָע.
אויפן פערטן שטאָק האט ער אָנְגְּעַקְלָאָפְט אַין אַטְיר. פון יענער
זיט טיר האט זיך דערהערט דאס געווינוּן פון אַקְינְד, דערנָאָך אַין שטיל
געוֹזָאָר. אַ דָּעַרְשָׁרָאָקָן, קִינְדָּרְשָׁרָאָקָן האט גַּעֲרָבָגָט :
— ווער אַין דָּאָרָט ?

— אַן אָפִיסְעָר, — האט דער פָּאַלִּיצְיִימָאָן גְּעוֹזָאָגָט. — עָפָן !
אַ שְׁפָאָלָט האט זיך גַּעֲפָגָט אַין טְיר. דער פָּאַלִּיצְיִימָאָן האט דער-
זעַן אַ קִינְדָּרְשָׁרָאָקָעָל, צּוּוִי אָרָאָפְּהָעָנְגָעָנְדִּיקָע צְעַפְּלָעַךְ, דָּעַרְשָׁרָאָקָעָנָע
שְׁוֹאָרְכָּע אִיגְּגָעָלָעַךְ :

— די מאָמָע אַין נִשְׁטָא, דער טָאָטָא אַוְיך נִשְׁטָ . . .
דער פָּאַלִּיצְיִימָאָן האט מִיטְן פָּוּס פָּאַנְגְּאַנְדְּרָעָגָעָפָנָט די טְרִין אָוּן
גְּלִיךְ אָרְיִינְגָעָקוֹט אַין קְיךְ . אָוְף אַטְיש אַין גְּזַעַזְעָן די קְלִינְעָן עַגְּבָלָע
מִיט אַ פִּינְגָעָרָל אַין מְוִיל. אויפן דִּיל האָבָן זיך אָרוּםְגָּוּזְלָגְרָט לִידְיָהָי
קָעַ קְעַסְטְּעָלָעַךְ, אָגְעָרְיסְעָנָע פָּאַפְּרִילְעָלָעַךְ. אַין אַ וּוֹינְקָל האט גַּעֲרָבָנָט
אַ גְּרוּיסְעָר קוּילְזָאָוִוָּן. פון אַן אָפָן טיר האט זיך אָרוּיסְגַּעַזְעָן אַ נִשְׁטָ
פָּאַרְבָּעָטָע בְּעַט.

דער פָּאַלִּיצְיִימָאָן האט זיך אַ קְרָאָץ גַּעֲטָאָן אַין קָאָפֶ :
— האָסְטוּ נִיט קְיִין עַלְטָעָרָעַ שְׂוּעָסְטָעַר, אַדְעָר אַ בְּרוּדָעָר ?
דאס מִידְעָלָע האט אַ דָּעַרְשָׁרָאָקָעָנָע אַ פִּינְטָל גַּעֲטָאָן מִיט די אִיגְּגָע
לְעַד :

— מִיְּין עַלְטָעָרָעַ בְּרוּדָעָר אַיז אָוּעָק אַין סְקוֹל. אַיך האָב נִשְׁטָ
גַּעֲקָעָנָט גִּין . . . גַּעֲדָאָרְפָּט בְּלִיבְנָן מִיט דִּיל קְלִינְעָר שְׂוּעָסְטָעַר . . .
אַבְּעָר מְאָרְגָּן וּוֹעַל אַיך זִיכְעָר גִּין ! די מאָמָע אָרְבָּעָט נִשְׁטָ מְאָרְגָּן.

יונג לבן

דער פאליציימאן האט געשמייכלט :

— איזו? און זוי רופט מען דיך?

— עטל, — האט דאס קינד געשמייכלט, — כ'האָב נאָך אַ שׂוועס-

טער. אִין שפיטאל אַיז זי, אִיר רופט מען — סילווע.

דער פאליציימאן האט זיך דערפריט:

— אַט וועגן דיין שועסטער סילווע בין אַיך טאָקע געקומען. ווען

דיין מאָמע וועט אהיכים קומען, זאג אַיר זי זאל פֿאָרְנַן נאָך סילויען. דער

שפיטאל שיקט זי אהיכים.

עטל האט צווערטט אַלאָך געטאָן. דער נאָך זיך דערשדאָן:

— די מאָמע קומט שבעט, כ'וויס נישט זאוו דער טאטע אַיז . . .

דער פאליציימאן האט געשריבן ערפס אַין אַ ביכעלע אַון געזאגט:

— מ'זועט זי סִידּוֹוִי הִינְטְּ שִׁיקְּן אַחֲיכִים. זע בעסער אויסצווכן דיין

טאָטָן, מ'מו אַיר קומען היינט אַפְּנַעַמָּן — אַון אַיז אַוועָּק.

עטל אַיז אַרוֹפְּגַעַךְ אַן צו ענעלען אויפֿן טִיש, זי אַרְמְגַעַכְּפֶט:

— ענעלע, סילווע קומט היינט! האָסְט געהערט וואָס דער אַפְּיַ

סְעַדְתָּ הָאָט גַּעַזְעָגֵט? סילווע קומט היינט! . . .

ענעלע האט גענומען פְּאַטְשָׁן מִיט דִּי הֻנְּטַלְעָן:

— אַ גּוֹדִי, גּוֹדִי! זוֹ גְּדוֹרִיס אַיז אַיצְטָן סילווע? וועט זי זיך שְׁפִילָן

מייט אַונְגָּן?

עטל האט געשויגן. זי האט געקוּקט אַרוֹיף צו דער פֿאָרְשְׁוֹאָרְץַ

טער סְטַעַלְיַע, זיך געוואָלְט דערמאָנען ווי סילווע האָט אויסגעָקְט אַיִי

דער זי אַיז אַרְאָפְּגַעַפְּאָלָן פֿוֹן דִּי טְרַעַפְתָּ אַון זיך צְעַבְּרָאָלָן אַ פֿוֹס. אַוְדָאִי

איַז זְשִׁוִּין דָּאָן גַּעֲוָעָן אַ גְּרוּרִיס מִידְיָל. גַּעֲוָעָן שְׁזִוְּן אַין אַ הַוִּיכָּן קְלָאָס.

די מאָמע האָט זי גַּעַרְפּוֹן "טְאַכְּטָעַר" אַון גַּעַרְפּוֹגְטַּ בֵּי אַיר עַצְוֹתָן.

עטל גַּעַדְעַנְקָט דָּעַם פֿאָרְגָּאָכְט ווען די מאָמע אַין אַ הַיִם גַּעַקְוּמָעָן אַ

מִידְעָ אַון גַּעַבְּעַטְנָן סילוועין אַרְאָפְּגִיָּין אַין גָּאָס. אַיִינְקִיּוֹפְּן ערפס צוֹם עַסְן.

סילווע האָט אַ צְוַפְּרִידְעַנָּז זיך אַונְטוּרְגַעַטְאַנְצָט צוֹם טִיר, גַעַנְוּמָעָן אַרְאָפְּ

לוֹפְּפָן דִּי טְרַעַפְתָּ. אַון אַין אַ מִינְגָּט אַרוֹם האָט זיך דערהערט אַיר גַעַשְׁרִי

פֿוֹן אַונְגָּן.

ווען עטל מִיט אַיר מאָמען זִינְעָן אַרְאָפְּגַעַלְאָפְּן דִּי טְרַעַפְתָּ אַיז סִילְ-

וִיעַס גַּעַלְעָגָן אַין קָאָרְדִּיךְ אַרְיָיךְ דִּעְרָעַד, מִיט צְעַשְׁפְּרִיטָעָה הענט אַין

פֿיס, זי האָט נִישְׁט אַרְאָפְּגַעַהערט צוֹ שְׁרִיעָן, אַון נִישְׁט גַּעַלְאָן אַיר מַאַ

מַעַן זי אַבְּרִיךְן. דָּאָן האָט דִּי מאָמע גַעַנְוּמָעָן שְׁרִיעָן, אַז סילווע האָט זיך

צְעַבְּרָאָלָן דִּי פֿיס. אלָעַ שְׁכָנִים זִינְעָן זיך צְנוּנוֹפְּגַעַלְאָפְּן, סְאִיז גַעַוְאָרָן

א טומל. אין קארידאָר איז געווען פינצעטער, האט מען אַרוֹיסְגָּעַטְרָאָגָן אַנְגָּעָצְנוּנְדָּעָנוּ לִיכְבַּט. אלע האבן געשֶׁרְיָעָן אוֹן געשֶׁאָלְטוֹן דעם לענדָאָרָד וואָס אַין דֵי קָאָרִידָאָרָן אַין אָזְוִי פִּינְצְּטָעָר, וואָס עֲרָפָרִיכְטָט נִישְׁתָּה דֵי טְרוּפָּה. אוֹן דֵי מָאָמָע אַין גַּעֲזָעָץ צִיְּטָה לעַבְּן סִילְוּיָעָן אוֹיף דָּעָרָעָד אַון גַּעַוְוִינְטָט. בֵּין אַן אַמְּבוֹלָאָנס אַין גַּעַקְוּמָעָן אַון אַוּקְעַגְפִּירָט סִילְוּיָעָן אַין שְׁפִּיטָאָל.

עַטְלַה האָט אַפְּאָרְקָלְעַמְּטָע אַקְוָק גַּעַטָּאָן אוֹיף אִיר שְׂעוּסְטָעָרָל :

— כְּיוֹיסָט נִשְׁתָּה, עַנְעַלְעַ, וְוי אָזְוִי זַי קוֹטָט אִיצְטָאָוִים. סִילְוּעַ אַין שְׁוִין לְאָנָג אַין שְׁפִּיטָאָל . . . זַי מוֹזָו שְׁוִין אָזְדָּאִי זַיְן גָּאָר אַ גְּרוּיְיסָט ! דֵי מָאָמָע זַאְגָּט, אוֹ אִיר פּוֹס אַיְן נָאָר קָרָאָנָה, וּוּעָט זַי מִסְתְּמָה דָּאָרָפָּן לִיגְנָן אַין בָּעַט . . . בָּאָלָד וּוּעָט מַעַן זַי בְּרֻעְנְגָּעָן אוֹן דֵי מָאָמָע אַין גְּשִׁיטָא . . . וואָס וּוּלָל אִיךְ טָאָן מִיטָּא אִיר אַיְנוּ אַלְיָין ? . . . — האָט זַיְן עַטְלַ פְּלוּצָּה לְוָגָּג צַעְוּוִינְט.

עַנְעַלְעַ האָט זַיְן דָּעַרְשָׁרָאָקָן פָּאָר עַטְלַס וּוּיְנָעָן אַון גַּעַנוּמָעָן רָוּפָן דָּעָר מָאָמָעָן.

אוֹיף דָּעָר אַנְדָּעָר זִיְּט וּוּאָנָט האָט דֵי שְׁכָנָה, מְרָס. פְּרִידְמָאָן, גַּעַוְאָשָׁן וּוּשָׁע, וּוּעָן זַי האָט דָּעַרְהָעָרָט דֵי קִינְדָּעָר וּוּיְנָעָן. זַי האָט אַנְגָּעָלָאָפָּט אַין וּוּאָנָט :

— וואָס אַין קִינְדָּעָר ? אִיךְ אַין קָאָלְט ? קוֹמָט אַרְיְבָעָר צַוְּמָר, בֵּי מִיר אַין אִיצְטָאָוִים ! . . .

עַטְלַה האָט אַ וּוּיְנְעַדְקָע אַיְנְגָּעָוְיִיקָּלָט עַנְעַלְעַן אַין אַ סְוּוּעָטָרָה, זַי אַרְיְבָעָרְגָּעָפִירָט צַוְּדָעָר שְׁכָנָה, אִיר דָּעַרְצִילָט וּוּאָס דָּעָר פָּאָלִיצִימָאָן האָט גַּעַזְאָגָט.

מְרָס. פְּרִידְמָאָן האָט אַ פָּאָטָש גַּעַטָּאָן מִיטָּא דֵי נִאָסָע הָעָנָט :

— אוֹי, וּוּיְיָ אַיְן מִיר ! . . . אַ קָּרָאָנָקָע שִׁיקְטָמָע זַי אַחִים ! . . . מִיטָּא צַעְרָאָכָן פּוֹס ! . . .

עַטְלַה האָט גַּעַכְלִיפְעָט :

— דֵי מָאָמָע אַין נִישְׁטָאָ, אַרְבָּעָט הַיְנָט. כְּיוֹיסָט נִשְׁתָּה וּוּאָדָעָט אַיְן ; עֲרָאָן אָזְעָק גָּאָר פְּרָי, נָאָר פְּרָיְעָר פָּוּן דָּעָר מָאָמָעָן.

מְרָס. פְּרִידְמָאָן האָט זַי גַּעַבְּיָסָן דֵי נָעָגָל. גַּעַטְרָאָכָט אַ וּוּיְלָע אַוְיָף שְׁנָעָל אַוִּיסְגָּעָטָאָן אִיר פָּאָרְטָוֹך :

— כְּיוֹיסָט וּוּאָדוֹדִין מָאָמָע אַרְבָּעָט, כְּיַוָּעָל צּוּלְיָופָן אַהֲיָן אַוְן מִירָן בְּדָדָע פָּאָרָן צָוְם שְׁפִּיטָאָל. דָו, עַטְעַלְעַ, הַעָר אוֹיף וּוּיְנָעָן, זַע, גַּיב עַנְעַלְעַן עַסְן אַוְן פּוֹץ צַוְּדָעָר הַיְיָ, מִירָן בָּאָלָד בְּרֻעְנְגָּעָן סִילְוּיָעָן . . .

יונג לעבן

ס'איו שוין געווען פארנאכט וווען ס'האט זיך אונטן אין נאש דערת הערט דאס קליגגען פון און אמבולאנס. אין קיך אייז שוין געווען פינץ טער, ענעלאַ האט געדראעלט זיצנדיק ביי גענטער. די צוויי קינז' דער האבן דערשראָקעגען זיך אָרוּמְגַעֲכָפֶט, זיי האבן צוּגַעֲפָרֶעֶט זִיעַרֶעֶט פּוּבִּילְעֵך צוּ דער שוויב און געווען זיין פון אָםְבוֹלָאָנֵס קְרִיכְן אָרוּסְטְּרִיךְרְיֵידְרִיךְ מֵיט דער שכנה מרס. פרידמאָן, און דערנָאָך האבן צוּוַיְיָ מַעְנָעָר אָרוּסְטְּרָאָגָן אַ בְּעַטְלָ פֿאָרְלִיגְּטָ מִיט אַ סְדָּקָאָלְדְּרָעָס. וווען מ'האט דאס בְּעַטְלָ אָרְיִינְגְּעַטְרָאָגָן אַיְן שְׁטוּבָה, האט עַטְלָ דְּעַרְעָעָן אַז אָונְטָעָר די קָלְדְּרָעָס לִיְּטָ סִילְוּיָּעָ, אָבָּעָר גַּרְנִישָׂטָ דִּיעַלְבָּעָ סִילְוּיָּעָ וּיְיִרְעָרָ. ס'האט אָוִיסְגַּעֲקוּקָט וּיְיִזְרָאָלָט גַּעַלְעָגָן בֵּין בּוֵיך אַיְן אַ קָּאָסְטָן. אַיְרָ פְּנִים האט אָוִיסְגַּעֲקוּקָט זִיעַרֶעֶט קְלִיָּן : די אוֹגָן גַּרְעָסָעָר וּיְיִלְעָמָלָ, האבן גַּעַקְוּקָט אָרוּסָה זיך מַאֲדָבָעָ, וּיְיִרְעָמְדָעָ, פֿאָרְצְּגַּעְנָעָ אַוְגָן. בְּלוּזָן אַיְרָ לִיְּפָן האבן הַיְּמִישָׁ גַּעַשְׁמִיכְלָט צוּ אַיְרָ אַז גַּעַלְעָעָן, אָבָּעָר גַּעַלְעָעָן אַז אַזְוּזָן דְּעַרְשָׂרָאָקָן פֿאָרָ סִילְוּיָּעָן, אַז זַיְיָ אָרוּנְטְּרָגְּעַקְרָאָקָן אַז אַז טָעָרָן טִישָׁ אַז גַּעַלְבָּיָן דָּאָרָט זִיצָן, בֵּין די מַאֲמָעָ האט אָוִיפְּגַּעַהָעָרָט וּיְיִזְרָעָן.

שכבות זיינען אָרְיִין אַנְקָוּקָן סִילְוּיָּעָן. זַיְיָ האבן מִיטְגַּעֲבָרָאָכָט, וּוּרָד אַיְיסָן זָוָף, וּוּרָד עַטְלָעָכָעָ עַפְלָ, מ'איְיָ אָרְיִין אַז אָנוֹנָט אַז אַז אַז אַז אַז יִיְגָעָזָן, פֿוֹנָקָט וּיְיִזְרָאָלָט זַיך גַּעַפְּוָנָעָן אַז שְׁטוּבָה. מַרְסָ. פֿרִידָמָאָן, וּיְיִזְרָאָלָט דָא גַּעַוְוָעָן דִּי גַּאנְצָעָ בְּאַלְעָבָסְטָעָ, אַיְזָ גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַיְגָיְמִיטָן קַיך מִיטָּ פֿאָרְקָאָטְשָׁעָטָעָ אַרְבָּל אַז דָּעַרְצִילָּט :

— מַרְסָ. רָאָזָעָן האט זַיך גַּעַבְּעָנָן בֵּין זַיְיָ, זַיְיָ זָאָלָן הַאֲלָטָן סִילְ— וּוּיְיָ בֵּין מ'זָוָעָט אַרְאָפְּנָעָמָעָן דִּי גִּיפָּס פּוֹן פּוֹס . . . זַיְיָ האט זַיך דָּעַרְצִילָּט, אַז אַז שְׁטוּבָה אַיְזָ נִישְׁטָאָ קְיִינָ לִיְתִּישָׁ בְּעַטָּ . . . וּוּסָס וּוּסָט זַיך גַּעַבָּן אַ קְרָאָנָק קִינְדָּעָסָן, אַז ס'איְזָאָ נִישְׁטָאָ גַּעַגְּוָגָ פֿאָרָ דִּי גַּעַזְגָּטָעָ קִינְדָּעָר ? . . . עַר אַרְבָּעָט דָּאָך נִישְׁטָ ! — האט מַרְסָ. פֿרִידָמָאָן אַ גָּלָאָז גַּעַטָּאָז מִיטָּ די אַוְיָגָן צָוָם וּוּינְקָלָ, וּוּאוּ מַרְסָ. רָאָזָעָן אַז גַּעַוְוָעָן אַז אַיְגָעָקָרְשָׁעָטָעָ. — זַוִּיסָט אַיְרָ וּוּסָס מ'האט אַיְרָ דָּאָרָט גַּעַנְטְּפָעָרָט ? . . . עַרְנָסְטָעָרָ קְרָאָנָקָעָ וּוּאָרָטָן אַוִּיפְּ סִילְוּיָּעָס בְּעַטָּ . . . ס'דָּאָרָף נָאָך גַּעַמְעָן לְאָנָג בֵּין מ'זָוָעָט קָאָגָעָן אַרְאָפְּנָעָמָעָן דִּי גִּיפָּס. ס'זָוָעָט נָאָך גַּעַמְעָן חֲדָשִׁים בֵּין דָעָרָ בְּרָאָך וּוּסָט זַיך פֿאָרָהִילִין ! . . . נָוָ, זָאָגָן זַיְיָ, אַז אַזְוִי לְאָנָג הַאֲלָטָן אַוְמְזִיסָט קָאָן מַעַן נִשְׁטָ . . . „זַיְיָ קָאָן לִיְגָן בֵּין זַיך אַיְן בְּעַטָּ“ . . . סִידָן, מַרְסָ. רָאָזָעָן וּוּלָ, מ'זָאָל סִילְוּיָּעָן אַוּוּקָשִׁיקָן אַיְבָּרָן וּוּסָעָר אַז אַשְׁפִּיטָאָל . . . דָאָרָט קָאָן זַיְיִלְיָבָן אַפְּיָלוּ יִאָרָן ! . . . נָאָר, וּיְיִזְרָעָט עַס אַמְּאָמָע אַוּוּקָרָ.

שיכון אַ קְרָאנְק קִינְד אַיְבָּרְן וּוְאַסְעָר ? . . . הָאָט זֶה טָאַקָּע גַּעֲמֹות אַוְנְטָעָר
שְׁרִיבָּן אָוּן בְּרַעֲגָעָן סִילּוּוּיָּן אַהֲיִם . . . — הָאָט מְרָס. פְּרִידְמָאן מִיט אַ
זִּיפְּצַן זֶה אַוְיסְגָּעָנְאַקְּט דִּי פִּינְגָּעָר.

אַ שְׁכָנָה הָאָט אַ פְּרַעְגָּעָטָן :

— נָה, אָוּן אַיְרָע פִּס ? וּוּעַט זֶה כָּאַטְשׁ נִיט בְּלִיבָּן אַ קָּאַלְיָקָע ? נִישְׁתָּ
הַיְנָקָע ?

מְרָס. פְּרִידְמָאן הָאָט צְוֹגָעַלְיִיגְט אַ פִּינְגָּעָר צָום מְוַיֵּל, גַּעֲוִוִּין צָום
צִימָעָר, וּוֹאוֹ סִילּוּיָּע אַיְזָן גַּעֲלָעָגָן, צְעֻנוּמָן דִּי הַעֲנָט, וּוֹ אַיְנָעָר זָאָגָט :
— מַ'וִּיסְטָן נָאָר גַּאֲנִישְׁת . . . סְאָיִן אַ פְּרַאָגָע . . .

דִּי שְׁכָנָות הָאָבָּן פְּאַרְשְׁתָּאָנָעָן, מַהָּאָט טְרוּוּעָרִיקָע אַרְאַפְּגָעָלָאָזָן דִּי
קָעָפָ. אַ צּוֹיִיטָע שְׁכָנָה הָאָט זֶה נִיט גַּעֲקָאנְט אַיְנָהָאָלָטָן אָוּן אַיְן דָעָר
שְׁטִיל גַּעֲפָרָעָגָט :

— . . . אָוּן דָעָר לְעַנְדָלָאָרְד, וּוֹאָס זָאָגָט עָר ? וּוּעַט מַעַן כָּאַטְשׁ עַפְעָס
צָאָלָן ?

אוּגִּין הָאָבָּן בִּיּוּעָ זֶה אַיְבָּרְגָּעָקָוּט. אַיְן אַלְעַמְעָנָן מִילְעָר אַיְזָן גַּעַד
לְעַנְן אַ קְלָלָה אַוִּיפָּת דִּי פִּינְצָעָרָע, סְקִרְיְּפָעָנְדִּיקָע טְרָעָפָ. מַהָּאָט אַבָּעָר
גַּעֲקוּקָט צָוּ סִילּוּוּסָץ צִימָעָר אַוּן גַּעֲשָׂוִיגָן.

סִילּוּיָּע אַיְזָן גַּעֲלָעָגָן אַיְן בָּעֵט אַוִּיפָּן דְּרוֹקָן. דָאָס פְּאַרְגְּוִיבְּסָעָטָע פָּס
אַיְזָן גַּעֲלָעָגָן וּוֹ פְּאַרְוּוֹאָרָפָן אַן אַ זִּיטָ. כָּאַטְשׁ זֶה הָאָט גַּעֲהָאָלָטָן דִּי אוּגִּין
פְּאַרְמָאָכָט, סְאָיִן זֶה גַּעֲקָעָנָט דָאָכָטָן זֶה שְׁלָאָפָט, הָאָט זֶה אַבָּעָר גַּעֲהָעָרָט
אַלְץ וּוֹאָס סְקָוָט פָּאָר אַיְן דָעָם צּוֹיִיטָן צִימָעָר. זֶה הָאָט גַּעֲהָעָרָט דָעָם
שְׁטִילָן שְׁמוּסָץ וּגְעַגְעָן אַיְרָפָס אַיְן דָאָס זִיפְּצָן פָּוּן דִּי שְׁכָנָות. זֶה הָאָט אַפִּיָּ
לוֹ גַּעֲקָעָנָט קָלָאָר פָּאָר זֶה זָעָן אַיְרָטָן אַיְן דָעָם פְּאַרְוּקָטָן וּוַיְנָקָל, וּוֹאָוּ
עָרָ פְּלָעָגָט דָאָרָט אַלְעָזָמָל זִיצָן, זִינְטָעָר הָאָט אַוִּיפְּגָהָעָרָט צָוּ אַרְבָּעָתָן.
סְאָיִן אַיְרָט נָאָר גַּעֲוָעָן אַ וּוֹאַנְדָעָר וּוֹאָס זֶה הָעָרָט נִיט אַיְרָמָעָן. זֶה אַיְזָן
גַּעֲוָעָן זִיכָעָר, אַז זֶה זַוְּאָלָט שְׁוִין אַיְרָמָעָס וּזִיפְּצָן דָעָרָקָעָט צְוִישָׁן דִּי
שְׁכָנִישָׁע.

סִילּוּיָּע הָאָט דְּעַרְפִּילָט עַטְלָס הַעֲנָטָל אַיְן אַיְרָע. זֶה הָאָט דִּי אוּגִּין
נִיט גַּעֲפָנָט, אַבָּעָר זֶה הָאָט גַּעֲפָלָט, אַוְ עַטְלָסָקָט אַוִּיפָּת אַיְרָ, וּוֹאָרָט זֶה
זָאָל אַוִּיסְרָעָדָן צָוּ אַיְרָ אַ וּוֹאָרָט. סִילּוּיָּע הָאָט אַיְרָמָעָן, גַּעֲדָרִיקָט
עַטְלָס הַעֲנָטָל אַיְן אַפְּגָעָקָעָרָט אַיְרָ קָאָפָ צָום וּוֹאָנָט.
עַטְלָס הָאָט גַּעֲקוּקָט אַוִּיפָּת סִילּוּיָּע. אַיְרָהָאָט זֶה גַּעֲדָאָכָט, אַז זֶה
וּוַיְנָט.

— סִילּוּיָּע ! . . . — הָאָט זֶה אַלְיָין שִׁיר צְעוּוִינָט, — סִילּוּיָּע,
דוּרִי אַוִּיס דִּין קָאָפָ צָוּ מִיר. וּוֹלִיסְט אַיְקָז זָאָל רַעֲדָן צָוּ דִּיר ? . . . — אַיְזָן

יונג ליעבן

זי אַרְויָפֶגֶעֱקָרָאָכָּנוּ אֹוִיפֵּן בָּעַט, אַרְיבָּעָרְגָּעָקוּקָט אַיְבָּעָר אִיר פְּלִיכְצָע.
סִילּוּוּעַ הָאָט אַוִּיסְגָּעְדָּרִיט אִיר קָאָפּ צַו עַטְלָעַן, דָּעַרְזָעַן אֲוֹוִי נָעָנֶת
צַו זִיךְ אִיר שְׁוּעָסְטָעָרֶלֶס פְּנִים אָוָן זִיךְ צַעַשְׁמִיכְלָט מִיט פָּאַרְטְּרָעָרטָע
אוֹיגָן:

— שְׁפָעַטָּעָר, עַטְלָעַן, וּוֹעֵן אַלְעַן וּוֹעֵלַן אֲוֹוָעַק, וּוֹלְעַן מִיר רָעַדָּן, וּוֹעַסְט
מִיר דָּעַרְצִיְּלָן וּוֹעֵגָן סְקוֹל . . . גּוֹט? אִיצְטָשְׁטָעַן זַי מִיר . . . וּוֹעַסְט
מִיר דָּעַרְצִיְּלָן וּוֹעֵגָן דָּעַר גָּאָס אָוָן וּוֹעֵגָן מִינְעָן חַבְדָּלָעָס . . . גּוֹט עַטְלָעַן?
אָוָן וּוֹעַסְט מִיר דָּעַרְצִיְּלָן וּוֹי סְקוֹן אִיצְטָא אָוִיס דִּי טְרָעָפּ . . . הָאָט מַעַן
שְׁוֹיָן אַרְיִינְגָּעְדָּרִיט לְעַמְפָלָעַן? פָּאַרְקִיכְט זַאס שְׁטִיקָל הָאַלְץ אֹוִיפֵּן אָוָן
טְעַרְשָׁטָן טְרָעָפּ ? . . .

עַטְלָהָאָט אַטְרָאָכָט גַּעַטָּאָן וּוֹעֵגָן דִּי פִּינְצְטָעָרָעָט טְרָעָפּ. זַוִּי פָּאַרְזִיכְבָּי
טִיק אַלְעַן גִּיְעָן אִיצְטָא רָאָפּ פָּוֹן זַי. — “עַטְלָעַן, הָאַלְט זִיךְ צַו, וּוֹעֵן דָו
גִּיסְטָ אַרְאָפּ . . .” זָאגָט דִּי מַאְמָע אִיר אָן, אַלְעַ אַינְדָּעָרְפָּרִי, אַיְידָעָר זַי גִּיְיט
אֲוֹוָעַק צַו דָּעַר אַרְבָּעַט.

— כְּבוֹעַל נִיטָּעָדְצִיְּלָן וּוֹעֵגָן דִּי טְרָעָפּ. — בָּאַשְׁלִיסְטָעָט אַלְעַ אֲוֹוָעַ
גִּיךְ . . . בָּזְעוֹל דָּעַרְצִיְּלָן וּוֹעֵגָן דָּעַר גָּאָס, וּוֹעֵגָן דִּי קִינְדָּעָר אַיְן סְקוֹל, אַבְעָר
נִיט וּוֹעֵגָן דִּי טְרָעָפּ . . .

צונאַסְט אַוִית יוֹם-טוֹב

מרס. סילווער האט זיך אויפגעכאנט באגינען. אין דרייסן איז נאך געווען שטיל און פינצטער. בלויין פון דערווײַיטן האט זיך געהערט דאס קלעפעררי פון אַ לויינדייקן „עלעועזיטעד“ און אונטן, אין גאַס, האט זיך ערצעז וואָ אַ טיר געעפנט.

מרס. סילווער איז נאך געלעגן אַ ווילע און פולצונג האט זיך אַ הויב געטאָן מיט אימפעט. אַיר גרויער קאָפּ האט זיך אַ וויס געטאָן אַין דעם פינצטערן צימער. זי האט מיט באָרוועס פֿיס געטאָפּ אַראָפּ צום דיל און אַ זאג געטאָן אַינְדרהּוּיך :

— כ'זועל גײַן צו שרהּלען צום סדר . . .

זי האט געוזכת אַין דער פינצטער אַירע זאָקן אַון פֿאָרעהּשֶׁנֶּט נאָכְ אַמְּאָל געזאגט :

— יעַ, ב'זועל גײַן צו שרהּלען.

און געדאָכט האט זיך אַיר, אַז זי האט לאָנג זיך געשַׂובַּט ווועגן דעם אַון ערשות אַיצְט האט זיך באַשלאָסְן אַז זיך ווועט יעַ גײַן צו דער טאָכטער צום סדר.

זי האט זיך גענוומען אַילֵּן פֿונְקַט ווי אַמְּאָל, וווען זי אַין נאָך אַלְיַין געוווען אַ באַלעבאָסְטָע, געפֿידַט אַ הוּא אַון געפראָזַעַט יוֹם-טוֹבִים. וווען זיך פֿלעגט אַין אַן עֲרַבִּ-פֶּשֶׁח אַוְיפֶּשֶׁתְּנִין באַגְּינַע אַון געמען אַילֵּן, שלעפּן דַּי קִינְדַּעַר פּוֹן דַּי בעטַן אַרוֹיס :

— שרהּלַע, שטַּי אַוִּיך, מײַן קִינְד ! ס'אַין עֲרַבִּ-פֶּשֶׁח ! מ'דַּאְרַף ווועָרָן פְּרִי באָרטַּיך ! . . . מענדעלע, קְרִיךְ אַרוֹיס פּוֹן בעט ! — פֿלעגט זיך בִּזְיוּזָרָן אַוִּיך אַיר יִנְגָּל.

אַיצְט האט זיך נוּט געהָאַט ווועמען צו ווועקן. זי האט געוואָוינַט אַיְנַע אַלְיַין אַין אַ צִּימְעָרֵל בַּיִּאָ פֿרְעָמְדָעָר פְּרוּוי. אַיר שְׁרָהַלְעַ האט שׂוֹן אַלְיַין קִינְדַּעַר. אַיר מענדעלע אַין אַיצְט אַ הוּיכָעָר, ברִיטִיט-פְּלִיאַצִּיקָעָר מְאַנְצָבִיל. עַר האט שׂוֹן אַוִּיך חַתּוֹנָה געהָאַט אַון ווֹאַינְטַעַר ערצעז וואָ אַרוֹיס פּוֹן שְׁטָטָאַט. אַבעַר מְרַס. סִילּוּעַר האט געווואָסְטָן, אַז ס'אַין עֲרַב יוֹם-טוֹב ווַיְיסַט זיך, אַז מ'דַּאְרַף זיך אַילֵּן.

ווען אַיר באַלעבאָסְטָע אַין אויפֿגַעַשְׁתָּאַגְּנַעַן, האט זיך שׂוֹן געפּוֹנַען מְרַס. סִילּוּעַר זִיכְן אַין קִיךְ אַ פֿאָרְפּוֹצְטָע אַין אַיר שבְּתַדִּיק קְלִיְּד אַון אַנְבָּן

געטאנ אין איר אלטן מאנטל.

— איך גי' צו מײַן טאכטער אויף פֿסָח ! — האט זי מיט גדרויס וויריד-
דע איד אַנגָעֶזָגָט די בּוֹרֶה.

איך באַלְעַבָּאַסְטָעַ האט זיך געוֹנוֹנְדָעַרט, וויל ערשות נעכְטָן האט
מרס. סילווער זיך אַנגָעֶגְרִיטִיט מיט אַשְׁטִיקָל הָנוּ צוֹם סְדָר אָזָן זיך אַיְינְגָעַ
קייפְט אַ נְיִיעַם טָעֵפָל. האט זי גַעֲקוֹט אַוְיף אַיר מִיט חַשְׁד :

— ווּעַן האט עַס אַיְיעַר טָאַכְטָעַר אַיְיךְ אַיְינְגָעַלְאָדָן ?
מרס. סילווער האט אָז אָוּמְרוֹאַיקָע זיך אַוְיגָעַהְוִיבָן. זיך האט נִיט
גַעֲקוֹט אַוְיף אַיר באַלְעַבָּאַסְטָעַ ווּעַן זיך האט גַעְונְטָפָרֶט :
— פָטוֹר, נָה אַ מְאַמְעַן דָאַרְפָט מַעַן נִיט אַיְינְלָאָדָן. אָז אַ מְאַמְעַן קּוּמוֹט
איַז זיך גַאַסְט . . .

איך באַלְעַבָּאַסְטָעַ האט גַעֲשָׂקָלֶט מִיטָן קָאָפָע. זיך אַיְזָגָט נִישְׁתָ גַעַד
וועַן אַזְוִי זִיכְבָּר אַיְזָגָט דֻעַם, פּוֹנְדָעַסְטוֹעָגָן האט זיך גַעְזָגָט :
— טָאַגְיַיט אַיְיךְ גַעְזָנְטָעַרְהִיט. אָזָן גַעְמָט טָאַקָעַ מִיט אַיְיעַר שְׁטִיקָל
הָנוּ. ווּאַס ווּאַל אַיְיךְ טָאַן דָעַרְמִיט ?

מרס. סילווער האט פָאַרוֹוִיקָלֶט דָאָס שְׁטִיקָל הָנוּ אַיְזָגָט דֻעַם נִיעַם
פְשָׁחְדִיקָן טָעֵפָל אַזָּנְיִינְגָעַלְאָדָן נִישְׁתָ קָיִין גַעְגָעָנָע זיך אַוְוקָגָעָלָאָדָן פָאָרָן צוֹ דַעַר
טָאַכְטָעַר. זיך האט אַסְטָעַרְפָט זיך נַאֲכְפָרְעָגָן אַיְידָעָר זיך פָאָרָן
פָאָרָן אַהֲרִין. זיך האט שְׁוִין קוּמוֹט גַעֲקָאָנֶט דָעַרְשָׁלְעָפָן אַיְרָעָ פִּסְס. דַעַר קָאָפָע
הָאָט זיך אַיְיךְ גַעְדָרִיט אַזָּנְיִינְגָעַלְאָדָן אַיְזָגָט
וועַן אַיְגָגָאנְצָן דָוְרְכָגָעַנְעָצָט.

איך טָאַכְטָעַר, שְׁרַהְלָע, אַיְזָגָעַן פָאַרְנוּמוֹעָן אַיְזָגָעַן קָאָכָן. זיך
אַיְזָגָעַן מִיט פָאַרְקָאַשְׁעַרְטָעַ אַרְבָּל בַּיּוֹם אַוְיָוָן אַז אַפְרִילְעָכָע גַעַד
חַשְׁבּוֹנָט וּוּפִילְעָמָעָנָע זיך ווּעַטְעָנָע זיך סְדָר. ווּעַן אַיְרָמָעָ אַיְזָגָעַן
אַיְזָגָעַן זִיכְבָּרְבָּן שְׁטִין מִיט אַעֲנוֹמוֹעָנָע הָעָנָט.

— מְאַמְעַן ! — האט זיך גַעְשְׁרִי גַעְטָאָן. — ווּאַס טְוֹסְטוֹ דָאָ ?

מרס. סילווער האט אַדְעַרְשָׁרָאַקְעָנָע זיך אַרְאַפְגָעָלָאָדָן אַוְיף אַסְטָול.

— איך בין גַעֲקוֹמָעָן אַוְיף יְוָמְדוֹבָה, מִינְיָן קִינְד, סְאַיְזָגָעַן מִיר אַוְמָעַ
טִיק צוֹ זִיכְנָן אַלְיִין בַּיּוֹם סְדָר . . . בַּיּוֹם אַיְיךְ גַעֲקוֹמָעָן צוֹ דַרְ ! . . .

שְׁרַהְלָע האט גַעֲקוֹט אַוְיף אַיר מִיט צְעַדְרָאַקְעָנָע אַוְיגָן, זיך האט
נִישְׁתָ גַעְקָאָנֶט גַלְיִיבָן, אָז אַיְרָמָעָ אַיְזָגָעַן טָאַקָעַ גַעֲקוֹמָעָן. ווּאוֹ ווּעַט זיך

אַיְיךְ אַהֲנְטָאָן, אָז סְקָומָעָן אַזְוִיפְלָגְעָט בִּינְגָכָט ?

— מְאַמְעַן, — האט זיך פְרוֹבִירֶט אַיְנָהָאלָטָן אַיר כָּעַס. — ווּי אַזְוִי
לְאַזְוִוָו זיך עַס פָאָרָן צוֹ מִיר, נִישְׁתָ גַעְפְּרָעְגַטְרָהִיט ? . . . נִישְׁתָ וּוּסְנְדִיק

צי כ' האב פלאץ פאר דיר ? . . . פארדוואס האסטו פריער נישט געשריבן?...
— כ' האב זיך אינדעפרדי דערמאנט, אז היינט אויז דער סדר, אויז
מיר געוווארן אומעטיק . . . — האט מרס. סילווער זיך פארענטפערט.
ס' האט זיך מיר פארבענטק אהיימ . . . — האט זיך א פארדעםן שמייכל
געטאן. — זוסט, כ' האב געבראכט מיין אייגן שטיקל הון, — האט זיך
דערמאנט און איר פארנוויצטן פעקעלע.
שרה האט איר נישט גענטפערט. זיך איז צוגעלאלפֿן צום טעלעפֿאן
און אפגערופֿן דעם ברודער :

— מענדל, — האט זיך ארייסגעשריען איר כעס אין טעלעפֿאן אריין,
די מאמע איזו פלוצלאג, נישט געפרעטערהייט, געקומען צו מיר אויף
פסח ! . . . דו וויסט דאך, אז איר האב נישט אן איבעריך בעט ! . . . און
דערצטו האב איך איינגעלאדן געסט אויף סאפער ! קומ גלייך ארביער
רעדן מיט דער מאמען ! . . . זיך דין מאמע אויך ! . . . יע, יע, כי'ויסט,
או דו האלטסט איר אויס . . . אבער דו מוזות גלייך ארביבערקומען ! . . .
ווען מענדל איז געקומען, אייז מרס. סילווער נאך געזען אן אנגען
טאנענעה איז מאנטל מיטן פעקעלע אונטערן אָרטען. זיך איז נישט געוווען
זיבער צי דער זון וועט אויך זיין איז כעס, צי נישט, האט זיך אָדערשראָד
קענעם שמייכל געטאָן :

האלָא, מענדעלע.

מענדל האט זיך נישט אומגעוקט אויף זיין פארפלאמטער שוועס-
טער, ער איזו צוגעגןגען צו זיין מאמען :
— מאמע, — האט עס אים א שנט געטאָן בײַם הארץן, — עז ווי
דו קווקסט אויס ! ביסט געקומען אלין, פון אווי וויט ?
mars. סילווער האט זיך דערפילט שלידק קעגן אירע קינדער. טאָ
קע צו וואָס האט זיך געדאָרט אָנטאָן אָזָא טומל ? האט זיך גענומען
פארענטפערן :

— ס' איז מיר געוווארן אומעטיק, ס' איז דאך היינט ביינאָכט פסח,
האָב איך געטראָכט, ב' יוועל פֿאָרֶן צו גאָסט צו שרהלהען. כי'ויסט ? . . .
כ' האָב געמיינט זיך וועט זיין צופרידן . . .
— אָבער, מאמע ! — האט שרה א געשרי געטאָן. — דו וויסט
דאָך, אז בֵּינִי מיר איז ענג ! וואָו וועסטו שלאָפֿן ? וואָו וועל איך דיר
אהינטאן ?

— און די הויפטזאָך איתָה, דו האָט היינט געסט, קאָן דיר נאָך דִּי
מאָמָע חיליה פֿאָרֶשׁעמען . . . — האָט מענדל אָנטאָן זיין שוועס-טער.

יונג לעבן

— איזו? — האט שרה זיך דערפרײַט. — אויב דו בייזט אָזָא גוטער,
טא געם דו איר צו זיך אויף פֿסְחָ! דו האסט אָ גרויסע הויז, האסט נישט
קײַן קינדער, טא געם איר צו זיך. נישקsha. דיין יענקישער וויב מעד
עס אָנשטיין! . . .

מענדל האט זיך געביסן די נעל. ער האט אָ צְעוֹדִיתִיקְטָעֶר געענטֶר
פערט :

דו וויסט, אָזָה די מאמע ווועט בי מיר נישט עסן . . . אָזָה עז קאָז
אָפִילו מיט אִיד זיך נישט צוּנִיפֿרְעָדָן! . . .

— אִיך הָאָב מֵיָּן אַיִּגְזָן שְׁטִיקָל הָזָן . . . אָזָה אָ פְּשָׁחְדִּיקָן טְעַפְּלָל . . .

— האט מרס. סילווער זיך אָפְּגָעָרְפָּן, — כ'קָאָז עַס אַלְיָין אַפְּקָאָכָן! . . .

— אָזָה אָ בעט האסט אָפְּגָעָרְפָּן זַיִן ווּבָב, זַיִעֲרָט שְׁטִיל אִיד דְּעַרְצִיְּלָט ווּגַעַן
מענדל האט אָפְּגָעָרְפָּן זַיִן ווּבָב, זַיִעֲרָט שְׁטִיל אִיד עַנְטָפָעָר אָזָה דְּעַרְנָאָז
אָ שְׁטִילָעָר אָוִיפֿגָעָה אָנְגָעָן דָּעַם טְרִיבָל. זַיִן שְׁטִימָע אַיִּז גַּוּוֹאָרָן הַיּוֹזָעָן
רִיקְלָעָן :

— שְׁרָה, — האט ער גַּעַזָּאָט אַינְדָּעָרְשְׁטִיל, זַיִן מַאְמָע זָל נִשְׁתָּמָע
דְּעַרְהָעָן. — כ'זְוַעַל דִּיר באָצָאָלָן פָּאָר דָּעַר מַאְמָעָן ווּפִילָה דו ווּלְסָט, לאָז
אִיד אַיבָּעָזִיָּן דִּיזְוַיִּטְבָּג בְּיִידְרָעָן . . .

— שְׁרָה האט אָוִיפֿגָעָה אָרְטָט צו שְׁמִיכְלָעָן, זַיִך גַּעַשְׁטָעַלְטָן קָעָגָן אִים :
וּוּלְסָט מִיר, הַיִּסְטָט עַס, אָוְנְטָעְרְקְוִיְּפָן? . . . דיַיְן עַז ווּלְאִיד
נִשְׁתָּמָע, ווּלְסָטוּ זַיִך אַוִּיסְקְּוִיְּפָן מִיט גַּעַלְט? . . . נִיְּזָן, אַ דָּאָקָן, כ'הָאָב
נִשְׁתָּמָע זַוְאָז לִיגְזָן דָּעַר מַאְמָעָן שְׁלָאָפָן . . . הַעֲרָסָטוּ! — אַיִּז זַיִן
גַּוּוֹאָרָן הַיִּסְטָעָרִיש. — כ'הָאָב נִשְׁתָּמָע זַוְאָז! ווּאָס ווּלְסָטוּ פָּוּן מִיר? זַיִן
איַן דִּין מַאְמָע אַוְיד? . . .

מרס. סילווער האט גַּעַנוּמָעָן אִיד פְּעַקְלָעָל אָזָה אָוִיפֿגָעָה אַיִּים :
אלְרָאִיט, — האט זַיִן גַּעַזָּאָט, פָּוֹנְקָט ווּיְאַמְּאָל, ווּזְנָזְזָר פְּלָעַגְט
וּוּלְעָן אַיִּנְשָׁטִילָן אַ קְרִיגָּזְזָוִישָׁן דִּי קִינְדָּעָר. — אלְרָאִיט, כ'זְוַעַל שְׁוִין
פָּאָרָן צְוֹרִיקָהִים. האסט דָּאַ דִּין מַאְשָׁין, מענדעלָע? כ'בִּין מִיד.

מענדל האט אָ קָוק גַּעַטָּאָן אוֹיף זַיִן מַאְמָעָן. אוֹיף אִיד פְּאַרְגָּעַלְט,
צַעְקְנִיְּשָׁטָט פְּנִים, אוֹיף אִידָּע פְּאַרְטְּרָעְטָע אַוְיָגָן — אָזָה אַסְ'הָאָט אִים אָ
חוּבָב גַּעַטָּאָן פָּוּן אָרט. ער אַיִּז צוֹצָם טְעַלְעַפָּאָן אָזָה נַאֲכָמָל אָפְּגָעָרְפָּן
זַיִן ווּבָב :

— עַז, — האט ער שְׁטְרָעָנָג אָ זַאְג גַּעַטָּאָן, — כ'בְּרָעָנָג דָּעַר מִאָז
מעָן צו אָונְדָז. יְעָן, אַגְּדָעָרְשָׁן קָאָן נִשְׁתָּמָע זַיִן. כ'זְוַעַל דָּעַר מַאְמָעָן נִשְׁתָּמָע

ארויסטריבן . . . פֿאַרְשְׁטָאנְגָּן ? — האט ער אַ קְרוֹמְעָן קוֹק גַּעֲטָאן אוּחַ
זַיִן שְׂוּעַסְטָעַר .
אוּחַ יְעַנְגַּר זַיִט טַעַלְפָּאָן אַיְן גַּעֲוָעָן אַ וַיְילָע שְׁטִילָה, וַיְיַעַן וַוְאַלְטָ
זַיִן גַּעֲוָאַלְטָ מִיְשָׁב זַיִן וַוְאָס צַו עַנְטְּפָּעָרָן. אַיְן קִיד אַיְן גַּעֲוָאָרָן אַזְוִי
שְׁטִילָה, אָזְ מֵהָאָט גַּעֲקָאַנְטָ הָעָרָן וַיְיַעַן האָט עַנְדְּלָעָךְ גַּעֲנְטְּפָּעָרָט :
— אַלְרָאַצִּיט, מַעֲנִידִי, — אַיְן אַרְאַפְּגָעַלְאָן דָּאַס טְרִיבָּל .
מענְדָּל האָט נַאֲך אַ וַיְיַלְעַזְכָּר צְוָעָהָרָטָם. וַיְיַעַן וַוְאַלְטָ דָּעַרְוָאַרְטָעָט,
איַן וַוְעַט נַאֲך עַפְּפָעָס זַאֲגָן, אַיְן צְוָם סֻפָּה האָט ער אַ זִּיפְּצָעָטָן :
— קְוָם. מַאֲמָעָ, דָו וַוְעַטְזָט זַיִן בַּיִּי מֵרִי צְוִיְּיָ טָעָג .
— זַאֲלָסָט זַיִן, אַיְבָּעָר מִיר, נִישְׁתְּ קְרִיגָּן מִיטִּיְּן וַיְיַבָּ, מַעַנְדְּלָעָלָעָ
הָאָט מַרְסָ. סִילְוָעָר אַ פְּאַרְזְּאַרְטָגָטָעָ אַרְוִיְּגָעַקְוָקָט צַו אַיְרָ זַוְן, — בְּזַיִלְעָ
נִישְׁתְּ, מַיִין קִינְדָּה, אַיְרָ זַאֲלָסָט זַיִן קְרִיגָּן אַיְבָּעָר מִיר . . .
שְׁרָהָה האָט נַאֲגָעַקְוָקָט אַיְרָ מַאֲמָעָן. זַיִן האָט זַיִן פְּלוֹצְלָונְגָ דָעַרְפִּילָט
עַפְּפָעָס וַיְיַעַן אַיְסְגַּעַפְּטָאַטְשָׁטָעָ .
— מַאֲמָעָ, — האָט זַיִן אַרְוִיְּסְבָּאַגְּלִיטָה בִּיְזָן טְרִיר אַוְן נִישְׁתְּ גַּעַיְ
וַוְאַסְטָט מַעַרְזָט זַוְאָגָן . — מַאֲמָעָ, בְּזַוְעָלְ קְוָמָעָן דִּיךְ זַעַן . . .
אַנְשְׁטָאַט אַיְרָ מַאֲמָעָן, האָט מענְדָּל גַּעֲנְטְּפָּעָרָט :
— זַיִעַר פִּינְ פָּוּן דִּירִ, אַבְּיָ זַיִן זַאֲלָסָט דִּירִ נִישְׁתְּ קְוָמָעָן !
אוּחַ מַאֲרָגָן האָט שְׁוָהָת טַעַלְפָּאָן גַּעֲלָנוּנָעָן. זַיִן האָט זַיִן דָעָרָ
שְׁרָאַקָּן וַיְיַעַן זַיִן האָט דָעַרְהָרָט מענְדָּלָס שְׁטִימָעָ .
— דִי מַאֲמָעָ אַיְן גַּעֲוָאָרָן קְרָאַנְקָן, — האָט ער אַ זַּאֲגָן גַּעֲטָאן אַפְּיָלוּ
אָן אַ הָאָלָאָה, — זַי אַיְן גַּעֲוָאָרָן אַפְּנוּעָשָׂוָאָכָט אַוְן קָאָן זַיִן נִישְׁתְּ דִּירָן . . .
וַיְיַסְטוּ כָּאַטָּש, אָזְ זַיִן האָט נַעֲכָתָן אַ גַּאֲנְצָן טָאָגָ נִישְׁתְּ גַּעַגְעָסָן ?
שְׁרָהָה האָט אַ טְרָאַכְט גַּעֲטָאן, וַיְיַאַר מַאֲמָעָ אַיְן נַעֲכָתָן גַּעַזְעָסָן אַיְן
קִידָ, מִיטָן פַּעַקְעָלָעָ אַוְנְטָעָרָן אַרְעָם, אַזָּא אַיְנְגָעַקְאַרְטָשְׁעָטָעָ, אַ דָּעַרְשָׁלָאָ
גַּעַנְעָ . — כְּהָאָבָ אַיְרָ אַפְּיָלוּ נִישְׁתְּ גַּעַרְפָּעָט צַיִן זַיִן וַיְיַלְעַזְעָן . — האָט עַס
אַיְרָ דָוְרְכָגְעִישָׁאָסָן דָוְרָכָן קָאָפָ . — דִי מַאֲמָעָ קָאָן נַאֲךְ שְׁטָאַרְבָּן צּוֹלִיבָ אַיְרָ . . .
— מַעְנָדָל, — האָט זַיִן דָעַרְשָׁרָאַקָּן אַ זַּאֲגָן גַּעֲטָאן, — אֹוִי, מַעְנָדָל . . .
— זַי אַיְזָן גַּעַלְיָבִּין שְׁטִילָה, זַוְאָס זַאֲלָס זַיִן אַצְטָ אִים זַאֲגָן ? זַוְאָס זַיִן
נִישְׁתְּ זַאֲגָן, וַוְעַט ער זַי בָּאַלְיִידִיקָן, זַיִן אַוְיִסְלָאָכָן, אָזְ אַ צַּטְ שְׁדָעָקָט
זַיִן . — אַיְךְ וַוְעַלְ קְוָמָעָן זַעַן דָעָרָ מַאֲמָעָן . . . — האָט זַי אַרְוִיְּסְגָּעָ
שְׁטָאַמְלָט .
מענְדָּל האָט אַ לַאֲךְ גַּעֲטָאן :
— אָ, יְעַ ? אַיְךְ בֵּין דִירְ מַוחָל . . . צַו מִיר אַיְן קָאַנְסָטוּ נִישְׁתְּ

יונג לְעָבֵן

קומוּן . . . און אַפִילוֹ נִישְׁתָ אַפְרוֹפֶן . . . — און פונקט ווי ער וואַלט

בלוייז געוּוארט אוַיף דעם, האט ער גלייך אַרְאָפְגָנְעָלָזָן דעם טרייבַּל.

אֲגָאנְצָן טָאגַה האט שְׂרָה מָוֶרֶא גַעַהַאַט אַרְוִיסְצּוּגַיִן פָוּן הַוִיָּז, טָאָמָעָר

וועט מענדַל אַפְרוֹפֶן. צו אַיר 13 יָאַרְיךְ מִידְלָה האט זַי גַעַזָּגַט :

— מעָרִי, מִין קִינְד, דַי באַבע אַיְן קְרָאָנְק. אַיךְ זַאְרגַ זַיְעַר.

מעָרִי האט נָאָר בשְׁעַתְיְמַעַשָּׂה גַעַטְדָאָכָט וועגן אַיר נַיִן, יוֹם־טוּבְדִיק

קְלִיָּיד, אַיר עַרְשְׁטָעַ דַעְרוֹאַקְסְעַנְעַ קְלִיָּיד, ווֹאָסָמָאָכָט אַיר אַרְוִיסְקּוּקָן הַעַד

בָּעָרְפָוּן אַיר מַאמְעָן, האט זַי גַעַזָּגַט :

— יַע ? טָאגַהוֹאָס גַיְסְטוֹ זַי נִישְׁתָ זַעַן ?

שְׂרָה האט זַיְק גַעַוְאָלָט אַרְאָפְרָעָדָן פָוּן הַאַרְצָן פָאָר אַיר טַעַכְטָעָרְל.

הַאַט זַי זַיְק גַעַשְׁעַמְטָ אֶזְדָעַצְיָילָן, אָזְדַי באַבע אַיְן דַא נַעֲכָטָן גַעַוְעָן. ווֹאָס

וועט זַי טָאגַן, אָזְדַי וְעַט אַיר וְאָגָן, אָזְדַי באַבע האט גַעַקְאָגָט שְׁלָאָפָן

מִיט אַיר, אָזְדַי בָעַט אַיְן אֶבְרִיטְיָע ? אַפִילוֹ דַעַם מִאָן האט זַי נִישְׁת

אוַיסְגַעְזָאָגָט, אָזְדַי מַאְמָע אַיְן דַא נַעֲכָטָן גַעַוְעָן. ער וואַלט אַיְן אֶקְרָיגָג

אַיר אוַיְגַעְוַאָרְפָן וועגן דַעַם, האט זַי אֶפְאָרְקָלְעָמְטָ זַיְק אַרְוִמְגַעְדָּרִיט

אֲגָאנְצָן טָאגַן מִיט אַיר סָוד אַיְן הַאַרְצָן, אָזְדַי מָוֶרֶא גַעַהַאַט אַפִילוֹ צוֹ קוּקָן

צָוָם טַעַלְעָפָאן. טָאָמָעָר רַוְפָט מַעַנְדָל אָפָ אָזָגָט אַיר אָן, אָזְדַי מַאְמָעָן

איּוֹ גַעַשְׁטָאָרְבָּן.

ערְשָׁת אֶפְאָר טָאגַה שְׁפַעְטָעָרְל האט מַעַנְדָל אַפְגָעָרְפָן, אָזְדַי שְׂרָה האט

דַעְרָהָעָרְט זַיְן שְׁטִימָע, האט זַי זַיְק צְעֻוִיְינְט :

— מַעַנְדָל, פָאָרוֹאָס הַאַסְטוֹ מִיךְ פְּרִיעָר נִישְׁת גַעַרְפָן ?

מַעַנְדָל האט גַעַשְׁוִיְגָן, ווי ער וואַלט זַיְק גַעַוְאָנוֹנְדָעָרְט, ווֹאָס שְׂרָה

וְוִינְט. — אַיךְ הַעָרָה, אָזְדוֹ וְוִינְסָט, וואַלְסָט אָפְשָׁר גַעַוְאָלָט אַיצְטָ נַעֲמָעָן

דַעְרָמָעָן צוֹ זַיְק ?

שְׂרָה האט זַיְק אַזְשָׁ אֶצְאָפָל גַעַטָאָן. אַיְן מִיטָן ווַיְנִינְעָן אַיְן אַיר אַיְנָה

גַעַפְאָלָן, אָזְדַי מַעַנְדָל האט עַס בְּכִיּוֹן אַיר אַגְעָשְׁרָאָקָן, כְּדַי זַי זַאְל וּזְעַלְן גַעַי

מַעַן דַעְרָמָעָן צוֹ זַיְק, האט זַיְק אַוְיִיפָ זַיְק אַוְיסְגַעְוּוִישָׁט דַי טַרְעָן :

— ווֹאָס אַיְן, דִיר אַיְן שְׂוִין מִיאָס גַעַוְאָרְן צוֹ צָלָן פָאָר אַיר צַיִ

מַעַר ?

מַעַנְדָל האט מִיט כְּעַס אַרְאָפְגָנְעָזָעָט דַעַם טַרְיִיבַּל. סְהָאָט אַזְשָׁ

שְׁרָהָן אֲחַזְשָׁע גַעַטָאָן אַיְן דַי אַוְיִירָן. אַבְעָרְדָעְרָט טַעַלְעָפָאן הַאַט גְּלִיָּיךְ

וְוִיטְעָר זַיְק צְעַלְוְגָגָעָן. דַעַם מַאָל האט שְׂוִין מַעַנְדָל אֲצְבָרְאָכְעָנְעָר גַעַי

זַאָגָט :

— אַיךְ גְּלוּבָן, אָזְדוֹ מַעַגְסָט עַס ווִיסְטָן : דַי מַאְמָע אַיְן גַעַשְׁטָאָרְבָּן.

ערב-קריסטמעס

אין צימער איז געוווען פינצטער ווי אין מיטן דער נאכט. די שווארץ-קייט פון גאס האט ווי געשפארט זיך דורך די ניט פאראהאגגענע פענצטער. די ריין אויסגעוואשגע שוויבן האבן טונקל אַפְּגָעָלָאנְצָט ווי אַ פֿאַרְצָוִיַּעַ גענער שפיגל. אַפְּילוֹ קֶלְעָרָעָסָס מֵאַמַּעַ, מְרָס. העדושעס, איז נאָך געללאָפַן, זוי עס וואָלט געוווען אַנְמִיטָן דער נאכט. קֶלְעָרָעָס האט איז דער פֿינְצָזְטָעָר זיך זי ניט געקאנְט זען, בלויין די ווייסע קִישְׁנָה האט זיך אַרְיסְגָּוּיִיסְטָם, טער זיך געקאנְט זען. אַבְּעָרָרָעָס האט געווואָסָט, אָז דאָרט וואָרו די בעט איז געשטאנְגָּען. אַבְּעָרָרָעָס האט געווואָסָט, אָז אַיר מאָמָעַ שלאָפַט. זיך האט געקאנְט הערן זוי זיך אַטְעָמָט, ווי אלָע ווילָע רִיסְטָט זיך אַרְוִיסָּאָס אַ כְּרִיפָּפָן אַיר האַלְדוֹן די לִיפָּן לאָזָן אַרְוִיסָּאָס אַ לְאָגָּנוֹן בְּרִיפְּ-בְּסְ-פְּסָסָס אַוְן דָּרְגָּנָאָס זיך ווּיטָעָר אַן שְׂטִילָזְוּ אַטְעָמָעָן.

קלְעָרָעָס איז אַבְּעָר זיכער זיכער, אָז ס'איַן שְׂוִין אַינְדְּעָרָפְּרִי. זיך האט געַ-קָּאנְטָה הַעֲרָן דָּעַם טָאָפְּ-טָאָפְּ פָּוּן מְרָס. פִּיטָּס פְּעָרָד. זיך האט גַּעַהְעָרָט, אָז ס'עַפְּגָּעָן זיך שְׂוִין טִירָן פָּוּן הַיְּזָעָר אַוְן מַעֲנְטָשָׁן אַיְלָן פֿאַרְצִיַּעַ דָּעַם פֿעַנְצָזָעָר.

קלְעָרָעָס האט זיך צְגֻעָהָעָרָט צָו דָּעַם באַגְּיַעַנְדִּיקָּן גַּעַרְוִישָׁ אַוְן ס'חָאָט זיך אַיר גַּעַדְאָכָּט, אָז זיך גַּעַפְּינְט זיך ערְגָּעָן אַין אַיצְטָר פְּרָעָמָה, אַין גַּאֲרָא נַיְעָר ווּלְעָט, ווּילְיָה זיך אַיְזָן נַאֲכָל נִיט אוּףְגָּעָן אַין אַזְּפָּרְיעָר שְׁעהָ. אַלְעָ פְּרִימָאָרְגָּן זען זיך בְּאָפְּט זיך אוּפְּתָה, אַיְזָן שְׂוִין לִיכְ-טִיק, סִידְיָן ס'רְעָגָנָט אַוְן די פֿעַנְצָטָעָר זַיְבָּעָן פֿאַרְצִיָּגָן. אַין צִימָעָר שְׂוִין דָּאָן פְּרִישָׁע קָאוּוּ אַוְן אַיר מאָמָעַ קִיטָּיַּשְׁ-שְׁטִיעַנְדִּיקָּן, ווּילְיָה זִי אַיְלָט זיך אַוּוּקְצָוְגִּין צָו דָּעַר אַרְבָּעָט.

קלְעָרָעָס האט נַאֲכָל בִּינְאָכָּט זיך צְגֻעָזָגָט, אָז זיך גַּוְעָט זיך אוּפְּכָאָפְּן פְּרִי, ווּעָט זיך קָאָגָעָן לִינְגָן אַוְן טְרָאָכָּט ווּעָגָן דָּעַם, אָז בִּינְאָכָּט פָּאָגָט זיך שְׂוִין אַן דָּעַר קְרִיסְטָמָעָס. אַזְּוִי פִּיל ווּאָכָּן זיך האט גַּעַי ווּאָרָט אַין גַּעַהְלָמָט ווּעָגָן דָּעַם, אַיְזָט, דָּאָרָה די בלויין אַיבְּעָוּזָאָטָן דָּעַם טָאָג אַוְן בִּינְאָכָּט ווּעָט מַעַן שְׂוִין אַין אַלְעָ פֿעַנְצָטָעָר אַנְצִינְדָּן קָרְעָגָן בְּלוּמָעָן אַוְן מַאְרָגָן אַינְדְּעָרָפְּרִי ווּעָט שְׂוִין זִיְן קְרִיסְטָמָעָס :

אַסְּךְ גּוּטָע זְאָכָּן האט אַיר אַיר מאָמָעַ צְגֻעָזָגָט דָּעַם יָאָר. אַין שְׂוּעָר דָּעַמְיָוָן, ווּעָן קלְעָרָעָס פְּלָעָגָט נִישְׁתָּוּ ווּעָלָן גִּיְּן צָו דָּעַר מְרָס. קְרִינִיסָּס, אַכְּטוֹנָג צָו גַּעַבָּן אוּפְּתָה קִינְדָּה, ווּעָן זִי פְּלָעָגָט נִישְׁתָּוּ ווּעָלָן אוּסְפָּעָלָן

יונג לעבן

סקול, וויל דערנאנך פלעגט זי אוזי פיל זאכן ניט וויסן, און דער פרידנצ'יז
פאל, די לערערין פלעגן איד מאטען מיט פראגעס ; אין מינוטה, ווען
קלעלערס פלעגט זוינען, זיך שמען אודיסצוגין אין גאס אין צעריסגע
шибילעך, און מיט איר צ'דרויסן מאנטל, פלעגט די מאמע איר געמען
דערצ'יזלן וואסעס ווועט זיך אפטאנ דעם קritisטעס :
— קלערדי, — פלעגט זי איר געמען דערצ'יזלן — דעם קritisטעס
זועעלן מיד האבן און אמתן יומטובי, דו וועסט ניט דארפנן גיין צו דער מרם.
קריגיניס. איך וועל עס איד אויך זאגן. איך אליען וועל אויך זיין אינדעראַ
ההימ. איך וועל אַנְגִּלִּיגָּן אַסְּקִוִּילָּן אַנְיִוָּן, ווועט דעם קritisטעס
אונדזין זיין זוארען. איך וועל אַפְּבָאָקָּן אַגְּרוֹיסָּן טאָפְּ פְּלִישָּׁמִיט אַסְּקִזְּוּפֶּן,
איך וועל אַפְּבָאָקָּן אַטְּאָרָּט, — האט די מאמע זיך געויגט הין און צוריק
אונז גערעדט מיט אַנְגָּוֹן, פְּנוּקָט ווי דער גלח אַין טשווירטש. און דער-
נָאָר — האט די מאמע אַפְּאַטְּשׁ גַּעֲטָאָן מיט די הענט — דערנאנך וועלן
מיר דערהערן פון יענעד זיט טיר טרייט. איך וועל אַפְּרַעַגְּטָן : ווער
קומטטעס דאָרט ? אַיך, ווועט מען ענטפערן. די טיר ווועט זיך עפֿגענען
אונס זוועט אַדְּרִינִיקָּמָּעָן דֵּין פָּאָ ! — „מערְעִי קritisטעס“, ווועט ער זאגן,
אונז זיין קעשעגענס וועלן ליגן מתגוט פָּאָר אַונְדוֹן ! דושיזום, — האט
די מאמע אַקְּרַעַץ גַּעֲטָאָן — ער זאל נאר קומען . . . זיין באַלְעָבָּס זאל
אַים אַפְּלָאָזְּן פָּאָר דעם טאג.

קלערעטש דערפילט, איז איר מאמע שרעקט זיך, פֿרַעֲגַט זִי אֵיר:

— ביסטו זיכער, או דער פא וועט קומען?

אֵיר מְאֻמָּע שְׁמִיכָלֶט שְׁוִין :

— עֲרָפֶת קּוֹמְעָן! עֲרָפֶת קּוֹמְעָן! מִיר הַאֲבָנָן זִיךְרָוּ שׂוֹין אַזְוֵי לְאַבְגָּנִים גַּעֲזָעָן.

קלערענסן האט זיך אבער געדאכט. אז איר מאמעע אין שיין גאר ניט געווען איזוי זיכער אין דעם. איצט וויסט זי שיין או ער קומט. אויף א קלילין שטיקל פאפריר, פאראפלעקט מיט שיוארכצע פינגערא-צ'יבינס האט דער טאטע געלאָוט וויסן, אז ער ווועט קומען צופאָרן בײַנאָט אויף קרייסט-מעס. די מאמע האט געקוקט און געקוקט אויף דעם שטיקל פאפריר. ער האט מסתמא עס געשריבן בי דער אָרבעט — האט זיך געזאגט, קוונדייך אויף די שיוארכצע פלאָען. אָוֹדָאי ווועט ער קומען — אין זי שיין אָרוּמַן וושאנזונ אָפְּרִילְשֶׁבָּע.

קלערעס האט געטראכט: אפשר ווועט ער ברענגען אַסְט געלטן אָז זאל ניט דארפֿן אלע טאג לויפֿן צו דער מֶרט. קרייניס, אַכְטּוֹנָג געבען

פָּעַסִּי בְּאָךְ

אויף איר מידעלע. שטענדיק קומט זי איר דופן, אדער ווען זי דארף. בגין אין סקול, אדער נאך סקול, ווען אלע קינדרער שפלין זיך אין גאָס. — דושי, קלערעס. — פרעגן איר די קינדרער אין גאָס. — מוטו

אלע טאג זיך ניאנטשען מיט דער זוייסערס קינד ?
קלערעס וועט דאָז זי ניט דערצ'יל, איז איר מאָמע פֿאָרדינט אָזוי
ווײַינִיק אין דער לאָנדֿרֿי, וואֹז זי אָרבֿעַט, איז איר טאָט אָרבֿעַט אַין
דער פרעמד אָז פֿון די קוֹואַדֿעַס, וואָס זי קְרִיגַט פֿון דער מְרַסְּס. קְרִיְּד
בּֿיס וועט זי קְרִיגַן אויף קְרִיסְטֶמֶטְסַס נִיעַ שֵׁיךְ . . . שְׂמִיכְלַט זי צַו זי מִיט
אַ צַּעַנוּמָעָן שְׂמִיכְבָּלָעָן, מִיט זְוִיסְעָן, גְּלִיכְבָּעָן צִינְדָּלְעָן, דָּרְצִיְּלָט זַי, אָז זַי
הָאָט זַיְיַעַד לִיבְדָּס זְוִיסְעָן מִידְעָלָעָן, אָז זַי אַיז זַיְיַעַד אַיז
אַ פָּאָרגָעָנִיגָּן מִיט אַיר זַיךְ אַרְמוֹצְוָשְׁפִּילָן. דָּרְגָּנָאָךְ, אָז זַי בְּלִיבְטָמִיטָן
קִינְדָּלִין, קִנְיִיפְטָן זַי עַס אַיז די זַיְיַעַד, פּוֹכָעָה העונְטָלָעָךְ אָזְן בְּאַרוֹאַיקָּט
זַיךְ עַרְשָׁתָדָן, וְעוֹן דָּאָס קִינְדָּצְעָרִיטָזְיךְ.

קלערעס דערהערט פֿולְצְלוֹנָג זַי אַיר מאָמע גַּעַמְט זַיךְ רִירַן. זַי
קְרִעַצְטָט אַין דער שְׁטִיל, רַעַדְתָּ צַו זַיךְ עַפְעַס אָזְן עַצְצָט זַיךְ אוּפְט. אַין צַיְּד
מַעַר אַיז שְׁוִין גַּעַוָּאָרָן לִיכְטִיקָּר. קלערעס האָט גַּאֲרָן נִיט באַמְּרַקְט, וְעוֹן
סְּאַיז גַּעַוָּאָרָן לִיכְטִיקָּר. זַי קָאָן שְׁוִין זַעַן אַיר מַאמְעָן זַיךְ זַי זַיְצָט אָז
אוּיסְגָּעְבָּוְיָגָעָן מִיט אַיר בְּרִיטִין דְּקָן, דָּעַם קָאָפְט אַרְאָפְגָּעָלָאָזְן, דִּי שְׂוֹאַרְצָע
חוּוִיט פֿון אַרְוָעָן נַאֲקָעַטָּה העונְטָלָעָךְ אַפְגָּוָלָאָנָצָט אָזְן דָּעַם גַּרְוִיעַן פְּרִימָרָגָן
ליְכָט. זַי אַיז גַּעַזְעָסָן אַווּילָעָן, זַיךְ גַּעַרְאָצָט אָזְן די פְּלִיצְעָס אָזְן גַּעַנוּי
מַעַן זַיךְ אַנְטָאָן.

קלערעס האָט מִיט פְּרִילְעַכְעָאַיְגָעָלָעָךְ זַי אַרְוָף גַּעַטָּאָן :

— מאָמע !

אַיר מאָמע האָט אַ דערשְׁרָאַקְעָנָע זַיךְ אוּיסְגָּעְדָּרִיטָזְיךְ אַיר בעַט :
— קלערדי הָעֲדוֹשָׁס, האָסְטָט מִינְקָאַיְבָּרְגָּעְשְׁרָאָקָן אוּפְט טְוִיט ! פָּאָרְדִּי
וְואָס שְׁלָאָפְסָטוּ נִיט ? סְאַיז אָזְוִי קָאָלְטָן אָזְן סְאַיז נַאֲרָפְרִי.
קלערעס אַיז אַ פְּרִילְעַכְעָאַרְוִיסְגָּעְשְׁפְּרוֹנוֹגָעָן פֿון בעַט, אַרְיִינְגְּעָקְרָאָקָן
צַו אַיר מַאמְעָן אַין בעַט.

— מאָמע — האָט זַי אַ לְאָךְ גַּעַטָּאָן — אַיךְ בֵּין פֿון לְאַנְגָּ אַוְיפְּ. וְעוֹן
סְאַיז נַאֲרָן גַּעַוָּעָן פִּינְצְטָעָר. הַיִּינְטָט בִּינְאָכְט אַיזְן דָאָךְ קְרִיסְטָמָעָס ! הַיִּינְטָט
בִּינְאָכְט.

מְרַס. הָעֲדוֹשָׁס האָט גַּאֲרָן נִיט גַּעַזְאָגָט. זַי אַיז אַרְיִין אַיז קִיךְ, אַרְיִין-
געַשְׁאָטָן קוֹילָן אַיז אַוְוָוָן אָזְן צְוֹגְעַשְׁטָעַלְטָקָאָכוֹן קָאָרוֹעָן.
— טַו זַיךְ אָגָן, קלערעס. — האָט זַי אַרְוָף גַּעַטָּאָן פֿון קִיךְ אַרְוָיס.

יונג לעבן

קלערעס האט אויף שנעל זיך אונגגעטאן, ארייניגעלאָפּן איין קיך :
— מאמע, לאмир רעדן וועגן קרייסטמעס.
אייר מאמע האט און חסק גענטפערט :
— מיר האבן שוין א סך מאל גערעדט וועגן דעם.
— לאмир רעדן נאך אַבִּישָׁעַלְעַ — האט קלערעס גענו מען זיך
בעטן, — נאך איין מאל.
— גוט — האט אייר מאמע געזאגט — לאмир רעדן. מאָרגָן איין
קרייסטמעס.
— מאָרגָן איין קרייסטמעס — האט קלערעס מיט א פֿאַרְכָּאַפְּטָן אַטְעַם
אייר נאָכְגַּעַזְגַּט, איין וואָס ווועט געשען ? זיך וועל ניט דארפּן גײַן צו
דעָרְמָס. קריינִיס, אַמְתָּ ?
— נײַן, דו ווועסט ניט דארפּן גײַן, — האט אייר מאמע געזאגט.
ביַ גָּאַלִּי, טאָקָע הײַנְטָ, וווען כְּזֹועֵל קומָעַן פּוֹן דָּעַר אַרְבָּעַט, ווועל אַיך צוֹ
גײַן צוֹ אַיר עַס זָאנְן.
— אָוּן וואָס ווועסטו טָאוֹן ? — האט קלערעס ביַ אַיר גַּעֲצִוָּגָן די
ווערטער.
— אַיך ? — האט מָרָס. העדוּשָׁס זיך גַּעֲוָאָונְדָעָרט — אַ, יְעַ, —
הָאַט זֶיך דָּעַרְמָאַנְט — אַיך ווועל צָוְגִּירְטִין אַ גַּעַשְׁמַאַקָּעַ קְרִיסְטְּמָעַס
סְעוּדָה.
— אָוּן דו ווועסט מאָרגָן ניט אַרְבָּעַטן — האט קלערעס אַיר אַרְוִיסִיס-
גַּעַהְאָלְפָן.
— נײַן, כְּזֹועֵל ניט אַרְבָּעַטן. די לאָנדְרִי איין מאָרגָן פֿאַרְמָאָכָט.
— אָוּן אָוּן הוֹזֵן ווועט זִין וואָרָעַם, דָּאַס גַּעַשְׁמַאַקָּעַ עַסְן ווועט
שְׁמַעְקָעַ, ווועלן מִיר עֲפָעַס דַּעְרַהָעָרָן ! — האט קלערענס גערעדט מיט אַיך
מאַמְעַס נִיגּוֹן.
— יְעַ, — זִינְגָעַן דָּעַר מָאַמְעַס אַוְגָן גַּעַוָּאָרָן לְעַבְדִּיקָעָר — מִיר
וועלן דַּעְרַהָעָרָן טְדִיט.
— אָוּן דו ווועסט פרָעָגָן : וווער קומְטָט עַס ?
— “אַיך”, ווועט מעַן עַבְטַפְּרָעָר, ווועט דִּין פָּאָרִין !
— אָוּן אָוּן זִינְגָעַן קַעְשָׁנָעָס וועלן לִיגּוֹן פֿאַר אָונְדוֹ מַתְנוֹת !
— אַוְיָב עַד ווועט האָבָן גַּעַלְטָן, קלערְעַן. דיַין טָאַטָּע פֿאַרְדִּינְטָן ניט קִין
סְך אָוּן מִיר דָארפּן די וואָך צָאַלְן רַעַנְטָן.
— ווועט ער קומָעַן אָוּן מַתְנוֹת — אִיּוֹ בַּיִּ קלערעָס גַּלְיִיךְ רַעַכְתָּ גַּעַ-
וּאָרָן, — ער אלְיִין ווועט דָאָך אַבְּעָר קומָעַן, אָוּן דו ווועסט זִין אַינְדָעָרָהִים

און מירון האבן גוטע זאכֶן צו עסן, און אַ, מאמעע, — האט זי זיך געהבען אַ רוק נאענט צו אַיר מאמעען — מארגן וועל אַיך זיך קאנען שפילן אין גאָס, פונקט ווי אלע קינדער . . . בְּזֹועַל נִיט דָּרְפָּן גַּיְין צו דער מס. קרייניס !

— וועסט ניט דָּרְפָּן — האט אַיר מאמעע זי פָּאַרְזִיכְעָרט.

זי האט שוין געוואָלט אַרוֹסִים, האט זי זיך פָּלוֹצְלוֹנְגּ דערמאָנט : — קלערר, כְּהָבּ שִׁיר פָּאַרְגָּעָסִן, מס. קרייניס האט געוואָגָט, אַז זי דָּרְפָּן דֵּיר היינט, זי דָּרְפָּן עֲפָס אַיְינְקוּפָּן.

קלערעס האט אַוְיפְּגָעָהעָרט צו שמייכָלעָן. זי האט מיט שְׂרָעָק גַּעַן קוּקֶט אוֹיף אַיר מאמעען :

— אַוְדָאִ נָאֵךְ סְקוּלָּן, מאמעע ?

מס. העודזשעם האט מיט רחמנות געגענטפערט : — זי וויל דו זאָלְסְטּ קומען גַּליַּיךְ, אַינְדְּעָרְפָּרִי.

— מאמעע ! — האט קלערעס אַושׁ זיך אַ צָּאָפָּל גַּעַטָּאָן — מײַן קְלָאָס האט היינט אַ קְרִיסְטְּמָעָס-פָּאַרְטִּי, די קִינְדָּעָר וּוּלְן זִינְגָּעָן לִידְעָר אַזְּן אַלְעַן — וּוּלְן קְרִינְגּ זַעַקְעָלָעָךְ מִיט קָאנְפָּעָקָטָן. מאמעע — האט זי זיך צֻעוּוֹיָנִיט — אַיך וויל היינט ניט פָּאַרְפָּעָלְן סְקוּלָּן, פְּלִיאָן, מאמעלָעָן, סְזֹועַט דָּרְטּ היינט דִּין אַזְּוִי פְּרִילְעָךְ ! . . .

מס. העודזשעם האט געוואָסִט, אַז זי וועט זַיְן שְׁפָעָט, אַז דערנָאָךְ וועט אַיר עֲפָס פָּעָלָן פָּוּן דִּי שְׁכִירָתּ. פָּוּנְדָּעָסְטוּוּגָן אַיז זי נִיט אַוְעָקָן.

זי האט זיך אַוְעָקְגָּוּזְעָצָטּ לְעַבְנָן אַיר צְעַנְּדִיאָרִיךְ טַעַכְטָעָרְלָן — טַרְאָכָטּ וּוּגָן מְאָרְגָּן, קְלָעָרִי. מְאָרְגָּן וּוּגָן אַלְעָמָעָן זַיְן פְּרִילְעָךְ. היינט בִּינְגָאָכְטּ קְוּמָט דָּאָךְ דִּין טָאָטָעָ, אַזְּן דִּוְוִיסְטּ קְלָעָרִי — האט זי גַּעַזְאָגָטּ מִיט אַ גַּעַהְיִמְנִיסְפּוּלָעָרּ מִינְגָּעָ — סְקָעָן זַיְן, אַז זי וויל עַס קְוִיְּפָן פָּאַרְ דִּיר אַ מְתָגָה. אַיך הָאָבּ אַיר גַּעַזְוּן קְוֹקָן אַין אַ פַּעַנְצְּטָעָר אַוְיףּ רְוִיְּטָעָ זַאְקָן ! אַזְּאָ שִׁינְגָּעָר קְאַלִּירּ רְוִיְּטָ, וּוּי אלע רְיִיכָּעָר קִינְדָּעָר טְרָאָגָן. רְוִיְּטָעָ זַאְקָן וּוּטּ אַוְיסְקָוּן זַיְעָרּ שְׁיַין מִיט דִּינְעָ נִיעָ שִׁיךְ. אַיך גַּיְיָ דִּיר דָּאָךְ קְוִיְּפָן היינט בִּינְגָאָכְטּ שִׁיךְ. דָּעָרָנָאָךְ וּוּסְטָנוּ מִירּ הַעֲלָפָן אַיְינְ — קְוִיְּפָן אַלְעַ גַּוְטָּעָ זַאְקָן פָּאַרְ מְאָרְגָּן !

קלערעס האט אַוְיפְּגָעָהעָרט צו ווּינְגָן. זי האט זיך צְוָעָהעָרט וּוּי אַיר מאמעע רְעָדָט צו אַיר, מִיט אַזְּאָ וּוּיְכָעָר שְׁטִימָעָ, וּוּי זַיְן, קלערעס, וּוּלְטּ קְרָאָנָק גַּעַוּעָן, אַזְּן סְ/הָאָט אַיר פָּאַרְקְלָעָמָט דָּאָס הַעֲרָצָל, וּוּיְלָן זי האט שַׁוִּין גַּעַוְואָסִטּ, אַז זי וועט גַּיְין צו דער מס. קרייניס. פָּאַרְנָאָכְטּ, וּוּן דִּי גַּאָס אַיז פּוֹל גַּעַוְועָן מִיט פְּרִילְעָכָעָ קִינְדָּעָר,

יונג לבן

ס' האט געשמיינט מיט די ליעצטער קרייסטמעס-בוימער, וואס דער פרוכטער מאן האט געהאָט צעשטעלט אויפֿן טראָטוֹאָר, איז קעלערעס געלאָפּן אַהֲיִם. זי איז געלאָפּן מיט אָן אַראָפּגָּעָלָאָן קעֶפְּלָה, כְּדֵי קִינְדָּעָר וְאַלְנִית דָּרָר-זָעָם, אָו זִי אַיְזָן פָּאָרוֹויִינְטָה, אָוֹן אָפְּשָׁר וּוּעָלָן דִּי קִינְדָּעָר אַיְזָן דָּרָר פִּינְצָטָעָר אַיְר וּנִת דָּרָקָעָנָעָן, וּוּעָט זִי נִת דָּאָרָפּן עַנְפָּטָעָרָן פָּאָרוֹאָס זִי האט וּוּיְטָעָר פָּאָרְפָּעָלָט סְקוּלָּאָן זִי וּוּעָט נִת דָּאָרָפּן הָעָרָן וּיְפָרְיְּלִיעָץ זִי אַיְזָן גְּעוּוֹעָן. אַיְזָן האָגָּט האָט זִי גַּעַהְאָלָּטָן פָּאָרוּוּעָטָשָׂט אַיְר קוֹוָאָדָעָר פָּאָרָן טָאג אָן אָ קלִיןִי, פָּאָרוּוּקָלָט פָּעָקָעָלָעָ, אַיְר קרייסטמעס-מַתְנָה פָּוּן מָרָס. קְרִיְּנִיסִּים.

אין הוּא אַיְזָן נַאֲך גְּעוּוֹעָן פִּינְצָטָעָר. דִּי מַאְמָע אָרְבָּעָט נַאֲך מִשְׁמְעוֹת. אָוֹן דָּעָר טָאָטָע וּוּעָט אָוֹדָאִי קְוּמָעָן שְׁפָעָט. זִי אַיְזָן אַרְיוֹפְּגָּעָקְרָאָכָן אַוְיכָן אַיְר בָּעָט, אַרְיוֹגָּעָגָּרָאָכָן אַיְר פְּנִים אַיְזָן קִישָּׁן אָוֹן גְּעוּוֹאָלָט וּוּיְגָעָן, אַבָּעָר נִת גַּעֲקָעָנָט. גְּעוּוֹאָלָט האָט זִי וּוּיְגָעָן דָּעָרְפָּאָר, וָאָס אַיְזָן אַיְר הָעָדָל האָט זִיךְּ אַרְיוֹגָּעָכָאָפְּט אַשְׁרָעָק, אָוֹן אַיְר מַאְמָע וּוּעָט אַיְר מַאְרָגָן אַוְיכָן שִׁיקָּן צַו דָּעָר מָרָס. קְרִיְּנִיסִּים.

אַגְּנוֹנָצָן טָאג האָט זִי זִיךְּ אַרְמוֹגָעָדָרִיט אַיְבָּעָר מָרָס. קְרִיְּנִיסִּים פָּאָרָד פָּוּצָט הוּא אָ צַעְקָלָעָמָטָע, גַּעַהְאָלָּט אַיְזָן טָרָכָטָן, וָאָס סְמֹזְזֹזְזָעָן אַפְּטָאָן אַיְזָן אַיְר קָלָאָס. זִי האָט זִיךְּ נִת אַוְיכָעָקָוּקָט אַוְיכָפָּנָה, גַּעַלְאָאָן עַס אַגְּנוֹנָצָן טָאג וּוּיְגָעָן אָוֹן נַאֲך גְּעוּשָׂרִיגָּן אַוְיכָן אַיְר : — זַוְּיִין, מִיךְּ אַרְטָן נִתְּן. קָעָנָסְט וּוּיְגָעָן ! בְּהָאָב דִּיךְ פִּינְטָן !

כְּגַוְאָלָט דִּיר גַּעַדְאָרָפְּט גָּוט אַבְשָׁלָאָגָן ! דָּעָרְנָאָךְ האָט זִי גַּעַנְאָשָׂט פָּוּן דָּעָם קִינְדָּס עַסְן, אָ זָאָר, וָאָס זִי האָט פְּרִיעָר קִינְמָאָל נִת גַּעַטָּאָן, אָוֹן מִתְּ נִקְמָה דִּיקָּעָ אַיְגָּעָלָעָק גַּעֲוָכָּט עַפְּסָעָט אַפְּצָאָזָן, וּוּעָט שְׁוִין דִּי מָרָס. קְרִיְּנִיסִּים וּוּסְיִן . . . שְׁפָעָט בִּיטָּאָג, וּוּעָן מָרָס. קְרִיְּנִיסִּים אַיְזָן צְרוּקָגָעָקָוּמָעָן אָ צַעְלָעָטָע, אָ פָּאָרְלִיְּגָטָע מִתְּ פָּעָקָלָעָק, דָּעָרְלָאָנָגָט קְלָעָרְעָסָן דָּעָם קוֹוָאָדָעָר אָוֹן דָּאָס פָּעָקָלָעָק, אַיְר אַגְּנוֹעָזָגָט, זִיךְּ זָאָל עַס נִתְּן עַפְּעָנָעָן בִּינוֹן מַאְרָגָן אַינְדָּעָרָפְּרִי, האָט קְלָעָרָעָס מִתְּ נִקְמָה גַּעַטְרָאָכָט, אָוּוּנָן זִיךְּ זָאָלָט גְּעוּוֹאָסָט, אָוּזָן זִיךְּ האָט גַּעַהְאָלָּט דָּאָס קִינְדָּס גַּעַגְעָבָן קִינְמָלָעָק מַתְנָה. זִי האָט אָ צְפָּרְדָּעָנָעָז וִיךְ אַגְּנוֹגָטָאָן אָוֹן גַּזְזָאָגָט :

— מָרָס. קְרִיְּנִיסִּים, מִיְּנִין פָּאָ קְוּמָט זִיְּנִינְט בִּינְאָכָט. אָוֹן מַאְרָגָן אָרְבָּעָט מִיר קִינְנָעָר נִתְּן. מִיְּנִין פָּאָ קְוּמָט זִיְּנִינְט בִּינְאָכָט. מָרָס. קְרִיְּנִיסִּים אַיְזָן גַּעַבְלִיבָּן שְׁטִיְּן מִתְּ צְעֻנוּמָעָנוּ הָעָנָת :

— קלערעס! — האט זי א געשרדי געטאן — וואס רעדסטו? איד דארף דיר מארגן האבן!
 או קליערט האט געשאקלט מיטן קאָפּ אויף ניט, האט זי זיך גענווּ-
 מען בֵּין אִיר בעטן:
 — קלעררי טיערער, דו מזות מארגן צוקומען אויף אַ קלײַן ווילַע,
 בלויוֹן אַ קלײַן ווילַינְקָע . . . כְּיוּעל דִּיר גַּעֲבָן מַעַר וּוּי אַ קוֹאֶדְעָר! אַ סְּדָךְ
 מַעַר! אַיךְ קָעַן נִיט פְּלוֹצָלָנוֹג אַרְיִינְגָּעָמָעָן אַ פְּרָעָמְדּ מִידְלָל . . .
 קלערעס האט געטראָכֶט וואס אַיךְ מַאֲמָעָה האט אַיךְ צַוְּגָזָגֶט אָוֹן אַ
 רְוָאַקָּעַ גַּעֲנְטְּפָעָרְטָם:

— אַ דָּאָנָּק, מַעַדְעָם, מאָרגָן, זָאגָט מַיִּין מַאֲמָעָם, וּוּלְאַיךְ זַיִּין אַינְ-
 דָּעָרָהִים. סְ'אַיזְ יְוָמִיתּוֹב. גּוֹדְבָּאֵי, מְרָס. קְרִיְינִיס — האט זי זַיִּיךְ אַ לְאַזְ-
 גַּעַטָּאָן צּוֹם טִיר, מַוְרָא הַאֲבָנְדִּיק זַיִּיךְ אַוְמְצָקוֹקוֹן, מְרָס. קְרִיְינִיס זַאל זַיִּינְשָׁ-
 פָּאַרְהָאַלְטָן.

מרָס. קְרִיְינִיס אַיזְ שַׁוְּיִן גַּעֲוֹעַן גּוֹת אַין כָּעֵס:
 — וואס האָבָּא אַיךְ צּוֹ רַיְּדָן מִיטָּ דִּיר? כְּיוּעל הַיִּינְטּ צַוְּפָאָרָן צּוֹ דִּין
 מַאֲמָעָן, כְּיוּעל רַיְּדָן מִיטָּ אַיר, זַיִּוּעַט פָּאַרְשְׁטִיטִין.

אט פָּאָר דָּעַם האט קלערעס זַיִּיךְ גַּעַשְׂרָאָקָן. דָּעַרְפָּאָר האט זַיִּיךְ
 וּוּינְט אַוְיפָּן וּוּטָג אַהֲיִים. וואס וּוּטָג זַיִּין, אַיךְ מַאֲמָעָם וּוּטָגָן, אַזְ זַיִּ-
 מַוְוָן מאָרגָן גַּיִּין? אַזְ נִיטְ וּוּטָט מְרָס. קְרִיְינִיס בְּרוֹגָן וּוּעָרָן אָוֹן אַינְגָאנְצָן
 אַיךְ מַעַר נִיטְ וּוּעָלְן גַּעַמְעָן פָּאָרָן קִינְד? אָוֹן עַסְ קָעַן זַיִּין, אַזְ דָּעַרְטָאָט
 וּוּטָגָר אַוְיךְ נִיטְ קְוֹמָעָן, אָוֹן קִיִּין שִׁיךְ וּוּטָגָן זַיִּיםְזָוִי נִיטְ קְרִיְיגָן.
 דַּיְ מַאֲמָעָם וּוּטָגָן, אַזְ זַיִּיךְ דָּאָרָפּ דָּאָס גַּעַלְטָן צּוֹ קְוִיְינָן עַסְן, האט זַיִּיךְ
 דָּעַרְמָאָנט, אַזְ סְ'הָאָט שַׁוְּיִן אַיְינְמָאָל פָּאַסְרְטָ אַזְוִי. קלערעס האט זַיִּיךְ אַוְיפָּ-
 סְ'נִי צְעֻוִיְינָט. זַיִּהְאָט גַּעַלְקָלָגָט אַין קִישְׁנָן אַרְיִין, אַזְ בַּעַסְעָרְ וּוּאַלְטָן שַׁוְּיִן
 אַיְנָגָאנְצָן קִיִּין קְרִיסְטְּמָעָס נִיטְ גַּעֲוֹעַן. אַזְ סְ'וָאָלָט שַׁוְּיִן בַּעַסְעָרְ גַּעֲוֹעַן,
 וּוּעַן זַיִּוּעַט זַיִּיר, וּוּיְעַרְ קְרָאנְקָן, וּוּאַלְטָן שַׁוְּיִן אַיךְ מַאֲמָעָן פָּאַרְדָּאָסָן,
 וואס זַיִּוּל אַיךְ אַוְועַקְשִׁיקָן קְרִיסְטְּמָעָס פָּוּן דָּעַרְ הַיִּים. האט קלערעס
 גַּעֲוֹיִינְט הוּאַיךְ אַוְיפָּן קוֹל בֵּינוֹ זַיִּ אַיְנְגָעַשְׁלָאָפּ.

אוּיְפָגְעַכְאָפְטָ האט זַיִּיךְ זַיִּיךְ פְּלוֹצָלָנוֹג. זַיִּי אַיְמָצְעָרְ וּוּאַלְטָן זַיִּי אַיְפָגְעַ-
 וּוּקָטָן. זַיִּ אַיזְ אַצְעַטְוּלְטָעְ גַּעַלְבִּיבָּן זַיִּצְן אַיזְ בְּעַטְ, גַּעַשְׁמָוֹרָעָט מִיטָּ זַיִּ-
 אַוְיָגָן אָוֹן נִישְׁתְּ גַּעַלְעָנְטָטָ פָּאַרְשְׁטִיטִיָּה, וואס אַרְוָס אַיךְ מַוְתָּ זַיִּיךְ. אַזְ צִימָעָר
 אַיזְ גַּעֲוֹעַן לִיכְטִיקָעָר וּוּי אַלְעָ מָאָל. אַחֲזָן דָּעַם לַעֲמָפָל, וואס
 בְּרָעָנְטָ אַלְעָ גַּאֲכָטָ, האט נַאֲךָ גַּעַבְרָעָנְטָ דָּעַרְ גַּרְוִיסְעָרְ עַלְעַקְטְּרִיקָ לַאֲמָפָ-
 אַוְיָפָן טִישָׁ. דָּעַם לַאֲמָפָ וּוּסָדָה מַאֲמָעָ צִינְדָּט אָוֹן בְּלוֹיָן וּוּעַן גַּעַסְטָ קְוֹמָעָן.

יונגען בענין

און די מאמע איז געשטאנגען ביימ בעט און געלאכט :
— ביסט אַפּוֹגְעָשָׁלָאָפּוֹן אַגְּנֶצְּן אָוֹנֶנט, קָלָעָרִי מֵינִי קִינְדָּה, — האט זי
געזאגט מיט עפֿעַס אֹזָא וַיְיכַעַר, יָמִ-טָּבוֹדִיקָּעָר שְׂטִימָע — האסט אַפְּילָו
ニיט געהערט וווען אַיךְ בין אַהֲיָמְגַעְקֻומָּן. האסט נאך עפֿעַס פַּאֲרָפְּלָט !
— האט זי געקוקט קלעדענסן אין די אויגן.
קלעדערט האט ברייט פַּאֲנָאָנְדָּעָרָגָעָרִיסָן אַירָעָ אַיְגָעָלָעָד, געקוקט אויף
אייד מאמעס פְּרִילְיעָד פְּנִים אָוֹן זִיךְ דָּעָרָמָאנְט : „מִיר וּוּלְעָן דָּעָרָהָעָרָן
טרָרִיטָט. אַיךְ וּוּלְעָן פְּרָעָגָן, וּוּלְעָן קּוֹמֶטֶת ?“
— מאמע ! — האט זי אַקוּיְישָׁן גַּעֲטָאָן — דָּעָרָ פָּאָ ! עָרָ אַיְגָעָקָוָן
מען !
זַי האט אַזְּדָא גַּעֲטָאָן אַיבָּעָרָן צִימָעָר אָוֹן טָאָקָעָ דָּעָרָעָן אַירָ טָאָפָּן.
ער אָיוֹן בְּכִיּוֹן גַּעֲטָאָן אָוֹן אַזְּיִיט, זַי זָאָל אִים גְּלִיךְ נִיטְ דָּעָרָעָן. אָזָא
הוַיְכָעָר, אַ בְּרִיטְפְּלִיצְקָעָר, אָיוֹן עָרָ גַּעֲטָאָן מִיטְ אַרְאָפְּגָעָלָזְעָנָעָן
הענט, וּוּי עָרָ וּוּאָלָט זִיךְ גַּעֲשָׁמָטָפָּר זִיךְ קְלִין טָעָכְטָעָרָל.
— ביסט אַיבָּעָר נָאָכָט אַוְיְגָעָוָאָקָסָן, קָלָעָרִי, — האט עָרָ אַירָ גַּעָּזָ
גַּלְעָט אַיבָּעָר דִּי הַעֲרָלָעָר.
די מאמע האט געלאכט הוַיְיךְ אָוֹן פְּרִילְיעָד, אָזַי לְאָכָן האט קלעדערט
זַי נאך קִינְמָאָל נִיט געהערט. אוּיךְ אַירָ אַלְיָין אָזַי נאך קִינְמָאָל אָזְּוִי גַּוְטָ
נִיט גְּעוּווֹן, סִידָן גַּאֲרָ אַמְּאָל וּוּן דָּעָרָ טָאָטָעָ פְּלָעָגָן נִיט דָאָרָפָּן אָזְּוַעַקָּד
פָּאָרָן, אָוֹן זַי האט נִיט גַּעֲדָרָפָּט אַכְּטוֹגָגָגָעָבָן אוֹיפָּחָמָס. קְרִינִיסָעָם קִינְדָּה
זַי האט זִיךְ פְּלוֹצְלָזָונָגְ דָּעָרָמָאנְט אָן מְרָס. קְרִינִיסָעָם. אַ שְׁרָעָקָה האט פָּאָרָ
דרִיקָט אַירָ הַעֲלָדוֹל.
— מְרָס. קְרִינִיסָעָם — האט זַי שְׁטִילָאָן זַיְגָעָטָאָן, — מְרָס. קְרִינִיסָעָם
וּוּטָ דָאַ בָּאָלְדָקָומָעָן צְוֹפָאָרָן . . .
אייד מאמע האט מִיטְ פָּאָרָבָּל אַוְיְגָעָשָׁטָעָלָט אַ לִיפָּן :
— יָאָ, זַי אָיוֹן דָא גְּעוּווֹן. אַזָּא הַעֲזָה ! מִיר טָאָרָן גַּאֲרָ נִיטְ הנָאָה
הַאָבָן פָּוֹן אַ יּוֹם-טָב !
— בַּיִּדְיָין מַאֲמָעָן אָיוֹ שְׁוִין רָעַכְתָּ גְּעוֹאוֹרָן, וַיְיִלְלָ זַי האט צְוֹגְעָזָגָט
50 סְעָנָט — האט אַירָ טָאָטָעָ פָּאָרָמָסָרָט דָּעָרָ מַאֲמָעָן. — אוּיךְ אַבָּעָרָ האָבָ
געַזָּגָט, אָזַי אַיךְ בֵּין אַיְינָן מָאָל גַּעֲקָומָעָן אוֹיפָּחָמָס יּוֹם-טָב אַהֲיָים, וַיְיִלְלָ אַיךְ
מֵינִי קִינְדָּה זָאָל זַיְגָעָט מִיר !
— טָאָקָעָ אַמְּתָה, — האט מְרָס. הַעֲדָזָשָׁעָס אַ פָּאָרָשָׁוְלְדִיקָּטָעָ גַּעַשְׁאָקָלָט
מֵינִין קָאָפָּה. — בַּיִּ מִיר אָיוֹ שְׁוִין רָעַכְתָּ גְּעוּווֹן, פָּאָרָ 50 סְעָנָט, אָיוֹ שְׁוִין
בַּיִּ מִיר רָעַכְתָּ גְּעוּווֹן . . .

פָעֵסִי בְּאַךְ

קלערעס האט געקוקט אויף איר טאטטע-מאמען אונ גארניט געקאנט זיך גלויבן, איז זיי מיינען עס. אפשר חלומט זיך איר זאט אלץ? האט זי זיך געKENיפט אין די הענטלען. א סך מאל האט שוין פאסירט, איז איד פלאגט זיך חלומען גוטע, פריליעכע זאכן, אונ זי פלאגט זיך אויפיכאפן אין א קאלטער הייג מיט אונ אומעטיקער פארזארגטער מאמען. קלערעסן האט עס אבער ניט געארט. זאלעס זיין א חלום, אביס' איז א גוטער, פרײַי-לעכער חלום, א חלום פון האבן דעם טאטן לעבן זיך אונ פון ניט דראפֿן גיין מארגן צו דער מס. קרייניס.

ניידיאך, 1941.

א שפיל איז

גאר אונטן ביימס ואסער האבן זיך די בחורין און מיידלעך פאַרקליבן,
אויף די פון זונ-אנגעברענטש שטיינער זיך ציעצעט. אנדערע האבן קלוי-
נע שטיינדלאָען געוכט, אין ואסער געווארפֿן, און דערנָאָר געציילט, ווּי-
פֿיל דעלעך דאס שטיינדלאָט.

נאר ווען די זון האט אויף יענער זיט וואסער גענומען זיך אָראָפֿ-
לאָז, אַיבערלְאָזונדייך אויף דער זיט אַגְּלְבָּלְעָך רויטָן פָּאמֶס. זינען זיך זיך
אלע צוֹנוּיְגָעָלָאָפֿן אויף איין ברײַטְנָשְׁטִיין, מ/האָט זיך טומלְדִּיק ציעצעט
און אַ גּוֹזָאנְגַּה האָט זיך צַעֲטָרָאָגָן אָרוּם. ווּיט אַפְּגָעָהִילְכָּט אַיבָּעָר די
שטיינער אָן זיך פְּאַרְקִילְט אָין ואסער.

אַומְבָּאַמְעָרְקָט אָן לְאַנְגָּזָם האָבָּן בְּרִיטְיָע שָׂאָטָן פָּון צוּוִישָׁן די בוּיִ-
מָעָר, פָּון אַונְטָעָר די שְׂמִינְיָנְעָר זיך אַרְוִיסְגָּעָרְקָט. לְאַנְגָּזָם גַּעֲפִיזָעָט צָוָם
שְׁוִיִּיג, וּוֹאָן די בחורין אָן מיידלְעָך זִיכְרָנָן גּוֹזָעָסֶן. דאס וואָסְעָר אַיִ-
שְׁוֹאָרָץ גּוֹזָאָרָן. אַוְרְדוֹאַיְקָעָרְהָאָבָּן זיך די בּוֹאָלְיָעָס אָן בְּרָעָג גּוֹשְׁלָאָגָן,
און די בחורין אָן מיידלְעָך האָבָּן זיך נְעַנְטָעָר גַּעֲטָלִיעָט. דאס זִינְגָּעָן
הָאָט אַיְפָּגָעָהִערְטָמָן. מִיְּדָלְעָך האָבָּן פְּאַרְלִיגְיָט די קָעָפָּאָוִיךְ די שָׂוִיסָן פָּון
גּוֹגְלָעָט. פְּלוֹצְלָנוּגְהָאָט זיך דַּעֲרָהִעָרְטָט אַפְּאַרְדְּרִיסְלְעָכָּבָּעָ שְׁטִימָעָ :
— רְבָּקָה וּוּטָם נָאָך אַונְגָּזָם אַלְעָמָעָן אַרְפּוֹאָרָפּן ! . . . זִיכְעָן נִיט
איַיְנוֹיזָן רְוַיְיךְ . . .

אָן אֵין דַּעְרָהִעָרְטָט פִּינְגְּטָעָרְהָאָט מָעָן גַּעֲנְטָפְּרָט :
— מִילְתָּאָן זִיכְטָ דָאָך לְעַבְּנָן אִיר, זָאָל עַד זִי הַאלְטָן אַרְוָמְגָעָנוּמָעָן,
וּוּטָם זִי שְׁוִין מָוֹן זִיכְן רְוַיְיךְ . . .
ס/הָאָט זיך דַּעֲרָהִעָרְטָט רְבָּקָהָשׁ שְׁטִילְלָאָכָּן. ס/אִיר גּוֹעָעָן פְּרִיִּיְ-
לָעָד, הָאָט זִי נִיט גַּעֲקָעָנְטָ אַיְנוֹיזָן רְוַיְיךְ. ס/הָאָט זיך אִיר גּוֹוָאָלְטָ שְׁפִּרְיָ-
גּוּן אַיְבָּעָר די שְׂטִינְיָנְעָר, שְׁרִיְעָן הוֹיךְ אוֹיף אַ-
קָוָל. זִי הָאָט אַלְעָמָעָן גַּעַ-
שְׁטוּפָט אָוֹן גּוֹוָאָלְטָ, מְזָאָל זִי שְׁטוּפָן אוֹיךְ צְוִירָקָ. ס/הָאָט זִי פְּאַרְדְּרָאָסָן ;
אַגְּנָאָצָן טָאָג זִינְגָּעָן זִי גּוֹוֹעָן אַזְוִינָעָ פְּרִילְלְעָכָּבָּעָ, זִיכְן זִי אַיְצָט שְׁטִילָעָ,
מִיט פָּאַרְגָּלְאָצָטָעָ אוּיגָן אָוֹן קִיְּגָעָר וּוּלְ מִיט אִיר נִיט שְׁטִיפָּן אָוֹן נִיט רְעָדָן.
איַז רְבָּקָהָן גּוֹוֹאָרָן אַוְמְעָטִיק אָוֹן קָאָלָט. ס/הָאָט זיך אִיר גּוֹוָאָלְטָ צָוָאָיִ-
מָעָצָן זיך צְוָרוֹקָן, אָן אַיְמָעָצָן זיך אַנוֹוָאַרְעָמָעָן. מִילְתָּאָן הָאָט בְּאַמְעָרְקָט,
או זִי אַיִז גּוֹבְּלִיבָּן זִיכְן שְׁטִילָ, הָאָט עַד פְּאַרְזִיכְטִיק זיך צָוָאָרְיָוָקָט,

פָּעַסִּי בְּאַךְ

אראפעציזיגן איר קאָפּ צוֹ זיךְ און געוזוכט אַירע לִיפּן. רַבְּקָה האָט דערֶז
זען זיין פְּנִים. זיינע אוּיגַן האָבָּן אַוְיסְגָּעָקוֹקְט שְׁפִיצִיךְ אָוָן אַיִם מֵיאָס
געמאָכְט. זַיְהָאָט זיךְ גַּעֲגַעַן אַרְיסְפּוֹן אַיִם :

— העי ! קִינְדָּעָר, מִילְתָּאָן וּוּרְטָרָם אַנטָּיש ! . . . עַד וּוְילָמִיךְ
קַרְשָׁן ! . . .

ס'הָאָט זיךְ דערְהָעָרט אַגְּלָעַכְּטָעָר אָוָן דִּי שְׁטִילְקִיְּטָהָאָט גַּעֲפְּלָאָצְט. דִּי מִידְלָעָךְ האָבָּן זיךְ אַוְיסְגָּעָלוֹיכְט אָוָן דִּי פְּאַרְכִּישְׁוּפְּטִיקְט אַיְזְ צְעָרוֹנוֹנָעַן. וּוּעַן אַלְעַ אַבְּבָן גַּעַנְוָמָעַן קְלָעַטְעָרָן אַרְיוֹף אַיְזְ שְׂוִין גַּעַזְוָן גַּוְתְּ פִּינְצְּטָעָר. מַהָּאָט זיךְ אַנְגָּעָהָאָלָט אַיְנְעַרְ אַזְּ צְוֹוִיטָן אָוָן אַלְעַמְעַן האָט זיךְ רַקְ גַּעַזְ דָּאָכְט, אָזְ אַיְמָעַצְעָר אַיְזְ נַאֲךְ גַּעֲבָלְבָן אָוֹטָן. אַינְדָּעָרְהָוִיךְ, אַוְיפּן בָּאָרְגָּן, אַיְזְ גַּעַוְועַן לִיכְטִיקְ פּוֹן דִּי עַלְעַטְרִירִישְׁ אַלְמָפּוֹן בַּיְּ דִי בְּרָעָגְן. רַבְּקָה האָט אַקְוּקְ גַּעַטְעַן אַוְירְ מִילְתָּאָגָעַן ; עַד האָט אַוְיסְגָּעָקוֹקְט אַוְמָעַטְיקְ אָוָן פָּאָרְדָּשְׁ מַעַסְטָה. אָזְ אַזְּ וַיְיִתְ אַיְזְ גַּעַשְׁתָּאָגָעַן בָּעָרְלָה אַיְזְ בַּיְּזָעָר אָוָן רַבְּקָה האָט גַּעַזְ וּוּאָסְטָה, אָזְ דָּאָס אַיְזְ עַד בַּיְּזָעָר אַיְזְ אַיר. וּוּאָסְ וּוְילָ עַד ? וּוּאָסְ אַיְזְ עַד
אַיְזְ בָּעַס ? זַי אַיְזְ צְוֹוְעָגָאָגָעַן צַו אַיִם :

— האָלָא, בעָרְלָה.

בעָרְלָה האָט זַי אַנְגָּעָקוֹקְט פּוֹן דִּעְרָ זַיְיִת :

— האָלָא . . .

— בעָרְלָה, גַּעַמְטָ מִיךְ אֲהַיִם, — האָט זַי אַפְּרָצִיזְגָּן דִּי לִיפּן.
בעָרְלָה האָט נִיתְ גַּעַקְעָנְטָ פָּאָרְגָּעָסְן וּזַי זַיְהָאָט אַזְ וּוְיִלְעָ פְּרִיעָר
אַפְּגָעָלָאָכְט פּוֹן מִילְתָּאָגָעַן, האָט עַד אַבְּרוֹגָזָר גַּעַזְאָגָט :

— אַוְמָיסְטָ, רַבְּקָה, אַיךְ בַּין נִיתְ מִילְתָּאָן . . . גַּעַדְעַנְקָט עַס. רַבְּקָה האָט גַּעַקְעָקְט אַוְירְ אַיִם. זַיְהָאָט זיךְ גַּעַדְעַנְקָט, וּוּאָסְ עַד האָט
שְׂוִין אַסְדָּסְמָאָל גַּעַזְאָגָט, אָזְ זַי, רַבְּקָה, אַיְזְ אַפְּלִירָט, אָזְ מַקְעַן מִיטָּ אַיר
קִיְינָן עַרְנָסָטָן וּוּאָרְטָן נִיתְ אַוְיסְרָעָדָן.

— דָּאָס פְּאַרְדְּרִיסְטָ אַיִם פָּאָרְ מִילְתָּאָגָעַן, האָט זַי גַּעַטְרָאָכְט, — אַוְיבָּ
אַזְוּוּט וּזַי אַיִם וּוּיְזָן, אָזְ מִילְתָּאָגָעַן אַלְיִין אַרְטָן נִישְׁתָּ :

— מִילְתָּאָן, — אַיְזְ צְוֹוְעָגָאָגָעַן צַו אַיִם, — אַיר וּוְילָטָמִיךְ אַפְּ

פִּירָן אֲהַיִם ? ס'וּוּרְטָ שְׂוִין שְׁפָעָטָן
מִילְתָּאָן האָט זיךְ דָעַרְפְּרִיְיט. עַד האָט זיךְ צְעַשְׁמִיכְלָט אָוָן גַּעַנוּמָעַן
אַיר אַרְעָם, אָוָן רַבְּקָה האָט גַּלְיִיךְ חַרְטָה גַּעֲקָרָאָגָן. זַיְהָאָט אַטְרָאָכְט גַּעַזְ
טָאָגָן, אָזְ זַי וּוְאלָטָבָאָדָאָרְפְּט דָאַלְעַמְעַן אַיְבָּרְלָאָזָן אָזְ גַּיְינִי אַלְיִין אֲהַיִם.
זַיְהָאָט אַבְּעָרָ גַּעַשְׁוֹוְיגָן אָזְ זיךְ אַלְעַלְאָוָט פּוֹן אַיִם אַדְיִים פִּירָן. וַיְצַנְדִּיקְ
לְעַבְּן אַיִם אַזְ זַיְן מַאֲשִׁין, האָט זַי גַּעַטְרָאָכְט וּוּגָן בָּעָרְלָעָן. אַט אַזְוּ אַיִם
שְׂוִין מִיטָּ אַיר אַלְעַמְאָל ; וּוּעַן זַי אַיִם מִיטָּ מִילְתָּאָגָעַן, טְרָאָכְט זַי וּוּגָן בָּעָרָ

יונג לubar

לען, פרגלייכט זי זי ביידן. בערל איז הויך און דאך, מיט א לענגלעך פנים און קלארע, ליכטיק בליעע אויגן. זיינע האָר, ליכטיק און קורץ גע-שראן. ווען ער שמייכלט, זערן זינגע איזיגן קלילין און א סד קליביגע קנייד טשעלעך לייגן זיך אויס אָרֶס זין מoil. איד מאמע זאגט, איז ער קווקט ניט אויס יידייש. אבער זי וויסט, איז איר טاطן געפעטל ער יע. איד טאטע זאגט, איז ער קווקט אויס צו זיין אַקלוגער און א געלערנטער. איר טאטע האָלט פון געלערנטע מענטשן. אבער איר מאמען געפעטל בעסער מילטאג. מילטאג איז אויך אַהויכער, אבער מיט ברײיטע געונגט פליי-צעס, מיט אַטונקל, געונגטן קאליר איז די באָן. „ער איז א געזעטער מענטש“, — זאגט איר מאמע וועגן אָים. — „ער איז אַן ערנסטער, אַ גראיסער פאָרדיינער“. און רבקה וויסט, איז איר מאמע ווינטשט זיך, זי זאל חתונה האָבן מיט אָים.

ווען דער מאשין האָט זיך אַפְגַעַשְׁטָעַלְטַע ליעבּן רבקהס הויה, איז די גאָס געוווען פינצטער און לִידִיק. רבקה האָט גלייך געוואָלט אַריין איז הויה, האָט מילטאג געזאגט :

— רבקה, וואָס אַיילט אִיר זיך ? ס'אייז ניט אַזוי שפֿעַט. זיצט מיט מיד אַ בִּיסְל . . .

רבקה האָט ניט געהאָט קיין חשק. זי איז געוווען איז כעס אויף זיך אַליין. טאָקע, וואָס פֿאַדְדִּיט זי אָים אַ קאָפּ, איז אַיד אַי אַזוי אָומְעַטְיך מיט אָים ? זי האָט אַבער דערפליט, איז ער אַי זיער אָמְרוֹאֵיך, איז זיין שטימע האָט אַ ציטער געטאנ. ס'אייז אַיר אַיְנְגַעַפְּאַלְן : אַפְשַׂר וויל ער זיך דערקלען איז ליבּע ? זי האָט גלייך פֿאַרגַעַסְן, איז זי איז מײַד, איז מיט אַ ווילע פֿרִיעַר האָט זיך גאָר געטראָכְט וועגן בערלען. זי האָט אַ פרִילְעַכְעַ זיך אַרְאַפְגַעַזְעַט אַוִיך דִּי טְרַדְעַפְלָעְךְ פּוֹן הַוַּי אַן אַרְויְפְגַעַקְוֹט צו אָים :

— יע, מילטאג ? וואָס ווילט אִיר מיט מיר דעדן ?

AMILTAG AIZ GUBLIBON SHTEIN ANTEKUNGEN AIR. ZIIN SHATAN HATZM ZICH AOISCH GUSHPERIYIT AOIFEN TRAATZOAR. AIZ DUR FINZTUR HATZM UR AISGUKKOT HETZ CHER AON BRAYITUR AON AISGUKKOT ZOI A PRUMDUR. ZI HATZM GUAORAT UR ZAL UPFUS ZAGN, ABEUR UR HATZM GUSHWOGEN. GUKKOT AIFF AIR AON GUY SHOIGEN. AIZ RBEKHON MIAOS GUAOARON DASZ VOARTEN :

— MILTAG, VAS SHOIVIGET AIR ? S'VOUDRET DAZ MIR AOMUETIK. MILTAG HATZM A SHOUDREUR ZICH ARAFGUNZUCHT LEBBN AIR AOIFEN TRUPPEL. ZICH ZOGUEROKT ZIUD NAEUNZ CHAIIR AON RBEKH HATZM DURZUN ZIIN FENIM. ZIIN NU AOIGEN HABBN AISGUKKOT GRUSSER ZOI ALUMMAL. DAS MOIL HATZM UR

געהאלטן אביטל פארקרימט, ווי ער וואלט געשמייכלט מיט א האלב מוליל. זייןע הענט האט ער ניט געהאט וואו אהון צו טאן. רבקה האט זיך דערז שראקן :

... ער אייז דאך ערנטס ... האט איר דורךגעבליצט אין קאפ. וואס זאל זי איצט טאן ? זי האט גענומען זיין האנט. זייןע פינגעער ווינען גען וווען קאלאט.

— מלטאנ, — האט זי שטיל א זאג געתטאנ, — שוויגט שוין בעז סעד ... זאגט גארנישט ... לאמיר בליבין אווי גוטע פרײינט ... גוט ? מילטאנ, איר זייט און בעס אויף מיר ? מילטאנ האט ארויסגעזיגן זיין האנט פון אירער. ער האט א זויי- לע געשוויגן און דערבאך געזאגט מיט א הייעזרכער שטימע : — ניינ, כ'בין ניט און בעס. ס'פֿאָרְדִּיסְטְּמֶןְטְּ מִיךְ בְּלוֹזִי, וואס איר בין אווא נאָר ... וואס איך מיין, און איר זייט ערנטס. כ'בין ניט קלוג גענונג פֿאָרְ אַיְיךְ ... דאס אלז.

רבקה האט געשוויגן. זי האט געוואוסט, און ס'אייז איר שולד. וואס אייז זי געליבין זיצן מיט אים ? וואס קען זי אים זאגן, און זי האט גאָר איצט געטראָכט ווועגן בערלען, זיך געוואונטשן, הלוואָי וואָלט עס בערל דא איצט געזעסן מיט איר ?

מילטאנ האט זיך אויפגעהייבן :

— איך זוייס, און בערל געפֿעלט איך בעסעו. — האט ער געזאגט פונקט ווי ער וואלט געוואוסט ווועגן וואס זי האט געטראָכט. — איך בין ניט אוֹא אינטעליגענט ווי ער. — האט ער דא געוואָלט אַרְיִינְזָגָן בער- לען, וויל ער האט געוואוסט, און בערל וויל ניט לֵיְידַן, וואס מ'רוּפְט אַיִם „אַינְטָעַלְגַּעַנְטַן“. — איך בין אַבְּעָר זִיכְּעָר, און וווען איר געוואָוִינְט זַיְצָו צו מיר, וווען איר קענט מיך אַבְּיִסְלְט בעסער, וואָלט איך איך אוֹיך געפֿעלן. אַסְמָאָל דְּאָכְטָן זַיך מִיר, און איך געפֿעל אַיְיךְ יַעֲשֵׂה ... אַט האט אַיְיךְ אַסְמָאָל זַיך מִיר, אַסְמָאָל אַיְיךְ גַּעֲנִית פִּירְעָן ... אַיר האט אַוְיסְגָּעַ פָּאָרְקְגַּעַטְמָן מִיד, כ'יאָל אַיְיךְ אַהֲיָם פִּירְעָן ... אַיר האט קוקט אוֹזְיִי פְּרִילְעַד, אוֹזְיִי צּוֹפְּרִידְן, האָב אַיך גַּעֲמִינְגַּט ... רְבָּקָת, — האט ער אַיְיךְ אַיר אַקְּרָק געטאָן, — מִיד דְּאָכְטָן, אַסְמָאָל אַסְמָאָל נִיט ווָאָס אַיך דְּאָדָם צו אַיך ! ...

רבקה האט זיך טאָקע ניט צוגעהערט. זי אייז געזעסן און געטראָכט. אַס מילטאנ האט זי לֵיב, אַס ער וויל עס אַיר אַיְיךְ זַאגְן, אַס זַי ? גַּאנְדִּישְׁטָן. זי קען אַפְּיִלוֹ נִיט ווּעָרָן גַּעֲרִידְט. זי האט געקוּט אַוְיכְּפָּאָס אַס אַס' אַיְיךְ אַיר אַיְינְגַּעְפָּאָלְן : וואס וואָלט בערל געטאָן, אוֹיב ער דאָלט אַיך געוואָלט זַאגְן, אַס ער האט זי לֵיב ? ס'הָאָט אַיר גַּלְיִיךְ פָּאָרְדְּרָאָסְן. זוּעָר ווִיסְט, מִיט

יונג לubar

וועמען ער פארברענונג איצט? אודאי טראכט ער אפילו ניט פון איר. אים אויף צוּלהכעיט, וועט זי איצט זיין גוט צו מילטאן. זי האט זיך אויפגעהיבן:

— מילטאן, — האט זי גענומען זיין האנט, געוואלט אים זאגן עפעס, וואס זאל אים דערפריען אונ נישט געוואסוט וואס. זי האט אבער דער-פילם, איז מילטאן דרייקט איר האנט ביין ווייטיק, או ער האט צועגרוקט זיין פנים אוזי נאענט צו אירן, איז איר האט זיך געדאכט, איז אט וועט ער זי א קוש טאג. רבקה האט א דערשראקענע גענומען ציען איר האנט פון אים. אבער מילטאן האט זי געציינז צו זיך אונ מיט פריד געזאנט:

— רבkahלע, טיערינקע, איך האב אבער געוואסט, איז איר האט מיך ליב . . . מיך ניט בערלען! . . .

רבקה האט ניט געקענט דאס מויל עפנען. זיין אטעם האט איר געבריגט. זיינע אויגן זיינען אונו נאענט געווונן צו איר פנים. איז איר האט זיך געדאכט, איז זיינע צוּי אויגן וועלן אינגןרכין אין איר. זי האט דערפילט ווי עפעס א נאסע, קאלטער שטיקל פלייש איבער אירע ליפן. זי האט נישט געפילט דעם טעם פון א קוש, נאר ווי מוואלט זי מיט עפעס געשMRIת איבער די ליפן. זי האט זיך פון אים א ריס געטאן. ס' האט איז אווש אטעם פארפעלט:

— מילטאן! . . . אאָ העזה! . . .

AMILTAN AI UNGBILBEN SHTEIN ANTEKUNGEN AYR MITE TSUFSHFRITTEH HEUNTE. ZEIN FONIM AI UN GOVOUNEN FAERAOANDERLT S' HATM AOISSEGUKKT. AI UND HATM ZICH GOVOUNANDERLT VOS UNDR BAKHE AI UN CUM. AI UND HATM DA AFGEUTAN. UNDR HATM ZICH AOUSH GOVOSHET DUM FONIM.

— רבkahlue . . . איצט וויס איך, איז איד האט מיך ליב. איר וועט מיך שוין מערד ניט אפנאָן . . .

רבקה האט שטיל געזאנט:

— גויט אהיים . . .

AMILTAN HATM ZO URSHTE GOVIMINT, AI UNDR HATM AYR NISHST GOT GUAHERLT, AI UNDR HATM ZICH GUBKAFT, AI ZI MIYNT US. AI ZI WOIL UNDR ZAL AOOUK, HATM UNDR ZICH DURFILST GOUMRAFP, ABEUR UNDR HATM A SHIMICHL GUTAN: — כ'וואל איצט גיין. אבער כ'וואל קומען מארגן. כ'וואל שוין איצט קומען אלע טאג . . .

רבקה האט א פארלאָרנען זיך אראָפגעזעט אויף די טראעלעך. וואס טוט מען? האט זי א טראכט געטאן. ער וועט מיר שוין איזט ניט גלייבן. ער'ט מיינען, איז בי מיר אייז ער א שפאָס איז. מארגן. האט זי זיך

פָּעַסִּי בְּאֶחָד

אנגעכאנט או דעם געדאנק. — מארגן וועל איך אים דערקלען, או איך האב אים נישט ליב, או איך וועל קייןמאל מיט אים ניט חתונה האבן. — גוט. — האט זי געזאגט, ווי מ'רעדט צו א קינד. — מארגן וועגן מיר זיך דורברען.

AMILTAN האט געקוקט אויף איר. ס'האט זיך אים זיער געווואלאט איר אידומגעעמען, א קוש טאג, אבער דרבקה האט נישט געקוקט אויף אים. זי וועט זיך שווין צו מיר צוגוואויאיגען, האט ער געטראכט וועגן די קומען דיקע אוננטן. וועגן ער איז אוזעך, האט דרבקה אים נאכגעוקט: . . . קוקט נאר אן מיין חתן . . . האט זי זיך געקרימט. אן זי האט זיך געליגט שללאפֿן, האט זי שווין אינגעאנצַן מערכַ וועגן אים ניט געטראכט. פון יענעם אוננט אן האט דרבקה געפֿילט, אן זי איז דא פֿאַרדֿרַאיַט געווארן איז עפֿעס א פֿלאַנטער און וואס מערכַ זי זיל זיך אידיסדרַיַַען, אלץ מערכַ ווערט זי פֿאַרְפֿלַאנְטערט.AMILTAN האט גענומען אַרְיַינְקוּמוּן אַלְעַ אוננט און זיך גענומען אויפֿרַפֿרַן זוי איר חתן. איר מאמע האט אים גען זומען איינלאַן צום טיש און אים מקריב זיין. אויף דרבקה האט זי גען קוקט מיט נחתדייק אויגן, אבער זי האט געווארט, אן דרבקה זאל איר אלין דערצ'ילן. איר טאטע האט אויך געשוויגן, אבער דרבקה האט געווארט, אן ער קוקט זי זיטיך אן. — מיין טאטע איז ער אינצ'יקער, וואס גלייבט ניט. אן איך וועל מיט אים חתונה האבן. אפֿילו בערל האט שווין אויך גען זומען גלייבן, אן אט-אט וועט זיין א חתונה. ער איז אן אוננט גענומען, צוגעוזען א זילע און פֿאַרְן אַוּקְגִּין געזאגט:

— ווייזיט איז. דרבקה, אן איר האט טאַקען מורה געהאט צו פֿאַרְ בְּלִיְבַּן אָן אַלְטַע מֵידֵל . . . — האט ער מיט אֹזֶה הוּקָז יְאַנְגַּעֲקָקֶט. אָן דרבקה האט דאן אים אָזֶוי פֿיְינְט גַּעֲרָאָגָן, אָן זי האט זיך געווואנדערט, ווי אָזֶוי זי האט גַּאֲר ווען געטראכט. אָן זי האט אים ליב. זי וויסט, אָן ער וואַלט איר קייןמאל ניט געגלויבט. אָן יעדעס מל, וואסAMILTAN קומט, דערקלערט זי אים, אָן ער האט זי שלעכט פֿאַרְשַׁטְאָגָעָן, אָן זי וועט קיינְטַל מיט אים ניט חתונה האבן, אָן וואס האט ער זיך גענומען איינראַעַדְן, אָן ער איז איר חתן? זאל ער זיך בעסער ניט מאַכְן נאַרְישַׁן. אויף דעם שמיכבלט ער גוטמוטיך:

— איך קען זיך שווין. דרבקה הצע, איך זויס שווין, אָן דאס איז דין אופֿן פון ליב האבן מיך. אבער מיר אַרט ער ניט . . . דו וועסט זיך ביטן . . .

דרבקה איז געווארן פֿאַרְצְׁוּיִיפֿלַט. זי וועט דאָס מיט אים ניט חתונה האבן בלזין צוליב דעם. וואס ער רעדט זיך איז. זי האט אים פֿאַרְוּעַרט צו קומען. ער איז אבער יע געקומען. האט זי אַנְגַּעֲזָגָט איר מאַמְעַן :

יונג לְעָבֵן

— מאמין, הער אויף אים צו באחאנדלען ווי א חתן. איך וועל מיט אים סייזוי ניט חתונה האבן! אפשר וועט ער צו דיר זיך צוהערן! ...
איך מאמע, פונקט ווי מלטאנ, האט איך ניט גענומען ערנטס :
— מלילא, גו, — האט זי געזאגט גלייביגליתיק, — איך האט דאק מסתמא זיך שווין אפגעערעדט.
— מאמע ! — האט רבקה א געשריי געטאן, — מיר האבן זיך גאר־
ニישט אפגעערעדט ! איזוי האט זיך מלטאנ איניגגעערעדט ! ... איך האב אים גארביישט צוגעוזאנט. איך האב אים פינט ? דו הערטט ? איך האב אים פינט ! ...
— שא, וואס שריסטו איזוי ? — האט איך מאמע גענומען פארשטיין,
או עפעס איז דא ניט איזי גלאטיך, או אומזיסט גייט מלטאנ ארום אלע־
מען דערצילן, או רבקה איז זיין כלה. — איזי וועסטו מיט ניט חתונה
האבן ... וועסטו קרייגן און אנדער בחור. דעם טאטן געפעלט ער סייזוי
ニיט. — האט זי שווין איך אויסגעזאגט דעם אמרת, או דער טאטע איזו ניט
געוווען צופרידן מיטן שידוך.
רבקה האט זיך דערפריט :
— זעסט ! מאמעלע, — האט זי זיך גענומען בי איך בעטן, —
העליף מיד פון אים פטור ווערן ... או ער מינט גאר, או איך בין אין
אים פארליך ! ער מינט גאר, או בי מיר איז עס א שפיל איז ...
— מסתמא האסטו אים גענוג דעם קאפ פארדריט. זאג אים, וואס
דו האסט מיר געזאגט, או דו האסט אים פינט, — האט זי איך געצחט.
אבל רבקה האט עפעס אנדערש געטאן. אויף מארגן, ווען מלטאנ
איו געקומען, געזאגט זיך אויף שטענדיקן שטול, גודולדיך געווארט
רבקה זאל נעמץ מיט אים דעדן, האט זי צו אים א פריליעכע א זאג גע־
טאן :
— איך וויפט, מלטאנ, ס'קומט מיר א מול־טוב ! איך גיי חתונה
האבן מיט בערלען ! ... ער וויל טאכע ניט ליידן וואס איך קומט אהער.
ער וועט דא באלאן זיין ...
זיך האט געוואויסט, או ווען בערל וויסט וועגן דעם, וואלאט ער זיך
קיינמאל ניט מוחל געוווען. ער וואלאט עס זיעיר ניט געוואויסט ליידן, אבל ר
זיך האט געוואויסט, או דאס וועט העלפן. מלטאנ איז אויף געגעשפֿרּוֹנוֹגֶן. ער
איו געוואוֹן איזוי בליך, ווי עפעס וואלאט זיך בי אים איזן הארצן אפגע־
רישן. ער האט געקוֹקַט אויף רבקהן אוון נישט געקענט גליבּּן, או זיך
מיינט עס. ער האט געקוֹקַט אויף איך און פארשטיינען, או ער מעג שווין
גיין. אפלו אויב ס'איו ניט אמת מיט בערלען, מעג ער שווין סייזוי גיין.

עד האט נאך צוגעוארט אַ ווילע און אַ ואווארט צו דעדן, אַרוויס. רבקה האט אוש פון פריד אַ פֿאַטש געטאנ מיט די הענט :
 ... ענדלעך האט זי געפונען דעם ריבטיקן ווארט! אַיצט זועט עד שווין מערד ניט קומען! זי האט דערפֿילט ווי אַ שׂועערע משא וואלט אַיר אַראָפֿגעפֿאלן פון די פֿלייצעס. זי האט געוואסט, אַז דאס אַז דעד אַנְהוֹבִיב פָּון סּוֹף.

וואכן שפעטעדר איזו רבקה געוזען בי איר הוייז און געווארט אויף בערלען. עד האט גאָרנוישט געזאגט וועגן קומען, אַבער זי האט געוואסט, אַז ער זועט יעַ קומען. זי וויסט ניט ווער ס'האט אַים דערצ'ילט, אַז מיל-טאָן האט אַריפֿגעהערט צו קומען, נאָר אַין פֿאַרנְאָכְט ווען זי אַיז געקומען פָּון דער אַרבעט, האט זי געפונען בערלען ויזאָן אַין קיד מיט אַיר טאָן. זי זיינען זיך געוזען און היימיש געשמוועסט, ווי ער וואלט גאָר ניט געַ-קומען צו אַיר. זי האט געהאָפט, אַז ער האט ניט באָמְערקט זוי פֿאָרְ-פֿלאָמְט זי אַיז געוואָרָן. בערל האט צו אַיר אַ פֿאַרְשְׁעָמְטָן שמייכְל געַ-טאָן, ווי ער וואלט געווען אַין אַ פֿאַרְלְעָגְנָהִיט. שפעטער צו, ווען ער אַיז אַרוֹיס מיט אַיר זיזאָן אויף דער וואָרָאנְדָּע, האט ער אַוְיך גַּאֲרְנוּשְׁט געזאגט. בלוייז צו אַיר געשמייכְל מיט יונעַם שמייכְל, וואָס האט ווי באַלוֹיכְטָן זיין פְּנִים אַז אַים געמאָכְט אוּסְקָוּן שיין. ער אַיז פֿאַרְבְּלִיבְּן זיזאָן בֵּין שפעט. וועגן מילטאנען האָבָן זי בִּידְעַ נִיט גַּעֲרָעְדָּט. ערשת פֿאָרְן אַוּעָקְנִין, האט ער אַזוי ווי פֿאַרְבְּיִיגְעָנְדִּיק אַ זָּאָג געטאנ :

— האט נישט מורה, אַז אַיך וועל אַיך נַעֲמָן ערונסט. אַז סִיּוֹוי,

מיט מיר קענט אַיר זיך ניט אַרוּמְשְׁפִּילן . . .
 רבקה האט פֿאַרְשְׁטָאָנוֹעָן, אַז דאס וויל ער זי געבן אַ וואָרְעָנוּגָן.
 הייסט עס, אַז ער דענְקָט, אַז זי האט זיך אַרוּמְגַעְשְׁפִּילט מיט מילטאנען.
 האט זי געענטפערט :

— אַזְוָדָאי, אַיר זונען ניט אַזָּא נאָר, אַיר זועט זיך ניט אַינְרָעְדָּן,
 אַז ווען אַיך וועל אַיך נַעֲמָן בֵּין האָנָט, וועט אַיר מִינְגָּעָן, אַז אַיך גַּי-
 שווין מיט אַיך חתונה האָבָן . . . אַבער שמייכְלעַן מעג אַיך זו אַיך? —
 האט זי אַים אַרְיִינְגַּעְקָוּט אַין די אוּיגָן. — אַנְט וועט מיר דָּאָז זיין
 אַומְעָטִיק מיט אַיך.

בערל האט געוואָלט אַנהָאָלָט זיין ערנְסְטָע מִינְעָ, אַבער ער האט
 זיך פֿאָרְט צעַשְׁמִיכְלָט :
 — יעַ. אַיר מעגט צו מיר שמייכְלעַן. אַז פֿרְוּבִּירְט אַמְּאָל מִיד
 אַגְּנָעָמָעָן בֵּין האָנָט, וועלְן מיר זעַן, וואָס ס'וּוּט פֿאַסְיְּרָן . . .

זינט יונעם אונט האט ער גענומען צוריקקומווען זוי פריער. איר מאמע האט געזאגט : — נו, אט זעסטע, אט איז שווין בעREL צוריקגעקומווען ! — האט רבקה פארשטיינען, אzo איר מאמע האט זיך געזארגט, זוי זאל נישט בליבון אzo א בחור. ווען בעREL איז געקומווען האט זיך רבקה דערפריט מיט אים. בעREL האט אויסגעטען צו קווין אויף איר. ער האט פארדוויכערט א סיגאָ רעטל : —

— איז האב נאָר זואָס געזען מילטאנען . . .

רבקה האט אויף אים פלינק א קוּק געטאן :

— יע ? זואָס מאָכט ער ?

— ער האט אַפְּלִוָּו אַוְּפָּו זיך ניט נאָכְגַּעֲפָרְעָגֶט. רבקה, אייער דאמאן איז נישט דערשְׁפִּילְט געוואָרָן. איר זיַּת אַוְּסָהָעָלְדָה . . . רבקה האט אויף אים געקוּט. ניט פארשטיינען זואָס ער וויל :

בעREL איז געוווען עפֿעַס ביַּו :

— מילטאן האט אַיְּחָד געמוֹז אַבְּעָרָאַשָּׁן. איר האט זיך מסתמא פַּאֲרָמָאָסְטָן צו דערפְּרִין אייער דאמאן בֵּין שוֹנָד. ברענגן דעם אומגְלִיקְלָעָכְן בחור זיך צו הענגען, אַדְעָר שִׁין . . . אָוּן דָּא אַיְּנָגָר דער בחור אַלְיָין אַוְּעָק ! . . .

רבקה האט פארשטיינען, אzo מילטאן האט אים ניט דערצְיִילְט זואָס זיך געזאגט זועגן אים. ס' האט איר פַּאֲרָדָאָסְטָן אויף בעRELען : זואָס וויל ער ? זואָס זוכט ער זיך אַרְוּם ? האט זיך אַרְוַיְקָע געזאגט :

— אַמְתָּה, ער איז טאָקָע אַלְיָין אַוְּעָק. נאָר אַיר וויסט זוען ? נאָכְ דעם זוי אַיְּחָד האָב אים געזאגט. אzo אַיְּחָד וועל גאָר חתונה האָבָן מיט אַיְּחָד ! . . . אַיְּרָט מִיר אַנְטְּשָׁוְלְדִּיקָן אָזָא לִיגָּן, אַבְעָר אַיְּחָד אַנְדָּעָרָש ניט געקענט פּוֹן אַים פְּטוֹר ווּדרָן.

בעREL האט זיך אַחוּב געטאן פּוֹן אַרטָּט. אַטְוְנְקָעָלָע רוּטְקִיטִיט האט זיך צעגאָסן אַיבָּעָר זיך פְּנִים. ער האט געקוּט אַוְּיפָּרְקָהָן מיט אַזְוָעָז אַוְּיגָן, זוי ער ווּאלְט גאָר ניט געקענט פְּאַרְשְׁטִיָּן, זוי זיך האט געקענט אַזְאָן אָזָא זָאָך :

— רבקה, איר האט אַסְּךְ חֹצְפָּה ! זוי האט אַיר געזאגט מִיר אַרְיִינְצְּשָׁוְלְעָפָן אַיְּנָעָד שְׂטִיק ! אַיר זיַּת אַוְּמְפָאָרָאָנְטוֹאָרְטָלָעָד. זואָס ווילט אַיר, אַיְּחָד זָאָל זיך אוּר אַיְּנָרְעָדָן, אzo אַיר זיַּת מִין כְּלָה ? — האט ער שווין אַרְוַיְקָעָר געפְּרָעָגֶט. אָוּן דְּבָקָהָן האט זיך געדאָכָט, אzo ער

איו גאר נישט איזוי שטארק אין כעס, וואס זי האט אים אריינגעשלעפט. ס'האט זיך איר געדאכט, אzo אין זיבגע אויגן טוקן זיך פיעערלעך, ווי ער זואלאט זיך אינגעעהאלטן פון לאכן. אויב איזוי האט זיך אים פלוצלונג א פרעה געתאן :

— אבער איר האט דאך מיך ליב, ניט אמת ?
בעיל האט אויסגעטען צו קוקן אויף איר. ער האט אועזגע
ווארפן זיין סייגראטל :

— איך וועלעס איזק קינמאל נישט זאגן. אונז סייזו, האב איך בלזין ליב איעער שטיפערישקייט, איעער לייכטזינקייט, אבער נישט איז אליגן. אונז וועגן חתונה האבן מיט איך, טראכט איך נאך אפללו ניט רבקה איז געלביבן זיצן א שטילע, אן אינגעעקרטרשעט. ס'האט זיך איר געדאכט, אzo ס'איז איר קאלאט. כאטש איז דרויסן איז געווען א היין. זי האט געטראכט, אzo זי וועט זיך קינמאל ניט אינגרודע, אzo ער וועט מיט איר חתונה האבן. אונז ער וועט קינמאל ניט זיסן, ווי ער האט זי איצט זויי געתאן. זי האט זיך אופגעחויבן :

— איר זויסט, בעיל, ס'איז גוט וואס איר האט עס מיר איצט גע-
זאגט, אנטיט זואלאט איך זיך נאך אינגעערעדט, אzo איז האב איך ליב
ב'זואלאט נאך אמאל געקראגן חشك צו פארווארפן מיינע הענט ארום איעער האלדו אונז איזק קושן פארשטייט זיך, איצט טראכט איך עס ניט צו טאן — האט זי געלאקט אונז געהאפט, אzo ער וועט בית באמערכן זוי אירע אויגן זינען פארציגן געווארן מיט טרען.

בעיל האט געקוקט אויף איר מיט וואנדער :

— ... צום טיזול, — האט ער א טראכט געתאן, — זוי איזו
ווײיסט מען זוען זי איז ערנסט ? אפשר האט זי מיך טאקע ליב ? אונז
טאקע געוואהאלט פארווארפן אירע הענט ארום מײַן האלדו ? — איז אים
אווש הימס געווארן, ער האט פרוביירט א שמייכל תלאן :

— אבער זוי איזוי קען מען בי איזק דעריגין דעם אמת ? ווען
הערט איר אויף צו שפאסן אונז הויבט אן ווען ערנסט ?
— איצט בין איך זיער ערנסט. אט קוק איך אויף איזק אונז וואנו-
דען זיך, וואס איך האב אלע מאל געמיינט, אzo איך האב איך ליב !
גיט בעסער איצט איזווק, בעיל, אנטיט וועלן מיר זיך נאך צעקריגן
— האט זי צו הויך געלאקט.

בעיל האט ניט געוואהאלט אוווק. ער האט איר ניט געליגויבט, איז
זוי מײַנט עס. צי דען ווײיסט זי טאקע ניט, ווי ליב ער האט זי ? זוי
שטארק ס'האט אים זויי געתאן, ווען ער האט געמיינט, אzo זי וועט חתונה

יונג לעבן

האָבן מיט מלטאגען? רבקה האָט שוין אַבער מערד ניט געוואַלט קוּקן
אויף אַים. זי האָט געווארט ער זאל אוועק.
בעעל האָט געפרעגט :

— אַיר ווילט אַיך זאל טאָקע גִּין?

רבקה האָט אַ שאָקל געטאָן מיטן קאָפֶן. זי האָט מורה געהאָט, אַו
ווען זי ווועט זאגן עפָעַם, ווועט זיין ניט דאס, וואס זי זיל זאגן,
בעעל אַיז אַראָפֶן די טרעַפְּלַעַךְ. רבקה האָט אַים נאָכְעַקְעַט. ווען
ער אַיז שווין געווען בִּים ווינקל גָּסֶט אָזן זי האָט געוואָסֶט, אָז אָט באָלְד
וועט זי אַים מעָר ניט זען, האָט זי אַים פְּלוֹצְלַנְגֶּן אַ רְוֵף געטאָן. זי האָט
זיך דערשראָקָן פָּאָר אַיר אַיְגָעַנְעַם קוֹל,
— בעעל! — האָט זיין נאָמְעַן אַ קלונְג געטאָן אַיבָּעַר דער גאנצְעַר
גָּסֶט.

בעעל אַיז געבליבָּן שטײַן. ער האָט אַ ווילְיעַ זיך צְגַעַהַעַרט, ווי
ער ווֹאַלְט געוואַלְט זיין זיכָר, אַז זי האָט אַים טאָקָע גערופֶן. ער האָט
דעַרְגָּאָךְ אַ שמייכָל געקוּקְט ווי ער קומְט, ווי זיין לאָנגָעַר שאָטָן שְׁפִּירִיט
זיך פֿאָרָאָוִיס פָּוּן אַים.

— בעעל! — האָט זי שווין אַ זאג געטאָן שטילְעַר אָז געפְּלַיט ווי
אַ פרְּיִיד צְעִיגִיסְט זיך אַיבָּעַר אַיר גאנצְן קערפְּעַר. זי האָט זיך אַראָפְּגָעַי
זעַצְט אויף די אָונְטָעַרְשְׁטָע טרעַפְּלַעַךְ, געמאָכְט פְּלַאָזְן פָּאָר אַים אָז אַ
טראָכְט געטאָן, אָז אַיר טָאָטָע ווועט זיין זיינְר צְוָפְּרִידְן ווען זי ווועט אַים
זאגן, אָז זי ווועט חותונה האָבן מיט בעעלען.

א „בלעך-אומט”

די פַּרְוִיעָן אֵין דַּי בְּעֵתָן הָאָבָן גַּאֲרַ פַּאֲרְגָּעָסָן, אָו בִּיטָּאָג נַאֲרַ הָאָט דַּי
נוֹיֶרֶס זַיִ אַגְּנוּזָאָגָט, אָו 9 אַיְוָגָעַר בִּינָאָכָט וּועַט אַיבָּעָרָן גַּאנְצָן שְׁפִיטָאָל
פַּאֲרְקָוּמָעָן אָ „בלעך-אָוָט”.

זַיִ הָאָבָן וּועַגְן דַּעַם פַּאֲרְגָּעָסָן, וּוְילָא גַּאנְצָן טָאגְ הָאָט דַּי זַוְן אָזְוִי
לִיכְטִיק אַרְיִינְגָּעָשִׁינִיט דַּוְרָךְ דַּי בְּדִוִּיטָּע פֻּנְצָטָעָר ; גַּעַשְׁפִּירִיט פָּאָסָן זַוְן
אַיבָּעָרָן צִימָעָר, זַיִ צָעַלְגִּטְ אַיבָּעָר קָלָאָר וּוְיסָעָ קָלָלְדָּרָעָס אָוִיף דַּי
בְּעֵתָן אָוָן גַּעַזְשָׂמוּרָעָט מִידָּע, פַּאֲרָאוּמָעָרָטָע אַוְיגָן. עַרְשָׁתָ פַּאֲרָנוֹאָכָט, וּועַן
מַהָּאָט גַּעַנוֹמָעָן פַּאֲרְצִיָּעָן דַּי פֻּנְצָטָעָר, הָאָבָן דַּי קְרָאנְקָע אֵין דַּי בְּעֵתָן
זַיִ דַּעַרְמָאָנָט אָנְ דַּעַם. נִיגְעָרִיקָע שְׁטִימָעָן הָאָבָן זַיִ דַּעַרְהָעָרָט פָּוָן אַלְעָ
זַיְיטָן :

— העִי, אָ „בלעך-אָוָט”!

— הַיְיָתָן בִּינָאָכָט אָ „בלעך-אָוָט”! הָאָטָט פַּאֲרְגָּעָסָן?

— זַעְ נַאֲרָה מִיר הָאָבָן דַּאֲרַ גַּאֲרַ פַּאֲרְגָּעָס!

— מִיר הָאָבָן דַּאֲרַ אָוִיף עַפְעָס צַוְוָאָרְטָן . . .

אָ „בלעך-אָוָט”! הָאָטָט מַעַן שְׁוִין שְׁפַעְתָּעָרְצָו זַיִ אָוִיךְ דַּעַרְוָאָסָט
אֵין דַּעַר עַרְשָׁתָעָר אַפְּטִילְוָגָן פָּוָן דַּעַם גְּרוֹיסָן צִימָעָר, דַּאֲרָט וּוְאוֹ דַּי
עַרְנְסָטָעָ קְרָאנְקָע לִיגָּן.
— מִירָן בְּלִיבָּן אֵין דַּעַר פַּיְנְצָטָעָר . . . — הָאָטָט אָ קְרָאנְקָע גַּעַנוֹ
מַעַן דַּרְיְיָעָן מִיטָּן קָאָפְּ — מִיר אַיִן אָזְוִי שְׁלָעָבָט . . . אָוָן מִירָן בְּלִיבָּן אֵין
דַּעַר פַּיְנְצָטָעָר . . .
— יַע . . . — הָאָבָן פַּיְבְּעָרְדִּיקָע אַוְיגָן צְעַדְרָאָקָן גַּעַקוֹקָט, אַוְמְרוֹאִיךְ
גַּעַזְוָכָט דַּי נַוְּרָס — וּוֹאָס וּועַט עַס זַיִן מִיט אַונְדוֹן, אָו סְעוּט וּועַרְן פַּיְנְצָ
טָעָר ? . . .

מִיס דָּאָרָן, דַּי נַוְּרָס, אַזָּא יְוָגָעָ, אָ צִיכְטִיקָע, אָ שִׁינְזָ-פַּאֲרְקָעָמְטָע
אָוְנְטָעָר אִיר וּוְיסָ הַיְיָבָּלָע, אַיִן זַיִ אָ דַּוְאִיקָע אַרְוָמְגָעָגָנָגָעָן צְוִישָׁן דַּי
בְּעֵתָן. זַיִ הָאָטָט מִיט גַּעַנְיִיטָע הַעֲנָט אַוְיסָגָעָלָעָט קִישָׁוֹס, אַרְיִינְגָּעָלָאָזָן
גַּאֲדָלָעָן אֵין הַאֲנָט דַּי וּוּלְכָעָ הָאָבָן הַיִּזְ, וּוּלְכָעָ לִיגָּן מִיט וּוּיִיטִיקָן. זַיִ
וּוּלְן שְׁוִין דַּוְרְכָשָׁלָאָפָּן דַּעַם „בלעך-אָוָט”. דַּי וּוּלְכָעָ זַיְגָעָן נַאֲרַ נִיט
גַּעַשְׁלָאָפָּן הָאָטָט זַיִ זַיִ פַּאֲרִיכְטִיק אַגְּנוּזָאָגָט, אָו זַיִ זַיִן זַיִ בִּיטָּעָרָן
שְׁרָעָקָן, וּועַן זַיִ וּוּלְן דַּעַרְהָעָרָן דַּעַם אַלְאָרָם-גִּלְאָק אָוָן עַס וּועַט וּוּרָן
פַּיְנְצָטָעָר.

יונגע לעבן

— דאמ איז בלויין א פראבע. געדענקט, בלויין א פראבע.
או זי איז אריין איז דער צויעיטער אפטילונג, דארט וואו ס'ליגן די
געזינטערע פֿרִיעַן, די וועלכע קאנען זיך שוין איז פֿוּזָן און האלטן גאנַ
צע טאג איז איז רעדן און דערציילן זיך מעשיות, האט זיך אינדע rheich
א זאג געטאן :

— הערטט זיך איז: איזו א פֿופֿצָן מִינְגָּת אֲרוֹם, פֿאָגָּט וְזֶה אֲזֶה
„בלעק-אַזְמָת“. זאלט איר אלע בליבין רואיך איז די בעטן, קינגעַר זאל
אַקָּרְשָׁת נִיט אַרְוִיסְקָרִיכָּן . . . — האט זיך אַשְׁמִינְגָּלְדִּיקָּע גַּעֲקוֹקָט
אויף אלעמען. — וווער ס'קָּאָן, זאל איינשלאָפָן.

— דְּזַשְׁיָה, — האט די 19 אַיָּרִיךָ קָאָרָאָלָאַן אַחוּב גַּעֲטָאָן אַיר קָעֶפֶל
פֿוֹן קִישְׁנָן. — אַיך ווֹיל נִיט אַיְנְשָׁלָאָפָן, אַיך ווֹיל זָעַן דָּעַם „בלעק-אַזְמָת“...

— דו וועסט גַּאֲרְנוּשָׁת זָעַן. ס'זָעַט זָיַן צָו פֿינְצָטָר, — האט מֵיס
דאָרְן גַּעֲנוֹמָעָן אַפְּרִיקָן די בעטן פֿוֹן לְעַבָּן די פֿעַנְצָטָר.

— אַזְמָעָר ווֹעל אַיך עַפְּסָס דָּאָרְפָּן? . . . — האט די 234-פֿוֹנָן
טִיקָּע דְּעִיּוֹן קָאָלָן פֿאַרְלִיגָּט אַירְעָה הענט אוּפָּהָהָרָן אַזְמָעָר נִיט
צָו נְעַמְּעָן לְאָכָּן.

מֵיס דָּאָרְן האט אויף אַיר אַקְוּקָט גַּעֲטָאָן מִיט חָשָׁד.
— וועסט זיך אַיְנְהָאַלְטָן . . . דְּעִיּוֹן טִיעָרָע, — האט זיך האָלָב אַז
ערנְסָט. האָלָב אַז שְׁפָאָס אַיר גַּעֲוָאָרָטָן.

ס'הָאָט אַ פְּלָאָצָן גַּעֲלַעַטָּר אֲרוֹם. די פֿרִיעַן זִיגְעָן גַּעַד
וּוֹאָרְן פֿרִילְעָן. אלע בעטן זִיגְעָן גַּעַלְבִּין שְׂמִינִין אַיְמָיטָן צִימָר, נְאָעָנָט
איְנָעָץ זיך דָּעַר צוּוִיְתָעָר אַזְמָעָן די פֿרִיעַן אַזְמָעָן זיך פֿרִילְעָכָע
אַגְּעַקְוָקָט. ס'הָאָט זִיך זִיִּי גַּעַדְאָכָט, אַזְיִי נְעַמְּעָן דָּא אַז אַנְטִילָיָן
עַפְּסָס אַשְׁפִּיל, אַשְׁטִיפְּעָרִי. אַפְּילָו די עַלְטָעַרְעָה מְרָס. אַבְּרִיעָן, ווּעָלָיָן
כָּעַל לִיגָּט גַּאנְצָע טָעַג אַזְאָה שְׁטִילָע, אַצְוּוֹיְתִּיקְטָע, ווּילָי אַ פּוֹס אַיז אַיר
אויף זָאָס נִיזְיִי גַּעֲוָאָרָן גַּעֲשָׂוָאָלָן, וועט זיך דָּאָרְפָּן פֿאַרְבִּילְיָין דָּא לְעַגְעָעָר,
אַפְּילָו זיך צְעַשְׁמִיכְלָט אַזְמָעָן גַּעַבְעָטָן מִזְאָל אַונְטְּעַרְהָוִין אַיר צָוָּר
קָאָפָּנוּ, זִיך זיך ווּאָלָט דָּא גַּעַדְאָרָפָּט זָעַן עַפְּסָס אַשְׁפִּיל.

פֿינְחָמִינְגָּת צָו 9 האט מֵיס דָּאָרְן גַּעַהְיִיסָּן אלע פֿרִיעַן זָאָס גַּיְעָן
אֲרוֹם, וּוֹאָרטָן, אַז מִזְאָל זִיך עַרְשָׁת אַפְּעָרִירָן, אַדְעָר מִזְאָל אַוִּיסְגָּעָפִי
גַּעַן אויף זָאָס זִיך קְרֻעְנָקָעָן, אַז זִיך זָאָל אַרְיִין אַזְמָדָאָר, אַפְּזָאָרָטָן
דָּאָרָט בֵּינוֹ אַיְבָּרָן „בלעק-אַזְמָת“.

די פֿרִיעַן אַזְמָעָן די בעטן האָלָב אוּפְּגַּעַהְעָרָט צָו שְׁמִינְגָּלָעָן. זִיך זִיך
גַּעַן פֿלְצָלָגָג גַּעֲוָאָרָן אַוְרָאָרִיךָ. ס'אַיז זִיך גַּעֲוָאָרָן אָוְמָהִימְלָעָר, זָאָס

בשעת די גזינטערע גיינן ארויס, זוי זיין האט זיך געדאכט, צו א גען זיבערטען פלאן, דארפֿן זיין בליבן ליגן הילפלאגע אין די בעטן.

— פֿאַרְוֹאָס דֶּאָרְפֿן זיין ארויס, אויב מיר מען בליבן אין די בעטן?

— האט אימצעער אַ פֿרְעָג געטן.

— טאָקָע, וואָס לאָוט מען דָא אונדוֹ אַיבָּעָד? — האט אַ צוֹּוִיטָע זיך שווין גענומען שרעקן. און אלע האבן מיט פֿאַרְדְּרוֹס, מיט קָנָאָה, נאָכְגָּעָקוּקָט דִּ אַרְוִיסְגְּיַעַנְדִּיקָע פֿרוּיעָן.

— לְאַמֵּידָה בעטן, מַיְאָל אונדוֹ אויך אַרְוִיסְפּֿרְוִין, — האט אַ זָּאָג געטָאָן לְוָסִיל.

LOSEIL האָלָט זיך דָא פָּאָר אַ גָּאנְצָעָר יְחִסְנְטָע, וְוַיְיל זַי לִיגְט שָׁוִין דָא אַיְן שְׁפִּיטָאָל לעֲנָגָעָר פֿוֹן אַלְעָמָעָן.

— נְיִירָס! — האט אַימְצָעָר דָּעַרְשָׁרָאָקָן אַ רְוָף גַּעַטָּאָן, זַי זַי וְוַאלָּט שָׁוִין גַּעַוּעָן אַיְן אַ סְכָּבָה.

מִיס דָּאָרְן אַיְן אַרְיִין. זַי אַיְן גַּעַבְלִיבָּן שְׂטִיְין אַיְנְמִיטָן צִימָעָר, צְוִיָּשָׁן דִּ בעטן. אַ קוֹק גַּעַטָּאָן אוּפִין זְיִינָר אָוֹן גַּעַזָּאָט זְיִינָר הָוִיך, כְּדִי אלע זָאָלָן אַיְר דָּעַרְהָעָן:

— אַיְך וְוַאלָּט וְוַעלָּן אַיְר זָאָלָט אלע גַּעַדְעַנְקָעָן, אָוֹס' אַיְן נִיטָאָ קִין לוֹפְּטָאָטָקָע, דָּאָס אַיְן בְּלוֹיָן אַ פֿרְאָבָע. אַיְן אלע טִילְיָן פֿוֹן שְׁטָאָט, אַיְן אלע שְׁפִּיטָאָלָן, פֿירְטָמָעָן דָּוֹרָך אַזְיִינָעָר פֿרְאָבָעָס. טָא זִיתָרָאָק, אַיְך וְוַעל בָּאָלָד צְוִירִיקָומָעָן צו אַיְיך.

— אַוּוֹדָי אַיְן עַס בְּלוֹיָן אַ פֿרְאָבָע, — האט לְוָסִיל גַּעַנְומָעָן דִּ ערְשָׁתָע שְׁמִיכְלָעָן, — מִיר שְׁרָעָקָן זַי נִיטָה . . . מִרְוָן זַיְך דָּעַצְיָילָן מַעֲשִׂיות אַיְן דָּעַר פֿינְצָטָע . . . — האט זַי גַּעַוְאָלָט וְוַעֲרָן פֿרְיִילָעָד אָוֹן גַּעַפְּילָט וְוַיְיִיר פֿוֹלָס קָלָאָפָט צו שְׁגָעָל. אָוֹן ערְשָׁתָה היִינְט אַיְנְדָעָרְפָּרִי האט אַיְר דָּאָקְטָאָר גַּעַזָּאָט, אָז כְּלִזְמָן אַיְר פֿוֹלָס אָזְזָן צו שְׁנָעָל, דָעָר בְּלוֹטְדָרוֹק — צו שְׁטָאָרָק, וְוַעַט מַעַן אַיְר קָגְבָּעָן אַפְּעָרִירָן.

— נָאָך צְוִיִּי מִינּוֹת! . . . — האט קָאָרָאָלָאָין אַ שְׁטִילְיָן קָוִוִּישָׁ גַּעַד טָאָן. — נָאָך צְוִיִּי מִינּוֹת אָוֹן סְעוּט וְוַעֲרָן פֿינְצָטָע!

אלעמענס קעָפָה האָבָן זַיך אַוְיסְגְּעָדרִיָּט צָום וְאַגְּנָטְזִיגָּעָר אַנְטְּקָעָן. אלע האָבָן גַּעַקְוֹקָט אַוְיפָּה דָעַם וְוַיְזָעָר, וְוַעֲכָעָר דָאָרְפָּה זַיך צְרוּקָן צו דָעַם צִיפְּעָר 9. מיט פֿאַרְכָּאָפָטָע אַטְעָמָס האָט מַעַן גַּעַזָּאָרָט : אַט, אַט, נָאָך אַ רְגָּע, נָאָך אַ רְגָּע . . .

— סְזַוְעָרָט שָׁוִין נִינְין! — האט אַימְצָעָר אַ גַּעַרְזָוּעָן לָאָך גַּעַטָּאָן. אָוֹן פְּלוֹצְלָוְנָג האָט זַיך צְעַטְרָאָגָן אַיבָּעָרָן אַגְּנָצָן שְׁפִּיטָאָל אַ באָסָאָוּרָה,

קלינגונגדייקער גאנגע-גאנגע פון דעם אלארם-גלאָק, גאנגע-גאנגע! האט ער פינוף מאָל אַפְּגַעַקְלָוְנְגָעָן אִין יַעֲדֵן ווַיְנַקְלָפָן דעם גְּרוֹיסְן שְׁפִיטָאַל-בְּנוֹן. ער האט אַפְּגַעַקְלָוְנְגָעָן גָּאָר אָוֹטָן, אִין דָעַר „עַמּוֹרְדוֹשָׁעָנִי“, ווֹאוֹ אַמְּזָ בּוֹלְאָנְסָן הָאָלָטָן אִין אַיְן צְוָרָנְגָעָן פְּרִישָׁע קְרוֹאנְקָע. ער האט אַפְּגַעַ צְלוֹנְגָעָן גָּאָר אִין דָעַר הַוִּיךְ, ווֹאוֹ דִי קְרוֹאנְקָע ווּוְעָרָן אַפְּעָרִיטָט, ווֹאוֹ דָקָאָט טִוְּרִים אִין נְוִירְסָעָס גִּיעָן אָרוּם מִיט שְׁטִילָע טְרִימָט, מִיט וּוְיִיסְטָ גָּאָזָה מַאֲסְקָעָס אַוְיף דִי פְּנִימָעָר אָזָן מַרְעָדָט זִיךְ צְוָנוֹנִיךְ מַעַד מִיט דִי הַעֲנָט, ווֹי מִיטָן מוֹיל. ער האט אַפְּגַעַקְלָוְנְגָעָן אִין קִינְדָעֶר-צִימָעָרָן, ווֹאוֹ קְרוֹאנְקָע קִינְדָעֶר וּוְיִגְעַן נָאָר זַיְעָרָע מַאֲמָעָס, אִין דִי צִימָעָרָן ווֹאוֹ מַאֲמָעָס פָּאָרְגִּיְעָן זִיךְ אִין וּוְיִיעָן, גִּיעָן צָוְ קִינְדָעָן אָזָוִי שְׁנָעָל ווֹי דָעַר לְעֵץ טָעָר קְלָאָנָג פָּוָן גְּלָאָק אִין פָּאָרְשָׁוֹאָנוֹן, אִין אַיְבָּעָרָן גָּאָנְצָן שְׁפִיטָאַל גָּעוֹוָאָרָן שְׁטָאָק פִּינְצְטָעָר. אַזְּוִי פִּינְצְטָעָר, ווֹי מַוְּאָלָט פְּלוֹצָלָנוֹג פָּאָרְגִּיְעָן אַלְעָמָעָנָס אָוִינָן. אָפְּלִיוּ דִי רְוִוְוָטָע לְעַמְפָעַלְעָד אַיְבָּעָר דִי טְרִין, דִי רְוִוְוָטָע לְעַמְפָעַלְעָד אָוֹטָן, ווּוְלְכָבָע בְּרֻעָנָעָן גָּאָנְצָע נַעַכְתָּ אָוֹן קוֹקוֹן אָוִיס אִין דִי פִּינְצְטָעָרָע, אָוּמְרוֹאִיקָע בְּיִינְאָכָּטָן, ווֹי וּוְאָכְנְדִּיקָע אָוִיגָּן, זִינְגָּעָן פָּאָרְלָאָשָׁן גָּעוֹוָאָרָן. פָּאָר אַרְגָּע אִין דָעַם גָּאָנְצָן שְׁפִיטָאַל גָּעוֹוָאָרָן אַזְּוִי שְׁטִילָע, ווֹי דָאָס לְעַבְנָן אַלְיָין ווֹאָלָט גָּעוֹוָאָרָן אַוְיסְגָּעָלָשָׁן.

דִי פְּרוּיָעָן אִין דִי בָּעָטָן זִינְגָּעָן אַוְיד גַּעֲבְּלִיבָּן לִיגָּן שְׁטִילָע, ווֹי ווֹי ווֹאָלָטָן מַוְּרָא גַּעֲהָאָט זִיךְ אַרְיד צָוְ טָאָן בֵּין זַיְיָ וּוְעָלָן ווִיסְטָן ווֹאָסָט מִיט זִיךְ קָאָן דָא אִין דָעַר פִּינְצְטָעָר גַּעַשְׂעָן. דָעָרָנָאָךְ האָט ווֹי אַשְׁטִילָע כּוֹוָלִיאָע זִיךְ דָוְרְכָגְעָרָגָן דָוְרָכָן צִימָעָר: אַגְּלָעָדָרְרִי. אַלְעָהָבָן גַּעַנְוָמָעָן רָעָדָן מִיטָמָאָל. מִהָּאָט זִיךְ גַּעַנְוָמָעָן זָוְנָאָט דָאָרָט ווֹאוֹ מִהָּאָט גַּעַנְוָמָעָן אוֹזְדָאָרָפָן שְׁטִילָן.

קָאָרְאָלָאָין, ווּוְלְכָבָע דָאָרָפָן גָּאָר לִיגָּן פָּלָאָךְ אַוְיפָּן רָוָקָן, ווּעַט זִיךְ אַיְפָּשָׁר נִיט מְפָלָעָן, האָט אִין דָעַר פִּינְצְטָעָר פָּאָרְגָּעָסָן, אָזָזָיְיָ דָאָרָפָן זִיךְ הַיְּתָן. זִיךְ האָט מִיט אִימְפָעָט זִיךְ אַוְיפָּגְעָזָעָט:

— העי!! — האָט זִיךְ אַקְוִיטָשׁ גַּעַטָּאָן, — אַיְךְ זַעַקְיָנָם נִיט! ווֹאוֹ זַיְתָם אַיְךְ זַעַקְיָנָם?

ס' האָט זִיךְ דָעָרָהָעָרט אַגְּלָעָדָרְרִי. לוֹסִיל האָט פָּאָרְגָּעָסָן, אָזָזָיְיָ האָט מִיט אַווְיְילָע פְּרִיעָר זִיךְ צְוָגְעָזָגָט צָוְ זַיְן רְוָאִיקָע, זִיךְ האָט זִיךְ אַוְיפָּן גַּעַזְעָצָט אָזָן אַפְּאָטָש גַּעַטָּאָן מִיט דִי הַעֲנָט:

— מִיר זִינְגָּעָן נָאָר אַלְעָ אַיְן דִי בָּעָטָן? קִינְעָר אִין נָאָר נִיט אַרוֹיסְטָ גַּעַדְרָאָכָּן?

— אַ, לְוָסִי, — האָט קָאָרְאָלָאָין זִיךְ אַלְיָין פָּאָרְמָסְטָט, — אַיְךְ האָב זִיךְ דָאָר אַוְיפָּגְעָזָעָט . . . אַיְצָט ווּלְאַיְךְ זִיכָּעָר מְפָלָעָן. ס' אִיזְוּ מִיר

אֲבָעֵר צוֹ פִּינְצְּטָעֵר צוֹ לִיגָּן.

— מַעֲגָסְט זַיְד אָוִיפּוּעַצְנָן! — הָאָט אַפְּרוֹי זַיְד אַפְּגַּעַרְופּוֹן, וַיְיַלְּעַם
הָאָט זַיְד אִיר גַּעֲדָאָכְטָן, אָנוֹ אַיְן דַּעַר פִּינְצְּטָעֵר מַעַג זַיְד אַרְדִּיסְזָגָן וּוְאָס זַיְד
טְרָאָכְטָן. — דַּאֲרְפָּסְט נּוֹיטִיק אִיצְטָן אַקְינְדָן, אָנוֹ דִּין מָאָן אַיְן אַיְן דַּעַר
אַרְמַיִי?

— אָנוֹ זַיְד וּוּעַט הָאָבָן אַקְינְדָן, וּוּעַט מַעַן אָפְּשָׁר אִיר מָאָן בְּאַפְּרִיְּעָן,
— הָאָט אַ צּוֹוִיטְעַ שְׁטִימָע גַּעֲזָאָגָט אַיְן דַּעַר שְׁטִילָן, זַיְד זַיְד וּוּאָלָט נִימָט
גַּעֲזָאָלָט מַעַן זַאְל זַיְד דַּעַר הָעָרָן.

— יְיֻ, אַוְדָאי! — הָאָט זַיְד דַּעַר הָעָרָט אַ שְׁטִימָע פָּוֹן אָנוֹ אַנְדָּעָר
בָּעַט. — בֵּינוֹ זַיְד וּוּעַט אַוִיסְטְּרָאָגָן אָנוֹ אַפְּהָאָבָן, וּוּעַט מַעַן שְׂוִין גַּעֲמָעַן טָאָר
טָעַס פָּוֹן קִינְדָּעָר. אַט הָאָט מַעַן מִיְּן זַוְּן גַּעֲזָאָלָט גַּאֲר אַינְגִּיכָּן חַתְּוֹנָה
הָאָבָן, אַיְן עַר אַזְוֹעַק אַיְן דַּעַר אַרְמַיִי. אַפְּלִוְן נִימָט גַּעֲזָאָלָט וְאַרְטָן בֵּינוֹ
מַיוּעַט אִים דַּוְפָּן. צַו וּוּאָס, זַאְגָּט עַר, אַבְּעַרְלָאָלָן אַ צּוֹוִיבָּמִיט אַקְינְדָן?
די נְעַגְּרָעָן לְוָאָ דְּעִיְּוִיסָן, וּוּלְכָבָעָהָט פָּאָר דַּעַר גַּעֲנְצָעָר צִיְּתָן
וּוּאָס זַיְד אַיְן שְׁפִיטָאָל, זַיְעָר וּוּיְינִיק גַּעֲרָעָט, זַיְד קִינְמָאָל נִימָט אַרְיִינָן
גַּעֲמִישָׁט אַיְן דֻּעָם וּוּאָס דַּי פְּרוּיְעָן רַעַדָּן, הָאָט פְּלוֹצְלָוָג אַיְן דַּעַר פִּינְצְּזָן
טָעַר זַיְד צְעַרְעָדָט :

— אַיְךְ הָאָב זַיְד אַלְיִין גַּעֲמָאָכְט אַ מְפִיל . . . זַיְד גַּעֲנוֹג אַנְגַּעְפִּיִּי
נִיקְט . . . אָנוֹ מַהְאָט מִיךְ גַּעֲרָאָכְט אַחַדָּע. הָאָט אַ דְּקַאְטָאָר גַּעֲשָׁרְיָעָן
אוּיְךְ מִיר, גַּעֲזָאָגָט, אָנוֹ אַיְךְ הָאָב זַיְד גַּעֲקָאָנָט אַוְמְגַלְיָקָלָעָד מַאְכָן . . .
זַיְד הָאָבָן מִיר גַּעֲזָאָלָט רַאֲטָעוֹנוֹ זַאְסָקָיְנָד . . . סָאַיְן שְׂוִין אַבְּרָעָגָעָן
וּוּעַן צַו שְׁפָעַט . . . — הָאָט זַיְד אַלְאָר גַּעֲטָאָן. אָנוֹ קִינְגָּר הָאָט זַיְד נִימָט
אַפְּגַּעְרָוּפָן, אַיְוֹ אִיר קוֹל גַּעֲזָאָרָן גַּעֲפָלָעָנָעָר, אָנוֹ זַיְד הָאָט אַ זַּאְגָּט גַּעֲטָאָן:
— וּוּאָס הָאָב אַיְךְ גַּעֲזָאָלָט טָאָן? כְּהָאָב שְׂוִין 3 קִינְדָּעָר, אַלְעָעָן
אַזְוִינָעָ קִילִינָעָן, אָנוֹ מִיְּן מָאָן פְּאַדְדִינָט אַזְוִינִיק . . . וּוּאָס הָאָב אַיְךְ
גַּעֲזָאָלָט טָאָן? — הָאָט זַיְד גַּעֲזָוָבָט צַו זַעַן, אַפְּנִים, צַו הָעָרָן וּוּאָס מַיוּעַט
אִיר אוּיְךְ דֻּעָם עַנְטָפְעָרָן.

— מִיר אַרְט אַוִיד נִימָט, — הָאָט קָאַרְאָלָאָיָן אַיְן דַּעַר פִּינְצְּטָעֵר פָּאָר
אַלְעַמְעַן זַיְד מְדֹהָ גַּעֲוָעָן. — מִיד וּוּאָלָט נִימָט גַּעֲאָרָט וּוּעַן אַיְדָן מְפִיל,
אַיְךְ וּוּאָלָט בְּעַסְעָר אַוִיסְגָּוּצָט זַיְד אַרְבָּעָט. נִימָט אַיְדָן זַאְל דַּאֲרָפָן אַגְּלָוָן
מַעַן צַו מִיְּן שְׂוִיגָעָר. אַט וּוּעַט אִיר זַעַן, מַאְרָגָן וּוּלְאִיךְ אַגְּנָזָן טָאָג
זִיכְּן . . .

— שְׁדִישִׁש . . . — הָאָט לְוִסְיל אַ זַּאְגָּט גַּעֲטָאָן. — אַיְמַעְצָעָר קְוָמָט!
אַיְן דַּעַר פִּינְצְּטָעֵר הָאָט מַעַן גַּעֲקָאָנָט זַעַן אַ שָּׁאָטָן זַיְד דַּעֲרָגָעָנָט עָדָן,
אַ פָּאָס לִיכְמַט פָּוֹן אָנוֹ עַלְעַקְטָרִישׁ לְעַמְפָל הָאָט אַ שִׁין גַּעֲטָאָן אַבְּרָעָן דִּיל.

יונג לעבן

— דאס בין איד — האט מיס דארן זי אונגאונגט. זי האט ני
דעריך געווארפּן דעם שיין פון איר לעמפל איבער די בעטן. — איזו בי
אייז אלץ איזן אַרְדָּעָנוֹגָג, דעיזי קאלין? — האט זי אַזָּרְךָ געטָאן דעם
שיין זו דערזִיס בעט. — ביסט נאָך איז בעט?
דעיזי, וועלכּע איזן די אַנְגָּצָע צייט פון „בלעקְ-אָזָטָה“ געזעסּ
שטיל, אַירְעַ דיקּע הענט פֿאָרְלִיגַט אַיבָּעַר דער קָאַלְדָּרָע, האט זיך זוי
אוּפְּגַּעֲבָאָפּטּ פּוֹ שְׁלָאָטּ:

— איך האב גאר פַּאֲרָגָעָס אַרְוִיסְצּוּקְרִיכֶן. — האט זי עַרְנוֹסֶט גַּע
עַנְטְּפָעֶרֶת. — או ס'איין גַּעַזְוָאָרֶן פִּינְצְטוּרָה, הַאָב אַיךְ פַּאֲרָגָעָס.
— דָו, קַאֲרָאַלְאַיִן, לִיגְזִיךְ — האט מֵיס דָאָרָן אַרְוִיסְגַּיְעַנְדִּיק גַּע
צָאגָט. — בָּאַלְדָו וּעַט שְׁוִין וּעַרְנוֹ לִיבְטִיךְ.

דעיזי האט אַפְּגָוֹעָרֶט בֵּין מִיס דָּרְנוֹס פָּאָרְשׁוֹוִינְדָּן אֵין קָאָרְדִּידָא
אוֹן דָּעֲרָנָךְ גַּעֲנוּמָעָן פָּאָוָאָלִינְקָעָ אַרְוִיסְקְּרִיבָן פָּוָן בַּעַטְן.
טָעַרְקִיטָה הָאָט זַי אַוְּיָגָעָקוּקָט נָאָךְ גַּרְעַסְעַר אוֹן הַעֲכָר וַיְיַי אֵין.
די פְּרוֹזָעָן אַרְתָּם הָאָבָן מִיטָּ אַפְּאָרְשְׁטִיכָּטָן גַּעֲלַעַטְטָר גַּעֲקָאנְטָן זַעַן,
וַיְיַי אַרְטָמְרָדִיק גַּרְוִיסְטָר קָעַרְפָּעָר בָּאוּנְגָעָן זַיְדָן צָוִישָׁן דִּי בַּעַטְן.
דָּעֲרָנָךְ אֵין זַי גַּעֲבָלִיבָן שְׂתִּין אִינוֹ מִיטָּן צִימָעָה, וּאוֹן מִיטָּ אַוְּיָילָעָ פְּרִיעָר אֵין מִיס
דָּאָרָן גַּעַשְׁטָאָנָעָן. זַי הָאָט צָעַפְּרִיטָיָא אַירָעָ העֲנָטָן, וַיְיַי זַוְּאָלָט זַיְדָן גַּעַז
קָלִיבָן אַ פָּלִי צַוְּן אַיְבָּרָדִי בַּעַטְן אָוֹן גַּעַוָּאלָט שְׁוִין גַּעַמְעָן הָוִיבָן דִּי
גַּאֲקָעָטָעָ פִּים, וַיְיַי פָּלוֹצְלָנוּגָא, אַוְּמָדָעָרוֹאָרָטָעָ. הָאָט זַיְדָן דָּעַרְהָעָרט
אַלְאָרָם-גָּלָאָק אָוֹן גָּלִיךְ אַיְזָן דָּעַרְ צִימָעָר פָּאָרְפְּלִיצָט גַּעַוָּאָרָן מִיטָּ אַ לִיכְ
טִיקִיטָן, וַיְאַסְסָהָטָ פָּאָרְבָּלְעָנדָטָ דִּי אַוְיָגָן. די פְּרוֹזָעָן הָאָבָן אַרְוִיסְגָּעָ
לָאָזָן אַ קוּוִיטָשָׁן. די עֲרַשְׁטָעָ זַאָךְ, וַיְאַסְסָהָטָ זַיְיָ הָאָבָן דָּעַרְעוֹעָן, אַיְזָן דָּעַזְיָ
לוֹיְפָט צְוָרִיק אַוְ אַיְרָ בַּעַטְן. אַיְרָעָ גַּאנְגָּעָ 234 פָּוֹנְטָהָבָן זַיְדָן אַרְוִיסְ
גַּעַזְוֹן פָּוָן אַוְנוּטָעָר אַיְרָ קָרְזָעָר שְׁפִיטָאָלְהָעָמָדָה. סְהָאָט אַרְיוֹסְגָּעָלָאָצָט
אָזָא גַּעַלְעַטְטָר, אָזָא טָמֵל, אָזָא מִיס דָּאָרָן אַיְזָן גַּעַקְוּמָעָן צַוְּן לוֹיְפָן. זַי
הָאָט גַּעַמְיִינָט, אָזָעַפְּעָס אָזָן אַוְמָגָלִיק אַיְזָן גַּעַשְׁעָן. די פְּרוֹזָעָן באָ
הָאָלָלָן דִּי פְּנִימְעָר אַיְן דִּי קִישְׁנָסָן, צַוְּפָאָרְשְׁטִיקָן דָּעַם גַּעַלְעַטְטָר. נָאָר
דָּעַזְיָ אַיְזָן זַיְדָן גַּעַזְוּסָן אַיְן בַּעַטְן, אַ רְוַאְקָעָ, אַפְּלִילָן אַן אַ שְׁמַיְיכָל.
זַיְיַהָאָט פָּאָרְוּוֹאָנְדָעָרטָ גַּעַקְוּעַטְשָׁטָ מִיטָּ דִּי פְּלִיאִיצָעָס אָוֹן מִיטָּ אַ נְאָאיָ-
וּוֹעֵר שְׁטִימָעָלָעָ גַּעַפְּרָעָגָט :

— וואס לאבן זיין איזוי ?

מיס דארן איז געווונן איז כעס:

— שמעון מעתם איר זיך אונזומען איז איזט טומל. דארטן ליגען איזורי
בָּעַדְגָּנָקָעַ, דָּעַרְשָׂרָקָעַנָּעַ, אָוֹן אִיר לְאַזְוֹת זַיִן בֵּית שְׁלָאָפָן. דָּעַזְזִיּוֹן —

פָּעַסִּי בְּאַךְ

האט זי שארכ אונגעוקט דערזיס דoit, פארשויזט פנים, — וואס איזינס האסטו אפגעתן?

דערזיז האט ניט אויפגעהערט זיך צו וואנדערן:
— איך? איך האב אפילו ניט גערעדט צו קינעם. וואס בין איך
שולדייך, או זיך לאכן? זיך גיבן בלוייז א קוק אויף מיה, לאכן זיך . . .
אייר פארשטייט? — האט זיך אוואונק געטן צו מיס דארן מיט אונ איגן
און געווין מיט ביידע הענט אויף זיך, אויף אייר גרויסן, עצשואומענען
קערפער.

מיס דארן האט ניט געקאנט טרעפען, וואס איזינס דא אייז פאגען
קומווען. זיך האט א בייזע א מאך געטן מיטן האנט:

— אויב דו בייזט אראפ פון בעט. זועט שוין דיין טעמאפראטור
ווייזן . . . און דער דקטאָר וועט וועגן דעם אייך זויסן . . . ס'אייז שווין

שפטעט, אלע זאלן איינשלאָפֿן, ס'זועט שוין וועגן צורייך פינצעטער!
אונ טאָקע אָזוי שנעל זיך זי אייז אָרוּסִים, אייז געווארן אין דעם ציַּד
מער צורייך פינצעטער, בלוייז די רויטע לעמפלעך אונטער די בעטן האבן
געפינטַלַט און געווארפֿן אָרוּטַנְשִׁין אָרוּם. און איין קאָרידַאָר, בי דער
נוירס' טיש, האט אָמַט לעמפל געבערענט. ס'האט זיך נאָך געהערט
אָשְׁטֵילַ רעדן, און איינגעעהאלטן געלעכטער און דערנַאָר אייז ביסלעכווין
געווארן שטיל, בלוייז פון דער וווײַטַּן האט מען געקאנט הערַן ערגאָץ אָ
טעלעפֿאן קלינגען און די שטילע טרייט פון מיס דארן.

נַיּוֹ-יַיְאָךְ, 1942.

אין א הויַּך

דאָס אִין געווען אִין אַ שבָת. אַ גאנצָן טאג האָט גערעגונט. אָנוּגָעַ פָּאנְגָעַן האָט זִיךְ עַס מִיט אַ קְלִיָּן, שִׁיטָּעָר דַּעֲגָנְדָל, אֹוֹוִי, אוֹ סְ'הָאָט זִיךְ גַּעֲדָאָכְט, אֹזְ אַטְ-אָט, וּוּעַט וּוּרַן לִיכְטִיקָעָר, אָוֹן אָפֶשֶׂר וּוּעַט נָאָךְ דֵּי זָוָן זִיךְ בָּאוּוִיָּן. צָוָם סֻוָּף אִין דַּעַר הִימָּל גַּעֲוָאָרָן גְּרוּוּעָר. גְּרוּיסָעָז וְאַלְקָנָס הָאָבָן זִיךְ גַּעֲנוּמָעָן צְוֹזָאָמָעָנְקָומָעָן, גַּעֲבְּלִיבָן הַעֲנָגָעָן אָזְוִי נִידְעָרִיךְ, אֹזְ סְ'הָאָט זִיךְ גַּעֲדָאָכְט, אֹזְ זַיְיָ וּוּלְעָן בָּאַלְד אַינְגָאנְצָן זִיךְ אַרְאָפָלָאָזָן. אַ שְׁטָאָרָקָעָר, טּוּמְלִיקָעָר דַּעְגָּוָן האָט גַּעֲנוּמָעָן קְלָאָפָן אַיְבָעָר דֵּי טְרָאָטוֹ אָרוֹן, גַּעֲפְּלִיוּכָעָט אַיְבָעָר דַּעְכָּבָעָר אָוֹן זִיךְ צְעָנָאָסָן אַיְבָעָר שְׁוִיבָן.

אַ טְרָאָגָעָדִיקָעָט הַפְּקָרְקָאָז אִין אַ דְּוּרְכְּגָעָנְצָעָט גַּעֲשְׁפְּרוֹנָגָעָן אַיְבָעָר גַּאְנִיקְלָעָר, זִיךְ גַּעֲשָׁאָרָט מִיט אַ פָּאָרְרִיסְעָנָעָם עַק פָּאָרְבִּי טִירָן אָוֹן טְרוּעִידִיק גַּעֲמִיאָוְקָעָט.

פָּוֹן אַ וַיְיַנְקֵל גָּאָס הָאָבָן זִיךְ גַּעֲהָאָלָטָן אִין אִין אַרְיִינְדִּירִיעָן פּוּיְעָרָה שַׁע פּוֹרָן. וּוּ אִין אַ פָּאָרָאָד הָאָבָן זִיךְ דִּי פּוֹרָן גַּעֲצִיבוֹגָן אַיְינְנָעָר נָאָךְ דָעַט אַנְדָעָרָן, אַרְוִיָּף גַּאֲסִ-צָּו, צָו דָעַט זָאְמָל-פּוֹנְקָט. וּוּאוֹ זַיְיָ דָאָרְפָּן זִיךְ מַעְלָיוֹן פָּאָרָד דַּעַר מַלְחָמָה. דִּי פְּעָרָד זִינְגָעָן גַּעֲוָאָרָן אַרְיִיבְּרִגְּעָדָעָט מִיט גַּאֲסָע זַעַק. בֵּי דַעַר זַיְיָת זִינְגָעָן גַּעֲנָגָעָן דֵי פּוּיְעָרִים, אַיְיךְ אַרְיִיבְּרִגְּעָדָעָט מִיט זַעַק אַוִּיפָּה דִי קָעָפָן אָוֹן פְּלִיזָּעָס. זַיְיָ הָאָבָן זִיךְ נַאֲכָגְעָשָׁלָעָפָט דֵי פְּעָרָד אַיְינְגָעָהוּיְקָעָרטָע, מִיט אַרְאָפְּגָעָלָאָזָעָנוֹעָ קָעָפָן. דִּי פּוּיְעָרָטָס זִינְגָעָן גַּעַר זַעַסְנָן אַיְן דִּי פּוֹרָן אַרְוִמְגָעָלִיגְּטָעָמָעָט מִיט שְׁמָאָטָעָס אַזְנָעָמָעָן פָּאָרְנָעָצָהָן הֵי. זַיְיָ הָאָבָן טְעַמְּפָן גַּעֲקוּקָט אַוִּיפָּה דָעַט רַעֲגָנְדִּיקָוּן אָרוֹם אָוּן גַּעֲשָׁוָיָגָן.

דִּי קָאָז האָט פּוּרְבִּירְט זִיךְ נַאֲכְלִיפָּוֹן. זַיְיָ האָט בַּאֲשָׁמָעָקָט דֵי פּוּיְעָרָה שַׁע פִּסְס. גַּעֲלָאָפָן פָּאָרָאָיס פָּוֹן דִּי פְּעָרָד אָוֹן צָוָם סֻוָּף זִיךְ אַוְמְגָעָקָעָרָט. זַיְיָ אַיְן אַרְיִינְגְּעָלָאָפָן אָיְן דָעַט גְּרוּוּסָן הֵיִיפָּה, אַרְוִמְגָעָלָאָפָן פָּאָרְבִּי דֵי וּוּעַנְתָּ פָּוֹן דִּי הַיְיָעָר אָוֹן וּוּיְתָעָר גַּעֲמִיאָוְקָעָט. נָאָר קִיְינָעָר הָאָט זִיךְ נִישָׁת דַעְרָהָעָט. דַעַר גַּאֲנָצָעָר הֵיִיפָּה אִין גַּעֲגָנָגָעָן כָּאַדָּרָאָם זִינְטָמָהָט גַּעֲבָרָאָכְט דִּי נִיעָס, אֹזְ סְ'הָאָט אַוְיָסְגָּעָבְּרָאָכְן דֵי וּוּלְטָ-מַלְחָמָה.

נַחְמָן דָעַט שְׁוֹסְטָעָרָס צְוִיִּי פָעַנְצָטָעָר זִינְגָעָן אַרְוִיְסְגָּעָקָומָעָן צָוָם גָּאָס.

הָאָט עַד גַּעֲהָאָלָטָן אִין אִין וּוּשְׁנָן דִּי שְׁוִיבָן אָוֹן צִילְיָן דִּי פָאָרְבִּיְפָאָרְנְדִּיקָעָט פּוּיְעָרָשָׁע פּוֹרָן. הָאָט עַד יְעַדְנָס מַאלְ פָּאָרְגָּעָסָן וּוּאוֹ עַד הַאֲלָט אָוֹן גַּעַז דַאְרָפָט אַנְפָאָגָנָגָעָן פָּוֹן אַנְהָוִיבָן. עַד אִין גַּעֲוָעָן אִין בָּעָס אַוִּיפָּה זַיְיָ וּוּיְבָ.

וואס זי פֿאַרְקָלָאָגֶט אִים זַיִן קָאָפֶ. פֿוֹנְקָט ווֵי סֻ'וֹאָלֶט גַּעֲוֹעַן בְּלוּיו אַיְד
אוֹמְגָלִיקֶ. ווָאָס דַעֲנָקֶט זַיֶּה — הַאָט עַר בִּינוֹ גַעֲוֹקֶט צַו אַרְמִיט אַ
וּוַיְבָקֶל אַוִיֶּגֶ. — ווָאָס מִיְנְטַזֶּה, אָז זַיִן קָאָפֶ אַיזֶׁ רְוָאִיךֶ? עַר ווּעַט
דָאָךְ אַבְּעָר אַיר נִישְׁתַּגְּנָה דַעֲרְצִילֶן, ווֵי סֻ'עַסְטַּא אִים זַיִן הָאָרֶץ ווּעַנְן
פִּיפְּקָעָן. אוַיְסְגַעְוֹוָאָקָסֶן אַזָּוֶן, אַגְּבוֹר, אוּוַקְּגַעְפָּאָרָן אַרְבָּעָטָן אַיְן דַעַר
פְּרָעָמֶד אָזֶן אַיְצַט ווּעַט מַעַן אִים צַוְּנוּמָעָן פָּאָר אַסְּאָלְדָאָט.

פָּאָר דָעַם יִנְגָּעָרָן הַאָט נְחָמָן נִיטַּקְיָין מוֹרָאָ, עַר אַיזֶׁ נַאֲרַ צַו יְוָנָגֶ.
עַס הַאָבָּן אִים נַאֲרַ-זּוֹאָס גַעֲנוּמָעָן ווָאָקָסֶן הַעֲרָלֶעֶךְ אַוִיֶּף דִי בָּאָקָן . . .
הַאָט עַר אַוְמָעַטְקָ גַעֲשְׁמִיכְלָתָן. עַר הַאָט זַיֶּה אַגְּלָעַט גַעֲטָאָן זַיֶּה בְּעַרְדָּלָ.
כָּדי זַיֶּה ווַיְיָבֶן זָאָל נִשְׁתַּגְּנָה ווִיסְנָן ווֵי סֻ'קְּלָעָטָן אִים זַיִן הָאָרֶץ, הַאָט עַר
פְּרוּבִּירֶט מִיט אַיר זַיֶּה אַגְּלָעַט טָאָן :

— ווָאָס זַאֲגָסְטוֹ? — בְּגָלוֹבֶן, אוּ מַדְקָה ווּעַט מַעַן שְׂוִין נִיט נַעֲמָעָן . . .
מִיְּן בְּעַרְדָּל אַיזֶׁ שְׂוִין גְּרוּיָה . . .
זַיֶּה ווַיְיָבֶן, דִי שְׁוֹסְטָעָרָקָה, הַאָט אִים אַנְגַעְקָוֶט מִיט אוַיְסְגַעְלָאָצְטָע
אוֹיגָן :

— נְחָמָן, בִּינְסָטֶשׁ שְׂוִין אַיְנָגָאנָצֶן אוַיְסְגַעְוּוֹעָבֶט . . . אָזֶן אוּ סְפָּעָלָן
דִיר דִי אַוְיְבָעָרְשָׁטָע צִיְגָעָרָ, הַאָסָטוֹ פְּאַרְגָּעָסֶן? אַגְּיָנָעָר סְאָלְדָאָט . . .
— זַיֶּה הַאָט פְּאַרְבָּרָאָכֶן דִי הָעָנֶט : — אַבְּעָר פִּיוּוּעָלָעָ . . . אַונְדָּזָעָר פִּיְיָ
וּוְעָלָעָ . . . עַר אַיזֶׁ דָאָךְ אוַיְסְגַעְוֹוָאָקָסֶן ווֵי אַבְּוִים . . . אִים ווּעַט מַעַן צַוִּיָּה
כָּאָפָן! . . .

נְחָמָן דַעַר שְׁוֹסְטָעָר הַאָט זַיֶּה אוַיְסְגַעְדָּרִיטָץ צָוָם פְּעַנְצָטָעָר. מִיטָּן
גַּאֲבָּן פְּאַרְשָׁוֹוָאָרְצָטָן פְּנִינְגָרָה הַאָט עַר ווִידָעָר גַעֲנוּמָעָן ווִישָׁן דִי פְּאַרְצָוִיָּה
גַעֲנָעָ שְׂוִיבָ אָזֶן צִיְילָן דִי פּוֹרָן. אַבְּעָר זַיִן הָאָרֶץ הַאָט אִים גַעֲבָלוֹטִיקָט.
אוּפִּינְ צְוִוִּיתָן עַטְאָשָׁ, גַּלְיָיךְ אַיְבָעָרָן שְׁוֹסְטָעָר, הַאָט גַעֲוָוָאָוִינְטָן דִי
אלְמָנָה זְלָאָטָעָ מִיטָּ אַיְרָעָ צְוִוִּיָּ טְאָכְטָעָר אָזֶן אַיְנָגָל, אָזֶן אַיְנִיקָל, דִי
עַלְטָעָרָעָ טְאָכְטָעָר אָזֶן אַגְּנוֹהָ, אַבְּעָר קִיְגָעָר גַלְוִוִּיטָזָ זַיִן נִשְׁתָּמָ. דִי
שְׁכָנִים רְעָדוֹן צְוִוִּשָׁן זַיֶּה, אָזֶן זַיֶּה הַאָט גַּאֲרָ קִיְנִימָאָל נִשְׁתַּחֲוָה גַעֲהָאָטָ.
דְּעַרְפָּאָר רְוָפָּן דִי קִיְגָדָעָר פָּזָן הוֹיָף דָעַם יִנְגָּל „מְזֹרֶן“. דִי יִנְגָּעָרָעָ
טְאָכְטָעָר אָזֶן גַעֲוֹעָן גַּרְאָב אָזֶן פְּאַרְשָׁוֹאָלָה, אָזֶן אַלְעָ אַבָּן גַעֲוָוָאָסָט, אָזֶן
זְלָאָטָעָ שִׁיקָט זַיֶּה אַיְן פְּרָעָמָדָעָ גָּסָן בְּעַטְלָעָן, אַבְּעָר זַיִנְטָ פְּרִיְתִּיקָה הַאָט
דַעַר הוֹיָף זַיֶּה דַעְרוֹוָאָסָט, אָזֶן זְלָאָטָעָ דִי אלְמָנָה הַאָט אַיְן אַדְעָס אַזָּוֶן.

— מִיְּן טִיְיָדָעָר סְעַנְדָעָרָל, — אַיְוָן ווֵי אַוְעָק אַיְן דָעַם גַסְדָעָן זַיֶּה
קְלָאָגָן פָּאָר דִי שְׁכָנִים, — אָזֶן אַיְקָן-אַוְנָן-אַיְנָצָיקָן זַיֶּה הָאָב אַיר, ווּעַט מַעַן
אִים אַיְצַט נַעֲמָעָן אַיְן דַעַר מְלָחָמָה! . . . עַר הַאָט טְאָקָעָ קִיְנִימָאָל קִיְיָן

יונג לְעָבֵן

בריוו ניט געשיקט. מיט קיין גראשן ניט אַרוֹיסְגָּהָאַלְפָן, אֲבָעֶר עַד האַט
דאָך קינגעם קיין שלעכטס ניט געתאן . . . אַיצְט וועל אַיך נישט וויסְט
וועאו זיין געבעין וועט אַיִינְקָומָעָן ! . . .

די שכנה פון דער צוֹוִיטָעָר טיר אַיז גָּאָר אַרוֹמְגָּנְגָּעָן אָוֹן גַּעַד
שמעיכלט. אין דער הוֵיך האַט זַי מְרוֹא גַּעַתָּאַט צַוְּאָכָן. האַט זַי בְּלוֹוִזְן
געשמייכלט מיט אַקרום שְׁמִיכְּבָּעָלָע, אַיר טָאַטָּע וְאַל עַס נִישְׁתָּעַדְעָזָעָן.
אַיר טָאַטָּע, דער קְבָּרָן פָּוֹן אַלְטָן בִּיתְהָעָלָם, ווּלְכָבָר קְרוּיגְּזַט זַיְך מִיט אַיר
אַלְעַל שבת אַיְנְדָּעָרְפָּרִי אָוֹן שְׁלָאָגָט אָן די אַיִינְקָולְעָד פָּאָר אַגְּנְצָעָר וּאַרְדָּע,
הָאַט אַיר נַאֲגָגְעָקוּקָט מִיט חָשָׁד. עַד האַט גַּעַזְוּן, אָוּ אַירְעָאַשְׂוָאַרְצָעָן,
עַטוֹּואָס קְרוּמְלָעְבָּעָ אַוְיָגָן גָּלְאָנָּצָן. אָוּ אַירְעָאַשְׂוָאַרְצָעָן פָּאַרְקָרִימָט
עַטוֹּואָס אָן אַ זַּיְיט. האַט עַד נִישְׁתָּעַדְעָזָעָן לִינְעָאַלְיָפָן זַי שְׁמִיכְּלָט, אֲדָעָר
קְלִיבָּט זַיְך צַוְּוִינְגָּעָן, פָּוֹנְקָט וְאַלְעַל שבת. וְזַי זַיְך נַאֲרָצִיט,
דָּעָרָמָאנְט זַי זַיְך, אָוּ דָעָרָמָאנְט האַט זַי אַוְיָגְנוּוֹאַרְפָּן, זַי אַיְבָּעָרְגָּלְאָזָן
מִיט דָּרְיִי פִּצְלָעָד קִינְדָּעָר בֵּי אָן אַלְטָן טָאָטָן אָן אַלְיָין הַוּלְטָאַיְוּוּעָט
עַד עַרְגָּעָץ. שְׁטָעַנְדִּיק נַאֲרָאַקְרִיגְּמִיטָן טָאַטָּן, עַצְטַז זַיְך אַוְעָקָאַיְפָן
בָּעַט, רָוְקָט אַרְיִין די העַטָּאַט אָן די נִיטְּפָאַרְקָעָמָטָע, גַּעַדְיכְּטָעָהָאָר אָן
נַעַט זַיְך אַלְיָין בָּאַקָּלָאָגָן, הוֵיך, אוּפִין קוֹל :
— אָוּ, רָאַכְקָעָ דָו קְלוֹגָע ! . . . רָאַכְקָעָ, דָו קְלוֹגָע ! . . . רָאַכְקָעָ,
זַע וּזָאָס פָּוֹן דִּיר אַיז גַּעַוְאָרְנוֹ ! . . .

די קִינְדָּעָר שְׁטִיעָיָן דָּאָן אַרְוֹם אַיר הַוּנְגָּדְרִיקָע, מִיט אַנְגָּעָשְׁמִיסָעָנָע
הַינְטָנָס אָוֹן הַעַלְפָן אַיר וּוּינְגָן. אֲבָעֶר דָעַם שבת, אַין דָעַם גּוֹסְרָעָן,
אַין דָעַם טָאַפְּ-טָאַפְּ פָּוֹן דִּי פּוּעַרְדָּשָׁע פְּעָרָד, גִּיטַּת זַיְך אַרְוֹם אָוֹן שְׁמִיכְּלָט
מִיט אַקרום באַהָאָלָטָן שְׁמִיכְּבָּעָלָע. זַי וּוּיסְט, אָוּ אַיר מָאָן, וְזַאְוָעָר זַאְל
נִישְׁתָּעַדְעָזָעָן זַיְן, וְעַט עַד זַיְך דָּאַרְפָּן גִּין מַעַלְדוֹן אָוּן דָעַר מַלְחָמָה.

— אַיצְט וְעַט עַד זַיְן עַלְנָט וְזַי אַהוֹנָט ! — האַט זַי גַּעַשְׁמִיכְּלָט
מִיט אַהָלָבָן מוֹיל. — אַיצְט וְעַט עַד דָּאַרְפָּן באַצְאָלָן פָּאָר דִּי אַלְעַל
צְרוֹת, וְזַאְוָעָר האַט אַגְּנָעָטָן. מְזֻוּעָט אִים צְנוּנָעָן אַיְן דָעַר מַלְחָמָה,
אוּן עַד וְעַט אַפְּיָלוֹ נִישְׁתָּה אַבָּן מִיט וּזְעָמָעָן זַיְך צַוְּגָעָנָעָן. סִידְיָן —
סִידְיָן עַד וְעַט קְוּמָעָן זַיְך אַיר ! זַוְּעָן עַד קְוּמָט, וּזְאָלָט זַי אִים אַיְן פְּנִים
אַרְיִינְגָּעָלָאָכָט : אַחָא : האַט זַיְך דָּעַרְשָׁרָאָקָנו ? אַיצְט דָּאַרְפָּן אַיך דִּיר
נִישְׁתָּעַדְעָזָעָן ! . . . גִּי אָוֹן שְׁמַעַק פּוֹלוֹוֹעָר !

טִיפְּפָעָר אַיְן הַוִּיפְּאָרְיִין, האַט גַּעַוְאָיָינְט דָעַר אַלְטָעָר רַאַשְׁ-יִשְׁיָהָה.
עַד אַיז זַיְך גַּעַזְוָסָן בִּים טִישָׁ אָוּן דָּוָאַק גַּעַטְרוֹנְקָעָן אַ גָּלָאָזָן שְׁבַּתְדִּיקָע
טִי. אִים האַט דִּי מַלְחָמָה נִישְׁתָּעַדְעָזָעָן. זַיְן אַלְטָעָה האַט אַפְּיָלוֹ פְּרוֹדָ

בירט א זוינן טאן, האט ער איר גלייך דערמאנט :

— וואס זוינסטו ? ווער דארף בי דיר גיין זיך מעלדן ?

די אלטע איז גלייך שטיל געווארן. טאקווע, וואס זוינט זיך ? איז קיין זיך און אפילו אידיעם האט זיך נישט. די עלטער עטאטער האט שווין גרויליעכע האר, אבער זי האט נישט חתונה געהאמ, זוילס איז שווין לאנג, זיעיר לאנג זיך זי זיצט משוגענערהייט איז א פינצעטערן צימערל, רעדט צו זיך און קיט טאבאקס. דערפֿאָר שמעקט בי זי שטענדיק מיט א פֿאָרְשְׁטִיקְטָן טָאָבָּאָקְ-גָּעָרָך. גָּאָר שְׁפָעַט בִּינְאָכְטָן, וּזְעַן אֶלְעָשָׂכְנִים שְׁלָאָפָּן שְׁיַין, לְאֹזֶט מְעֻן זַי אֲרוֹס אֵין הוֹיף. זַי לְוַיְיפְּט אַרוֹמ הַיּוֹן אֵין צְרוּיק, פֿאָרְדִּיסְט אַיר גַּעַל אַיְגַּעַדְאָרְט פְּנִים אֲרוֹף צָום הַיּוֹל אֵין לְאֹכֶט מִיט אַמְשָׁגָעָן גַּעַלְעַטְעָרְל. די יִנְגְּעַרְעָט טָאָכְטָעָר האט נַאֲכָד גַּעַד קָאָנוֹת חַתּוֹנָה האָבָּן, אֵין זַי זַיְעַר אַפְּאָרְבִּיטְעָרְטָע. זַי הַאָרְעוּוּת שָׂעוּרָע, לאָגָע שְׁטוֹנְדָן אַלְס אַפְּאָרְקִיפְּעָרְדָן אֵין אַשְׁנִינְטְּקָרָאָם, אֵין אֵין זַי קּוֹמֶט אַהֲיִים, טְשַׁעְפְּעָט זַי זַי צוֹ דָעַרְטָשְׁוּגְעָנָר, פּוֹנְקָט זַי יְעַנְעַן וּזְאָלָט גַּעַוּעָן שְׁוֹלְדִּיק, ו֊אָס אַיר אֵין נִשְׁתְּגָם.

אין דער צוּוִיְיטָעָר הוֹיָה, אַיבָּעָרָן וּוֹאנְט פּוֹן דָעַם רַאֲשִׁישִׁיבָה, אֵין גַּעַוּעָן טּוֹמְלִידִיק. דָאָרְט זַיְגָעָן קְרוּבִּים זַי גַּעַקְוּמָעָן גַּעַזְעַגְעָנָעָן מִיטָּשָׁה דָעַם טְרַעְגָּעָר. מָשָׁה דָעַר טְרַעְגָּעָר האט שְׁוֹן זַיְעַר לְאֹגֶן גַּעַזְעַגְעָנָט מִיט זַיְן זַיְבִּיב אֵון צְוַיִּיבְּקָעְמִילְיָעָן מִידְעַלְעָקְבִּי רַיְיָעָן אֵין אַצְּמָעָר. טָאָרְקָע אֵין דָעַם זַעַלְבָּן צְמִימָעְר זַיְגָעָן דִּי צְוַיִּיבְּקָעְמִילְעָקְבִּי גַּעַבָּרָן גַּעַוּוֹרָן. אַיְצָט רְוַפְּט מְעֻן אִים אֵין דָעַר מְלַחְמָה, זַוִּינְטָט עַר דָאָרְט בַּי זַיְן אַיְצָט מִיט אַבְּסָאָוּעָר שְׁטִימָע. דִּיְיָעָה האט זַיְעַר גַּעַזְוָאָלָט הַעֲזָן זַיְ אַזְּוִי עַד גַּעַזְעָגָנָט זַיְךְ דָאָרְט מִיט זַיְן זַיְבִּיב שְׁרָהְדִּינְהָן. אַבְּבָרְעָר פְּרַעְמָדָע מְעַונְשָׁן זַיְגָעָן גַּעַוּעָן אֵין הוֹיָה, האט זַי נִשְׁתְּגָעָן גַּעַקְאָנוֹת זַיְךְ צְוַהָּעָרָן. זַי האט בְּלוּזָן גַּעַהְעָרָט זַיְן בְּאָסָאָוּעָשָׁטְמָע אַוְן שְׁרָהְדִּינְהָס דִּין, אַיְגְּגָעְהָאָלָט גַּעַד וּזְיַין. דִּיְיָעָס פְּנִים האט גַּעַפְּלָאָמָט, וּזְעַן זַי האט פָּאוּלִיגְט אַרְעָה הענט אַוְיךְ אַיר צְעַזְוִיגָן בַּוְיךְ אֵין אַזְּגָג גַּעַטָּאָן :

— עַד גַּעַזְעָגָנָט זַיְךְ . . . דָאָכָט זַיְךְ, אֵין עַד זַוִּינְט . . .

דָעַר מָאָן אַירְעָר, וּזְעַלְכָּעָר האט אַגְּנָצָע וּזְאָקְגָּעָר גַּעַרְבָּעָט אֵין אַשְׁוּעָבְלְ-פָּאָבְרִיך אֵון אַיְן אַשְׁבָּתְדִּיקְן טָאָג נִשְׁתְּגָעָט גַּעַוְוָסָט ו֊אָס צוֹ טָאָן מִיט זַיְךְ, האט מִיט גְּרוֹיס הַנָּאָה, ו֊אָס מְעַנְשָׁן זַיְגָעָן דָא אַרוֹם, דָעַר צְיִילָט :

— הַיְנִיטִיקָע צִיְּטָן גַּיְיטָן מְעֻן צוֹ דָעַר מְלַחְמָה וּזַי צוֹ אַטְאָנָע. אֵין אַיךְ האָב גַּעַדְאָרְפָּט גַּיְין זַיְךְ פָּאָרְשְׁרִיבָן אַיְן דָעַר יַאֲפָנִישָׁעָר מְלַחְמָה,

יונג לעבן

האָב אַיך זיך פריעער אָזוי לאָנג געקלאָפֶט מיט אַ לעָפֶל אַיבָּער די הענטן,
בֵּין זִי זִינְגָּן מִיר גַּעוֹאָרָן בְּלוֹי אָונָן פָּאָרְשְׁוָאָלָן . . . אָונָ ער — האָט
ער אַנְגָּעוֹוִין צוֹ מְשָׁהָם צִימָעָרְצָוּ — גַּאֲרְנִישָׂת. ער גַּעֲוָגָנֶט זיך
שׁוֹין! . . .

אוֹ מְשָׁה דָּעַר טְרָעָנֶר אַיז אַרוֹסִיס פֿוֹן זִין צִימָעָרְלָ, זִינְגָּן זִינְגָּן
שְׁטָעָנְדִּיק אַוִּיסְגָּעָבְּזִוְּגָנָעַ פְּלִיצְעָס גַּעֲוָעָן אַנְטְּעָרְגָּעָהִיבָּן, דָּעַר רָוקָן
אַיְנוּגָּהִיקָּעָרָט, דָּעַר קָאָפּ אַוִּיסְגָּעָצְזָוִיגָּן וַיַּעַר וְאַלְטַס זִיךְ גַּעֲרִיכָּת אַוִּיךְ
אַ קְלָאָפּ. זִין רְוִית בְּעָרְדָּל האָט וְחַמְנוֹתְדִּיק זִיךְ גַּעֲהִיבָּן אַרוֹפִּיךְ אָונָן
אַרְאָפּ. זִינְגָּן אַוִּיגָּן שְׁטָעָנְדִּיק רְוִיטְלָעָכָּעַ, פָּאָרְטְּרָעָרְטָעַ, האָבָן מִיט צָעָר
גַּעֲקָוּקָט אַוִּיךְ זִין וּוְיִיבָּ. ער האָט אִיר אַנְגָּעוֹזָגָט :

— שְׁרָהִידִּינָה, זְאַלְסְטָט אַכְּטוֹנָג גַּעֲבָן אַוִּיךְ דִּי קִינְדָּעָר . . . אַוִּיבָּ
אַ יִנְגָּל וּוּעַט גַּעֲבָאָרָן וּוּרָן, — האָט ער אַ קּוֹק גַּעֲטָאָן אַוִּיךְ אִיר קְלִיָּן
פָּאָרְשְׁפִּיצָט בִּיְיכָל, — זְאַלְסְטָט עַס אַ נְאָמָעָן גַּעֲבָן נַאֲךְ מִין טָاطָן . . .
שְׁרָהִידִּינָה, קְלִיָּן אָונָן דָּאָר, וַיַּאֲנָז אַוִּיסְגָּעָקְרָאָכָן הַינְּדָעָלָעַ, האָט
גַּעֲוָיִינְמַט אַיְן פָּאָרְטְּוֹן אַרְיָן. זַי האָט אִים גַּעֲוָאָלָט אַ סְּךְ זָאָבָן זָאָגָן,
הַאָט זַי אַבָּעָר גַּעֲהָאָלָטָן אַיְן זִינְגָּן. זַי האָט בְּלוֹזָן אַיְן וּוּאָרָט
אַרוֹסְגָּעָזָגָט :

— מְשָׁה . . . מְשָׁה . . .

זַי צְוֹוִי קְלִיְּנָגָן מִידְעָלָעַ מִיט בְּלִיכָּעַ אַוִּיסְגָּעָצְזָוִיגָּן וּנְעֹזְלָעַ,
וַיַּי בַּיַּיְינָגָן זַיְינָגָן זַיְינָגָן זַיְינָגָן זַיְינָגָן זַיְינָגָן זַיְינָגָן זַיְינָגָן
גַּעֲקָוּקָט אַוִּיךְ אַלְעָמָעָן. זַיְיָ האָבָן נִישְׁתַּגְּוָאָסָט, אַוִּיךְ זַיְעָר טָاطָעָ גִּיט
אוּוּעָ, זַיְיָ האָבָן בְּלוֹזָן גַּעֲוָאָסָט, אַוִּיךְ זַיְעָר טָاطָעָ גִּיט
זַיְיָ גַּעֲשָׁטָאָכָן מִיט זִין בְּעָרְדָּל אַיְן פְּנִים.
רְיוּזָה האָט אַרוֹסְבָּאָגָלִיָּטָמָשָׁהָן בִּיןָן טִיר. זַי האָט מִיט הָאָרֶץ אִים
נַאֲכָגָעָשָׁרִיָּן :

— אָונָ ער האָט נַאֲךְ גַּעֲהָאָט טָעָנוֹת צוֹ מִיר, זַוָּס כְּהָאָב אִים
נִיטָּגָהָאָט קִין זִין . . . — האָט זַי מִיטָּן קָאָפּ אַנְגָּעוֹוִין אַוִּיךְ אִיר מָאָן.
— ער פְּלָעָגָט מִיךְ יַאֲדָעָן וּזָאָס כְּהָאָב אִים אַנְגָּעָפָלָאָדִיעָט אַ שְׁטוּב מִיט
מוּידָן, אַצְטָמָט וְאַלְטַס אִים שְׁוִין גַּעֲוָעָן גּוֹט, וּזְעָן בְּדָאָרָתָה חַלְילָה, שִׁקְוָן
מיַנְגָּן קִינְדָּעָר אַיְן מְלָחָמָה . . .

שְׁכָנִים האָבָן אַרוֹסְגָּעָקָוּקָט דָּוָרָךְ דִּי פְּעַנְצָטָעָר וּוַיַּשְׁרָהִידִּינָה בָּאָ
גְּלִיְיט אִיר מָאָן בִּיןָן טְוִיעָר. ער רְעָגָן האָט גַּעֲגָסָן אַוִּיךְ זִיִּי, וַיַּי פֿוֹן
אַפְּעָנָעָ קְרָאָגָעָן. זְלָאָטָע דִּי אַלְמָנָה האָט שְׁוִין גַּעֲדָרָעָלָט וּזְעָן דִּי טָאָכָּ
טָעָר האָט אִיר אַנְגָּעוֹזָגָט. אוֹ מְשָׁה דָּעַר טְרָעָגָעָר גִּיט שְׁוִין אַוּוּעָקָ. זַי

האט זיך אויף דאס נוי דערמאנט און איר זוון אין אדעם. נחמן דער שוס-
טער האט זוי נאכגעקוקט מיט א שווערן געמייט.
— ס'זאל זיך כאטש די מלחהה ענדיקן איידער דער יינגערעד
וואקסט אונטער . . .

פארנאנט, ווען ס'איו שוין געווען פינצטער, דער דעגן האט אויף-
געעהרט, אין אלע הייזער איזו שוין געווען ליבטיק, האט זיך איבערן
הייך צעטראגן אַ קלאנג, אַוְ משא דער טרעגער איזו צוריק געקומען.
ולאטע דער אלמנהס איניקל האט אים געווען ארינילויפן אין הוֹתֶה. ער
האט דורבן פענטער אַרוֹינְגָּעָשְׁרִיעָן די נײַעַס צוֹ זַיְן בְּאַבְּעָן. אַוְ מֵאַ-
טָעַ הָאַט פְּאַרְגָּעָסָן, אַוְ סְטוֹעָן אִיר וּוֹיְדִי פִּיס, אַוְ מֵיט אַ וּוֹילָעַ פְּרִיעָר
האט אִיר די טאכטער געריבן די פְּלִיצָעָם. זוי האט זיך אַ לאָז געטאן
אַיבָּעָן הוֹיך אַנוֹאָגָן די שבנִים, אַוְ משא דער טרעגער איזו צוריק גַּעַ-
קָומָעָן.

ביי דִּיזְׁעָן אַין גְּרוּיסָן צִימָעָר אַיזוֹ מְשָׁה גַּעֲשְׁטָאָגָעָן אַוְיבָּזָן אַין
מֵיט אַ פְּאַרְשָׁוּיְצָט, שִׁינְעַנְדִּיקָן פְּנִים, אָפְּשָׁר צָוָם עַרְשָׁטָן מַאַל, גַּעֲרָעָדָט
מֵיט די שבנִים. ער האט זוי דערציגילט :

— אָפְּיָלוּ ווען מְגֻעָמָט מֵיד אַין דער מלחהה, וואָלט אַיך הַיִנְטָט בַּיִ-
נָאָכָט נַאָך צְוָרִיק גַּעֲקוּמָעָן . . . הַיִנְטָט האט מַעַן בְּלוֹוִי פְּאַרְשָׁרְבִּין. אַבעָר
סִיְּזָוִי גַּעֲמָט מַעַן מֵיךְ נִישְׁטָה ! . . . — האט ער פָּוֹן גְּרוּיסָן גַּלְּיק שִׁיר
נִיט גַּעֲווֹיִנְתָּה. — כְּשָׁוִיגָּנִישְׁטָה . . . מִינְיָעָ פִּיס זַיְנָעָן צַוְּשָׁוָאָה, —
האט ער מֵיט גְּרוּיסָן פְּרִידִיך אַרְאָגְעָקָוּקָט אַוְיךְ זַיְנָעָ פְּלָאָכָעָ, אַוְיסְגָּעָרְמִיָּ-
טָעַ פִּיס. — מִינְיָעָ אוֹיְגָן זַעַעַן נִישְׁטָה גָּוֹט . . . אַחַזְׂעַדְעָם פָּעָלָן מִיר
אַ סְדָּךְ צִינְעָר, האט מַעַן מִיר דערלאָגָט אַט דַעַם פָּאָפִיר, — האט ער
אַלְעָמָעָן גַּעֲווֹיִן דַעַם וּוֹיְסִין פָּאָפִיר אַין האָנָט — אַוְן מְהַאָט מִיר גַּעַ-
זָאָגָט : טוֹיגְסָט נִישְׁטָה, גַּיְיָהִים . . . אַיךְ בֵּין אַבעָר נִיט גַּעֲגָנָגָעָן ;
נִין, אַיךְ בֵּין גַּעֲלָאָפָן.

שרה-הַדִּינָה האט גַּעֲקוּקָט אַוְן גַּעֲקוּקָט אַוְיךְ אִיר מַאַן, בֵּין זַיְ האט
אַרוֹיסְגַּעַלְאָצָט מֵיט אַ גַּעֲווֹיִן :

— כְּהָאָב גַּעֲמִינָט עַרְתָּ שַׁוִּין נִיט צְוָרִיק גַּעֲקוּמָעָן . . . כְּהָאָב גַּעַ-
מִינְיָט כְּזַעַל אִים שַׁוִּין מַעַר נִישְׁטָה זַעַן ! . . .

דער באַלְעָבָאָס פָּוֹן הוֹזִי, נִסְנָן דער קְרַעְמָעָר, האט גַּעֲעָפָנֶט די טִיר,
כאָטש ס'איו גַּאֲרִיזָוָאָס פִּינְצָטָר גַּעֲוָאָרָן, זַיְנָעָן שַׁוִּין זַיְנָעָ העַנְטָ גַּעַ-
וּעָן פְּאַרְשָׁמִירָט אַין מַעַל . . . נִיסְנָן אִיזוֹ גַּעֲווֹעָן אַ הַוִּיכָּר, שְׁלָאָגָעָר
מאָנָצְבָּיל. זַיְנָעָ אוֹיְגָן האָבָן שְׁטָעַנְדִּיק גַּעַשְׁמִיכְלָט, שְׁטָעַנְדִּיק גַּעֲקוּקָט

יונג ליעבן

אויף אלעמען מיט א חזוקל. האט ער אונגעקוקט משה דעם טרעגעדר אוון
א פרעה געתאן מיט חזוק :

— האב איך איך נישט געוזאגט, או ער ווועט צוריקקומון ? פאר א

סאלדאט טויג ער ? וווער ווועטעס אים וועלן אין און ארמי ?
משה האט פארשעטט אראגעלאון דעם קאָפַן, פונקט ווי ווען ער
טראנגט א שועערע משא אײַפַן רוקן. ער האט פארשוליקט געשמייכלט
מיט זיינע צעפויילטע ציין, ווי ער וואָלט זיך געפלט שולדיק פאָר וואָס ער
טויג ניט פאר א סאלדאט. די שכנים האבן אויך פארלעגן געשמייכלט.
אבער שרהיידינהן האטעס אוש אונטערעההווין פון ארטן. זי האט פאר־
געסן, און ערשות נעצטן האט זיך געבערגט בײַ אים מעל אויף הלה און און
מאָרגן ווועט זיך מסתמאָ וווײַטער דארפּון באָרגּון ברויט. זי האט אַרוֹיסִ־
געקויטשעט, אוש רווייט פלאָקן האבן זיך איר פארשפריט אײַפַן שטערט
און האלדן :

— וואָס פֿאָרדְּרִיסֶט אַיִּיךְ וואָס מֵהָאָט אַיִּם צוֹרִיקְגַּעַשִּׁיקְט ? אַ
דאָנק גַּאַט, וואָס ער אַיִּזְוַאַכְּבָּעַר, ווּלְאַיִּיךְ האָבָּן מֵאַן ! . . .
ニישקעה, ס'ז'יבּעַן פֿאָרָאָן גַּעַגְּנוּגַּעַגְּנַעַר, זַאֲלָן זַיְגִּין ! . . .
הָאָט זיך גַּעַוְאַלְטַּע דַּעֲרָמִיט אַרְיִינְגָּאָן אַיְרַבָּאָס, — אַוְן זַיְעַרְעַ ווַיִּ
בָּעַר ווּלְעַן האָבָּן וואָס צַוְּעַס ! . . . — הָאָט זיך מִיטַּקְנָה גַּעַטְרָאַכְּטַע ווּלְגַּ
נִסְנֶס פֿרְוִי, אַזְאָא שְׁטָעַנְדִּיקְ פֿאָרְפּוֹצְטַע, ווּס'וּאָלְטַבְּיַיְאָרְ אַלְעַטְאָגְ
גַּעַוְוָן שְׁבָתְ.

ニיסְנֶס האָט אַפְּיַילְוַ אַוְיַיְךְ אַיְרַ זַיְקַ נִיט אַומְגַעַקְקַט, ווּי זַיְקַ ווּאַלְטַ גַּאַר
נִיט צַוְּאַיְם גַּעַרְעַדְט. ער האָט בלְוִיְאָ אַוְיַפְּגַעְהָעַרְט צַוְּ שְׁמִיכְלָעַן, אַרוֹיסִ־
גַּיְעַנְדִּיקְ, אַזְאָגְ גַּעַטְאָן צַוְּ מְשָׁהָן :

— אַיְן דְּרוֹיסְן שְׁטִיטִיט אַפְּרַ מִיט זַעַק מַעַל. כְּזַעַל דִּיר שְׁפַעְטַעְרַ
דָּארְפַּן.

משה האָט זַיְקַ אַוְיַפְּגַעְבְּאַפְּטַע ווּי פּוֹן אַשְּׁלָאָפְּ. ער האָט זַיְקַ דַּעַרְ־
מַאנְמַ, אַז סְאַיְזַוְיַן אַיְסַ שְׁבָתְ, אַז אַיְן דַּעַרְ מַלְחָמָה דָּארְפַּר עַר נִיט גַּיְן,
דָּארְפַּר עַר גַּיְן אַרְדִּינְעַן עַפְּעַס. די שכנים האָבָּן שַׂוִּין מַעַר נִיט גַּעַהָאָט
וואָס צַוְּטָאָן בְּיַיְדְּיַעְן אַיְן הוֹיַן, זַיְנַעַן זַיְקַ שְׁטִילַעַ, וּאַכְעַדְיַיקַ צַעַ
גַּעַגְּגַעַן צַוְּזַיְקַ אַיְן דַּי הַיְיָוָה. בְּלוֹזַן וְלַאֲטַעַן דַּי אלְמָה אַיְן נַאֲדַ אַרְוִיְּ
גַּעַגְּגַעַן אַיְבָּרְעַן הוֹיַה. זַי אַיְזַ גַּעַבְלִיבַּן שְׁטִין לְעַבְן נִיסְנֶס הוֹיַג, אַרְיִינְ
גַּעַקְוּקַט דָּוֹרְקַ דַּי בְּאַלְוִיכְטַעְנוּגַּע פְּעַנְצְטַעְרַ אַוְן אַזְאָגְ גַּעַטְאָן אַגְּדָעְרָהָוִיךְ :
— אַהָא, בְּיַי זַיְקַ שְׁוִין הַיְגַט מִיט מַעַל — אַזְאָגְ מַאְרָגַן ווּעַט שְׁוִין זַיְקַ בְּיַי אַיְם
גַּרְיִיט זַיְקַ שְׁוִין הַיְגַט מִיט מַעַל — אַזְאָגְ מַאְרָגַן ווּעַט שְׁוִין זַיְקַ בְּיַי אַיְם
ברְזִוִּיט טַיְעַרְעַד . . . *

פָּעַסִּי בְּאַלְמָנָה

די טראגעדייקע קאָז האָט זיך געשארט בי אַירע פֿיס, געקלאָפֶט
אייטן עק אין אַיר קלײַד אָונַ יַאֲמַרְדֵּיק גַּעֲמִיאַזְקָעַט. האָט זַלְאַטְעַ, אַלְיאַן
אַ פַּאֲרָבִיטַעַטְעַ, אַ צַּעֲוִיִּיטִיקְטַעַ, זַי אַ בְּרִיקַע גַּעֲטָאַן מִיטַּן פּוֹס :
— גַּיִי ! טְרָאָג זיך אָפַפְּ פָּוּן מִיר ! . . . — האָט זַי גַּעֲזָגַט צַו דַּעַר
קָאָז, — כַּהֲאָב גַּעֲנוֹג עַסְעָרָס אָן דִּיר ! . . . גַּיִ צַו דַּי בַּאֲלֻבָּטִים . . .
זַי הַאֲבָן גַּעֲנוֹג פָּאָר דִּיר אוִיך ! . . . — האָט זַי גַּעֲקוֹקַט מִיטַּקְנָאָה צַו דַּי
לייכטִיקַע פַּעַנְצְּטָעַר.

חלומות

געווינטעלעך האלטן אלע, איז איר האב אַ שטארקן כארاكتער.
אַ בְּיסֶל אִזְוֹעֵס אָמוֹת. אִיךְ האָב גַּעֲקָעַנְט אָן שְׂוּם שְׂוּעָרִיקִיטָן אַפְּשָׁלִיטָן
אַ קָּאָפִיטָל פָּונְ אַ גַּעֲשָׁעַנְיִישָׁ אִין דִּי טִיפְּסְטָעָ טִיפְּעַנְיִישָׁ פָּונְ כְּאוֹאוֹסְטוֹזִין,
פָּאָרְמָאָכָן אָוִיף דָּעַם אַ טִּירֶל אָזְן זָעַן צָו פָּאָרְגָּעָסֶן, זָוִיל אָזְוִי אָזְוָעָן
גְּרִינְגֶּעֶר אַנְצּוֹפָאָנְגָּעָן פָּונְ דָּאָס נִי. האָט אַבעָר פָּאָסִירָט אָט וּזְאָס :

מִינְעָ אַ בָּאָקָאנְטָעָ, לִינְדָעָ הָאָלְטָמָאָן, האָט מִיךְ אַפְּגָעָרְפָּן אַוְיָפָּן
טַעַלְעָפָּאָן אִיךְ זָאָל אַרְבָּעָרְקָומָעָן צָו אִיר אָוִיף אָן אָוָונָט. — „אִיךְ האָב אַ
גָּאָסֶט“, האָט זִי גָּעָזָאָט. „הָלְוִיס אַ בָּאָקָאנְטָעָר. עַד פָּאָרָט דָּוָךְ אָן
וּוּעַט פָּאָרְבִּילְיָבָן דָּאָ אִין שְׂטָאָט אַ פָּאָרָטָג. קוּם אַרְבָּעָר, עַד אִיז
זַיְעַד אַן אַינְטָעָרְסָאָנְטָעָר מַעְנְטָשָׁ!“

אִיךְ בִּין גָּאָר יְעַנְעָם אַוְנוֹת גַּעֲוָעָן פָּאָרְנוֹמָעָן, גָּאָר לִינְדָעָס אַיְנְלָאָ-
דוֹנְגָּה האָט מִיךְ פָּאָרְאִינְטְּרִיגְּרָט. אִיךְ וּוֹיִיס, אָזְ בְּטָבָעָ אִיז לִינְדָעָ אַ גָּעָ-
לָאָסְעָנָעָ, אָזְ אַוְיָסְגָּעָרְכָּבָטָעָ, גַּעַוְאָרָן פְּוֹנְקָט וּוּי אִיר מָאָן הָעָרִי, פְּלָעָג
אִיךְ זִיךְ וּוַיְצָלָעָן וּוְעָגָן אִיר, אַבעָר אִין אִיר רַעַדְן האָט זִיךְ גַּעַפְּלִיטָן אָן
אַנְרָעָגָגָ, וּוּי זִיךְ וּוְאָלָט גַּעַרְדָּטָמִיט אַ פָּאָרְכָּאָפָּטָן אָטָעָם. בִּין אִיךְ גַּעָ-
וּוָאָרָן נִיגְגָּרִיק. אִיךְ האָב באַשְׁלָאָסָן צָו גַּיִן.

— גָּוֹט ! — האָב אִיךְ גַּעַזְאָגָט. — אִיךְ וּוּלְ קָוָמָעָן.

לִינְדָעָ האָט זִיךְ דָּעָרְפְּרִיטָן :

— שְׂוִירְלִי, אִיךְ בִּין אָזְוִי צְוָרְפִּידִין ! עַס וּוּעַט זִיךְן אַ פָּרִילְעַכְּבָעָר
אָוָונָט. דָעַר גָּאָסֶט אִיז אָזָא קְלָגָעָר ! — האָט זִיךְ אַרְיִינְגָּעָקוֹוָאָלָן
אִין טַעַלְעָפָּאָן אַרְיִין.

וּוּעָן אִיךְ בִּין גַּעֲקָוּמָעָן אַחֲיָן, אִיז שְׂוִין דִּי הוֹזִין פּוֹל גַּעֲוָעָן מִיטָּ
מַעְנְטָשָׁן. אִיךְ האָב גַּלְיָיךְ בָּאָמְעָרְקָט דָעַם גָּאָסֶט. מַסְתָּמָא דָעְרָפָאָר,
וּוָסָט עַד אִיז גַּעֲוָעָן דָעַר אַיְנְצִיקָעָר אַוְמָבָאָקָאנְטָעָר. לִינְדָעָ האָט מִיךְ
צַוְּעָפְּרִיטָן צָו אִים :

— דָאָס אִיז נַאֲרָמָאָן וּוֹיִיס, — האָט זִיךְ גַּעֲנוּמָעָן זִיךְן אַרְעָם, — באָ
קָעָן זִיךְ מִיטָּ אִים, שְׂוִירְלִי.

אִיךְ האָב זִיךְ בָּאָקָעַנְטָמִיט אִים אָזְן עַד האָט אָוִיף מִיר נִיט גַּעַמְאָכָט
קִיְין שְׂוּם אַיְנְדָרָוק. עַד אִיז גַּעֲוָעָן אַ חְוִיכָר, בְּרִיטִיתְ-פְּלִיאִיצִיקָעָר מָאָן.
די הָאָר שִׁיטְעָרְלָעָךְ אָזְן אַבְּיָסָל גְּרוּיְלָעָךְ בַּיְ דִּי שְׁלִיבָפָן. אַ פְּנִים האָט עַד

פָּעַם יְבָאֵץ

געחאַט נוּט קִין שִׁינְעָם, וֹוי ס'הָאַט זִיךְ מִיר גַּעֲדָאַכְטָמָ, אָן שָׁוָם אַיִינְ—
דרוק. עֶרֶת האַט אוַיסְגָּעָקָוּט מִיד אָונָן וּוְאַלְטָ אָונְדוּן מִסְתָּמָא אַיְנָגָאנְצָן
מוּחָל גַּעֲוָעָן דָּאָס בַּאֲקָעָנָן זִיךְ מִיט אִים. וּוַיְזִימָט אָוִיס, אָן אַיךְ בֵּין אִים
אוּיךְ נִיט אַזְוִי שְׂטָאַרְקָ גַּעֲפָלָן. עֶרֶת האַט מִיךְ אַפְּגָעָמָאַסְטָן וּוְיְגָרְוִס אַיךְ
בֵּין אָונָן קוּיסָם, אַזְוִי פָּאָוָאַלְיִינְקָעָ, אַשְׁמִיכָל וּוְאָס האַט
בַּאֲחָנָט זִין פָּנוּים. קִין רִידְ האַבָּן זִיךְ צְוִישָׁן אָונְדוּן אַוְיךְ גַּעֲלָעָפְטָ.
אָונָן דָּאָס אִינוּ מִיר גַּעֲוָעָן אַוְאַנְדָּעָר, וּוְיִילְ אַיךְ אַלְיָין בֵּין גַּעֲוָעָן אַוְאַ
רְעַדְעָוְדִיקָעָ. אַיךְ האַב גַּעֲקָעָנָט וּוְיִיעַרְ גַּרְיִינְגָּ אַנְקָנִיפָּן אַשְׁמוּעָם, אָונָן וּוְיִ
אַיךְ האַב בַּאֲמָעָרָקָט, האַט עֶרֶת אַלְיָין אַוְיךְ לִיב גַּעֲחָאַט צָו דָעָדָן. אַיךְ
הָאַב גַּעֲוָעָן וּוְיִהְיָה שְׂרָה הָאַלְטָ זִיךְ מִיט אַלְעָמָעָן, וּוְיַלְעַ קַוּעָלָן מִשְׁ
אָן פָּוּן אִים, האַט עַס מִיר פַּאֲרַדְרָאָסָן אָונָן אַיךְ בֵּין אַוְעָקָפָן אִים. אַבְעָר
פַּוְנְדָּעָסְטוּעָגָן הָאַב אַיךְ גַּעֲפִילָט, אַוְעָפָעָס אִינוּ גַּעֲלִיבָן הַעֲגָנָן אַיִן דָעָר
לוּפְטָן צְוִישָׁן אָונְדוּן, וּוְיִעָפָעָס וּוְאַלְטָ זִיךְ פַּאֲרַטְשָׁעָפְטָ. סְקָאָן זִין, אָן
דָּאָס אִינוּ גַּעֲוָעָן דַּעֲרָפָאָר, וּוְאָס מִיר האַט זִיךְ גַּעֲקָעָנָט, אַוְעָר אִינוּ עַנְלָעָד
צָו אִימָעָצָן אָונָן אַיךְ הָאַב זִיךְ נִיט גַּעֲקָעָנָט דַּעֲרָמָאַנָּן אַיִן וּוּעָמָעָן. אַפְּיָלוּ
זִין הָאַלְטָן זִיךְ צְוִישָׁן מַעֲנָטָן אִינוּ מִיר פַּאֲרַגְעָקָומָעָן בַּאֲקָאָנָט. אַיךְ
הָאַב בַּאֲמָעָרָקָט, אַוְעָרָ קָוְטָ מִיךְ אַוְיךְ נָאָרָ. עַרְשָׁת שְׁפָעַטָּעָר, וִיצְנָדִיקָעָ
אַנְטָקָעָגָן אִים בַּיִּם טִישָׁ, הָאַב אַיךְ זִיךְ פְּלוֹצָלָוָגָן דַּעֲרָמָאַגָּט. אַיךְ הָאַב
גַּעֲפִילָט וּוְיִאָרְקָ וּוְעָרְבָּלִיךְ :

— לִינְגָדָע, — האַט מִין שְׁטִימָע אַצְטָעָר גַּעֲטָאָן — גַּיבְ אַקְוָק
אוּיףְ מִרְ. וּוַיְסָן, קָאָנְסָטוּ זִיךְ דַּעֲרָמָאַנָּן אַיִן וּוּעָמָעָן עֶרֶת אִינוּ עַנְלָעָד ?
לִינְדָעָ האַט אַקְוָק גַּעֲטָאָן אוּיףְ מִרְ, דַּעֲרָנָאָר אוּיףְ נַאֲרָמָאָן וּוַיְסָן.
הָאַט גַּעֲקָעָט אוּיףְ אִים מִיט וּוְאַנְדָעָר, וּוְיִזְיָה זִיךְ וּוְאַלְטָ אִים עַרְשָׁת אִצְטָ
דַּעֲרָזָעָן.

— יְעָ, — האַט זִיךְ גַּעֲזָגָט, — אַיךְ הָאַב אַבְעָר גַּעֲוָאָסָט, אַוְעָר
קוּקָט מִיר אוּיס בַּאֲקָאָנָט ! בַּיִּסְטָ גַּעֲרָעָכָט, עֶרֶת קוּקָט אוּיס אַיְנָגָאנְצָן וּוְיִ
דוּשָׁעָרִי ! . . .

— וּוְיִדוּשָׁעָרִי וּוְאַלְטָ אוַיסְגָּעָקָוּט מִיט 10 יְאָרָ שְׁפָעַטָּעָר . . .
הָאַב אַיךְ צְוִיגָעָבָן.
נַאֲרָמָאָן וּוַיְסָן האַט אַגְּגָעָרִיקָעָר זִיךְ צְוִיגָעָהָעָרט. זִינְעָ אַוְיָגָן זִיִּיָּ
נָעָן גַּעֲוָאָרָן לַעֲבָדִיקָעָר :

— אַיִן וּוּעָמָעָן בֵּין אַיךְ עַס אַזְוִי עַנְלָעָד ? בָּאַטָּשׁ עַפְעָס אַלְיִיטִישָׁעָר
בְּחוֹר ? אָונָן זָוָא אַיִן עֶרֶת אִצְטָ ?
עַס אַיזְגָּעוּאָרָן זִיעַרְ שְׂטִילְ אַרְוָם טִישָׁ. אלְעַ קָּאָבָן אוַיסְגָּעָמִיטָן צָו
קוּקָן אוּיףְ מִרְ. אַיךְ הָאַב גַּעֲוָאָסָט, אַוְעָלָ פָּוְן לִינְדָעָס גַּעֲסָט וּוַיְסָן

יונג לען

וועגן מיר און דושערין, האב איך גענטפערט :

— ער בחור איז שווין 10 יאר טויט . . . ווען ער וואלט געלעבט,

וואלט ער מסתמא איצט אויגעקווקט פונקט זוי איך . . .

נאָרמאָן וויס האט אוּפֿגעַהָרֶט צוֹ שמייכלען. ער האט אַ זָּאָג גַּעַד

טאָן : — אַנְטוּשָׁוְלִידִיקְט ! — ווי ער וואלט זיך געדאָרֶפְט פָּאַרְעָנְטָפְעָרָן

וואָס דושערין איזו טויט.

שפֿעַטְעַרְץָאוּ, בֵּין איך געשטיָאנָעַן בַּיִם פֿעַנְצְּטָעַרְ, איך האָב אַרוֹסִיסְ

געקוּקְט צוֹ דער פֿינְצְּטָעַרְדָּר גָּסְס אָזְן גַּעַטְרָאָכְט ווועגן גַּיְינְ אַהֲיִים, אַיז

נאָרמאָן וויס צוּגַּעַקְוּמָעַן. ער האט זיך אַזְוַעַקְגַּעַשְׁטָלָעַט לעַבְנָן מִיר אָזְן

געמְאָכְט אַ באָזְוַעַגְנוֹג צוֹ נְעַמְנָן מִין האָנָט. ער האט אַבעָר חַרְתָּה גַּעַד

קרָאנָן אָזְן פָּאַרְוִיכְעָרָט אַ סִיגָּאָרָעַטְלָן.

— שְׂוִירְלִי, — האט ער גַּעַזְאָגְט, זוי מְדֻעַּדְט צוֹ אַן אלְטָן באַקָּאנָטָן,

— די טויטָעָן דָּאָרָף מעַן פָּאַרְגָּעָסָן, מעַן דָּאָרָף טְרָאָכָּטָן ווועגן די לעַבְעַזְלָעַטְלָן.

דִּיקְעַ . . .

אַיך האָב אַ קּוֹק גַּעַטְאָן אוּפְּיך אַים, וואָס ער אַיז אַזְוַי עַנְלָעַך צוֹ דָעַם

בָּחוֹר, וואָס איך האָב לִיב גַּעַטְאָטָן. איך האָב אַ טְרָאָכְט גַּעַטְאָן, אַו איך

וואָלָט אַים גַּעַדְאָרֶפְט דָּעַרְצִילָן ווועגן דושערין אָזְן פּוֹנְקָט זוי ער וואָלָט

גַּעַוְאָסְט ווועגן וואָס איך טְרָאָכְט, האט ער גַּעַזְאָגְט :

— יעַ, איך וויס, אָזְן נְזִימָט אַלְעָלָמָל ווַיְלָיְלָמָעָן אַ גַּעַנְטָן.

דָּעַרְצִילָט מִיר ווועגן אַים. נְאָרָךְ אַלְעָמָעָן, — האט ער אַ שְׁמִיכְלָל גַּעַטְאָן,

— פְּילָ אַיך, ווי איך וואָלָט גַּעַהָאָט אַ שְׁמִיכְלָת צוֹ אַים . . .

אַיך האָב גַּעַקְוּקְט אוּפְּיך דער פֿינְצְּטָעַרְדָּר שְׂוִיבָן, וואָס האָט אַפְּגָעַץ

שְׁפִיגְלָט אָונְדוֹן בַּיְדָן : נְאָרָמָן ווַיִּסְ, הַזִּיך, בְּרִיטְפְּלִיעִיצִיך, ווי אַ גִּיְּזָה

גַּאנָט. אַיך — אַ סְּךְ צִידְעַרְקָעָר, קְוִים וואָס אַיך דָּעַרְגְּרִיךְ זִין פְּלִיעִיצִיך.

אַיך האָב גַּעַקְוּקְט אוּפְּיך אָונְדוֹן בַּיְדָן אַין שְׂוִיבָן, אָזְן גַּעַטְרָאָכְט ווועגן

דושערין. ווועגן דָעַם הַוִּיכְנָן, שְׁלַאֲגָהָן, דִּין-טָאַלְעַדְיָהָן דושערין, מִיט זִין

הַאֲרִץְיָהָן שְׁמִיכְלָל וואָס האָט גַּעַהָאָט אַ מְאַגְּנָעַטִּישָׁע קְרָאָפְט צוֹ דָעַרְגְּעַנְטָעָרָן צוֹ

דושערין, וואָס האָט גַּעַהָאָט אַ טְרָאָכְט ווועגן דָעַרְ צִיְּתָ פָּוֹן אָונְדוֹזָעָר זִין

זִיך מְעַנְטָשָׁן. אַיך האָב גַּעַקְוּקְט ווַיִּנְטְּשִׁינְעָם פְּנִים. דער

גַּעַנְטָן. די פְּרִיְּדָ פָּוֹן לִיבָּהָאָבָן אַים. די פִּינְעָהָרָמָאָנִי, וואָס סְ'הָאָט

עַקְוִיסְטִירְט צוֹוִישָׁן אָונְדוֹן. ווי ווַיִּנְיקָךְ רִיְּדָ מִירָהָאָבָן בַּאַדְאָרֶפְט זִיך צוֹ

פָּאַרְשְׁטִיִּיִּן. דָאָס הַגָּהָה הַאָבָן פָּוֹן זַעֲלָבָן בּוֹךְ, פָּוֹן זַעֲלָבָן טְעַטְעָר, פָּוֹן

קְעַגְעָן רַעֲזָן ווועגן עַרְנוֹטָעָ פְּרָאַבְלָעָמָעָן אַזְנָמָעָן לְאָבָן פָּוֹן גַּאֲרִישָׁ

קִיְּטָן. אָזְן דָאָרָבְנִין אַיך אַזְוַעַקְפָּן אַים. אַזְוַעַקְ, אָזְן מַעַר נְזִימָט גַּעַוְאָלָט

צּוּרִיקְוּמָעָן. פָּאָרְמִין אַזְוַעַקְגִּיִּן, הַאָבָן מִיר ווַיִּנְיקָךְ וואָס גַּעַרְעָדָט. ער

האט אפילו ניט פרובייט מיך איבערצ'ורען צו בליבן, אבער איך האב געוואסט, או ער וויל ניט איך זאל אוועק. א פאר טונ שפער האב איך געקראגן פון אים א בריוו :

— אויב דו האט געוואלט אוועקגין, וואלאט דאך געווען אומזיסט דיך אפצ'ורען, — האט ער געשריבן. — אבער א דערקלערונג קומסטו מיר סיידזוי.

— שוירלי, — האב איך דערעהרט לעבן זיך נארמאן וויס, — גייט ניט אוועק צו זויט. פֿאָרגעסְטְּ ניט, או איך שטיי דא לעבן איך . . .

איך האב זיך אומגעערט מיטן דורך צום שווארכן שוויב. און וויל ס'האט זיך מיר געדאכט, או איך קען אים שוין זיינר לאנגה, האב איך געוואנט דאס וואס איך האב דאן דושערין געננטפערט :

— איך בין אוועק פון דושערין, וויל איך האב ניט געוואלט אים טילין זיך מיט אנדערע. צו פיל מענטשן האבן אים ליב געהאט. צו פיל האט ער אלעמען ליב געהאט. סוף-כל-סוף, וואלאט איך אים אינגןאנצן פאראלארין, בין איך בעסער אלילין אוועק . . .

נארכ'אנן וויס האט געקוקט אויף מיר מיט וויכקייט, מיט א סד פאָרְשְׁטָעְנְדָעְנִיש. מיר האבן ביידע געפֿילט, או מיר דארפֿן מערד ניט רעדן. מיר האבן זיך פאָרְשְׁטָאָגְעָן און ווערטער. ער האט בלוייז גען פרעוגט :

— און וווען אייז ער געשטְאָרְבָּן ?

— א פאר יאָר שפער האט זיך פֿאָרְקִילְט, אָפְּגָעְקְּרָעְנְקְט א פֿאָר ווֹאָכֵן און געשטְאָרְבָּן. איך בין אבער צו זיין לויה ניט געאגונג... איך האב אים געוואלט זען פֿאָר זיך אַלְעַבְּדִיקְּן . . . ער אייז געווען צו פול מיט לעבן, צו פֿאָרְבִּינְדְּן אים מיט פֿאָרְגְּלִיוּוּרְעָנְג, מיט טויט . . . און איזו איז טאָקָע געווען לילכטער, צו חלומען, זיך אַיְצְוּרְעָן, או ער... געץ וואו ליעבט ער . . . און וווען ניט אייז, וועל איך אים נאָך אַמְּאָל זען... איך פֿאָרְשְׁטִיט ?

נארכ'אנן וויס האט א פֿאָרְטְּרָאָכְטָעָר געקוקט אָרְבִּיעָר מײַן קאָפּ,

געוקקט אויף די מענטשן אין צימער :

— יע, — האט ער געוואגט, — איך פֿאָרְשְׁטִיט זיינר גוט. עס פֿאָסִירֶת אַסְדְּ מְאָל, מ'האָפְט אויף עפֿעס זיינר לאָנג, זיינר שטָאָרָק, ווערט עס סוף-כל-סוף פֿאָרוּירְקְלָעְכְט. אפשר נעט עס און אַנְדָעָר פֿאָרְמָע, אפשר ווערט עס פֿאָרוּירְקְלָעְכְט בלוייז אַבְּסְל, אָבער מען בליבט פֿאָרְטְּ בִּי עפֿעס . . . — האט ער איזו פֿאָרְטְּרָאָכְט געשמייכט.

יונג לubar

איך האב דאן ניט געווואסט, איז דאס האט ער נישט מיד געגענט
פערט, נאר זיך אליעז, איז דאס האט ער ארייסגעערעדט אין דער הויז
זיין אייגענע בענקשאפט, זיין אייגענע חלומות, נאר עפעס וואס ער
האט פאללאן.

איך האב דערנאר אים ניט געצען אַ וואָך צייט. איך האב זיך דער-
וואויסט דורך לינדען, או ער פאָרבליליבט דא אין שטאָט פאָר נאר אַ וואָך.
— אַזּוּ מ'וויל אַים גָּרְנִישֶׁט אַפְּלָאָזּוּ! — האט זיך געפריט, וואָס
אייר גאָסט האט אַזּוּ אָוִיסְגָּנוּמָעַן בֵּי אַירָעַ באָקָאנְטָעַ. ער וואָנדערט
זיך נאר, וואָס דו קומָסְט אַים ניט זעַן, אַדרָעַ לאָדָסְט אַים ניט אַזּוּ
זיך, — האט זיך מיר אַיבָּרָעָגָעָבָן אַוְיפָּן טַעַלְעָפָּן, — ער זאגָט, אַזּוּ
מסתמאָ געפָעלָט ער דיך ניט! . . . — האט זיך צַוְּפִידְעָנָעַ גַּעֲלָאָכְט פֿוֹן
זיין איינפָאָל.

איך בין געוווען צופְּרִידְן פֿוֹן דעם. גוט אַזּוּ. זאל ער ניט מײַנְעַן, אַזּוּ
אוּיבָּ ער קוּקָט אַוִיס ווי דושערִי, דָּאָרָךְ ער מִיד שׂוֹן געפָעלָן! . . . דער
אמְתָּ אַזּוּ אַבָּער געוווען, אַזּ סְ'הָאָט מִיר זַיְעַר גַּעַרְטָמָן. וואָס ניט נאר קוּקָט
ער אַוִיס ווי דושערִי, נאר אַזּוּ אוּיבָּ ערְלָאָד אַזּוּ זַיְנָעַ האַנְדְּלוֹגָעַן. בלויַז
מייט 10 יָאָר עַלְטָעַר, בְּמִילָאַ מִיט מַעַר דַּעַרְפָּאָרָוָגָן אָוּן מַעַר זַיְכָּרִיקִיט.
דושערִי אַזּוּ בֵּי מִיר געוווען אַזּ אַפְּגָעַשְׁלָאָסְעָנָעַרְ קָאָפִיטָל אַין מִין לְעַבָּן,
האָב אַזּ ניט געוואָלָט וועַרְן וויַעֲדָר אַוְּפָגָעָטְרִיסְטָלְ פֿוֹן דאס נִיִּי. איך
האָב זיך געכָאָפָט, אַזּ צוֹפִיל טַרָּאָכְט אַזּ שׂוֹן וועַגְן נַאֲרָמָן ווַיִּסְׁסָּאָן.
סְ'וַאָלָט שׂוֹן בְּעַסְטָר געוווען וועַן ער פָּאָרָט אַוּוֹקָעַ. דַּעַרְפָּאָר בֵּין אַזּ
געוווען זַיְעַר אַוְּגַזְוִוְרִידְן זַעַן ער אַזּ גַּעַקְוּמָעַן מִיד זעַן . . . גַּעַקְוּמָעַן
אייז ער ווי אַזּ אַלְטָעַר באָקָאנְטָעַר, ווי סְ'וַאָלָט בֵּי אַים געוווען אַזּ אַלְטָעַ
געווואַנְהִימִיט צוּ קְוּמָעַן צוּ מִיר. ער האָט צוּ עַרְשָׁת באָטָרָאָכְט די בִּילְיַז
דער אוּיכָּזְדִּי וועַנְטָמָן, די בִּיכְעָר אַזּ דִּי שַׁאֲפָעָס אַזּ דַּעַרְנָאָר פְּלַצְלָוָנָגְ מִיקְּ
אַ פְּרָעָג גַּעַטָּאָג, אַט אַזּוּ ווי דושערִי ווֹאָלָט גַּעַטָּאָן:
— שְׂוִוְילִי, פָּאָרוֹזָס מִידָּט אַזּ מִיד אַוִיס?

אַזּ אַזּ גַּאֲרִינִיט געוווען אַיבָּרָאָשְׁטָ פֿוֹן זַיִן פְּרָאָגָעַ. איך ווֹאָלָט
אַים באָדָאָרָפָט עַנְטָפָעָרָן, אַזּ אַזּ מִיד אַים אַוִיס, ווַיִּיל מִיר געפָעלָט
לְחַלּוֹטִין ניט זַיִן זַיְכָּרִיקִיט אַזּ זַיִן זַיְלָבָּסְטְּ-צַוְּפִידְעָנְקִיט. וואָס
ער געפָעלָט אַזּוּ אַלְעָמָעַן. איך ווֹאָלָט אַים גַּעַדְאָרָפָט זַאָגָן, אַזּ פְּרוֹיעָן
הָאָבָן אַים מסתמאָ הַיְשָׁש צַעְלָאָזָן, וואָס אַים אַרְטָ אַזּוּ שְׁטָאָרָק מִין נִיט
לוֹפָּן אַים זעַן. אָוּן, זאל ער ניט מִינְעַן, אַזּ אַזּ בֵּין אַזּ פָּאָרְכִּישְׁוֹפָט
פֿוֹן זַיִן פְּעַרְזָעַנְלָעְקִיטִי. אַט אַזּוּ אַזּ דִּאָךְ דַּעַרְזָעְרִי געוווען . . . האָט

מיר א קלעם געטאון בייס הארכן. האב איך גענטפערט :
— ס'זאלט געוזן בעסער ווען איך קומט אינגעאנצן ניט האהער.
ווען איך פארט גלייך אוועק . . . איך פארשטייט, — האב איך געוואלט
מאכון זיך אלין קלאר וואס איך מײַן, — און פארלויף פון די צען יאָר,
האב איך זיך אינגעאָרדנט. זיך אָזעפאָסט צו לעבען אָן דושערין. איך
דעראָמנט מיך צו פיל אָן אִים. ס'טוג נישט . . .

נאָרמאָן וויס האט זיך אויפגעחויבן. ער האט אָזעקגעוווארפֿן זיין
אויסגעלאָשענעָם סיגאָרעדטל. זיין ניט שיינער פֿנִים האט געקראָגן אָסָך
אויסדרוק. ער האט שאָרָף געקוקט אויף מיר :

— איך האט דושערין ליב געהאט. און דושעררי איז שוין 10 יאָר
טויט. איך זאגט, איך דערמאָן איך צו פיל אָן אִים, פֶּאָרוֹוָס אָנוֹ דאס
שלעכט ? — ער איז געליבּן שטיל, געקוקט אויף אָנוֹ אויף שנעל
צוגגעבען, — איך געפֿעלט מיך זיעֶר. מעָר ווי ס'אַיז מיך ווער געוווען
געפֿעלן. אָט אָזֶוּי האט מסתמאָ דושער וועגן איך געפֿילט ! . . . אָיז
דאָס אויך שלעכט ?

ס'האט מיך פֶּאָרְדְּרָאָסן, נישט אָזֶוּי אויף נאָרמאָן וויס, ווי אויף זיך,
וואָס איך האב דערפֿירט צו אָזֶאָשְׁמוּעַס. איך וואָלט אִים גלייך באָאָרט
זאגט, אָז אִיך וויס, אָז אויבּ איך געפֿעל אִים. אַיז עס בלויין דָא, אָין דער
שטאמּט, ווילְ ל'ינְדְּעַ האט מיר דערצְיִילְט, אָז אַיז נוּוִידְאָרְקְט, פֿוֹן וואָנְעַט ער
קומט, האט ער זיעֶר ליב געהאט אָמִידְל. זֵיז אָזֶוּי געוווען אָהוּכּעַ, אָ
שלאָנקּעַ, מיט ליכטיקע האָר אָונְ בּלוּיְעַ אָוִיגּן. אלְעַ זִיְּנַע ניט אויסגעַ
לעבטע חֲלוּמוֹת, זִיְּנַע ניט דערפֿילְט בענְקָעְנִישָׁן האט ער אָין זִיְּנַע לִיְּ
בע צו דער מײַידְל געווואָלְט אָרְיִינְוָעָבּן, האט אָבעְרַ דִּי מײַידְל געָזָאָרט
אוּזָעְקָפְּאָרְן אָונְ נאָרְמָאָן ווִיס האט געווואָסְט, אָז ער ווּעַט זִי מַעַד קִיְּן מַאְלָ
ניט זִיְּנַע. האָב איך אִים אָפְּשַׂר דערמאָגָט אָן דער מײַידְל ? נִיְּגַע, איך
בִּין זִיכְּבָּר, אָז נִיְּט. איך קָוַק אָזֶס אַינְגָּאנְצָן אַנדְעָרְשָׁן. איך בִּין נִיְּט
קיְיַן הַיְּכָעָן אָונְ נִיְּט קִיְּן צַוְּשִׁיְּנָע. מִיְּנַע אָוִיגּן אָונְ זִיְּנַע טַוְּקָלְקָל.
אוּפְּפִיְּן מִיְּנַע פֿנִים האָב איך סִימְנִים פֿוֹן שַׁוּעְרַע אַיבּּעְרָלְעָבּוֹגָעָן, פֿוֹן
שַׁוּעְרַע הַאָרְעָוָאָגָנִיָּע. אָז דָאָך ווִיס איך, אָז אוּפְּפִיְּן אִים יַעַ. אָז
פֿוֹן אָונְדָזָעָר עַרְשְׁטָעָר בָּאָגָעָנִיָּש אָגּ, האָט זִיך עַפְּעַס גַּעַנְוּמָעָן וְעַבְּן
צַוְּשִׁין אָונְדָז. איך האָב פְּרוּבִּירְט זִיך וְעוֹרְן קָעָגָן דָעַם :

— הערט זִיך אִיְּגַע, נאָרְמָאָן, — האָב איך אלְין ניט געפֿילְט, ווי
אִיך בִּין אָרְיִיבָּר צַוְּזִין עַרְשְׁטָן נִמְעָן. — איך גַּעַדְעָנְקָט, אָז אִיך האָב
אִיך דערצְיִילְט, אָז אִיך בִּין אָוּזָעַק פֿוֹן דושערין, ווילְ איך האָב נִיְּט גַּעַד

וואלט אים טילן זיך מיט אנדערע. איך בין 10 יאָר עלטער. פֿאַר דער צייט האָב איך אַסְט דורךעלעבט, זיך אַסְט געבעיטן אויסעלען. אַבער אַנְטַע רַעֲלַע, בין איך גַּעֲבַלִּיבָן די זעלבע. וואַלט דושערַי גַּעַד לעבעט, וואַלט איך מסתמא געהאנדלאַט אַיצְט, פֿונְקָט זוי דָּאנְ! איך דַּאַרְפָּט עס פֿאַרְשְׁטִין! . . .

נאָרְמָאַן ווֹיסְט הָאָט גַּעֲקוֹקָט אוֹיף מִיר, זִינְגָע אָוְיגָן, לִיבְטִיקְ-גְּרוּיעַ, זִינְגָע טַוְנְקָעַלְעַד גַּעֲוָאָרֶן:

— איך ווֹיסְט, שוּוְירְלִי, איך זענט נִיט אָזְוֵי קְלוֹג זַיְה אָב גַּעַד מִינְט. מִיד דַּאַרְפָּט לְעָרְבָּעַן פָּוּן אָנוֹנְדוּעַרְעַט טַעַותָן, נִיט זַיְה וּוּידְרַהְאָלְלוֹן... דושערַי הָאָט לִיב גַּעֲהָאָט מַעֲנְשָׁן, יעַ, עַר הָאָט לִיב גַּעֲהָאָט פְּרַוִּיעַן, אַבער פָּוּן אַלְעַ פְּרוּיעַן, הָאָט עַר איך אַוִּיסְגַּעַלְבָּן! אָוְן פֿאַר אַיְיךְ, אַיְזַע נִישְׁת גַּעֲוָעַן גַּעֲנָגָן! וּוּלְטַ אִיר, איך זָאַל אַיצְט גַּיְינְ!

— יעַ. — האָב איך אוֹיף שְׁנָעֵל גַּעַנְטְּפָעַרט, וּוּלְטַ אִיךְ האָב גַּעַד פְּילַט, זַיְה אַיךְ וואַלְט זַיְה גַּעַגְלִיטְשָׁט בְּאַרְגְּ-אַרְאָפְּ. — איך בעט אַיְיךְ, גַּיְיט. נָאָרְמָאַן ווֹיסְט הָאָט אוֹיף מִיר אַסְטַקְעָן, זַיְה עַר וואַלְט מִיר נִיט גַּעַגְלִיבָט, אַז אַיְיךְ מִינְט עַס. עַר הָאָט צְגַעַוְאָרְט אַז וּוּילְעַ, גַּעַזְאָרְט אוֹיף אַז וּוּאָרְט פָּוּן מִיר. אָוְן אַיךְ בֵּין גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַנטְקָעָן אִים אָז גַּעַשְׁוִיגָן מִיט פְּאַרְבִּיסְעָנָע לִיפְּן. גַּעַשְׁוִיגָן, באַטְשָׁ אַנְעָוִוִינִיק אַיְזַע מִיר, הָאָט עַס גַּעַשְׁרִיעָן עַר זָאַל בְּלִיבָן. וּוּלְט סְוַף-כְּלִסְופְּ הָאָב איך גַּעַזְוָאָסְט, אָז וּוּזָעַן אַיךְ וּוּלְט דָּעָרְזָעַן דַּי פְּאַרְמָאָכְטָע טִיר הַינְּטָעָר אִים, וּוּטַמַּיךְ פְּאַרְדְּרִיסְן, פֿונְקָט זַיְה סְ/הָאָט מִיד פְּאַרְדְּרָאָסְן מִינְט אַוִּיסְגַּעַדְרִיטָן, אַבער הָאָב איך גַּאֲרְנִישְׁת. אַיךְ האָב גַּעֲקוֹקָט זַיְה עַר טָוּת אָז זִינְגָע אָז מַאנְטָל אָז גַּיְיט צְוּ דַּעְרַט טִיר. בֵּין דַּעְרַט טִיר הָאָט עַר זַיְה אַוִּיסְגַּעַדְרִיטָן אָז אַסְטַקְעָן אוֹיף מִיר. סְאַיְזַע מִיר קִינְיָמָל נִיט קְלָאָר גַּעֲוָעַן, צַי הָאָט עַר דָּעְרָקָעָנָט אוֹיף מִינְט פָּנִים, אָז אַיךְ וּוּלְט בֵּית עַר זָאַל אַוִּיסְקָגִינִים, צַי עַר הָאָט דָּעְרָזָעַן זַיְה סְ/שְׂרִיעָן אַרְוִיסְט פָּוּן מִיר, אוֹיף שְׁלָעַסְעַר פְּאַרְ-שְׁלָאָסְעַנָּע, גַּעַפְּילָן, אַדְעַר עַר אַלְיַין הָאָט נִיט גַּעַוָּאָלָט אַוְוָעָק, עַר הָאָט דַּי טִיר נִיט גַּעַעַפְּנָט. עַר אַיְזַע צְגַעַקְוּמָעָן צְוּ מִיר זַיְעַר גַּאֲעַנְתָּ, זִינְגָע אַיְזַע גַּעַוָּעַן בְּלִיכְךָ, בְּמַעַט בְּרוּגְלָעָד:

— שְׁוּרְלִי, — הָאָט עַר גַּעַזְאָגָט, — איך קָעָן נִיט אַזְוָעָק אָזְוֵי, מִיר טָאָרָן זַיְה נִיט צָעָגִינִין זַיְה פְּרַעְמָדָע. עַס וּוּט זִינְגָע אָז עַוְלָה קַעַגָּן אָנוֹנְדוּ בְּלִיכְךָ! . . .

— גּוֹט, — האָב איך אַסְט דָּוָאִיקָע גַּעַנְטְּפָעַרט, באַטְשָׁ אַין מִיר הָאָט אַפְּרִידְיַה מִיד שִׁיר פְּאַרְחָלְשָׁט. — טָא זַעַט זַיְה אַזְוָעָק, וּוּלְעַן מִיר זַיְה דּוּרְכְּרָעָד! . . .

פָּעָמִים בְּאַרְצָה

נארכאן זוויס האט אַ שמייכל געטאגן. זיין פנים אייז ווי באלאיכטען געווארן אוון אויסגעטלקט שיין. ער האט זיך אַראָפֿגעַזעַצְט אַין זיין הוֹט אוון מאנטל. אַבעָּר אַיך האָב געווארסט, אוֹ ער ווּעַט שוֹין אוֹזֵי שְׁנָעֵל נִיט אוֹזָעַק. אוֹן מיר האט עס נִיט געַרט. פָּאַרְקָעַרט, אַיך בֵּין גַּעֲוֹעַן צוֹרֶן.

ארום קראנקע

1

איך האב דורך עשפאנצ'ירט דעם שפיטאל-הויף זיעדר פאוואלייע,
ויליך האב קיין חשק ניט געהאט אריינציגין אינועווייניק. דער פרײַ
מארגן אייז געווען א ליכטיקער, א זוניקער. די לופט פריש און טרווק.
פָּוֹן דָּעַם גָּאָרְטָן אַרְוָם שְׁפִיטָלָהּ הַאֲטָמָת גַּעַשְׁמַעַקְטָמִיתּ רְוִיטֶעֶם, צִיְּתִיקָע
בלומען און מיט גָּאָלְדָגְרָנִיעַ האָרְבָּסְטְּבָלְעָטָעַר. דער שְׁפִיטָלָהּ אַיְזָה
געווען נאָךְ כְּמַעַט אַנְיֵידָר, זֹאָס מַעַן הַאֲטָמָת אִים עַרְשַׁתּ מִיטּ אַדְרִיָּאַר
צּוּרִיקּ פְּאָרְעָנְדִיקְטָמָה. האָבָן דִּי וּוּעַנְטָן נאָךְ גַּעַפְּינְקָלְטָמִיטּ גַּיְקִיָּטָה, אַוְן
די גּוֹרִיסְקִיָּטָה אַוְן שִׁינְקִיָּטָה פָּוֹן דָּעַם בְּנִין אַוְן דִּי רַחֲבוֹתּ פָּוֹן דִּי גַּעַרְטָהּ
נָעַר אַוְן אלְיַעַן אַרְוָם. האָבָן פְּאָרְכָּאָפְּטָהּ דָאָס אָוָגָן.

אַינְיָוֹנִיקּ אַיְזָה שְׁפִיטָלָהּ, אַיְזָה אַרְיךְ גַּעַוְועַן זָנוּקָה. דָוָרָךְ דִּי בְּרִיאַתּ
פָּעַנְצָטָעַר הַאֲטָמָת אַרְיִינְגָּעַשְׁיַׂנְטָהּ דִּי זָוָן. די וּוּנְטָן אַוְן דִּילָן זִיְּנָעַן גַּעַוְועַן
צִיכְּתִּיקָהּ דִּיִּין. עַס הַאֲטָמָת אַבָּרְדָּר גַּעַשְׁמַעַקְטָמִיטּ קָאָרְבָּאָל אַוְן יָאָדָע. אַיְזָה
דָּעַם אָנוֹטָעַרְשָׁטָן שְׁטָאָקָה, אַיְזָה דָּעַם קְלִינִיקָהּ, זֹאָס אַרְיךְ אָרְבָּעָטָה, אַיְזָה דִּי לְוֹפְטָהּ
גַּעַוְועַן פְּאָרְשְׁטִיקְטָמָה, פָּוֹל מִיטּ מַעַנְטָשְׁלָעַכְעַשְׁטִימָעָן, מִיטּ גַּעַוְועַן פָּוֹן קִינְזָהּ
דָּעַר אַוְן מִיטּ דָעַם קְלִיפְּ-קָלָאָפָהּ פָּוֹן פְּלִינְגָּעָהּ פִּינְגָּעָר אַוְיךְ שְׁרִיבְּ-מַאְשִׁינְהָן
קָעָס. דָעַר קָאָרְדִּיךְאָרְפָּוֹן קְלִינִיקָהּ אַיְזָה גַּעַוְועַן לְאָנָּג אַוְן שְׁמָאָלָה. פָּוֹן בִּידְעַ
זִיְּתָן אַסְּךְ צִימָעָרְלָעָךְ, וּזְאוּ מַעַן אָנוֹטָעַרְשָׁוָכָטָהּ דִּי קְרָאָנְקָעָהּ. כָּאַטְשָׁהּ עַס
אַיְזָה נאָךְ גַּעַוְועַן זִיְּעַנְצָהּ, אַיְזָה שְׁוִין דָעַר קָאָרְדִּיךְאָרְפָּוֹן מַעַלְמִיטּ
מַעַנְטָשָׁן. אַלְעַ טָאגּ זִיְּעַנְצָהּ דִּי בָּעֵנָק אַזְוִיא בָּאַזְוָעַטָּהּ מִיטּ קְרָאָנְקָעָהּ. זִיְּ
קָעָנְעַן מִידּ אַלְעַ. וּוּעַן אַיְזָה גַּיְיָ פְּאָרְבִּי, גְּרִיסְטָהּ מַעַן מִידּ אַוְן מַעַן קוּקָטָ
מִיר נאָךְ מִיטּ דָרְקְ-אָרְךְ, זֹאָס אַיְזָה וּאַלְטָהּ גַּעַוְועַן דָעַר דָקְטָאָר. כָּאַטְשָׁהּ אַלְעַ
רָעָזָן אַיְזָה דָעַר שְׁטָילָהּ, אַיְזָה אַיְזָה דָעַם קָאָרְדִּיךְאָרְטָמְלָדִיךְ. דָאָרָט וּזְאוּ דִי
מַעַנְעַד זִיְּצָן אַיְזָה שְׁטָילָעָר. פָּוֹן דָעַר פְּאָרְטָרְגָּגָהּ וּרְיִיסָּאָרְךְ, אַזְוָעַטָּהּ אַזְוָעַטָּהּ
אַרְבָּעָטָן נִיטָּמָה, אַדְעַר אָרְבָּעָטָן נָאָר אַפָּאָר טָעַג אַיְזָה זֹאָר. מַעַנְעַד מִיטּ וּוּיִיְּ
טִיקָּהּ אַיְזָה בּוּיךְ, אַיְזָה וּלְיִיצְעָסָהּ, רָעָזָן נִיטָּקִין סָךְ. אַבָּעָר אָרְוָם דִּי טִירָן,
וּזְאוּ דִי פְּרוּעָן זִיְּצָהּ, אַיְזָה טָמְלָדִיךְ וּזְאוּתָהּ אַיְזָה אַיְזָה. אַיְבָּעָרְהִיָּפָטָ
אַיְזָה טָמְלָדִיךְ אַרְוָם דִי יְוָנָגָעָהּ וּוּיְבָלְעָךְ, וּזְאוּסָהּ קְוֹמָעָן אַחֲעָר זִיךְ אָנוֹטָעַרְשָׁ
זָוָן נאָךְ אַקְיְמָפָעָטָהּ. זִיְיָ קְרוֹקָן אַזְוִיא יְוָנָגָהּ, אַזְוָעַטָּהּ זִיךְ מִיר, אַזְוָעַטָּהּ

וַיְהִי שָׁתִים עַשְׂרֵה יָמִים וְאַתְּ־יְסֻקֹּן־הַחֲיוֹת אָנוּ וְזֶה אָרֶטֶן פָּאֵר דָּעַם גָּלָאָק צָוַע קְלִיבָּגָעַן. אֶסְכָּר מְאַל דָּאַכְּטַ זִיךְּ מִירָ, אָנוּ אַיְן זַיְעַרְעַ צְוִילְבָּגָעַן, צָוַע גְּרוֹסִיסְעַ קְלִיבָּדָעַר, שְׁפִילְזָן זִיךְּ אַיְן מַמְאָמָעַס. זַיְעַרְעַן גִּיטַּ צָוַעַ מִין אַפְּנִים טְיִלוֹנְגָּן, אַבְּעָר אַיְךְ גַּעֲדָעַנְקָן בִּיכְעָר, מִיטַּ פָּאַרְשָׁוֹאַלְעָנְעַס פִּסְאָן מִיטַּ אַזָּא שְׁרָעָק אַיְן פָּאַרְדִּיסְעַנְעַ בִּיכְעָר, מִיטַּ פָּאַרְשָׁוֹאַלְעָנְעַס פִּסְאָן מִיטַּ גְּרוֹסִיסְעַן טְיִלוֹנְגָּן, אַוְיָגָן. זַיְעַרְעַן אַלְעַ קְוּמָעַן אַיְן דָּעַר וְעַלְבָּעַר צִימָעַ, צָוַע דָּעַם פָּעַלְבָּן דָּאַקְטָאָר, פָּלְעַגְנָן זִיךְּ אַוְיִסְעָן, וְאַיְםַעְצָעַר וְאַלְטָט זִיךְּ גְּעוּשִׁיקָּט אַתְּעָר דָּוְרְכְּזָמוֹנָאָרְשִׁירָן דָּעַם קָאַרְדָּאָר וְאַיְךְ אַוְיָךְ אַפְּדָאָר. אַיְצָט, אָנוּ זִיךְּ הַאֲבָנָן שְׁוֹיַן אַלְעַ אַגְּפָעַהָאָט, דָּאַרְפָּן זִיךְּ אַוְיָךְ קְוּמָעַן צָוַע זַיְעַרְעַן דָּאַקְטָאָר, אַיְן דָּעַר זְעַלְבָּעַר צִימָעַ. שְׁתִּיעַן זִיךְּ אַלְעַ צְוָאָמָעַן, וְאַיְ זַיְעַרְעַן מִסְתְּהָמָא שְׁתִּיעַן אַמְּאָל, נַאֲךְ סְקוּלָּ, אַרְוּם אַקְעַנְדִּיסְטָאָר, אַזְוִינָעַ פְּרִילְעָכָע, אַוְיִסְעַ גְּלִילְיְדִּיקְטָעַ, מִיטַּ דִּינְגָּעַ טְלָלִיעָס אָנוּ מַעַן פְּרִיטַיְתָן זִיךְּ, וְוָאָס מַעַן וְעַזְּ זִיךְּ וְוַיְיָדָעַ אַמְּאָל. אַיְדַּקְאָן נִיטְהָרָן וְוָאָס זִיךְּ רַעַדְןָן, אַבְּעָר אַיְךְ פָּאַרְשָׁטִי שְׁוֹיַן, נַאֲךְ זַיְעַר סְדוּעָן זִיךְּ, נַאֲךְ דִּי שְׁטוּלָעַ, אַיְנְגָעַתְּאַלְטָעַנְעַן גַּעֲלַעְכָּטָעַרְסָן, אַוְנַא דָּעַס דָּעַרְצִילִיט מַעַן זִיךְּ וְוַעֲגָן אַנְטִימָעַן, פָּאַרְהִיְרָאָטָן לְעַבְנָן.

אויף די בענק, ארכומ דעם צימער וואו אויך אדרבעט, זיינן די מיטל-אָרְיךָע און עלטערעד פֿרְוִיעָן. זיַּ רְעֵזֶן אויך צוֹוִישָׁן זיך, אָבָעָד שטיל, אָן טוֹמֶל אָן אָן פְּרִידִי. אָרְיךָ מִין טִישֵּׁל לִיגְזָן וַיְעַרְעַע לְעַבְנָס אָן פָּונָן וַיְעַרְעַע פְּאָרְשְׁרִיבָן מִיט דָעַר גַּעֲשִׁיכְתָּע פָּונָן וַיְעַרְעַע לְעַבְנָס אָן פָּונָן וַיְעַרְעַע פְּאָפִירָן, פְּאָרְשְׁרִיבָן מִיט דָעַר גַּעֲשִׁיכְתָּע פָּונָן זיַּ סְחָבָן עַזְנוֹפְּגָעַשְׁפִּילְעַטָּע קְרָאנְקָהִיטָן. אָיךְ זֹוִיס וּוְעָרָפָן זיַּ סְחָבָן מַעֲנָעָר, וּוּפִילְ קִינְדָּעָר עַדְעַד פְּרוֹי הַאָטָם. וּוּמְעַנְסָן קִינְדָּעָר עַס גַּיְעָן אַין סְקוֹלָן, אָן וּוּמְעַנְסָן עַס אָרְבָּעָטָן שְׂוִין עַרְגָּעָץ אַין אָ 10-סְעָנָט סְטָאָה, אָדָעָר אַין אָ פְּאָרְדִּיקָּן, זַיְּעַרְעַע מַעֲנָעָר, — אָדָעָר זַיְּיָ אָרְבָּעָטָן נִיטָּן, אָדָעָר פְּאָרְדִּינָעָן זַיְּעָר וּוּבִינָיק. אָן מַסְתָּמָא זַיְּנָעָן זַיְּיָ פּוֹנְקָט אַזְוִינָעָ אָוִיסְגָּהָאָרְעִוּזָעָטָע, אָוּמְעַטִּיקָּע, וּוּיְיַיְעַרְעַע מַסְתָּמָא זַיְּנָעָן זַיְּיָ פּוֹנְקָט אַזְוִינָעָ שְׂוִין דָא צָו רְעֵזֶן וּוּגָנָע אַזְוִינָעָ דִּי בְּעֵנֶק דָאָרטָן. אַיזְוָאָס אַיזְוָאָס שְׂוִין דָא סְךָ צָו דָעַרְצִילָן וּוּגָנָע מַעֲנָעָר? אָבָעָר אָיךְ זֹוִיס, אָן זַיְּוּבָנָאָוִיךְ לִיגְט פָּאָרְ מִיר דִּי גַּעֲדִיכְטָן זַיְּיַיְעַרְעַע קְרָאנְקָהִיטָן, גַּלְיִיךְ פָּונָן אַזְוִינָעָ אָוִיךְ לִיגְט פָּאָרְ מִיר דִּי גַּעֲדִיכְטָן פְּאָרְשְׁרִיבָן עַגְעַבָּעָן גַּעֲשִׁיכְתָּע פָּונָן דָעַר 40-אִירְקָעָר דָזְשִׁין דָאָברָטָן. זַיְּקָומָט אַלְעַ מַאלָּ דִּי עַרְשָׁתָע. זַיְּצָגָט, אָן זַיְּ וּוּילְ אַינְטָרְזָוָכָט וּוּרְפָּן פָּונָן דַּעֲם דַּאְלָטָאָר, אִידְעָר עַרְעַטָּמָד פָּונָן דִּי אַנְדָּעָר. זַיְּצָט זַיְּ עַרְשָׁתָע בְּיַי דָעַר טִיר. אָיךְ דָאָרְפָּט אָפִילָו נִיטָּן אַרְיִינְקָוָן אַין אַרְיַע פְּאָפִירָן, אָיךְ זֹוִיס אִירְעַפְּרָעָר אָין אַנְגָּגָסָן מִיט פָּעָטָס אָן צַוקְעָדְקְרָאנְקָהִיטָן. אִירְעַפְּסָים אַיְינְזָוָאָלָן אָן פָּאָלָן אַרְיִיבָּר וּוּיְיַיְעַרְעַע. אִירְעַפְּסָים אַיְינְזָוָאָלָן אָן בְּרִיטָה

יונג לעבן

און אירע באקן הענגןען אראפ ווי ליזדיקע טארבעס. אבער אירע אויגן, אוניגע טונקל-ברוינע, שעמיכלען שטענדיק. אפיילו ווען דער דקטאר האט גענמען דעם ערשות מאל אויסרטעכגען אירע קראנקהיטן, האט זי אים געקוקט אוין די אויגן ארין, געשמייכלט צו אים מיט איז גדולה, ווי עס וואלאט איר געוואלטיק הנאה געתמאן, וואס זי איז איז קראנק. איך האב געהדרט ווי זי האט דערציזלט די פרויען אויפן באנק:

— ווען איך בין געקומען אהער דעם ערשות מאל, האט דער דקטאר געקוקט אוון געקוקט איף מיר, ווי ער וואלאט ניט געוואוסט פון וועלכער זייט אנטזפאאנגען, האט זי געלאלכט מערד מיט די אויגן, זוי מיטן מוויל, — האט מען מיר אנטזפאאנגען צו שיקון פון אוין אפטילילונג צו דער צויזיטער, מיין מאן זאגט טאקע, און איך האב געמאכט אַ „דעיטט“ מיטן שפיטאל... אבער בעסער זאגט ער, ווער איך נאך אלץ ניט... און זי לאכט מיט אַ מוליל געזונטצע ציין.

די צווייטע פרוי לעבן איר, אוין בעטי קראול. אַ יונגע נונגער פרוי, זי האט בלויו אוין פארשירבן זיטל. זי האט לעצטן יאָר געהאט אַ קינד, זואס אוין גלייך געתטאָרבן. קומט זי אהער יעדז וואך און האפטן, אַו דער שפיטאל וועט זי געזונט מאָכן, זי זאל קענען האבן אַן אַנדער קינד. זי זויסט נאך ניט, אַז דאָ אויפן באָפּיר, אוין פארשירבן, אַז זי וועט דאָרפן אויגיבן אַפְּערוּרִיט ווערין, אַז מען וועט אַפְּשָׁר דאָרְפָּן אַנְּבָּן גאנצן אַרוֹסְנוּעָמָן אַיר גַּעֲבָּרְ-מוּטָעָר. זייצט זי אַיצְט אַז עַרְנְסְטָעָ, מיט פָּאָרְלִיְגְּטָעָ הָעֵנֶת, הָעָרֶת זיך צו זי שְׁכָנָות אַוְיפּן באָנק, אַז קוּקֶט גָּאָר בְּשָׁעָת מְעֻשָּׂה אַתְּהִי, צו די יונגע מאָמעס אַז טְרָאָכֶט אַוּדָאִי, אַז ווען אַיר קינד זואָלט געלעבט, וואָלט זי אַיצְט אוּיך דָּאָרטָן גַּעַשְׁטָאָגָעָן צוֹוישָׂן זי. יעדעס מאָל, זואָס זי קומט אהער, פְּרָעָם זי זיך נאך פָּאָרוּאָס אַיר קינד אוין געתטאָרבָּן:

— דאס קינד אוין דאָר געבאָרָן געוואָרָן אַ לעבעדייקס. פָּאָרוּאָס אוין עס געתטאָרבָּן? אַיך האָב דאָר אלְיַיְן געזען, ווי עס האָט געהאלטן די אַיְגָעָלָעָט אָפּן, — דערציזלט זי די שְׁכָנָות אַוְיפּן באָנק. — אַז ס'איַז געתטאָרבָּן...

מיט אַ פָּאָר וואָכוֹן צוֹרִיק, אוין אַרְיִינְגָעָקָומָעָן אהער אַין מיין אַפְּטִילְיָונְגָדָר. הוירש צו באָטראָכָטן עטלעכּע קראנקע. אַיך קען דעם דָּר. הoirש. ער אַרְבָּעַט אַיצְט אוּיבָן, אוּיפּן פָּערְטָן שְׁטָאָק. אַיך קען אַים פָּהָן דער צִיְּט, ווען מיר האָבָן צוֹאָמָעָן גַּעַרְבָּעָט אַין אַפְּערְרִיךְ-צִימָעָר. מיר זיינְגָעָן שְׁוִין פִּילְ מאָל אַרְוִיס אַין די אַוְונָתָן צו אַ מְוֹאוֹי אַון אַפְּט

ווארט ער אויף מיר אין דעם שפיטאל-דרעטהאראן, וואו מיר עסן אונדזען רע מאלצ'יטן. ער אין און ערנטער, שטילער מענטש און איד וויס, איז דער שפיטאל ליגט אויף אים א סך האפונגונגן. פאסירט זיער אפט, איז דער הויפט-דאקטאר פון דעם קליניק, דיר. טשיילדים. רופט אים אראפ צו באקענען אים מיט אינטערעסאנטע „קעיסעס“. דאקטאר טשיילדים האט אים דערלאגט בעס קראולס פאפרון און געבעטן אים צו אונטער-זוכן זי. איך האב אים געדאрапט ארויסהעלפֿן, האב איך געהן, מיט וואס פאר און ערנטקיליט ער האט זי באטראקט. ווי מאדנע ער האט געוקט אויף דעם בארכט פון די פריעידיקע אונטערזוכונגן. ער האט פאר-וואונדרט א זאג געטאגן :

— אהא, האט מען זי עס צעריסן ! . . .

דר. טשיילס האט דאן קורץ גענטפערט :

— ס'איו געווען א שועערע קימפערט.

דר. הoirיש האט געקניטש דעם שטערן און איז ניט געווען צו-פרידן. איז טבע האט ער ! איז ער איז ניט צופרידן, קנייטש ער דעם שטערן. געזאגט האט ער אבער גאנשיט. קינינער זאגט גאנרנישט דעם דר. טשיילדים. ער איז דא דער עלטסטער דאקטאר. אלע וויסן, איז ער האט א סך דערפֿאַרְוָונְג און א גרויס פראקטיק. די אלע פרויען, וואס קומען אהער, זוינטשין זיך אלעמאָל אַרְיִנְצּוֹפָָלְן אַיְנְגָָעֵן הענט. אבער איך, אַרְבָּעָנְדִּיק מיט אים שווין דאס צוּוִיטָע יאָר, וויס איז ער איז א קאַלְטָעָר, גִּלְיִיכְגִּילְטִיקָעָר מְעַנְּטָשָׁת. איז שומ אַנְטָעָרָעָס, איז זיינע איז בי אים בלויו אַרְטִּינְגָּעָר אַרְבָּעָט, איז שומ זויל גענטפערט, זוען קיין געדייל צו די קראָנקע, שרייט אוף זיך איז ניט גענטפערט, זוען מען פרעגט אים עפֿעס. ער וויסט בלויו אַרְוִיס אַן אַנְטָעָרָעָס, איז זיינע אויגן זוערן לעבעדייקער, זוען ער האט פאר זיך ערנטצע קראָנקע. זוען ער האט צום ערשותן מאָל אַנְטָעָרָעָס זי יוּשׁ שאָפִירָא, האט זיך מיר גע-דאקט, איז איך זע ממש זיך ער ריבַֿט זיך די הענט פון צופרידנקייט ; ווי ער זאָלט געפֿאַקט עפֿעס אַן אַרְצָר. די יוּשׁ שאָפִירָא פְּלַעַגְטָ פְּרִיעָר אלע-מאָל קומען שפֿעָט, זוען אלע בענְקָ פְּלַעַגְן שוּוִין זיך פְּאַרְנוּמָעָן. אַרְעָ פְּאַפְּרִין פְּלַעַגְן אלעמאָל לִיגָּן גָּאָרָר פון אַונְגָּן, איז בֵּינוּ מְעַן פְּלַעַגְטָ צוּרָ קומען צו אַיר נָאָמָעָן, איז שוּוִין גְּעוּמָן שפֿעָט, די דאָקְטוּרִים, מִידָּעָ פְּלַעַגְן שוּוִין ניט האָבָן קִיְּן גַּעֲדוֹל צו אַירְעָ טָעָנוֹת, איז זי האט ניט קִיְּן צִיְּטָ צו קומען אהער אַזְוִי אַפְּט, און פְּאַרְוּאָס פִּילְטָ זֶה שוּוִין ניט בעסער ? אַז די דאָקְטוּרִים פְּלַעַגְן שׂוֹוִיְּגָן, דורך מיר אַיר אַנְגָּן זוען צו קומען אַ

צוויטין מאל, פלעגט זי דערנויך אין דער שטיל אַ פֿרְעָג טָאנַ בִּי מִיר :
— וואס איז מיר ? וואס זוּן זי בִּי מִיר ?

איך וואלט איר געקאנט דערצ'ילן, אַזְיַ אַיזְיַ עַיְלָר קְרָאנַק, אַזְיַ מעַן
איַזְחָדֵד, אַזְיַ האַט אַ גַּעֲפֶרְלָעֶן גַּוְיִיקָס אַין בּוֹיךְ. אַיךְ טָאַר אַיר
אַבעַר גַּאֲרְנִישַׁטַּזְגַּן. אַיךְ דָּאַרְפַּ אַיר בְּלִוְיַן הַעֲלָפַן וַיַּד אַוִיסְטָאן אַזְנַן
טָאנַ, דָּעַלְאַנְגָּעַן דָּעַם דָּאַקְטַּר אַלְזַן, וואס ער דָּאַרְפַּ בִּים עַקְאַמְעַנְיִרְוָן, אַזְנַן
אַיר אַנְזָגַן וּוּעַן צַוְּמַעַן אַ צְוִוִּיטַן מַאל. אַיךְ מַעַג אַבעַר צַוְּ אַיר שְׂמִיכַ-
לְעַן. טְרִיבִּיטַן אַיךְ זַי אַזְנַן דָּעַרְצִילְאַר, אַזְיַ טָאַר אַזְוִי פִּילְגִּינְטַן פָּאַרְ-
פְּעַלְעַן. אַנְיִיט וּוּעַט מַעַן אַיר בִּיטַקְאַנְגַּן הַעֲלָפַן. אַבעַר אַיךְ האַב גַּעֲוָאַסְטַן,
אַזְיַ זַוְּעַט סִידְיוֹי נִיטְקַומְעַן צַוְּ דָּעַר צִיְּיטַן. זַי פְּלַעַגט פָּאַרְפָּלַן וּזְאַכְּן
אוֹן דָּעַרְוַיְילַע אַיזְיַ זַי גַּעֲוָאַרְן עַוְגָעַר, דָּעַר פְּנִים גַּעֲלָעַר. אַירַע הַעֲנַטְן,
אַזְוּנַעַן אַוִיסְגַּעַדְאַרְטַּע, פָּאַרְגַּעַלְטַּע הַעֲנַטְן, מִיטְטַן אַסְדַּרְלַן,
אַוְרַעַן אַיר אַנְגַּהַהוֵּיבַן צַוְּ צִיְּיטַן. זַי האַט אַמְּאַל בָּאַמְוּרְקַט, אַיךְ קוֹק
וּוּיְיטִיקַטַּן שְׂמִיכַל גַּעֲטַאַן :

— עַפְעַס האַבְּן מִיר גַּעֲנוּמָעַן צִיְּטַרְן דִּי הַעֲנַטְן. מִסְתְּמָא אַרְבָּעַט
אַיךְ צַוְּ שְׂוֹעֵר . . .

אַיךְ האַב דָּאַךְ אַיר נִיטְקַומְעַן גַּעֲקַאנְטַן זַגְגַּן, אַזְיַ אַין דָּרְגָעַר. אַבעַר אַזְיַ
דר. טְשָׁאַילְדַּס האַט זַי בָּאַטְרָאַכְט, דָּוְרַכְגַּעַקְוָט אַירַע פָּאַפִּירַן, האַט ער אַזְנַן
צְעַרְעַמְּאַגְּיִיעַס אַוִיפְ אַיר אַגְּשַׁרְיִי גַּעֲטַאַן :

— וואס קַומְטַ אַיר נִיטְן, וּוּעַן מַעַן הַיִּסְטַּ אַיךְ ? וּוּיְיסְטַ אַיר נִיטְן, אַזְיַ
אַיר זַיְתְּ גַּעֲפֶרְלָעֶן קְרָאנַק ? . . .

אַיךְ האַב גַּעֲקַעַנְטַן זַעַן, וּוּיְ מַרְסַן. שְׁאַפְּרִיאַה האַט זַיְד אַזְשַׁ אַ טְרִיבִּסְטַן
גַּעֲטַאַן. אַיר גַּעַל פְּנִים האַט זַיְד פָּאַרְצִיגְן מִיטְטַן אַ טְוִיטָעַר בְּלָאַסְקִיטַן.
זַי אַיְנוֹ גַּעֲוָאַרְן אַזְוִי שְׂוֹאַר, אַזְיַ אַיךְ האַב אַיר גַּעֲדָרְפַּט הַעֲלָפַן אַרְוִיְפַּ
קְרִיכִין אַוִיפַּן אַוְגַּטְעַרְזּוּכְגַּטְיִישַׁן. אַוְעַקְגַּעַלְיִיגְט האַט זַיְד אַ שְׂטִילַעַן.
אַמְּינַע האַט זַי גַּעֲהַאַט וּוּי זַי וּוּאַלְטַ גַּעֲזַאַגְט : נָא, אַט גַּיבְ אַיךְ זַיְד אַפְּ
אַיְן דִּינְיַע הַעֲנַטְן . . . טַו מִיטְ מִיר וּוּאַס דוֹ וּוּלְסַטְט, אַבעַר דָּאַטְעוֹתַע מִיךְ ! ...
זַיְנַט דָּאַן הַיִּט זַי אַפְּ אַיר קַומְעַן. אַזְנַטְ אַין אַירַע פָּאַפִּירַן
שְׁטִיטַט נִיטְ פָּאַרְשִׁיבַן, אַזְיַ זַי אַיְן בְּעַסְעַר, קוּקַט זַי אַבעַר אַוִיסְ בְּעַסְעַר,
הַאַפְּעַרְדִּיקְעַר : — אַיךְ וּוּיְסַ, זַגְגַּט זַי, — אַזְיַ אַיךְ בֵּין אַין גַּוטַע הַעֲנַטְן.
„עַר“ זַוְּעַט מִיר שְׂוִין גַּעֲזַוְנַטְמַאַכְנַן. — קַיְקַט זַי מִיטְהַאַפְּעַנְגַּג אַזְנַעַן גַּעַן
בָּעַט צַוְּ דָּעַם דָּר. טְשָׁאַילְדַּס.

אַין קָאַרְיְדָאַר דְּרִיעַן זַי אַיךְ אַרְום קִינְדְּרָלְעַד. קְרָאנַק קִינְדְּרָעַ

מייט אויסגעבליכטע רחמנות-פנימלעך, מיט פֿאָרְלִיגְגְּטָע, קְרָאָנְקָע קְעָפָעָד
לעך, און וועס לוייפן אַרום געונטער, אָמְרָאַוְיָע קְינְדָעָר, וְעַמְעָן אַמְּאָמָע
הָאָט נֵיט גַּעֲהָאָט וּאוֹ אַיבְּעַדְצּוֹלָאָזָן. דִּי גַּעֲנְטָע קְינְדָעָלָעָד וַיְגַעַן מְקָנָא
דִּי קְרָאָנְקָע : אַלְעָ וַיְגַעַן גּוֹט צָו דִּי קְרָאָנְקָע, מַעַן קוֹקָט זַיִן אַין פְּנִים
אָרַיְין אָוֹן מַאְמָעָס זַגְעָן צָו גַּוְתָּע זָאָכָן, אָוּבָזִי וּוּעָלָן בִּיט וַיְגַעַן זַיִן
דָּעַרְזָעָן דָּעַם דָּקְטָאָר. דִּי קְינְדָעָר וַיְגַעַן סִידְזָוִי, אַבְּעָרָ קְוִים קְוֻמָּעָן
זַיִן אָרוּסָ פָּוָן דָּעַם עַקְוָזְמִינְיָר-צִימָעָר, וַיְגַעַן זַיִן אַן אַיְנְצָוּמָאָגָעָן דִּי צָו
גַּעֲזָגְטָע גּוֹטָע זָאָכָן.

בי מײַן טִישָׁל הָאָט זַיִךְ אַוּוּקְגַּעַשְׁטָעָלָט אַמִּידָעָלָע מִיט שְׂטִיףַ
פֿאָרְפָּלְאַכְטָעָנָע צַעְפָּלָעָר אָוֹן דָּעַרְשָׁאָקָעָנָע אַיְגְּגָעָלָע. אַיר מַאְמָעָן
הָאָט מַעַן נָאָרוֹאָס אַוּוּקְגַּעַפְּרִיט צָו נַעַמָּעָן עַקְסְּדָעָס. אָוֹן דָּאָס קְינְדָע
גַּעֲבָלִיבָן אַ פֿאָרְלָאָזָע, אַ גַּרְיִיטָע צָו נַעַמָּעָן וַיְגַעַן. אַיךְ הָאָב צָו אַיר אַ
שְׁמִיכְלָל גַּעֲטָמָא :

— הָעַלָּא, זַיִדְרָוְפְּטָ מַעַן דִּיךְ ?

דָּאָס קְינְדָע הָאָט אַ פֿינְטָל גַּעֲטָמָא מִיט דִּי אַיְגְּגָעָלָע אָוֹן אַוְיְגַּעַהָעָרָט
קוֹקוֹן אַוְיָף מִיר. זַיִדְרָאָט גַּעַנְמָעָן קוֹקוֹן אַוְיָף דָּעַם עַקְוָזְמִינְיָר-טִישׁ. דָעַר
טִישָׁ אַיִן גַּעַוְעָן אַיְבְּרָעָגְעָצְוִיגָן מִיט אַדְיִינָעָם לִיְלָעָד, גַּרְיִיטָע פָּאָר אַ
נַּיְיעָם פְּאַצְיָעָט, הָאָב אַיךְ גַּעֲפָרְגָּוָט :

— וַיְוִילְסָטָ זַיִצְנָ אַבְּיסָל אַוְיִפְנָ טִישָׁ ?

דָּאָס קְינְדָע הָאָט שְׁנוּלָא אַשְׁאָקָל גַּעֲטָמָא מִיטָּן קְעָפָל. אַיךְ הָאָב זַיִ
אַרְיוֹפְּגַּעַזְצָט אַוְיִפְנָ טִישָׁ אַוְן גַּעַמְאָכָט דָעַם אַנְשָׁטָעָל, אָוֹן אַיךְ עַקְוָזְמִינְיָר
זַיִן, פּוֹנְקָט זַיִדְרָ אַנְדָּס אַין דָעַם צִימָעָר אַנְטָקָעָנָע הָאָט גַּעֲטָמָא צָו דִּי
קְרָאָנְקָע קְינְדָעָר. דָאָס קְינְדָע הָאָט גַּעַשְׁמִיכְלָט, זַיִךְ אַיךְ וּוֹאָלָט זַיִ גַּלְיִקְ
לְעָךְ גַּעַמְאָכָט. פּוֹנְקָט דָאָן, אַיִן דָר. טְשָׁאַילְדָס אָרִין. עַד הָאָט זַיִ גַּעַ
אַיִילָט אַוּוּקְגַּזְגָּוִין צָו זַיִנָּעָ פְּרִיאָוָטָעָ פְּאַצְיָעָטָן, הָאָט עַד שְׁוֹן גַּעַוְאָלָט
דָאַ פֿאָרְטִיק וּוֹעָדָן. עַד הָאָט אַוְיָף מִיר אַיךְ קְוֹק גַּעֲטָמָא, זַיִ אַיךְ וּוֹאָלָט
מְשׁוֹגָע גַּעַוְאָרָן. אַיךְ הָאָב דָאָר אַיִם נִיט גַּעַקָּאנְט דָעַרְצְּלִילָן, אָוֹן דָאָס קְינְדָע
הָאָט זַיִךְ אַרְיוֹמְגַעְדְּרִיָּת אַ פֿאָרְתִּוְמָטָע, אָוֹ אַיר קְרָאָנְקָעָר מַאְמָעָן הָאָט
מַעַן אַוְיָי וּוֹי גַּעֲטָמָא, אָוֹ אַיר אַיִן נִיט גַּעַלְגָּעָן אַנְיִינָעָן זַיִךְ אַומְצָוקָן אַוְיָף
אַיר קְינְדָע. דָר. טְשָׁאַילְדָס הָאָט מִיר אַפְּגָעָמָסָטָן :

— עַלִּיס, דָאַ אַיִן נִיטָאָ קְיִין צִיְתָ צָו שְׁפִילָן זַיִדְרָ . . . אַ נְוִירָס דָאָרָךְ
אַנְיִינָעָן הָאָבָן אַיר אַרְבָּעָט ! . . .

עַס אַיִן גַּעַוְעָן אַ שְׁוּעָרָר, לְאַנְגָּעָר טָאָג. עַס הָאָט זַיִךְ מִיר גַּעַדְאָכָט,
אוּס וּוּעָט אַאֲרָ נִיטָנָעָן קְיִין סּוֹף צָו דִּי קְרָאָנְקָע. אַט עַרְשָׁתָ וַיְגַעַן

יונג לubar

די בענוק געווארן אַפְּגָעַלִּידִיקָט, און איידער איך האב באויען צנויפצ'וּ ליגן די פאָפִירן, שיקן זיין אָפִיס אָרִין, זינגען שוין די בענוק צוריך באֹזעט געווארן מיט ניע פֿאָצְיעַנטן. ערשות אָרוּם דריי אָוִיגֶעֶר אייז געווארן לֵידִיקָעֶר איין דעם גְּרוּסִין, לאָגָן קָאָרִיךָדָר. וואָוְנִיטְזָוָאן, אייז נאָך גְּזָעָסָן אַפְּצְיעַנט אָרוּם אָוִיךָ אַבָּרִיכָט פָּוּן אַדְקָטָאָר. אייז דער לַופְּטָן דָּאָט זִיךְ נאָך גַּעֲפִילְטָן דָּעָר טּוּמָל פָּוּן אַגְּנָצָן טָאג.

איין אַהֲלָבָעֶר שעָה אָרוּם, ווּרְעָרִיךְ פָּאָרְטִיק מִין טָאג אָרִיךְ בעט. פָּאָרְשְׁדִּיבְּנְדִּיק די וּזְיוּזִיטָן פָּוּן די קָרָאנְקָע, האָב אָיךְ שוּין צִיְּטָא מְרָאָבָן צָו טָאג, אָז אָיךְ האָב פָּאָרְהִינְטְּ בִּינְאָכָט אַ "דָּעִיטָה" מיט דעם דָּר. הוּוִירֶש. פָּאָסִירֶת הָאָט עַס אָזְוִי: בִּיטְאָגְגָה, ווּזְעָן אָיךְ בֵּין גְּזָעָסָן בֵּין אַ טִּישָׁל אַיְן שְׁפִיטָּאָלְדָּעָטָמָאָרָאן אַיְן צְוּגָּעָקָמָעָן דָּר. הוּוִירֶש מִין זִינְגָּעָט טּוּלְעָלָעָךְ עָסָנוּ. זִיךְ גְּזָעָסָט אַנְטְּקָעָן מִיר אַיְן אַפְּגָעַלִּידִיקָט:
— צְוִיפְּלִיל קָרָאנְקָע פָּאָר אַיְן טָאג. פָּוּן וּזְאָגָן נָעָמָעָן זִיךְ אָזְוִי פִּיל קָרָאנְקָע? אָיר הָאָט אָוּיךְ גְּעַהָּאָט אַ שְׂוּעָרָן טָאג! — הָאָט עָר אַ קָּוָק גַּעַטָּאָן אוּוִיךְ מִין פָּאָרְמָאָטָעָטָן פְּנִים.

אייך האב בלויין געשמייכטל. איך האב אַיְם נִיט גַּעַדְאָרְפָּט דָּעָצְצִילְוָן, ווי פָּאָרְנוּמָעָן מִיר זִינְגָּעָן אַיְן דעם קָלְיָינִיק. עָר הָאָט שְׁוּין דָּאָרְט אָוּיךְ גַּעַרְבָּעָט. עָר הָאָט שְׁוּין גַּעַרְבָּעָט אַיְן יַעֲדָעָר אַפְּטִילְוָגָג פָּוּן דעם גְּרוּיסָן שְׁפִיטָּאָל אַיְן שְׁפִיטָּאָלְדִּינִיקָט דָּא אַיְצָט זִיךְ לְעַצְמָן יָאָר. איך האב גַּעַהָּרָט, ווי די נְוִירָסָעָט דָּעָדוֹן צְוּיָּוִישָׁן זִיךְ וּזְעָגָן אַיְם, אָז עָר אַיְן דָּעָר שְׁעַנְסָטָעָר דָּאָקְטָאָר פָּוּן שְׁפִיטָּאָל. — עָס וּוּעָט אָוּנדָו בְּלִיְּבָן אָוּמְטִיק אַיְם — בָּאָקְלָאָגָן זִיךְ זִיךְ, כָּאָטָשָׁ דָּר. הוּוִירֶש הָאָט דִּיעָר וּזְלָטָן פָּאָרְבָּאָט מִיט זִיךְ. עָר אַיְן שְׁפִיטָּאָלְדִּינִיק פָּאָרְנוּמָעָן מִיט זִיךְ אָרְבָּעָט. איך בֵּין זִיכְעָדָר, אָז אוּיבָר עָר הָאָט מִיךְ גַּעַבְּעָט אָרוּיסָגִין מִיט אַיְם אָמָּאל, אַיְן עָס בְּלִויְין דָּעָרְפָּאָר, וּוּאָס עָר הָאָט גַּעַוָּאָסָט, אָז איך האב אַסְכָּד גַּעַדְוָלָד זִיךְ צְוּחָהָעָרָן צָו זִינְגָּעָן דָּעָרְפָּאָרְנוּגָּעָן אַוְן עַקְסְּפָּעָרְמָעָטָן. עָר הָאָט אָוּיךְ גַּעַוָּאָסָט, אָז איך קָעָן שְׁוּוִיגָּן וּזְעָן עָר אָזְוִי נִיט אָוּיפְּגָּעָלִיגָּט אַוְן רָעָדָן. איך האב אַמְּאָל גַּעַרְפָּעָט, צִי עָר וּוּעָט אַיְנָגִיכְן עַפְּעָנָעָן אַז אַיְגָּעָנָעָם אָפִיס, הָאָט עָר אַשְׁמִינְכָּל גַּעַטָּאָן:

— כדִּי צָו עַפְּעָנָעָן אַז אַיְגָּעָנָעָם אָפִיס. דָּאָרְךְ אָיךְ פְּרִיעָר קָרְדִּיגָּן אַגְּרָוִיסָן נְדָן. אַיְן אַבָּעָד אַארָה, אָז דִּי מִינְדָּלָעָךְ מִיט דִּי גְּרוּיסָע נְדָנָעָן זִינְגָּעָן אַדְעָר עַלְתָּעָרָעָמִינְדָּלָעָךְ, אַדְעָר מִיאָוָסָע . . . וּוּלְלָא אָיךְ בַּעַסְעָר חַתּוֹנָה הָאָבָן מִיט אַשְׁיַׁנְעָד מִינְדָּל אַזְוָן נִיט עַפְּעָנָעָן קִין אָפִיס! . . . בֵּין איך נִישְׁתְּגָעָרָעָט? — לְאָכָט עָר צָו מִיר אַפְּרִילְעָכָר. אַז איך האב

בبريطانيا, האט עד עסנדייק זיין וופ, צו מיר פריליענד אַזאג געטאנן:

— איך זונת היינט פארנומען? ניין? איך האב היינט א פרידיען אונגענט, איך אפשר עסן מיר דהינט ביינאכט אין אליטישן רעסטאראן? איך האב זיך געוואנדערט; איך האב געוואסט, אז עסן אין אליטישן רעסטאראן אין אביסל צוּטְטִיעָר פָּאֶר אַיִם, האב איך פָּאֶרְזִיכְלַעֲטֵן?

— אונז וואס איז שיעכט איז דעם רעסטארן, ווואר מיר האבן לעצטע זודע גבעען?

דר. הוירש האט פארשטיינען וואס איך מײַן :

— אהא, — האט ער א פרילילעכער מיר א גאנגעקוקט. — הײינט בי-
נאכט זוועט דיין אן אויסנסנאמ. הײינט ביינאכט וועלז'ן מיר זיך אפֿילַר פָּאַר-
גִּינְגָּעָן א טענטאכער אויך! איך דאָבָה הײינט געהרט גוטע נײַעַס. אָז אַיד
וועצָט מיר דערמאָגֶנוֹן, וועל אַיד עס אַיד דעראיילַן.

איך האב פארשטיינען, או ער האט שוין דעם אונבאת פון שפיטאל. איך האב געקענט זען, או ער אין צופרידן מיט דעם אונבאת. איך האב געוואסטען, או ער ווועט זיך ניט רעלכונגען מיט דעם. וואס ער ווועט דא פארדיינען וויניק, ער ווועט זיך פריעין מיט דער געלענגביהיט צו ארי בעטן און פארג'עסערן זיין זיסן. אודאיוואר וואלאט מיר געווען אומעטיק וווען ער פאראלאזע דעם שפיטאל. אין שועערע מינונן אין גוט א טראקט צו טאנ, או אפשר וועל איך אין אונט פארבּענגען מיט אים. באנש ער אין ניט קיין באראדעווודיקער, אין מיר אבער אלעמאַל געווען פריליען מיט אים.

— גוט. — האב איד צוריק געשמייכלט. עס ווועט האיגנט זיין יומן.

טוב. אַ לִיְתִישׁעַ רָעֵשֶׂטֶרֶן, אָנוֹ דָעֲנָאָד אַ טָעַטָעָר. וּוֹ יָעַס פִירָן
זִיד לִיְתִישׁעַ דָאַקְטוּרִים . . .

— אונז לײַטישע נוירסטעס! — האט ער צו מיר אָזראֹנג געטאָן מיט
אָז אָזיג.

יונג לבן

איך האב נאך קינמאָל אַים ניט געזען אָז פְּרִילְעַכְּן. אָז אֵיך
האָב גָּאָר ניט גָּעוֹאוֹסֶט, אָז עֲרַקְעַן זִיךְ אָזְוִי אַיבְּרוּוַיְנְקָעַן! עַס הָאָט מִיר
שְׁוִין ניט גָּעָארְט צָו טְרָאָכְטָן, אָז מָאָרְגָּן וּוּעָל אֵיך וּוּיְתַעַד הָאָבָן אַשְׁוּעָרָן
טָאָג, אֵיך וּוּעָל וּוּיְתַעַד דָּאָרְפָּן זִיך אַגְּהָעָרָן מִיט אָזְוִי פִּילְעָרָת, אָזְוִי פִּילְעָרָת
אַוְמְגָלִיקָן. אֵיך האָב גָּעוֹאוֹסֶט, אָז הַיִּנְטְּ בִּינְאָכְטָן, וּוּעַט מִיר זִין פְּרִיְּ
לְעַה, אָז הַיִּנְטְּ בִּינְאָכְטָן וּוּעָל אֵיך ניט טְרָאָכְטָן וּוּעַגְּן מָאָרְגָּן.

II

ס' אִיז שְׁוִין אַ פָּאָר חְדָשִׁים וּוּיְ אֵיך אַרְבָּעָט אַוְיפָּן 4טָן שְׁטָאָק, וּוּאָז
סְלִיגְן עַרְגְּסְטָעָן קְרָאָנְקָעָן, אָזְוִיגְעַן וּוּלְכָבָעָן מָאָכְן דָּוְרָךְ שְׁוּעָרָעָן אַפְּעָרָאָצְּיעָסֶן.
מִין טִישְׁלָג גַּעֲפִינְט זִיך גָּלְיִין בַּיְּ דָעָר טִיר פָּוּן גַּרְוִיסְּן צִימָעָר, אָזְוִי, אָז
וּוּעַן אֵיך זִיך אַזְוִין פָּאָרְשְׂרִיְּבָן אַזְוִין בּוֹזְ אַרְיִין דָעָם צְוָשְׁטָאָנְדָן פָּוּן דִּי קְרָאָנְקָעָן,
קָעָן אֵיך אַלְעָזְוִילְעָ אַרְיִינְקָוּקָן אַזְוִין צִימָעָר, זִיך וּוּאָס דָּאָרְטָן טִיט זִיך אַז
קָעָן הָעָרָן צִי אַ פָּאָצְּעִינְטָן רַוְּפְּטָן נִישְׁתָּחָת.

אַזְוִין דָעָם גַּרְוִיסְּן צִימָעָר אַזְוִין גָּעוֹזְעָן זִיְּעָרָ שְׁטִילָן, אָזְוִי שְׁטִילָן, אָז
מַהְאָטָן גַּעֲקָעָנְטָן הָעָרָן דָעָם גַּעֲרִוִישָׁ פָּוּן דְּרִוִיסְּן — אַז עַרְאָפְּלָאָן אַיְּ עַרְאָ-
גַּעַז גַּעֲפְּלוּגָן, הָאָט זִיך דָעְרָטְרָאָגָן דָעָר גַּעֲרִוִישָׁ פָּוּן מַאְטָאָר. דִּי וּוּלְכָבָעָן
זִיְּגָעָן נִיט גַּעֲשָׁלָאָפָּן, הָאָבָן אַ קוֹק גַּעֲטָאָן צָו דָעָר סְטוּלְעִיאָן, פָּוּנְקָט וּוּיְ
וּוּאָלְטָן דָעְרָוָאָרָט צָו זִיך אַדְרָט דָעָם עַרְאָפְּלָאָן.

— סְפִּילְעָן הַיִּנְטְּ אַסְדָּר עַרְאָפְּלָאָן . . . — הָאָט אַזְוִין קְרָאָנְקָעָר אַ
זָּאָג גַּעֲטָאָן צָו אָזְוִיְּתָן אָזְוִין סְאִיזְוִירְקָ שְׁטִילָג גָּעוֹאוֹרָן. אָפְּילָוּ דִּי, וּוּלְכָבָעָן
וּוּאָלְטָן גַּעֲקָעָנְטָן זִיך אָזְיְפָעָזָן, זִיְּגָעָן וּוּזְגָעָן גַּעֲלָעָן אַוִּיסְגַּעַצְיְגָעָן עַן אַנְטָעָר
דִּי גַּלְאָטָן-אַנְגַּעַצְיְגָעָן קָאָלְדָּרָעָס. סְאִיזְגָּעוֹזְעָן דִּי אַפְּרוֹ-שָׁעהָ, זִיך וּלְעָלָעָן
פָּאָצְּעִינְטָן דָאָרְפָּן רְזָעָן. דִּי שְׁטָאָרָן זִיְּגָעָן גָּעוֹזְעָן אַרְאָפְּגַּעַצְיְגָעָן אָזְוִין דִּי
טִיר הָאָלָבָן-פָּאָרְמָאָכָטָן, אַזְוִין אַזְוִין דָעָם צִימָעָר גָּעוֹזְעָן פְּינְצְטָעָרְלָעָץ אָזְוִין שְׁלָעָץ
פָּעָרִיק.

סְהָאָט מִיר גַּעֲצָוִינְגָּן צָו דָעָם שְׁטִילָן שְׁמוּעָס וּוּאָס סְהָאָט זִיך גַּעֲטָרָאָגָן
פָּוּן אַ דָּעְרְבִּיאָיְקָעָר טִיר. דָאָרְטָן זִיְּגָעָן גַּעֲזָעָסָן דִּי גַּנוּרְסָעָס אָזְוִין זִיך אַפְּרִ
גַּעַרְוָתָן פָּאָר דָעָר נַאֲכְמִיטָאָגְ-אַרְבָּעָט. סְהָאָט מִיר אַ צִי גַּעֲטָאָן אַחֲנָן, צָו
דִּי מִידָּלָעָן, זִיך אַרְיִינְזָעָן צְוִישָׁן זִיך אָזְוִין רְיִידָן וּוּגָן לִיְכְּטָעָן, שְׁפָאָסִיקָעָן
זַאֲכָן, סְהָאָט זִיך מִיר גַּעֲדָאָכָטָן, אָזְוִין וּוּאָלָט אֵיך אַרְיִין אַהֲנָן, וּוּאָלָט
מִיר גַּעֲוָאָרָן לִיְכְּטָעָן, פָּוּנְקָט וּוּיְ דָעָר גַּעֲגָצָעָר קְרָאָמָאָל פָּוּן מִין וּוּיְסָ
קְלִיְּדָן וּוּאָלָט אַרוּוִים.

אֵיך האָב פָּאָרְמָאָכָט דָעָם בּוֹרָ, אַ קוֹק גַּעֲטָאָן צָו דִּי קְרָאָנְקָעָן זִיך

געלאזט גיין אהין, צו די נוירסעס. פונקט דאו האט זיך געעפנט די טיר
עלעועיטהָר אונ דר. הוירש איי ארייס. אויפן דאלדו האט ער גע-
טראנגן זיין אויסהעד-טרייבל. ער האט צו מיר א שמייכל געטאָן :

— הצלא, עליים!

איך בין געליבן שטיין:

העלא, דاكتאר!

— וואס הערט זיך דארט? — האט ער מיטן קאפ אנגעוויזן צום
בראנבו אימצ'ב.

— דֵי פַאצִיזָנוּ רָוֶזֶן — הָאָב אִיד גַעֲנָטְפָעָרֶט.

— ווי אונז איז דער פאציענט אין דרייטן בעט ? — האט ער באָז ווערטערוועט

אינד הואר א זידארו וויזאי.

— אָדָעַתְּךָ אֲלֹהִים אֱלֹהִים? עַד הַאֲמָת גַּעֲהָתָם אֲשׁוּעָרִין פְּרִימֵאָרוֹן. אִיצְּתָּ

תְּמִימָנָה וְעַמְּדָה בְּבֵית יְהוָה בְּצִדְקָה וְבְּמִשְׁפָּט.

— אהא — האט עד א זאג געטאן, — דאס איז גוט. איד וועל

אֲרִין אַוִיכָם אֶקְוֹק טָן.

קידם בון געבעבן שטינן או אוטומיטשע; אובי ערד גיימן גריין צומ' קראאנקן, דארף איד אידי מיטגאיין. אבי איד האב געמיינט, איז איד וועל

קענען זיין מיט די מיידלעך א ווילען. איך האב פרובירט זאגן:

— אברך דاكتאדר, איך גלויב, אז ערד שללאפט איצט. איך וועט אים
דאך ניט אויפערען ?

הוירש האט געקוקט אונ א זיט :

— איר זונט דאך אודואדי געגנונגען זיצן מיט די מיידלאעד ? גו, גוט,

אֵלֶיךָ אֱלֹהִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּעֲבֹד.

אין האב אַ קָּדָם גָּמָס אָזְרָךְ זִין פָּרִים. עֲדָ אָזְנָגְעָן בְּלִין, זֵי אויגן מיד. אַ סְדָּקָנִיט שְׁעָלָעָד האבן זִיךְ צָעִילְגָּט אַרוֹם זִינְעָן אויגן אָזְנָגְעָן.

אימס געמאכט אויסקוקן עלטער. איך האב געוואסט, אז ער האנט

עד האט קיין מינוט ניט געהאט זיך אפצורען. זוען ער האט געמיינט, איזי, איז שוערעד נאכט; עטלעכע ערנסטן קראונקע זיבגען צוגעקמען, איזי, איז

עד אז שוין פארטיק, האט ערד דערהערט א טומל ארום מר. יי

— ס'איו געוווען עפֿעס שרעקלעך. — האט מיר די ביביגאנטיקע בעט.

יונג לעבן

ווײַיסָּע פִּילְבָּלָעַד. אֵין מִיטָּן דָּעַר נַאכְתָּה האָט עֶר זִיךְ אֹויְפָגָעַכָּפֶט. פְּלוֹצֶץ
לוֹנְג גַּעַנוּמָעַן זִיךְ וּוְאַרְפָּן אָזָן קְרִיכָּן פָּוּן בָּעַט . . . אַיְדָעַר דִּי נַוְירָס אֵין
צַו אִים צַוְּגָעַלְאָפֶן. אֵין עֶר שְׁוִין גַּעַזְעָסָן מִיטָּדִי פִּיס אַרְאָפֶן, גְּרִיטִיט אַרְוִיסֶּס
צַוְּקָרְדִּיבָּן. סְאִין גַּעַוּאָרָן אָזָן שְׁפִּיטָּאָלְ-צִימָעָר אַטְוָלָל. דִּי דֻּעָרְשָׂרָאָקָעָנָע
קְרָאנְקָע אֵין דִּי שְׁכְּנִישָׁע בָּעַטְנָה האָבָן זִיךְ צַעְשְׁרִיעָן; זִיךְ האָבָן זִיךְ גַּעַנוּג
אַנְגָּעַהָעָרָט. וּוְאָס סְפָּאָסִירָט מִיט אַקְרָאנְקָן, וּוְעַן עֶר אֵין אָזָא צַוְּשָׁטָאָנָד
אוֹן וּוְילְ לְוִיפָּן פָּוּן בָּעַט.

די נַוְירָס האָט דָּעַם קְרָאנְקָן צְוָרִיק גַּעַלְיִיגְט, אַבְעָר עֶר האָט זִיךְ גַּעַז
רִיסָּן פָּוּן אַרְדָּע הַעֲנָטָן :

— לְאֹזֶט מִיךְ צְרוּוּ! . . . — האָט עֶר אַ וּוְילְדָעַר גַּעַשְׁרִיעָן, — אַיךְ
בֵּין נַיְתָן קְרָאנְקָן . . . לְאֹזֶט מִיךְ אָפֶן! . . .
וּוְעַן מְהָאָט גַּעַבְרָאָכְט צְוָרְתָּאָגָן צְוָוִי בְּרָעַטְלָעַד, אַרְוָמְצָוָצָמָעָן זִיךְ
בָּעַט, אֵין עֶר גַּעַוּאָרָן נַאַךְ וּוְילְדָעַר.

הָאָט דִּי בִּיבְּגָאָכְטִיקָּעַ נַוְירָס אַ זָּאָג גַּעַטְאָן :
— וּוְילְדָעַר זִיךְ בָּעַט אַרְוִיסְפִּירָן פָּוּן דָּגָנָעָט! . . . אִים פָּאָרָמָאָכָן אֵין
אַ זָּיְתִּיקָן צִימָעָר! . . .

כָּאָטָש דָּעַר קְרָאנְקָע אֵין גַּעַוּוּנָן וּוְילְדָן, זִיךְ מוֹחַ דַּעְרָהִיצְט, פָּאָרָיָּה
נַעַפְלָמָן, האָט עֶר עַס דַּעְרָהִערָט. עֶר האָט אַזְוִי וּוְילְדָן זִיךְ צַעְשְׁרִיעָן, מִזְאָל
זִיךְ בָּעַט נַיְתָן וִידָּן, אֹז אַשְׁרָעָק אֵין אַגְּנָעָפָאָלִין אַוִּיף דִּי אַנְדָּעָרַע קְרָאנְקָע.
— פִּירְט אִים אַרְוִיסָּן אַרְוִיסְפִּירָן פָּוּן דָּגָנָעָט! — האָבָן זִיךְ גַּעַנוּמָעַן לִיאָרָעָמָעָן,
— פִּירְט אִים אַרְוִיסָּס!

דָּאָן אֵיזְוָן דָּר. הוּוִירָש גַּעַקְוּמָעַן צּוּלְוִיפָּן. עֶר האָט אַרְקָן גַּעַטְאָן אַוִּיפָּן
קְרָאנְקָן אָזָן פָּאָרָשְׁטָאָנָעָן, אֹז דִּי פָּאָרְטוּבִּיבְּגָנָג-פִּילְבָּלָעַד. וּוּלְכָעָמָה מְהָאָט
אִים גַּעַגְבָּן צַוְּלָאָפֶן, האָבָן גַּעַוְירָקָט אַוִּיף זִיךְ אַפְּגָעָשָׁוָאָכָטָן מוֹחַ פָּוְנָקָט
פָּאָרָקָעָרט. עֶר האָט אַפְּגָעָשָׁוָאָטָפֶט דָּעַר נַוְירָס, גַּעַנוּמָעַן זִיךְ האָגָט אָזָן דָּר
אַיךְ גַּעַזְאָגָט :

— הָעַלְּאָ, מָר. קָאָפְּלָאָן, וּוְאָס אֵין גַּעַשְׁעָן?
— דָּר. הוּוִירָש, — האָט דָּעַר קְרָאנְקָע גַּעַנוּמָעַן זִיךְ פָּאָר אִים קָלָאנָן,
— זִיךְ זַוְּילְזָן מִיךְ אַרְוִיסְפִּירָן פָּוּן דָּגָנָעָט . . . לְאֹזֶט זִיךְ נַיְתָן! . . . זִיךְ זָאָגָן,
אוֹ אַיךְ בֵּין גַּעַוּאָרָן וּוְילְדָן . . . סְאִין נִשְׁטָאָמָת . . . זִיךְ טְרָאָכָט אַוִּיף מִיר
אוֹוִס אַ בִּילְבּוֹל . . .

דר. הוּוִירָש האָט אַ שְׁמִיְּבָל גַּעַטְאָן :
— אַוְודָאי, מָר. קָאָפְּלָאָן, אָז עַס אַ בִּילְבּוֹל. לִיְיִגְט זִיךְ אַיְצָט אַוְועָק
אוֹן שְׁלָאָפֶט אֵין. קִינְגָּעָר זַוְּעַט אַיךְ נִשְׁטָאָמָת. וּוְאָס וּוְילְט אִיר פָּוּן

אִים ? — הָאֵט עַר כְּלוֹמְרֶשֶׁת זַיְךְ צַבְּיִיעָרֶת אֹוִיפְּ דָעַר נְוִירֶס . — עַר אִין
אַלְדָּאַיט ! . . . לְאַזְוִינָה ! . . .

דָעַר קְרָאנְקָעָר אַיְזָן גַּעֲבְּלִיבָן לִיגָּן רְוַאיָק . עַר הָאֵט זַיְךְ גַּעֲלָאָוֹת
אַיְינְגָּעָקָה, אָוֹן פִּילְנְזִיק דָעַם דָּאַקְטָאָרָס הָאָבָּט אֹוִיפְּ זַיְךְ, אִין עַר אַיְינְגָּעָעָ
שַׁלְאָפָּן . עַרְשָׁת דָּאָן אִין דָר . הָוַיְרַש אַוּוּקְזַיְיךְן . דָאַכְט זַיְךְ, אָוֹ
נָאָךְ אַזְאָ נָאָכָט וּוְאָלָט דָר . הָוַיְרַש אַיְצָט גַּעֲדָאָרְפָּט רְוֹעָן, פּוֹנְקָט וּוְיָסְטָעוֹן
אַיְצָט דִי אַנְדָּעָרָעָ דָּאַקְטָוִירִים, גִּימַט עַר אַרְעָם גַּאֲרָזְוִישָׁן דִי קְרָאנְקָעָ.

אַיְךְ הָאָב גַּעֲקוֹקָט צַו דָעַר פָּאַרְמָאַכְטָעָר טִיר פָּוֹן דָעַר נְוִירֶסֶׁס אַפְּרוֹדִ
צִימָעָר, גַּעֲהַעַרְטָט דָאָרָט דָעַם שְׁטִילָן שְׁמוּעָס, דָעַם אַיְינְגָּה אַלְעָטָעָנָם גַּעֲלָעָ
טָעָר, אַבְּעָר סְהָאֵט מִיר שְׁוֹיָן מַעַר נִיט גַּעֲצְוִוָּגָן אַהֲן . אַיְךְ הָאָב גַּעֲנוֹ
מַעַן זַיְן אַרְעָם אָוֹן אַפְּרִילְעָכָבָעָ גַּעֲאָגָט :

— זַוְעַמְעָן וּוְיִלְטָזַיְיךְ עַס רְוֹעָן ? קְוֹמָט, מִיר זַוְעַלְן אַרְיִין צַו דִי
קְרָאנְקָעָ.

דָר . הָוַיְרַש הָאֵט אַצְוּפְּרִידְעָנָעָר גַּעַשְׂמִיכְלָט . עַר הָאֵט מִיט זַיְן אַרְעָם
אַדְרִיךְ גַּעֲטָאָן מִין הָאָנָט .

— זַוְיִינְג עַר קְוֹקָט אָוִיס, זַוְעַן עַר שְׁמִיבָּלָט — הָאָב אַיְךְ גַּעֲטָרָאָט .
— אַזְאָ לִיבָּרָעָ מַעְנָטָש . נִשְׁתָּאָוְמִיסְטָה הָאָבָּן אִים אַלְעַזְבָּיְבָן ! אַצְוּפְּרִידִיְ
דָעָנָע, מִיט לִיְבְּטָע טְרִיטָה, בֵּין אִים נַאֲגָעָנָגָעָן צַו מָר . קָאָפְּלָאָנס
בָּעַט .

דָעַר קְרָאנְקָעָר אַיְזָן גַּעֲלָעָגָן שְׁטִילָן, מִיט אַפְּעָנָע אַוִיגָן . זַיְן פְּנִים אִין
גַּעַוּעָן בְּלִיךְ, אַוִיס גַּעַצְעָרָט, אָוֹן אַוִיס גַּעַקְוֹקָט . זַוְיִינְג עַר וּוְאָלָט גַּעַוּעָן פָּאַרִ
פִּינְיִיקָט .

דָעַר שְׁבַּן בֵּי זַיְן בָּעַט, דָעַר אַלְטָעָר פָּאַלְיאָק, מִיט אַזְוִינָע לְאַגְּנָע
וּוְאַגְּנָעָס, וּוְעַלְכָּבָר הָאֵט בִּינְאָכָט גַּעַשְׂרִיעָן אֹוִיפְּ פּוֹלִישָׁ, מַזְאָל קָאָפְּלָאָגָעָן
בִּינְדָן, הָאֵט אַיְצָט פְּרִינְטָלָעָר גַּעַשְׂמִיכְלָט . עַר הָאֵט גַּעַזְאָגָט צַו דָאָקָ
טָאָר :

— אַיְרָ זַעַט זַוְיִינְג עַר לִיגָט ? זַוְיִינְג אַקְעַצְעַלְעָ . . .

מָר . קָאָפְּלָאָן הָאֵט אַפְּאַרְשָׁוְלְדִיקְטָעָר גַּעַשְׂמִיכְלָט :

— סְפָּאַרְדָּרִיסְטָמִיךְ, דָאַקְטָאָר, וּזְאָס כְּהָאָב אַגְּגָעָמָאָכָט אַזְאָ טּוּמָל . . .
מַזְאָגָט מִיר, אָוּ אַיְךְ בֵּין גַּעַוּעָן וּוְלָד . . . אַיְךְ אַלְיִין, גַּעַדְעָנָק גַּאֲרָנִישָׁט . . .
דָר . הָוַיְרַש הָאֵט אִים בָּאַרְאוֹאִיקָט :

— גַּלְוִיבָּט זַיְינְשָׁט . — הָאֵט עַר גַּעַשְׂפָּאָסָט . — זַיְינְשָׁט אַוִיס
אֹוִיפְּ אַיְיךְ אַבְּלָבָל ! . . . צַו מִיר הָאֵט עַר אַנְדָּעָרְשָׁטָיל אַזְגָּעָט :

— עַר אִין גַּוְטָ קְרָאנְק . . . מַדְאָרְפָּ אִים הַיְתָן . . .

איך האב אים נאכגעוקט ווי ער עקזאמינירט מער. קאפלאנען. איך האב געקקט אויף זיינע געשיקטע, דאקטארשע הענט; נישט אומזיסט האט מען אים אנגעהבעטן צו פארבליבן ארבעתן אין שפיטאל! נישט אומזיסט ליגט מען אויף אים אוזי פיל האפעונגגען!

שפערטער א ווילע האב איך שווין קיין צייט ניט געהאט צו טראכטן וועגן אים. דער שפיטאל צימער האט זיך אויפגעכט, די קראנצע האבן זיך גענומען דירן. ס'איין צוריך געווארן ליכטיך און די רוטינע ארבעט פון א נאכמייטהג האט זיך אングעפאגגען. די אנדערע נוירטסעס וועלע בע האבן מיט א ווילע פריער געורת, זיינען אריינגעקומען גויתט פאר זיינער ארבעט.

איך האב אפילו קיין צייט ניט געהאט בי זיך זיך נאכזופרעגן וועגן וואס זיך האבן דארט געלאלט. ערשות ווען איך האב געפירות דורך צי' מער א טישעלע מיט מעדייצין און טערמאמעטערד. האט די בלאנדע מליד-רעד מיך אングעייאגט. זיך האט קלומרט מיר געהאלפן שטוףן דאס טי' שעלאו און דערוילע אין דער שטיל מיר דערציגלט:

— געדענקסט, עלייס, העלענען, די הויבע מoid? זיך האט אמאל גערבעט דא. אין אונדער אפטילונג. איצט קומט זיך צוריך אהער!
ארבעטן מיט אונדו? . . .

או איך האב זיך געווארנדערט און מילדער האט פארשטיינען, או זיך איז די ערשות מיר אונצואגן די ניעיס. האט זיך אוש פארקלינעט:

— יעפ. מ'פירת זיך צוריך ארייבער אהער! פריער איין איר ניט אングעתשטיינען צו ארבעטן איין א „ווארד“, ס'האט זיך איר געוואלאט באָן דיביע, אין די פרייזואטע צימערן . . . איצט, או דר. וויליאמס איז געווארן צו איר קאלט, שיקט מען זיך צוריך! . . .

איך האב זיך טאקע דערמאנט, או העלען האט אמאל א זאג געטאָן איז עס-צימער, צו די אנדער נוירטסעס:

— אויב איך קען ניט קרגין א דאקטאר פאר א מאן, טא ווער צום שוואָרץ-איָר וויל עס זיין א נוירס!

מסתמא האט זיך געוואוסט, או דר. וויליאמס זוכט גאָר אָרוֹס פון שפיטאל. איך האב מילדערן גענטפעערט:

— איך וואָלאט איר מוחל געווען די טובה, וואס זיך קומט אהער. ס'איין שוער צו ארבעטן מיט איר. ב'געדען נאָך די צרות וואס מיר פלעגן האבן פון איר ווען זיך האט גערבעט אונטן, אין קליניק. די פאַציענטן פלעגן זיך אויסמיידן . . .

מיר זיינען געליבן שטין לעבן א בעט. מילדראעד האט אַרוֹיסְגָּעַז
נומען א טערמאמעטער פון א סלייעקל, דאס א טרייטל געטאן, אַרְיִינְגָּעַז
דוקט דעם קראנקן אין מoil אונ געזאגט :
דר. הוירש האט זי אויך ניט ליב. זי האט אַמְּאַל פרוביידט מאכּוֹן
חנדעלעך צו אים, האט ער איר געהיסן האבן אַינְגַּוּנְטָן ! ...
האט מילדראעד געכיכעט, אַרוֹיסְגָּעַזְנוּמָעַן דעם טערמאמעטער, פֿאָרְץ
שריבן אונ געפרעגט :

— האסט פֿאָרְץ הײַנט ביַנְאָכְט אַ דָּעֵית ?

איך האב געשאָקָלְט מיטְן קאָפְּ :

— נִיִּי, איך בין געוווען צו פֿאָרְנוּמָעַן.

מילדראעד האט שוין געשטופט דעם טישעלע צו א צוֹוִיטָעַר בעט אונ
פֿאָרְבִּיגְיִינְדִּיק דער מְרָס. בעק, האט זי אַזְג געטאן אַבְּיסָל צו הויך,
ווײַיל איך האב דערהערט :
— עליס איז אַנְאָר. הענגט אַרום דעם דָּר. הוירש . . . ער האט
זַי אַפְּילּוּ נִיט אַין זַיְנָעַן !

מרס. בעק איז געליבן שטין. זי איז געוווען אַ סְרָה העכער פון
מילדראעדן, גְּרוּיס אַון ברִיִּיט-פֿלִיצִיך, האט זי אַרְיִינְגְּוּרָקְט די הענט אַין
די קעשענעס פון איר וויס קליד אַון אַרְאָפְּ�וּקָט צו אַיר :

— דָּה, „בעיבּי“, לאָזַי בִּידְן צוֹרָן. זַי וּוּלְּצָן זַיְן אַזְוּיל פֿאָרְץ !
איך האב געזען, ווי מילדראעד האט אַיר נאָכְגָּוּקָט מיט אַן אַפְּן
מויל. זי האט דערבָּאָךְ פֿרִילְעָךְ אַ נָּעַם געטאן דָּאס טִישָּׁל, ווי זי וואָלְט
געגָּאנְגָּעַן אַ טָּאנְצָן אַזְג צוֹגְעַלְטָמְשָׁט צו אַן אַנְדָּעָר בעט. קראנקע
מענער האבן אַיר נאָכְגָּוּקָט. מסתמא האט יעדער אַיְנָעַר גַּעוֹוָאַלְט וויסָן
וואָס זַי שְׂמִיכְלָט אַזְוִי, וואָס זַי האט זַיְקָעַטָּה מיט די אַנְדָּעָר נוּרִיְּ
סָעַס. איך וויס, אָזְסָאַיְן גַּעַוּעַן פֿאָרְץ זַי אַפְּרִיעַמְּדָע ווּלְטָט, אַ ווּלְטָט פָּוּנְ
נוּרְטָעַס אַון דָּאָקְטוּרִים, אַין ווּלְבָעַז זַי, די קראנקע, קענען ניט אַרְיִינְ
קוֹקָן אַון גַּרְנִישָׁט דערהערן.

איך בין אוועק אַ קוֹק טָאָן אוּיפּ מְרָס. קאָפְּלאָן. דָּר. הוירש האט אַנְ
געזאגט אַים צוֹהִיטָן, בִּינוֹ אַיךְ אַלְעָן ווּלְלָעָן צוֹגָעָאנְגָּעַן צוֹ אַים, גַּעהַיט זַיְן
פוֹלָס אַון באָקוּום גַּעַמְאָכְט זַיְן בעט. מְרָס. קאָפְּלאָן האט גַּעַקְוּקָט אוּיפּ
מִיר מיט דָּאָנְקָבָאָרָע אַוְיָן :

— אַיר וויסט, נוּרָס, אַין מיטְן דער נאָכָט. ווּעַן אַיךְ קָעָן נִיט שְׁלָאָפְּן,
אוֹן דִּי נוּרְסָעַס גַּיְעַן אַרום מיט אַזְוִינָעַ לִיכְטָעַ טְרִיטָט, גַּיְעַן פָּוּן בעט
זַוְּבָעַט, דָּאָכְט זַיְקָמְרָץ. אָזְסָאַיְן דָּאַלְעָן ווי הילפְּלָאָזָע קִינְדָּעָר אַון
אַיר זַיְטָט די מַאְמָעָס . . .

יונג לעבן

איך בין געזען גערירט. איך האב גענומען לאכן :
— אודאי זענט איר זוי קינדער. תא ליגט נאר רואיך, וועט איר
ווערדן שנעלער געזונט.
מו. קאפלאן האט א דערשראָקענד אַגגענוּמען מײַן האָט. אַ קאָל-
טעד שוויס האָט אַרְוִיסָגָעַשְׁלָגָן אוֹיפֿ זײַן שְׁטָעָרָן.
— איך האָב מַוְּרָא פָּאָר דַּעֲרָ נַאֲכָת. — האָט עַר זַיְךְ בֵּי מַיְךְ גַּעַז-
בעטן, — איך וויס ניט זוֹס מִיד טוֹט זַיְךְ דָּזָן . . . איך ווער זוֹיל.
איך וויס עס . . . מ'זעם מַיךְ וּזְוָלֶן פַּאֲרַשְׁפָּאָרָן. איך קען נאָךְ אַוְיִ-
משׂוֹגָע ווּרְעָן . . . — האָט אַ גְּרוּל אַרְוִיסָגָעַקְוָתָט פָּוֹן זַיְנָע אַוְיִגְּן.
איך האָב פַּאֲוָאַלְיָנָקָע, עַר זַאָל אַפְּלָיו נִיט פְּלִין, אַרְוִיסָגָעַצְּוָגָן מִין
הָאָנָּט פָּוֹן זַיְנָע. איך האָב באָקוּעָם אַזְעַקְגָּלִיגָּט זַיְן קָאָפְּ אַוְיִפְּ
גַּעַלְאָפְּטָן קִישָּׁן, אָוּן זַיְן מַרְעָדָט צָו אַ קְרָאָנָקְ קִינְד, אַיִם באָרוֹאַיקָּט, אָז
דר. הוּירְשׁ ווּט שְׂוִין פַּאֲרוֹאָרגָן, מַזְאָל אַוְיִפְּ אַיִם אַכְּטוֹנָג גַּעַבָּן.
דעם קְרָאָנָקָנָס פְּנִים האָט אַוְיִגְּעָלוּיכָטָן :
— אַ דַּעַר דָּר. הוּירְשׁ ! עַר אַיְזָן אַזָּא פִּינְעָרָן מַעֲנָטָשׁ ! עַר דְּאַטְעָ-
וועט אָונְדוֹן דָּא ! . . . כָּאָטָשׁ מִיד זַיְנָעָן אַרְעָם אָוּן סָאיָן אַ שְׁטָאַטְיִישָׁעָר
שְׁפִיטָאָל, אַיְזָן עַר אַזְוִי גּוֹט צָו אָונְדוֹן ! ווּט עַר דָּא זַיְן דִּי נַאֲכָת ?
איך האָב אָז אַוְמָעַטְיָקָע אַ טְרָאָכָט גַּעַטָּן, אָז מַסְתָּמָא ווּט זַיְן שְׂוִין
עַפְעָם אַונְטָעַרְדוֹקָן, אָוּן עַר ווּט פַּאֲרָבְּלִיְּבָן.
— איך וויס נִיט, — האָב איך שְׁטִיל גַּעַנְטָפָּעָרט. — אַבָּעָר עַר
וועט אַיְזָן סִיְּדָזָיְזָיְזָי באָזָאָרגָן.

פַּאֲרָגָאָכָטִיצָן, אַיְדָעָר דִּי נַוְּרִיסָעָסָהָבָן זַיְךְ גַּעַדָּאָרָפְּט בִּיטָּן, בֵּין
איך גַּעַזְעָסָן בַּיִּם טִישָׁעָל אָז אַרְיָגָעַשְׁדָּיבָן אַיְן בָּוד אַרְיִי, זַוְּאָס מַהָּאָט
יעַדְן פְּאַצְּעַנְטָן גַּעַטָּן דָּרְכָן טָאָג. איך האָב גַּעַטְרָאָכָט, אָז אַיְן אַ וּוּילְעָ
אַרְוּם ווּעָד אַיְךְ פְּרָדִי. איך וּוּלְעָלְקָעָן אַרְוִיסָּן פָּוֹן שְׁפִיטָאָל-בִּילְדִּינָג אָז
גַּיְינָן זַוְּאָ אַיְךְ וּוּלְעָלְקָעָן, דִּי צְרָה אַיְזָן נַאָר וּוּס אַיְדָעָר זַוְּעָקָפָן
שְׁפִיטָאָל וּוּיִט גַּעַנְגָּג, אַיְזָן זַאָל קַעַנְגָּן פַּאֲגָעָסָן אָז קְרָאָנָקָע אָוּן קְרָאָנָקָהִיטָּן.
איך גַּיְיִ בְּלוּזָן דָּרָק דָּעַם גַּרְוִיסָּן הַוִּיףָן, אָז אַיְזָן בֵּין שְׂוִין אַיְן דַּעַר הַיִּם.
אָז דַּעַר הַיִּם פָּוֹן דִּי נַוְּרִיסָעָסָהָבָן, וּוּאָז שְׁמַעְקָט מִיד דִּי זַעְלָבָעָ וּרְיחָותָ פָּוֹן
שְׁפִיטָאָל, מִיט דַּעַר זַעְלָבָעָ רָוְתָן : אַיְצָט דָּאָרָף מַעַן זַיְךְ אַיְבָּעָרטָן,
דָּרְנוֹאָד גַּיְינָן אַיְזָן אַלְגָּעָמִינְגָּעָם עַסְ-צִימָעָר, עַסְּן דִּי זַעְלָבָעָ זַאָכָן וּוּס אַעֲנָדָ-
לִיקָּעָד אַנְדָּעָרָעָ מַיְידָלָעָד עַסְּן. אַוְיִבְּ אַיְמָעַצְעָר פָּוֹן דִּי מַיְידָלָעָד האָט אַ
„דָּעִיטָן“, פְּלָאַטְעָדָן זַיְךְ פְּרִילְעָפָן, פְּאַרְפְּצָטָעָ אַרְוִיסָּן. אַגְּנִיט קְלִיבָּט מַעַן
זַיְךְ צְוֹאָמָעָן אַיְזָן דַּעַם גַּרְוִיסָּן אַוְיִפְּנָאָמָס-צִימָעָר אָזָן מַעַן פְּרָוּבִּירָט זַיְךְ
מַאְכָן פְּרִילְעָד.

ניט וווײיט פון מיין טישל אוֹן דר. הוירשס אַפְּעַנְגָּר אַפִּיס. אוֹיך קען זען זוי ער זיצט דעם קאָפֶן אַנְגַּשְׁפָּאַרְט אָן האָנט אָונֶן באָטְרָאַכֶּט עַקְסְּ-דְּרָעִי בַּילְדָּעֶר. סְפָּאַסְּ-רָט אַסְּ-מְלָאַל וּזְאָסְּ ערְ-רוֹפֶּט מִיךְ אַרְיִין וּוַיְיִין דֵּי קָאַמְּפִי לַיְצְרָטָעַ פְּלָעָקָן אָונֶן פָּאַסְּ-קָלְעָךְ אוֹיפָן בַּילְדָּ. ערְ-הַאָט טָאַקָּעַ אַ-קּוֹק גַּעַן טָאַן צָוּ מִיְּן זִיְּטָאָן אָונֶן אַ-רוֹפֶּט גַּעַטָּאָן : — עַלְּסִים !

כָּאַטְשָׁ אַיְיךְ בֵּין גַּעוּוֹרְיוֹנָט גַּעוּוֹן דר. הוירש זאל מִיךְ אַפְּטָרוֹפָן, הַאָב אַיְיךְ אַ-צָּאָפֶל גַּעַטָּאָן. אוֹיךְ האָב מִיט אַיְמָפָעַט פַּאַרְמָאַכֶּט דֻּעַם בּוֹד אָונֶן בֵּין אַרְיִין צָוּ אִים אַיְן אַפִּיס. — יעַ, דָּר. הוירש ?

דר. הוירש האָט אַוּוּקְגַּעַזְעַצְט אַ-וַּיְיַעַן דֵּי עַקְסְּ-דְּרָעִי אָן אַ-זִּיְּטָאָן : — אוֹיךְ האָב אַיְיךְ גַּעוּוֹלָט עַפְּעַס וּוַיְיִן, נָאָר סְ-אַיְן שְׂוִין שְׁפָעַט, אוֹיךְ דַּאַרְפָּט שְׂוִין גִּיאַן.

אוֹיךְ האָב זִיךְ אַוּוּקְגַּעַזְעַצְט אַ-וַּיְיַעַן בְּרַעְגָּט טִישָׁל, אַ-קוֹק גַּעַטָּאָן אַרְיִף דֵּי עַקְסְּ-דְּרָעִי בַּילְדָּעֶר אָונֶן גַּעַזְגָּט :

— יעַ, אָונֶן וּוּעָרט אַיְרְפָּטִיק ? אוֹירְרוֹט זִיךְ זְוַעַן אַמְּאָל אַפִּ ? דר. הוירש האָט זִיךְ אַ-צִּי גַּעַטָּאָן אוֹיפָן שְׁטוֹל. פְּרַיְילָעַץ זִיךְ אַוִּיסְ-גַּעַנְקָאַט דֵּי פִּינְגָּעָר :

— אוֹיךְ קעַן זִיךְ רְעוֹן בֵּין מָאָרְגָּן אַיְדָעָרְפָּרִי. הַיִּגְּנָט אַרְבָּעַט אוֹיךְ נִיט !

אוֹיךְ האָב גַּעהְאָפָט, אוֹ ערְ-הַאָט נִיט בַּאַמְּעַרְקָט וּוְיַיְ אַיְיךְ זִיךְ דָּעָרִי. אוֹיךְ האָב גַּעוּוֹלָט דַּעֲרָשְׁטִיקָן אַיְן זִיךְ דֵּי האַפְּעַנוֹבָג, אוֹ ערְ-וּעַט מִיךְ דַּרְפָּן גִּיאַן מִיט אִים עַרְגָּעַץ. סְ-הַאָט שְׂוִין פָּאַסְּ-רָט אַסְּ-מְלָאַל וּזְאָסְּ מִירְהַאָבָן גַּעוּוֹלָט אַרְוִיסְגִּיאַן פַּאַרְבְּרָעְנָגָעַן עַרְגָּעַץ אָונֶן שְׁטָעַנְדִּיקָן האָט זִיךְ עַפְּעַס גַּעַמְאָכָט אַן אַפְּהָאָלָט. אוֹיךְ האָב פַּרְוִיבִּירְט זִיין גַּלְיִיכְגִּילִּיטִיק :

— אַ, יעַ ? דָּאָס אַיְן גּוֹטַן.

ערְ-הַאָט אַ-פְּרַיְילָעַץ גַּעַקְוָקָט אַוִּיף מִיר :

— אַפְּשָׁר גִּיאַעַן מִיר הַיִּגְּנָט עַרְגָּעַץ פַּאַרְבְּרָעְנָגָעַן ? וּזְאָסְּ זָאנְט אוֹיךְ דַּעְרָצָו ?

אוֹיךְ האָב אַ-שְּׁמִינִיכְלָן גַּעַטָּאָן :

— אוֹירְזַעַט זִיכְעָרָן, אוֹ אוֹירְזַעַט זִיין פְּרִיִּ ? אוֹ קִינְגָּר וּוּעַט אוֹיךְ נִיט אַוּוּקְרָפָן ? אוֹן אַ-דָּקְטָוִירִים-מִיטִּיגָן הַאָט אוֹיךְ נִיט ? פְּאַרְגָּעַט נִיט, אוֹ אוֹירְזַעַט דָּאָךְ אַיְצָט עַפְּעַס אַ-וּוִיכְטִיקָעָר דָּאַקְטָאָר ! . . .

הַאָב אוֹיךְ גַּעַרְעַט, כִּי ערְ-זָאָל נִיט בַּאַמְּעַרְקָן, זָוי אוֹיךְ פְּרִיִּ זִיךְ מִיט דֻּעַם

יונג לְעָבֵן

אויסקוק צו פארכערונגען און אוונט.

דר. הוירש האט געקוואלן :

— הײַנטיקער אוונט געהרט צו אוונדו !

— וווען ווועט זיך דער אוונט אַנְפָאַנְגָּעַן ? — האָב אִיך זיך געפֿרִיט.

דר. הוירש האט אַ קָּוֹךְ געטאָן אויף זיין פָּאֶפְרִין.

— אִיך דָּאָרָף בְּלוֹזִי באָרגָן אַ פָּאֶר קְלִינִיקִיטָן. אִיך ווַיְלַגְּ נָאָךְ

אויך זעַן מֶר. קָאָפְּלָאנָן. דָּאָס אַלְעָס.

— אִיך האָב זיך דערמאָגָט : אִים עַפְּעַס, דָּאָקְטָאָר, באָרוֹאַקְט אִים.

דר. הוירש האט מִיר אַ גַּלְעַט גַּעֲטָאָן דֵּי באָק :

— יעַ, נוֹירֶס. אִיר האָט מִיךְ נָאָךְ ווֹאָס אַנְצְּזָוָאנְגָּן ?

— אִיר זָאָלַט נִית זַיְן שְׁפָעַט, אִיך ווּעַל ווֹאָרְטָן אַיך ! . . .

דָּוְרְגִּיעַנְדִּיק דָּעַם קְרָאָנְקְצִימָעָר. בֵּין אִיך גַּעֲבַּלְיָבָן שְׁטִיָּן לְעָבֵן

מֶר. קָאָפְּלָאנָס בְּעַט. אִיך האָט אִים דָּעַצְיִילָט, אוֹ דָּר. הוירש האט פָּאֶר-

זָאָרְגָּט ווֹאָס אִים צַו גַּעַבְּן פָּאֶר דָּעַר נָאָכָט, ווּעַט עַר שְׂוִין שְׁלָאָפְּרָן.

מֶר. קָאָפְּלָאָן האָט גַּעַשְׁוִיגָּן. עַר האָט בְּלוֹזִי קוּוִם, קוּוִם אַ שְׁמַיְיכָל

גַּעֲטָאָן. — עַר קוּקְט אָוִיס שְׁלַעַכְתִּים, האָב אִיך אַ טְרָאָכָט גַּעֲטָאָן. סְהָאָט

זִיךְ מִיר זַיְעַר גַּעַוָּאָלָט, אוֹ פְּוֹנְקָט אִיצְטָן, ווּעַן סְאיָזִי מִיר אַזְּוִי גּוֹטָם, זָאָלָן

אַלְעָס פְּילִין גּוֹטָם. אִיך האָב אַבְּעָר גַּעַזְוֹן, אוֹ דָּר קְרָאָנְקָעָר פִּילִיט זַיְעַר

נִיט גּוֹטָם.

מִילְדְּרָעֵד אַיז צְוַעַלְאָפָּן צַו מִיר אָן אָן אַטְעָם, ווּי זַי זָאָלַט מְוֹרָא גַּעַ-

הָאָט, אָן זַי ווּעַט מִיר פָּאֶרְזָעָן. זַי האָט שְׂוִין גַּעֲטָרָאָגָן אִיר בְּלוּעַ פְּעַ-

לָעָרִינָעַ אוֹפְּרָעַ פְּלִיכְעָצָס :

— עַלְיסִים ! — האָט זַי מִיר אַרְיִינְגָּוּקָט אַיְן דֵּי אַוְינָגָן. — אַיְן עַס

אמָת ? דָּוְהָאָט אַ דָּעַיטָן מִיטָּר. הוירשן ?

אִיך האָב אַ פִּיךְ גַּעֲטָאָן :

— פְּיוֹן, ווּי שְׁנָעַל דָּוְהָאָט זַיךְ עַס דָּעַרְוָאָסָט ! בִּיסְטוּ אַפְּשָׁר גַּעַ-

שְׁטָאָגָן הַינְּטָעָרָן טִיר ?

— מְרָס. בַּעַק האָט מִיר נָאָרוֹאָס דָּעַצְיִילָט. — האָט מִילְדְּרָעֵד גַּעַ-

קוּוָּאָלָן, — זַי האָט גַּעַהְעָרָט ווּי דָר. הוירש האָט אַנְגָּעָזָגָט דָר. קָעְרִיסָן,

אוֹ עַר ווּעַט זַיְן דָעַם אַוְונָט אַוְוָעָק, אוֹ עַר האָט מִיטָר דָעַם אַוְונָט אַ

„דָעַיטָן“ ! דָשִׁי ! — האָט זַי אַ זְּיָפְּצָזְגָּעָטָן, — אִיך בֵּין אַמְּאָל גַּעַגְּנָגָעָן

אַיְן אַ רְעַסְטָאָרָאָן מִיט עַפְּעַס אַ נְיִיעַם אַיְנְטוּרִין, האָב אַיך גַּעַדְאָרְפָּט פָּאֶר

אֵים צָלָן . . . עַד הַאֲטָט נִית גַּעֲהָטָט קִין סְעַנְתָּ . . . אֵיךְ הָאָב זַיְךְ צָעַלְאָכְטָא, אֶקְוֹק גַּעֲטָאָן אַיְיךְ מֶר. קָאָפְּלָאָגָעָן אָן אוֹיֶפְּ גַּעֲהָרָט צַו לְאָכְנָן. סְ'הָאָט זַיְךְ מֶר גַּעֲדָאָכְטָא, אָז זַיְינָן פְּנִים אַיְזָנָגָעָן גַּעֲלָן. עַד הַאֲטָט גַּעֲקוֹקָט אַוְיִיךְ מֶר אָוֹן אַיְזָנָגָעָן אַיְזָנָגָעָן שְׁפִיגָּלָט אָזָא שְׁרָעָק, אָז סְ'אַיְזָנָגָעָן מֶר אַוְשָׁקָלָט גַּעֲוָאָגָן, אָז — מִיס, — הַאֲטָט עַד שְׁטִיל אַזְגָּעָן גַּעֲטָאָנָן. — אַיְרָה הַאֲטָט גַּעֲזָאָגָט, אָז דָּר. חַוִּירָשׁ וּוּעַט דָּא דִי נְאָכְטָן נִית זַיְינָן? — עַד קָעָן דָּא נִית זַיְינָן אָלָעָנָאָכְטָא. — הַאֲטָט זַיְךְ מֶר גַּעֲדָאָכְטָא, אָז אֵיךְ דָּאָרָף פָּאָרָעָנְטָפָּעָרָן דָּר. חַוִּירָשׁ. — דָר. קָעָרִים וּוּעַט דָּא זַיְינָן. אַיְרָה דָּאָרָפְּט זַיְךְ נִית זַאָרָגָן, עַד אַיְזָנָגָעָן אַגְּוָטָרָאָפְּטָא. — מֶר. קָאָפְּלָאָן הַאֲטָט גַּעֲשָׁוָיָגָן. עַד הַאֲטָט מִיטָּן שְׁפִיצָן צָוָגָן בָּאָנָעָצָט דִי פָּאָרָטִיקָנְטָעָל לִיפָּן אָזָן נִית אַיְפָּגָעָהָעָרָט צַו קָוָקָן אַיְיךְ מֶר. — אַגְּוָטָנָאָכְטָמָר, מֶר. קָאָפְּלָאָן. — אַיְזָנָגָעָן זַיְעָוָאָגָן זַיְעָרָטָמָר בָּאָנָגָעָנוּם זַיְינָן קָוָק אַוְיִיךְ מֶר, פָּוָנְקָטָמָר וּוּי עַד וּוּאָלָט מֶר גַּעֲהָלָטָן פָּאָר דָעָר שְׁוֹלְדִּיְקָעָר, וּוּאָס דָר. חַוִּירָשׁ וּוּעַט דָא דִי נְאָכְטָן נִית זַיְינָן. — פָּוָנְקָטָמָר זַיְבָּן אַיְיִגָּעָר הָאָב אַיְיךְ זַיְךְ גַּעֲטָרָפְּן מִיטָּר. חַוִּירָשׁ בִּים אַרְדִּיסְגָּאנְגָן פָּוָן שְׁפִיטָאָל. אַיְזָנָגָעָן גַּרְוִיעָן אַנְצָוָגָה הַאֲטָט עַד אַיְסָגָעָקָט אַסְּדָעָנָעָר אָן הָעֲכָעָר וּוּי אַיְזָנָגָעָן שְׁפִיטָאָל-קְלִידָעָר. — אַיְרָה וּוּיִיסְטָמָר, — הַאֲטָט עַד גַּעֲנוּמָעָן מִיְּן הָאָנָט, — אַיְךְ הָאָב אַדְעַיטָּה מִיטָּדָעָר שְׁעַנְסָטָעָר מִידָלָהָן שְׁפִיטָאָל! — כָּאָטָש אַיְךְ הָאָב גַּעֲוָאָסָטָה, אָז אַיְיךְ בֵּין נִית דִי שְׁעַנְסָטָעָר, הַאֲטָט עַס מֶר הַנָּחָה גַּעֲטָאָן. אַיְךְ הָאָב אַגְּלָקְלָעָכָעָן גַּעֲשָׁמִיכָלָט : — קוּמָטָה, דָאָקְטָאָר, מִירָן זַיְינָן שְׁפָעַט. — יְעָ, נְוִירָם. — הַאֲטָט עַד גַּעֲנוּמָעָן מִיְּן אַרְעָם, — קוּמָט ! אַוְיִיךְ מָאָרָגָן אַיְן דָעָר פְּרָי, הַאֲטָט מֶר דִי בַּיְנָאָכְטָיָעָן וּוּרִיסָדָעָרָיָעָן, אָז מֶר. קָאָפְּלָאָן אַיְזָנָגָעָן זַיְעָשָׂטָאָרָבָן. אָז אַזְוִי שְׁנָעָל וּוּי אַיְיךְ בֵּין אַוּוּקָה, הַאֲטָט עַד אַנְגָּעוּהוּבָן צַו רָעָדָן צַו דִי שְׁכָנוּשָׁעָבָעָן, אָז אָז דָר. חַוִּירָשׁ וּוּעַט עַד דִי נְאָכְטָן נִית אַיְבָּעָרְלָעָבָן . . . עַד הַאֲטָט גַּעֲזָאָגָט : — אָז דָר. חַוִּירָשׁ אַיְזָנָגָעָן, רָאָטָעָוָעָט עַד מֶר מִיְּן לְעָבָן . . . אַיְיךְ וּוּעַל עַס נִית אַרְבָּעָרְטָרָגָן, — הַאֲטָט עַד זַיְעָר שְׁטִיל גַּעֲזָאָגָט. — עַד הַאֲטָט דָעָרָנָאָךְ גַּעֲנוּמָעָן זַאָגָן, אָז עַד פִּילָט שְׁלָעָכָט, זַיְעָר שְׁלָעָכָט, אָז אָז דָר. חַוִּירָשׁ וּוּעַט עַד שְׁטָאָרָבָן . . . — אַגְּוָלָעָכָעָן, וּוּיְלָעָשָׂטָעָר תָּאָב אַיְדָעָהָרָתָהָרָת פָּוָן זַיְינָן בָּעָט אַכְּרָבָלָעָן, — הַאֲטָט דִי נְוִירָם דָעָרְצִילָט, — אָז אַיְדָעָהָרָתָהָרָת צְוֹגָעָלָאָפָן, אָז עַד שְׁוִין גַּעֲלָעָגָן שְׁטִיל.

יונג לעבן

איך האב א בליכע געפראעט :

— ווילט דר. הוירש וועגן דעם ?

— יע. איך גלויב, אז יע. דר. הוירש האט נאך מיט א נאכט פריער גזינגעט, או ער שטאָרבט. איך גלויב, ער האט געווואסט, או ער ווועט די נאכט שטָאָרבַּן . . .

שטערן אויף די פענץטער

די נאכט איז געווען אַקלטער, אַ הארכיטיקע, די נאכטער בוימער אָרוּם דער אַפְּארֶטְמַנְטְּהוֹיִזְׁ, האָבוֹן אֵין דער פֿינְצְטָעָר אוַיסְגְּעֻקּוֹקַט וּוּי הילצעדנע צלמיים. דער טְרַאַטְוָאָר אַיז פּוֹל געווען מיט אַרְאָפְּגַעְפְּאַלְעָזָע, געלע בְּלַעֲטָעָר. די הוּי אַלְיִין — אַ פֿאַרְשְׁוֹאַרְצְטָעָר אַ מְרַחְ-שְׁחוֹרְהִידְקָעָן, אַנְגְּעָפְּיְקְעוּוּטָמִיט אַסְקָ פֿעַנְצְטָעָר. דורך די פֿאַרְצְיוּגְעָנָע גַּאֲרְדִּיבָעָן האָט אַ מאָטָע לְיכְטִיקִיט דּוֹרְכְגַעְשִׁינְגַט צּוֹ דּוֹרְפֿינְצְטָעָרְדָר גַּאֲס אַרוּס.

כּוּמַעַט אוַיף יַעֲדָן פֿעַנְצְטָעָר אַיז גַּעוּוֹן אַנְגְּקְעַלְעָטָפּ אַ וַיְסַעַּר צְעַטְלָט מִיט „שְׁטָעָרָן“, אָז אַנוֹזָג צּוֹ דּוֹרְגָס, אָז פּוֹן אַטְ-דָּעָר וּוֹאוּנוֹג זִינְגָעָן אַוּוּקָה, אַיְינְעָר אַדְעָר צְוּוִי זִין אֵין דּוֹרְאַרְמִי.

די פֿעַנְצְטָעָר פּוֹן דּוּם אַונְטְּרָדְשָׁטָן שְׂטָאָק זִינְגָעָן גַּעוּוֹן פֿאַרְקְלָעָטָפּ מִיט אַלְעָרְלִי פֿאַפְּרְלָעָךְ. עֲפָסָס וּוּ אָז אַוְיסְטְּרָעְלָוָג פּוֹן אַ גַּעַשְׁפָט. דָּאָס האָט מָרוֹ. סִימְאָן גַּעוֹוָאלָט זִיךְ אַוְיסְקְּוִיפָּן מִיטּ דִּי אַלְעָ צְעַטְלָעָךְ. וּוּאָס

עַר קָאָן נִישְׁתָּאַרְוִיסְטְּרָעָלָן אַ „שְׁטָעָרָן“, וּוּילְעָדָה האָט בְּלִיּוֹן טְעַכְּטָעָר. — אַ פּוֹלָעָה הוּוֹן מִיט טְעַכְּטָעָר. — בְּאַקְלָאָגָט עַר זִיךְ פְּאַרְ זִינְגָעָן קוֹנְדָה, וּוּלְבָעָה קוּמָעָן אַרְיִין אַמְּאָל אֵין זִין שְׁנוּיְדָעָר-קְרָעָמָל. — פְּאַרְ דִּי אַלְעָ יַאֲרָן וּוּאָס אַיךְ בֵּין אֵין אַמְּעָרְקָעָ, האָב אַיךְ נִיט גַּעַקְאָנְט אַוְיסְתָּאָדָעָה וּוּעָן קִין אֵין זָוָן

זִין פְּרוּי, די קְלִינְטִשְׁנִיקָעָ מָרָס. סִימְאָן, אָן אַוְיסְגַּעַה-אַרְעוּוּטָעָ, אַ קְרָעְנְקְלָעָכָע, מִיט פֿאַרְטְּרִוְוִידְטָעָ אַוְיגָן, זָאנְט קִינְעָם נִישְׁתָּאָס. אָז בַּי זִיךְ אֵין האָרְצָן אַיז זִיךְ פְּרִידְן, וּוּאָס זִיךְ פֿאַרְשְׁפָּאָרְט זִיךְ דּוּם וּוּיְטִיק אַוְעַקְצּוּשִׁיקָעָ אַ זָוָן פּוֹן דּוֹרְדָהִים. זִיךְ האָט זִיךְ שְׁוֹן גַּעַנְגָעָן אַנְגְּעָה-הָרָעָט דָאָ אַין דּוֹרְ פֿאַרְטְּמַנְטְּהוֹיִזְׁ מִיט שְׁטִילָעָ גַּעַוְוִינְגָעָן פּוֹן מַאְמָעָס. זִיךְ וּוּיסְטָט, אַז די טְאָטָעָס גִּיְעָן אַוּעָק צּוֹ דּוֹרְ אַרְבָּעָט. בִּינְיאָכְטָמְפֿאַרְטְּמוֹלָעָן זִיךְ זִיךְ מִיט אַ צִּיטְוָנָה, מִיט דּוֹרְ רַאֲדִיאָ. אַבְּעָדָר די מַאְמָעָס בְּלִיּוֹן אֵין הוּוֹן; גִּיְעָן זִיךְ אַרְוָם אַיְבעָר די לִיְדִיקְ-גַּעַוְאָרְדָעָנָע צִימָעָרָן אַוּן קְלָאָגָן פֿאַרְבָּאָה האַלְטְּעָנְעָרְהִיטָּן נָאָך זִיךְ יַעֲרָע אַוּעָקְגַּעְגַּעְגָּנְגָעָן זִין.

אט אַיז די מָרָס. סִילְוּוּרְמָאָן, וּוּלְבָעָה וּוּוּוִינְטָ אַיְבעָרָן זָוָאנְט, שְׁטָאָרָק קְרָאָנְקָג גַּעוּוֹאָרָן; זִיךְ אַרְיְינְגְּעַלְיִיגָט אֵין בָּעֵט אַוְיפָּ מְאָרְגָּן זִיךְ אַיר זָוָן אַיז אַוּוּקָה, אָזָן נִישְׁתָּאַרְטָמְפֿאַלְיָוָן צּוֹמָ טִשׁ צְגִיָּן. פְּאַרְ דּוֹרְ גַּאֲנְצָעָר הוּוֹן האָט מְעַן דּוֹרְצִילָט, אָז די מָרָס. סִילְוּוּרְמָאָן האָט זִיךְ פֿאַרְקְלָט.

אבל זי, מרס. סיימאן, האט געוואויסט, או די מרס. סילזערמאן האט זיך ארייניגעליגט אין בעט פון הארכזוייטיק; — אויסגעתאלטן און אין קאַד לעדדש . . . זיך געומתשט אין דער גראַסער-יסטארקע, געהאָפֶט דער זון ווועט וווערן אַדקטאָר, איינּוּ ער גאָר אוועק און זיך פריזויליך פֿאַרְשְׁרִיבְּן... האט זי זיך באַקלאָגט פֿאָר אַיר, וווען זי, מרס. סיימאן, איינּוּ אַרְיִין אַיר עפֶעס אַפְּקָאנּן. אַבעָּר וווען עס אַיּוֹ גַּעֲקוּמָעַן אַברְיוֹן מִיט אַבְּלִיד פֿוֹן אַיר זוֹן, איינּוּ זי פֿלוֹצְלֹונְג גַּעֲזָוָנְט גַּעֲזָוָרְן. אַרוֹיסְגַּעַרְאַכְּן פֿוֹן בעט, זיך אַגְּגָעַן טָאוֹן אַ שְׁבַּתְּדִיק קְלִיְּדֵל אַוְן זיך אַרוֹיסְגַּעַלְאַוְן אַיבָּעָרְן הַוִּי, פֿוֹן טִירְצְרָזְרִיךְ טִיר ווַיְזִין שְׁכְּנִים אַיר זוֹנס בְּלִיד.

mars. סיימאן האט זיך אַוְיסְגַּעַנְקָאַט די פֿינְגְּעָר. זי האט זיך דער- מאָנט, או פֿילִיס, די יִינְגְּסְטוּ טָאַכְטָעָר, די מְזֻזְּנְקָעָלָע, איינּוּ נָאָך נִישְׁת אַרְיִינְגַּעַקְומָעַן.

— כ'וֹיְל זיך אַבְּיסְל דּוֹרְכְּגַּיְן — האט זי גַּעֲזָאָגָט מִיט אַ שְׂעָה צְרוּיךְ, אַ שְׁיַינְעָר דּוֹרְכְּגַּיְן! ווועט מסתמאָ צְרוּיךְקָומָעַן נָאָך הַאַלְבָּעָן נָאָכְט . . . האט מְרָס. סיימאן גַּעֲזָוָלָט ווּוְעָרָן אַיּוֹן כּוֹס אַוִּיפְּ אַיר 17-יְאַרְיִקְעָר טָאַכְּ טָעַד. אַבעָּר אַנְשְׁטָאָט דּעַם, האט גַּאֲרָא אַ כּוֹס אַ שְׁפָאָר גַּעֲטָאָן אַוִּיפְּ אַיר מאָן, אַוִּיפְּ אַיְרָעָץ עַלְטָעָרָעָ דּרְיִי טָאַכְטָעָר. זי קָאָן נִישְׁת אַרְיִבְּעָרְטָרָאָגְן, ווָאָס זִינְט זַיְהָ אַהֲבָן גַּעֲנוּמָעַן אַרְבָּעָטָן אַיּוֹן אַ „דּוֹעֲפָנִס-פֿאַקְטָאָרִי“ טְרָוּן זַיְהָ קְיִינְקְלִיְּדֵל וַיְשִׁתְּ אַן.

— גַּיְיַעַן אַרוֹם נָאָר אַיּוֹן הוֹיְזָן . . . מִיט פֿאַרְצְּזִיגְעָנָע בְּלוֹזְקָעָלָעָן, פֿאַרְפּוֹצְט מִיט קְנוּפְּעָלָעָךְ אַן בְּלִידְלָעָךְ אַוְן שְׁפָאָגָעָן אַרוֹם מִיט אַזְּוִינָעָ, גְּרוּוֹסָע, מְאַנְשְׁבִּילְשָׁע שְׁפָאָגָעָן, וַיְיַי זַיְהָ וּוְאַלְטָן מִיט דּעַם גַּעֲזָוָלָט ווַיְיַי, אַזְּזַי טְרוֹעָן וּוְיכְטִיקָּע מְעַנְעַרְשָׁע אַרְבָּעָט. אַיבָּעָרְהָוִיפְּט קָאָן מְרָס. סיימאן נִשְׁת אַרְיִבְּעָרְטָרָאָגְן, ווָאָס אַיר מִזְאָן קוּוּלָּט גַּאֲרָא אַן פֿוֹן זַיְהָ. ער האט אַפְּיִי לוֹ אַוִּיפְּגַּעַהְעָרט זיך צַו באַקלאָגָן, ווָאָס ער האט נִשְׁת קִינְיָן זַיְהָ.

— פֿרִיאַט זיך מִיט דִּי הוֹיְזָן, ווָאָס זַיְהָ טָרָאָגָן — ברענט אַיּוֹן אַיר אַ כּוֹס אַוִּיפְּ אַיר מאָן. אַ גְּלִיק נָאָך, ווָאָס פֿילִיס גִּיטָּן נָאָך אַיּוֹן האַ-סְּקוֹל, האט זי זיך וּוְידְלָעָך דּעַרְמָאָנט, אַזְּ פֿילִיס אַיּוֹן נָאָך נִשְׁת צְרוּיךְקָומָעַן, גַּעֲפְּרוֹאָוֹת אַרוֹיְסְקָוָן דּוֹרְכָּנוּ פֿעַנְצְּטָעָר, האט זי גַּאֲרָבִית גַּעֲקָאָנט ווּזְעָן. — מסתמאָ האט אַרוֹיסְגַּעַשְׁיַנְט פֿוֹן פֿעַנְצְּטָעָר, האט זי גַּאֲרָבִית גַּעֲקָאָנט ווּזְעָן. דִּי אַוּוֹק מִיט מִידְלָעָך — האט זי צְרוּיךְ פֿאַרְצְּזִיגְעָן דּעַם פֿעַנְצְּטָעָר. יִנְגְּלָעָך זִינְעָן אַיּוֹן דּעַר אַרְמִי, שְׁפָאַצְּיִירָט מַעַן אַרוֹם מִיט מִידְלָעָך . . . אַיּוֹן זַי אַרוִּיאַקָּע אַוּוֹק פֿוֹן פֿעַנְצְּטָעָר אַוְן נִשְׁת גַּעֲזָוָסָט, אַזְּ אַיר פֿילִיס שְׁטִימִיט דָּאָרָט לְעָבָן הוֹיְזָן אַוְן וּוְאָרָט אַוִּיפְּ הַעֲדִין.

א ווינטול האט געדרייט די בלעטער בי אירע פיט, געהויבן איר קורץ קלידיל און געשוויבערט אירע האר. פיליס האט עס אפילו בישט געפילט. זי האט אן אנגעשטראונגט ארויפגעקוקט צום דרייטן שטאָקָה, צו די צוֹויִי באלויכטנע פענצעטער, געקוקט אויף די שאטנס, זואָס האבן זיך באָוועגט הינטער די גארדיינען און געוואָלט דערקאנען הערין. זי הוואָלט אים דערקאנט, ווילע ער איז העכער פון זיין גאנצער משפהה. זי הוואָלט אים דערקאנט לוייט זיין סאלדאטישע קלידער.

זי האט העрин גיעזען פֿאָרְנָאָכֶט בלויו אויף עטלבע מינוט. וווען ער איז אַנגַעֲקוּמָעָן מיט זיין טְשֻׁמָּאַדְּאַנְשִׁיךְ אֵין האנט. זי האט אים די ער שרטט דערזען דורךן פֿעַנְצָטָעָר אָז אַרוּטְגַּעַלְאָפָּן אַים אַנְטְּקָעָגָן. ער איז אַפְּאָרוּאוֹנוֹדְעָרְטָעָר גַּעֲלִיבָן שְׂתִּין, זי ער וואָלט זי נִישְׁתָּאָט דערקאנט אָז דערנָאָךְ מיט פְּרִיְּד אַכְּאָפָּגָעָטָאָן אַירע בִּידְעָה הענט. אֵין דער אַיִּין מַיְּנָוֶת וואָס זי האט אַים אַנגַעֲקוּמָט, האט זיך אַיר גַּעֲדָאָכֶט, אָז חָרְדִּיס פְּנִים קוּקָט אֹוִס אַנְדָּעָרָש. דָּאָכֶט זיך דער זעלבער הערי. דער זעלבער שמייכְּל, אָז דאָז האט אַרְאָפְּגַּעַקְּוּמָט צו אַיר אַפְּרָעָמָד בחורשער פְּנִים. דָּאָכֶט זיך זי זעלבע גַּרְוִיעָ אָוִיגָּן זעלבע פְּלָעָגָן זי בָּאַגְּעַגְּעָנָעָן אֵין די פְּרִימְאָרְגָּנוֹס וווען זי פְּלָעָגָן צְוָאָמָעָן גַּיְינָן אֵין סְקוֹל, אָז דאָז האט זי גַּעַד האט דעם גַּעַפְּיל, אָז די אָוִיגָּן זִינְגָּעָן פְּרָעְמָדָע, דערזְוִיְּטְעָרְטָע, קוּקָן אָז זעָן עַפְּעָם, וואָס קִינְגָּרָז זעָט נִישְׁתָּאָט. סְהָאָט אַיר אַושׁ פְּאַרְקָלָעָמָט בִּים האָרָצָן פָּוּן אָזָא דערזְוִיְּטְעָרְטָקִיִּים.

זי האט זיך גַּעֲטְרִיסְטָמָט מִיט וואָס פָּאָר אַפְּרִיְּד ער האט זי אַרוּמְגָעָן צְאָפָּט ; ווֹי גַּעַנְעַט אָזָן וּזְאָרָעָם זִינְגָּעָן הענט האָבָן צְוָאָמָעָן צְוָאָמָעָן אַירע הענטן לעַד. זי זוּיסְטָמָט, אָז ער האט גַּעַוְאָלָט זי קוּשָׁן, נָאָר מִסְתָּמָא זיך גַּעַשְׁמָט. דערנָאָךְ האט ער דערהערט זיך מַאֲמָעָס לוּפָן פָּוּן די טְרָעָפָּה. דערקאנט אַירע טְרִיטָט, אַיר שְׁוֹועָר אַטְעָמָעָן אָז גַּעַנוּמָעָן לוּפָן אַיר אַנְטְּקָעָגָן. דָּאָז האט ער אַזְּגָּג גַּעַטָּאָן אוּפְּיךְ :

— וואָרט אַוִּיף מִיד. כְּאוּלְל גְּלִיךְ נָאָכָן עַסְן זיך אַרוּסְכָּאָפָּן. וווען האט זי אַים פְּרִיעָר גַּעַהְעָרט דָּאָס זָאָגָן ? פֿאָלִיס האט אַשְׁמִיכְּל גַּעַטָּאָן : די נָאָכָט אַיְדָעָר ער אַיִּין אַוּוּקְגַּעְפָּאָרָן. דָּאָז אַיִּין גַּעַוְעָן זָאָר רַעַם. די בּוּיְמָעָר זִינְגָּעָן נָאָךְ גַּעַשְׁטָאָגָן נָאָקָעָטָע, אַבְּעָר קְלִינְגָּע, גְּרִיבָן קְנָאָסְפָּן האָבָן זיך באַוִּיזָן אוּפְּיךְ די לאָנְגָּעָ צְרוּגָן. אֵין אַס אַיִּין גַּעַוְעָן לִיכְטִיק פָּוּן די אַלְעָ באַלוּיכְטְּנְדִּיקָע פֿעַנְצָטָעָר. קְיִינְדָּעָר האָבָן גַּעַטְוּמָלָט, זיך גַּעַפְּלָגְנְטָעָרָט אַונְטָעָרָט די פִּיטָּס אָז גַּעַשְׁטָעָרָט פֿילְטָן. ערְשָׁת וווען אַיִּין אַלְעָ פֿעַנְצָטָעָר אַיִּין גַּעַוְאָרָן פֿינְצָטָעָר, די גַּאֲס שְׁטִילָן, אַיִּין העָרִי אַרְאָפָּן צו

יונג לעבן

איך. זי האבן זיך געזעכט אויף די טראפלעך פון הויז.
— מיין מאמע האט מיך נישט אפיגלאזן, — האט ער שווער אפגע
זיפצט. זי ווועט מסתמא מארגן אַ גאנצן טאג ווינגען . . . אָן פיליס האט
געשויגן, האט ער פלווצלונג אַ זאג געטאן :

— דו וויסט, פיליס, מיר קאנען זיך שווין זיער לאנגה. דו ביסט
נאָג געווען אַ קלײַן מיידעלען, וווען מיר האבן זיך אַרייניגעצעיגן אַין דער
הויז. געדענסט, זוי מיר פלאugen זיך קריינ ? זוי דו האטס מיך צערדאָ
פעט מיין פנימ אָן דערנאָך געוויזנט, מיך געפרעגעט צי ס'טוט מיך ווי ?
פיליס האט דאן גענווען זיך בעטן בי איים :

— הערד אויף, הערדי, ס'ווערט מיר אומעטיק.

האט הערד נאָך שטילעך גענווען רעדן :

— אָן אָן דו פלאגעט קראנק וווערן, נישט קאנען אַרוֹוִיס אַין גָּאַס,
פלעהט עס זיין זיער אומעטיק. אַיך פלאugen זיך אַרְמוֹדְרִיעַן ביַיְינַע
און זיך גאַכְפֶּרְעַגְן ביַיְינַע מאמען, וווען דו וווערטש שווין גענותן . . .
פיליס האט געפֿילט, אָן ס'ווערט אַיר ענג אַרום האָלְדָּג, זי האט מורה
געחאַט, זי זאָל נישט נעמָן זוינגען. האט זי אַ לאָך געטאן :

— אָן אָן אַיך פלאugen גענותן וווערן, פלאגעסט זיך רייצַן מיט מיר.
געדענסט ווי מיר האבן געזאָלט צוֹזָעָמָן גַּיְינַן צוֹם סְקוֹלְ-טָאנֵץ אָן דו
בִּיסְט גַּאֲרָאַין כַּעַס גַּעֲוָאַרְן אָן אַוּוֹק מִיט אָן אַנדְעָר מִידְל ?

הערדי האט אַ פָּאַרְזּוֹאַנְדְּרַטְעַר גַּעַזְגַּט :

— טאָקָע. געגאנגען זאָר מיט שוירליך, דערפֿאָר וואָס דו בִּיסְט
אהַיְמַגְעָקָומָעָן פֿוֹן סְקוֹל מִיט אָן אַנדְעָר ייְגָל. ער האט געטראָגָן דִּינַע
ביבער. בין אַיך אָין כַּעַס גַּעֲוָאַרְן. ווי אלְט בין אַיך דָּאן גַּעַוּעַן ? אָן
ערשְׁטַס 14 צי 15 יאָר. מיר זיינַען דָּאָך נאָך גַּעֲוָעָן קִינְדָּעָר. אַיצְט ווּלְעָן
מיר זיך נישט קריינ . . .

דאָס האט ער געזאָט די נאָכְט אַיזְדָּעָר ער אָין אַוּוֹק גַּעַפְּאָרָן אָין
קעטְפַּט. דָּאָן אָין ער שווין אלְט גַּעַוּעַן 18 יאָר. אַיצְט אָין ער שווין כְּמַעַט
19 יאָר אָון קוּקְט אָוִיס עַלְטָעַר — האט פִּילִיס גַּעַטְרָאָכְט ווּלְעָן זִין פָּאַרְ
ברוינְט פְּנִים אָן די אוֹיגָן זיינַען עַפְּעַס טִיפְּעָר גַּעֲוָאַרְן, ווי ער ווּלְעָט
באַהָאַלְטָן אָין זִי אַ סּוֹד.

פיליס האט געהאַלְטָן אָין אַיְינַן קוּקְן צוֹ די ליַיכְטִיקָע פָּעַנְצְּטָעָר. פָּאַר
ווּלְעָט קְומָט ער שווין נִישְׁט אַרְאָפְּ ? זי האט גַּעַוּעַן מענטשָׂן אַרְיִיסְגִּין. זִי
קָאָן זִי, הָעָרִים מָוּמָעָס אָן פָּעַטְעָרָס, דָּאָס זיינַען זִי אלְעָט גַּעַקְומָעָן צוֹלְיִיפְּ
אַיְם אַנְקְוֹקָן. דערנָאָך האט עַמִּיצְנָס אַ האָנְטָ פָּאַרְזּוֹגָן די פָּעַנְצְּטָעָר אָן

ס'אייז פְּלוֹצָלָנוּג גְּעוּוֹאָרֶן אוֹיף אַ שְׁטִיקָל גָּאס פִּינְצָטְעָרָעָר. פְּילִיסָן אֵין גְּעוּוֹאָרֶן אֲוּמְעָטִיךְ עַפְעָס וּוּ מִיטָּן פָּאָרְצִיעָן דָּעַם פֻּנְצָטְעָר, וּוָאלֶט מַעַן פָּאָרְמָאָכָט אַ טִיר פָּאָר אַיְיר. אֲפָשָׂר וּוּעַט הָעָרִי גָּאָר אִינְגָּאנְצָן נִישְׁתָּאָרוּיסִיךְ קְוּמָעָן? אֲפָשָׂר הָאָט עַר גָּאָר פָּאָרְגָּעָסָן, אָז עַר הָאָט זִי גַּעֲבָעָטָן וּוּאָרָטָן אוֹיף אַיְים? עַר וּוּעַט זִיךְ לִיגְנָן שְׁלָאָפָן, אָזָן זִי וּוּעַט דָּא שְׁטָיָן אָזָן פְּרִירָן — הָאָט פְּילִיס גְּעַנוּמָעָן וּוּעַרְן אֵין כְּעָס. — „וּוּאָרָט אוֹיף מִיר“ — מַסְתָּמָא הָאָט עַר פָּאָרְגָּעָסָן, אָזָן ס'אייז נִיטָּן וּמוּעָר, אָז זִי הָאָט אַפְּיָלוּ נִישְׁתָּאָנוּנְצָהָן קְיִין סְוּעָדָעָר. וַיַּן מַמְּאָעָמָע וּוּעַט אַיְם נִישְׁתָּאָפְּלָאָזָן. אֵין זִי שְׁוִין גְּעוּוֹעָן זִיכְעָר, אָז עַר וּוּעַט נִישְׁתָּקְוּמָעָן. זִי הָאָט אַפְּיָלוּ נִישְׁתָּאָמְעָרָקָט וּוּי הָעָרִי אֵין צְגַעַקְוּמָעָן. זִי הָאָט פְּלוֹצָלָנוּג דָּעָרְזָעָן וַיַּן שָׁאָטָן אֵין דָעַם פָּאָס לִיכְטָט, וּוּאָס הָאָט אֲרוּסְגַּעַשְׁיָנִיט פָּוּנְצָטְעָר.

— וּוּעַגְּן וּוּמַעַן הָאָסְטָוָן אִיצְטָ גַּעַטְרָאָכָט? וּוּעַגְּן מִיר? — אֵין עַר גַּעַבְלִיבָּן שְׁטָיָן לְעַבָּן אַיְיר אַ הְוִיכָּר, אָן אַוִּיסְגַּעַזְיוּגְעָנָר, אָן אַ הְיִטְלָל, דִי הָעָנָט פָּאָרְלִיגִיט אַוִּיפְּ הַיְנָטוּן.

פְּילִיס הָאָט זִיךְ אַזְשָׁאָד צָפָל גַּעַטָּאָן. עַר אֵין גַּעַשְׁטָאָנָעָן אַזְוִי נַעֲנָט אָז אַיְיר, אָז וּי הָאָט אַ הְוִיבָּן גַּעַטָּאָן אַיְיר הָאָנָט אַוּעַקְצָוָשָׁאָן דִי הָאָרָפָן דִי אַוִּיגָן, הָאָט זִי אַגְּגָרִירָט זִין פְּנִימָה. זִי הָאָט גְּעַנוּמָעָן לְאָכָן.

— דִי יְךָ הָאָב אַיְיךְ נִישְׁתָּקְוּצָעָן. בְּהָאָב בְּלִיוּזְדִין דִין שָׁאָטָן דָעָרְזָעָן, דָו הָאָסְטָוָן אַוִּיסְגַּעַזְקוּטָט פָּוּנְקָט וּוּי דָעַר שָׁאָטָן פָּוּנְקָט, דָעַדי לְאָנוּגָעָן. גַּעַדְעַנְקָסָט דָעַם בּוֹךְ? מִיר הָאָבָן עַס צְוָאָמָעָן גַּעַלְיָעָנט.

הָעָרִי הָאָט גַּעַקְוּט אַוִּיפְּ אַיְיר, וּוּי עַר וּוּאָלֶט זִי עַרְשָׁת אִיצְטָ דָעָרְזָעָן, גַּעַקְוּט מִיט אַ וּוּאָנְדָעָר.

— פְּילִיס, — הָאָט עַר אַ זָּאָג גַּעַטָּאָן, — בִּיסְטָ גְּעוּוֹאָרֶן הַעֲכָר אָזָן הָאָסְטָוָן אַפְּגַעַשָּׁאָרָן קִירְצָעָר דִּינְגָעָהָר, — הָאָט עַר מִיטָּן הָאָנָט דָוְרְכַעְקָעָמָט אַרְיָעָ קִורְצָעָ לְאָקָן. — עַס פָּאָסָט דִּידָר דִי קִורְצָעָהָר. קוּקָסָט אָוִיסָט שִׁיְין, פְּילִיס. אַסְךְ שְׁנָעָר וּוּי וּוּן כְּבִין אַוּעַקְגַּעַפָּרָן!

— אָזָן אַבְּיַי אַיְיךְ הָאָב גַּעַמְיִינָט, אָז עַר וּוּעַט נִישְׁתָּקְוּמָעָן. — הָאָט פִּיְּלִיס מִיטָּפְּרִיד אַ טְרָאָכָט גַּעַטָּאָן. עַר הָאָט בָּאָמְעָרָקָט אַפְּיָלוּ מִינְגָעָהָר. הָאָט זִי זִיךְ אַזְשָׁאָד דָרְיִי גַּעַטָּאָן, אַ פָּאָכָע גַּעַטָּאָן מִיט אַיְיר קִורְצָעָ, בְּרִיטָטְלִילְדָל.

— אַיְיךְ בִּין מִיט 8 חֲדִישִׁים עַלְטָעָר, הָעָרִי. דָו הָאָסְטָוָן מִיר שְׁוִין 8 חֲדִישִׁים נִישְׁתָּקְוּמָעָן. מִין מַמְּאָעָמָע זָאָגָט אַיְיךְ, אָז אַיְיךְ הָאָב פְּלוֹצָלָנוּג אַ וּאָקָס גַּעַטָּאָן.

— יְאָ, — הָאָט הָעָרִי זִיךְ גְּעוּוֹאָנְדָעָרָט. — בִּיסְטָ אַוִּיסְגַּעַזְאוּקָסָן אָן

יונג לבן

מיר, היעבר, שענער און עפטע אנדערש אויך.
פיליס האט אויפגעהערט צו שמייכלען. זי האט זיך דערמאנט, וואס
זי האט מיט א ווילע פריער געטראקט וועגן איים. זי האט א כאפ געטאן
זיין האנטן.

העיר, דו ביסט אויך געווארן אנדערש. איבערהויפט דינע
אויגן, זי האבן עפטע א פרעמדן גלאאנץ. ווען איך האב זיך דערוואן אין
קארידאָר, האב איך זיך דערשראָקן, און דו קוקסט אויס זיך א פרעמדער.
וואס האסטו געטאן די 8 חדשין איזן קעמעפ, הערי ?

העיר האט אויף איך איך געטאן. זי איז שווין נישט דאס קליעין
מיידעלע. זי איז גאָר נישט קיין נאר, האט ער זיך דערפריט. אט האט
ער א גאנצן אונוט פאָרבּראָקט מיט זיין טאטע-מאָמע, מיט זיין גאנצער
משפהח און קיניער האט גאנטישט באַמערט, און ער איז שווין נישט דער
זעלבער הערי, זעלכער איזן מיט 8 חזישים צוריק אַוועקגעפֿאָרין פון דער
היהם. — זי אַבְּן מיך באָהאנדעלט, זיך איך זאָלט צוֹרִיק גַּעֲקוּמָן פון אָ
קָאָלָעָזֶשׁ. — האט ער מיט פֿאָרדּוֹס געטראקט וועגן זיניקע, זיך מ'זאָט
אַים דָּאָרט אַינְדּוּרָהָיִיך גַּעֲלָאָפְּט אַין פְּלִיצָע אַן זיך נַאֲגַעַפְּרָעָט אַוְיך
זיין גַּזְוּנוּט.

פיליס האט שטיל א זאג געטאן :

דאָרפֿסְט מיר נישט ענטפֿערן, אויב דו זוילסט נישט, הערי. איך
האב בלויו געוואָלט פֿאָרשּטִין, זיך אַזְוִי דו האט זיך אַזְוִי גַּעֲבִיטְן, זיך דו
אלְיאִין פֿילְסְט וועגן דעם. דאס אלְיעַם. — אַן פֿילְיס אַין אַים גַּעֲוָאָרְן נָעֵר
ענטער, זיך זיין אַיגִינְט טאטע-מאָמע :

— לאָמִיר זיך זען אַזְיַף דִּי טְרָעֵלְעָד אַן רְעַדְן, פֿילְיס. — האט ער
געזאגט אַזְיַף שטיל, זיך ער זאָלט איך פֿאָרטּוֹיט דעם גַּרְעַסְטּוֹן סָוד.

פיליס האט זיך צוֹגּוּרוֹקְט צו אַים זִיעַר נַאֲגָעַת, זיך זיך זאָלט מְרוֹא
געַהָאָט, אַז זיך זוּעַט עפּעַט פֿאָרָהָעָרָן. הערי האט אַזְגַּעַטְאָן אַסְכּוּר
זיך זיך דערוֹאָרטּוֹעָטּוֹן. זיין שְׂטִימָעָה גַּעֲלָנוּגָעָן פֿאָרָשְׂטִיקְט :

— דו ווַיִּסְט, פֿילְיס, איך האב זִיעַר גַּעֲבָנְקָט נַאֲךְ דִּיר . . . אַלְעַ
סָאָלְדָאָטְן אַין קַעְמָפּ בעַנְקָעָן נַאֲךְ זִיעַר מִידְלָעַ . . . אַלְעַ סָאָלְדָאָטְן
בעַנְקָעָן נַאֲךְ זִיעַר טְאָטּוֹעָ-מְאָמע אוּרִיךְ, נַאֲךְ דִּעְרָא אַיְגַּעַנְעָר בְּעַטְּ, נַאֲךְ דִּי
פְּרִישָׁע וּוּשָׁע, וואס אַמְּאָעָמָע פְּלִיעָגָט אַנְגְּרִיְּתָן, אַז נַאֲכָן הַיְּמִינָן מְאָכָל,
וואס דִּי מְאָעָמָע פְּלִיעָגָט קָאָכָן. אַבְּעָר אַנְדּוּרָשָׁאָן, ווען מְבֻעָנְקָט נַאֲךְ אַ
מִּידְלָעַ . . . — ער האט אַזְוִילְעַ גַּעַשְׂוִינוּן, זיך נַאֲגַעַטְרָאָקט וועגן עפּעַט.
— איך זוַיִּס, אַז ווען איך וועל שווין זיין דָּאָרטּ, אוּפְּנָפְּרָאָנטּ, זיך בָּאָ

טיליקון אין א שלאכט, וועל איך אפשר נישט האבן קיין ציט צו טראכטן
וועגן דיר . . . את האבן מיר געהאט מאנוורעס, זיך געוואלגערט אין
גריבער, אין שמויז, נישט געללאפֿן, נישט געגעסן, אבער פונדיעסטוועגן,
כל-זמנן איך האב געוואוסט, או דאס זינגען בלוייז מאנוורעס, אין מיר
נאך געלעגן אין זינגען צו טראכטן וועגן דיר. ס'האט זיך מיר געבענט
נאך דער היים. נאך אט-דער גאס, צו קאנען אט-אויז זיצן מיט דיר . . .
זין פנים איז געווארן זיינער פארטראקט. די שטימע שענקלער. פיי
לייס האט קווים געקאנט דערעהוּן.

— דו זויסטן, איך בין איינמאָל געווען אויף באַכְטִי-פֿאַטְרוֹל. אַרום
אייז געווען זיינער שטיל, דער הימל לויטער — אַזָּא אויסגעשטערנערעד
הימל. ס'האט זיך געפֿילט אַפרידעלעבקײַט אַרום. די נאַכְט איז געווען אַ
לאָנגַע, האָב איך געהאלטן אין איין טראכטן וועגן דיר, ווי מיר פֿלעגן
גִּין אַלְעָא אַבְּנָדְעָרְפֿרִי איין סְקוֹל, ווי איך פֿלְעָגְוָאַרטְּן אויף דיר בְּיַמִּים סְקוֹל-
טוּיְעָר, אַהֲיִים צוּ גִּין. בְּהָאָב גַּעַטְרָאַקט, ווֹאַו קָאנַען אַיְצַט זִין אַלְעָא
חֶבְרִים מִיט וּלְכָעֵד מִיר זינגען צוּזָמָעָן איין סְקוֹל גַּעַגְגָּנָעָן, צוּ "בָּאַל-
גַּעַמְסָ". זֹאָס טּוֹעֵן זַי אַיְצַט? אַפְּשָׁר זינגען זַי אַיְצַט אויך אויף פֿאַטְּ
רוֹל, קָוֹן אויך אַזְוִי אַרוֹף צומְ הַיְמִל, ווי איך?

— פֿילִיס, — האָט עַד אַ גַּעַטְאַן אַיר האַנט, — איך בין אַ גַּרְד
טְּעֵיר סְאַלְדָּטָן. איך ווֹיסְטַ פֿאַרְדוֹאָס איך דָּאָרְפֿתְּ זיך שְׁלָאָגָן. אַבעָר יַעֲנַע
נאַכְט, פֿילִיס, האָב איך גַּעַשְׁאָלְטָן דַּעַר מְלַחְמָה . . . גַּעַשְׁאָלְטָן אַלְעָמָעָן . . .
פֿאַרְדוֹאָס, מִינְסְטוּ? איך האָב מַוְרָא גַּעַהָאָט? נִין. איך האָב גַּעַבְעָנָט,
כְּהָאָב נִישְׁט גַּעַקְאָנָט אַרְיְבָרְטָרָאָגָן אַזָּא בְּעַקְשָׁאָפְּט . . .

פֿילִיס האָט מַוְרָא גַּעַהָאָט זיך אַ דִּיר צוּ טָאָן, דַּעַם אַטְעָם אַפְּצִיעָן.
ס'האט זיך אַיר גַּעַדְאָכָט, אוֹ הַעַרִי וּזְעַט אוֹיפֿהָעָרָן צוּ דָּרְדָּן. זיך האָט גַּעַ
קוֹקָט אוֹיף אַים מִיט פֿאַרְצְוִיגְעָנָז אוֹיגָן, גַּעַטְרָאַקט וּוְעָגָן דַּי מְאַנוּרָעָס,
וּלְכָעֵד האָבָן אַים גַּעַגְבָּן דַּעַם טָעַם פָּן מְלַחְמָה אָזָן זיך האָט פֿאַרְשְׁטָאָנָעָן,
אוֹ עַד האָט אַיר נִישְׁט אַלְעָז דַּעַרְצִילָט. ס'האט זיך אַיר גַּעַדְאָכָט, אוֹ זַי אַין
אַ סְּךְ עַלְטָעָר פָּוֹן אַים, דָּאָרְפֿתְּ זַי אַים זָאָגָן עַפְעָס אַוְינָס, זֹאָס זַאָל אַים
מַאֲכָן פִּילִין בְּעֵסֶעֶר, עַד זָאָל צְוִירָקָן וּנְעַמְּן שְׂמִיכְלָעָן וּזְיִי אַמְּאָל, וּזְיִי
פְּלָעָגָן זַיְן צוּזָמָעָן. זַי האָט אַבעָר נִישְׁט גַּעַוְאָסָט, זֹאָס אַוְינָס זַי קָאָן
אַים זָאָגָן. האָט זַי פֿלוֹצְלוֹגָן, אַוְמַדְעָרוֹאַרטָּעָט פֿאַר זַיְך אַלְיָין, וּזְיִי זַי
וּאַלְטָט גַּעַוְאָלָט מִיט דַּעַם אַלְעָז פֿאַרְעָנְטְּפֿרָן, אַ זָּאָגָן גַּעַטְאָן:

— העַרִי, דו זויסטן, אוֹ איך האָב דִּיר לִיבָּ, זַיְעָר שְׁטָאָרָק לִיבָּ. אַיאָ,

דו זויסט עַס?

יונג לבן

העיר האט זיך גארנישט געוואנדערט. ער האט אַ שמייכל געטאן, פונקט ווי ער וואלט שוין לאנג געוואסט ווועגן דעם. ער האט געענט- פעדט :

— אַ סך סאלדאנט האבן חתונה ליעצטנס . . . דו וואלסט געקאנט צוריק פאָן מיט מיר, ואַינגען ניט וויתט פון קעטפ.

ער האט אויף אַיר אַ קוק געטאן :

— איך האב אלע מאָל מיט געוואסט, אָן מירן חתונה האבן. כ' האב בלויו געטראכט, אוֹ ב' זועל פריער ענדיקון קאלעדוּשׁ . . . אַבער צו וואָס זעלן מיר אַיצט וויאָרטן ? מסתמא ווועט מען מיר אַיניגיכן אוועקשיקן, טא לאָ צוֹגְעַבָּן : — ב' זועל זיך שלאגן בעסער, וויליל ב' זועל ווועלן שנעלעֶר אַהיימקומוּן. ב' זועל מַאֲרָגֵן דערצילן מײַן מַאֲמָעֵן, אָן מירן אויף גִּיכְתָּהּ חתונה האבן.

פִּילִיסַּהַ אַטְּ גַּעֲנוּמָעַן לְאָכָּן. אַטְּ זַי דָּעַן נִישְׁתַּגְּעוֹאָסְטַּה, אָן אָזְוִי ווּעַט זַיְן ? אַטְּ זַי דָּעַן דַּי גַּאנְצָעַן 8 חַדְשִׁים נִישְׁתַּגְּעוֹאָסְטַּה, אָן הָעָרִי אַיְן אַיד חַתָּן ? אָן זַאל ער נַאֲר צְרוּקְקוּמוּן, ווּעַט ער אַיר דַּאס אַלְיִין זַגְּנָעַן מַרְסַּה. סִימְאָן אַטְּ זַיְן גַּעֲדָאָכְטַּה, אָן זַי הַעֲדָת אַיר פִּילִיסַּהַ לְאָכָּן. אַטְּ זַי גַּעֲפָנָט אַ פַּעֲנְצָטָעַר, אַרוּסְגַּעַשְׁטָעַקְטַּה דַּעַם קָאָפַּה, אָן גַּעֲוָאָלַט שַׂוִּין אָ גַּעֲשָׁרִי טָאָן :

— פִּילִיסַּהַ ! אַ, פִּילִיסַּהַ !

אוֹ זַי אַטְּ דַּעֲרוּזָן זַיְן פִּילִיסַּהַ אַטְּ פָּאוּזָאָרְפַּן אִירְעַ העַנְטַּה אַרְוַת הָעָרִים הָאָלְדָּן, אַטְּ זַיְן צְוָעָרְשָׁט גַּאֲרְנוּשַׁט גַּעֲקָאָנַט גַּלוּבָּן, אוֹ דַּאס אַיְן פִּילִיסַּהַ אָבָּעָר אָן זַי אַטְּ דַּעֲרָקָעָנָט הָעָרִי, אַטְּ זַי אַגְּשָׁתָאָט צַו זַוְּעָרָן אַיְן כַּעַם, מִיטַּ בִּיעָרְפַּרְעִיד אַ טַּרְאָכָט גַּעֲטָאָן :

— אָחָא, אַבְּיַה הָעָרִים מַאֲמָעַ בָּאַרְיִימַט זַיְן פָּאָרְאָלְעָמָעַן, אָן אַיר הָעָרִי אַיְזָן צַו קָלוֹג זַיְן צַו פָּאַרְדְּרִיעַן אַ קָּאָפַּמִּיט מִידְלָעַן. זַי וּוּאָלַט גַּעֲדָאָרְפַּט אַיְצַּט וּן, ווי אַיר הָעָרִי קוּשַׁט זַיְן מִיטַּ אַ מִידָּל.

פָּלְצָלוֹנָגַג אַטְּ זַיְן דַּעֲרָמָנָטַן, אָן דַּאס קוּשַׁט ער זַיְן מִיטַּ אַ רְפִּילִיסַּהַ. זַי אַטְּ פָּאַרְגָּעָסַן דַּעַם פַּעֲנְצָטָעַר צַו פָּאַרְמָאָכָן. זַי אַטְּ זַיְן גַּעַיְנָהָן אַ זַּעַץ אַרְאָפַּה אָן פָּאַרְבָּאָכָן מִיטַּ דַּי הַעַנְטַּה :

— ווּיְיַי אַיְן מִיר, פִּילִיסַּהַ אַיְן דַּאֲךְ נַאֲךְ אַ קִינְדָּה. עַרְשַׁת גַּעֲוָאָרָן 17 יָאָר. זַי אַטְּ דַּאֲךְ דַּרְיִי עַלְטָעָרְעַ שַׁוּעָסְטָעַר ! זַי אַטְּ אַבעָר אַ טַּרְאָכָט גַּעֲטָאָן, אָן זַיְן הָעָרִין זַיְגַּט ער אַיְן אַרְוּמְגַעְלָאָפַּן אַיְן קָוְרְצָעַ הַיּוֹלְעָד, אוֹ ער אַיְן אַ טִּיעָרְקִינְדָּה, אָן ער פָּלְעָגָט יְעַזְּן טָאָגַג אַרְיִינְקְוּמוּן צַו זַיְיַי. ער

יונג לעבן

וועט חיליה איר קיין שלעכטס נישט טאגן.
וי האט פאואלייע פארמאכט דעם פענטער, א קווק געטאנן צום ציינער,
זואו איר מאן אייז געללאפֿן. אויב ס'וועט האלטן בי עפֿעס —
האט זי א מוטערלעכּן שמייכּל געטאנן — לאן מען פאָר אָן אַידעָם אויך
אַרוויסטען אַ „שְׁטוֹדָן“.